AMETIÜHINGU-TÖÖTAJA KÄSIRAAMAT

AMETIÜHINGUTÖÖTAJA KÄSIRAAMAT

Tartu Riikliku Ülikooli Raamatukogu

KIRJASTUS «EESTI RAAMAT»
TALLINN 1970

331.03
A 55

Koostanud S. Vatmann

2
Tartu Riikliku Ülikooli
Raamatukogu
77680

EESSÕNA

Nõukogude ametiühingute kõrgeimaks eesmärgiks on võimalikult edukalt ellu viia NLKP leninlikku poliitikat, mis väljendab meie maa töötajate põhilisi huve ja püüdlusi.

Nõukogude ametiühingud on läbi käinud pika ja kuulsusrikka tee. Kogu ametiühingute ajalugu on lahutamatult seotud Kommunistliku Partei tegevusega. Partei on määranud Nõukogude riigi kõikidel arenguetappidel kindlaks ametiühingute konkreetsed ülesanded, hoolitsenud ametiühingute tugevdamise eest, nende töö parandamise eest.

Nõukogude ametiühingud lülituvad järjest põhjalikumalt, aktiivsemalt ja oskuslikumalt tootmise küsimustesse, kontrollivad tööseadusandlusest ja ohutustehnika nõuetest kinnipidamist, hoolitsevad töötajate elutarbeliste ja kehakultuuriliste vajaduste rahuldamise eest. Tuginedes laiaulatuslikule aktiivile parandavad ametiühingud oma organiseerimistööd.

Käesolev «Ametiühingutöötaja käsiraamat» on koostatud ÜAÜKN-i kirjastuse «Profizdat» poolt 1969. aastal väljaantud käsiraamatus avaldatud materjalide põhjal ning on täiendatud üleliiduliste ja kohalike organite otsuste ja määrustega, mis reguleerivad tööliste ja teenistujate töö- ning elutingimusi.

Materjalid on käsiraamatus süstematiseeritud järgmiselt: organiseerimistöö, massiline tootmis-, kehakultuuri- ja sporditöö, elamuheaolu ning finantstöö.

Käsiraamatust on välja jäetud tööseadusandlus, mis on ära toodud 1970. aastal ilmunud kogumikus «Tööõiguslikud aktid». Samuti on käsiraamatust välja jäetud «Riikliku sotsiaalkindlustuse toetuste määramise ja väljamaksmise korra määrustik», kuna ka see akt on varemmainitud kogumikus.

Käsiraamatu mõnedes aktides märgitud Eesti NSV Rahvamajanduse Nõukogu on likvideeritud Eesti NSV seadusega 20. oktoobrist 1965. a.[1]

Käsiraamatu eesmärgiks on varustada ametiühinguorganite töötajaid vajalike materjalidega ametiühingu ehituse, massilise tootmistöö ja teistelt neile vajalikelt aladelt. Käsiraamat on mõeldud ametiühinguorganite, vabriku-, tehase- ja kohalike komiteede töötajatele ning ametiühingu aktiivile.

Koostaja

---

[1] ENSV ÜVT 1965, nr. 43, art. 178.

NSV LIIDU AMETIÜHINGUTE XIV KONGRESSILE

Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei Keskkomitee tervitab palavalt NSV Liidu ametiühingute XIV kongressi delegaate ning nende kaudu meie maa kangelaslikku tööliskassi ja kõiki töötajaid — kommunismiehitajaid.

Meie maa ametiühingud, kes on sündinud isevalitsuse ja kapitali ikke vastu peetud klassilahingute tules, on Kommunistliku Partei juhtimisel läbi käinud pika ja kuulsusrikka tee. Suure Sotsialistliku Oktoobrirevolutsiooni võit seadis esmakordselt maailmas ametiühingutele täiesti uued ülesanded. Suur Lenin määras erakordse täpsusega ametiühingute kui juhtimise, majandamise ja kommunismi kooli tegevuse peasuuna.

Nõukogude ametiühingud on Kommunistliku Partei aktiivsed abilised, tema poliitika ustavad elluviijad, rahvahulkade kogenud organisaatorid. Kõigil sotsialistliku ja kommunistliku ülesehitustöö etappidel on nad auga täitnud ja täidavad partei poolt neile seatud ülesandeid. Tohutut osa etendasid ametiühingud võitluses meie maa industrialiseerimise ja põllumajanduse sotsialistliku ümberkorraldamise eest, kultuurirevolutsiooni teostamise, töötajate jõupingutuste mobiliseerimisel fašismi purustamiseks Suure Isamaasõja karmidel aastatel, meie maa majanduse sõjajärgsel taastamisel ja tema tootlike jõudude võimsa tõusu tagamisel ning sotsialismi täieliku ja lõpliku võidu saavutamisel. Rajades kogu oma töö internatsionalismi printsiipidele, aitavad ametiühingud parteil ühte koondada kõigist rahvustest töötajaid, tugevdada NSV Liidu rahvaste vennalikku sõprust. Kommunistlik Partei ja nõukogude rahvas hindavad kõrgelt Lenini õpetust järjekindlalt ellu rakendavate ametiühingute revolutsioonilisi, võitlus- ja tööalaseid teeneid.

Praegu, kommunismi ehitamise perioodil kasvab veelgi ametiühingute osa meie ühiskonna sotsiaalses, poliitilises, majandus- ja kultuurielus.

Oma programmis ning XXIII kongressi otsustes määras meie partei kindlaks kommunistliku ülesehitustöö kaasaegse etapi majanduslikud ja sotsiaal-poliitilised ülesanded. Nende elluraken-

damiseks on vaja kogu nõukogude rahva loova energia ja tööaktiivsuse edasiarendamist. Neis tingimustes on eriti oluline suurendada ametiühingute 86-miljonilise armee organiseerivat ja kasvatavat osa.

Nõukogude ametiühingud peavad tõstma veel kõrgemale sotsialistliku võistluse ja kommunistliku töö lipu, arendama rahvahulkade tööalast ja poliitilist entusiasmi, osutama töötajate kollektiividele igakülgset abi sotsialistlike kohustuste täitmisel viie aasta plaani ennetähtaegseks realiseerimiseks ja V. I. Lenini 100. sünni-aastapäeva väärilise tähistamiseks, toetama aktiivselt tööstus- ja põllumajandustöötajate patriootlikke algatusi, levitama nende kogemusi. Nad peavad võitlema laial rindel tootmise majandusliku efektiivsuse tõstmise eest, ühiskondliku töö viljakuse edasise suurendamise eest tehnika täiustamise ning töö, tootmise ja juhtimise teadusliku organiseerimisega.

Tänapäeval omandab üha suurema tähtsuse inimeste kasvatamine, millest ametiühingud aktiivselt osa võtavad. Pole kahtlust, et ametiühingud tegelevad ka edaspidi pidevalt rahvahulkade kommunistliku teadlikkuse küsimustega, sisendavad rahvahulkadesse nõukogude patriotismi ja internatsionalismitunnet, kommunistlikku suhtumist töösse, ühiskondlikku omandisse ja sotsialistliku töödistsipliini tugevdamisse, ning kasvatavad sirguvat põlvkonda tööklassi revolutsiooniliste ja töötraditsioonide najal.

Ametiühingute ülesandeks on hoolitseda töötajate materiaalse heaolu edasise tõstmise, nende töö- ja elutingimuste parandamise ning puhkuse korraldamise eest. Samuti on ametiühingute ülesandeks intensiivistada kontrolli tööseadustest kinnipidamise ning elamute, kultuuri- ja kommunaalobjektide ehitamise plaanide täitmise üle, taotleda kaubandus- ja toitlustamisettevõtete töö parandamist, samuti elanikkonna meditsiinilise, kommunaal- ja elukondliku teenindamise paremaks muutmist. Ametiühingutel tuleb osutada igakülgset abi töötavale naisele, töötavale emale laste kasvatamisel, neil tuleb hoolitseda lasteaedade ja -sõimede ning pioneerilaagrite ehitamise plaanide õigeaegse realiseerimise eest ja nende asutuste töö parandamise eest.

Ametiühingud etendavad suurt osa ühiskondlike suhete edasises täiustamises, sotsialistliku demokraatia arendamises ning töötajate laiade hulkade kaasatõmbamises riigi ja ühiskonna juhtimisse. Ametiühinguorganisatsioonide loomisega kolhoosides tõuseb ametiühingute vastutus põllumajandussaaduste toodangu suurendamise ning ühe olulisema sotsiaalse ülesande lahendamise — linna ja küla elutaseme, tööstustöölise ja maatöötaja töö erinevuse vähendamise eest.

Oma XIV kongressile tulid Nõukogude ametiühingud rikastunutena suurte kogemustega. Ka edaspidi on vaja järjekindlalt tõsta ametiühingute organiseermis- ja kasvatustöö taset, täiustada tööstiili ja -meetodeid, süvendada sidemeid rahvahulkadega, aren-

dada kriitikat ja enesekriitikat, asjalikkust ja konkreetsust töös, intensiivistada iga ametiühingukomitee ja nõukogu võitlusvõimet ning kõigi ametiühinguliikmete aktiivsust.

Nii nagu Nõukogudemaa ajaloolise arengu kõigil etappidel, hoiavad Nõukogude ametiühingud ka tänapäeval kõrgel klassisolidaarsuse ja proletaarse internatsionalismi lippu, arendavad sõprust teiste maade töötajate ja progressiivsete ametiühingukeskustega ning võitlevad järjekindlalt rahvusvahelise töölisliikumise ühtsuse eest revolutsioonilistel klassiprintsiipidel. Koos kogu nõukogude rahvaga taunivad ametiühingud ägedalt ameerika imperialismi provokatsioone, Ameerika agressorite veriseid kuritegusid ning piraatlikke akte Vietnamis ja neofašismi ning militarismi taassündi Lääne-Saksamaal.

Oma sihikindla võitlusega rahu, sotsiaalse progressi ja maailma töölisliikumise ühtsuse eest on Nõukogude ametiühingud võitnud kõigi maade töölisklassi ja töörahva tänu ja lugupidamise. Ustavad proletaarse internatsionalismi põhimõtetele, astuvad nad ka edaspidi vastu imperialistlikele reaktsiooni- ja sõjajõududele ning sammuvad rahu, demokraatia, rahvusliku sõltumatuse ja sotsialismi eest võitlejate esiridades.

Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei Keskkomitee soovib ametiühingute XIV kongressi delegaatidele viljakat tööd ja avaldab kindlat veendumust, et NSV Liidu ametiühingud võtavad partei juhtimisel ja tihedas koostöös riigiorganitega veelgi aktiivsemalt osa majanduslikust, kultuurilisest ülesehitustööst ning töötajate kommunistlikust kasvatamisest ja et nad võitlevad ennastsalgavalt NLKP XXIII kongressi ajalooliste otsuste elluviimise eest.

Elagu Nõukogude ametiühingud — juhtimise ja majandamise kool, kommunismi kool!

Elagu Nõukogude töölisklass — eesrindlik ja juhtiv loov jõud võitluses kommunistliku ühiskonna ülesehitamise eest meie maal!

Au suurele nõukogude rahvale — kommunismiehitajale, vaprale võitlejale vabaduse, rahu ja töötajate õnne eest!

Kommunistliku Partei juhtimisel — edasi, kommunismi võidule!

Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei Keskkomitee

(«Pravda», 28. veebruaril 1968. a.)

NÕUKOGUDE LIIDU KOMMUNISTLIKU PARTEI KESKKOMITEELE

NSV Liidu ametiühingute XIV kongress saadab ametiühingute 86 miljoni liikme ja meie maa kõigi töötajate nimel palava ja südamliku tervituse armsale Kommunistlikule Parteile ja tema võitlusstaabile — leninlikule Keskkomiteele.

Suure rõõmu ja patriootilise entusiasmiga võtsid kongressi delegaadid ja kõik ametiühingute liikmed vastu NLKP Keskkomitee tervituse NSV Liidu ametiühingute XIV kongressile.

Kangelasliku töölisklassi, kolhoositalurahva ja intelligentsi nimel väljendab kongress sügavat tänu Kommunistlikule Parteile Nõukogude ametiühingutele osutatud suure hoole, pideva toetuse ja tähelepanu eest, ametiühingu revolutsiooniliste, võistlus- ja tööalaste teenete tunnustamise ja nende tegevusele antud kõrge hinnangu eest.

Partei juhtimises ja ustavuses tema ideedele on nõukogude ametiühingute elujõu läte ja uute edusammude pant.

Ametiühingute XIV kongress tuli kokku tähendusrikkal ajal. Suure Oktoobri viiekümnes juubel läks meie kodumaa ja kogu inimkonna ajalukku marksistlik-leninliku õpetuse ning leninliku Kommunistliku Partei poliitika ja praktika triumfina.

Partei juhtimisel saavutas nõukogude rahvas oma ennastsalgava tööga sotsialismi maailmaajaloolisi võite, kindlustas meie riigi majanduslikku võimsust ja kaitsevõimet, astus uue sammu edasi kommunistliku ühiskonna ehitamisel. Vääramatult kasvab rahva kultuuriline tase ja heaolu. Nõukogude Liit sammub kindlalt rahvusvaheliste progressijõudude avangardis, ta on rahu, vabaduse, demokraatia ja sotsialismi vankumatu kants.

Nõukogude rahva poolt partei juhtimisel teostatud grandioossed ümberkorraldused maa ühiskondlik-poliitilises, majandus- ja vaimses elus on sotsialistliku riigikorra vankumatuse ja loomingulise võimsuse eredateks tunnistajateks, partei ja rahva suure ühtsuse ning meie maa kõigi rahvaste vennaliku sõpruse tulemus.

XIV kongress näitas veel kord veenvalt Nõukogude ametiühingute, kogu töörahva ühtekuuluvust ja monoliitsust Kommunistliku Parteiga.

Asjalikus õhkkonnas, NLKP XXIII kongressi otsuste valgusel tegi kongress igakülgselt ja enesekriitiliselt kokkuvõtte ametiühingute tegevusest aruandeperioodil ja määras kindlaks ülesanded lähemaks ajaks. Kogu meie kongressi töö toimus selle võitluse tugevdamise tähe all, mida ametiühingud peavad kommunismi materiaal-tehnilise baasi loomise, kommunistlike ühiskondlike suhete, uue inimese — aktiivse kommunismiehitaja kasvatamise eest.

Oma peamist ülesannet näevad ametiühingud selles, et partei juhtimisel väsimatult arendada töötajate loomingulist aktiivsust,

suunata tööliste ja teenistujate energia ja algatusvõime tootmise igakülgsele arendamisele ja töö tootlikkuse kõrvalekaldumatule suurendamisele. Ametiühingud peavad veelgi täiendama sotsialistlikku võistlust ja kommunistliku töö liikumist, osutama töötajate kollektiividele igakülgset abi, et nad saaksid täita viie aasta plaani ennetähtaegseks realiseerimiseks ja Vladimir Iljitš Lenini 100. sünni-aastapäeva väärikaks tähistamiseks võetud sotsialistlikke kohustusi.

Et saavutada ettevõtete töö ja kogu rahvamajanduse kõigi majanduslike näitajate veelgi suuremat tõusu, seisavad edaspidigi ametiühingute tähelepanu keskpunktis küsimused, mis on seotud tootmise valdkonnas majandusreformi eduka läbiviimisega ja selle reformi võimaluste maksimaalse ärakasutamisega ühiskondliku tootmise efektiivsuse suurendamiseks, kusjuures ühiskondliku tootmise efektiivsuse suurendamine toimub teaduse ja tehnika uusimate saavutuste ning töö, tootmise ning juhtimise teadusliku organiseerimise alusel ja patriootlike algatuste levitamise ning tootmise eesrindlaste ja novaatorite paremate kogemuste kaudu.

Ametiühingud hakkavad veelgi aktiivsemalt abistama parteid töötajate kommunistlikul kasvatamisel, näitama miljonite loova töö suurt tähtsust uue ühiskonna ülesehitamisel.

Ametiühingud suunavad kogu massilis-poliitilise töö rahvahulkade kõrge kommunistliku teadlikkuse kujundamisele, nende kasvatamisele töölisklassi revolutsiooniliste, võitlus- ja töötraditsioonide najal, nõukogude patriotismi ja internatsionalismi, töösse ja ühiskondlikku omandisse kommunistliku suhtumise ning sotsialistliku töödistsipliini tugevdamise vaimus.

Kommunistlik Partei pöörab väga suurt tähelepanu nõukogude inimeste materiaalse heaolu kasvule. Uued abinõud rahva elatustaseme tõstmiseks tõendavad meie maa tootlike jõudude pidevat arengut kogu ühiskonna huvides.

Ametiühingud hoolitsevad ka edaspidi igakülgselt töötajate materiaalse heaolu edasise tõstmise eest, aitavad aktiivselt kaasa nende töö- ja elukondlike tingimuste parandamisele ning puhkuse korraldamisele, kaitsevad tööliste ja teenistujate tööalaseid õigusi ja huve.

Ametiühingud aitavad igakülgselt kaasa elamute ning kultuuri- ja elukondlike objektide ehitamise plaanide edukale täitmisele, taotlevad kaubandus- ning toitlustamisettevõtete töö ja elanikkonna meditsiinilise, kommunaal- ning elukondliku teenindamise parandamist. Ametiühingud peavad oma otseseks kohustuseks abi osutamist töötavale naisele, töötavale emale laste kasvatamisel ja õpetamisel.

Ametiühingute kui töötajate kõige massilisema ühiskondliku organisatsiooni, kommunismi leninliku kooli osatähtsus kasvab tänapäeval veelgi ja saab uue sisu. Ametiühingud parandavad ka edaspidi organiseerimis- ja kasvatustööd, täiustavad selle töö

stiili, vorme ja meetodeid; tõstavad iga ametiühinguorganisatsiooni autoriteeti ja võitlusvalmidust; arendavad igakülgselt ametiühingu demokraatiat, kriitikat ja enesekriitikat, tugevdavad sidet rahvahulkadega.

Ametiühingud toetavad palavalt Kommunistliku Partei poolt teostatavat Nõukogude riigi leninlikku välispoliitikat, mille eesmärgiks on kaitsta Suure Oktoobri võite, kindlustada kommunistliku ühiskonna ülesehitamiseks vajalikke välistingimusi. Ustavatena proletaarse internatsionalismi ideedele hoiavad ametiühingud kõrgel klassisolidaarsuse lippu, kindlustavad sõprust teiste riikide töötajatega ja progressiivsete ametiühingukeskustega.

Nõukogude ametiühingud häbimärgistavad Ameerika imperialismi provokatsioone, Ameerika agressorite veriseid kuritegusid ja piraatlikke akte Vietnamis, mõistavad ägedalt hukka neofašismi ja militarismi taassündi Lääne-Saksamaal.

Kaitstes klassikuuluvuse revolutsiooniliste printsiipide kohaselt järjekindlalt rahvusvahelise töölisliikumise ühtsust, sammuvad NSV Liidu ametiühingud nende esireas, kes võitlevad reaktsioonining sõjajõudude vastu ja rahu, demokraatia, rahvusliku sõltumatuse ja sotsialsmi eest.

NSV Liidu ametiühingute XIV kongress kinnitab NLKP leninlikule Keskkomiteele, et Nõukogude ametiühingud täidavad auga ülesanded, mis partei on neile andnud, on partei kindlaks toeks ja aktiivseiks abilisteks, tema poliitika ustavaiks elluviijaiks, rahvahulkade organiseerijaiks võitluses partei programmi, NLKP XXIII kongressi ajalooliste otsuste ja meie maal kommunistliku ühiskonna ülesehitamise suure ürituse realiseerimise eest.

Au suurele nõukogude rahvale — vaprale kommunismiehitajale, mehisele võitlejale rahu ja kõigi tööinimeste õnne eest!

Elagu Nõukogude Liidu Kommunistlik Partei — Lenini partei, nõukogude rahva kõigi võitude juht ja organiseerija!

Lenini lipu all, Kommunistliku Partei juhtimisel — edasi, kommunismi võidule!

NSV Liidu ametiühingute XIV kongress

(«Trud», 5. märtsil 1968. a.)

NSV LIIDU AMETIÜHINGUTE XIV KONGRESSI RESOLUTSIOON ÜLELIIDULISE AMETIÜHINGUTE KESKNÕUKOGU ARUANDE PÕHJAL

Ametiühingute XIII kongressist möödunud ajavahemik oli tulvil maailmaajaloolise tähtsusega sündmusi. Tähtsaimaks nendest oli NLKP XXIII kongress, mis määraks kindlaks partei ja Nõukogude riigi sise- ja välispoliitika, töötas lähemaks viieks aastaks

välja rahvamajanduse arendamise teaduslikult põhjendatud programmi, tugevdas ja arendas edasi partei, riigi ja ühiskonna elu leninlikke põhimõtteid ning norme. Kongressi otsused kutsusid kogu maal esile tohutu poliitilise ja tööalase entusiasmi. Nõukogude rahvas viib vaimustusega ellu partei püstitatud ülesanded.

Võimsate sotsialismijõudude triumfiks kujunes Suure Oktoobri 50. juubeliaastapäev, mis sümboliseeris nõukogude rahva kangelaslikku võitlust ja võite ning leninismiideede triumfi. Poole sajandi pikkusest teest, mille meie maa on läbinud Kommunistliku Partei juhtimisel viimase 50 aasta jooksul kommunistliku ülesehitustöö suurejoonelistest perspektiividest, andis kõikehõlmava ülevaate NLKP Keskkomitee peasekretär sm. L. I. Brežnev oma ettekandes NLKP Keskkomitee, NSV Liidu Ülemnõukogu ja Vene NFSV Ülemnõukogu pidulikul koosolekul.

Aruandeperioodi vältel tugevnes veelgi Nõukogude riigi majanduslik võimsus ja kaitsevõime, kasvasid tema kuulsus ja rahvusvaheline prestiiž. Täitnud edukalt seitseaastaku ülesanded, tagavad nõukogude inimesed ühiskondliku tootmise veel intensiivsema kasvutempo, kiirendavad kommunismi materiaal-tehnilise baasi loomist. Käesoleva viisaastaku kahe esimese aasta plaan täideti enne tähtaega. Kahe aasta jooksul arenes meie maa rahvamajandus kõigi tähtsamate näitajate osas tunduvalt kiiremini kui eelnenud viie aasta vältel. Märkimisväärselt suurenes tööstus- ja põllumajandustoodangu kasv. On realiseeritud kapitaalehituse suur programm. Partei ja riigi poolt elluviidud tõhusad sotsiaalsed ja majanduslikud abinõud tagasid töötajate ainelise elujärje ja kultuuritaseme tõusu. Arenesid edasi sotsialistlik riiklus ja demokraatia. Veelgi enam kindlustus meie ühiskonna moraalne ja poliitiline ühtsus. Tugevnesid Nõukogude Liidu rahvaste sõprus, vendlus, koostöö.

Ametiühingute XIV kongress märgib suure rahuldustundega silmapaistvaid töövõite, mida nõukogude rahvas saavutas Kommunistliku Partei juhtimisel 1967. aastal, juubeliaastal, Suure Sotsialistliku Oktoobrirevolutsiooni 50. aastapäeva eel enneolematu ulatuse saanud üldrahvaliku võistluse tulemusena. Enam kui tuhandet selles võistluses võitjaks tulnud ettevõtte, ehituse, kolhoosi ja sovhoosi ning organisatsiooni kollektiivi autasustati NLKP Keskkomitee, NSV Liidu Ülemnõukogu Presiidiumi, NSV Liidu Ministrite Nõukogu ja ÜAÜKN-i mälestuslippudega.

Väärilise panuse nõukogude rahva suurte võitude saavutamisse annavad ametiühingud. Sündinud esimese Vene revolutsiooni aastatel, on nad kõrvalekaldumatult käinud leninlikku teed, olles Kommunistliku Partei kindlaks toeks nii rahvahulkade organiseerimisel võitlusse Suure Oktoobri võidu eest kui ka uue ühiskonna loomisel. Nõukogude viisaastakute plaanide, sotsialistliku industrialiseerimise ja põllumajanduse kollektiviseerimise suurte ülesannete realiseerimisel, kultuurirevolutsiooni läbiviimisel ning kodumaa

vabaduse ja sõltumatuse kaitsmisel vaenlaste eest riigi majandusliku ja kultuurilise ülesehitustöö kõikidel etappidel on nõukogude ametiühingud alati olnud ja on juhtimise ja majandamise leninlikuks kooliks, kommunismi kooliks.

Kommunistliku ülesehitustöö käesoleval etapil on ametiühingute tähtsus veelgi suurenenud. Nende mõju on meie maa kõikidel aladel veelgi tugevnenud. On suurenenud ametiühingute rahvusvaheline autoriteet. Oma XIV kongressile tulid Nõukogude ametiühingud võitlusorganisatsioonina, mis on tihedalt koondunud Kommunistliku Partei ja tema leninliku Keskkomitee ümber.

Kõrge hinnangu andmine nõukogude ametiühingute osatähtsusele maa elus, nende revolutsiooniliste ning võitlus- ja tööalastele teenetele, ametiühingute ette suurte ülesannete püstitamine NLKP Keskkomitee läkituses NSV Liidu ametiühingute XIV kongressile on uueks veenvaks tunnistuseks Kommunistliku Partei pidevast tähelepanust ja isalikust hoolitsusest, millega partei ümbritseb tööinimesi, tema piiritust usust rahvahulkade jõusse, nende loovasse initsiatiivi, võimetesse ja annetesse. NLKP Keskkomitee läkitus XIV kongressile on ametiühingute leninliku juhtimise ja Kommunistliku Partei palava toetuse eredaks väljenduseks.

Kuulanud ära ja arutanud läbi ÜAÜKN-i esimehe sm. A. N. Šelepini aruandekõne Üleliidulise Ametiühingute Kesknõukogu tööst, NSV Liidu ametiühingute XIV kongress otsustab: kiita heaks ÜAÜKN-i töö aruandeperioodil.

I

1. Kongress märgib, et aruandeperioodil suurenes ametiühingute kui organisaatori osa rahvahulkade suunamisel rahvamajandusplaanide edukale täitmisele. Majanduse arendamise küsimused on olnud ÜAÜKN-i, ametiühingute komiteede ja nõukogude tegevuse keskpunktis. Ametiühinguorganisatsioonid võtsid aktiivselt osa tootmisplaanide väljatöötamisest ja täitmisest, laienesid nende sidemed ja koostöö majandus- ja plaaniorganitega tootmise ja töö organiseerimise tähtsamate küsimuste ühisel lahendamisel. Ametiühingud aitasid igakülgselt kaasa partei ja valitsuse otsuste elluviimisele tööstuse juhtimise parandamisel ja põllumajanduse arendamisel. On arenenud edasi sotsialistlik võistlus ja tema kõrgeim vorm — kommunistliku töö liikumine.

Samal ajal on ametiühinguorganisatsioonide töös tõsiseid puudusi töötajate mobiliseerimisel tootmise arendamisele ja tööviljakuse tõstmisele. Üksikud kollektiivid ei tule toime tootmisplaanide täitmisega. Reas ettevõtetes ei kasutata täielikult olemasolevaid tootmisvõimsusi, rakendatakse aeglaselt tootmisse uusi võimsusi. Mõned ametiühingute nõukogud ja komiteed ei suuna küllal-

daselt töötajate tähelepanu tootmise majanduslike näitajate parandamisele, tootmisreservide täielikumale kasutamisele. Pole harvad juhud, kus ametiühinguorganisatsioonid võistlejate arvu suurendamise nimel nõrgendavad igapäevast kasvatus- ja organiseerimistööd, ei levita küllaldaselt eesrindlikke töökogemusi ega osuta vajalikku abi mahajäävatele kollektiividele ja töölistele.

Kongress rõhutab, et sotsialistlik võistlus on ja jääb ametiühingutele majanduse arengu mõjutamise põhimeetodiks ning kommunistlikust ülesehitustööst osavõtu tähtsamaks vormiks. Võistlejate jõupingutused on vaja suunata ühiskondliku tootmise efektiivsuse igakülgsele suurendamisele, toodangu kvaliteedi parandamisele, kokkuhoiurežiimi ja säästlikkuse kindlustamisele. Ametiühingute tähtsaks ülesandeks on laialdaselt arendada üldrahvalikku võistlust põllumajanduse taseme pideva tõstmise eest, teravilja ja teiste põllukultuuride saagikuse ning loomakasvatuse produktiivsuse suurendamise eest.

Tuleb aktiivselt kaasa aidata Kommunistliku Partei XXIII kongressi, NLKP Keskkomitee 1965. aasta märtsi- ja 1966. aasta maipleenumi poolt püstitatud ülesannete edukale täitmisele, mis näevad ette tootmise mehhaniseerimise, elektrifitseerimise ja kemiseerimise ning melioratsiooni laialdase arendamise baasil. On vaja saavutada uue tehnika ja mineraalväetiste õigeaegne hankimine ning efektiivne kasutamine põllumajanduses.

Ametiühinguorganisatsioonid on kohustatud kindlustama ja edasi arendama juubelieelses sotsialistlikus võistluses saavutatud edusamme, keskendama oma tähelepanu sisemiste tootmisreservide maksimaalsele kasutuselevõtmisele ning aktiivselt kaasa aitama majandusreformi elluviimisele. Ametiühingute auasjaks ja tähtsamaks kohustuseks on tõsta veelgi kõrgemale leninlik võistluslipp, saavutada rahvamajanduse arendamise viie aasta plaani ennetähtaegne täitmine ja tähistada uute töövõitudega V. I. Lenini sajandat sünni-aastapäeva.

Tuleb igati toetada ja ergutada töötajate tööalast initsiatiivi, täiustada sotsialistliku võistluse kokkuvõtete tegemise praktikat ning võitjate materiaalset ja moraalset stimuleerimist; on vaja täiustada ja mitmekesistada organiseerimistöö meetodeid ja vorme, mis tagavad kollektiivide poolt võetud kõikide kohustuste täitmise. ÜAÜKN-i, ametiühingute keskkomiteede, kõigi ametiühinguorganisatsioonide ja majandusorganite tähtsamaks ülesandeks, põhinäitajaks sotsialistliku võistluse tulemuste hindamisel peab saama eesrindlike töökogemuste juurutamine. Lähtudes majandusreformi nõuetest, igakülgselt arvestades antud majandusharu ja ettevõtte iseärasusi ning ülesandeid peavad ametiühinguorganisatsioonid koos majandusjuhtidega kindlaks määrama võistluse suuna ja tingimused, abistama võistlejaid sotsialistlike kohustuste väljatöötamisel ja täitmisel, laiemalt arendama juhtivate elukutsetega töölise võistlust, otsustavalt välja juurima formaalsust ja šablooni-

lisust kui nähtusi, mis on võõrad võistluse loomingulisele, elavale vaimule.

Tuleb parandada kommunistliku töö liikumise kui sotsialistliku võistluse kõrgeima vormi juhtimist, rikastada tema sisu vastavalt uutele majandamistingimustele; on vaja laiemalt kasutada selle liikumise võimalusi nii tööviljakuse tõstmiseks kui ka inimeste kommunistlikul kasvatamsel.

2. Kogu majandusliku ülesehitustöö põhiprobleemiks ja sotsialistliku võistluse peamiseks ülesandeks on tööviljakuse tõstmine. Ametiühingute otsene ülesanne on tugevdada võistlust tehnika progressi eest, igati kaasa aidata tootmisprotsesside, töömahukate tööde ja abitööde kiiremale mehhaniseerimisele ja automatiseerimisele, teaduse saavutuste ning uue tehnika ja tehnoloogia juurutamisele tootmises, tõmmata sellele tööle kaasa tööliste ning inseneride ja tehnikute laiad hulgad.

ÜAÜKN, ametiühingute keskkomiteed ja nõukogud peavad aktiviseerima Üleliidulise Leiutajate ja Ratsionaliseerijate Ühingu ning teaduslik-tehniliste ühingute tegevust, et kiirendada tehnika progressi kõigis rahvamajandusharudes; tugevdama ühiskondlikku kontrolli leiutiste, ratsionaliseerimisettepanekute ja teaduslik-tehniliste ühingute soovituste juurutamise üle; igati tugevdama teaduse ja tootmisala töötajate koostööd; otsustavalt võitlema inertsusega uue ja eesrindliku juurutamisel.

Kongress kohustab ametiühinguid töötama aktiivselt tootmisvõimsuste parema ärakasutamise, töö organiseerimisel esinevate puuduste kõrvaldamise, tööaja kadude vähendamise ning tootmisseadmete, masinate ja mehhanismide seisuaegade likvideerimise nimel; saavutama, et ettevõtetes ja ehitustel juurutataks tootmisse töö teadusliku organiseerimise plaanid, mis näevad ette tööde mehhaniseerimist, töökohtade ratsionaalset planeerimist ning häireteta teenindamist ja eesrindlike töövõtete ning meetodite juurutamist.

3. Ühiskondliku tootmise efektiivsuse tõstmine on tihedalt seotud tooraine ja materjalide maksimaalse kokkuhoiuga ja toodangu kvaliteedi parandamisega. Ametiühinguorganisatsioonid peavad pidevalt mobiliseerima töölisi ja teenistujaid võitlusse ebamajanduslikkuse ja raiskamise vastu, tööjõu, materjalide ja rahaliste ressursside ratsionaalse kasutamise eest. On vaja tõhusamalt kasvatada töölistes materiaalsetesse väärtustesse säästlikku suhtumist, taotleda tehasesisese isemajandamise juurutamist, materjalide ja tooraine kasutamise ning arvestamise parandamist, levitada eesrindlike ettevõtete positiivseid kogemusi kokkuhoiurežiimi rakendamisel. Ametiühingute kohuseks on kogu oma tööga kaasa aidata selleks, et ühiskondliku omandi säilitamine ja rohkendamine saaksid iga nõukogude inimese käitumisnormiks. Ametiühingukomiteed ja nõukogud peavad laiemalt arendama võistlust toodangu kõrge

kvaliteedi ja vastupidavuse suurendamise eest, riikliku kvaliteedimärgi saamise eest.

4. Üheks peamiseks rahvamajanduse ülesandeks on töötajate kultuurilise ning tehnilise taseme edasine tõstmine ja kvalifitseeritud kaadri ettevalmistamine, kes on suuteline juhtima keerulisi masinaid, automaatsüsteeme ning tehnoloogilisi protsesse. Ametiühingutel koos ministeeriumide ja ettevõtete juhtidega tuleb tõhusalt tegelda kaadri ettevalmistamise ja kvalifikatsiooni tõstmisega, uue tehnika ja automatiseerimisvahendite kasutuselevõtmisel vabanevate töötajate ümberkvalifitseerimisega; tuleb rohkem abistada keskkooliõpilasi eriala teadlikul valikul, arendada neis kalduvusi loovaks töötamiseks tehnika valdkonnas.

Soovitada ametiühingukomiteedel ja nõukogudel tugevdada kontrolli vahetult tootmise käigus toimuva tööliste väljaõppe ja kvalifikatsiooni tõstmise kvaliteedi üle, osutada suuremat abi kutsekoolide komplekteerimisel ning nendele õppejõudude ja tootmisväljaõppe meistrite valikul, samuti alaliste kursuste sisseseadmisel nende kvalifikatsiooni tõstmiseks.

On vaja võtta tarvitusele abinõud tööjõu voolavust põhjustavate tegurite kõrvaldamiseks, aidata kaasa nende inimeste töölerakendamisele tootmises, eriti teenindussfääris, kes tahavad ja saavad töötada vaid osa tööpäevast, samuti tuleb aidata luua tööstusettevõtete filiaale sovhoosides ja kolhoosides, ja arendada maal abikäitisi ja -tööndusi, mis võimaldab täielikumalt ära kasutada hooajaliselt vabanevat tööjõudu.

5. Ettevõtete majandusliku iseseisvuse laiendamise tingimustes tuleb tõsta alaliste tootmisnõupidamiste osatähtsust, mis on tööliste tootmise juhtimisest osavõtu oluliseks vormiks. Kongress märgib, et paljudes ettevõtetes ei vasta alaliste tootmisnõupidamiste töö tase veel uutele majandamistingimustele. Mitte alati ei võeta tootmisnõupidamiste päevakorda tootmise efektiivsuse tõstmist puudutavaid küsimusi ega ilmutata vajalikku nõudlikkust ettevõtete administratsiooni ja majandusorganite vastu, et nad täidaksid tootmisnõupidamiste poolt vastuvõetud otsusi. ÜAÜKN-il ja ametiühingute keskkomiteedel tuleb arutada alaliste tootmisnõupidamiste töö edasist parandamist, tõmmata töötajaid laialt kaasa tootmise planeerimisele, organiseerida jooksvate ja perspektiivplaanide projektide, sotsialistlike kohustuste ja nende täitmise abinõude arutelu tööliste ja teenistujate seas.

Kongress kohustab ÜAÜKN-i tagama ametiühinguorganite aktiivse osavõtu 1971.—1975. aasta rahvamajandusplaani projektide väljatöötamisest.

6. Ettevõtete õiguste laiendamine ja majandusreformi läbiviimine nõuavad kollektiivlepingute sõlmimise edasist täiustamist. Tuleb lihtsustada kollektiivlepingute registreerimise korda, tugevdada kontrolli nende täitmise üle, suhtuda leppimatult kollektiivlepingute rikkumistesse.

7. Kongress teeb kõigile ametiühinguorganisatsioonidele ettepaneku tõhustada võitlust töö- ja tootmisdistsipliini tugevdamise eest, kasvatada süstemaatiliselt töötajates kohuse- ja vastutustunnet neile usaldatud tööülesannete täitmise eest, mõista ühiskondlikult hukka töödistsipliini rikkujad, lodevus ja organiseerimatus, kasutada sel eesmärgil efektiivsemalt ametiühingute käsutuses olevaid mõjutusvahendeid.

8. Majandusreformi esimesed tulemused annavad veenvat tunnistust tema suurtest võimalustest. Üle 7000 ettevõtte ja rida tööstusharusid on üle viidud planeerimise ja majanduse stimuleerimise uuele süsteemile. Nende toodang moodustab ligi 40 protsenti kogu tööstustoodangust ja nad annavad ligi poole tööstuse kasumist. Uutes tingimustes töötavad ettevõtted täidavad edukalt kõrgendatud toodangu realiseerimise ja kasumiplaani. Ametiühingud võtsid aktiivselt osa uue majandussüsteemi elluviimisest, normatiivdokumentide väljatöötamisest kasumieraldistest ergutusfondide moodustamise ja nende fondide kasutamise korra kohta. Ametiühingute töö tulemusena on tõusnud töötajate huvi oma töötulemuste ja kogu ettevõtte tegevuse vastu.

Kongress juhib ametiühinguorganisatsioonide tähelepanu vajadusele parandada ka edaspidi majanduslikku tööd, võtta aktiivselt osa tootmise planeerimise parandamisest ja isemajandamise organiseerimisest, ergutusfondide moodustamise stabiilsete normatiivide kindlaksmääramisest, palga- ja premeerimissüsteemide stimuleeriva tähtsuse tõstmisest, samuti tuleb ametiühinguorganisatsioonidel pidevalt kontrollida nende rakendamise õigsust. Ametiühingud peavad tähelepanelikult analüüsima ettevõtete majanduslikku tegevuse tulemusi, võrdlema sõsarettevõtete näitajaid, taotlema majandusreformis peituvate ühiskondliku tootmise efektiivsuse suurendamise ja töötajate elatustaseme tõstmise võimaluste täielikumat ärakasutamist.

II

1. Kongress märgib rahuldustundega, et nõukogude inimeste elatustase on aruandeperioodil sotsialistliku majanduse arengu ja rahvatulu kasvu baasil järjekindlalt tõusnud. Tööliste ja teenistujate keskmine töötasu, arvestades väljamakseid ja soodustusi, on kasvanud 118 rublalt 1963. aastal 139 rublani 1967. aastal. Tunduvalt on kasvanud kolhoosnikute tulud ühismajapidamisest. Kulutused sotsiaalkultuurilisteks üritusteks moodustasid 1965.—1967. a. enam kui 186 miljardit rubla. Assigneeringud sotsiaalkindlustusele ja sotsiaalhooldusele on kasvanud enam kui poolteisekordseks. Laialdaselt on arenenud elamute ning kultuuriasutuste ja elukondlike objektide ehitamine. Üha täielikumalt rahuldatakse elanik-

konna vajadusi toidu- ja tööstuskaupade järele. Kaubakäive on kasvanud 40 protsendi võrra.

Rahva heaolu edasine tõus käesoleval viisaastakul toimub NLKP XXIII kongressi otsuste põhjal. On lõpetatud enamiku tööliste ja teenistujate üleviimine kahe puhkepäevaga viiepäevasele töönädalale, NLKP Keskkomitee 1967. aasta septembripleenumi otsustele vastavad abinõud tagavad enam kui 50 miljoni nõukogude inimese reaalsissetulekute suurenemise. Selleks on NSV Liidu riigieelarves juba 1968. aastaks ette nähtud üle 6 miljardi rubla kulutusi. Ametiühingud võtsid aktiivselt osa partei ja valitsuse nende abinõude väljatöötamisest ja ellurakendamisest, mille eesmärgiks on rahva heaolu tõstmine.

Kongress kohustab ÜAÜKN-i, ametiühingute komiteesid, nõukogusid ja kõiki ametiühinguorganisatsioone ka edaspidi igati kaasa aitama töötajate elatustaseme parandamisele, saavutama seda, et kasutataks ratsionaalselt ja õigesti vahendeid, mis on suunatud töötajate haridustaseme tõstmiseks, nende tervise kaitseks, sotsiaalkindlustuseks ja pensionisüsteemi arendamiseks, lasteasutuste võrgu laiendamiseks ja nõukogude inimeste muude aineliste vajaduste rahuldamiseks. Neil tuleb üles näidata initsiatiivi rahvatarbekaupade tootmise igakülgse laiendamise küsimuste püstitamisel majandus- ja plaaniorganite ees. Kogu ametiühingute tegevust peab läbima hoolitsus elukondliku teenindamise parandamise eest, nõukogude töötajate töö, olme ja puhkuse eest. Nad peavad kaitsma töötajate õigusi ja materiaalseid huve.

2. Tähtsaimaks poliitiliseks ja majanduslikuks küsimuseks, mis puudutab tööliste ja teenistujate elulisi huve, on palgaküsimus. Aruandeperioodil võtsid ametiühingud aktiivselt osa uute töötasusüsteemide väljatöötamisest ja juurutamisest ning kehtivate süsteemide täiustamisest. Samal ajal on paljude ettevõtete ametiühinguorganisatsioonid ilmutanud vähe initsiatiivi teaduslikult põhjendatud normide väljatöötamisel ja juurutamisel, on ette tulnud võrdsustamist preemiate jaotamisel ja eriti ergutusfondide kasutamisel. Nõrk on kontroll kehtivate töötasusüsteemide rakendamise õigsuse üle.

Kongress rõhutab, et ametiühingute üheks põhiliseks ülesandeks on rakendada ellu partei poolt kavandatud abinõud töötasu tõstmiseks ja selle organiseerimise täiustamiseks. Ametiühinguorganisatsioonid peavad järjekindlalt taotlema efektiivsete töötasusüsteemide laialdasemat rakendamist, töötasu küsimustes kehtiva seadusandluse vankumatut täitmist; koos majandusorganitega tagama teaduslikult põhjendatud normide ja normatiivide plaanipärase juurutamise ning töö normeerimise sfääri laiendamise; tundma õppima ja levitama materiaalse stimuleerimise positiivseid kogemusi. Ametiühingute kesknõukogud peavad koos ministeeriumide ja keskasutustega kindlustama, et ettevõtetes töötataks välja tööliste ergutusfondide arvelt premeerimise põhimäärused,

täiustama aasta töötulemuste eest antava preemia väljamaksmise korda ning kontrollima sellest kinnipidamist.

3. Nõukogude riik, majandusorganid ja ametiühingud rakendavad plaanipäraselt abinõusid, et tehnika progressi, tootmise ning töö teadusliku organiseerimise, raskete ja töömahukate tööde mehhaniseerimise baasil tervistada ja parandada tööliste ja teenistujate töötingimusi. Üksnes nelja aasta jooksul (1963—1966) kulutati kollektiivlepingutes ettenähtud töökaitseabinõudele üle kolme miljardi rubla. Enam kui 40 miljonit töölist ja teenistujat saavad tasuta eririietuse ja -jalatsid. Tööõnnetused on vähenenud 40 protsendi võrra. Samal ajal on majandusorganite ja ametiühingute töökaitsealases tegevuses olulisi puudusi.

Ametiühinguorganisatsioonid peavad sihikindlamalt taotlema ohutustehnika täiustamist, välja töötama ja ellu rakendama abinõusid tootmiskultuuri tõstmiseks, tööõnnetuste vähendamiseks, tõstma tehnilise inspektsiooni osatähtsust, taotlema tööseadusandluse, töökaitse, töötervishoiu ja tööhügieeni eeskirjade ranget täitmist, õigeaegselt läbi vaatama vananenud sanitaarnormid, ilmutama enam initsiatiivi riiklike ja majandusorganite ees töötingimuste parandamisega seotud küsimuste ülestõstmisel.

Kongress pöörab ametiühingu- ja majandusorganite tähelepanu vajadusele:

suurendada töötingimuste parandamiseks ettenähtud toodete ja materjalide väljalaske mahtu ja parandada nende kvaliteeti; kiirendada nende abinõude rakendamist, mis on valitsuse poolt kavandatud tööliste ja teenistujate jaoks eririietuse, -jalatsite ja kaitsevahendite tootmise laiendamiseks ja kvaliteedi parandamiseks;

tugevdada kontrolli selle üle, et teadusliku uurimise instituudid ning projekteerimisorganisatsioonid peaksid uute ettevõtete projekteerimisel ja olemasolevate rekonstrueerimisel kohustuslikus korras kinni ohutustehnika ja töötervishoiu nõuetest;

pöörata rohkem tähelepanu kolhoosnikute ja sovhoositööliste töötingimuste tervistamisele ja kergendamisele, arvestades uue tehnika, mineraalväetiste ja teiste keemiasaaduste laiemat kasutamist põllumajanduses;

igakülgselt parandada naiste töö- ja olmetingimusi, arvestades uute tootmisharude ja tehnoloogiliste protsesside käikulaskmist, täpsustada õigeaegselt tööde ja erialade loetelu, kus on lubatud naiste tööjõu kasutamine.

4. Tänu partei ja valitsuse pidevale hoolitsusele lahendatakse meie maal edukalt üht tähtsamat sotsiaalset probleemi — töötajate kindlustamist elamispinnaga. Viimase nelja aasta jooksul on ehitatud üle 390 miljoni ruutmeetri elamispinda, viisaastaku järgnevateks aastateks ettenähtud elamuehituse programm on veelgi suurem. Kuid reas vabariikides ja oblastites ei täideta elamute ning kultuuri- ja olmeobjektide ehitamise plaane.

Ametiühingud peavad järjekindlalt taotlema elamuehituse plaanide täitmist, ehitusvõimsuste ja ehitustöödeks eraldatavate assigneeringute täielikku ärakasutamist, tööde kvaliteedi tõstmist, tugevdama võitlust elamispinna jaotamisel kehtiva korra rikkumiste vastu, pühendama rohkem tähelepanu elamufondide hoolikale korrashoiule, kooperatiiv-elamuehituse edasisele arendamisele.

Paljud ametiühinguorganid tegelevad ebarahuldavalt töötajate teenindamise parandamise küsimustega, lepivad puudustega kaubanduse ja ühiskondliku toitlustamise korraldamisel. Tuleb tugevdada ühiskondlikku kontrolli kaupluste töö üle, aktiivsemalt võidelda teenindamiskultuuri tõstmise eest, kaubanduseeskirjade rikkumise vastu, igakülgselt kaasa aidata progressiivsete vormide arengule kaubanduses, taotleda sööklate töö parandamist, kõigi tööliste ja teenistujate, üliõpilaste ja üldhariduslike koolide õpilaste kindlustamist sooja toiduga, ühiskondliku toitlustamise kvaliteedi parandamist ja maksumuse alandamist, pöörata erilist tähelepanu dieettoitlustamise laiendamisele.

Ametiühinguorganisatsioonide üheks tähtsamaks ülesandeks peab olema võitlus teenindamise igakülgse laiendamise eest, töötajatele suuremate võimaluste loomine teenindustöökodade ja -ettevõtete teenuste kasutamiseks, elukondlike teenuste mahu suurenemise ja teenindamise kvaliteedi tõusu saavutamine.

5. Aruandeperioodil on toimunud suured muudatused riiklikus sotsiaalkindlustuses. On laiendatud tööliste ja teenistujate õigusi ainelisele kindlustatusele haiguse, invaliidsuse ja vanaduse korral, on suurenenud assigneeringud sanatoorsele ja kuurordiravile ning puhkusele. On viidud ellu kolhoosnikute ühtne pensionisüsteem. Suurenenud on töötajate teenindamise võimalused puhke- ja raviprofülaktilistes asutustes. Voodikohtade arv on ametiühingute ravilates kasvanud 52,6 tuhande ehk 17 protsendi võrra.

Samal ajal on ametiühinguorganisatsioonide töös puudusi sotsiaalkindlustuse eelarvete täitmisel, sanatooriumi- ja puhkekodutuusikute jaotamisel ja väljaandmisel. Raviasutuste, eriti aga puhkekodude võrgu laiendamine jääb maha töötajate arvu kasvust, teenindamine reas sanatooriumides ja puhkekodudes on veel halb.

Kongress kohustab ÜAÜKN-i, ametiühingute nõukogusid ja komiteesid koos majandusorganite, tervishoiu- ja sotsiaalkindlustuse asutustega tõhustama tööd haiguste profülaktika valdkonnas, taotlema uute haiglate ja polikliinikute ehitamise plaanide täitmist, töötajate meditsiinilise teenindamise parandamist, spetsialiseeritud ravi-profülaktilise abi andmist vahetult ettevõtetes, suurte tehastevaheliste meditsiini-sanitaarasutuste ja sanatooriumide-profülaktooriumide loomist, sealhulgas ettevõtete vahendite arvel. Tuleb tõsta tööliste ja teenistujate kollektiivide ja ametiühinguorganisatsioonide huvi sotsiaalkindlustuse vahendite efektiivse kasutamise vastu.

Kohustada ÜAÜKN-i kindlustama ravikorralduse ja puhkajate

teenindamise edasine parandamine ametiühingute raviasutustes, sanatoorsete ja kuurordiasutuste võrgu laiendamine, pöörates rohkem tähelepanu kuurortide ja puhketsoonide ehitamisele, suurte sanatoorsete ja kuurordiasutuste komplekside ning puhkebaaside käikulaskmisele, mis nii ehituse kui ekspluatatsiooni seisukohalt on majanduslikult kõige kasulikumad, laialdaselt koopereerima selleks ministeeriumide, keskasutuste, ettevõtete ja kolhooside jõudusid ja vahendeid.

6. Viimaste aastate jooksul on laialt levinud turism ja massiline kehakultuuriliikumine. Võrreldes 1963. aastaga on 1967. aastal turismireisidest, matkadest ja ekskursioonidest osavõtjate arv kasvanud 13,9 miljonilt inimeselt 50 miljonile. Kehakultuuri ja spordiga tegeleb 22,4 miljonit inimest. Kuid üksikutes ettevõtetes, mitmetes oblastites, kraides ja vabariikides ei hinnata küllaldaselt turismi ja kehakultuuri kui töötajate tervistamise ning puhkuse vormide tähtsust, laieneb aeglaselt turismibaaside ja spordiehitiste võrk, korraldatavad üritused ei ole alati massilised. ÜAÜKN, ametiühingute nõukogud ja komiteed peavad lähemate aastate jooksul vähemalt kahekordistama töötajate osavõttu turismist ja ekskursioonidest, suurendama kohtade arvu turismivõõrastemajades, baasides, kämpingutes, looma oblastites, kraides ja vabariikides uusi heakorrastatud puhke- ja turismikeskusi.

Arendades ka edaspidi kehakultuuri ja sporti, tuleb kõrvaldada puudused kehakultuuri- ja sporditöö organiseerimises, täielikumalt arvestada eri tootmisharude töö iseärasusi, aktiivsemalt juurutada populaarseid rahvaspordialasid, laiemalt kaasa tõmmata töölisi, teenistujaid ja kolhoosnikuid kehakultuuriga tegelema. Koos komsomoli ning Armee, Lennu- ja Mereväe Abistamise Vabatahtliku Ühinguga on vaja parandada kutseealiste noorte füüsilist ettevalmistust, pöörata suuremat tähelepanu massilisele kehakultuuritööle maal. Kongress peab eriti tähtsaks ülesandeks spordimeisterlikkuse pideva tõusu saavutamist, mis kindlustaks nõukogude spordi juhtiva koha rahvusvahelisel areenil.

III

1. Tähtsal kohal ametiühingute tegevuses on nõukogude inimeste marksistlik-leninliku maailmavaate kujundamine, rahvahulkade kõrge ideelise veendumuse ja poliitilise teadlikkuse kasvatamine, töölisklassi revolutsiooniliste, võitlus- ja töötraditsioonide propageerimine. Tegutsedes koos majandusorganite, komsomoli, haridus- ja kultuuriorganitega, on ametiühinguorganisatsioonid parandanud tööd tööliste ja teenistujate tehnilise ja kultuuritaseme tõstmisel, nende suunamisel õhtustesse ja mittestatsionaarsetesse õppeasutustesse, töötajate puhkuse organiseerimisel. Tunduvalt on kasvanud ametiühingute kultuurihariduslike asutuste arv, rikastu-

nud nende töö sisu ja vormid. Aruandeperioodi jooksul ehitati kaks tuhat töölisklubi ja kultuuripaleed, avati kolm tuhat uut suurt ametiühingute raamatukogu.

Ühtlasi esineb aga paljude ametiühinguorganisatsioonide kasvatus- ja kultuuritöös tõsiseid puudusi. Pahatihti ei arvestata inimeste kultuurivajadusi ja tootmiskollektiivide ees seisvaid konkreetseid ülesandeid; paljude klubide, punanurkade ja raamatukogude töö ei vasta tööliste ja teenistujate nõuetele ja huvidele. Paljud ametiühinguorganisatsioonid ei kasuta täielikult ära võimalusi, mida pakub viiepäevane töönädal töötajate vaba aja veetmise paremaks organiseerimiseks, nende üldharidusliku ning tehnilise ja kultuuritaseme tõstmiseks, samuti kasvatustööks elukohas.

Seades esikohale töötajate kasvatamise kõrge poliitilise teadlikkuse ja kommunistliku töössesuhtumise vaimus, kohustab kongress ÜAÜKN-i ja kõiki ametiühinguorganisatsioone keskendama oma jõupingutused selle tähtsaima ülesande lahendamisele.

Ametiühingute massiline kultuuri- ja kasvatustöö peab olema suunatud töötajates kõrgete moraalsete omaduste, kommunistlikele ideaalidele piiritu ustavuse, nõukogude patriotismi, sotsialistliku internatsionalismi ja NSV Liidu rahvaste vahelise sõpruse kasvatamisele, neis revolutsioonilise valvsuse ning kodanlikku ideoloogiasse ja moraali leppimatu suhtumise süvendamisele, tööliste ja teenistujate aktiivsele mobiliseerimisele võitlusse viie aasta plaani edukaks täitmiseks, kommunistliku ühiskonna ülesehitamiseks meie maal.

Ametiühinguorganisatsioonid on kohustatud laialdasemalt korraldama V. I. Lenini elu ja tegevuse, tema ideelise pärandi, NLKP XXIII kongressi otsuste ja Suure Sotsialistliku Oktoobrirevolutsiooni viiekümnendale aastapäevale pühendatud dokumentide ja materjalide tundmaõppimist; igati arendama töötajate, eelkõige aga noorsoo hulgas meie kangelasliku töölisklassi revolutsioonilisi, võitlus- ja töötraditsioone.

Pidevalt tuleb täiustada kasvatus- ja kultuuritöö vorme ning meetodeid, parandada loengulist propagandat, organiseerida alaliselt tegutsevaid lektooriume, korraldada temaatilisi õhtuid poliitilistel ja loodusteaduse teemadel, asutada rahvaülikoole ja kommunistliku töö koole. Soovitada ametiühingu organisatsioonidel rööbiti tehnilise progressi seminaride ja ülikoolidega luua töölistele majandusalaste teadmiste koole.

Ametiühinguorganisatsioonid on kohustatud töötajaid rohkem abistama tööst vaba aja otstarbekal kasutamisel nii puhkuseks kui ka poliitilise ja kultuurilise silmaringi laiendamiseks, samuti erialade omandamiseks, tegutsemiseks oma huvialal, teaduse, tehnika või kunsti valdkonnas; igati ergutama nõukogude inimeste püüdu pühendada osa oma vabast ajast ühiskondlikule tegevusele.

Tuleb igati muuta aktiivsemaks ametiühingute osavõtt tööliste ja teenistujate, eriti noorsoo sõjalis-patriootlikust kasvatamisest,

noorte ettevalmistamisest teenistuseks Nõukogude relvastatud jõududes.

2. Tehnika progress rahvamajanduse kõigis harudes ning kasvav vajadus haritud kaadri järele seavad ametiühingute ette ülesande tõmmata veelgi enam töölisi ja teenistujaid, eriti noorsugu õppima õhtustes ja kaugõppeosakondades. Ametiühinguorganisatsioonid peavad taotlema õhtustes osakondades ja kaugõppe teel toimuva õpetamise materiaalse baasi tugevdamist, õppeasutuste võrgu laiendamist, täiendavate vahetustega töötavate klasside avamist koolides ning õppegruppide moodustamist tehnikumides ja instituutides, jälgima õppijatele valitsuse poolt ettenähtud soodustuste võimaldamist; ergutama neid, kes edukalt õpivad ja töötavad.

3. Kongress peab vajalikuks tõsta ametiühingute kultuurharidus-like asutuste osatähtsust töötajate puhkeaja organiseerimisel. Töö klubides, kultuurimajades ja kultuuripaleedes ei pea toimuma ainult õhtul, vaid ka päeval, eriti puhkepäevadel. See peab üha rohkem vastama töötajate kasvanud nõuetele, olema huvitav nii sisult kui ka vormilt. Kultuuri- ja kunstimeistreid tuleb laiemalt kaasa tõmmata ametiühingute kultuuriasutuste tegevusse, et nende abiga tõsta isetegevusliku kunsti taset, parandada töötajate elukohajärgset massilist kultuuritööd. Ametiühingute raamatukogud peavad kasvatama töötajates armastust raamatute vastu, aktiivsemalt propageerima kirjandust, korraldama regulaarselt kirjandusõhtuid ja kohtumisi kirjanikega.

Kongress teeb ÜAÜKN-ile, ametiühingute komiteedele ja nõukogudele ülesandeks võtta tarvitusele abinõud kultuuriasutuste võrgu laiendamiseks, taotleda vahendite eraldamist klubide, raamatukogude ja spordiehitiste ehitamiseks esmajärjekorras nendes rajoonides ja asutustes, kus neid pole piisavalt.

Ametiühinguorganisatsioonid on kohustatud parandama oma tööd kultuurharidusalatöötajate kaadri valikul ja kasvatamisel; regulaarselt korraldama seminare ja metoodilisi konverentse, laialdaselt kasutama klubide ja raamatukogude töötajate ettevalmistamiseks ja kvalifikatsiooni tõstmiseks statsionaarseid õppeasutusi, teatreid, konservatooriume jms.

4. Ametiühinguorganisatsioonid peavad osutama rohkem abi perekondadele ja koolidele, komsomolile ja pioneeriorganisatsioonidele laste kasvatamisel, kooliõpilaste vaba aja sisustamisel, kooli ja ettevõtete vaheliste sidemete tihendamisel, pedagoogiliste teadmiste propageerimisel. ÜAÜKN-il koos ÜLKNÜ Keskkomiteega võtta tarvitusele abinõud laste tervistuskampaaniate paremaks korraldamiseks koolivaheaegadel, kusjuures laste teenindamine tuleb korraldada sõltuvalt nende vanusest ja tervislikust seisundist, on vaja rohkem ehitada pioneerilaagreid ettevõtete koopereeritud vahendite arvel, mis on end praktikas igati õigustanud.

5. Kongress juhib ametiühingute nõukogude ja komiteede

tähelepanu vajadusele parandada kasvatus- ja massilist kultuuritööd põllumajandustöötajate hulgas, võtta aktiivselt osa Kommunistliku Partei püstitatud sotsiaalpoliitilise ülesande — lähendada linna- ja maaelanikkonna elatustaset, realiseerimisest viia ellu abinõud maatöötajate kultuuritaseme ja heaolu parandamiseks. Ametiühingute ülesandeks on linna ja küla vaheliste kultuurisidemete laiendamine ning šefluskorras abi osutamine maarajoonide heakorrastamisel, maaelanikkonna kultuurilise ja elukondliku teenindamise organiseerimine ja massilise kultuuritöö materiaalse baasi tugevdamine.

6. Ametiühinguajalehtede ja -ajakirjade toimetustel ning kirjastusel «Profizdat» tuleb täielikumalt kasutada trükisõna jõudu töötajate mobiliseerimiseks majandusliku ja kultuurilise ülesehitustöö praktiliste ülesannete täitmisele, aktiivsemalt toetada töötajate, tootmiskollektiivide ja ametiühinguorganisatsioonide initsiatiivi ja väärtuslikke algatusi, suurendada ajakirjanduse mõjujõudu.

IV

1. Aruandeperioodil rakendati ellu abinõud, mis tagavad ametiühingute organisatsioonilise töö edasist täiustamist, ametiühingudemokraatia arendamist ning ametiühingute ja rahvahulkade sidemete tugevdamist, on kasvanud ametiühingute read. Ametiühingutesse kuulub praegu rohkem kui 86 miljonit rahvamajanduse kõigi harude töötajat — 18 miljonit inimest rohkem kui eelmise kongressi eel. Suure tähtsusega ametiühingute tegevuse parandamisel oli ühtsete ametiühingukomiteede ja nõukogude taastamine vabariikides, kraides ja oblastites, uute ametiühingute moodustamine majandusharude järgi, ametiühingute struktuuri korrastamine, suurte ettevõtete, ehituste ja organisatsioonide ametiühingukomiteede õiguste laiendamine.

Samal ajal aga ei vasta ametiühingute organisatsioonilise töö tase veel kasvanud ülesannetele ja aja nõuetele. Paljude ametiühingukomiteede ja nõukogude tööstiil ja -meetodid ei ole küllaldaselt sihikindlad, konkreetsed ja asjalikud. Üksikud ametiühinguorganid ei koonda oma jõupingutusi majandusliku ja kultuurilise ülesehitustöö põhiküsmuste lahendamisele, ei analüüsi sügavalt ega hinda kriitiliselt oma tegevuse tulemusi, ei kontrolli süstemaatiliselt vastuvõetud otsuste täitmist. Mitmed ametiühingute nõukogud ja komiteed pole veel seadnud oma tähelepanu keskpunkti ametiühingu-algorganisatsioonide abistamist, ei õpi küllaldaselt tundma ega üldista nende kogemusi, sageli asendavad otsesed elulised sidemed koosolekute ja nõupidamistega, arvukate otsuste vastuvõtmisega. Reas oblastites, kraides ja vabariikides on nõrgalt korraldatud ametiühingukaadri ja -aktiivi väljaõpetamine ja kasvatustöö.

Ettevõtetele suurema majandusliku iseseisvuse andmisega laienes ka nende küsimuste ring, mida ametiühingu-algorganisatsioonidel tuleb lahendada koos ettevõtete administratsiooniga. Kasvas ametiühingu-algorganisatsioonide vastutus kollektiivi tootmistegevuse tulemuste eest. Kongress teeb ülesandeks ÜAÜKN-ile, ametiühingute keskkomiteedele ja nõukogude erinevate majandusharude ametiühingute algorganisatsioonide tööpraktika igakülgse tundmaõppimise alusel välja töötada ja ellu viia abinõud algorganisatsioonide töö edasiseks parandamiseks, nende mõju suurendamiseks töötajate kollektiivide tegevusele ja ühiskondlikule elule.

2. Rahvamajanduse tootmisharulise juhtimise juures tõusis ametiühingute keskkomiteede osatähtsus. Nad on kohustatud oskuslikult kasutama majandusreformi tulemusena tekkinud soodsaid tingimusi aktiivseks osavõtuks vastavate majandusharude arendamise, tootmise efektiivsuse tõstmise, materiaalsete ja tööjõuressursside parema kasutamise küsimuste lahendamisest. Ametiühingute keskkomiteedel, vabariiklikel nõukogudel ja komiteedel on vaja luua tihedamad sidemed ministeeriumide, ametkondade, plaani- ja majandusorganitega, ilmutada suuremat initsiatiivi tootmisega ning tööliste töö-, olustikuliste ja puhkusega seotud küsimuste ülestõstmisel.

3. Teha ettepanek ÜAÜKN-ile, ametiühingute nõukogudele ja komiteedele parandada tööd kaadriga, järgides kõrvalekaldumatult leninlikku põhimõtet kaadri valikul tööalaste ja poliitiliste omaduste järgi, julgemini edutada ametiühingutööle eesrindlikke töölisi, spetsialiste ning naisi. Tarvis on tõsta nõudlikkust töötajate vastu, isiklikku vastutust neile usaldatud töö eest, pidevalt kasvatada kaadrit kõrge ideelisuse, printsipiaalsuse ja puudustesse leppimatu suhtumise vaimus, aidata töötajail omandada marksistlik-leninlikku teooriat, põhjalikult tundma õppida tootmise ökonoomiat, ametiühingutöö praktikat. Ka edaspidi tuleb laiendada ametiühinguaktiivi ridu, tõmmata ühiskondlikku tegevusse kaasa laiu töötajate hulki; likvideerida ametiühingukomiteede komisjonide töös esinev dubleerimine.

Teha ÜAÜKN-ile ülesandeks välja töötada kaadri ettevalmistamise ja kvalifikatsiooni tõstmise täpsem süsteem, kinnitada ühtsed programmid ja õppeplaanid, asutada uued vabariikide ja oblastite vahelised kursused, korraldada kaadri ja aktiivi süstemaatiline instrueerimine ning töökogemuste vahetamine.

Ka edaspidi peab iga ametiühinguorgan kõrvalekaldumatult täitma ühiskondliku elu leninlikke norme ja järgima ametiühingu demokraatiat, tugevdama kollektiivse juhtimise printsiipe. Tarvis on tõsta ametiühinguorganite pleenumite osatähtsust, praktiseerida ametiühingute nõukogude ja komiteede liikmete süstemaatilist informeerimist presiidiumide tegevusest pleenumitevahelisel perioodil, korraldada regulaarselt ametiühinguaktiivi koosolekuid.

Tähtsaimaks ülesandeks on tööliste ja teenistujate koosole-

kute kui töötajate poliitilise kasvatamise kooli osatähtsuse tõstmine. Tuleb teha lõpp tööliskoosolekute alahindamisele, tugevdada majandus- ja ametiühingujuhtide koosolekutel esinemise leninlikku traditsiooni, arendada kriitikat ja enesekriitikat, tähelepanelikult uurida tööliste märkusi ja ettepanekuid, taotleda nende ellurakendamist.

Kongress juhib kõigi ametiühinguorganisatsioonide tähelepanu vajadusele tugevdada kontrolli vastuvõetud otsuste täitmise ja ametiühinguorganite finantstegevuse üle.

4. NSV Liidu ametiühingutel on laialdased õigused tootmise organiseerimise ning töö ja tarbimise määra kontrollimiseks. Kommunistliku ülesehitustöö huvid nõuavad, et ametiühingud ka edaspidi täidaksid pidevalt edukalt oma funktsioone, töötaksid tihedas kontaktis komsomoli-, rahvakontrolliorganite ja teiste ühiskondlike organisatsioonidega, võideldes aktiivselt partei ja valitsuse otsuste täitmise eest, riikliku distsipliini ja sotsialistliku seaduslikkuse tugevdamise eest.

5. Kongress rõhutab, et ametiühinguorganite organisatsioonilise töö taset ja efektiivsust ei tule hinnata mitte koosolekute ja nõupidamiste ning neil vastuvõetud otsuste arvu või ärakuulatud aruannete hulga järgi, vaid selle määravad põhjalik lähenemine arutatavatele küsimustele, ametiühingutöö praktika, tootmistegevuses toimuvate nähtuste ja faktide hoolikas uurimine ning üldistamine, loominguline initsiatiiv ja ametiühingute ees seisvate ülesannete konkreetne täitmine. ÜAÜKN, ametiühingute komiteed ja nõukogud peavad olema oma töös asjalikumad, väsimatult täiustama organiseerimistegevust, tõstma oma töö kommunistliku ülesehitustöö tasemele.

V

1. Ametiühingute XIV kongress märgib, et Nõukogude ametiühingud juhinduvad oma rahvusvahelises tegevuses kõrvalekaldumatult Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei XXIII kongressi, NLKP Keskkomitee 1966. aasta detsembri- ja 1967. aasta juunipleenumi otsustest, milles väljendub NLKP välispoliitiline joon, mis vastab meie maa rahva, rahvusvahelise töölisklassi, kogu progressiivse inimkonna elulistele huvidele. Nõukogude ametiühingud astuvad järjekindlalt välja maailma ametiühinguliikumise ühtsuse eest, avaldavad vennalikku solidaarsust rahvaste võitlusega imperialismi vastu, oma vabaduse ja sõltumatuse eest.

Kongress kiidab heaks ÜAÜKN-i, ametiühingute nõukogude ja komiteede tegevuse, mille eesmärgiks on sidemete laiendamine välismaa ametiühingutega, kogu maailma töölis- ning ametiühinguliikumise jõudude ühendamine, et tugevdada võitlust impe-

rialismi vastu, töötajate eluliste huvide, rahu, demokraatia ja sotsiaalse progressi eest.

NSV Liidu ametiühingute kongress:

toetab täielikult Kommunistliku Partei ja Nõukogude valitsuse poliitikat, mis on suunatud mehise vabadustarmastava Vietnami rahva abistamisele tema kangelaslikus võitluses Ameerika imperialistide vastu; väljendab nõukogude töötajate otsusekindlust ka tulevikus toetada igakülgselt oma Vietnami vendi, väljendab kindlat veendumust Vietnami rahva õiglase ürituse võidus ja pöördub kõigi maade ametiühinguorganisatsioonide poole üleskutsega tugevdada tegevusühtsust solidaarsuskampaanias Vietnami rahva mehise võitlusega;

deklareerib oma solidaarsust araabia maade rahvaste ja töötajate õiglase võitlusega, kes langesid USA ja teiste imperialistlike riikide toetusel toimuva Iisraeli agressiooni ohvriks;

deklareerib Nõukogude töötajate ja ametiühingute palavat solidaarsust Kreeka patriootidega, kes vaevlevad fašistlikes piinakambreis, ja nõuab nende viivitamatut vabastamist, ametiühingute ja demokraatlike vabaduste taastamist Kreekas;

nõuab, et lõpetataks töölisliikumise aktivistide arreteerimine ja nende vastu rakendatavad repressioonid Hispaanias ja Portugalis, kus fašistlikud võimud püüavad lämmatada hulkade vastupanu rahva poolt vihatud režiimile;

protesteerib otsustavalt provokatsioonipoliitika ja majandusblokaadi vastu, mida Ameerika Ühendriigid rakendavad Kuuba rahva vastu;

kutsub kõigi maade ametiühinguid tugevdama solidaarsust rahvaste võitlusega rahvusliku ja sotsiaalse vabanemise eest; veel laiemalt arendama liikumist Angoola, Mosambiigi ning niinimetatud Portugali Ginea töötajate ja rahvaste toetuseks, Lõuna-Aafrika ning Rodeesia elanikkonna laienevate väljaastumiste toetamiseks rassismi ja apartheidi vastu;

on veendunud, et kogu maailma töölisklass ja rahvad on eluliselt huvitatud otsustava vastulöögi andmisest Lääne-Saksamaa neonatsistlike jõudude revanšistlikele püüdlustele, Euroopa kollektiivse julgeolekusüsteemi loomisest, mis rajaneb erineva sotsiaalse korraga riikide rahuliku kooseksisteerimise printsiipidel; toetab Euroopa riikide konverentsi kokkukutsumist.

Kongress toetab samuti erinevate suundadega ametiühingute üle-euroopalise konverentsi läbiviimist Euroopa kontinendi rahu ja julgeoleku kindlustamise sotsiaal-majanduslike aspektide arutamiseks.

Kongress kutsub Nõukogude ametiühingute nimel kogu maailma töölisklassi ja ametühinguorganisatsioone tugevdama oma ridade ühtsust ja kogu imperialismivastase rinde monoliitsust võitluseks sõjaohu vastu ning püsiva rahu kindlustamiseks kogu maailmas.

2. Rahu ja sotsiaalse progressi eest peetava võitluse huvid ning imperialismi pidevalt kasvav agressiivsus nõuavad kõigi maade töötajate ühtsuse edasist tugevdamist. Nõukogude ametiühingud on alati võidelnud ja võitlevad kogu maailma ametiühinguliikumise kõigi võitlussalkade tiheda liitumise eest klassikuuluvuse alusel.

Märkides rahuldustundega sidemete edukat arenemist ja süvenemist sotsialistlike maade ametiühingutega, kohustab kongress ÜAÜKN-i, ametiühingute keskkomiteesid ja nõukogusid ka edaspidi igati arendama mõlemapoolset ja mitmekülgset koostööd sotsialistlike vennasmaade ametiühingutega vastavalt sotsialismi ja kommunismi ülesehitamise ühtsetele eesmärkidele ja ülesannetele.

Kongress kinnitab veel kord nõukogude ametiühingute püüdu ka edaspidi tugevdada töötajate imperialismivastase võitluse rinnet; arendada vennalikku koostööd Aasia, Aafrika ja Ladina-Ameerika maade ametiühingutega ning osutada neile abi võitluses imperialistliku rõhumise likvideerimise eest kõigis selle vormides ja avaldustes, samuti toetada nende maade võitlust sügavate sotsiaal-majanduslike ümberkujunduste läbiviimise eest töötajate hulkade huvides.

Nõukogude ametiühingud arendavad klassikuuluvuse alusel kõrvalekaldumatult koostööd kapitalistlike maade ametiühingutega, sõltumata nende kuuluvusest rahvusvahelistesse organisatsioonidesse, osutavad vajalikku toetust ja abi kapitalismimaade töölisklassile.

Et otsida ametiühingute laialdase koostöö teid ja valmistada ette soodsaid tingimusi ametiühingute ülemaailmse ühtsuse taastamiseks töölisklassi huvides, kutsub kongress kõiki ametiühingute ühtsuse pooldajaid rohkem korraldama vastastikuseid konsultatsioone, kohtumisi ja nõupidamisi, mis toimuksid võrdsuse ja üksteise siseasjadesse mittevahelesegamise printsiipidel.

3. Nõukogude ametiühingud võtavad aktiivselt osa Ülemaailmse Ametiühingute Föderatsiooni tegevusest, mis on suurim ja mõjuvõimsaim rahvusvaheline ametiühinguorganisatsioon ning maailma ametiühinguliikumise progressiivsete jõudude konsolideerimise tähtsaim keskus. NSV Liidu ametiühingud toetavad täielikult Ülemaailmse Ametiühingute Föderatsiooni tegevust töötajate eluliste huvide kaitsmisel, nad aitavad ka tulevikus kaasa föderatsiooni töö edaspidisele aktiviseerimisele, tema ridade ühtsuse tugevdamisele.

4. Kongress peab Nõukogude ametiühingute rahvusvahelise tegevuse tähtsamateks ülesanneteks:

igati soodustada sotsialistliku sõprusühenduse maade rahvaste sõpruse ja koostöö tugevdamist;

toetada tööstuslikult arenenud kapitalismimaade töötajate klassivõitlust ja suurendada solidaarsust nendega; arendada ja tugev-

dada sidemeid Aasia, Aafrika ja Ladina-Ameerika maade ametiühingutega, kes võitlevad oma rahvusliku sõltumatuse eest, imperialismi- ja kolonialismijõudude vastu;

tugevdada kõigi jõududega rahvusvahelise töölisklassi solidaarsust kangelasliku Vietnami rahvaga tema õiglases võitluses USA imperialistliku agressiooni vastu, oma kodumaa vabaduse ja sõltumatuse eest;

arendada laialdast koostööd kõigi maade ametiühingutega, olenemata nende suundadest, võtta ka edaspidi aktiivselt osa Ülemaailmse Ametiühingute Föderatsiooni tööst ja võidelda väsimatult maailma ametiühinguühtsuse taastamise eest;

aidata kaasa töölisklassi kõigi väesalkade konsolideerimisele võitluses imperialismi vastu, rahu, demokraatia ja sotsiaalse progressi eest.

Nõukogude Liidu töölisklassi ja kõigi töötajate, kogu nõukogude rahva lähtepunktiks on internatsionaalsete ja rahvuslike ülesannete lahutamatus. Nad on pidanud ja peavad ka praegu NSV Liidu majandusliku võimsuse tugevdamist ning kommunismi ülesehitamist oma peamiseks internatsionaalseks kohuseks, panuseks rahvusvahelise töölisklassi võitlusse ja rahvuslikku vabadusliikumisse, rahu- ja sotsialismijõudude edasisse tugevdamisse. Nõukogude ametiühingud hoiavad alati kõrgel proletaarse internatsionalismi kuulsusrikast lippu — töölisklassi võitluse ja võitude lippu.

* * *

NSV Liidu ametiühingute XIV kongress kutsub töölisklassi, kõiki Nõukogude Liidu töötajaid üles veelgi tihedamini koonduma Kommunistliku Partei — nõukogude rahva kõigi võitude kogenud juhi, innustaja ja organiseerija ümber, väsimatult arendama oma loomingulist aktiivsust ja initsiatiivi võitluses NLKP programmi ja partei XXIII kongressi ajalooliste otsuste elluviimise eest, kommunistliku ülesehitustöö uute edusammude eest.

(«Trud», 6. märtsil 1968. a.)

AMETIÜHINGU-ALGORGANISATSIOONIDE TÖÖ EDASISEST PARANDAMISEST

(ÜAÜKN-i V pleenumi 17. aprilli 1969. a. otsus.)

Ülesannete elluviimisel, mis Kommunistlik Partei on ametiühingute ette seadnud, kuulub tähtsaim koht ametiühingu-algorganisatsioonidele. Parteiorganisatsioonide juhtimisel teevad enam kui kuussada tuhat ametiühingu-algorganisatsiooni, mis ühendavad oma ridades 96,8 protsenti töölisi, teenistujaid ja õppivat noor-

sugu, suurt tööd töötajate mobiliseerimiseks kommunistliku ülesehitustöö ülesannete lahendamisele, maa majandusliku võimsuse igakülgseks tugevdamiseks, nõukogude inimeste materiaalse heaolu tõstmiseks ning töötajate kasvatamiseks marksismi-leninismi ideede vaimus.

Täites NLKP XXIII kongressi ja NSV Liidu Ametiühingute XIV kongressi otsuseid, on ametiühingu-algorganisatsioonid tugevdanud igakülgselt oma mõju ettevõtete, ehituste ja asutuste kollektiivide tootmistegevusele ja ühiskondlikule elule. On kasvanud nende aktiivsus võitluses ühiskondliku tootmise majandusliku efektiivsuse tõstmise, töösse ja ühiskondlikku omandisse kommunistliku suhtumise kasvatamise ning tööliste, teenistujate ja nende perekondade nõudmiste ja vajaduste igakülgse rahuldamise eest.

Paljud ametiühingu-algorganisatsioonid on parandanud tootmistööd, esmajoones aga sotsialistliku võistluse ja tema kõrgema vormi — kommunistliku töö liikumise juhtimist. Laialt arenev sotsialistlik võistlus V. I. Lenini 100. sünni-aastapäeva auks kutsus ellu uusi suurepäraseid patriootlikke algatusi Magnitogorski metallurgide, Moskva autoehitajate, valgevene masinaehitajate, Berjozniki keemikute, Donetsi kaevurite, tatari naftatööliste, Kostroma ja Moskva-ümbruse tekstiilitööliste, ukraina ja kubani teraviljakoristajate ja paljude teiste poolt. Laieneb võistlus ettevõtete, tsehhide, brigaadide ja lülide vahel, samuti juhtivate elukutsete töötajate vahel. Hoogsalt areneb kõikjal laialdane organisatsioonniline ja kasvatustöö viisaastaku plaani elluviimiseks endale võetud kohustuste täitmisel.

Uute majandamise meetodite juurutamine ja tootmise juhtimise edasine demokratiseerimine on loonud veelgi soodsamad tingimused ametiühingu-algorganisatsioonide tööks töötajate kultuuriliste ja elualaste vajaduste rahuldamisel. Võttes aktiivselt osa nende abinõude ellurakendamisest, mis Kommunistlik Partei ja Nõukogude valitsus on välja töötanud nõukogude rahva elatustaseme järjekindlaks tõstmiseks, on ametiühingu-algorganisatsioonid hakanud visamalt otsima täiendavaid abinõusid tööliste ja teenistujate elamu-elukondlikuks, meditsiiniliseks ja kultuuriliseks teenindamiseks, ettevõtete fondide arvel, mis kollektiivid on oma jõupingutustega loonud.

Parteiorganite kaasabil on ametiühingu-algorganisatsioonide komiteed osutanud rohkem tähelepanu ideelisele kasvatustööle. Laialdaselt on levinud sellised sisukad ja huvitavad töövormid nagu leninlikud õppelugemised, temaatilised õhtud, ekskursioonid Leniniga seotud paikadesse, kommunistliku töö ja majandusalaste teadmiste koolid ning rahvaülikoolid. Tööliste, teenistujate ja õppiva noorsoo hulki haaratakse üha laiemalt kaasa isetegevuse, kehakultuuri- ja spordiürituste ning mitmesugust liiki turismiga.

Pärast ametiühingute XIV kongressi on tõusnud vabriku-, tehase-, kohalike ja tsehhikomiteede organisatsioonilis-massilise

töö tase. On kasvanud ametiühinguaktivistide read ja paranenud nende kvalitatiivne koosseis. Ligi 80 protsenti ametiühingukomiteede esimeestest on kõrgema või keskharidusega, komiteede koosseisus on suurenenud naiste ja noorte arv. On elavnenud vabriku-, tehase-, kohalike ja tsehhikomiteede tegevus, on muutunud mitmekülgsemaks ja sihikindlamaks ametiühingugruppide töö.

Nagu näitas kümne tuhande ametiühingu-algorganisatsiooni töö kontroll, esineb ometi selle kõrval küllaltki suure osa vabriku-, tehase-, kohalike ja tsehhikomiteede ning ametiühingugruppide tegevuses puudusi. Neist olulisemad on:

tootmis-massilises ja majanduslikus töös: paljude ettevõtete ja asutuste ametiühinguorganisatsioonid mõjutavad veel vähe planeerimise parandamist ning tootmise organiseerimist, tehnika progressi tempo kiirendamist, majandusliku arvestuse sisseviimist, reservide väljaselgitamist ja kasutamist, uute võimsuste kiiremat käikulaskmist ja tundmaõppimist, tööviljakuse ja toodangu kvaliteedi tõstmist. Paljudes ettevõtetes võetakse küllaltki sageli vastu mädaldatud sotsialistlikke kohustusi ega osutata mahajääjatele vajalikku abi töö parandamiseks. Mõningad ametiühingu-algorganisatsioonide komiteed ei tõmba küllalt aktiivselt töötajaid osa võtma tootmise juhtimisest, ei ole vajalikult nõudlikud majandusjuhtide vastu, et kindlustada tööliste ja teenistujate üldkoosolekute otsuste ja tootmisnõupidamiste soovituste täitmist. TTÜ ja ÜLRÜ algorganisatsioonide tegevus ei innusta sageli küllaldaselt töölisi ja insenertehnilisi töötajaid tehnilisele loomingule, aktuaalsete tootmisülesannete lahendamisele, leiutuste ja ratsionaliseerimisettepanekute kiiremale juurutamisele. Paljude ettevõtete ametiühingukomiteed ei pööra vajalikku tähelepanu progressiivsete töötasustamise süsteemide ja tehniliselt põhjendatud töönormide rakendamisele, puuduste kõrvaldamisele, mis esinevad sotsialistliku võistluse tulemuste põhjal toimuva materiaalse ergutamise fondide, preemiate ja ergutuste kasutamisel. Mõnel pool suhtutakse ükskõikselt ka sellesse, et töötasu kasv ennetab tööviljakuse kasvu;

ohutute ja tervislike töötingimuste loomisel ja sotsiaalkindlustuse organiseerimisel: mõningad ametiühingu-algorganisatsioonid ei kaitse printsipiaalselt tööliste ja teenistujate huve, lepivad sellega, et üksikud majandusjuhid rikuvad tööseadusandlust; ei kasutata täielikult olemasolevaid võimalusi traumade ja haigestumiste edasiseks vähendamiseks, sotsiaalkindlustuse alase töö täiustamiseks ning tööliste ja teenistujate puhkuse organiseerimiseks;

tööliste ja teenistujate elutarbeliste tingimuste parandamisel: terve hulk ametiühingukomiteesid organiseerib loiult ühiskondlikku kontrolli plaanide täitmise, elamu- ja kultuurilis-elutarbelise ehituse kvaliteedi, kaupluste töö, elukondliku teenindamise ettevõtete ja linnatranspordi üle. Ametiühingukomiteed ei võitle elamispinna jaotamiseks kindlaksmääratud korra range täitmise eest,

samuti puuduste kõrvaldamise eest, mis esinevad ühiskondlikus toitlustamises töö ajal, eriti öistes vahetustes;

kasvatustöö ja massilise kultuurilise tegevuse alal: paljude ametiühinguorganisatsioonide töö sisuline külg kasvatustöös ja massilises kultuurilises tegevuses ei vasta veel Kommunistliku Partei poolt esitatud nõuetele. Tihti töötatakse arvestamata kollektiivi konkreetseid ülesandeid, töötajate huve ning vajadusi ja mõjustatakse nii vähe sotsialistliku töödistsipliini tugevdamist. Ei kasutata küllaldaselt ära seltsimehelikke kohtuid ja teisi ühiskondliku mõjutamise vorme tööluusijate, praagitegijate, joodikute, tööjooksikute ja ühiskondliku korra rikkujate vastu. Ei ilmutata küllaldast hoolt kultuurse puhkuse organiseerimiseks viiepäevase töönädala tingimustes. Reas algorganisatsioonides pööratakse vähe tähelepanu spordi ja turismi massiliseks muutmisele ning virgutusvõimlemise sisseviimisele;

organisatsioonilises töös: paljud ametiühingu-algorganisatsioonid, eriti põllumajandus-, metsatööstus- ja ehitusettevõtetes ei ole suutnud kaasa haarata kõiki töötajaid ametiühingu liikmeks ega töölisi ja teenistujaid laiahaardeliselt osa võtma ühiskondlikust tööst. Organiseeritakse nõrgalt ametiühinguaktiivi instrueerimist ja väljaõpet. Mõningad ametiühingukomiteed ei organiseeri õigeaegselt alalisi komisjone, nende koosseisu valikul ei arvestata aktivistide soove ja kogemusi. Luuakse mitmesuguseid komisjone, mis dubleerivad üksteise tööd. Reas algorganisatsioonides viiakse läbi ametiühingukoosolekuid ebaregulaarselt ja madalal tasemel. Ametiühingukomiteed informeerivad harva ametiühinguliikmeid vastuvõetud otsuste täitmise käigust, tööliste ja teenistujate ettepanekute ja kriitiliste märkuste läbivaatamise tulemustest. Üksikud ametiühingute nõukogud, keskkomiteed, vabariiklikud, krai- ja oblastikomiteed selle asemel ei anna ametiühingukomiteedele kohapeal konkreetset abi, vaid saadavad neile palju direktiive, viivad läbi sagedasi kontrollimisi ja revideerimisi, juhivad iga liiki istungite ja nõupidamistega ametiühingukomiteede esimeeste tähelepanu tööst eemale.

ÜAÜKN-i pleenum loeb ametiühinguorganisatsioonide üheks edasilükkamatuks ülesandeks ametiühingu-algorganisatsioonide tegevuse edasist parandamist tööstus-, transpordi-, ehitus- ja põllumajandusettevõtetes, samuti organisatsioonides, asutustes ja koolides. On vaja töötada energiliselt ja operatiivselt, tõsta algorganisatsioonide osatähtsust ja autoriteeti võitluses Kommunistliku Partei poolt seatud ülesannete täitmisel. Kõigi ametiühingu-algorganisatsioonide tähtsamaks ülesandeks on viisaastaku ja sotsiaal-kultuuriliste plaanide ennetähtaegse täitmise nimel võetud sotsialistlike kohustuste täitmise kindlustamine, mis kollektiivid võtsid V. I. Lenini 100. sünni-aastapäeva auks.

II

Pleenum toonitab, et iga vabriku-, tehase- või kohaliku komitee kõige tähtsamaks ja määravamaks ülesandeks on organisatsiooniline ja kasvatustöö tööliste ja teenistujate mobiliseerimiseks ettevõtte töötulemuste pidevaks parandamiseks, tööviljakuse tõusuks.

Ametiühingu-algorganisatsioonide komiteedel tuleb aktiivselt osa võtta tootmisplaanide ettevalmistamisest ja läbivaatamisest, tootmisreservide väljaselgitamisest ja paremast ärakasutamisest. On vaja teaduse ja tehnika, eesrindlike kogemuste ja töö teadusliku organiseerimise teel pidevalt arendada ja täiustada tootmist; tugevdada töödistsipliini.

Ametiühingu-algorganisatsioonid peavad suunama oma jõupingutused sellele, et lahendada konkreetseid ülesandeid. Nendeks ülesanneteks on:

tööstuses, ehituses ja transpordis: saavutada tootmise ja ehitamise rütmilisus, reservide täielikum ärakasutamine toodangu väljalaske suurendamiseks, tehnoloogia täiustamiseks, tooraine, kütuse ja energia otstarbekamaks kasutamiseks; väljalastava toodangu tehnilise taseme, töökindluse ja vastupidavuse tõstmine ja ehitus-montaažitööde kõrge kvaliteet; koopereeritud hangete alaliste ülesannete õigeaegne täitmine, toodete ja vedude omahinna alandamine, transpordivahendite parem ärakasutamine, toodete väljalaske suurendamine iga tootmise põhifondi rubla kohta; töö teadusliku organiseerimise plaanide elluviimine;

põllumajanduses: iga liiki toodangu maksimaalne suurendamine maaharimise kultuuri tõstmise, kemiseerimise, melioratsiooni, niisutamise, maade, tehnika ja väetiste parema ärakasutamise ning loomakasvatustööde kompleksse mehhaniseerimise, majandusliku arvestuse sisseviimise ja põllumajandusliku tootmise kõigi harude rentaabluse tõstmise ning toodangu omahinna alandamise teel;

teenindamise alal: töötajate nõudmiste tähelepanelik tundmaõppimine ja rahuldamine, teenuste liikide laiendamine ja nende kvaliteedi tõstmine, elanikkonna teenindamise kõrge kultuuri loomine, otsustav võitlus puuduste kõrvaldamiseks kaubanduse ja ühiskondliku toitlustamise ettevõtete töös;

asutustes ja organisatsioonides: struktuursete üksuste kõigi lülide täpse töö, kodanike ettepanekute, kirjade ja avalduste tähelepanelik läbivaatamine; bürokratismi ja venitamise otsustav väljajuurimine, töö ja juhtimise teadusliku organiseerimise sisseviimine;

kõrgemates ja kesk-eriõppeasutustes: õppeprotsessi parem organiseerimine, töö- ja õppedistsipliini tugevdamine, üliõpilaste ja õpilaste teadmiste ja professionaalse ettevalmistuse taseme tõstmine, nende kasvatamine nõukogude rahva revolutsiooniliste võitlus- ja töötraditsioonide kaudu, üliõpilaste töö- ja elutarbeliste ja puhkuse tingimuste parandamine.

Vabriku-, tehase-, kohalikel ja tsehhikomiteedel ning ametiühingugruppidel parandada sotsialistliku võistluse ja kommunistliku töö liikumise organiseerimist, töötada välja sotsialistlikud kohustused sellise arvestusega, et olemasolevad tootmise reservid oleksid võimalikult täielikult kasutatud. Võistluse kokkuvõtete tegemisel tuleb koos majandusjuhtidega hoolikalt analüüsida kollektiivide ja üksikute töötajate plaanide ja sotsialistlike kohustuste mittetäitmise põhjusi, osutada neile selleks vajalikku abi, et nad saavutaksid häid töötulemusi.

Selleks et tõmmata töölisi, insenertehnilist personali ja teenistujaid laiemalt kaasa tootmise juhtimisse, tuleb ametiühingukomiteedel:

parandada alaliselt tegutsevate tootmisnõupidamiste tööd, tugevdada nende koosseisu, kutsuda regulaarselt kokku istungeid, arutada ettevõtte majandusliku tegevuse põhiküsimusi, kindlustada vastuvõetud otsuste ja soovituste tingimusteta täitmine. ÜAÜKN-i presiidiumile teha ülesandeks läbi vaadata küsimus muudatuste sisseviimiseks alaliselt tegutsevate tootmisnõupidamiste põhimäärusse, arvestades ettevõtete uusi planeerimise ja majandusliku stimuleerimise tingimusi;

tõsta kollektiivide tootmisülesannete lahendamise, tööliste ja teenistujate töö-, elutarbelise ja kultuurilise teenindamise tingimuste parandamisele mobiliseerimise tähtsa vormi — kollektiivlepingu osatähtsust;

kasutada aktiivsemalt organisatsioonide ÜLRÜ ja TTÜ loomingulisi jõude ja võimalusi uue tehnika juurutamise plaanide väljatöötamiseks ja ellurakendamiseks, tehnoloogia täiustamiseks, raskete ja suure mahuga tööde mehhaniseerimiseks, leiutuste ja ratsionaliseerimisettepanekute kiiremaks tootmisse rakendamiseks.

Ettevõtte ametiühinguorganisatsioonidel, nende komiteede tootmistöö, töötasu ja töö normeerimise komisjonidel tuleb tugevdada kontrolli tööliste, insenertehniliste töötajate ja teenistujate töötasusüsteemide õige kasutamise ja efektiivsuse üle, teha ettepanekuid nende edaspidiseks täiustamiseks, viia plaanipäraselt sisse tehniliselt põhjendatud töönormid, mille kohaselt tööviljakuse kasv ennetaks töötasu kasvu. Ametiühinguorganisatsioonidel tuleb aktiivselt osa võtta igale töölisele ja teenistujale arusaadavate ergutussüsteemide väljatöötamisest ja rakendamisest, mis maksimaalselt tõestaksid tööliste ja teenistujate huvi tootmise efektiivsuse suurendamise vastu, kõrvaldaks võrdsustamise ja liialdused väljamakstavate preemiate määrades, oleks arusaadavad igale töölisele ja teenistujale. Materiaalsete stiimulite osatähtsuse kasvule tootmises peab kaasnema moraalsete ergutusvormide täiustamine ja oskuslik kasutamine.

Uue tehnika ja automatiseerimise vahendite juurutamine nõuab, et ametiühingu-algorganisatsioonid hoolitseksid rohkem töötajate kultuurilise ja tehnilise taseme tõstmise, tööliste, insenertehniliste

töötajate ja teenistujate professionaalse ettevalmistuse parandamise, õhtu- ja kaugõppe asutustes ning kvalifikatsiooni tõstmise kursustel õppimiseks soodsamate tingimuste loomise eest.

III

Selleks et parandada riiklikku sotsiaalkindlustust, töötajate tervise kaitset ja ühiskondlikku kontrolli ohutute töötingimuste loomise üle, peavad ametiühingu-algorganisatsioonide komiteed:

teadlaste, leiutajate ja ratsionaliseerijate, tootmise eesrindlaste ning ametiühingu aktiivi osavõtul süstemaatiliselt vaatama läbi küsimusi, mis puudutavad tootmiskultuuri tõstmist, olemasolevate sisemiste reservide mobiliseerimist ja eesrindlike kogemuste aktiivset juurutamist;

nägema kollektiivlepingutes ette organisatsiooniliste ja tehniliste ürituste läbiviimist, mis looksid ohutud ja tervislikud töötingimused, kõrvaldama tootmistraumatismi ja kutsehaiguste põhjused, kindlustama töölistele ja teenistujatele täisväärtusliku spetsiaalriietuse, jalanõud ja julgestusseadmed;

parandama ühiskondlike töökaitseinspektorite juhtimist ja saavutama nende ettepanekute täitmise;

koos majandusjuhtide ja meditsiiniliste asutustega töötama välja ja rakendama ellu komplekssed abinõud haigestumiste vähendamiseks ning tööliste ja teenistujate meditsiinilise teenindamise parandamiseks, profülaktika laialdasemaks rakendamiseks, tervistkahjustavatel töödel töötavate töötajate regulaarseks meditsiiniliseks läbivaatuseks ning dieettoitlustamise laiendamiseks. On vaja täielikumalt ära kasutada võimalusi tööliste ja teenistujate profülaktilise, sanatoorse ja kuurortravi parandamiseks vahendite arvel, mida saadakse haigestumiste vähendamise korral ajutise töövõimetuse toetuste maksmiseks minevate kulutuste kokkuhoiu arvel; võtta tarvitusele abinõud, et kindlustusmaksed õigeaegselt laekuks ja et ettevõtted tasuksid täielikult administratsiooni süü tõttu tekkinud traumade ja kutsehaigustega seotud abirahad.

IV

Et parandada tegevust töötajate elamualaste ja elukondlike nõudmiste rahuldamisel, peavad vabriku-, tehase- ja kohalikud komiteed:

vabanema töötajate elutarbeliste vajaduste rahuldamisse mittetähelepaneliku suhtumise juhtudest; koos rahvakontrolli organitega tugevdama järelevalvet ehitusplaanide täitmise ning elumajade, koolide, laste- ja meditsiiniasutuste ekspluatatsiooni andmise, kaubandusettevõtete, toitlustamise ja elukondliku teeninda-

mise üle; igakülgselt arendama kooperatiivehitust, rangelt jälgima elamispinna jaotamise korda ja järjestust, kaasa tõmbama töötajaid elamufondi säilitamise abinõude tarvituselevõtmisele; looma ühiselamutes elavatele inimestele head õppimis- ja puhkusetingimused ning ettevõtetes, eriti kui seal töötab palju naisi, avama tellimislaud ja elutarbelise teenuste punktid;

hoolitsema sotsiaal-kultuuriliste ürituste ja elamuehituse fondi võimalikult efektiivse kasutamise eest, et lahendada tööliste ja teenistujate elutarbelisi põhiküsimusi, laialt informeerima töötajaid fondi arvel teostatavate ürituste täitmise käigust; koos majandusjuhtidega koopereerima sotsiaal-kultuuriliste ürituste ja elamuehituse fondi ning ettevõtte ressursid elamuehituseks, hästikorrastatud profülaktooriumide, linnalähedaste puhkebaaside, kultuuriasutuste ja spordiehitiste loomiseks.

V

Ametiühingu-algorganisatsioonid peavad parteiorganisatsioonide juhtimisel pingutama enam jõudu, et kasvatada töötajates sügavat kommunistlikku teadlikkust, nõukogude patriotismi ja internatsionalismi, süvendama neis ideelist veendumust, kommunistlikku suhtumist töösse ja ühiskondlikesse kohustustesse, hoolitsema kommunistliku ühiskonna ehitajate igakülgse vaimse ja füüsilise arengu eest. On vaja laiemalt kasutada kõiki massilise poliittöö ja ühiskondliku mõjutamise vahendeid sotsialistliku töödistsipliini tugevdamiseks ja kommunistliku moraali- ning avaliku korra normide rikkumise vastu võitlemiseks.

Vabriku-, tehase- ja kohalikel komiteedel tuleb tõsta ametiühingu kultuuriasutuste töö ideelist taset, kindlustada, et kultuuripaleede, -majade, klubide ja raamatukogude tegevus oleks suure kasvatusliku mõjuga. On vaja süstemaatiliselt läbi vaadata nende asutuste tööplaane, analüüsida nende üritusi; parandada kultuurimajade, -paleede, raamatukogude ja punanurkade materiaal-tehnilist baasi ja hoolitseda klubide heaperemeheliku hoidmise eest, regulaarselt päeval läbi viia üritusi õhtuses ja öises vahetuses töötavatele töölistele ja teenistujatele.

On tarvis pöörata rohkem tähelepanu tööliste ja teenistujate ning nende perekondade puhkuse korraldamisele, seda eriti puhkepäevadel; läbi viia puhkepäevadel elukohajärgsetes kultuuri- ja kasvatusasutustes, aga samuti ka linnalähedastes baasides ja puhkerajoonides kohtumisi teadlaste, kultuuritegelastega ja sportlastega, organiseerida kunstimeistrite ja kunstilise isetegevuse kollektiivide kontserte ja etendusi, parimate nõukogude kunstiliste, populaarteaduslike, dokumentaal- ja amatöörfilmide näitamist, temaatilisi õhtuid, elavaid ajakirju, puhkeõhtuid jms. Koos majandusorganisatsioonidega heakorrastada ja sisustada töötajate mas-

silise puhkuse kohad, ehitada mängude ja atraktsioonivälja kuid, vabaõhukinosid, lugemisruume, paadijaamu, kultuur- ja spordiinventari ning turismivarustuse laenutamise punkte; kinnitada mikrorajoonide juurde klubid, kultuurimajad ja -paleed, raamatukogud ja spordivarustus.

ÜAÜKN-i presiidiumil koos vastavate ministeeriumide ja keskasutustega tuleb läbi vaadata küsimus kultuuritöö parandamise abinõudest maal ning kultuurisidemete tugevdamisest linna ja maa vahel.

Vabriku-, tehase- ja kohalikel komiteedel parandada kehakultuurikollektiivide juhtimist, osutada neile abi ametiühingute IX suvespartakiaadi ettevalmistamisel ja läbiviimisel; võtta tarvitusele abinõud spordiehitiste ja -väljakute võrgu laiendamiseks massiliste spordialade arendamiseks; laiemalt arendada turismi ja ekskursioone, täielikumalt kasutada selleks kohalikke võimalusi.

VI

ÜAÜKN-i pleenum toonitab, et juhtivate ametiühinguorganisatsioonide tähtsamaks ülesandeks on ametiühingu-algorganisatsioonide juhtimise tugevdamine ja nendega igapäevaste sidemete loomine.

Ametiühingute nõukogudel, keskkomiteedel, vabariiklikel, krai-, oblasti-, linna- ja rajoonikomiteedel tuleb kindlustada, et kõik algorganisatsioonid kasutaksid täielikult oma õigusi ja täidaksid edukalt nende ees seisvaid ülesandeid. On vaja rohkem edutada ametiühingutööle töölisi, naisi, noori; aidata ametiühingu töötajatel ja aktivistidel tõsta oma poliitilisi ja majandusalaseid teadmisi, tööseadusandluse aluste tundmist, omandada ametiühingu töö praktikat; tuleb regulaarselt ära kuulata oma istungitel ettekandeid ja aruandeid ametiühingukomiteede tööst. Ametiühingu juhtivad töötajad on kohustatud süstemaatiliselt viibima algorganisatsioonides, tööliste ja teenistujate seas, regulaarselt informeerima ametiühingu liikmeid NLKP sise- ja välispoliitikast, majandusliku ja kultuurilise ülesehitustöö plaanidest ja nende täitmisest, nõukogude, ametiühingute ja majandusorganite otsustest ja abinõudest, läbi vaatama ja operatiivselt lahendama tööliste ja teenistujate küsimused. On vaja tõsta tööliskoosolekute osatähtsust ja kindlustada nende poolt vastuvõetud otsuste elluviimist.

Vabriku-, tehase-, kohalikel ja tsehhikomiteedel ning ametiühingu grupiorganisaatoritel tuleb võtta tarvitusele abinõud, kõigi tööliste ja teenistujate ametiühinguliikmeks ja kollektiivi aktiivsesse ühiskondlik-poliitilisse ellu kaasatõmbamiseks, rangelt jälgida ametiühingu-algorganisatsioonide demokraatlike aluste ja normide täitmist, kollektiivsuse printsiipe töös, saavutada, et iga ametiühinguliige järgiks NSV Liidu ametiühingute põhikirja.

Igakülgselt tuleb arendada ametiühinguorganisatsioonide isetegevuslikku algatust. Aktivistide ridade kasv ja ühiskondliku algatuse laienemine töös peab olema ametiühingu-algorganisatsioonide komiteede igapäevaseks hooleks. Pärast valimisi tuleb ametiühinguorganisatsioonidel ühe-kahe kuu jooksul vastvalitud aktiivile korraldada seminare, kutsuda regulaarselt kokku tsehhikomiteede esimeeste, ametiühingu grupiorganisaatorite, ametiühingukomitee ja tsehhikomiteede liikmete instrueerimisnõupidamisi, et vahetada kogemusi ja vaadata läbi ametiühingu töö tähtsamaid küsimusi. Parandada alaliste komisjonide tegevust, luua esmajärjekorras organiseerimise, tootmise, töötasu, töökaitse, sotsiaalkindlustuse, elamu-heaolu, kultuuri ja noorte seas tehtava töö järgi. Ametiühingute ajalehtede ja ajakirjade toimetustel parandada ametiühingu-algorganisatsioonide tegevuse valgustamist ja nende töö eesrindlike kogemuste propagandat.

ÜAÜKN-i presiidiumil tuleb läbi vaadata küsimus kirjastuse «Profizdat» poolt abiks ametiühinguaktivistidele väljalastava kirjanduse hulga suurendamiseks ja kvaliteedi parandamiseks.

Ametiühingu-algorganisatsioonide komiteedel tuleb parandada tsehhikomiteede juhtimist. Lubada ametiühinguorganisatsioonidel vajalikel juhtudel anda suurematele tsehhikomiteedele õigus otsustada küsimusi, mis haaravad tsehhi töötajate premeerimist ja ergutamist, traumatismijuhtude uurimist, ravi, puhkust ja lasteasutuste tuusikute jaotamist ning töölistele ja teenistujatele materiaalse abi andmist.

Ametiühingukomiteedel tuleb parandada ametiühingugruppide juhtimist, silmas pidades, et nad seisavad kõige lähemal töölistele ja teenistujatele ning on ametiühingu-algorganisatsiooni toeks; üldistada ja laialt levitada ametiühingugruppide töö eesrindlikke kogemusi.

Ametiühingu-algorganisatsioonide edasiseks organisatsioonilisekstugevdamiseks tuleb:

ÜAÜKN-i presiidiumile teha ülesandeks välja töötada ettepanekud paranduste sisseviimiseks vabriku-, tehase- ja kohalike komiteede õiguste põhimäärusse seoses sotsialistliku riikliku tootmisettevõtte põhimääruse kinnitamisega; anda ettevõtete ja organisatsioonide ametiühingukomiteedele rajoonikomitee õigused, kui töötajaid on kolm tuhat ja rohkem, ning selliste ettevõtete suurtele tsehhikomiteedele ametiühingukomitee nõusolekul vabriku-, tehase- või kohaliku komitee õigused;

lubada ametiühinguorganisatsioonidel luua suurtes tootmislõikudes ametiühingu jaoskonnakomiteed (või ametiühingu büroo) tsehhikomitee õigustes;

määrata kindlaks, et ametiühingugrupid tuleb luua rangelt tootmisprintsiibi järgi. Nad ei tohi üldreeglina ühendada üle 30—40 inimese.

* * *

ÜAÜKN-i pleenum on veendunud, et ametiühingu-algorganisatsioonid parteiorganisatsioonide juhtimisel ja paljumiljonilise ametiühinguaktiivi abiga tõstavad veel kõrgemale organisatsioonilise ja kasvatustöö rahvahulkades, aktiviseerivad oma tegevust tööliste ja teenistujate kõigi töötajate mobiliseerimisel kommunismi ülesehitamise plaanide täitmisele meie maal.

(«Trud», 18. aprillil 1969. a.)

NSV LIIDU AMETIÜHINGUTE PÕHIKIRI

(Kinnitatud NSV Liidu ametiühingute XIII kongressil. Osalised muudatused on tehtud NSV Liidu ametiühingute XIV kongressil 4. märtsil 1968. a.)

Töölisklass, kogu nõukogude rahvas on Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei juhtimisel saavutanud maailmaajaloolise tähtsusega võite. NSV Liidus on üles ehitatud sotsialistlik ühiskond, sotsialism on võitnud täielikult ja lõplikult. Tootmisvahendid on saanud ühiskonna omandiks, jäädavalt on likvideeritud inimese ekspluateerimine inimese poolt, kadunud on tööpuudus, mõõtmatult on kasvanud nõukogude inimeste aineline elujärg ja kultuuritase. Nõukogude Liit on muutunud kõrgeltarenenud teaduse, tehnika ja kultuurieluga võimsaks tööstusriigiks. Nõukogude sotsialistlik riik, mis sündis proletariaadi diktatuuri riigina, on muutunud uuel, kaasaegsel etapil üldrahvalikuks riigiks, kogu rahva huvide ja tahte väljendamise organiks.

Kangelaslik töölisklass, nõukogude ühiskonna kõige eesrindlikum ja organiseeritum osa, on juhtival kohal ka üldrahvaliku riigi tingimustes ning on tööinimeste ideaalide kõige aktiivsem elluviija ja kõige energilisem kommunismi eest võitleja. Töölisklassi juhtiv osa on tingitud nii tema majanduslikust positsioonist, sellest, et ta on vahetult seotud sotsialistliku omandi kõige kõrgema vormiga, kui ka sellest, et ta on saanud aastakümneid kestnud klassivõitluses kõige tugevama karastuse, omandanud revolutsioonilised kogemused.

Sotsialism tagas esimesena ajaloos töötajaile tõelised poliitilised vabadused ja avarad sotsiaalsed õigused. Igal nõukogude inimesel on õigus tööle, puhkusele, haridusele, õigus ainelisele kindlustatusele vanaduses, haiguse ja töövõime kaotamise korral. Naistel on NSV Liidus võrdsed õigused meestega kõigil riigi-, majandus-, kultuuri- ja ühiskondlik-poliitilise elu aladel. NSV Liidu kodanikele on garanteeritud sõna-, trüki- ja koosolekute vabadus, samuti õigus astuda ühiskondlikesse organisatsioonidesse.

NSV Liit on jõudnud kommunismi laiahaardelise rajamise ajajärku. Kommunism on vabade ja teadlike tööinimeste kõrgeltorganiseeritud ühiskond, kus on ellu viidud ühiskonna omavalitsus, töö ühiskonna hüveks on muutunud kõigile esmaseks eluliseks vajaduseks, tunnetatud paratamatuseks, iga inimese võimeid rakendatakse kõige tulemusrikkamalt rahva hüveks.

Kommunism viib ellu ajaloolise missiooni — vabastab kõik inimesed sotsiaalsest ebavõrdsusest, likvideerib kõik rõhumise ning ekspluateerimise vormid, sõjakoledused ja tagab kogu maailmas RAHU, TÖÖ, VABADUSE, VÕRDSUSE, VENDLUSE ja ÕNNE kõigile rahvastele.

Oma avangardi — Kommunistliku Partei juhtimisel viib nõukogude rahvas edukalt ellu kommunistliku ühiskonna rajamise suurejoonelist programmi, mille võttis vastu NLKP XXII kongress.

Töölisklassi ja kogu nõukogude rahva tähtsaimaks ülesandeks kommunismi laiahaardelise ülesehitamise perioodil on kommunismi materiaal-tehnilise baasi rajamine, kommunistlike ühiskonnasuhete kujundamine ja uue — kommunistliku

ühiskonna inimese kasvatamine. NLKP programmi elluviimise tulemusena saab meie maa oma käsutusse seninägematult võimsad tootlikud jõud, saavutab tööstuse ja põllumajanduse niisuguse arengutaseme, mis võimaldab küllaga rahuldada ühiskonna ja kõigi tema kodanike vajadusi, tagab NSV Liidus ükskõik millise kapitalismimaaga võrreldes kõige kõrgema elatustaseme. Võitlus NLKP programmi eduka elluviimise eest on Nõukogude ametiühingute tegevuse alus.

Nõukogude ametiühingud on massiline ühiskondlik, parteitu organisatsioon, mis ühendab vabatahtlikkuse alusel kõikide erialade töölisi ja teenistujaid, olenemata rassist, rahvusest, soost ja usulistest tõekspidamistest. Ametiühingud «on kasvatuslik organisatsioon, kaasatõmbamise, õpetamise organisatsioon, see on kool, juhtimise kool, majandamise kool, kommunismi kool» (V. I. Lenin).

Ametiühingud tegutsevad nõukogude ühiskonna organiseeriva ja suunava jõu — Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei juhtimisel. Partei juhtimisel on NSV Liidu ametiühingud läbi käinud suure arengutee. Nad on muutunud töölisklassi kõige massilisemaks organisatsiooniks, avaldades viljakat mõju nõukogude ühiskonna tootmistegevuse, kultuuri- ja ühiskondliku elu kõigile külgedele. NSV Liidu ametiühingud koondavad töölisi, kolhoosnikuid ja teenistujaid partei ümber, mobiliseerivad neid võitlusele kommunistliku ühiskonna ülesehitamise eest.

NSV Liidu ametiühingute kogu tegevus toimub tihedas vastastikuses koostöös riiklike organite ning töötajate mitmesuguste ühiskondlike organisatsioonide, liitude ja ühingutega.

Nõukogude ühiskonna lähenemisel kommunismile kasvab ametiühingute kui leninliku kommunismikooli tähtsus veelgi, nad hakkavad üha laialdasemalt osa võtma riiklike, majanduslike ja kultuurielu küsimuste lahendamisest. Tööstuse juhtimine tootmisharu põhimõttel, majandusreformi järjekindel teostamine, ettevõtete õiguste ja majandusliku iseseisvuse suurendamine tõstab veelgi ametiühingute osa rahvamajanduse arendamise ülesannete lahendamisel, riiklike plaanide väljatöötamisel ja tööliste kaasatõmbamisel tootmise juhtimisest osavõtmisele.

Ametiühingute keskseks ülesandeks on rahvahulkade mobiliseerimine peamise majandusliku ülesande täitmisele — kommunismi materiaal-tehnilise baasi rajamisele, võitlusele Nõukogude riigi majandusliku võimsuse ja kaitsevõime edasise tugevdamise, töötajate ainelise heaolu ja kultuuritaseme lakkamatu tõusu eest.

NSV Liidu ametiühingud suunavad oma töö rahvamajanduse kõigi harude edasise võimsa tõusu saavutamisele, rahvamajandusplaanide täitmisele ja ületamisele, tehnika progressile, tööviljakuse pidevale suurendamisele. Ametiühingud organiseerivad koos majandusorganitega tööliste, kolhoosnikute, insenertehniliste töötajate ning teenistujate sotsialistlikku võistlust, arendavad kommunistliku töö liikumist, töötajate massilist tehnilist loomingut, aitavad töölistel, kolhoosnikutel ja teenistujatel tõsta nende tootmis- ja tööalast kvalifikatsiooni, teevad tootmistehnilist propagandat, levitavad eesrindlike tööliste ja tootmisnovaatorite kogemusi, taotlevad tööstuses, põllumajanduses ja teistes rahvamajandusharudes eesrindliku tehnika ja teaduse saavutuste juurutamist. Ametiühingud juhivad leiutajate ja ratsionaliseerijate ühingu ning teaduslik-tehniliste ühingute tööd.

Ametiühingute kohuseks on aidata töötajatel omandada riigi ja ühiskonna juhtimise kogemusi, tõmmata töölisi ja teenistujaid laialdaselt kaasa tootmise juhtimisele ja rahvamajanduse planeerimisele, arendada tootmise täiustamisest rahvahulkade osavõtu ühiskondlikke vorme; ametiühingud juhivad alalisi tootmisnõupidamisi, taotlevad kõrvalekaldumatult nende muutmist üha mõjuvõimsamateks organiteks, mis aitaksid kaasa ettevõtete tegevuse ja tootmise kontrolli parandamisele, aitavad kaasa naiste ulatuslikule kaasatõmbamisele riiklikku, tootmisalasesse ja ühiskondlikku ellu, hoolitsevad nende töö- ja elutingimuste parandamise eest.

Ametiühingud võtavad aktiivselt osa riiklike küsimuste lahendamisest, nõukogude võimuorganite valimisest, tootmis- ja tööalaste, elukondliku teenindamise

ja kultuurialaste seaduste väljatöötamisest, majanduse ja ettevõtete juhtimise organite kujundamisest, taotlevad riigi- ja majandusaparaadi töö parandamist, rahvahulkade kontrolli tugevdamist nende tegevuse üle, võtavad osa rahvakontrolliorganite tööst.

Ametiühingud võtavad osa kontrolli teostamisest töö ja tarbimise määra üle, tööliste ja teenistujate töötasu planeerimisest ja reguleerimisest, töötasusüsteemide ja premeerimise eeskirjade väljatöötamisest, juhindudes sotsialismi põhimõttest, mille järgi töö eest tasutakse vastavalt töö hulgale ja kvaliteedile, tõmbavad laialdaselt töölisi ja teenistujaid kaasa töö normeerimise alasele tegevusele, taotlevad progressiivsete, tehniliselt põhjendatud töönormide juurutamist, kontrollivad normide revideerimist ja kehtivate töötasusüsteemide õiget rakendamist.

Ametiühingud kaitsevad tööliste ja teenistujate huve, kontrollivad tööseadustest kinnipidamist, ohutustehnika ja töötervishoiu olukorda ettevõtetes ja asutustes, lahendavad töötülisid, kehtestavad ohutustehnika ja töötervishoiu eeskirju ning norme. Ametiühingud sõlmivad ettevõtete administratsioonidega kollektiivlepinguid, töökaitse ja ohutustehnika kokkuleppeid ning koos majandusorganitega kindlustavad nende täitmist.

Ametiühingud kasvatavad töötajaid kommunistliku teadlikkuse ja ideelisuse, nõukogude patriotismi, töösse ja sotsialistlikku omandisse kommunistliku suhtumise vaimus, süvendavad töölistes, kolhoosnikutes ja teenistujates kõrgeid moraalipõhimõtteid, mis sisalduvad kommunismiehitaja moraalikoodeksis; aitavad ametiühinguliikmeil tõsta oma ideelis-poliitilist ja üldhariduslikku taset, aitavad aktiivselt kaasa tööliste kultuurilis-tehnilise taseme tõstmisele inseneride ja tehnikute tasemeni.

Ametiühingud organiseerivad oma ajakirjanduse, asutavad klubisid, kultuurimaju ja -paleesid, punanurki, raamatukogusid, spordi- ja turismibaase, pioneerilaagreid, arendavad tööliste, kolhoosnikute ja teenistujate hulgas massilist kunstilist isetegevust, kehakultuuri, sporti ja turismi, juhivad ametiühingute vabatahtlikke spordiühinguid; võtavad osa avaliku korra kaitsmisest ja tugevdamisest; osutavad abi perekonnale ja koolile laste kommunistlikul kasvatamisel.

Ametiühingud teostavad ühiskondlikku kontrolli ja rakendavad abinõusid tööstuse-, elamu- ning kultuuriliste ja elukondlike objektide ehitusplaanide täitmiseks, sööklate, kaupluste, kommunaal- ja elukondliku teenindamise ettevõtete ja linnatranspordi töö parandamiseks, koos majandusorganite ning ettevõtete, sovhooside, asutuste ja õppeasutuste administratsioonidega jaotavad elamispinda, võtavad osa kohalike nõukogude poolt ehitatava elamispinna jaotamisest, osutavad töölistele ja teenistujatele ainelist abi, organiseerivad vastastikuse abistamise kassasid.

Ametiühingud juhivad riiklikku sotsiaalkindlustust, määravad ja maksavad töölistele ja teenistujatele ajutise töövõimetuse toetusi ja teisi sotsiaalkindlustuse toetusi, taotlevad töötajatele antava arstiabi ning naiste ja laste tervise kaitse paremat organiseerimist, kontrollivad sotsiaalkindlustuse organite tegevust, võtavad osa töölistele, kolhoosnikutele, teenistujaile ja nende perekonnaliikmeile pensioni määramisest, juhivad töötajate sanatoorset ja kuurordialast teenindamist.

NSV Liidu ametiühingud esinevad riigi-, majandus- ja ühiskondlike organite ees tootmis-, töö-, elukondliku teenindamise ja kultuuriküsimustes tööliste ja teenistujate nimel, omavad õigust seadusandlikuks initsiatiiviks, võtavad osa rahvamajanduse planeerimisest, kaitsevad töötajate ainelisi huve ja õigusi, tagavad ühiskondlike tarbimisfondide kasutamise kontrolli.

Ametiühingud võitlevad selle eest, et veelgi kindlustada sotsialistlikku ühiskonna- ja riigikorda, mille aluseks on töölisklassi ja kolhoositalurahva vankumatu liit töölisklassi juhtimisel, NSV Liidu rahvaste vääramatu sõprus, kogu nõukogude ühiskonna moraalne ja poliitiline ühtsus.

NSV Liidu ametiühingud on ülemaailmse ametiühinguliikumise lahutamatu osa, võtavad Ülemaailmse Ametiühingute Föderatsiooni liikmena aktiivselt osa selle tegevusest, kasvatavad töölisi, kolhoosnikuid ja teenistujaid proletaarse

internatsionalismi ja kõigi maade töötajatega vennalike sidemete loomise vaimus, võitlevad rahvusvahelise töölisliikumise klassiühtsuse eest, rahu eest kogu maailmas, toetavad proletaarse solidaarsuse põhimõttel töötajate õiglast võitlust oma õiguste ja huvide eest.

Nõukogude ametiühingute internatsionaalne kohus on osutada vennalikku abi kapitalismimaade töötajaile nende võitluses klassihuvide eest, toetada igati koloniaal- ja sõltuvate rahvaste rahvuslikku vabastusliikumist ning nende maade töötajaid, kes on asunud iseseisva arengu ning oma majanduse ja rahvusliku iseseisvuse tugevdamise teele.

Ametiühingute kogu tegevus on rajatud rahvahulkade veenmise, tööliste ja teenistujate aktiivsuse, initsiatiivi ja omaalgatuse arendamise meetodile, ametiühingudemokraatiast kõrvalekaldumatule kinnipidamisele, juhtimise kollektiivsuse põhimõttele, kriitika ja enesekriitika laialdasele arendamisele. Kollektiivne juhtimine ei välista töötajate isiklikku vastutust neile usaldatud ülesande täitmise eest. Ametiühingud peavad looma kogu oma igapäevases töös konkreetsuse ja asjalikkuse õhkkonna, võitlema bürokratismi ja töös esinevate puuduste vastu, tähelepanelikult reageerima töötajate vajadustele ja nõudmistele.

I. Ametiühinguliikmed, nende õigused ja kohustused

1. Ametiühinguliikmeks võib olla iga tööline ja teenistuja, kes töötab ettevõttes, transpordi alal, ehitustöödel, sovhoosis, asutuses või organisatsioonis, samuti iga kõrgema ja kesk-eriõppeasutuse ning kutsekooli õpilane.

2. Ametiühinguliikmel on õigus:

a) valida ja olla valitud kõigisse ametiühinguorganeisse, ametiühingu konverentsidele ja kongressidele;

b) vabalt arutada ametiühingukoosolekutel, konverentsidel, kongressidel, ametiühingute nõukogude ja komiteede istungitel ning ajakirjanduses kõiki ametiühingutöö küsimusi, teha ettepanekuid, avalikult avaldada ja kaitsta oma arvamust enne seda, kui organisatsioon otsuse vastu võtab;

c) tõstatada ametiühinguorganite ees ametiühingu ja majandusorganite tegevusega seotud küsimusi ning teha ettepanekuid töö parandamiseks;

d) kritiseerida ametiühingukoosolekuil, -pleenumitel, -konverentsidel, -kongressidel ja ajakirjanduses ametiühingu- ja majandusorganite, nõukogude asutuste ja nende töötajate tegevust, olenemata nende ametikohtadest. Isikud, kes on süüdi kriitika lämmatamises ja kriitika pärast tagakiusamises, tuleb võtta rangele vastutusele kuni ametiühinguliikmete ridadest väljaheitmiseni;

e) pöörduda kõigi ametiühinguorganite poole avalduste ja ettepanekutega tootmistöö, ainelis-elukondliku ja kultuurilise teenindamise mis tahes küsimuses, samuti oma õiguste kaitseks ja toetuse saamiseks juhul, kui administratsioon ei täida kollektiivlepingut või rikub tööseadusandlust, ning nõuda oma avaldustele ammendavaid vastuseid;

f) viibida isiklikult ametiühingukoosolekuil, ametiühingute komiteede ja nõukogude istungeil, kui arutatakse tema tegevust või käitumist;

g) olla ametiühinguorganisatsiooni juures oleva vastastikuse abistamise kassa liige.

3. Ametiühinguliige on kohustatud:

a) ausalt ja kohusetundlikult töötama, suurendama tööviljakust, võitlema kommunismi materiaal-tehnilise baasi rajamise, Nõukogude riigi teaduse ja kultuuri edasise tõusu, ettevõtte, tsehhi või brigaadi tootmisplaanide ja ülesannete täitmise eest, aktiivselt osa võtma sotsialistlikust võistlusest;

b) hoidma ja suurendama ühiskondlikku sotsialistlikku omandit kui Nõukogude kodumaa võimsuse ja õitsengu alust ning kõigi töötajate jõuka ja kultuurse elu allikat;

c) igakülgselt kaasa aitama NSV Liidu kaitsevõime tugevdamisele, võitlema väsimatult rahu ja rahvaste sõpruse eest;

d) rangelt pidama riiklikku ja töödistsipliini, kasutama täielikult ja ratsio-

naalselt tööaega viljakaks ja produktiivseks tööks, võitlema igasuguste töödistsipliini rikkumiste vastu;

e) tõstma oma poliitilist teadlikkust, üldhariduslikku ja kultuurilist ning tehnilist taset, tootmis- ja tööalast kvalifikatsiooni, õppima tundma oma tööala tehnikat ja eesrindlikke töömeetodeid;

f) olema säästlik ja ökonoomne, avastama tootmistöös puudusi ja võitlema nende kõrvaldamise eest;

g) võitlema tervete eluviiside eest, mitmesuguste ühiskonnavastaste ilmingute ja muude minevikuigandite vastu, järgima sotsialistliku ühiselu reegleid;

h) võtma osa ametiühingukoosolekuist, täitma ametiühinguorganite ühiskondlikke ülesandeid;

i) kinni pidama NSV Liidu ametiühingute põhikirjast, korralikult tasuma liikmemakse.

4. Ametiühinguliikmel on järgmised eelised:

a) saada vastavalt seadustele riikliku sotsiaalkindlustuse summadest toetust kõrgema määra järgi kui need, kes ei ole ametiühinguliikmed;

b) saada esmajärjekorras tuusikuid puhkekodudesse, sanatooriumidesse ja kuurortidesse, turismituusikuid, samuti lastele tuusikuid lastesõimedesse, lasteaedadesse ja pioneerilaagritesse;

c) kasutada ametiühinguorganite poolt antavat tasuta juriidilist abi;

d) saada vajaduse korral ametiühingusummadest ainelist abi;

e) kasutada isiklikult, samuti kasutavad ka tema perekonnaliikmed ametiühingu kultuuri- ja spordiasutusi ametiühinguorganite poolt kehtestatud tingimustel;

f) ühiskondlikust elust aktiivse osavõtu eest autasustatakse ametiühinguliikmeid ametiühingute aukirjaga, rinnamärgiga «Aktiivse töö eest ametiühinguis» ja teiste autasudega.

5. Ametiühinguliikmeks võetakse ametiühingusse astuda soovija isikliku avalduse põhjal. Ametiühinguliikmeks vastuvõtmise küsimuse otsustab ametiühingurühma koosolek ja selle kinnitab ametiühingu tsehhikomitee või ametiühingubüroo, seal, kus tsehhikomiteesid ei ole — ametiühingu vabriku-, tehase- või kohalik komitee. Ametiühinguorganisatsioonides, kus ei ole ametiühingurühmi, võetakse ametiühinguliikmeks vastu ametiühinguliikmete üldkoosoleku otsusega.

6. Ametiühinguliikme staaži arvestatakse päevast, millal ametiühingurühma koosolek või tsehhi, osakonna, ettevõtte või asutuse ametiühinguorganisatsiooni koosolek vastuvõtmise otsuse tegi. Ametiühinguliikmeks vastuvõetule annab liikmepileti kätte ametiühingu vabriku-, tehase- või kohalik komitee.

7. Kui ametiühinguliige läks tööle teise ettevõttesse või asutusse, mille töölised ja teenistujad kuuluvad teise ametiühingusse, siis vabastatakse ta sisseastumismaksu tasumisest ja tema ametiühingustaaž säilib olenemata ülemineku põhjustest.

8. Ametiühinguliikmed — naised, kes laste kasvatamise tõttu on ajutiselt katkestanud töö, säilitavad õiguse kuuluda ametiühingu ridadesse ühe aasta jooksul ja neil on kultuurilise ja elukondliku teenindamise alal võrdsed õigused kõigi ametiühinguliikmetega. Juhul kui nad uuesti tööle asuvad, säilib nende endine ametiühingustaaž, olenemata vaheaja kestusest töös.

9. Hooajatöölistel ja -teenistujatel säilib ametiühingustaaž, kui nad jätkavad tööd järgmisel hooajal.

10. Aeg, mil ametiühinguliige teenib NSV Liidu relvastatud jõududes, arvatakse ametiühingustaaži hulka.

11. Ametiühinguliikmetel-pensionäridel, kes tervisliku seisukorra või vanuse tõttu on katkestanud töö ettevõttes või asutuses, säilib õigus kuuluda ametiühingu ridadesse.

12. Ametiühingute põhikirja rikkumise, üle kolme kuu vabandava põhjuseta liikmemaksu mittetasumise ja distsiplineerimatuse eest, samuti avalikes kohtades, tööl ja kodus ebaväärika käitumise eest võib ametiühinguorganite otsusel ametiühinguliikme suhtes rakendada kasvatusabinõusid ja ühiskondliku mõjuta-

mise vahendeid (märkus, hoiatus, laitus, noomitus) ja äärmise abinõuna — ametiühingust väljaheitmist.

Ametiühingurühma või tsehhikoosoleku otsus ametiühingust väljaheitmise kohta jõustub pärast seda, kui ametiühingu vabriku-, tehase- või kohalik komitee on selle kinnitanud. Ametiühingu-algorganisatsiooni otsus ametiühingust väljaheitmise või ametiühinguliikmele karistuse määramise kohta võetakse vastu tema kohalolekul.

II. Ametiühingute organisatsiooniline struktuur. Ametiühingusisene demokraatia

13. Ametiühingud rajanevad demokraatliku tsentralismi alustel, mis tähendab, et:

a) kõik ametiühinguorganid, alt kuni üles, valitakse ametiühinguliikmete poolt ja annavad neile aru;

b) ametiühinguorganisatsioonid otsustavad kõiki ametiühingutöö küsimusi kooskõlas NSV Liidu ametiühingute põhikirjaga ja kõrgemate ametiühinguorganite otsustega;

c) ametiühinguorganisatsioonide otsused võetakse vastu ametiühinguliikmete häälteenamusega;

d) alamalseisvad ametiühinguorganid alluvad kõrgematele;

14. Ametiühingud organiseeritakse tootmispõhimõtte järgi: kõik ühe ettevõtte või asutuse töötajad koonduvad ühte ametiühingusse; iga ametiühing ühendab töölisi ja teenistujaid, kes töötavad ühes või mitmes rahvamajandusharus.

15. Vabariikides, kraides ja oblastites luuakse ametiühingutevahelised organid — vabariigi, krai või oblasti ametiühingute nõukogud.

16. Iga ametiühinguorganisatsiooni kõrgemaks juhtivaks organiks on üldkoosolek (algorganisatsioonidele), konverents (rajooni-, linna-, oblasti-, krai-, vabariiklikule, raudtee-, territoriaal- ja basseiniorganisatsioonile), kongress (ametiühingule, liiduvabariigi ametiühinguorganisatsioonidele ja NSV Liidu ametiühingutele).

Üldkoosolek, konverents ja kongress valib vastavalt: tsehhi-, vabriku-, tehase-, kohaliku komitee, rajooni-, linna-, oblasti- ja kraikomitee, raudteekomitee, territoriaalkomitee, basseinikomitee, vabariikliku komitee, keskkomitee, ametiühingutevahelisel konverentsil (kongressil) aga ametiühingute nõukogu, mis kõik on nende täidesaatvaks organiks.

17. Kõik ametiühingute juhtivad organid, samuti ametiühingute konverentside ja kongresside delegaadid valitakse kinnisel (salajasel) hääletamisel.

Ametiühinguorganite valimistel on ametiühinguliikmeil piiramatu õigus kandidaate üles seada, neist igaüht taandada ja kritiseerida. Hääletamine toimub iga kandidaadi osas eraldi. Valituiks loetakse need kandidaadid, kelle poolt hääletas üle poole koosolekust osavõtjaid, konverentsi või kongressi delegaate.

18. Kõigi ametiühingute valimistel jälgitakse nende koosseisu süstemaatilise uuendamise ja juhtimise järjekestuse põhimõtet.

19. Iga ametiühinguorgani ennetähtaegseid valimisi võib läbi viia vähemalt ühe kolmandiku tema poolt ühendatavate ametiühinguliikmete nõudmisel, samuti kõrgema ametiühinguorgani otsusel.

20. Ametiühinguorganite liikmed ja liikmekandidaadid peavad kogu oma praktilises tegevuses õigustama ametiühingu liikmete poolt neile osutatud suurt usaldust.

Kui ÜAÜKN-i, vabariikliku, krai, oblasti (linna) ametiühingute nõukogu, ametiühingu kesk-, vabariikliku, krai-, oblasti-, raudtee-, territoriaal-, basseini-, linna- või rajoonikomitee liige või liikmekandidaat ei õigusta oma praktilise tegevusega ametiühinguliikmete poolt talle osutatud suurt usaldust, võib teda vastava komitee või ametiühingute nõukogu koosseisust välja arvata. Sellekohase otsuse teeb vastava ametiühinguorgani pleenum. Otsus loetakse vastuvõetuks, kui kinnisel (salajasel) hääletusel antakse selle poolt vähemalt kaks kolmandikku antud komitee või ametiühingute nõukogu liikmete häältest.

Otsuse vastava ametiühinguorgani revisjonikomisjoni liikme väljaarvamise kohta selle komisjoni koosseisust teeb komisjoni istung korras, mis on ette nähtud ametiühingukomiteede ja ametiühingute nõukogude liikmeile ja liikmekandidaatidele.

Ametiühingu-algorganisatsioonis võetakse otsus ametiühinguliikmete usaldust mitteõigustanud komitee- või revisjonikomisjoni liikme väljaarvamise kohta vastu üldkoosolekul lahtisel hääletusel, kusjuures otsuse poolt peab olema kaks kolmandikku koosolekul viibivate ametiühinguliikmete häältest. Komitee- ja revisjonikomisjoniliikmed, kes on valitud konvrentsidel, arvatakse nende organite koosseisust välja komitee või revisjonikomisjoni istungil kinnisel (salajasel) hääletusel, kusjuures otsuse poolt peab olema kaks kolmandikku antud komitee- või revisjonikomisjoni liikmete häältest.

21. Ametiühinguliikmete üldkoosolekud, ametiühingukonverentsid ja -kongressid, samuti ametiühingukomiteede ja ametiühingute nõukogude istungid loetakse otsustusvõimeliseks, kui kohal viibib vähemalt kaks kolmandikku ametiühinguliikmeid, delegaate, komitee- või ametiühingute nõukogu liikmeid.

22. Ametiühingute nõukogud, ametiühingute kesk-, vabariiklikud, krai-, oblasti-, raudtee-, territoriaal-, basseini-, linna- ja rajoonikomiteed informeerivad kongresside ja konverentside vahelisel ajal süstemaatiliselt ametiühinguorganisatsioone oma tööst. Ametiühinguorganite presiidiumid kannavad regulaarselt vastavate ametiühingute nõukogude ja komiteede pleenumitel ette pleenumitevahelisel perioodil tehtud tööst.

23. Ametiühingutöö küsimuste vaba ja asjalik arutamine on ametiühingusisese demokraatia tähtis põhimõte. Ametiühingusisese demokraatia alusel arendatakse ametiühinguliikmete kriitikat ja enesekriitikat, aktiivsust ja initsiatiivi, tugevneb teadlik ametiühingudistsipliin.

Tähtsate majanduslike ja poliitiliste ülesannete arutamiseks, nende täitmise praktiliste abinõude väljatöötamiseks, samuti kohalike küsimuste läbivaatamiseks ja töökogemuste vahetamiseks kutsutakse kokku ametiühingu-algorganisatsiooni, rajooni-, linna-, oblasti-, krai- või vabariikliku ametiühingu organisatsiooni aktiivi nõupidamisi.

24. Ametiühingute nõukogud ja komiteed on kohustatud pidevalt tugevdama ja laiendama sidemeid rahvahulkadega, kasvatama kaadrit kommunistliku ideelisuse ja moraali, õigluse ja puudustesse leppimatu suhtumise vaimus; rangelt kinni pidama ametiühingudemokraatiast ja kollektiivse juhtimise põhimõtetest, regulaarselt kokku kutsuma ametiühinguliikmete üldkoosolekuid ja konverentse, looma ametiühinguorganisatsioonides tingimused kriitika ja enesekriitika arendamiseks; tähelepanelikult läbi vaatama töötajate avaldused, kirjad ja ettepanekud, rakendama nende alusel vajalikud abinõud, arutama süstemaatiliselt neid küsimusi ametiühingute komiteede ja nõukogude pleenumitel, pidama võitlust bürokratismi ja venitamise vastu töötajate kaebuste läbivaatamisel, võitlema töötajate ainelise huvitatuse ja seaduslike õiguste rikkumise vastu; informeerima kõrgemalseisvaid ametiühinguorganeid oma tööst.

Ametiühingute nõukogud ja komiteed tuginevad oma tegevuses laialdasele ametiühinguaktiivile, moodustavad komisjone üksikutes ametiühingutöö küsimustes, mittekoosseisulisi osakondi, mittekoosseisuliste instruktorite ja inspektorite rühmi ning kasutavad teisi vorme ametiühinguliikmete kaasatõmbamiseks ametiühingutegevusele ühiskondlikel alustel.

III. Ametiühingute kõrgemad organid

25. Ametiühingute kõrgemaiks organiks on NSV Liidu ametiühingute kongress.

NSV Liidu ametiühingute kongress kutsutakse kokku vähemalt üks kord nelja aasta jooksul. Kongressi kokkukutsumine ja päevakord kuulutatakse välja hiljemalt kaks kuud enne kongressi.

NSV Liidu ametiühingute kongressi esindusnormid ja delegaatide valimise korra määrab ÜAÜKN.

26. NSV Liidu ametiühingute kongress:

a) kuulab ära ja kinnitab ÜAÜKN-i ja keskrevisjonikomisjoni aruanded;

b) kinnitab NSV Liidu ametiühingute põhikirja;

c) määrab kindaks ametiühingute järjekordsed ülesanded, kuulab ära kõrgemate plaani- ja majandusorganite ettekanded, kavandab abinõud ametiühingute osavõtuks rahvamajandusplaanide täitmisest ja ületamisest, tööliste ja teenistujate ainelise heaolu ning nende kultuurilise ja poliitilise taseme tõstmisest;

d) määrab kindlaks NSV Liidu ametiühingute ülesanded rahvusvahelises ametiühinguliikumises;

e) valib Üleliidulise Ametiühingute Kesknõukogu ja keskrevisjonikomisjoni.

27. ÜAÜKN ja keskrevisjonikomisjon valitakse NSV Liidu ametiühingute kongressi poolt määratud koosseisus.

ÜAÜKN-i liikmete väljalangemise korral täiendatakse tema koosseisu kongressi poolt valitud liikmekandidaatide hulgast.

ÜAÜKN-i liikmed ja liikmekandidaadid ning keskrevisjonikomisjoni liikmed, kes ei ole valitud NSV Liidu ametiühingute kongressi delegaatideks, võtavad kongressist osa nõuandva hääleõigusega.

28. NSV Liidu ametiühingute kongresside vahelisel ajal juhib ametiühingute kogu tegevust Üleliiduline Ametiühingute Kesknõukogu.

29. Üleliiduline Ametiühingute Kesknõukogu:

a) määrab kindlaks ametiühingute järjekordsed ülesanded tervikuna, samuti üksikutes ametiühingutöö küsimustes;

b) võtab osa rahvamajandusplaanide väljatöötamisest;

c) juhib sotsialistlikku võistlust ja kommunistliku töö liikumist;

d) kuulab ära ametiühingukomiteede ja ametiühingute nõukogude aruandeid, samuti ministeeriumide, keskasutuste ja riiklike komiteede ettekandeid tootmis- ja tööküsimustes, tööliste ja teenistujate kultuurilise ning elukondliku teenindamise küsimustes;

e) esitab seadusandlikele organeile seaduste ja seadluste projekte, võtab osa töötajate palga, sotsiaalkindlustuse, töökaitse, kultuurilise ja elukondliku teenindamise küsimusi käsitlevate määruste projektide koostamisest ja nende arutamisest valitsuses; kontrollib nendes küsimustes vastuvõetud seadustest ja valitsuse määrustest kinnipidamist; annab juhendeid, eeskirju ja selgitusi kehtivate tööseaduste rakendamise kohta;

f) juhib riiklikku sotsiaalkindlustust ning töötajate sanatoorset ja kuurordialast teenindamist;

g) korraldab üleliidulisi kultuuri-, spordi- ja muid massiüritusi;

h) juhib Üleliidulist Leiutajate ja Ratsionaliseerijate Ühingut, teadus-liktehnilisi ühinguid, ametiühingute vabatahtlikke spordiühinguid, turismi arendamist;

i) asutab ametiühingukoole ja -kursusi;

j) kinnitab ametiühingute eelarve ja riikliku sotsiaalkindlustuse eelarve;

k) määrab kindlaks ametiühingute üldise struktuuri ja nende koosseisud;

l) esindab Nõukogude ametiühinguid rahvusvahelises ametiühinguliikumises ja astub nende nimel rahvusvahelistesse ametiühingukoondistesse;

m) informeerib regulaarselt ametiühinguorganisatsioone oma tööst;

n) tal on oma häälekandja — ajaleht «Trud», kirjastus «Profizdat», ta annab välja ametiühinguajakirju.

30. Üleliiduline Ametiühingute Kesknõukogu valib ametiühingute töö juhtimiseks pleenumite vaheajal presiidiumi, mille koosseisu kuuluvad ÜAÜKN-i esimees, ÜAÜKN-i sekretärid ja ÜAÜKN-i presiidiumi liikmed; organiseeriva ja täidesaatva iseloomuga jooksvaks tööks — sekretariaadi.

31. ÜAÜKN-i pleenum kutsutakse kokku vähemalt üks kord kuue kuu jooksul. ÜAÜKN-i liikmekandidaadid ja keskrevisjonikomisjoni liikmed võtavad ÜAÜKN-i pleenumi tööst osa nõuandva hääleõigusega.

32. Keskrevisjonikomisjon valib oma koosseisust esimehe ja sekretäri. Revisjonikomisjon kontrollib ÜAÜKN-i ja temale alluvate valitsuste ja asutuste finants-

alast ja majanduslikku tegevust, arvestuse ja aruandluse olukorda, samuti kontrollib ÜAÜKN-i tööd töötajate kirjade ja avaldustega.

33. NSV Liidu ametiühingute kongresside vahelisel ajal võib Üleliiduline Ametiühingute Kesknõukogu vajaduse korral kokku kutsuda ametiühingute üleliidulise konverentsi, et arutada ametiühingute tegevuse tähtsaid küsimusi. Ametiühingute üleliidulise konvrentsi läbiviimise korra määrab kindlaks ÜAÜKN.

34. Iga ametiühingu kõrgemaks juhtivaks organiks on ametiühingu kongress. Ametiühingu kongress kutsutakse kokku üks kord nelja aasta jooksul. Kongressi delegaadid valitakse ametiühinguliikmete koosolekuil ja konverentsidel ametiühingu keskkomitee poolt kindlaksmääratava normi alusel. Kongressi kokkukutsumise ja päevakorra kuulutab ametiühingu keskkomitee välja hiljemalt üks kuu enne kongressi.

Ametiühingu keskkomitee liikmed ja liikmekandidaadid, revisjonikomisjoni liikmed, kes ei ole valitud kongressi delegaatideks, võtavad kongressi tööst osa nõuandva hääleõigusega.

Ametiühingu kongress kuulab ära ametiühingu keskkomitee ja revisjonikomisjoni tegevuse aruanded, määrab kindlaks ametiühingu järjekordsed ülesanded, kinnitab ametiühingu põhikirja, kuulab ära majandus- ja plaaniorganite ettekanded antud tööstus-, majandus- või kultuuriharu arendamise perspektiivide ja riiklike plaanide täitmise käigu kohta, arutab tööliste ja teenistujate töö, töötasu ning kultuurilise ja elukondliku teenindamise küsimusi, valib ametiühingu keskkomitee, revisjonikomisjoni ja delegaadid NSV Liidu ametiühingute kongressile.

35. Ametiühingu keskkomitee ja revisjonikomisjon valitakse kongressi poolt määratud koosseisus.

36. Ametiühingu keskkomitee:

juhib ametiühingu tegevust, esineb ametiühingu nimel riigi-, majandus- või ühiskondlikes organeis tootmis-, töö-, töötasu, eluolustikulistes ja kultuuriküsimustes;

võtab osa ministeeriumide, keskasutuste ja plaaniorganite tööst antud tööstus- ja majandusharu ning kultuuriala arendamise, elamu- ning kultuuri- ja elukondlike objektide ehitusplaanide, töö ja töötasu, töötingimuste tervistamise, tööliste ja teenistujate kaadri ettevalmistamise ja nende kvalifikatsiooni tõstmise plaanide ettevalmistamisel ja läbivaatamisel;

koos ministeeriumide ja keskasutustega organiseerib ja juhib sotsialistlikku võistlust, arendab kommunistliku töö liikumist, kinnitab võistlustingimused, teeb kokkuvõtteid ja määrab kindlaks võistluse võitjate autasustamise moraalsed ja materiaalsed vahendid, üldistab ja levitab eesrindlike ettevõtete ning novaatorite kogemusi; teostab kontrolli teaduse ja tehnika saavutuste tootmisse juurutamise üle;

võtab osa uute tariifimäärade ja -võrkude, ametipalga skeemide, tööliste ja teenistujate töötasu- ja premeerimissüsteemide, mis tagavad tööviljakuse kasvu stimuleerimise, toodangu kvaliteedi paranemise, tootmise efektiivsuse tõusu, väljatöötamisest ja läbivaatamisest; vaatab läbi ministeeriumide ja keskasutuste poolt kooskõlastamiseks esitatud antud tootmisharu tariifi- ja kvalifikatsiooniteatmikud, töönormatiivid, antud haru ühtsed tüüptöönormid (aja- ja teenindamisnormid);

võtab osa materiaalse ergutamise fondi ja sotsiaal-kultuuriürituste ning elamuehituse fondidesse kasumieraldiste laekumise normatiivide ning nende fondide moodustamise ja kasutamise eeskirjade väljatöötamisest, vaatab läbi ministeeriumide ja keskasutuste poolt kooskõlastamiseks esitatud kasumieraldiste normatiivide diferentseerimise küsimused ettevõttegruppide lõikes;

kontrollib kinnitatud töötasu- ja premeerimissüsteemide rakendamise ning töötasu- ja materiaalse ergutamise fondide kasutamise õigsust; koos ministeeriumide ja keskasutustega teostab kontrolli selle üle, et tootmisharudes ja ettevõtetes säiliks õige suhe tööviljakuse ja töötasu suurenemise vahel, organiseerib töönormide revideerimist, õpib tundma ja levitab ettevõtete eesrindlikke kogemusi tehniliselt põhjendatud töönormide juurutamisel, töö teaduslikul organiseerimisel;

kontrollib ohutustehnika ja töötervishoiu olukorda, administratsiooni poolt

tööseaduste täitmist, erirõivastuse fondide õigeaegset ja õiget jaotamist ning tööliste varustamist erirõivastega; võtab osa tööliste ja teenistujate töötingimuste parandamiseks eraldatavate summade planeerimisest; juhib ametiühingu tehnilise inspektsiooni tööd;

vaatab läbi ministeeriumide ja keskasutuste poolt kooskõlastamiseks esitatud ettevõtete töötajate töö- ja puhkeaja režiimi küsimused, töökaitsenormid ning ohutustehnika ja töötervishoiu eeskirjad, mis on antud tootmisharule kohustuslikud; võtab osa seadusandlike aktide projektide väljatöötamisest tootmisharude lõikes tööliste ja teenistujate puhkuste, pensionisoodustuste, naiste ja alaealiste töökaitse, erirõivastuse ja -jalatsite kandmise normide ning tähtaegade, eritoidu andmise normide ning tööliste ja teenistujate muude töö ja eluolustikuliste küsimuste kohta;

määrab koos ministeeriumide ja keskasutustega kindlaks kollektiivlepingute põhisuunad, arvestades antud rahvamajandusharu arendamise konkreetseid ülesandeid, juhib kollektiivlepingute sõlmimist ja kontrollib nende täitmist;

kuulab ära majandusorganite ettekandeid töö ja tootmise organiseerimise, töötasu, normeerimise ja töökaitse, kaadri tootmisalase väljaõppe, kollektiivlepingute täitmise, elamute ning kultuuri- ja elukondlike objektide ehitamise plaanide täitmise olukorra kohta;

võtab osa riikliku sotsiaalkindlustuse üldiste küsimuste lahendamisest antud tootmisharu lõikes, uurib haigestumise ja tootmistraumatismi põhjusi, töötab välja ja kehtestab ametiühingukomiteedele sotsiaalkindlustuse normatiivid ja näitajad, koos ministeeriumide ja keskasutustega rakendab abinõusid töötingimuste tervistamiseks ning tööliste ja teenistujate meditsiinilise teenindamise parandamiseks;

võtab osa elamuehituseks ning kultuuri- ja elukondlike objektide ehitamiseks eraldatud tsentraliseeritud kapitaalmahutuste jaotamisest, kontrollib nende assigneeringute ja ettevõtete fondidest tööliste ja teenistujate eluolustikuliste tingimuste parandamiseks eraldatud summade kasutamise õigsust, elamuehituse ning kultuuri- ja elukondlike objektide ehitamise plaanide täitmist;

suunab ametiühinguorganisatsioonide tegevust tööliste ja teenistujate kasvatamise, kultuurilise teenindamise ja üldhariduslikuks taseme tõstmise alal, sotsialistliku töödistsipliini tugevdamisel, teaduslik-tehniliste ja majanduslike teadmiste levitamisel;

aitab kaasa tööliste massilisele ratsionaliseerimis- ja leiutustegevusele, suunab teaduslik-tehnilise ühingu tegevust, kutsub kokku töökogemuste vahetamiseks tootmisharu tööliste ning inseneride ja tehnikute nõupidamisi, võtab osa massilise tootmistehnilise kirjanduse avaldamisest; suunab antud tootmisharu vabatahtliku spordiühingu tööd;

määrab kindlaks ametiühingu struktuuri, moodustab ametiühingu kohalikud organid, koos ametiühingute nõukogudega teostab kaadri valikut, paigutamist ja kasvatamist; korraldab ametiühingutöötajate väljaõpet ja instrueerimist, kontrollib ametiühingukomiteede tegevust, kuulab ära ettekandeid nende tööst, üldistab ja levitab ametiühinguorganisatsioonide häid töökogemusi, lahendab ametiühinguliikmeks olemise ja ametiühingulise teenindamise küsimusi;

annab välja ametiühingu ajalehti, ajakirju ja trükiseid;

toetab ja arendab vennalikke sidemeid välismaa antud tootmisharu ametiühingutega, võtab aktiivselt osa vastava eluala rahvusvahelise ametiühingukoondise tegevusest, aitab igati kaasa ühtsuse ja rahvusvahelise töölissolidaarsuse tugevdamisele.

37. Ametiühingu keskkomitee pleenum kutsutakse kokku vähemalt üks kord kuue kuu jooksul. Ametiühingu keskkomitee liikmekandidaadid ja revisjonikomisjoni liikmed võtavad ametiühingu keskkomitee pleenumite tööst osa nõuandva hääleõigusega.

Jooksva töö juhtimiseks valib ametiühingu keskkomitee presiidiumi koosseisus: esimees, sekretärid ja presiidiumi liikmed.

Ametiühingu keskkomitee vastutab oma tegevuse eest ametiühingu kongressi ja ÜAÜKN-i ees.

IV. Ametiühingute vabariiklikud organid, krai-, oblasti-, linna- ja rajooniorganid

38. Kõrgemaks ametiühinguorganiks oblastis, krais ja vabariigis on oblasti või krai ametiühingutevaheline konverents või vabariigi ametiühingute kongress.

Oblasti või krai ametiühingutevaheline konverents kutsutakse kokku üks kord kahe aasta jooksul. Liiduvabariigi ametiühingute kongress kutsutakse kokku üks kord nelja aasta jooksul. Kongressi (konverentsi) kokkukutsumise ja päevakorra kuulutab välja ametiühingute nõukogu hiljemalt üks kuu enne kongressi või konverentsi.

Ametiühingutevaheliste konverentside ja liiduvabariikide ametiühingute kongresside delegaadid valitakse ametiühinguliikmete koosolekuil või konverentsidel ettevõtetes, asutustes ja õppeasutustes, mille ametiühinguorganisatsioone juhivad otseselt ametiühingute nõukogud, ja rajooni, linna, oblasti, krai, vabariigi tootmisharude ametiühingukonverentsidel ametiühingute nõukogu poolt kindlaksmääratud normi järgi.

Nendes liiduvabariikides, kus on oblastid, valitakse ametiühingute kongresside delegaadid oblastite ametiühingutevahelistel konverentsidel.

Ametiühingutevaheline konverents (liiduvabariigi ametiühingute kongress) kuulab ära ametiühingute nõukogu ja revisjonikomisjoni tegevuse aruanded, määrab kindlaks oblasti, krai või vabariigi ametiühinguorganisatsioonide järjekordsed ülesanded, kuulab ära plaani- ja majandusorganite ettekanded riiklike plaanide perspektiivide ja nende täitmise käigu kohta, arutab tööküsimusi ning tööliste ja teenistujate kultuurialase ja elukondliku teenindamise küsimusi, valib ametiühingute nõukogu, revisjonikomisjoni ja NSV Liidu ametiühingute kongressi delegaadid. Ametiühingute nõukogu ja revisjonikomisjon valitakse kongressi (konverentsi) poolt kindlaksmääratud koosseisus.

39. Vabariigi, krai ja oblasti ametiühingute nõukogu:

juhib vabariigi, krai, oblasti territooriumil asuvate ametiühinguorganisatsioonide tegevust, kontrollib ametiühingukomiteede tegevust, kuulab ära ettekandeid nende tööst;

võtab osa vabariigi, krai või oblasti plaani- ja majandusorganite tööst tööstuse, põllumajanduse, kultuuri, hariduse, tervishoiu, kaubanduse, ühiskondliku toitlustamise, elukondliku teenindamise arendamise, elamuehituse, kommunaal-, kultuuriliste ja elukondliku teenindamise objektide ehitamise plaanide väljatöötamisel ja läbiarutamisel; esindab vabariigi, krai või oblasti ametiühinguid vastavates nõukogude ja majandusorganites tootmis-, töö-, töötasu, tööliste ja teenistujate kultuuri- ja eluolustikuliste küsimuste arutamisel;

lahendab vabariigi, krai või oblasti ametiühinguorganisatsioonide tegevuse ametiühingutevahelisi küsimusi; suunab kohalike ametiühinguorganite tööd ja osutab neile abi tööliste, kolhoosnikute ja teenistujate mobiliseerimisel tööstusliku ja põllumajandusliku tootmise igakülgsele arendamisele, riiklike plaanide täitmisele ja ületamisele, ühiskondliku tootmise efektiivsuse ja toodangu kvaliteedi tõstmisele, sotsialistliku võistluse organiseerimisele, töötajate töötingimuste, elukondliku ja kultuurilise teenindamise parandamisele, nende kaasatõmbamisele tootmise juhtimisele, kollektiivlepingute sõlmimisele ja nende täitmise kontrollimisele;

koos nõukogude ja majandusorganitega organiseerib ja juhib vabariigis, krais või oblastis sotsialistlikku võistlust, arendab kommunistliku töö liikumist, teeb kokkuvõtteid ja selgitab välja võistluse võitjad, õpib tundma ja levitab eesrindlikke kogemusi;

kontrollib töötasuseaduste täitmist, kehtivate töötasusüsteemide õiget rakendamist, ergutusfondide kasutamist, töönormide läbivaatamist, koos majandusorganitega rakendab abinõud töö organiseerimise ja normeerimise parandamiseks, tööliste ja teenistujate kaadri kvalifikatsiooni tõstmiseks, vabariigi, krai või oblasti tööjõuressursside täielikumaks ärakasutamiseks;

juhib vabariikide, kraide ja oblastite teaduslik-tehniliste ühingute nõukogusid, leiutajate ja ratsionaliseerijate ühinguid;

kontrollib ohutustehnika ja töötervishoiu olukorda, tööseaduste täitmist administratsiooni poolt, erirõivastuse fondide õigeaegset ja õiget jaotamist ning tööliste varustamist erirõivastusega;

võtab osa tööliste ja teenistujate töötingimuste tervendamise abinõude rakendamiseks vajalike vahendite planeerimisest; juhib ametiühingute nõukogu tehnilise inspektsiooni tööd;

juhib ametiühinguorganisatsioonide tööd riikliku sotsiaalkindlustuse alal, juhib sanatooriumide ja kuurortide tööd ning turismi; kinnitab sanatooriumi- ja kuurordituusikute ning teiste tuusikute jaotamise plaani ja jälgib nende õiget kasutamist; kontrollib töötajate meditsiinilise teenindamise olukorda ja sotsiaalkindlustuse organite tegevust;

kontrollib elamuehituse ning kultuuri- ja elukondliku teenindamise objektide ehitamise, linnade ja töölisasulate heakorrastamise plaanide täitmist, kontrollib elamispinna õiget jaotamist ettevõtete, sovhooside ja asutuste majades; aitab kaasa kooperatiivse elamuehituse arendamisele; võtab osa kohalike nõukogude poolt käikuantava elamispinna jaotamisest; kontrollib linnatranspordi, kommunaal- ja elukondliku teenindamise ning kaubandusettevõtete tööd ja rakendab abinõud ilmnenud puuduste kõrvaldamiseks;

kuulab ära majandusorganite ettekandeid tootmise, töö ja töötasu organiseerimise, töökaitse, ohutustehnika, kollektiivlepingute täitmise, elamuehituse ning kultuurilise ja elukondliku teenindamise objektide ehitamise plaanide kohta, rakendab abinõusid ettevõtete, sovhooside, asutuste ja ametiühinguorganisatsioonide töö parandamiseks sotsialistliku võistluse ja kommunistliku töö liikumise arendamisel, tööliste ja teenistujate ainelisel, elukondlikul ja kultuurilisel teenindamisel;

juhib ametiühinguorganisatsioonide kasvatus-, massilist kultuuri- ja kehakultuuritööd, moodustab ametiühingute kultuuri-, kehakultuuri- ja muid asutusi;

koos ametiühingute keskkomiteedega valib, paigutab ja kasvatab kaadrit; kindlustab ametiühingutöötajate ja -aktiivi väljaõppe ja instrueerimise;

üldistab ja levitab ametiühingutöö kogemusi, annab välja ametiühingute elu kajastavaid trükiseid;

organiseerib ametiühinguliikmeile juriidilist abi;

juhib ametiühinguorganite finantsalast tegevust ametiühingu eelarve ja riikliku sotsiaalkindlustuse eelarve alusel, tagab eelarvete täitmise;

revideerib ametiühinguorganisatsioonide ja neile alluvate asutuste finants- ja majandusalast tegevust;

peab välismaade ametiühinguorganisatsioonidega internatsionaalseid suhteid.

Vabariiklik ametiühingute nõukogu esitab vabariigi seadusandlikele organeile töö-, eluolustikulisi ja kultuuriküsimusi käsitlevaid seaduste ja seadluste projekte; võtab osa liiduvabariigi valitsuses vabariikliku ja kohaliku alluvusega ettevõtete ja asutuste tööliste ja teenistujate tööd, töötasu, elamualast, elukondlikku ja kultuurilist teenindamist käsitlevate määruste projektide ettevalmistamisest ja läbiarutamisest.

40. Ametiühingute nõukogu pleenum kutsutakse kokku vähemalt üks kord nelja kuu jooksul. Ametiühingute nõukogu liikmekandidaadid ja revisjonikomisjoni liikmed võtavad ametiühingute nõukogu pleenumist osa nõuandva hääleõigusega.

Ametiühinguorganisatsioonide jooksva töö juhtimiseks valib ametiühingute nõukogu presiidiumi koosseisus: esimees, sekretärid ja presiidiumi liikmed.

Oblasti ja krai ametiühingute nõukogu vastutab oma tegevuse eest ametiühingutevahelise konverentsi ja ÜAÜKN-i ees (liiduvabariikides — vabariikliku ametiühingute nõukogu ees); vabariigi ametiühingute nõukogu — vabariigi ametiühingute kongressi ja ÜAÜKN-i ees.

41. Ametiühingute vabariiklikud, krai-, oblasti-, raudtee-, territoriaal-, basseini-, linna- ja rajoonikomiteed ning revisjonikomisjonid valitakse vastava ametiühingu konverentsil, mis kutsutakse kokku üks kord kahe aasta jooksul.

Konverents kuulab ära komitee ja revisjonikomisjoni aruanded, arutab töö ja tootmise organiseerimise, tööliste ja teenistujate kultuurilise ning elukond-

liku teenindamise küsimusi, valib juhtivad ametiühinguorganid, delegaadid ametiühingu kongressile (konverentsile), ametiühingutevahelise konverentsi või liiduvabariigi ametiühingute kongressi delegaadid.

42. Ametiühingukomiteed võtavad osa nõukogude organite ja majandusorganite tööst antud tööstus- ja majandusharu ning kultuuriala arendamise plaanide väljatöötamisel, töö organiseerimise, normeerimise ja töökaitse, töötasu, sotsiaalkindlustuse, tööliste ja teenistujate elamualase ning elukondliku ja kultuurilise teenindamise küsimuste lahendamisel. Koos vastavate nõukogude organite ja majandusorganitega organiseerivad ja juhivad nad tootmisharusisest sotsialistlikku võistlust, arendavad kommunistliku töö liikumist, teevad võistlusest kokkuvõtteid, õpivad tundma ja levitavad eesrindlike ettevõtete kollektiivide ja tootmisnovaatorite kogemusi, juhivad kollektiivlepingute ja töökaitse kokkulepete sõlmimist, rakendavad abinõusid nende täitmiseks.

Komiteed juhivad vastava ametiühingu organisatsioone vabariigi, krai, oblasti linna, rajooni, raudtee või basseini piirides, abistavad neid töötajate kaasatõmbamisel tootmise juhtimisele, tööliste, kolhoosnikute ja teenistujate töö- ja eluolustikuliste tingimuste parandamisele, massilise kultuuritöö ja kehakultuuritöö organiseerimisele; juhivad tehnilise inspektsiooni, teaduslik-tehniliste ühingute juhatuste tööd, ametiühinguorganisatsioonide finantstööd ja nende tegevust sotsiaalkindlustuse alal, tagavad ametiühingueelarve ja riikliku sotsiaalkindlustuse eelarve täitmise, organiseerivad ametiühinguorganisatsioonide poolt ÜAÜKN-i, keskkomitee ja ametiühingute nõukogu otsuste täitmist, tagavad kriitika ja enesekriitika arendamise ning kasvatavad ametiühinguliikmeid puudustesse leppimatu suhtumise vaimus.

43. Ametiühingute vabariiklike komiteede, krai-, oblasti-, raudtee-, territoriaal- ja basseinikomiteede pleenumid kutsutakse kokku vähemalt üks kord nelja kuu jooksul, ametiühingute linna- ja rajoonikomiteede pleenumid aga üks kord kolme-nelja kuu jooksul.

44. Oma tegevusest annavad komiteed aru vastavale ametiühinguliikmete vabariiklikule konverentsile, krai-, oblasti-, raudtee-, territoriaal-, basseini-, linna- või rajoonikonverentsile, keskkomiteele ja ametiühingute nõukogule.

45. Ametiühingukomiteed valivad presiidiumid koosseisus: esimees, sekretär ja presiidiumi liikmed.

V. Ametiühingu-algorganisatsioonid

46. Ametiühingu aluseks on ametiühingu-algorganisatsioonid. Ametiühingu-algorganisatsioon koosneb ühes ettevõttes, sovhoosis, kolhoosis, asutuses töötavatest või ühes õppeasutuses õppivatest ametiühinguliikmetest.

Ametiühingu-algorganisatsiooni kõrgemaks organiks on ametiühinguliikmete üldkoosolek.

Ettevõtetes ja asutustes, kus üldkoosolekute kokkukutsumine pole mitmes vahetuses töötamise tõttu või tsehhide ja jaoskondade territoriaalse killustatuse pärast võimalik, kutsutakse kokku vahetuste koosolekud või siis ettevõtte või asutuse ametiühinguliikmete konverentsid.

47. Ametiühingu-algorganisatsiooni ülesanneteks on:

a) ettevõtte, ehituse, sovhoosi, kolhoosi, asutuse kõigi tööliste, kolhoosnikute ja teenistujate mobiliseerimine riikliku plaani täitmisele ja ületamisele, põhifondide, materiaalsete, tööjõu- ja rahaliste ressursside paremale kasutamisele, töödistsipliini tugevdamisele, sotsialistliku võistluse ja kommunistliku töö liikumise arendamisele, kokkuhoiule ja säästlikkusele tootmises;

b) töötada välja ja rakendada praktilisi abinõusid tööviljakuse suurendamiseks, tootmise rentaabluse ja kultuuri tõstmiseks, töö teadusliku organiseerimise juurutamiseks, isemajandamise tugevdamiseks, sisemiste tootmisreservide maksimaalseks rakendamiseks, toodangu kvaliteedi parandamiseks ja omahinna alandamiseks;

TRÜ Raamatukogu

c) tagada tööliste ja teenistujate aktiivne osavõtt ettevõtte või asutuse tegevusega seotud küsimuste lahendamisest, tootmise ja ühiskonnaasjade juhtimisest;

d) organiseerida eesrindlike kogemuste, teaduse ja tehnika uusimate saavutuste levitamist, arendada massilist ratsionaliseerijate ja leiutajate liikumist; tõsta töötajate üldhariduslike, majanduslike ja tehniliste teadmiste taset;

e) hoolitseda pidevalt töökaitse parandamise eest, tööliste ja teenistujate ainelise olukorra ning elukondliku teenindamise edasise parandamise eest; teha töötajate ja nende perekonnaliikmete hulgas massilist kultuuri-, kehakultuuri- ja sporditööd, arendada turismi;

f) kasvatada töölistes ja teenistujates kõrget poliitilist teadlikkust, ühiskonna huvide austamist, ausust ja õiglust, kõrgeid moraaliomadusi, võitlevat hoiakut ühiskonnavastaste nähtuste ja minevikujäänditе suhtes inimeste teadvuses;

g) täita kollektiivlepingus ettenähtud kohustusi;

h) viia ellu kõrgemalseisvate ametiühinguorganite ja üldkoosolekute otsused;

i) saavutada, et kõik töölised ja teenistujad oleksid ametiühinguliikmed;

j) arendada kriitikat ja enesekriitikat, kasvatada ametiühinguliikmeid puudustesse, bürokratismi ja pettusesse, ebamajanduslikkusse ja raiskamisse leppimatu suhtumise vaimus, kasvatada sallimatust rahva varasse hoolimatu suhtumise vastu.

48. Jooksva töö tegemiseks valib ametiühingu-algorganisatsioon, millesse kuulub vähemalt 15 ametiühinguliiget, üheks aastaks vabriku-, tehase- või kohaliku komitee ja revisjonikomisjoni, ametiühinguorganisatsioon aga, millesse kuulub vähem kui 15 liiget — ametiühinguorganisaatori.

Vabriku-, tehase- või kohaliku komitee ja revisjonikomisjoni arvulise koosseisu määrab kindlaks ametiühinguliikmete üldkoosolek või konverents.

Suurte ametiühingu-algorganisatsioonide vabriku-, tehase- või kohalikele komiteedele võidakse Üleliidulise Ametiühingute Kesknõukogu loal anda ametiühingu rajoonikomitee õigused. Ametiühingukomiteed, kellele on antud rajoonikomitee õigused, valitakse kaheks aastaks. Jooksva töö tegemiseks võivad nad valida presiidiumi koosseisus: esimees, laekur ja presiidiumi liikmed. Rajoonikomitee õigustega ametiühingukomitee istungid viiakse läbi vähemalt üks kord kuus.

49. Vabriku-, tehase- või kohalik komitee:

esindab ettevõtte, asutuse või organisatsiooni töölisi ja teenistujaid kõigis tootmis-, töö-, elukondliku teenindamise ja kultuuriküsimustes;

sõlmib ettevõtte administratsiooniga kollektiivlepingu, organiseerib massilist kontrolli ja võtab tarvitusele abinõud kollektiivlepingu täitmiseks, võtab osa ettevõtte tootmis- ja finantsplaanide, tööstus-, elamu- ning kultuuriliste ja elukondlike objektide ehitusplaanide väljatöötamisest, vaatab läbi administratsiooni poolt kooskõlastamiseks esitatud uute normide kehtestamise, kehtivate normide, töötariifide, töölistele antavate kvalifikatsioonikategooriate, töötasusüsteemide ja tööliste, inseneride, tehnikute ja teenistujate premeerimise eeskirjade kehtestamise ettepanekuid; koos administratsiooniga töötab välja ja rakendab abinõud töötajate ainelise huvi suurendamiseks nii nende endi kui ka kogu kollektiivi töötulemuste vastu tervikuna; kontrollib ergutusfondide kasutamise, töötasusüsteemide rakendamise ning tööliste ja teenistujatega tehtavate arvelduste õigsust; juhib alaliste tootmisnõupidamiste tööd;

organiseerib koos administratsiooniga sotsialistlikku võistlust ja kommunistliku töö liikumist, teeb võistlusest kokkuvõtteid ning määrab kindlaks võitjate materiaalse ja moraalse ergutamise vahendid, kinnitab ettevõttefondist kulutatud summade ning tööliste ja teenistujate muude ergutusfondide ärakasutamise eelarved, samuti nimetatud fondidest individuaalpreemiaid ja ühekordset toetust saavate töötajate nimekirjad, jaotab ümber summad materiaalse ergutamise fondi ning sotsiaalkultuuriliste abinõude ja elamuehituse fondi vahel;

arendab aktiiviselt tootmisküsimuste lahendamisest töötajate osavõtu ühiskondlikke vorme, juhib teaduslik-tehniliste ühingute nõukogusid, leiutajate ja

ratsionaliseerijate ühingut; kontrollib uue tehnika, leiutiste ja ratsionaliseerimisettepanekute kasutuselevõtmist, kannab hoolt töötajate tootmisalase kvalifikatsiooni tõstmise eest;

kontrollib tööseadustest, töötervishoiu ning ohutustehnika eeskirjadest ja normidest kinnipidamist, lahendab töötülisid, avaldab oma arvamuse ettevõttes, asutuses, organisatsioonis juhtivatele majanduslikele ametikohtadele esitatavate kandidaatide kohta, ei luba administratsiooni initsiatiivil ilma oma nõusolekuta töölisi ja teenistujaid vallandada; juhib seltsimehelike kohtute tööd;

teostab ettevõtte tööliste ja teenistujate sotsiaalkindlustust, määrab sotsiaalkindlustuse toetusi, suunab töölisi ja teenistujaid sanatoorsele ja kuurordiravile, puhkekodudesse ja turismibaasidesse, kontrollib töötajate meditsiinilise teenindamise korraldamist, võtab osa neile pensionide määramisest; käsutab ametiühingu eelarvesummasid vastavalt kinnitatud eelarvele;

korraldab tööliste ja teenistujate kultuurilist ja elukondlikku teenindamist, arendab kehakultuuri, sporti ja turismi; aitab juurutada virgutusvõimlemist; organiseerib ühiskondlikku kontrolli elamuehituse ning kultuuriliste ja elukondlike objektide ehitusplaanide täitmise, kaubandus-, ühiskondliku toitlustamise ja elukondliku teenindamise ettevõtete töö üle;

jaotab koos ettevõtte või asutuse administratsiooniga elamispinda;

kutsub kokku tööliste ja teenistujate üldkoosolekuid ja konverentse; kuulab ära ettevõtte või asutuse juhtijate ettekandeid tootmisplaani ja kollektiivlepingus ettenähtud kohustuste täitmise kohta, töötingimuste parandamise abinõude, tööliste ja teenistujate ainelis-elukondliku ja kultuurilise teenindamise parandamise abinõude rakendamise kohta ning võtab tarvitusele abinõud ilmnenud puuduste kõrvaldamiseks;

organiseerib kõrgemalseisvate ametiühinguorganite otsuste täitmist; tõmbab ametiühinguliikmeid kaasa aktiivsesse ühiskondlikku töösse, loob alalisi ja ajutisi komisjone ametiühingutöö eri aladel ja kinnitab nende koosseisu;

ametiühingu vabriku-, tehase- või kohalik komitee valib oma koosseisust esimehe, esimehe asetäitja ja laekuri.

50. Ettevõtete tsehhides luuakse vabriku-, tehasekomitee otsusel tsehhikomiteed, asutuste osakondades ja valitsustes aga luuakse kohaliku komitee otsusel ametiühingubürood, mis valitakse üheks aastaks.

Tsehhikomiteed ja ametiühingubürood organiseerivad kogu ametiühingutööd tsehhides ja osakondades, moodustavad komisjone ametiühingutöö eri aladel, tagavad vabriku-, tehase- või kohaliku komitee ja kõrgemalseisvate ametiühinguorganite otsuste täitmise, korraldavad tööliste ja teenistujate koosolekuid, loovad ametiühingurühmi ja suunavad rühmaorganisaatorite tööd.

Tsehhikomitee (ametiühingubüroo) valib oma koosseisust esimehe, esimehe asetäitja ja laekuri.

51. Ühes brigaadis, ühel tööpingil, agregaadil, ühes jaoskonnas jne. töötavate ametiühinguliikmete paremaks teenindamiseks luuakse ametiühingurühmad.

Ametiühingurühma üldkoosolek valib üheks aastaks ametiühingu rühmaorganisaatori. Abiks rühmaorganisaatorile valib ametiühingurühm oma koosseisust massilise tootmistöö organisaatori, sotsiaalkindlustuse delegaadi, kultuuriorganisaatori, ühiskondliku töökaitseinspektori ja kehakultuuriorganisaatori.

Rühmaorganisaator:

toetab aktiivselt tööliste ja teenistujate eesrindlikke tootmisalaseid algatusi, aitab kaasa nende loova initsiatiivi avaldumisele ja laialdasele arendamisele, hoolitseb kõrge tootlikkusega töömeetodite levitamise eest oma rühma tööliste hulgas;

organiseerib koos meistri ja brigadiriga jaoskonna ja brigaadi tööliste ja teenistujate hulgas sotsialistlikku võistlust ja kommunistliku töö liikumist iga töölise poolt tootmisülesannete täitmiseks ja ületamiseks, toodangu kvaliteedi parandamiseks, materjali kokkuhoiuks;

kasvatab tööliste ja teenistujate hulgas teadlikku suhtumist töösse ja ühiskondlikku omandisse;

kutsub kokku ametiühingurühma üldkoosolekuid ning abistab vabriku-,

tehase-, kohalikku ja tsehhikomiteed töökaitse abinõude ning töötajate sotsiaalkindlustuse, kultuurilise ja elukondliku teenindamise abinõude rakendamisel;

hoolitseb selle eest, et kõik töötajad oleksid ametiühinguliikmed, võtab ametiühinguliikmeilt vastu liikmemaksu.

VI. Ametiühingute rahalised ressursid

52. Ametiühingute rahalised ressursid koosnevad sisseastumismaksudest ja igakuulistest liikmemaksudest, kultuurihariduslike asutuste ja spordiürituste, abiettevõtete ja muudest sissetulekutest.

53. Igakuulised liikmemaksud määratakse kindlaks järgmises suuruses:

need, kelle kuutöötasu on 60 rubla, maksavad 40 kopikat;

üle 60 rubla kuni 70 rublani — 50 kopikat;

üle 70 rubla — 1,0 protsenti kuutöötasust.

Õpilased, kes saavad stipendiumi kuni 50 rubla kuus, maksavad liikmemaksu 5 kopikat igalt 10 rublalt, üle 50 rubla kuni 60 rublani (kaasa arvatud) — 40 kopikat. Samas suuruses tasuvad liikmemaksu töötavad ametiühinguliikmed juhul, kui nende töötasu mõnel kuul oli väiksem kui 60 rubla.

Ametiühinguliikmetel — mittetöötavatel pensionäridel, naistel, kes laste kasvatamise tõttu on ajutiselt töö katkestanud, ja õpilastel, kes ei saa stipendiumi, on liikmemaks 5 kopikat kuus.

54. Sisseastumismaksu võetakse ametiühinguliikmeks astumisel üks protsent saadavast töötasust või stipendiumist, õpilastelt, kes stipendiumi ei saa — 10 kopikat.

55. Liikmemaksudest ja muudest allikatest laekuvaid summasid kulutab ametiühingu vabriku-, tehase- või kohalik komitee ametiühinguliikmete üldkoosoleku (konverentsi) poolt kinnitatud eelarvete järgi kultuuri- ja kasvatustööks, kehakultuuri- ja spordiürituste korraldamiseks, ametiühinguliikmetele materiaalse abi andmiseks, raamatute, inventari jm. soetamiseks.

Kõrgemad ametiühinguorganid määravad nende poolt ühendatavatele ametiühinguorganisatsioonidele liikmemaksude laekumise plaani ja eraldatavate summade suuruse, kinodest saadava sissetulekute plaani, administratiiv- ja majanduskulud ning organisatsioonilised kulud, samuti ametiühinguorganite ja nendele alluvate asutuste palgalise aparaadi arvulise koosseisu.

56. Ametiühingutevahelised organid, samuti ametiühingute keskkomiteed, vabariiklikud komiteed, krai-, oblasti-, raudtee-, territoriaal-, basseini-, linna- ja rajoonikomiteed peetakse ülal kõrgemate ametiühinguorganite poolt kinnitatud eelarvete alusel liikmemaksudest tehtavate eraldiste arvel.

57. ÜAÜKN, ametiühingute nõukogud, vabariiklikud komiteed, krai-, oblasti-, raudtee-, territoriaal-, basseini-, linna-, rajooni-, vabriku-, tehase- ja kohalikud komiteed teevad oma finantsaruanded ametiühinguliikmeile teatavaks.

58. Ametiühingute rahaliste ressursside ja vara käsutamise õigus on valitud ametiühinguorganeil, kes vastutavad summade õigeaegse laekumise, vara alalhoiu ja nende õige kasutamise eest.

Ametiühinguorganisatsioonide, neile alluvate kultuuri- ja spordiasutuste ning teiste asutuste, samuti ametiühingute vabatahtlike spordiühingute vara ümberjaotamine toimub:

oblasti piires (krai ja vabariigi piires, kus puuduvad oblastid) — ametiühingu oblasti-, krai-, vabariikliku komitee või ametiühingute nõukogu otsusel, oblastite vahel — vabariigi (krai) ametiühingute nõukogu otsusel;

vabariikide (Vene NFSV kraide, oblastite ja autonoomsete vabariikide) vahel — ÜAÜKN-i otsusel.

59. Ametiühinguorganite revisjonikomisjonid valivad oma koosseisu esimehe ja sekretäri. Revisjonikomisjonid revideerivad ametiühingu eelarve ja riikliku sotsiaalkindlustuse eelarve täitmist, rahaliste ressursside kulutamise õigsust ja materiaalsete väärtuste kasutamist, arvepidamise ja aruandluse korraldamist; kontrollivad, kas töötajate kirjad ja avaldused õigeaegselt läbi vaadatakse.

Revisjonikomisjonid töötavad kõrgema ametiühinguorgani juhtimisel ja annavad oma tegevusest aru ametiühingu kongressidel, konverentsidel ja ametiühinguliikmete üldkoosolekutel üheaegselt revideeritavate ametiühinguorganitega.

VII. Ametiühinguorganite kui juriidiliste isikute õigustest

60. Ettevõtete, asutuste ja kolhooside ametiühingukomiteed, ametiühingute linna-, rajooni-, raudtee-, territoriaal-, basseini-, oblasti-, krai-, vabariiklikud ja keskkomiteed, samuti ÜAÜKN ja vabariigi, krai, oblasti ametiühingute nõukogud on juriidilised isikud. Neil on oma pitsat ja stamp, mille näidise määravad vastavalt kindlaks ametiühingu keskkomitee ja ÜAÜKN.

61. Igal tootmisharu ametiühingul on oma põhikiri, mis kajastab ametiühingu iseärasusi ning on vastavuses NSV Liidu ametiühingute põhikirjaga.

AMETIÜHINGU VABARIIKLIKU, KRAI- JA OBLASTINÕUKOGU PÕHIMÄÄRUS

(Kinnitatud ÜAÜKN-i presiidiumi 17. augusti 1957. a. otsusega.)

Ametiühingute nõukogud luuakse vastavalt NSV Liidu ametiühingute põhikirjale vabariikides, kraides ja oblastites. Nad on õiguspädevad organid, kes juhivad vabariigi, krai, oblasti ametiühinguorganisatsioonide kogu tegevust.

Ametiühingute nõukogud tõstavad igati ametiühinguorganisatsioonide osatähtsust majanduslikus ja kultuurilises ülesehitustöös, suunavad nende tegevust võitlusele rahvamajanduse järjekindla arendamise ja tööviljakuse tõstmise eest; hoolitsevad tööliste ja teenistujate töötingimuste parandamise, nende materiaalse heaolu pideva tõusu ning kultuuriliste vajaduste igakülgse rahuldamise eest.

Ametiühingute nõukogud arendavad igati ametiühinguliikmete initsiatiivi ja isetegevust, juhivad tööliste ja teenistujate laialdaste hulkade kaasatõmbamist osavõtuks tootmise juhtimisest, partei ja valitsuse poolt seatud majanduslike ja poliitiliste ülesannete lahendamisest.

Ametiühingute nõukogud teostavad kogu oma tööd laialdastel demokraatlikel alustel, tuginedes tootmisharude ametiühingute komiteedele.

I. Ametiühingute nõukogu:

võtab aktiivselt osa rahvamajanduse nõukogude nende tehnilis-majanduslike nõukogude ja plaaniorganite tööst, rahvamajandusplaanide väljatöötamisest ja nende täitmise kindlustamisest;

organiseerib ja juhib koos nõukogude ja majandusorganitega sotsialistlikku võistlust vabariigis, krais, oblastis, teeb sotsialistliku võistluse kokkuvõtteid, määrab kindlaks võitjad ja võistluse eesrindlaste ergutamise abinõud; organiseerib eesrindlike kogemuste tundmaõppimist ja levitamist ning viib läbi tootmis-tehnilist propagandat tööliste ja teenistujate hulgas;

aitab kaasa tööliste massilise leiutus- ja ratsionaliseerimistegevuse arendamisele; juhib teaduslik-tehnilisi ühinguid;

teostab kontrolli palgataseme õigetest vahekordadest kinnipidamise üle vabariigi, krai, oblasti tootmisharudes ja ettevõtetes, kontrollib kehtestatud töötasutingimuste rakendamise õigsust; võtab koos majandusorganisatsioonidega tarvitusele abinõud töö normeerimise parandamiseks; kontrollib töölistele ja teenistujatele palga väljamaksmise õigeaegsust, ettevõttefondi ning tööliste ja teenistujate muude ergutamisfondide kulutamise õigsust;

aitab kaasa tööliste ja teenistujate kaadri ettevalmistamisele ning nende

kvalifikatsiooni tõstmisele; kontrollib tööliste ja teenistujate kasutamise õigsust vabariigis, krais, oblastis;

organiseerib tööd töötajate kasvatamisel kommunistliku töössesuhtumise vaimus, töö- ja tootmisdistsipliini tugevdamisel;

kontrollib ohutustehnika ja töötervishoiu olukorda ning administratsiooni poolt tööseadusandluse täitmist, eririietuse, erijalatsite ja kaitsevahendite fondide õigeaegset ja õiget jaotamist ning tööliste varustamist nendega vastavalt kehtestatud normidele; võtab osa summade planeerimisest tööliste ja teenistujate töötingimuste tervislikumaks muutmise abinõude rakendamiseks, juhib tehnilise inspektsiooni tööd;

organiseerib koos majanduspiirkonna rahvamajanduse nõukoguga kollektiivlepingute sõlmimist vabariigi, krai, oblasti ettevõtetes ja ehitustel ning nende täitmise kontrolli;

juhib ametiühinguorganisatsioonide tööd riikliku sotsiaalkindlustuse alal;

kontrollib, kuidas tervishoiuorganid ja majandusorganisatsioonid viivad läbi üritusi tööliste ja teenistujate haigestumise vältimiseks, kontrollib töötajate meditsiinilist teenindamist, sanatooriumide ja puhkekodude tööd;

kinnitab sanatooriumi-, puhkekodu- ja turismituusikute jaotamise plaanid ning jälgib tuusikute õiget kasutamist; võtab osa sanatooriumide ning ravi- ja lasteasutuste võrgu arendamise planeerimisest; juhib kindlustusarstide tööd;

kontrollib sotsiaalkindlustusorganite tööd pensionide määramisel ja väljamaksmisel, summade kulutamist, mis eraldatakse pensioniliseks kindlustamiseks ja pensionäride teenindamiseks; kinnitab ametiühinguorganisatsioonide esindajad pensioni määramise komisjonidesse ja arstlikesse tööekspertiisikomisjonidesse;

võtab koos ametiühingute vabariikilike, krai- ja oblastikomiteedega osa elamute, kaubandus- ja ühiskondliku toitlustamise, kultuuriasutuste, elukondlike ja kommunaalettevõtete ehitamise jooksvate ja perspektiivplaanide väljatöötamisest vabariigi plaanikomisjoni ja rahvamajanduse nõukogu poolt;

organiseerib ühiskondlikku kontrolli elumajade, kultuuri- ja elukondlike asutuste ehitamise ja remondiplaanide täitmise ning linnade ja töölisasulate heakorrastamise üle, aitab kaasa tööliste ja teenistujate individuaalelamute ehitamisele, kollektiivse aianduse ja aiamaapidamise arendamisele;

kontrollib elamispinna õiget jaotamist ettevõtete ja asutuste majades, korteriüüri ja kommunaalteenuste tasu õiget väljaarvutamist; võtab osa elamispinna jaotamisest, mis antakse ekspluatatsiooni kohalike töörahva saadikute nõukogude poolt; kontrollib linnatranspordi, kommunaalettevõtete ja elutarbelise teenindamise töökodade tööd; organiseerib ühiskondlikku kontrolli kaubandus- ja ühiskondliku toitlustamise ettevõtete töö üle ning võtab tarvitusele abinõud avastatud puuduste likvideerimiseks;

juhib ametiühinguorganisatsioonide kasvatus-, kultuuri- ning kehakultuuritööd ning suunab kultuuri- ja spordiasutuste tööd; võtab osa kutuuriasutuste ja spordiehituste võrgu arendamise planeerimisest;

koostab ja esitab ÜAÜKN-ile kinnitamiseks ametiühingute kinovõrgu arendamise ja ekspluateerimise jooksvad ning perspektiivplaanid vabariigi, krai, oblasti ulatuses; kinnitab ametiühingukomiteedele kinovõrgu ekspluateerimise plaanid ja kontrollib nende täitmist;

suunab ametiühinguorganisatsioonide ja nende kultuuriasutuste tööd masina-traktorijaamadele ja kolhoosidele šefluse korras abi andmisel [1];

lahendab küsimusi, mis on seotud laste viibimisega pioneerilaagrites, ja hoolitseb pioneerilaagrite võrgu laiendamise eest;

juhib ametiühinguorganisatsioonide tööd massilise turismi arendamisel;

tegeleb ametiühingukaadri valikuga, kindlustab ametiühingutöötajate ja ametiühinguaktiivi väljaõpetamist ja instrueerimist;

üldistab ja levitab ametiühingutöö kogemusi, annab välja trükimaterjale ametiühingu elust;

---

[1] Masina-traktorijaamad on likvideeritud.

organiseerib ametiühinguorganite tööd kõigi töötajate ametiühinguliikmeiks kaasatõmbamisel;

juhib ametiühinguorganite ja nende allasutuste finantstegevust (planeerimine, arvestus, kontroll) ametiühingu eelarve ja riikliku sotsiaalkindlustuse eelarve alal; kindlustab eelarvete täitmist, organiseerib ja juhib revisjonikomisjonide tööd ning kannab täielikku vastutust ametiühinguorganisatsioonide finantsseisukorra eest;

kontrollib tööliste ja teenistujate kaebuste ja avalduste läbivaatamist ametiühingu- ja majandusorganisatsioonides, võitleb bürokratismi ja töötajate vajadustesse mittetähelepaneliku suhtumise vastu; organiseerib ametiühinguliikmeile tasuta juriidilist abi;

planeerib vabariiklike, krai- ja oblastikomiteede ning neile alluvate kultuuri- ja spordiasutuste materiaalset ja tehnilist varustamist, esitab kohalikele plaaniorganeile avaldusi materjalide ja seadmete saamiseks;

loob ja laiendab internatsionaalseid sidemeid välismaade ametiühinguorganisatsioonidega;

kooskõlastatult tootmisharude ametiühingute keskkomiteedega otsustab ametiühingu vabariiklike, krai-, oblasti-, raudtee-, basseini-, linna- ja rajoonikomiteede moodustamise ja likvideerimise küsimused kinnitatud koosseisude raames, mis hiljem kinnitatakse ÜAÜKN-i poolt.

II. Ametiühingute nõukogul on õigus:

kontrollida ametiühingute vabariiklike, krai-, oblasti-, rajooni- ja vabriku-, tehasekomiteede tööd ning ära kuulata nende aruandeid, tühistada ametiühinguorganisatsioonide otsuseid, kui need on kehtiva seadusandlusega, NSV Liidu ametiühingute põhikirjaga või kõrgemalseisvate ametiühinguorganite määrustega vastuolus;

esindada vabariigi, krai ja oblasti ametiühinguid vastavais nõukogude ja majandusorganeis tootmisküsimuste ning tööliste ja teenistujate tööalaste ja tarbeliste küsimuste läbivaatamisel;

nõuda kõigilt majandusorganeilt ja asutustelt seadusandluse kõrvalekaldumatut täitmist töökaitse, palga ja sotsiaalkindlustuse alal;

vastu võtta otsuseid töö seismapanemise kohta üksikuis käitistes ja ettevõtetes, mis ei vasta ohutustehnika ja töötervishoiu nõuetele;

ära kuulata majandus- ja ametiühinguorganisatsioonide juhte kollektiivlepingute täitmise kohta kõigis tootmisalastes ning tööliste ja teenistujate tööalastes, elutarbelistes ja kultuurilise teenindamise küsimustes;

registreerida koos majandusorganitega kollektiivlepinguid, läbi vaadata ja lõplikult lahendada ettevõtte administratsiooni ja ametiühinguorganisatsiooni vahel kollektiivlepingute alal tekkivaid lahkhelisid;

kehtestada koos rahvamajanduse nõukoguga töölistele, kes otseselt töötavad tootmistööl tööstuses, transpordis ja ehitusel, kolmepäevane lisapuhkus, mis on kehtiva seadusandlusega ette nähtud pideva töö eest ühes ettevõttes (ehitusel);

kinnitada tehnilisi inspektoreid ja läbi vaadata kaebusi nende tegevuse kohta (ettekirjutused majandusorganeile, trahvi määramine). Ametiühingu nõukogu otsused neis küsimustes on lõplikud;

teha ettepanekuid majandusjuhtide ja teiste ametiisikute vastutuselevõtmise või tööst vabastamise kohta tööseadusandluse, ohutustehnika ja töötervishoiu eeskirjade ja normide süstemaatilise rikkumise ning tööliste ja teenistujate töö ja heaolu korraldamisse hoolimatu suhtumise pärast;

kinnitada kehtestatud limiitide piirides ametiühinguorganisatsioonide ja nende allasutuste koosseisud ja palgafondid, revideerida nende finants- ja majandustegevust;

luua ja likvideerida ametiühingute kultuuri-, spordi- ja muid asutusi;

ametiühingute nõukogu presiidiumi poolt vastuvõetud otsused on kohustuslikud kõigile oblasti, krai ja vabariigi ametiühinguorganisatsioonidele.

Ametiühingute vabariiklikud, krai- ja oblastinõukogud ning nende revisjonikomisjonid valitakse ametiühingute konverentsidel vastavalt ÜAÜKN-i poolt kinnitatud juhendile.

Ametiühingu oblasti- ja krainõukogu annab aru ametiühingutevahelisele konverentsile ja ametiühingute vabariiklikule nõukogule; ametiühingute vabariiklik nõukogu annab aru ametiühingutevahelisele konverentsile ja Üleliidulisele Ametiühingute Kesknõukogule.

Ametiühingute nõukogu on juriidiline isik, tal on pitsat ja nurgastamp, mis on kinnitatud ÜAÜKN-i poolt; tal on õigus avada ja sulgeda jooksvat arvet krediidiasutustes.

Ametiühingute nõukogu peetakse ülal ÜAÜKN-i kinnitatud eelarvejärgsete eraldiste arvel ametiühingu liikmemaksudest.

Ametiühingute nõukogu struktuuri ja koosseisud kinnitab Üleliiduline Ametiühingute Kesknõukogu.

(«Бюллетень ВЦСПС», 1957, № 16.)

AMETIÜHINGU VABRIKU-, TEHASE- JA KOHALIKU KOMITEE ÕIGUSTE PÕHIMÄÄRUSE KINNITAMISEST

(NSV Liidu Ülemnõukogu Presiidiumi 15. juuli 1958. a. seadlus.)

Arvestades ametiühingute kasvanud osatähtsust riiklikus ja majanduslikus ülesehitustöös ning selleks, et laiendada vabriku-, tehase- ja kohalike komiteede õigusi tootmistegevuse juhtimise alal ning tugevdada nende funktsioone tööliste ja teenistujate töö- ja elukondlike tingimuste parandamisel, kinnitada Üleliidulise Ametiühingute Kesknõukogu poolt esitatud «Ametiühingu vabriku-, tehase- ja kohaliku komitee õiguste» põhimäärus.

AMETIÜHINGU VABRIKU-, TEHASE- JA KOHALIKU KOMITEE ÕIGUSTE PÕHIMÄÄRUS

(Kinnitatud NSV Liidu Ülemnõukogu Presiidumi 15. juuli 1958. a. seadlusega.)

1. Ametiühingu vabriku-, tehase- või kohalik komitee, mis on valitud vastava ametiühingu põhikirja alusel, esindab ettevõtte, asutuse või organisatsiooni töölisi ja teenistujaid kõigis tööalastes, elutarbelistes ja kultuuriküsimustes ning omab juriidilise isiku õigusi.

2. Vabriku-, tehase- või kohalik komitee võtab osa ettevõtte, asutuse või organisatsiooni tootmisplaanide ja kapitaalehituse plaanide, samuti elumajade ning kultuuri- ja kommunaalobjektide ehitamise ning remontimise plaanide projektide väljatöötamisest.

3. Vabriku-, tehase- või kohalik komitee sõlmib tööliste ja teenistujate nimel kollektiivlepingu ettevõtte administratsiooniga, organiseerib kollektiivlepingust tulenevate kohustuste täitmist, kontrollib süstemaatiliselt, kas kollektiivlepingus ettenähtud abinõusid õigeaegselt rakendatakse.

Kinnitab koos administratsiooniga ettevõttefondi summade kasutamise eelarve töötajate kultuuriliste ja elutarbeliste tingimuste parandamiseks ja tootmise täiustamiseks, samuti individuaalpreemiate ja ühekordsete toetuste andmiseks.

4. Vabriku-, tehase- või kohalikul komiteel on õigus ära kuulata asutuse või organisatsiooni juhtijate ettekandeid ettevõtte, tootmisplaani, kollektiivlepingust tulenevate kohustuste, töö organiseerimise ja töötingimuste parandamise abinõude täitmise, tööliste ja teenistujate materiaalse, elutarbelise ja kultuurilise teenindamise kohta ning nõuda väljaselgitatud puuduste kõrvaldamist.

5. Vabriku-, tehase- või kohalik komitee teeb kõrgemalseisvatele majandus- ja nõukogude organitele ettepanekuid ettevõtte, asutuse või organisatsiooni tegevuse parandamiseks, samuti töötingimuste ning töötajate materiaalse, elutarbelise ja kultuurilise teenindamise parandamiseks. Mainitud organid on kohustatud neid ettepanekuid läbi arutama ning teatama läbiarutamise tulemustest vabriku-, tehase- või kohalikule komiteele.

6. Kooskõlastatult vabriku-, tehase- või kohaliku komiteega ettevõtte administratsioon:

määrab tööliste kutsealade ja tööde loetelu, mille suhtes rakendatakse aja- ja tükitasu tariifimäärasid, samuti kuumade, raskete ja tervist kahjustavate tööde tasumäärasid, vastavalt nende tööde kehtivatele tüüploeteludele tootmisharude järgi;

määrab, vastavalt kehtivatele tariifi- ja kvalifikatsioonikäsiraamatutele, tööde tariifijärgud ja annab töölistele kvalifikatsioonijärke;

määrab uusi ja revideerib kehtivaid norme, seoses tehniliste ja organisatsiooniliste abinõude rakendamisega, asendab ajutisi töönorme alatiste normidega toodangu juurutamisel ja teeb aegunud normides parandusi;

kehtestab progressiivse tükitöötasu ja premiaaltöötasu (vastavalt kehtivatele tüüppõhimäärustele), määrab töötajate kategooriad ja preemiate suuruse, mida makstakse teiste ergutustasudena;

määrab kehtivate tüüppremeerimispõhimääruste alusel juhtivate töötajate, inseneride, tehnikute ning teenistujate preemiate määra.

7. Vabriku-, tehase- või kohalik komitee juhib ettevõttes või ehitusel tootmisnõupidamisi, korraldab tööliskoosolekuid ja tootmistehnilisi konverentse, kontrollib süstemaatiliselt nende poolt vastuvõetud otsuste ning tööliste ja teenistujate ettepanekute täitmist.

Organiseerib koos administratsiooniga sotsialistlikku võistlust ja teeb sellest kokkuvõtteid, teeb kindlaks võistluse võitjad, määrab eesrindlike tsehhide ja osakondade kollektiividele rändpunalippe ja aukirju, levitab eesrindlikke kogemusi, lahendab aukirjade ja rahaliste preemiatega autasustamise küsimusi, samuti küsimusi, mis on seotud tootmiseesrindlaste kandmisega autahvlile ja auraamatusse, populariseerib ulatuslikult sotsialistliku võistluse tulemusi.

8. Vabriku-, tehase- või kohalik komitee aitab igakülgselt kaasa leiutus- ja ratsionaliseerimistegevuse arendamisele ning kontrollib, et vastuvõetud leiutised, tehnilised täiustused ja ratsionaliseerimisettepanekud õigeaegselt rakendataks. Ta vaatab koos ettevõtte administratsiooniga läbi tööliste ja teenistujate kaebusi nende ratsionaliseerimisettepanekute tagasilükkamise kohta, samuti kaebusi, mis on seotud vastuvõetud ratsionaliseerimisettepanekute ja tehniliste täiustuste eest tasu arvestamise korra ja väljamaksmise ajaga.

9. Vabriku-, tehase- või kohalik komitee kontrollib, kuidas ettevõtte, organisatsiooni või asutuse administratsioon täidab tööseadusi, ohutustehnika ja töötervishoiu reegleid ning norme. Ametiühingukomitee esindaja võtab osa uute tsehhide ja tootmisjaoskondade ekspluatatsiooni vastuvõtmise komisjoni tegevusest.

Ületunnitööde tegemine erandjuhtudel, mis on ette nähtud kehtivas seadusandluses, võib toimuda ainult vabriku-, tehase- või kohaliku komitee loal.

15- kuni 16-aastasi isikuid võtab administratsioon tööle kooskõlastatult ametiühingukomiteega.

Nende tööde ja kutsealade loetelu, mis tervist kahjustavate töötingimuste tõttu annavad töölistele ja teenistujatele õiguse piima ja seebi saamiseks, samuti koostab iga-aastased puhkusegraafikud ettevõtte, asutuse või organisatsiooni administratsioon kooskõlastatult vabriku-, tehase- või kohaliku komiteega.

10. Töölisi ja teenistujaid ei või vallandada ettevõttest, asutusest või orga-

nisatsioonist administratsiooni algatusel ilma vabriku-, tehase- või kohaliku komitee nõusolekuta.

Vabriku-, tehase- või kohalik komitee arutab tööliste ja teenistujate kaebusi ettevõttes, asutuses või organisatsioonis moodustatud töötülide lahendamise komisjoni otsuste peale. Sealjuures on tal õigus jätta komisjoni otsus jõusse või tühistada see ja teha sisuline otsus töötüli kohta.

Vabriku-, tehase- ja kohalik komitee arutab samuti kaebusi, mis on esitatud ettevõtte, asutuse või organisatsiooni administratsiooni otsuse peale, mis on tehtud töölistele ja teenistujatele tekitatud vigastuse või mõne muu nende tööga seotud tervise kahjustuse hüvitamiseks.

11. Vabriku-, tehase- või kohalik komitee teostab ettevõtte, asutuse või organisatsiooni tööliste ja teenistujate riiklikku sotsiaalkindlustust, määrab toetust sotsiaalkindlustuse korras, võtab oma esindajate kaudu osa pensionide määramisest töölistele ja teenistujatele sotsiaalhoolduse organite poolt, suunab töölisi ja teenistujaid sanatooriumi- ja kuurordiravile ning puhkekodudesse; kontrollib tööliste, teenistujate ja nende perekonnaliikmete meditsiinilist teenindamist.

Vabriku-, tehase- või kohalik komitee jälgib, et ettevõte, asutus või organisatsioon tasuks õigeaegselt sotsiaalkindlustusmaksu, ning nõuab vajalikel juhtudel ja ettenähtud korras kindlustusmaksude vastuvaidlematut tasumist.

Kui vabriku-, tehase- või kohalik komitee teeb kindlaks, et töölise või teenistuja töövigastus või kutsehaigus tuleneb töökaitse või ohutustehnika reeglite rikkumisest administratsiooni poolt, teeb vabriku-, tehasekomitee administratsioonile kohustusliku otsuse, mille põhjal ettevõte, asutus või organisatsioon peab vastuvaidlematus korras kandma riikliku sotsiaalkindlustuse eelarvesse kulusumma toetuse maksmiseks ajutise töövõimetuse tõttu seoses selle vigastuse või haigusega.

12. Vabriku-, tehase- või kohalik komitee kontrollib elamute kultuuri- või kommunaalobjektide ehitamise plaani täitmist, jälgib elamufondi ning kommunaal- ja elukondliku teenindamise ettevõtete ekspluateerimist. Ametiühingukomitee esindaja võtab liikme õigustes osa komisjoni tegevusest, kelle ülesandeks on ekspluateerimiseks vastu võtta elumaju, mis on määratud ettevõtte, asutuse või organisatsiooni tööliste ja teenistujate majutamiseks, samuti hooneid ja objekte, mis on ehitatud nende kultuuriliseks ja elutarbeliseks teenindamiseks.

Elamispinna jaotamine ettevõttes, asutuses või organisatsioonis toimub administratsiooni ning vabriku-, tehase- või kohaliku komitee ühisel otsusel.

13. Vabriku-, tehase- või kohalik komitee kontrollib riikliku ja kooperatiivkaubanduse ning ühiskondliku toitlustamise ettevõtete tööd, mis teenindavad ettevõtte, asutuse või organisatsiooni töölisi ja teenistujaid.

Juurdehindlused lõunasöökidele ja toiduainetele, samuti sööklate, einelaudade, kaupluste ja müügipunktide töötunnid, määratakse kindlaks vabriku-, tehase- või kohaliku komitee osavõtul.

14. Vabriku-, tehase- või kohalik komitee tõstab vajaduse korral vastavate organisatsioonide ees üles küsimuse nende juhtivate töötajate tagandamiseks või karistamiseks, kes ei täida kollektiivlepingust tulenevaid kohustusi, näitavad üles bürokratismi, venitavad asjaajamisega või rikuvad tööseadusandlust. Töötajate määramisel ettevõtte, asutuse või organisatsiooni juhtivatele majanduslikele ametikohtadele võtab administratsioon arvesse vabriku-, tehase- või kohaliku komitee seisukohta.

15. Ettevõte, asutus või organisatsioon on kohustatud vabriku-, tehase- või kohalikule komiteele võimaldama tasuta vajalikke ruume koos sisustuse, kütte, valgustuse, koristamise ja valvega komitee enda tööks või tööliste ja teenistujate koosolekute korraldamiseks. Administratsioon annab vabriku-, tehase- või kohalikule komiteele tasuta transpordi- ja sidevahendeid.

16. Hooned, ruumid, ehitised, aiad ja pargid, mis on määratud kultuurihariduslikuks, tervistus-, kehakultuuri- ja sporditööks ettevõtte, asutuse või organisatsiooni tööliste, teenistujate ja nende perekonnaliikmete hulgas, samuti pioneerilaager, seisab ettevõtte, asutuse või organisatsiooni bilansis ning

antakse tasuta kasutamiseks vabriku-, tehase- või kohalikule komiteele. Hooned, ruumid ja ehitised, mis ettevõte, asutus või organisatsioon on üürinud ülalmainitud eesmärkideks, antakse samuti ametiühingukomiteele tasuta kasutamiseks.

Käesolevas paragrahvis mainitud hoonete, ruumide ja ehitiste, samuti pioneerilaagri majandamine, remont, kütmine, valgustamine, koristamine ja valve toimub ettevõtte, asutuse või organisatsiooni arvel.

Vabriku-, tehase- või kohalik komitee tagab tema käsutusse antud hoonete, ruumide, ehitiste, aedade ja parkide, samuti pioneerilaagri õige kasutamise, seab neis sisse vajaliku korra, organiseerib tööliste, teenistujate ja nende perekonnaliikmete hulgas kultuurhariduslikku, tervistus-, kehakultuuri- ja spordi-tööd.

17. Töölistele ja teenistujatele, kes on ettevõttes, asutuses või organisatsioonis tööst vabastatud seoses nende valimisega vabriku-, tehase- või kohaliku komitee liikmeks, võimaldatakse pärast nende volituste lõppemist endine töö (amet) või muu mitte madalamalt tasustatav töö (amet) samas ettevõttes, asutuses või organisatsioonis.

Vabriku-, tehase- või kohaliku komitee liikmeid, kes ei ole vabastatud põhitööst, ei või administratsioon vallandada ettevõttest, asutusest või organisatsioonist ilma ametiühingukomitee nõusolekuta, üle viia teisele tööle ega määrata neile distsiplinaarkaristust.

Käesolev põhimäärus kehtib ka ettevõtete tsehhikomiteede kohta tsehhikomitee kompetentsi piires.

AMETIÜHINGU VABRIKU-, TEHASE- JA KOHALIKU KOMITEE ÕIGUSTE PÕHIMÄÄRUSE PUNKT 10 KOHALDAMISE KORRAST

(Kinnitatud NSV Liidu Ülemnõukogu Presiidiumi 30. septembri 1965. a. otsusega.)

Seoses küsimuste tekkimisega NSV Liidu Ülemnõukogu Presiidiumi 1958. aasta 15. juuli seadlusega kinnitatud ametiühingu vabriku-, tehase- ja kohaliku komitee õiguste põhimääruse («NSV Liidu Ülemnõukogu Teataja» 1958. a., nr. 15) punkt 10 esimese lõigu kohaldamise korra kohta otsustab NSV Liidu Ülemnõukogu Presiidium NSV Liidu konstitutsiooni § 49 punkt «c» alusel:

Selgitada, et töölisi ja teenistujaid ei või vallandada administratsiooni algatusel ilma vabriku-, tehase- ja kohaliku komitee nõusolekuta, välja arvatud järgmiste töötajate vallandamine:

a) töötajad, kes on ametikohtadel, mis on ära toodud NSV Liidu Ülemnõukogu Presiidiumi 1957. aasta 31. jaanuari seadlusega kinnitatud töötülide läbivaatamise korra põhimääruse («NSV Liidu Ülemnõukogu Teataja» 1957. a., nr. 4) lisas nr. 1;

b) töötajad, kelle ametikohad täidetakse konkursi teel, kui nad vabastatakse töölt nende mittevalimise tõttu uueks tähtajaks või nad tunnistatakse kehtestatud korras ametikohale mittevastavaks, olenemata sellest, kas nad olid võetud konkursi alusel või töötasid sellel ametikohal ajutiselt, konkurssi läbi tegemata;

c) töötajad, keda vallandatakse distsiplinaarmäärustike alusel, kui määrustikus ei ole ette nähtud vallandamise kooskõlastamist ametiühingu vabriku-, tehase- või kohaliku komiteega;

d) töötajad, kes töötavad kohakaasluse alusel — sellelt ametikohalt või töölt, kus nad kohakaasluse alusel töötavad;

e) töötajad, kellele on mõistetud vabadusekaotus, paranduslikud tööd väljaspool töökohta või muu karistus, mille kandmine välistab antud töö tegemise võimaluse.

Ametiühingu vabriku-, tehase- ja kohaliku komitee nõusolekut ei ole vaja ka neil juhtudel, kui vallandatakse tähtajalise töölepingu alusel töötavaid isikuid, ajutisi ja hooajatöötajaid — seoses lepingu tähtaja möödumisega; kui vallandatakse isikuid, kes ei tulnud tööseadusandluses töölevõtmisel määratud katse ajal tööga toime.

(NSVL ÜT 1965, nr. 40)

AMETIÜHINGU RÜHMAORGANISAATORI PÕHIMÄÄRUS

(Kinnitatud ÜAÜKN-i presiidiumi 28. oktoobri 1960. a. otsusega.)

1. Vastavalt NSV Liidu ametiühingute põhikirjale luuakse ettevõtetes, sovhoosides ja asutustes ametiühinguliikmete paremaks teenindamiseks ühes brigaadis, jaoskonnas, masinal, agregaadil jne. töötavatest ametiühinguliikmetest ametiühingurühmad.

2. Ametiühingurühma töö juhtimiseks valitakse rühmaorganisaator. Ametiühingu rühmaorganisaatori aruanne ja organisaatori valimised toimuvad ametiühingurühma liikmete üldkoosolekul. Ametiühingu rühmaorganisaator valitakse lahtisel hääletamisel üheks aastaks.

3. Ametiühingurühm valib rühmaorganisaatorile abiks oma koosseisust lahtisel hääletamisel üheks aastaks tootmistöö organisaatori, sotsiaalkindlustusdelegaadi, kultuuritöö organisaatori, ühiskondliku töökaitseinspektori ja kehakultuuriorganisaatori, kes töötavad rühmaorganisaatori juhtimisel.

Ametiühingu rühmaorganisaatorile abiks valitavate ametiühingu aktivistide arvu määrab kindlaks ametiühingu vabriku-, tehase- või kohalik komitee, arvestades ametiühingurühma töötingimusi ja aktivistide praktilist vajadust.

Rühmaorganisaatori ülesanded

4. Ametiühingu rühmaorganisaator (koos ametiühingu aktivistidega) tõmbab kõik töölised ja teenistujad kaasa aktiivselt osa võtma ametiühingurühma tootmisalasest ja ühiskondlikust elust, ning tuginedes tööliste ja teenistujate initsiatiivile ja omaalgatusele:

a) organiseerib koos meistri, brigadiri ja tootmistöö organisaatoriga brigaadi või jaoskonna tööliste ja teenistujate sotsialistlikku võistlust, arendab igati võistlust kommunistliku töö kollektiivi ja eesrindlase nimetuse eest; suunab võistluse töönormide ja tootmisülesannete täitmisele ja ületamisele, tööviljakuse edasisele tõstmisele, uue tehnika ja eesrindliku tehnoloogia juurutamisele ja automatiseerimisele, materjalide, instrumentide, kütuse ja elektrienergia kokkuhoiule; taotleb võetud sotsialistlike kohustuste täitmiseks kõigile töölistele vajalike tingimuste loomist;

toetab aktiivselt tööliste ja teenistujate eesrindlikke tootmisalaseid algatusi, soodustab nende loomingulise initsiatiivi avaldumist ja laialdast arendamist, osutab abi tootmisnovaatoritele, leiutajatele ja ratsionaliseerijatele, värbab neid teaduslik-tehniliste ühingute ning leiutajate ja ratsionaliseerijate ühingu liikmeks; hoolitseb kõrge tööviljakusega töömeetodite levitamise eest kõigi oma rühma tööliste hulgas; organiseerib mahajäävate ja uute tööliste seltsimehelikku vastastikust abistamist tootmistehnika tundmaõppimisel ja kvalifikatsiooni tõstmisel;

kasvatab töölisi ja teenistujaid töösse ja ühiskondlikku omandisse teadliku suhtumise vaimus, esitab ametiühingurühma koosolekule arutamiseks praaktoodangu likvideerimist, tööseisakute, töödistsipliini ja avaliku korra rikkumist ning ebaõiget käitumist ja sotsialistliku ühiselureeglite täitmist puudutavaid küsimusi;

b) kontrollib ametiühingurühma aktiivi osavõtul tööliste sotsialistlike kohustuste täitmist, esitab ametiühingurühma koosolekule arutamiseks meistri või brigadiri aruanded individuaalse ja brigaadilise võistluse tulemustest; teeb koos meistri või brigadiriga ametiühingurühma otsuste alusel tsehhikomiteele ja tsehhiülemale ettepanekuid võistluse võitjate ergutamiseks, kommunistliku töö eesrindlase nimetuse või antud kutseala parima töötaja nimetuse andmise, autahvlile või auraamatusse kandmise, aukirjaga autasustamise või muu ergutamise kohta; otsustab koos meistriga tööliste premeerimist meistrifondist;

c) taotleb koos tootmistöö organisaatoriga töökoha ja seadmete eeskujulikku hooldamist, töölistele töökäskude õigeaegset väljaandmist ning tootmisülesannete, töönormide ja -hinnete teatavakstegemist;

d) tagab sotsiaalkindlustusdelegaadi kaasabil haigestunud tööliste ja teenistujate külastamist kodus, et osutada neile vajalikku abi ja kontrollida arsti määratud režiimi täitmist; pöörab tähelepanu statsionaarsel ravil viibivatele töölistele ja teenistujaile ning hoolitseb nende eest;

e) abistab ametiühinguliikmeid tsehhi-, vabriku-, tehase- või kohalikult komiteelt puhkekodu-, sanatooriumi- ja profülaktooriumituusikute ning dieetsöökla talongide taotlemisel, samuti materiaalse toetuse saamisel ja laste suunamisel pioneerilaagritesse või teistesse lasteasutustesse;

f) kontrollib ühiskondliku töökaitseinspektori kaasabil tööseadusandluse ning töökaitse eeskirjade ja normide täitmist administratsiooni poolt, võtab koos meistri või brigadiriga tarvitusele abinõud haigestumiste ja tööõnnetuste põhjuste likvideerimiseks;

g) abistab koos meistri või brigadiriga töölisi ja teenistujaid, kelle korteri- ja elukondlikud tingimused vajavad parandamist (elamispinna eraldamine, küttega varustamine, korteri remont); esitab tsehhi-, vabriku-, tehase- või kohalikule komiteele arutamiseks ametiühingurühma ettepanekud brigaadi või jaoskonna töölistele ja teenistujaile elamispinna eraldamiseks;

h) korraldab kultuuritöö organisaatori kaasabil tööliste ja teenistujate hulgas regulaarselt ajalehtede lugemist, meie maal ja välismaal toimuvate tähtsamate sündmuste arutamist, ettekannete, loengute, teatrite, kinode ja muuseumide külastamist; suunab töölisi ja teenistujaid mittestatsionaarsetesse ja õhtustesse õppeasutustesse, rahvaülikoolidesse, tootmistehnilistele kursustele, kunstilise isetegevuse ringidesse, värbab töölisi ja teenistujaid raamatukogude lugejateks;

i) suunab kehakultuuriorganisaatori tööd tööliste ja teenistujate värbamisel spordiühingu liikmeiks ning tõmbab nad kaasa kehakultuuri, spordi, turismi ja tootmisvõimlemise harrastamisele;

j) selgitab töölistele ja teenistujatele ametiühingute eesmärke ja ülesandeid, ametiühinguliikmete kohustusi ja eeliseid, värbab kõik töötajad ametiühingusse; jälgib, et uued töötajad võetaks tsehhi-, vabriku-, tehase- või kohalikus komitees õigeaegselt arvele; kogub kindlaksmääratud korras ametiühinguliikmeilt liikmemakse;

k) esitab ametiühingurühma üldkoosolekule arutamiseks meistri või brigadiri aruanded varem vastuvõetud otsuste täitmisest, töökogemuste vahetamisest, sotsialistliku võistluse käigust ja tulemustest, töö- ja tootmisdistsipliini tugevdamisest, toodangu kvaliteedi parandamisest, kokkuhoiust, tööseisakute ja praagi tekkimise põhjuste likvideerimisest, kollektiivlepingu kohustuste täitmisest, kasvatustöö olukorrast ametiühingurühmas, tööliste ja teenistujate kultuurilise ja tehnilise taseme tõstmisest, vanemate vastutuse tõstmisest laste kasvatamisel; aruanded tootmistöö organisaatori, alaliste tootmisnõupidamiste liikmete, sotsiaalkindlustusdelegaadi, kultuuritöö organisaatori tööst, ametiühinguliikmeks vastuvõtmisest; ametiühingu liikmemaksude tasumisest; tsehhi-, vabriku-, tehase- või kohaliku komitee tähtsamatest otsustest; ettekanded majanduslik-poliitiliste küsimuste alal.

5. Ametiühingu rühmaorganisaator töötab plaani järgi tsehhi-, vabriku-, tehase- või kohaliku komitee juhtimisel.

6. Ametiühingurühma üldkoosolekul esitatud küsimused ja ettepanekud, mida pole võimalik kohapeal lahendada, esitab rühmaorganisaator tsehhi-, vabriku-, tehase- või kohalikule komiteele vajalike abinõude tarvituselevõtmiseks.

7. Ametiühingu rühmaorganisaator annab oma tööst aru ametiühingurühma koosolekul ja ametiühingu kõrgemalseisvate organite ees.

8. Ametiühingurühma organisaatorit võib vabastada või ühelt töölt teisele üle viia ainult tsehhi-, vabriku-, tehase või kohaliku komitee nõusolekul.

(СП ВЦСПС, октябрь—декабрь 1960, стр. 23—26.)

AMETIÜHINGUKAADRI JA -AKTIIVIGA TEHTAVA TÖÖ EDASISE PARANDAMISE ABINÕUDEST

(Üleliidulise Ametiühingute Kesknõukogu III pleenumi 4. oktoobri 1968. a. otsus.)

Viies ellu Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei XXIII kongressi ja NSV Liidu ametiühingute XIV kongressi otsuseid, on ametiühinguorganid parteiorganisatsioonide juhtimisel parandanud ametiühingukaadri ja -aktiivi valimist, paigutamist ja kasvatamist. Ametiühingute nõukogud ja komiteed on tõhustanud organiseerimistööd, hakanud asjalikumalt ja operatiivsemalt lahendama tootmistegevuse ning töötajate töö ja heaolu küsimusi, taotlevad oma tööstiili ja -meetodite täiustamist, sidemete laiendamist rahvahulkadega, kriitika ja enesekriitika arendamist.

Juhtivale ametiühingutööle edutatakse poliitiliselt haritud ja ettevalmistatud inimesi, häid organisaatoreid, kellele kuulub tööliste ja teenistujate lugupidamine ning usaldus. On suurenenud naiste ja noorte arv ametiühinguorganite koosseisus. 77 protsenti vabriku-, tehase- ja kohalike komiteede esimeestest ning 91 protsenti ametiühingute rajooni- ja linnakomiteede esimeestest ning sekretäridest on kõrgema või keskharidusega. Paranenud on ametiühingute nõukogude, kesk-, vabariiklike, krai- ja oblastikomiteede kaadri ning ametiühinguaktiivi kvaliteet.

Ametiühingute keskkomiteed ja nõukogud pööravad pidevalt tähelepanu teaduslik-tehniliste ühingute, Leiutajate ja Ratsionaliseerijate Ühingu, ametiühingute kultuuri-, sanatoorsete ja kuurordiasutuste, spordiühingute ja turismiorganisatsioonide tugevdamisele kvalifitseeritud kaadriga.

Viimasel ajal on täiustatud ametiühinguorganite struktuuri ja tugevdatud nende aparaati; paranenud on kaadri õpetamine ja instrueerimine, ametiühinguorganisatsioonide positiivsete kogemuste tundmaõppimine ja levitamine. Kõik see on avaldanud soodsat mõju ametiühinguorganisatsioonide organisatoorse töö paranemisele, nende võitlusvõime tõusule majandus- ja kultuurialaste ülesannete lahendamisel, ettevõtete, organisatsioonide ja asutuste kollektiivide tootmistegevuse mõjustamisele, tööliste ja teenistujate laiade ringkondade kaasatõmbamisele tootmise ja ühiskondliku elu juhtimisse.

Samal ajal ÜAÜKN-i pleenum leiab, et ametiühinguorganite ja ametiühingutele alluvate organisatsioonide töös kaadri valikul, paigutamisel ja kasvatamisel on veel olulisi puudusi. NLKP Keskkomitee otsuses «Permi oblasti parteiorganisatsioonide tööst ametiühingute juhtimisel» on esile toodud tõsised puudused ametiühingukaadri ja -aktiiviga tehtavas töös, mis on omased ka ametiühingute teiste nõukogude ja komiteede tööle. Pahatihti valitakse ja edutatakse töötajaid, arvesse võtmata nende poliitilist ettevalmistust, ametialast kvalifikatsiooni, oskust orienteeruda ametiühingute ees seisvates üles-

annetes ja neid õigesti lahendada. Juhtivale ametiühingutööle edutamisel ei võeta alati arvesse tööliste ja teenistujate kollektiivide arvamust, mille tagajärjel mõnikord satub ametiühingutööle juhuslikke inimesi. Üksikutes ametiühingute nõukogudes ja komiteedes ei ole lahti saadud väärast praktikast, kus isikud, kes ei tule tööga toime, jäävad pikema aja vältel oma ametikohale või siis viiakse üle teisele juhtivale tööle.

Ei pöörata vajalikku tähelepanu vabriku-, tehase-, kohalike ja tsehhikomiteede esimeeste ning ametiühingu rühmaorganisaatorite valikule, mille tagajärjel möödunud aruande- ja valimiskoosolekutel asendati märkimisväärne osa ametiühinguorganisatsioonide esimeestest. Ametiühingute rajooni-, linna-, oblasti-, krai- ja vabariiklikes komiteedes esineb kaadri valikul ja paigutamisel puudusi; nende koosseisus on üsna palju nõrga ettevalmistusega töötajaid, kellel ei ole vajalikku haridust ja praktilisi kogemusi. Ei kasutata küllaldaselt ära võimalust täiendada ametiühinguaparaadi kaadrit parimate tööliste, spetsialistide, naiste ja noorte hulgast. Paljudes ametiühingute nõukogudes ja komiteedes ei tegelda kaadri tundmaõppimisega ja reservi loomisega juhtivale tööle edutamiseks, esineb töötajate sagedast vahetumist.

Paljud ametiühingute nõukogud ja komiteed hoolitsevad vähe ametiühingutele alluvate kultuuriasutuste ja teiste organisatsioonide tugevdamise eest ettevalmistatud kaadriga.

Pleenum märgib, et puudused töös kaadriga, ebapiisav nõudlikkus töötajate suhtes avaldab negatiivset mõju ametiühinguorganisatsioonide praktilisele tegevusele. Paljude ametiühingukomiteede töö tase on endiselt madal. Nad juhivad nõrgalt sotsialistlikku võistlust, ei tegele vajalikul määral töölistes ja teenistujates sotsialistliku töödistsipliini kasvatamisega, tegelevad vähe töö organiseerimise ja palga küsimustega, tootmise majandusliku efektiivsuse tõstmisega tööseadusandlusest kinnipidamise kontrollimisega, töötajate kultuurilise, elukondliku ja meditsiinilise teenindamise parandamisega, ei reageeri õigeaegselt tähelepanematule suhtumisele tööliste ja teenistujate vajadustesse.

Suur tähtsus kaadri ja aktiivi kasvatamisel on hästi korraldatud kontrollil ülalt alla, samuti täitmise kontrollil. Kuid üksikud ametiühinguorganite juhtijad alahindavad kaadri tegevuse kontrollimist, ei ava nende töös esinevaid puudusi, ei aita vigu kõrvaldada ja ülesandeid õigesti lahendada. Rida ametiühingute nõukogusid ja komiteesid ei võta tarvitusele abinõusid oma tööstiili ja -meetodite täiustamiseks, selle asemel, et olla inimestega pidevalt kontaktis, korraldavad istungeid ja nõupidamisi, võtavad arvukalt vastu otsusi, tõmmates sellega kaadri eemale elavast operatiivsest tööst.

Paljud ametiühingukomiteed tunnevad vähe muret ametiühingu rühmaorganisaatorite ja tsehhikomiteede esimeeste valiku ja kasvatamise ning töös praktilise abi osutamise pärast. Mõned ametiühingute nõukogud ja komiteed ei rakenda oma töös küllaldaselt aktiivi. Esineb fakte, kus ühiskondlikud komiteed ja osakonnad töötavad nõrgalt, paljudel juhtudel aga ei tegutse üldse.

Tõsiseid puudusi on ametiühingukaadri ja -aktiivi ettevalmistamisel ja nende kvalifikatsiooni tõstmisel. Õpetamises esineb parallelismi, õppeplaanid ja -programmid ei vasta kaasaja nõuetele. Ametiühingukaadrit ja -aktiivi õpetavad sageli vähese kvalifikatsiooniga lektorid ja õppejõud.

ÜAÜKN-i III pleenum o t s u s t a b:

1. Kohustada ametiühingute nõukogusid ja komiteesid välja töötama ja ellu viima praktilised abinõud ametiühingukaadri ja -aktiivi valiku, paigutamise ja kasvatamise põhjalikuks parandamiseks.

Põhiline ja määrav selle töö organiseerimisel peab olema range kinnipidamine kaadri valiku, paigutamise ja kasvatamise leninlikest printsiipidest, töötajate ametialaste ja poliitiliste omaduste igakülgne tundmaõppimine ning selliste tööliste ja teenistujate edutamine juhtivale ametiühingutööle, kel on organisaatorivõimeid, kes on ustavad Kommunistliku Partei üritusele, on printsipiaalsed, kellele kuulub rahvahulkade usaldus ja lugupidamine ning kes suhtuvad tähelepanelikult töötajate nõudmistesse ja vajadustesse.

2. Ametiühingu-algorganisatsioonide osatähtsuse tõstmiseks ettevõtete ja asutuste tootmis- ja ühiskondlikus elus kohustab pleenum ametiühingute nõukogusid ja komiteesid pöörama rohkem tähelepanu nende tugevdamisele kaadriga, kes hästi tunneb tootmist ning on oskuslik ja autoriteetne rahvahulkade organiseerija. On vaja süstemaatiliselt abistada vabriku-, tehasekomiteesid töös ametiühinguaktiiviga, regulaarselt korraldada tsehhikomiteede esimeestele, ametiühingu rühmaorganisaatoritele ja komisjonide liikmetele instrueerimisi ja seminare, käsitleda seal rohkem selliseid teemasid, mis tutvustaksid ametiühingutöö meetodeid ja majandusliku ning kultuurilise ülesehitustöö mitmesuguste lõikude mõjustamise mooduseid, korraldada laialdasemalt ametiühinguaktiivi seminare eesrindlike ettevõtete ja ametiühinguorganisatsioonide baasil, kellel on positiivseid kogemusi ning kes on saavutanud oma töös parimaid tulemusi.

3. Kohustada ametiühingute keskkomiteesid ja nõukogusid tarvitusele võtma abinõud ametiühingute vabariiklike, krai-, oblasti-, linna- ja rajoonikomiteede tugevdamiseks väärikate, vastavaid rahvamajandusharusid hästi tundvate töötajatega. Taotleda nende osatähtsuse ja vastutuse tõstmist tootmisesse ning töötajate töö- ja elutingimustesse puutuvate küsimuste lahendamisel, tõmmata neid aktiivselt osa võtma tootmise parema planeerimise, töö ja töötasu organiseerimise täiustamise ettepanekute väljatöötamisest, ühiskondlikust kontrollist töökaitse- ja tööseadusandlusest kinnipidamise üle.

On vaja rohkem abistada ametiühingute vabariiklikke, krai-, oblasti-, linna- ja rajoonikomiteesid ametiühingu-algorganisatsioonide juhtimise parandamisel tootmisküsimuste lahendamisel, ürituste korraldamisel, mille eesmärgiks on töötajate seas tehtava kasvatustöö tõhustamine ja sotsialistliku töödistsipliini tugevdamine, samuti tööliste ja teenistujate kaasatõmbamine tootmise juhtimisse.

4. Ametiühingute keskkomiteedel ja nõukogudel tuleb süstemaatiliselt tugevdada oma aparaati kõrgelt kvalifitseeritud töötajatega, kes hästi tunnevad ökonoomikat, tootmist ja rahvamajanduse konkreetsete harude arengu ülesandeid. On vaja rohkem tähelepanu pöörata instruktorite kaadri valikule, nende osatähtsuse suurendamisele ametiühingukomiteede praktilisel abistamisel kohtadel; kasvatada neis rahvahulkades töötamise vilumust, pidevalt hoolitseda nende kasvu ja vastutusrikkamale tööle edutamise eest. Tõsta ametiühinguaparaadi töötajate kutsealase kultuuri taset, informeerida ametiühingukaadrit regulaarselt partei ja valitsuse abinõudest, sise- ja rahvusvahelise elu tähtsamatest sündmustest, majandus- ja kultuurielu aktuaalsetest küsimustest; süstemaatiliselt korraldada ametiühingukomiteede ja ametiühingute nõukogude kogemuste vahetamist nende poolt ametiühingu-algorganisatsioonide juhtimise stiili ja meetodite täiustamiseks ja ametiühinguaparaadi töökultuuri tõstmiseks läbiviidavate ürituste osas.

Ametiühingute nõukogud ja komiteed peavad tegema oma tööd laialdase aktiivi osavõtul, andma regulaarselt komiteede ja nõukogude liikmetele ning liikmekandidaatidele konkreetseid ülesandeid, abistama neid ja kontrollima, kuidas nad oma ülesandeid täidavad.

Pleenum on arvamusel, et nüüd, kus on kasvanud naiste osatähtsus majanduse ja kultuuri arendamisel ning sirguva põlvkonna kasvatamisel, on vaja tunduvalt parandada naiste edutamist juhtivate ametiühinguorganite koosseisu ja nende aparaati, luua kõik tingimused nende tööalase ja poliitilise aktiivsuse kasvuks.

5. Ametiühinguorganitel on vaja taotleda oma tööstiili ja -meetodite edasist täiustamist, rangelt kinni pidada kollektiivsuse printsiibist töös, luua selline olukord, et iga töötaja saaks maksimaalse kasuga rakendada oma teadmisi ja kogemusi. Tuleb täiustada täitmise kontrolli, mis on kaadri kasvatamise ja õige kasutamise tähtis vahend, tõhustada kontrolli partei ja valitsuse otsuste, samuti kõrgemalseisvate ametiühinguorganite otsuste täitmise üle. Tõsta nõudlikkust kaadri vastu, kasvatada teda oma töö eest suure vastutustunde vaimus, igati arendada kriitikat ja enesekriitikat, töötajate initsiatiivi, lep-

pimatult suhtuda upsakuse, töösse bürokraatliku suhtumise, tööliste ja teenistujate kirjade, kaebuste ja ettepanekute läbivaatamisse kohusetundetu suhtumise mistahes ilmingutesse.

Ametiühinguorganite töötajad peavad pidevalt olema seotud töötajate hulkadega, võtma arvesse nende huve ja nõudmisi, viibima töökohtadel, esinema regulaarselt tööliste ja teenistujate ees, selgitama neile Kommunistliku Partei poliitikat ja informeerima ametiühingukomiteede ning ametiühingute nõukogude tööst.

6. Kohustada ametiühingute nõukogusid ja komiteesid võtma tarvitusele abinõud kultuuri-, spordi-, sanatoorsete, kuurordi- ja turismiorganisatsioonide ja -asutuste kaadri tugevdamiseks töötajatega, kel on erialane haridus ja kes tunnevad töö spetsiifikat; rohkem edutada sinna tööle kommunistlikke noori.

On tarvis kasvatada kultuuriasutuste, sanatooriumide, puhkekodude ja spordibaaside töötajates kõrget teenindamiskultuuri, tähelepanelikku suhtumist töötajate nõudmistesse ja ettepanekutesse, vastutust sotsialistlikku omandisse säästliku ja heaperemeheliku suhtumise eest.

Teha ÜAÜKN-i presiidiumile ülesandeks uurida võimalusi spetsiaalsete koolide loomiseks, et ette valmistada kesk-eriharidusega kaadrit ametiühingute klubide ja kultuurimajade jaoks.

7. Plenum rõhutab, et tööliste ja teenistujate laialdane kaasatõmbamine komiteede, ühiskondlike komisjonide ja alaliselt tegutsevate tootmisnõupidamiste töösse on tähtis vahend töötajate abistamiseks ühiskonna ja riigiasjade juhtimise vilumuse omandamisel, aktiivsuse arendamisel kommunismi ehitamise ja kommunistlike suhete kujundamise ülesannete lahendamisel.

Ametiühingukomiteed ja ametiühingute nõukogud peavad pidevalt hoolitsema ametiühinguaktiivi, eesrindlike tööliste ja teenistujate, nõukogude haritlaste laialdasema kaasatõmbamise eest ametiühingute töösse. On vaja igati abistada aktiviste ühiskondlike kohustuste täitmisel, mitte koormama neid üle suure hulga ülesannetega, laialdasemalt kasutada olemasolevaid aktivistide moraalse ja materiaalse stimuleerimise vahendeid ja vorme.

Ametiühingute nõukogud ja komiteed peavad parandama kaadri reservi loomist ja ettevalmistamist. Reservina tuleb ulatuslikumalt ära kasutada valitavate ametiühinguorganite liikmeid, eesrindlikke töölisi ja haritlasi, tootmise novaatoreid, kes on oma töös silma paistnud. Ametiühinguorganid peavad regulaarselt soovitama majandus- ja muule juhtivale tööle ametiühingutöötajaid ja -aktiviste.

8. Kohustada ametiühingute nõukogusid ja komiteesid, Ametiühingute Kuurortide Valitsemise Kesknõukogu, Turisminõukogu, Üleliidulist Leiutajate ja Ratsionaliseerijate Ühingute Nõukogu, teaduslik-tehniliste ühingute üleliidulisi nõukogusid ametiühingute vabatahtlike spordiühingute nõukogusid tarvitusele võtma abinõud ametiühingukaadri ja -aktiivi kasvatamise ja õpetamise parandamiseks.

Süstemaatiliselt abistada neid marksismi-leninismi teooria omandamisel, sotsialistliku tootmise ökonoomika ja organiseerimise, ametiühinguliikumise, teooria ja praktika ning ametiühinguorganisatsioonide konkreetsete ülesannete tundmaõppimisel töötajate õiguste kaitsmise, sotsiaalkindlustuse, kultuuri, kehakultuuri, elukondliku teenindamise, töö ja puhkuse organiseerimise täiustamisel, mis tulenevad NLKP XXIII kongressi, samuti NSV Liidu ametiühingute XIV kongressi otsustest.

9. Ametiühingukaadri ja -aktiivi ettevalmistamise ja kvalifikatsiooni tõstmise täpsema süsteemi sisseseadmise eesmärgil määrata, et õpetavad:

ÜAÜKN — Ametiühingute Keskkursustel ametiühingute nõukogude ja keskkomiteede esimehi, sekretäre, osakondade juhatajaid ja instruktoreid, ametiühingute nõukogude tehnilisi inspektoreid, usaldusarste, profülaktooriumide juhatajaid, pearaamatupidajaid, ÜAÜKN-ile alluvate organisatsioonide esimehi, esimeeste asetäitjaid, sekretäre, osakondade juhatajaid, instruktoreid ja pearaamatupidajaid, nõukogude ja keskkomiteede revisjonikomisjonide esimehi, ametiühingute nõukogude lektorite gruppide juhatajaid, ametiühingukursuste

ja juriidiliste konsultatsioonide töötajaid, vabatahtlike spordiühingute kesknõukogude, teaduslik-tehniliste ühingute keskjuhatuste, samuti nende organisatsioonide vabariiklike, krai- ja oblastinõukogude esimehi, esimeeste asetäitjaid, osakondade juhatajaid, pearaamatupidajaid ja revisjonikomisjonide esimehi;

ametiühingute keskkomiteed, ÜLRÜ Kesknõukogu ja TTÜ keskjuhatused ÜAÜKN-i ametiühingukaadri kvalifikatsiooni tõstmise kursustel ja alates 1969. aastast ÜAÜKN-i Kõrgema Ametiühingu Liikumise Kooli juures organiseeritavatel kursustel — ametiühingute vabariiklike, krai- ja oblastikomiteede, ÜLRÜ nõukogude ja TTÜ juhatuste esimehi, esimeeste asetäitjaid, sekretäre, osakondade juhatajaid, instruktoreid, tehnilisi inspektoreid, usaldusarste;

ametiühingute vabariiklikud, krai- ja oblastinõukogud — ametiühingute linna- ja rajoonikomiteede esimehi, sekretäre ja instruktoreid, ametiühingute vabariiklike, krai- ja oblastikomiteede finantstöötajaid, revisjonikomisjonide esimehi ja liikmeid, kultuuriasutuste, kinoseadmete ja spordiorganisatsioonide töötajaid ning abistavad teaduslik-tehniliste ühingute, leiutajate ja ratsionaliseerijate ühingu ning teiste ametiühingutele alluvate organisatsioonide kaadri ja aktiivi õpetamisel;

ametiühingute vabariiklikud, krai-, oblasti-, rajooni- ja linnakomiteed — ametiühingute nõukogude kursustel või organiseeritavatel seminaridel ametiühingute vabriku-, tehase- ja kohalike komiteede, alaliselt tegutsevate tootmisnõupidamiste esimehi ja esimeeste asetäitjaid, vabriku-, tehasekomiteede laekureid, revisjonikomisjonide esimehi, seltsimehelike kohtute, vastastikuse abistamise kassade ja vabriku-, tehasekomiteede komisjonide esimehi, ettevõtete, asutuste, õppeasutuste, kolhooside ja sovhooside kehakultuurikollektiivide ja spordiklubide juhatuste esimehi;

vabriku-, tehase- ja kohalikud komiteed — ametiühingurühmade, tsehhikomiteede, käitis- ja tsehhikomiteede komisjone ja muid vabriku-, tehase- ja kohalike komiteede aktiivi otseselt ettevõtetes ja asutustes, alalistel seminaridel või ametiühinguaktiivi koolides;

ametiühingute kuurortide valitsemise nõukogude, sanatooriumide, pansionaatide ja puhkekodude juhtivate töötajate, samuti tervistusasutuste toitlustusblokkide töötajate ja õde-perenaiste õpetamine ja kvalifikatsiooni tõstmine toimub Ametiühingute Kuurortide Valitsemise Kesknõukogu keskkursustel;

turisminõukogude, turismiklubide, -baaside, kämpingute, pansionaatide, ekskursiooni- ja matkabüroode töötajate ettevalmistamine ja kvalifikatsiooni tõstmine toimub Turismi Kesknõukogu keskkursustel ja tsonaalsetel kursustel.

Määrata ülalpool loetletud töötajate kursustel õppimise ajaks kuni üks kuu.

Pidada otstarbekohaseks, et ametiühinguorganite ja nendele alluvate organisatsioonide töötajaid saadetaks kursustele perioodiliselt, üks kord kahekolme aasta jooksul, aga seminaridele — vastavalt vajadusele.

Soovitada ametiühingute nõukogudel ja komiteedel organiseerida isikutele, kes esmakordselt on tulnud tööle ametiühingute kultuuriasutustesse ega oma eriharidust, kolmekuulised raamatukogutöötajate kursused ning kuuekuulised klubitöötajate ja kunstilise isetegevuse juhtide kursused.

Ametiühingute Kuurortide Valitsemise Kesknõukogul, Turismi Kesknõukogul ja Ametiühingute Vabatahtlike Spordiühingute Üleliidulisel Nõukogul korraldada vajaduse korral mõnede töötajate kategooriate õpetamine ja kvalifikatsiooni tõstmine kuni kuus kuud kestvatel kursustel.

10. Lubada ametiühingute keskkomiteedel asutada kursusi ametiühingute vabariiklike, krai-, oblasti- ja rajoonikomiteede ametiühingutöötajate, samuti suurte ettevõtete, ehituste, asutuste ja sovhooside ametiühingukomiteede esimeeste õpetamiseks ja kvalifikatsiooni tõstmiseks.

11. Teha ÜAÜKN-i presiidiumile ülesandeks 1. jaanuariks 1969 läbi vaadata ametiühingukaadri ja -aktiivi õpetamise kursuste ja seminaride õppeplaanid ning programmid.

12. Teha ajalehe «Trud» toimetuse kolleegiumile, tootmisharude ajalehtedele ja ajakirjadele kohuseks täielikumalt valgustada ametiühingukaadri ja -aktiiviga tehtavat tööd. «Profizdatil» parandada ametiühinguaktiivi raamatukogudes ilmuvate väljaannete ja teatmekirjanduse kvaliteeti.

AMETIÜHINGU-ALGORGANISATSIOONIDE KOMITEEDE PALGALISTE TÖÖTAJATE ARVU NORMATIIVIDEST

(ÜAÜKN-i presiidiumi 29. aprilli 1969. a. otsus, protokoll nr. 8, p. 7c.)

1. ÜAÜKN-i V pleenumi otsuse «Ametiühingu-algorganisatsioonide töö edasisest parandamisest» täitmiseks kehtestatakse:

a) vabastatud töötajaid eraldatakse ettevõtete ja asutuste ametiühingukomiteedele sõltuvalt töötajate arvust:

0,7	tuhat	kuni	2,0	tuhat	— mitte üle	1 töötaja
2,0	„	„	3,0	„	— mitte üle	2 töötaja
3,0	„	„	5,0	„	— mitte üle	3 töötaja
5,0	„	„	10,0	„	— mitte üle	4 töötaja
10,0	„	„	15,0	„	— mitte üle	5 töötaja
15,0	„	„	25,0	„	— mitte üle	6 töötaja
25,0	„	„	35,0	„	— mitte üle	7 töötaja
35,0	„	„	45,0	„	— mitte üle	8 töötaja
45,0	„	„	55,0	„	— mitte üle	9 töötaja
üle			55,0	tuhande	— mitte üle	10 töötaja

b) kui vabriku-, tehase- või kohalikul komiteel tuleb töötada laialipaigutatud ettevõttes (ehitused, transport, puiduvarumine, palgiparvetus, naftatööstus, geoloogiline luure või ekspeditsioon, sovhoosid, sideettevõtted, kalatööstus ja kivisöetööstus) eraldatakse vabastatud töötajaid sõltuvalt ettevõtte töötajate arvust:

0,5	tuhat	kuni	1,0	tuhat	— mitte üle 1 töötaja
1,0	„	„	2,0	„	— mitte üle 2 töötaja
2,0	„	„	3,0	„	— mitte üle 3 töötaja
3,0	„	„	7,0	„	— mitte üle 4 töötaja
7,0	„	„	9,0	„	— mitte üle 5 töötaja
		üle	9,0	tuhande	— mitte üle 6 töötaja

c) kui ettevõtte tsehhis töötab vähemalt tuhat töötajat, võib ametiühingu tsehhikomitee koosseisus olla 1 vabastatud töötaja.

2. Kehtestada, et käesolev otsus jõustub alates 1. jaanuarist 1970.

TÖÖLISTE JA TEENISTUJATE KOOSOLEKUTEST ETTEVÕTETES, ORGANISATSIOONIDES JA ASUTUSTES

(ÜAÜKN-i presiidiumi 2. septembri 1968. a. otsus, protokoll nr. 17, p. 5.)

Tööliste ja teenistujate koosolekud on, nagu teada, töötajate poliitilise kasvatamise, tööliste ja teenistujate tootmisplaanide täitmisele mobiliseerimise, nende tootmise juhtimisele laialdase kaasatõmbamise, Kommunistliku Partei ja nõukogude valitsuse direktiivide täitmise ühiskondliku kontrolli teostamise, sotsialistliku töödistsipliini tugevdamise sotsialistliku ühiselu reeglite ja normide rikkujate vastase võitluse jne. tähtis vorm. Üldkoosolekute osatähtsus tootmise, tööliste ja teenistujate töö ja heaolu küsimuste otsustamisel suure-

neb veelgi planeerimise ja majandusliku stimuleerimise uue süsteemi elluviimise ja ettevõtete majandusliku iseseisvuse kasvu korral.

Parteiorganisatsioonide juhtimisel ja abil on ametiühinguorganisatsioonid hakanud pöörama enam tähelepanu tööliste ja teenistujate koosolekutele, nende nõuetekohasele ettevalmistamisele ja läbiviimisele. Vabriku- ja tehasekomitee liikmed, ametiühingu aktivistid viibivad regulaarselt tsehhi koosolekutel ja aitavad neid ette valmistada ja läbi viia. Tehaste ajalehtedes ja seinalehtedes valgustatakse süstemaatiliselt koosolekute otsuste ja nendest osavõtjate ettepanekute täitmist.

Samal ajal aga alahindavad nii mõnedki ametiühingukomiteed ja majandusjuhid tööliste ja teenistujate koosolekute tähtsust, mitmetes ettevõtetes viiakse üldkoosolekuid läbi ebaregulaarselt, juhuslikult. Ametiühingukomiteed ei arvesta alati koosolekute päevakorra kindlaksmääramisel kollektiivi arvamust, ei pane koosolekutel arutamisele tõepoolest aktuaalseid küsimusi, ei teata töölistele ja teenistujatele õigeaegselt eelseisvast koosolekust, selle päevakorrast, valmistavad halvasti ette koosolekute läbiviimise ruume.

Mõnedes ettevõtetes ja asutustes ei looda tööliste ja teenistujate koosolekutel vajalikke tingimusi küsimuste vabaks ja asjalikuks arutamiseks, ametiühingu- ja majandusorganisatsioonide töö puuduste kriitika ja enesekriitika arendamiseks. Esineb küllalt juhtumeid, et koosolek viiakse läbi ainult ühes vahetuses, aga otsus vormistatakse kui ületsehhilise koosoleku oma. Mõned majandus- ja ametiühinguorganisatsioonide juhid hoiduvad koosolekutel kõrvale tööliste ja teenistujate teravatele küsimustele ja kriitilistele esinemistele vastamisest, annavad tehtud kriitiliste märkuste ja ettepanekute kohta üldsõnalisi lubadusi, mida hiljem ei täida. Selle tulemusena kaob paljudel töölistel huvi koosolekute vastu. Paljude ettevõtete majandusjuhid ei täida «Riikliku sotsialistliku tootmisettevõtte põhimääruse» nõudeid ja ei kanna tööliste ja teenistujate koosolekutel ette varem vastuvõetud otsuste täitmiseks rakendatud abinõudest. Nii mõneski väikeses ettevõttes, organisatsioonis ja asutuses asendatakse vajaduseta koosolek konverentsiga.

Ametiühingute rajooni-, linna-, oblasti-, krai-, vabariiklikud komiteed, samuti nõukogud ja keskkomiteed üldistavad ja levitavad nõrgalt tööliste ja teenistujate koosolekute läbiviimise positiivseid kogemusi, ei ilmuta küllaldast nõudlikkust ametiühingute vabriku-, tehase, kohalike komiteede ja ettevõtete, organisatsioonide ja asutuste majandusjuhtide vastu, et need viiksid õigesti läbi koosolekuid ja täidaksid koosolekul vastuvõetud otsusi.

ÜAÜKN-i presiidium otsustab:

1. Kohustada ametiühingute vabriku-, tehase-, kohalikke, rajooni-, linna-, oblasti-, krai-, vabariiklikke komiteesid, keskkomiteesid ja nõukogusid kõrvaldama puudused tööliste ja teenistujate koosolekute läbiviimisel. Tuleb tõsta nende osatähtsust ettevõtete, organisatsioonide ja asutuste tootmisalases ning ühiskondlikus elus ja kasutada paremini koosolekuid, kui rahvahulkade poliitilise kasvatamise, kommunistliku partei poliitika selgitamise, tööliste ja teenistujate kommunistliku ülesehitustöö ülesannete edukale lahendamisele mobiliseerimise vahendit.

Tööliste ja teenistujate koosolekutel panna arutamisele ettevõtete majandusliku tegevuse parandamise, ühiskondliku tootmise majandusliku efektiivsuse tõstmise, tööviljakuse tõusu, kapitaalmahutuste ja tootmise põhifondide efektiivsuse tõstmise konkreetsed küsimused; arutada tootmisplaanide, sotsialistlike kohustuste, kollektiivlepingute projekte ja nende täitmise käiku, töö teadusliku organiseerimise juurutamise, kommunistliku töö liikumise arendamise, töödistsipliini tugevdamise küsimusi: elamuehituse ja kultuur-elukondlike ehituste plaanide täitmise, tööliste ja teenistujate puhkuse organiseerimise, töötingimuste, sotsiaalkindlustuse ja muid küsimusi, mis kerkivad üles kollektiivide elus.

Koosolekutel peavad sagedamini esinema ettekannetega vastutavad majandus- ja ametiühingujuhid, hariduse, tervishoiu, kaubanduse, linnatranspordi, elukondliku teenindamise organite, kohalike administratiivorganite esindajad.

2. Kohustada ametiühingute vabriku-, tehase-, kohalikke ja tsehhikomiteesid:

kindlustama tööliste ja teenistujate üld-, tsehhi- ja vahetuste koosolekute regulaarne läbiviimine. Kooskõlas ametiühingute põhikirjaga mitte lubama koosolekute asendamist konverentsidega seal, kus on tingimused tööliste ja teenistujate üldkoosolekute läbiviimiseks;

parandama koosolekute ettevalmistamist, laialt rakendada sellesse töösse töölisi, insenertehnilisi töötajaid, teenistujaid, alalisi komisjone, ametiühingu rühmaorganisaatoreid; koosolekutest õigeaegselt töölistele ja teenistujatele teatama;

looma kõik tingimused selleks, et töölised ja teenistujad võiksid julgelt paljastada puudusi ja minetusi majandus- ja ametiühinguorganisatsioonide töös, isikuid aga, kes on süüdi kriitika summutamises, kes kiusavad taga selle eest, võtma vastutusele;

tähelepanelikult läbi vaatama kriitilised märkused ja ettepanekud, mis tehakse tööliste ja teenistujate koosolekutel, kavandama nende põhjal konkreetsed abinõud, saavutama administratsiooni korralduste ja käskkirjade väljaandmine koosolekutel vastuvõetud otsuste ja ettepanekute täitmiseks konkreetsete tähtaegade ja täitjate kindlaksmääramisega; regulaarselt kandma ette koosolekutel abinõudest, mis on rakendatud varem vastuvõetud otsuste täitmiseks, samuti kasutama sel eesmärgil näitlikku agitatsiooni, ajalehti, seinalehti ja kohalikke raadiosaateid;

ametiühingute keskkomiteedel saavutada, et ministeeriumid ja keskasutused üldistaksid ettepanekuid, mis tehakse tööliste koosolekutel, teeksid nendest praktilised järeldused ning informeeriksid nendest järeldustest vastavaid tööliste ja teenistujate kollektiive.

3. Kohustada ametiühingute nõukogusid ja komiteesid rohkem praktiliselt abistama ametiühingu-algorganisatsioone tööliste ja teenistujate koosolekute ettevalmistamisel ja läbiviimisel, süstemaatiliselt üldistama ja levitama koosolekute ettevalmistamise ja läbiviimise positiivseid kogemusi, tugevdama nõudlikkust vabriku-, tehase-, kohalike komiteede ja majandusjuhtide vastu, et nad täidaksid õigeaegselt tööliste ja teenistujate otsuseid ja ettepanekuid. Koosolekutel peavad süstemaatiliselt viibima ja esinema ettekannetega ametiühingute nõukogude, keskkomiteede ja ÜAÜKN-i juhtivad töötajad.

4. Teha ametiühingute ajalehtede ja ajakirjade toimetustele ettepanek parandada tööliste ja teenistujate koosolekute ettevalmistamise ja läbiviimise valgustamist.

(СП ВЦСПС, июль—сентябрь 1968, стр. 19—22.)

AMETIÜHINGULIIKMED

VANADUSPENSIONÄRIDE AMETIÜHINGUSSE KUULUVUSEST

(Väljavõte ÜAÜKN-i presiidiumi 24. juuli 1956. a. otsusest.)

5. Määrata kindlaks, et ametiühinguliikmed-pensionärid, kes on katkestanud töö tervisliku seisukorra või vanaduse tõttu:

a) võivad jääda arvele ettevõtte või asutuse ametiühinguorganisatsiooni oma viimase töökoha järgi. Elukoha muutmisel ametiühinguliikmed-pensionärid võetakse arvele antud ametiühingu ühe algorganisatsiooni poolt vastava ametiühingu oblasti- või rajoonikomitee korraldusel; juhul, kui pensionäri uues

elukohas pole antud ametiühinguorganisatsiooni, võib ta olla arvel tema elukohale kõige lähemas ametiühinguorganisatsioonis;

b) vastastikuse abistamise kassa liikmeiks võivad pensionärid jääda viimase töökoha juurde või sinna, kus nad on ametiühingu arvel.

(«Бюллетень ВЦСПС», 1956, № 14.)

TEHNILISTE JA INSENER-MAJANDUSLIKE KÕRGEMATE ÕPPEASUTUSTE ÜLIÕPILASTE AMETIÜHINGULISEST ARVELOLEMISEST TOOTMISTÖÖL JA TOOTMISPRAKTIKAL VIIBIMISE AJAL

(ÜAÜKN-i sekretariaadi 21. novembri 1959. a. otsus.)

Määrata kindlaks, et ametiühinguliikmed — tehnilise ja insener-majanduslike kõrgemate õppeasutuste üliõpilased tulevad ettevõtetes, asutustes ja organisatsioonides tootmistöödel või tootmispraktikal viibimise aja jooksul (kui tootmistöö või tootmispraktika kestus ei ole alla 6 kuu) võtta ametiühingulisele arvele nende ettevõtete, asutuste või organisatsioonide ametiühinguorganisatsioonides, kus nad töötavad või on tootmispraktikal.

(«Бюллетень ВЦСПС», 1959, № 23.)

KOLHOOSIDESSE JUHTIVALE TÖÖLE LÄHETATUD TÖÖLISTE, TEENISTUJATE JA SPETSIALISTIDE AMETIÜHINGUSSE KUULUVUSEST

(ÜAÜKN-i sekretariaadi 23. mai 1955. a. otsus.)

Määrata, et ettevõtete ja asutuste töölised, teenistujad ja spetsialistid, kes on ühiskondlike organisatsioonide poolt soovitatud juhtivale tööle kolhoosi (artelli esimeeste ja nende asetäitjatena), võivad olla ametiühinguliikmeiks üldistel alustel.

Tähendatud töötajad kuuluvad ametiühingulisele teenindamisele põllumajanduse ja varumise tööliste ja teenistujate ametiühingus.

(«Бюллетень ВЦСПС», 1955, № 10.)

AMETIÜHINGU ARUANDLUS

AMETIÜHINGUORGANITE REGULAARSEST ARUANDLUSEST AMETIÜHINGULIIKMETELE

(Väljavõte ÜAÜKN-i presiidiumi 7. märtsi 1958. a. otsusest.)

Vastavalt NLKP Keskkomitee detsembripleenumi (1957. a.) otsusele «NSV Liidu ametiühingute tööst» ÜAÜKN-i presiidium otsustab:

1. Kohustada ametiühingute kesk-, vabariiklikke, krai- ja oblastikomiteesid ning ametiühingute nõukogusid esinema tehtud töö ulatuslikuks läbiarutamiseks regulaarselt ettekannetega ettevõtete ning asutuste ametiühinguliikmete koosolekutel ja konverentsidel, samuti ametiühinguaktiivi koosolekutel.

(«Бюллетень ВЦСПС», 1958, № 7.)

AMETIÜHINGUORGANITE VALIMISE JUHEND

(Kinnitatud VAÜKN-i presiidiumi poolt 17. jaanuaril 1964. a., osalised muudatused on tehtud 5. juulil 1968. a.)

1. Vastavalt NSV Liidu ametiühingute põhikirjale viiakse ametiühinguorganite valimised ametiühingute alg- ning tsehhiorganisatsioonides ja ametiühingurühmades läbi kord aastas. Ametiühingute rajooni-, linna-, oblasti-, krai-, raudtee-, basseini-, territoriaal- ja vabariiklike komiteede, ametiühingute oblasti- ja krainõukogude, samuti ametiühingute nende vabriku-, tehase- ja kohalike komiteede, millele on antud ametiühingu rajoonikomitee õigused, valimised viiakse läbi kord kahe aasta jooksul. Vabariiklike ametiühingute nõukogude ja ametiühingute keskkomiteede valimised viiakse läbi kord nelja aasta jooksul. Revisjonikomisjonid valitakse üheaegselt vastava ametiühingukomitee või nõukoguga.

2. Ametiühingu-algorganisatsioonide aruande-valimiskoosolekud ning linnade ja rajoonide ametiühingukonverentsid viiakse üldreeglina läbi väljaspool tööaega.

3. Ametiühingu-algorganisatsioonide ja nende revisjonikomisjonide ning tsehhikomiteede ja büroode, samuti ametiühingu rühmaorganisaatorite aruandlused ja valimised viiakse läbi vastavate ametiühingute alg- ja tsehhiorganisatsioonide ning ametiühingurühmade üldkoosolekuil järgmises korras: kõigepealt esitavad aruande ja valitakse ametiühingu rühmaorganisaatorid, tsehhikomiteed ja ametiühingubürood, seejärel vabriku-, tehase- ja kohalikud komiteed ning revisjonikomisjonid.

Ettevõtetes, kus töötatakse vahetustega, viiakse vabriku-, tehase- ja tsehhikomiteede ning revisjonikomisjonide aruandlus ja valimised läbi vahetuste ametiühingukoosolekuil.

Ametiühinguorganisaatorite aruandlus ja valimised neis algorganisatsioonides, kuhu kuulub vähem kui 15 ametiühinguliiget ning kus vastavalt NSV Liidu ametiühingute põhikirjale ei või moodustada vabriku-, tehase- või kohalikke komiteesid, viiakse läbi ametiühinguliikmete üldkoosolekuid.

4. Suurtes ettevõtetes, asutustes, õppeasutustes ning suurtes tsehhides, kus pole võimalik korraldada ametiühinguliikmete üldkoosolekut, võib vabriku-, tehase- või kohalike komiteede ja revisjonikomisjonide aruandluse ja valimised läbi viia ametiühingukonverentsidel, kusjuures selleks peab olema igal üksikul juhul vastava oblasti-, krai-, raudtee-, basseini-, territoriaal-, vabariikliku komitee või ametiühingute nõukogu luba, tsehhikonverentsi puhul aga käitis- või kohaliku komitee luba.

Ametiühingu-algorganisatsioonide konverentsi delegaadid valitakse vabriku-, tehase- või kohaliku komitee poolt kindlaksmääratud esindusnormide alusel, mis on kooskõlastatud ametiühingu rajooni- või linnakomiteega; seal, kus pole rajooni- või linnakomiteed, kooskõlastatakse oblasti-, krai-, raudtee-, basseini-, territoriaal-, vabariikliku komitee või ametiühingute nõukoguga. Ametiühingu tsehhikonverentsi delegaadid valitakse vabriku-, tehase- või kohaliku komitee poolt kindlaksmääratud esindusnormide alusel.

Enne konverentsi kokkukutsumist esineb ametiühingu vabriku-, tehase- või kohalik komitee ja revisjonikomisjon aruandega tööst tsehhi või vahetuse koosolekul, tsehhikomitee aga — vahetuste koosolekuil.

5. Ametiühingu rajooni-, linna-, oblasti-, krai-, raudtee-, basseini-, territoriaal- ja vabariiklikud komiteed ja revisjonikomisjonid valitakse vastava ametiühingukonverentsi poolt.

Ametiühingu rajooni- ja linnakonverentsi delegaadid valitakse ametiühingu-algorganisatsioonide üldkoosolekutel (konverentsidel). Ametiühingu oblasti-, krai-, raudtee-, basseini-, territoriaal- ja vabariiklike konverentside delegaadid valitakse ametiühinguorganisatsioonide üldkoosolekute (konverentside) ja ametiühingu rajooni- ja linnakonverentside poolt. Konverentside esindusnormid määratakse kindlaks vastavate ametiühingukomiteede poolt.

6. Oblasti või krai ametiühingute nõukogud ja revisjonikomisjonid valitakse vastavatel ametiühingutevahelistel konverentsidel, vabariiklikud ametiühingute nõukogud ja revisjonikomisjonid aga liiduvabariikide ametiühingute kongressil.

Ametiühingutevaheliste konverentside ja ametiühingute kongresside delegaadid neis liiduvabariikides, kus puuduvad oblastid, valitakse ametiühingute nõukogude poolt vahetult juhtivate ametiühingu-algorganisatsioonide üldkoosolekuil (konverentsidel) ja rajoonide, linnade, oblastite, kraide, vabariikide tootmisharude ametiühingukonverentsidel. Liiduvabariikides, kus on oblastid, valitakse ametiühingukongressi delegaadid oblasti ametiühinguvahelistel konverentsidel.

Nende ametiühingute, millel on liiniline struktuur (raudteetranspordi, mereja jõelaevastiku, geoloogilise luure töölised, lennundusala töötajad), delegaadid ametiühingutevahelistele konverentsidele ja liiduvabariikide ametiühingute kongressidele valitakse antud oblasti, krai või liiduvabariigi ametiühingu-algorganisatsioonide üldkoosolekutel (konverentsidel).

Märkus: Juhul kui nimetatud ametiühingute vabariiklikud, basseini-, raudtee-, territoriaal-, grupi- või rajoonikomiteed ühendavad vaid ühe liiduvabariigi, krai või oblasti territooriumil asuvaid ametiühinguorganisatsioone, valitakse delegaadid ametiühingutevahelistele konverentsidele ja liiduvabariikide ametiühingute kongressidele vastava ametiühingu vabariikliku, basseini-, raudtee-, territoriaal-, grupi- või rajoonikonverentsi poolt.

Oblastite ja kraide ametiühingutevaheliste konverentside ning liiduvabariikide ametiühingute kongresside esindusnormid määratakse kindlaks vastavate ametiühingute nõukogude poolt.

7. Ametiühingute keskkomiteed ja revisjonikomisjonid valitakse vastavate ametiühingute kongressidel. Kongressi delegaadid valitakse oblastite, kraide, raudtee, basseinide, territoriaalsete ja vabariiklike konverentside poolt, seal, kus pole tööstusharu ametiühingu oblasti-, krai-, raudtee-, basseini-, territoriaalset või vabariiklikku komiteed — ametiühingu-algorganisatsioonide üldkoosolekuil (konverentsidel) ametiühingu keskkomiteede poolt kindlaksmääratud normi alusel.

8. Rajoonide, linnade, oblastite, kraide, raudteede, basseinide, territoriaalsete vabariiklike ametiühingukonverentside ja tootmisharude ametiühingukongressi delegaadid, samuti ametiühingutevaheliste konverentside ja kongresside delegaadid liiduvabariikides, kus puuduvad oblastid, võib vajaduse korral valida vastava ametiühingukomitee või ametiühingute nõukogu otsusel mitme väikesearvulise algorganisatsiooni ametiühinguliikmete piirkondlikul konverentsil.

9. Ametiühinguliikmeile teatatakse eelnevalt koosoleku, konverentsi või kongressi ajast:

a) ametiühingu rühmaorganisaatori valimistel — vähemalt 3 päeva enne valimisi;

b) tsehhikomitee, ametiühingubüroo ja ametiühinguorganisaatori valimistel — vähemalt 5 päeva enne valimisi;

c) vabriku-, tehase- või kohaliku komitee valimistel — vähemalt 10 päeva enne valimisi;

d) ametiühingu rajooni- või linnakomitee valimistel — vähemalt 15 päeva enne valimisi;

e) ametiühingu oblasti-, krai-, raudtee-, basseini-, territoriaal- või vabariikliku komitee valimistel — vähemalt 20 päeva enne valimisi;

f) oblasti, krai ja liiduvabariigi ametiühingute nõukogu ning ametiühingu keskkomitee valimistel — vähemalt üks kuu enne valimisi.

10. Ametiühinguliikmete aruande-valimiskoosolek loetakse otsustusvõimeliseks, kui koosolekust võtab osa vähemalt $^2/_3$ valimiste päeval ettevõttes või asutuses töötavaist ametiühinguliikmeist. Ametiühingute konverentsid ja kongressid loetakse otsustusvõimeliseks, kui neist võtab osa vähemalt $^2/_3$ delegaate.

11. Tootmisharude ametiühingu rajooni-, linna-, oblasti-, krai-, raudtee-, basseini-, territoriaalse ja vabariikliku komitee ning keskkomitee, samuti oblasti,

krai- ja vabariigi ametiühingute nõukogu aruanded arutatakse eelnevalt läbi ja kinnitatakse vastava komitee või ametiühingute nõukogu pleenumil, ametiühingu-algorganisatsioonides aga vabriku-, tehase-, kohaliku või tsehhikomitee ning ametiühingubüroo koosolekul; revisjonikomisjoni aruanded kuulatakse ära ja kinnitatakse revisjonikomisjoni koosolekul.

Aruannete eelnev läbiarutamine ei võta ametiühinguorganite liikmeilt õigust kritiseerida koosolekuil, konverentsidel ja kongressidel ametiühinguorganisatsiooni juhtimises ja töös esinevaid puudusi.

12. Ametiühingukoosolekute, -konverentside ja -kongresside töö juhtimiseks valitakse lahtisel hääletamisel:

ametiühingu alg- ja tsehhiorganisatsioonide ning ametiühingurühmade aruande-valimiskoosolekuil (konverentsidel) — presiidium või koosoleku juhataja ja sekretär;

konverentsidel ja kongressidel — presiidium, sekretariaat ja mandaatkomisjon.

Nimetatud juhtivate organite arvulise koosseisu määrab kindlaks koosolek, konverents või kongress. Koosolekute, konverentside ja kongresside juhtivatesse organitesse võib valida ka kõrgemalseisvate ametiühinguorganite esindajaid.

13. Vastavalt NSV Liidu ametiühingute põhikirja 18. paragrahvile jälgitakse kõigi ametiühinguorganite valimistel nende koosseisu süstemaatilise uuendamise ja juhtimise järjekestvuse põhimõtet.

Kandidaatide ülesseadmine ametiühinguorganeisse ja nende läbiarutamine

14. Ametiühinguorganite valimised viiakse läbi pärast seda, kui koosolek, konverents või kongress on ära kuulanud ja läbi arutanud ametiühingu rühmaorganisaatori, ametiühingubüroo, ametiühinguorganisaatori, vastava komitee või ametiühingute nõukogu aruande ja revisjonikomisjoni ettekande ning võtnud nende alusel vastu otsuse. Enne valimiste läbiviimist määrab ametiühingukoosolek, -konverents või -kongress lahtisel hääletamisel eelnevalt kindlaks valitava ametiühinguorgani liikmete ja liikmekandidaatide arvulise koosseisu.

15. Kandidaate ametiühinguorganite uude koosseisu esitavad ametiühingukoosolekust osavõtjad, konverentside ja kongresside delegaadid ametiühingukoosolekuil, konverentsidel või kongressidel eraldi ametiühingukomitee liikmeteks ja liikmekandidaatideks, samuti revisjonikomisjoni liikmeteks.

Ametiühinguorganite koosseisu võib esitada kandidaate ka koosolekul mitteviibivate ametiühinguliikmete hulgast, kes pole konverentsi või kongressi delegaadid või kuuluvad teistesse ametiühingutesse.

Pärast seda kui on tehtud ettepanek lõpetada kandidaatide ülesseadmine, annab koosoleku, konverentsi või kongressi presiidium selle ettepaneku otsustada koosolekule, konverentsile või kongressile. Viimane otsustab lahtisel hääletamisel, kas lõpetada uute kandidaatide ülesseadmine või jätkata seda.

16. Ametiühingu rajooni-, linna-, oblasti-, krai-, raudtee-, basseini-, territoriaal- või vabariikliku konverentsi, tootmisharu ametiühingu kongressi, oblasti ja krai ametiühingute vahelise konverentsi või liiduvabariigi ametiühingute kongressi presiidiumi otsusel võib ametiühinguorganite uue koosseisu eelnevaks kavandamiseks kokku kutsuda delegatsioonide esindajate nõupidamisi. Samal otstarbel võib vabriku-, tehase- ja tsehhikonverentsidel ning ametiühingu-algorganisatsioonide koosolekuil vastavalt konverentsi või koosoleku otsusele läbi viia tsehhide, vahetuste ja jaoskondade ametiühinguorganisatsioonide delegatsioonide esindajate nõupidamisi.

Delegatsioonide esindajate nõupidamisel soovitatud kandidaadid seatakse üles ametiühingukoosolekul, -konverentsil või -kongressil selle nõupidamise nimel ja arutatakse koosolekul, konverentsil või kongressil üldises korras personaalselt läbi.

Kandidaatide eelnev ülesseadmine ametiühingute uude koosseisu delegatsioonide esindajate nõupidamise poolt ei piira koosolekust osavõtjate ning kon-

verentsi või kongressi delegaatide õigust sealsamas koosolekul, konverentsil või kongressil kandidaate üles seada ja läbi arutada.

17. Koosolekust osavõtjad, konverentsi ja kongressi delegaadid arutavad oma istungil personaalselt läbi kõik kandidaadid nende esitamise järjekorras. Igal koosolekust osavõtval konverentsi või kongressi delegaadil on valimistel piiramatu õigus taandada ja kritiseerida kandidaate, sealhulgas ka delegatsioonide esindajate nõupidamise poolt esitatuid.

Kui on tehtud ettepanek lõpetada ühe või teise kandidatuuri läbiarutamine, otsustab koosolek, konverents või kongress lahtisel hääletamisel, kas antud kandidatuuri arutamine lõpetada või jätkata seda.

18. Pärast nende kandidaatide läbiarutamist, kelle kohta tehti ettepanek taandada, tuleb igal üksikul juhul lahtisel hääletamisel otsustada, kas võtta antud kandidaat salajase hääletamise nimekirja või mitte.

Neid kandidaate, kelle kohta taandamise ettepanekuid ei tehtud, ei panda lahtisele hääletamisele, vaid võetakse (salajase) hääletamise nimekirja valimiste läbiviimiseks.

Kinniseks (salajaseks) hääletamiseks esitatavate kandidaatide nimekirja õigsuse eest vastutab koosoleku, konverentsi või kongressi presiidium.

Hääletamise kord

19. Kinnisel (salajasel) hääletamisel valitakse:

a) ametiühingubüroo ja tsehhikomitee liikmed;

b) vabriku-, tehase- ja kohalike komiteede ning revisjonikomisjoni liikmed;

c) ametiühingute rajooni-, linna-, oblasti-, krai-, raudtee-, basseini-, territoriaal-, vabariiklike ja keskkomiteede liikmed ja liikmekandidaadid ning revisjonikomisjoni liikmed;

d) oblastite, kraide ja vabariikide ametiühingute nõukogude liikmed ja liikmekandidaadid ning revisjonikomisjonide liikmed;

e) tootmisharude ametiühingute rajooni-, linna-, oblasti-, krai-, raudtee-, basseini-, territoriaal- ja vabariiklike konverentside ning kongresside delegaadid, samuti kraide ja oblastite ametiühingutevaheliste konverentside ning liiduvabariikide ametiühingukongresside delegaadid.

20. Lahtisel hääletamisel valitakse:

a) ametiühinguorganisaatorid ametiühingu-algorganisatsioonides, kus on vähem kui 15 ametiühinguliiget, ametiühinguliikmete üldkoosolekul;

b) ametiühingu rühmaorganisaatorid — ametiühingurühma koosolekul;

c) ametiühingu tsehhikonverentsi delegaadid — ametiühingurühma koosolekul;

d) käitise ametiühingukonverentsi delegaadid — tsehhi või vahetuste ametiühingukoosolekuil või tsehhikonverentsidel;

e) piirkondlike ametiühingukonverentside delegaadid — ametiühinguliikmete üldkoosolekuil;

f) ametiühingu vabriku-, tehase-, kohalike ja tsehhikomiteede ning büroode esimehed, esimeeste asetäitjad ja laekurid — ametiühingukomiteede ja -büroode koosolekuil;

Märkus. Ametiühingu rajoonikomitee õigustega vabriku-, tehase- või kohalik komitee valib ka komitee presiidiumi liikmed.

g) ametiühingute rajooni-, linna-, oblasti-, krai-, raudtee-, basseini-, territoriaal-, vabariiklike ja keskkomiteede ning oblastite, kraide ja vabariiklike ametiühingute nõukogude esimehed, sekretärid ja presiidiumi liikmed — vastavate ametiühingukomiteede või ametiühingute nõukogu pleenumil;

h) revisjonikomisjonide esimehed ja sekretärid — revisjonikomisjonide koosolekuil.

21. Ametiühinguorganisaatorite ja rühmaorganisaatorite ning tsehhi-, vabriku-, tehase- ja kohalike komiteede ning ametiühingute piirkondlike konverent-

side delegaatide valimiskoosolekuil toimub pärast esitatud kandidatuuride läbiarutamist iga nimekirja jäetud kandidaadi lahtine hääletamine. Koosoleku presiidium või juhataja loeb eraldi iga kandidatuuri puhul antud «poolt» ja «vastu» hääled ning teatab koosolekule hääletuse tulemustest. Valituks loetakse kandidaadid, kes saavad üle poolte koosolekul viibivate ametiühinguliikmete häältest. Hääletamise tulemused kantakse koosoleku protokolli.

22. Kinnise (salajase) hääletamise läbiviimiseks ning hääletamise tulemuste kokkuvõtmiseks valib koosolek, konverents või kongress lahtisel hääletamisel häältelugemiskomisjoni. Häältelugemiskomisjoni liikmete arvu määrab kindlaks koosolek, konverents või kongress. Häältelugemiskomisjoni liikmed valivad endi hulgast esimehe ja sekretäri.

23. Vahetustega töötavates ettevõtetes toimub aruannete läbiarutamine ning ametiühinguorganite uude koosseisu kandidaatide ülesseadmine ja läbiarutamine vahetuste ametiühinguliikmete koosolekuil. Vahetuste koosolekute presiidiumid kannavad ühisesse kinnise (salajase) hääletamise nimekirja kõik vahetuste koosolekutel esitatud kandidatuurid, välja arvatud need, kelle taandamise poolt hääletas üle poole vahetuste koosolekuist osavõtnud ametiühinguliikmeid. Nimekiri pannakse hääletusele vahetuste ametiühinguliikmete koosolekuil.

Iga vahetuse koosoleku häältelugemiskomisjon teeb kokkuvõtted vahetuse hääletamise tulemustest. Üldkokkuvõte vahetuste koosolekuil antud häältest tehakse aga kõikide vahetuste häältelugemiskomisjonide ühisel istungil. Hääletamise tulemused tehakse ametiühinguliikmeile teatavaks vahetuste või tsehhide ametiühingukoosolekuil.

24. Juhtivate ametiühinguorganite valimisest kinnisel (salajasel) hääletamisel võtavad osa ainult antud ametiühinguorganisatsiooni liikmed, konverentsi või kongressi delegaadid.

Hääletamine viiakse läbi järgmises korras:

a) enne kinnist hääletamist valmistab häältelugemiskomisjon ette salajase hääletamise bülletäänid (nimekirjad) ja pitseerib valimiskastid, häältelugemiskomisjoni esimees selgitab koosolekust osavõtjaile, konverentsi või kongressi delegaatidele kinnise (salajase) hääletamise korda;

b) häältelugemiskomisjon annab igale valimiskoosolekust osavõtjale, konverentsi või kongressi delegaadile ametiühingu liikmepileti või delegaadimandaadi ettenäitamisel bülletääni (nimekirja) ühe eksemplari koosoleku, konverentsi või kongressi poolt valitava ametiühinguorgani liikmeks esitatud kandidaatide nimedega ja eraldi liikmekandidaatideks ning revisjonikomisjoni liikmeteks esitatute nimekirjad; bülletääni väljaandmisel tehakse koosolekust osavõtjate, konverentsi või kongressi delegaatide nimekirja märge selle kohta, et antud ametiühinguliige on hääletamisest osa võtnud;

c) igal koosolekust osavõtjal, konverentsi või kongressi delegaadil on õigus kinnisel (salajasel) hääletamisel üksikuid kandidaate bülletäänist (nimekirjast) maha tõmmata või lisada uusi, sõltumata sellest, missuguses arvulises koosseisus on eelnevalt otsustatud üks või teine ametiühinguorgan valida.

25. Pärast hääletamist avab häältelugemiskomisjon, lahkumata ruumist, kus valimised toimusid, valimiskastid ja teeb kindlaks valimise tulemused ametiühinguorgani liikmete ja liikmekandidaatide osas eraldi.

Häältelugemiskomisjon on kohustatud lugema kõik «poolt» ja «vastu» hääled iga kandidaadi kohta eraldi. Pärast hääletamise tulemuste kindlakstegemist koostab häältelugemiskomisjon protokolli, kuhu kantakse hääletamise tulemused iga kandidaadi kohta eraldi. Protokollile kirjutavad alla kõik häältelugemiskomisjoni liikmed.

Ruumis, kus toimub hääletamise tulemuste kokkuvõte, ei tohi viibida keegi peale häältelugemiskomisjoni liikmete.

26. Häältelugemiskomisjon teeb koosolekule, konverentsile või kongressile teatavaks hääletamise tulemused iga kandidaadi kohta eraldi. Ametiühinguorgani koosseisu valituks loetakse kandidaadid, kelle poolt hääletas üle poole koosolekust osavõtnud ametiühinguliikmeist, konverentsi või kongressi delegaatidest.

27. Häältelugemiskomisjoni teadaande valimiste tulemuste kohta kinnitab koosolek, konverents või kongress.

Kui salajase hääletamise tulemusena valitakse ametiühinguorganisse mõnevõrra rohkem või vähem liikmeid (kandidaate), kui eelnevalt oli kindlaks määratud, võib koosolek, konverents või kongress, vastavalt salajase hääletamise tulemustele, lahtisel hääletamisel vastu võtta otsuse ametiühinguorgani uue arvulise koosseisu kinnitamise kohta. Juhul kui enamik koosolekust osavõtjaid, konverentsi või kongressi delegaate hääletab selle poolt, et jätta ametiühinguorgani arvuline koosseis selliseks, nagu see oli eelnevalt ette nähtud, tuleb ülesseatud kandidaadid uuesti läbi arutada ning läbi viia uus kinnine (salajane) hääletamine.

Valitud ametiühingukomitee, ametiühingute nõukogu ja revisjonikomisjoni koosseis kantakse koosoleku, konverentsi või kongressi protokolli.

28. Iga ametiühinguorgani kinnise (salajase) hääletamise kõik materjalid (kandidaatide nimekirjad, kirjalikud avaldused, hääletamise tulemused jne.) tuleb säilitada järgmiste valimisteni vastavates ametiühinguorganites rangelt arvel olevate dokumentidena.

Pärast ametiühinguorgani uue koosseisu valimist tuleb kõik eelmiste valimiste materjalid hävitada, mille kohta koostatakse akt ametiühinguorgani ja revisjonikomisjoni esimehe allkirjadega. Aktid säilitatakse arvelolevate dokumentidena.

(СП ВЦСПС, июль—сентябрь 1968, стр. 6—13.)

AMETIÜHINGUORGANITE ARVULINE NÄIDISKOOSSEIS

(ÜAÜKN-i presiidiumi 14. oktoobri 1966. a. otsuse lisa. Protokoll nr. 26, p. 4.)

1. Rajooni-, linna-, basseini-, raudtee-, oblasti-, krai ja vabariiklikul komiteel, mis ühendab	
— kuni 10 000 ametiühinguliiget	11—41 inimest
10 000 kuni 50 000 ametiühinguliiget	41—51 inimest
50 000 kuni 100 000 ametiühinguliiget	51—65 inimest
üle 100 000 ametiühinguliikme	65—75 inimest
2. Ametiühingu keskkomiteel, mis ühendab:	
kuni 700 000 ametiühinguliiget	47—65 inimest
700 000 kuni 2 miljonit ametiühinguliiget	67—85 inimest
üle 2 miljoni ametiühinguliikme	85—105 inimest
Põllumajanduse ja Varumise Tööliste ja Teenistujate Ametiühingu Keskkomiteel	145 inimest
3. Ametiühingu oblasti-, krai-, vabariiklikul nõukogul, mis ühendab:	
kuni 150 000 ametiühinguliiget	43—51 inimest
151 000 kuni 300 000 ametiühinguliiget	51—65 inimest
301 000 kuni 600 000 ametiühinguliiget	65—85 inimest
601 000 kuni 2 miljonit ametiühinguliiget	85—105 inimest
üle 2 miljoni ametiühinguliikme	105—125 inimest
4. Ametiühinguorganite liikmekandidaatide arv — mitte üle ühe kolmandiku ametiühingu komiteede, nõukogude liikmete arvust	
5. Revisjonikomisjonide liikmete arv:	
ametiühingute rajooni-, linna-, basseini-, raudtee-, oblasti-, krai-, vabariiklikel ja keskkomiteedel	5—7 inimest
ametiühingute nõukogudel	7—11 inimest

Ametiühingute tootmisharude ja ühingutevaheliste konverentside ja kongresside delegaatide näidisarv

1. Tootmisharu linna- ja rajoonikonverents	50—200 delegaati
2. Tootmisharu basseini-, raudtee-, oblasti-, krai-, vabariiklik konverents	100—250 delegaati
3. Tootmisharu ametiühingute kongress ametiühinguliikmete arvu korral:	
kuni 700 000	250—300 delegaati
700 000 kuni 2 miljonit	300—450 delegaati
üle 2 miljoni	kuni 600 delegaati
4. Oblasti, krai, ühingutevaheline konverents, vabariigi ametiühingute kongress oblastis, krais, vabariigis ametiühinguliikmete arvu korral:	
kuni 150 000	150—175 delegaati
151 000 kuni 300 000	175—225 delegaati
301 000 kuni 600 000	225—300 delegaati
601 000 kuni 2 miljonit	300—550 delegaati
üle 2 miljoni	kuni 700 delegaati

(СП ВЦСПС, октябрь—декабрь 1966, стр. 10—13.)

AMETIÜHINGUPILETITE VALMISTAMISE, HOIDMISE, VÄLJAANDMISE JA ARVESTAMISE KORRA JUHEND

(Väljavõte ÜAÜKN-i presiidiumi 20. juuli 1962. a. otsusest.)

1. Kinnitada juhend «Ametiühingupiletite valmistamise, hoidmise, väljaandmise ja arvestamise korrast» (lisas).

2. Lugeda kehtetuks ÜAÜKN-i presiidiumi poolt 22. jaanuaril 1955. aastal kinnitatud juhend «Ametiühingupiletite valmistamise, hoidmise, väljaandmise ja arvestamise korrast».

(СП ВЦСПС, 1962, стр. 71.)

AMETIÜHINGUPILETITE VALMISTAMISE, HOIDMISE, VÄLJAANDMISE JA ARVESTAMISE KORRA JUHEND

(Kinnitatud ÜAÜKN-i presiidiumi 20. juuli 1962. a. otsusega.)

I. Ametiühingupiletite blankettide valmistamine ja laialisaatmine

1. Ametiühingupiletite blanketid trükib ÜAÜKN-i kirjastus «Profizdat» vene ja liiduvabariikide keeltes ühtse näidise järgi, mis on kinnitatud Üleliidulise Ametiühingute Kesknõukogu presiidiumi poolt.

Igas liiduvabariigis kehtestatakse ametiühingupiletite blankettide jaoks oma numeratsioon.

2. ÜAÜKN-i sekretariaat määrab igal aastal kindlaks valmistamisele kuuluvate ametiühingupiletite blankettide hulga. Ametiühingute nõukogude tellimused ametiühingupiletite blankettidele esitatakse «Profizdatile» igal aastal hiljemalt 1. septembriks.

3. «Profizdat» saadab ametiühingupiletite blanketid laiali ametiühingute nõukogude tellimuste põhjal.

Ametiühingute nõukogud, ametiühingu vabariiklikud, krai-, oblasti-, raudtee-, basseini-, linna- ja rajoonikomiteed saadavad välja ametiühingupiletite blanketid vabriku-, tahase- ja kohalike komiteede avalduste põhjal, mis on eelnevalt kontrollitud raamatupidamise andmetega ametiühingupiletite blankettide jäägi kohta ja kinnitatud ametiühingute nõukogu või ametiühingukomitee esimehe või sekretäri poolt.

Juhul, kui vabriku-, tehase- või kohalikud komiteed ei ole esitanud aruannet varem saadud ametiühingupiletite blankettide kohta, avaldused rahuldamisele ei kuulu.

Ametiühingupiletite blankettide laialisaatmisest teatatakse adressaadile eriteatega, kus on tähendatud blankettide arv, numbrid ja blankettide väljasaatmise kuupäev.

4. Pärast ametiühingupiletite blankettide saamist «Profizdatist» või kõrgemalseisvast ametiühinguorganist kontrollib viivitamatult saadud blankette ametiühingute nõukogus või ametiühingukomitees moodustatud komisjon, mille koosseisu kuuluvad ametiühingute nõukogu või ametiühingukomitee esimees, ametiühingupiletite blankettide hoidmise eest vastutav isik ja revisjonikomisjoni liige.

Kontrollimise tulemuste kohta koostatakse akt (lisa nr. 1), kus märgitakse saadud ametiühingupiletite blankettide numbrid ja hulk, samuti praagi, blankettide puudu- ja ülejäägi juhud. Üks akti eksemplar saadetakse organisatsioonile, kellelt saadi piletiblanketid, teine eksemplar antakse üle raamatupidamisele ning kolmas allkirja vastu isikule, kes vastutab materiaalselt ametiühingupiletite blankettide säilitamise eest. Väljapraagitud ametiühingupiletite blanketid saadetakse koos aktiga saatjale tagasi. «Profizdatile» pretensioonide esitamiseks kehtestatakse ühekuuline tähtaeg, arvates ametiühingupiletite blankettide saamise päevast.

II. Ametiühingupiletite blankettide säilitamine

5. Ametiühingupiletite plankette säilitatakse ametiühingute nõukogudes, vabariiklikes, krai-, oblasti-, raudtee-, basseini-, linna-, rajoonikomiteedes ning vabriku-, tehase- või kohalikes komiteedes rangelt arvelolevate dokumentide hoidmiseks kehtestatud korras (tulekindlates kappides, kastides või selleks eraldi sisustatud ruumides).

6. Vastutus ametiühingupiletite blankettide alalhoidmise eest pannakse ametiühingute nõukogude ja ametiühingukomiteede esimeestele.

7. Ametiühinguorganite revisjonikomisjonid võrdlevad kaks korda aastas ametiühingupiletite blankettide faktilist seisu raamatupidamise andmetega. Kontrollimise tulemuste kohta koostatakse akt.

III. Ametiühingupiletite väljaandmine

8. Ametiühingusse astunud töölistele, teenistujatele ja õpilastele on ametiühingupileti väljaandmise aluseks vabriku-, tehase- või kohaliku komitee (tsehhikomitee) poolt kinnitatud ametiühingurühma üldkoosoleku otsus. Ettevõtetes ja asutustes, kus pole ametiühingurühmi, antakse ametiühingupilet välja ametiühinguliikmete üldkoosoleku otsuse põhjal.

9. Ametiühingupiletile kirjutab alla ja annab ametiühinguliikmele välja vabriku-, tehase- või kohaliku komitee esimees või esimehe asetäitja isiklikult hiljemalt viie päeva kestel pärast ametiühingurühma üldkoosoleku otsuse kinnitamist vabriku-, tehase-, või kohaliku komitee (tsehhikomitee) poolt. Ametiühinguliikmete arvestuskaart ja ametiühingu liikmemaksude tasumise kaart täidetakse üheaegselt ametiühingupileti väljaandmise vormistamisega.

Üksikjuhtumeil võib vabriku-, tehase- või kohaliku komitee otsusel anda ametiühingupiletite kätteandmise õiguse tsehhikomitee (ametiühingubüroo) esimehele.

Ametiühingu-algorganisatsioonides, kus on alla 25 ametiühinguliikme ja kus vastavalt ametiühingu põhikirjale ei saa moodustada vabriku-, tehase- või kohalikke komiteesid, annab ametiühingupileti kätte kõrgemalseisev ametiühinguorgan: ametiühingu rajooni-, linna-, oblastikomitee või selle korraldusel — ametiühinguorganisaator.

Ametiühingupiletid antakse ametiühinguliikmetele kätte allkirja vastu ametiühingupiletite väljaandmise arvestusraamatus.

10. Ametiühingupiletid, mille kehtivuse aeg on möödas, samuti kulunud piletid, vahetatakse ringi vabriku-, tehase- ja kohalikes komiteedes. Vanad piletid antakse ametiühinguliikmetele tagasi, kusjuures pileti igale leheküljele tehakse märkus «vahetatud».

11. Kulunud ametiühingupiletite vahetamine, samuti kaotatud piletite asendamine toimub vabriku-, tehase- või kohaliku komitee otsusel. Seejuures teeb vabriku-, tehase- (tsehhi-) komitee uude ametiühingupiletisse liikmemaksude tasumise kaardi andmete põhjal märkuse, mis kuu eest on viimati ametiühingu liikmemaks tasutud, kinnitades seda vabriku-, tehase- või kohaliku komitee allkirja ja pitsatiga.

12. Uutele ametiühinguliikmetele antakse ametiühingupiletid välja tasuta. Pileti hind kantakse vabriku-, tehase- või kohaliku komitee kuludesse. Kaotatud ametiühingupileti asemel uue väljaandmisel või pileti vahetamisel võetakse selle hind ametiühinguliikmelt.

13. Ametiühinguliikme ülemineku ühest ametiühingust teise ametiühingupiletit ei vahetata. Ametiühingust väljaheitmisel võetakse ära liikmepilet.

14. Ametiühinguliikmete hulgast väljaheidetute piletid, samuti ka täitmisel rikutud piletiblanketid kuuluvad hävitamisele (põletamisele). Hävitamine toimub üks kord kvartalis komisjoni poolt, mille koosseisus on vabriku-, tehase- või kohaliku komitee esimees, laekur ja revisjonikomisjoni liige. Hävitamise kohta koostatakse akt, milles märgitakse rikutud ametiühingupiletite numbrid ja nende isikute ametiühingupileti number, perekonna-, ees- ja isanimi, kellele piletid kuulusid, ametiühingusse astumise aasta ja viimane kuu, mille eest ametiühingu liikmemaks on tasutud.

IV. Ametiühingupiletite arvestus

15. Vabriku-, tehase- ja kohalikud komiteed (tsehhikomiteed) peavad ametiühingupiletite arvestust erilises nummerdatud lehekülgedega, nööritud, pitseeritud ja ametiühingukomitee esimehe ning revisjonikomisjoni esimehe allkirjaga kinnitatud raamatus (lisa nr. 2). Raamatud trükitakse ÜAÜKN-i kirjastuse «Profizdat» poolt ja saadetakse laiali vastavalt ametiühingute nõukogude tellimusavaldustele.

16. Ametiühingute nõukogudes, vabariiklikes, krai-, oblasti-, raudtee-, basseini-, linna- ja rajoonikomiteedes peab ametiühingupiletite blankettide ja nende kulutamise üle arvestust nõukogu või komitee raamatupidamine.

Ametiühingukomiteed annavad kõrgemalseisvaile ametiühinguorganeile aru saadud ja väljaantud ametiühingupiletitest üks kord aastas. Aruanne ametiühingupiletite blankettide tikumise kohta koostatakse finantsaruande vormide nr. 3, 4, 6 ja 10 vastava tabeli kohaselt.

(СП ВЦСПС, 1962, стр. 71—75.)

Lisa 1

Juhendile «Ametiühingupiletite valmistamise, säilitamise väljaandmise ja arvestamise korrast».

Akt

_____ a. _____ 197 a.

Meie, allakirjutanud, _____
(ametiühinguorgani nimetus)

esimees sm. _____ laekur _____ sm. _____
sekretär raamatupidaja

_____, revisjonikomisjoni liige sm. _____

ametiühingupiletite blankettide hoidmise eest vastutava isiku sm. _____

_____ juuresolekul koostasime käesoleva akti selles, et

____ _____ 197 aastal on _____

_____
(näidata organisatsiooni nimetus, kellelt piletiplanketid saadi)

saatelehe nr. _____ ____ _____ 197 _____

_____ tükki, nr. nr. _____

Neist on väljaandmiskõlbulikke _____ tükki. Puudub

_____ tükki, nr. _____ rikutud _____

tükki, nr, _____

Akt on koostatud kolmes eksemplaris.

Üks eksemplar saadetakse organisatsioonile, kellelt saadi ametiühingupiletite blanketid, teine — raamatupidamisele ja kolmas antakse allkirja vastu ametiühingupiletite blankettide eest materiaalselt vastutavale isikule.

Allkirjad:

Lisa 2

Juhendile «Ametiühingupiletite valmistamise, säilitamise, väljaandmise ja arvestamise korrast».

_____ ametiühingu

_____ komitee

(ettevõtte või asutuse nimetus)

saadud ja väljaantud ametiühingupiletite

Arvestusraamat

I. Saadud ametiühingupileteid

Saamise kuupäev	Kellelt saadud	Ametiühinguorganisatsiooni saatelehe nr. ja kuupäev, kellelt saadi ametiühingupiletid	Piletite hulk	Piletite nr. nr.
1	2	3	4	5

Väljaandmise kuupäev	Perekonna-, ees- ja isanimi	Töökoht	Amet	Käitis- või kohaliku (tsehhikomitee) komitee istungi või üldkoosoleku protokolli nr. ja kuupäev	Millega seoses pilet antud (ametiühinguisse vastuvõtmine, pileti ümbervahetamine, kaotatud pileti asendamine)	Pileti nr.	Pileti saaja allkiri
6	7	8	9	10	11	12	13

Märkus: Ametiühingupileti vahetamise korral märgitakse lahtris 10 vana ametiühingupileti number.

AMETIÜHINGULIIKMETE ARVESTUSJUHEND

(ÜAÜKN-i presiidiumi 20. juuli 1962. a. otsus.)

1. Kinnitada ametiühinguliikmete arvestusjuhend (lisas).
2. Lugeda kehtetuks ÜAÜKN-i presiidiumi poolt 22. jaanuaril 1955. aastal kinnitatud ametiühinguliikmete arvestusjuhend.

AMETIÜHINGULIIKMETE ARVESTUSJUHEND

(Kinnitatud ÜAÜKN-i presiidiumi 20. juuli 1962. a. otsusega.)

1. Kõikides ametiühinguorganisatsioonides kehtestatakse ühtne ametiühinguliikmete arvestuse kord. Ametiühinguliikmete arvestust peetakse arvestuskaartide alusel. Peale arvestuskaardi peetakse iga ametiühinguliikme kohta ame-

tiühingu liikmemaksude tasumise kaarti. Kaartide näidised kinnitab ÜAÜKN. Arvestuskaardid ja ametiühingu liikmemaksude tasumise kaardid trükib ÜAÜKN-i kirjastus «Profizdat».

2. Ettevõtetes ja asutustes töötavate ning kõrgemates kesk-eriõppeasutustes ja tööjõureservide õppeasutustes õppivate ametiühinguliikmete arvestust peavad vabriku-, tehase- ja kohalikud komiteed, ametiühingukomiteed ning ametiühinguorganisaatorid (kus pole vabriku-, tehase- või kohalikku komiteed), suurtes ettevõtetes ja asutustes aga vabriku-, tehase- või kohaliku komitee otsusel — tsehhikomiteed (ametiühingubürood).

Vastutus ametiühinguliikmete õige arvestuse pidamise eest pannakse vabriku-, tehase- või kohalike komiteede (tsehhikomiteede) ja ametiühingukomiteede esimeestele või ametiühinguorganisaatoritele.

3. Ametiühinguliikmete arvestust peetakse järgmiselt:

iga ametiühinguliikme arvestuskaart peab olema täidetud täpselt sellel leiduvate lahtrite järgi ja alla kirjutatud ametiühinguliikme ning ametiühingu vabriku-, tehase- või kohaliku komitee esimehe poolt;

ametiühinguliikmete arvestuskaarte ja ametiühingu liikmemaksude tasumise kaarte hoitakse vabriku-, tehase-, kohalikus komitees (tsehhikomitees) või ametiühingukomitees; kus vabriku-, tehase- või kohalikku komiteed pole — ametiühinguorganisaatori käes rangel arvel olevate dokumentide hoidmiseks kehtestatud korra kohaselt; kaartide hoidmine ametiühingu rühmaorganisaatorite ja ametiühingutöötajate juures hodus on keelatud;

ametiühinguliikmete arvestuskaardid ja ametiühingu liikmemaksude tasumise kaardid paigutatakse tsehhide kaupa eraldi kartoteekidesse, tsehhis aga — ametiühingurühmade kaupa tähestikulises järjekorras;

vastutus ametiühinguliikmete arvestuskaartide ja ametiühingu liikmemaksude tasumise kaartide hoidmise eest pannakse vabriku-, tehase- või kohalike komiteede (tsehhikomiteede, ametiühingubüroode), ametiühingukomiteede laekurite või ametiühinguorganisaatoritele;

ametiühingu liikmeks astunud tööliste, teenistujate ja õpilaste arvelevõtmist, samuti teistest ettevõtetest ja asutustest tulnud ametiühinguliikmete arvelevõtmist teostab isiklikult vabriku-, tehase- või kohaliku komitee (tsehhikomitee), ametiühingukomitee esimees või ametiühinguorganisaator ametiühinguliikme poolt esitatud ametiühingupileti, arvestuskaardi ja ametiühingu liikmemaksude tasumise kaardi alusel. Seejuures tehakse ametiühingupiletisse sissekanne antud ametiühinguorganisatsioonis arvelevõtmise kohta. Samasugune sissekanne tehakse ametiühinguliikme arvestuskaardile;

ametiühinguliselt arvelt mahavõtmisel saab ametiühinguliige arvestuskaardi ja ametiühingu liikmemaksude tasumise kaardi allkirja vastu oma kätte. Vabriku-, tehase- või kohalik komitee (tsehhikomitee), ametiühingukomitee või ametiühinguorganisaator teeb ametiühingu liikmepiletisse ja arvestuskaardile märkuse ametiühinguliselt arvelt mahavõtmise kohta;

ametiühinguliikme üleviimisel sama ettevõtte (asutuse) ühest tsehhist või ametiühingurühmast teise tsehhi või ametiühingurühma paigutatakse arvestuskaart ja ametiühingu liikmemaksude tasumise kaart kartoteegi vastavasse lahtrisse või antakse vabriku-, tehase- või kohaliku komitee kaudu ühest tsehhikomiteest teise; sellistel juhtudel ei tehta märget arvelt mahavõtmise ega arvelevõtmise kohta;

ametiühingu liikmemaksude tasumise kaardid annavad vabriku-, tehase- või kohaliku komitee (tsehhikomitee, ametiühingubüroo) või ametiühingukomitee laekurid välja ametiühingu rühmaorganisaatoritele enne töölistele ja teenistujatele palga maksmist mitte kauemaks kui kolmeks päevaks ametiühingumarkide kontsude kleepimiseks ametiühingu liikmemaksude kättesaamisel;

ametiühingulisel arvel olevate mittetöötavate ametiühinguliikmete — pensionäride ning seoses laste kasvatamisega ajutiselt töö katkestanud naiste arvestuskaardid säilitatakse vabriku-, tehase- või kohalikus komitees eraldi;

ametiühinguliikmed, kes töötavad kohakaasluse alusel, seisavad arvel põhitöökohajärgses ametiühinguorganisatsioonis.

4. Ametiühinguliikmed — tehnilise ja insener-majanduslike kõrgemate õppeasutuste üliõpilased peavad oma tootmistöö perioodi kestel ettevõtetes, asutustes ja organisatsioonides, samuti ka tootmispraktika ajal (kui tootmistöö või praktika kestab vähemalt 6 kuud) olema ametiühingulisel arvel nende ettevõtete, asutuste ja organisatsioonide ametiühinguorganisatsioonides, kus nad töötavad või on praktikal.

5. Nende ametiühinguliikmete arvestuskaardid ja liikmemaksude tasumise kaardid, kes ettevõttest või asutusest (õppeasutusest) on lahkunud, kuid ametiühinguliselt arvelt end maha ei ole võtnud, eraldatakse kartoteegist ja hoitakse vabriku-, tehase- või kohalikus komitees eraldi, kuni neid nõutakse kas lahkunud ametiühinguliikmete või nende uue töökoha ametiühinguorganisatsiooni poolt, kuid mitte üle ühe aasta. Selle aja möödumisel tagasinõudmata arvestuskaardid ja ametiühingu liikmemaksude tasumise kaardid hävitatakse (põletatakse).

6. Ametiühingu liikmemaksude tasumise kaardid, millel on täielikult kasutatud kohad ametiühingumarkide kontsude kleepimiseks, asendatakse uutega. Vanad ametiühingu liikmemaksude tasumise kaardid eraldatakse kartoteegist ning säilitatakse kolme kuu kestel, mille järel nad hävitatakse. Kaardi eraldamise ja hävitamise ning ametiühingu liikmemaksude tasumise viimase kuu kuupäevad märgitakse ametiühinguliikme arvestuskaardi lahtrisse «Märkused ametiühingu liikmemaksude tasumise kaardi liikumise kohta».

Ametiühinguliikmete arvestuskaardid, millistel on täielikult kasutatud arvelevõtmise ja arvelt mahavõtmise ning ametiühingu liikmemaksude tasumise kaardi liikumise märkuste kohad, samuti kulunud kaardid asendatakse uutega. Vanad ametiühinguliikme arvestuskaardid eraldatakse kartoteegist, säilitatakse kolme kuu kestel, mille järel nad hävitatakse.

7. Arvestuskaardid ning ametiühingu liikmemaksude tasumise kaardid hävitatakse komisjoni poolt, mille koosseisus on vabriku-, tehase- või kohaliku komitee esimees, laekur ja revisjonikomisjoni liige, vastava akti koostamisega. Tagasinõudmata ametiühinguliikme arvestuskaartide ning ametiühingu liikmemaksude tasumise kaartide hävitamisel märgitakse akti 5. punkti kohaselt: ametiühinguliikme perekonna-, ees- ja isanimi, kellele arvestuskaart ja ametiühingu liikmemaksude tasumise kaart kuulus, ametiühingu liikmepileti number, ametiühingusse astumise aasta ning ametiühingu liikmemaksude tasumise viimane kuu.

Ametiühingu liikmemaksude tasumise kaartide ning ametiühinguliikmete arvestuskaartide hävitamise korral, kooskõlas 6. punktiga, märgitakse aktis ainult hävitatud kaartide arv.

8. Vabriku-, tehase-, kohaliku komitee (tsehhikomitee) või ametiühingukomitee esimees kontrollib laekuri ja rühmaorganisaatori juuresolekul iga kvartali esimese kuupäeva seisuga arvestuskaartide ning liikmemaksude tasumise kaartide vastavust töötavate ametiühinguliikmete tegelikule koosseisule, selgitab välja isikud, keda pole ametiühinguliikmeks värvatud. Kontrolli tulemusi arutatakse vabriku-, tehase-, kohaliku (tsehhi-) komitee või ametiühingukomitee koosolekuil eesmärgiga võtta tarvitusele abinõud kõigi töötajate värbamiseks ametiühinguliikmeks.

9. Vabriku-, tehase- või kohaliku komitee revisjonikomisjon kontrollib vähemalt kord kvartalis ametiühinguliikmete arvestuse, ametiühinguliikmete arvestuskaartide ning ametiühingu liikmemaksude tasumise kaartide hoidmise seisukorda.

(СП ВЦСПС, 1962, стр. 67—71.)

SOTSIALISTLIK VÕISTLUS

SOTSIALISTLIKU VÕISTLUSE ORGANISEERIMISE PARANDAMISEST

(ÜAÜKN-i presiidiumi 23. septembri 1966. a. otsus, protokoll nr. 25, p. 1.)

ÜAÜKN-i presiidium märgib, et ametiühingu- ja majandusorganisatsioonid teevad parteiorganisatsioonide juhtimisel suurt tööd sotsialistliku võistluse ja selle kõrgema astme — kommunistliku töö liikumise arendamisel. Võistlusest võtab aktiivselt osa enamik töölisi, insenertehnilisi töötajaid ja teenistujaid. On tunduvalt kasvanud töölishulkade loov aktiivsus, kommunistliku töö kollektiivide ja eesrindlaste, tootmisnovaatorite ja -eesrindlaste ning ratsionaliseerijate ja leiutajate read. Võistluse käigus sündisid ja laienesid töötajate loomingulised koondised, kasvas õppijate arv õppeasutustes.

Sotsialistlik võistlus on eesrindlike tööliste, kolhoosnikute ja teenistujate võitlus kõrgete tootmisnäitajate, eelkõige kõrge tööviljakuse eest, mis on saavutatud teaduse ja tehnika saavutuste, eesrindlike kogemuste juurutamise ja seltsimeheliku vastastikuse abistamise alusel; see on võitlus toodangu kõrge kvaliteedi eest; see on loominguline suhtumine töösse kui ühiskondlikku kohustusse. See stimuleerib töötajate kultuurilise ja tehnilise taseme ning tööliste, kolhoosnikute ja teenistujate kvalifikatsiooni ja kutsealase meisterlikkuse tõusu, selle eesmärgiks on inimeste kasvatamine kommunistliku moraaliprintsiipide range täitmise vaimus.

Kommunistliku töö liikumise tekkimine ja laialdane levik on meie maa tootlike jõudude võimsa tõusu, töötajate teadlikkuse, kultuuri- ja tehnilise taseme ning nende heaolu tõusu tulemus. Töölishulkade loova aktiivsuse kasvu alusel areneb ja täiustub võistlus pidevalt, muutub sisukamaks. See on sotsialistlike ühiskondlike suhete kujunemise ning partei poolt kommunistliku töödistsipliini kasvatamisel tehtava töö tulemus. Kommunistliku töö liikumine on nõukogude inimeste püüdluste praktiliseks väljenduseks võtta aktiivselt osa partei poolt kavandatud kommunismiehitamise ülesannete täitmisest, ta aitab kaasa töösse kommunistliku suhtumise kasvatamisel. Sellest liikumisest osavõtjad võtavad endale kõrgeid, kvaliteedilt hoopis uusi kohustusi, seavad endale ülesandeks õppida töötama ja elama kommunistlikult.

Sotsialistlikul võistlusel ja selle koostisosal — kommunistliku töö liikumisel on suur tähtsus NLKP XXIII kongressi poolt kavandatud majandusliku ja kultuurilise ülesehitustöö ülesannete edukal täitmisel. Kommunistliku töö eesrindlased ja kollektiivid sammuvad Suure Sotsialistliku Oktoobrirevolutsiooni 50. aastapäeva ning Kommunistliku Partei ja nõukogude riigi rajaja V. I. Lenini 100. sünni-aastapäeva vääriliseks tähistamiseks pühendatud võistluse esiridades.

Samal ajal esineb sotsialistliku võistluse ja kommunistliku töö liikumise organiseerimisel olulisi puudusi. Võistlejate kohustused pole sageli majanduslikult põhjendatud ning nende täitmine organisatsiooniliste ja tehniliste abinõudega tagatud, halvasti on korraldatud võistlustulemuste teatavakstegemine ning eesrindlike töökogemuste propaganda ja juurutamine. Mõnede ettevõtete majandus- ja ametiühingutöötajad alahindavad moraalseid stiimuleid. Formaal-

selt on korraldatud rändpunalippude ja aukirjade üleandmine, auraamatusse ja autahvlile kandmine ning aunimetuste andmine. Palju puudusi on sotsialistlikust võistlusest kokkuvõtete tegemisel. Ei tehta kindlaks üksikute ettevõtete, tsehhide, jaoskondade, brigaadide ja üksiktöötajate mahajäämuse põhjusi ega anta neile vajalikku abi. Paljudes ettevõtetes ei looda tingimusi tootmis- ja kommunistliku töö eesrindlaste saavutuste kordamiseks kõigi võistlejate poolt.

Paljud ametiühingu- ja majandusorganisatsioonid pööravad peamise tähelepanu võistlusest osavõtjate arvu suurendamisele, mitte aga sotsialistliku võistluse ja kommunistliku töö liikumise organiseerimise taseme tõstmisele. Mõnede ettevõtete, sovhooside, kolhooside kollektiivid, samuti üksikud töölised, kolhoosnikud ja sovhoositöötajad lülituvad kommunistliku töö liikumisse tõsise organisatsioonilise ja tootmisalase ettevalmistuseta, mille tagajärjel paljud neist töötavad nagu varemgi ja nende kohustused erinevad vähe nende kollektiivide kohustustest, kes pole sellesse liikumisse lülitunud.

Võetud kohustused paljudes ettevõtetes ei suuna töötajaid kõrgete tootmisnäitajate saavutamisele, neis ei kajastu inimeste kultuuri ja tehniliste teadmiste taseme tõstmise ja kasvatamise küsimused. Kohustuste võtmisel ei arvestata olemasolevaid võimalusi, sageli koostab need juhtivate töötajate kitsas ring ja neid ei arutata tööliste, kolhoosnikute ja teenistujate koosolekuil. Paljud majandusjuhid ei pööra võistlusele küllaldast tähelepanu, lubavad administreerimist võistluse organiseerimisel ega loo võistlusest osavõtjaile vajalikke tingimusi kohustuste täitmiseks.

Mõned ametiühingu- ja majandusorganisatsioonid kiirustavad kommunistliku töö eesrindlase ja kommunistliku töö kollektiivi nimetuse andmisega. Vahel antakse need nimetused organisatsioonide, ettevõtete, sovhooside, kolhooside kollektiividele ning üksikutele töölistele, kolhoosnikutele ja teenistujatele, kes pole veel saavutanud kõrgeid töönäitajaid. Esineb fakte, mil nimetust omavas ettevõttes on töö halvasti organiseeritud, korraldatud ebarahuldavalt töötajate teenindamine, esineb töödistsipliini ning kommunistlike moraalinormide rikkumist.

Kommunistliku töö kollektiivi või eesrindlase nimetus antakse sageli ainult plaani või töönormide täitmise tulemuste põhjal, arvestamata tööliste ja teenistujate teadmiste ja kvalifikatsiooni tõstmist, nende suhtumist perekonda, käitumist igapäevases elus.

Kommunistliku töö eesrindlase või kollektiivi nimetus antakse määramatuks ajaks ja seepärast peaks see olema selle liikumise lõpptulemus. Sageli aga halvenevad pärast nimetuse andmist kollektiivi tootmisnäitajad ja kasvatustöö.

Kõik see viib alla sotsialistliku võistluse ja kommunistliku töö liikumise taseme, takistab võistluse täielikumat ärakasutamist sotsialistliku majanduse pideva kasvu ja täiustamise eesmärgil, kommunistlike ühiskonna suhete kujundamise protsessi ja uue inimese kasvatamise huvides.

ÜAÜKN-i presiidium o t s u s t a b:

1. Kohustada ametiühingute komiteesid ja nõukogusid, ametiühingute algorganisatsioone koos majandusorganitega kõrvaldama käesolevas otsuses märgitud puudused sotsialistlikus võistluses ja kommunistliku töö liikumises. Pidada ametiühingu- ja majandusorganisatsioonide tähtsamaks ülesandeks tõsta võistluse organisatsioonilist taset ning täielikumalt kasutada võistlust võitluses NLKP XXIII kongressi ja viisaastaku ülesannete täitmise, kommunistlike ühiskonna suhete kujundamise ning uue ühiskonna inimese kasvatamise eest.

2. Ametiühingu- ja majandusorganisatsioonid peavad suunama sotsialistliku võistluse ja tema kõrgema astme — kommunistliku töö liikumise — kõigis rahvamajandusharudes:

tootmisplaanide täitmisele, uue tehnika juurutamisele, tööviljakuse tõstmisele, toodangu kvaliteedi parandamisele, akumulatsiooni suurendamisele, eesrindlike tootmiskogemuste ulatuslikule levitamisele. Võistlusest osavõtjad peavad taotlema tootmise efektiivsuse tõstmist, uute võimsuste kiiremat kasutusele-

võtmist ning tootmisfondide paremat ärakasutamist, rahaliste vahendite, materiaalsete ja tööjõuressursside kokkuhoidlikku kasutamist, otsima ja kasutama kõiki tootmisreserve;

mittetööstuslikes tootmisharudes — elanikkonna teenindamise parandamisele ja progressiivsete teenindusvormide rakendamisele, kodu- ja välismaa positiivsete kogemuste kasutuselevõtmisele ning tähelepanelikule suhtumisele töötajate nõudmiste rahuldamisse;

teaduslikes asutustes ning projekteerimis- ja konstrueerimisorganisatsioonides — teaduslik-tehniliste probleemide edukale lahendamisele, projekteerimis- ja uurimistööde kõrgele kvaliteedile ning nende odavdamisele, abinõude väljatöötamisele, mis tagaksid toodangu valmistamise maailma parimate standardite tasemel, teaduse ja tootmise, sidemete tugevdamisele ning teaduslik-tehniliste teadmiste ulatuslikule propageerimisele.

Sotsialistlik võistlus ja kommunistliku töö liikumine tuleb suunata:

tööliste, teenistujate ja kolhoosnikute kultuurilise ja tehnilise taseme tõstmisele, et aidata lahendada kommunismi ehitamise üht põhiülesannet — oluliste erinevuste ületamist vaimse ja füüsilise töö vahel;

kõrgete moraalsete omaduste — töösse kui ühiskondlikusse kohustusse teadliku suhtumise, kollektiivsustunde ja seltsimehelikkuse, aususe ja õigluse, perekonna tugevdamise ja laste kasvatamise eest hoolitsemise, lihtsuse ja tagasihoidlikkuse, puudustesse ja minevikuiganditesse leppimatu suhtumise kasvatamisse inimestes.

Ametiühingu- ja majandusorganisatsioonid peavad ulatuslikumalt ja täielikumalt kasutama sotsialistlikku võistlust ja kommunistliku töö liikumist sotsialistliku töödistsipliini, korra ja organiseerituse tugevdamiseks tootmises, sotsialistliku omandi säilitamiseks ning ühiskonnavastaste tegude ning tööluuside, ahnitsemise, praagitootmise, joomise ja huligaanitsemise vastu võitlemiseks.

3. Kohustada ametiühingute nõukogusid, kesk-, krai-, oblasti- ning vabriku-, tehase- ja kohalikke komiteesid koos majandusorganisatsioonidega välja töötama ja ellu viima abinõud sotsialistliku võistluse ja kommunistliku töö liikumise organiseerimise taseme tõstmiseks, kommunistliku töö eesrindlaste ja kollektiivide eesrindlike kogemuste ulatuslikuks propageerimiseks ja levitamiseks, mahajääjate abistamiseks, kommunistliku töö ja eesrindlike töökogemuste koolide moodustamiseks, et õpetada algul enamikku, hiljem aga kõiki töötajaid töötama selliselt, nagu töötavad eesrindlased ja töömeistrid.

Kommunistliku töö liikumine peab arenema kui sotsialistliku võistluse koostisosa ja järg, mille aluseks on võistluse organiseerimise leninlikud printsiibid: võistluse käigu avalikkus, võimalus tulemusi võrrelda ja kogemusi praktiliselt korrata ning seltsimehelik vastastikune abi. Kommunistliku töö liikumine peab olema suunatud kõrgete näitajate saavutamisele tootmises ja inimeste kasvatamises.

Sotsialistlikust võistlusest kokkuvõtete tegemisel ning ettevõtete, tsehhide jt. tootmisjaoskondade ning organisatsioonide ja asutuste tegevuse hindamisel tuleb arvestada kui üht tähtsamat näitajat, kas kollektiivi liikmed täidavad tööl ja isiklikus elus käitumisreegleid, mida nõuab nõukogude seadus ja kommunistlik moraal.

4. Ametiühingu- ja majandusorganisatsioonid peavad võtma tarvitusele abinõud kohustuste väljatöötamise parandamiseks. Kohustused peavad olema konkreetsed, neis tuleb ette näha kõrgete tehnilis-majanduslike näitajate saavutamist antud tootmisharus, töö teadusliku organiseerimise juurutamist, tootmistehnika ja tehnoloogia täiustamist, eesrindlike töökogemuste levitamist, paremate töötingimuste loomist, töökaitse ja ohutustehnika olukorra parandamist, konkreetsete abinõude rakendamist tööliste, kolhoosnikute ja teenistujate üldharidusliku taseme, teaduslik-tehniliste teadmiste ja kvalifikatsiooni tõstmiseks, kollektiivi kasvatamise parandamist kõrgete moraaliomaduste range täitmise vaimus ning töötajate elukondliku teenindamise täiustamist.

5. Kohustada ametiühingute komiteesid ja nõukogusid ning ametiühinguorganisatsioone tõstma nõudlikkust kommunistliku töö eesrindlase ja kollek-

tiivi nimetuse andmisel, välistama pealiskaudne ja formaalne suhtumine nimetuse andmisse.

Pidada otstarbekaks anda kommunistliku töö kollektiivi ja eesrindlase nimetus aasta töötulemuste põhjal. Kommunistliku töö kollektiivid ja eesrindlased peavad antud nimetust õigustama kõrgete töönäitajatega töös ja õppimises ning kommunistliku moraalinormide täitmisega. Töönäitajate halvenemise, kohustuste ja teiste nõudmiste mittetäitmise korral kollektiividele, samuti töölistele, kolhoosnikutele ja teenistujatele austavat nimetust järgnevaks perioodiks ei anta.

Töödistsipliini rikkumise, ebaõige käitumise, huligaanitsemise jt. korrarikkumiste eest võivad organisatsioonid, kellel on kommunistliku töö nimetuse andmise õigus, üksikutel juhtudel töölistelt, kolhoosnikutelt ja teenistujatelt igal ajal selle nimetuse ära võtta.

6. Kehtestada aunimetuse andmisel järgmine kord:

kommunistliku töö eesrindlase nimetuse andmise küsimust tuleb arutada iga kandidaadi kohta eraldi, arvestades tema poolt võetud kohustuste täitmist, tööalast ja ühiskondlikku tegevust, teadmiste, kultuuritaseme tõstmist, suhtumist perekonda, laste kasvatamisse, käitumist isiklikus elus jne.;

töölistele ja teenistujatele kommunistliku töö eesrindlase ning brigaadidele, jaoskondadele — kommunistliku töö kollektiivi nimetuse andmise küsimust peab arutama tsehhi tööliste ja teenistujate üldkoosolekuil või konverentsidel tsehhikomiteede ja tsehhi administratsiooni esitusel. Kommunistliku töö kollektiivi nimetuse tsehhidele annab ametiühingu vabriku-, tehase- ja kohalik komitee koos ettevõtte, organisatsiooni administratsiooniga;

kommunistliku töö eesrindlase nimetus kolhoosnikutele ning kommunistliku töö kollektiivi nimetus brigaadidele, farmidele ja lülidele antakse kolhoosnikute üldkoosoleku või volinike koosoleku otsusega, kolhoosi juhatuse esitusel, kolhoosnikutele-ametiühinguliikmetele aga juhatuse ja ametiühingukomitee esitusel.

Kommunistliku töö eesrindlase ja kollektiivi nimetus ÜLKNÜ liikmeile ning kommunistlikele noortebrigaadidele antakse komsomolikomitee osavõtul.

7. Kehtestada, et kommunistliku töö kollektiivi nimetus antakse:

a) rajooni, oblasti, krai alluvusega ettevõtetele ja organisatsioonidele, sovhoosidele ja kolhoosidele — oblasti, krai ametiühingute nõukogu ja oblasti, krai täitevkomitee ühise otsusega ametiühingu krai-, oblastikomiteede ja vastavate majandusorganite esitusel;

b) vabariikliku alluvusega ettevõtetele ja organisatsioonidele — ametiühingu vabariikliku komitee, seal aga, kus vabariiklikud komiteed puuduvad — ametiühingu nõukogu ning liiduvabariigi ministeeriumi, keskasutuse ühise otsusega, Vene Föderatsiooni osas aga ametiühingu keskkomitee ning Vene NFSV ministeeriumi, keskasutuse ühise otsusega, arvestades ametiühingute nõukogu arvamust;

c) liidulise alluvusega ettevõtetele ja organisatsioonidele — ametiühingu keskkomitee ja NSV Liidu ministeeriumi, keskasutuse ühise otsusega ametiühingu vabariikliku, krai-, oblastikomitee ja NSV Liidu ministeeriumi, keskasutuse valitsuse esitusel, arvestades vastavate ametiühingute nõukogude arvamust.

8. Teha ülesandeks ametiühingute keskkomiteedele välja töötada nende põhimõtete alusel koos ministeeriumide ja keskasutustega soovitused aunimetuse andmise ja säilitamise kohta iga rahvamajandusharu lõikes, arvestades tootmise spetsiifikat ning ettevõtete, asutuste ja organisatsioonide iseärasusi.

9. Kohustada ametiühinguorganisatsioone koos majandusjuhtidega kasutama kommunistliku töö liikumise eesrindlaste ergutamiseks sotsialistliku võistluse puhul rakendatavaid materiaalseid ja moraalseid ergutamise abinõusid. Samaaegselt võtta kasutusele täiendavad abinõud kommunistliku töö liikumisest osavõtjate moraalseks stimuleerimiseks:

töölistele, teenistujatele ja kolhoosnikutele, kellele antakse kommunistliku töö eesrindlase nimetus, kehtestada NSV Liidu ulatuses ühtne rinnamärk «Kommunistliku töö eesrindlane» ja tunnistus;

brigaadidele, jaoskondadele, vahetustele, tsehhidele, farmidele ja lülidele ning neile samastatud kollektiividele, kellele antakse kommunistliku töö kollektiivi austav nimetus, anda oblasti, krai, ametiühingute nõukogude ja vastavate nõukogude või majandusorganite poolt kinnitatud vimpel ja ühine tunnistus kommunistliku töö kollektiivi nimetuse andmise kohta»;

ettevõtete, organisatsioonide, sovhooside, kolhooside kollektiividele, kellele antakse austav nimetus, anda ametiühingu keskkomitee ja NSVL ministeeriumi, keskasutuse poolt spetsiaalselt kehtestatud punalipp ja diplom kommunistliku töö kollektiivi nimetuse andmise kohta.

Rinnamärgi «Kommunistliku töö eesrindlane» ja tunnistuse ning punalipu, vimpli, diplomi ja tunnistuse kommunistliku töö kollektiivi nimetuse andmise kohta kätteandmine peab toimuma pidulikult.

10. Moodustada Kõrgema Ametiühingukooli juurde teaduslik keskus sotsialistliku võistluse ja kommunistliku töö liikumise teoreetiliste probleemide uurimiseks ja kogemuste üldistamiseks.

11. Ametiühingute ajalehtede ja ajakirjade toimetustel valgustada ulatuslikumalt kommunistliku töö liikumist, selle tähtsust ja perspektiive nõukogude rahva võitluses kommunistliku ühiskonna ülesehitamise eest.

* * *

ÜAÜKN-i presiidium kutsub üles ametiühinguorganisatsioone parandama sotsialistliku võistluse ja kommunistliku töö liikumise juhtimist, igati toetama ja levitama tootmiseesrindlaste ja -novaatorite, kommunistliku töö eesrindlaste ja kollektiivide kogemusi, suunama nende loova initsiatiivi võitlusele partei XXIII kongressi poolt kavandatud rahvamajanduse edasiarendamise programmi täitmise ning meie maal kommunismi ehitamise uute edusammude eest.

(СП ВЦСПС, июль—сентябрь 1966, стр. 51—59.)

TÖÖ JA TOOTMISE KÜSIMUSED

AMETIÜHINGUORGANISATSIOONIDE ÜLESANDEIST SEOSES NLKP KESKKOMITEE JA NSV LIIDU MINISTRITE NÕUKOGU MÄÄRUSEGA «ETTEVÕTETE MAJANDUSLIKU STIMULEERIMISE NING TÖÖTAJATE MATERIAALSE HUVITATUSE TÕSTMISE KOHTA UUE TEHNIKA JA TEHNOLOOGIA LOOMISEL JA RAKENDAMISEL NING TOOTMISE KOMPLEKSSEL MEHHANISEERIMISEL JA AUTOMATISEERIMISEL»

(Väljavõte ÜAÜKN-i presiidiumi 19. juuli 1960. a. otsusest.)

ÜAÜKN-i presiidium otsustab:

1. Kohustada ametiühingute nõukogusid, kesk-, oblasti- (krai-) ja kohalikke komiteesid selgitama kõigile tööstusettevõtete, ehitus-, transpordi-, side-, samuti geoloogilise luure, teadusliku uurimise, projekteerimis- ja konstrueerimisorganisatsioonide töötajaile, inseneridele ja tehnikutele ning teenistujatele NLKP Keskkomitee ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu selle määruse tähtsust, mis on suunatud ettevõtete majanduslikule stimuleerimisele ning töötajate materiaalse huvitatuse tõstmisele uue tehnika ja tehnoloogia loomisel ja rakendamisel ning tootmise kompleksel mehhaniseerimisel ja automatiseerimisel. Tõmmata kaasa ametiühingu aktiiv selle selgitustöö läbiviimisele. Korraldada selles küsimuses vestlusi igas jaoskonnas, tsehhis, osakonnas.

2. Ametiühingute nõukogudel, kesk-, vabariiklikel ja oblasti- (krai-) komiteedel:

a) parandada teadusliku uurimise (projekteerimis- ja konstrueerimisorganisatsioonide) ametiühingukomiteede tegevuse juhtimist, suunates nende tähelepanu kollektiivi loomingulise aktiivsuse igakülgsele arendamisele uue tehnika ja tehnoloogia väljatöötamisel, tootmise komplekssel mehhaniseerimisel ja automatiseerimisel ning tehnoloogia juurutamise kontrollimisel;

b) tõmmata laialdasemalt kaasa teaduslik-tehnilisi ühinguid tootmise tehnilise täiustamise küsimuste lahendamisele, uute progressiivsete masinate, seadmete, agregaatide loomisele, suure tootlikkusega tehnoloogiliste protsesside väljatöötamisele, tootmise komplekssele mehhaniseerimisele ja automatiseerimisele; anda teaduslik-tehnilistele ühingutele tõhusat abi nende poolt teaduse, tehnika ja tootmise arendamiseks väljatöötatud soovituste ja ettepanekute realiseerimisel.

3. Ametiühinguorganisatsioonid peavad pidevalt kontrollima NLKP Keskkomitee ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu nende juhendite täitmist, mis puudutavad ettevõtete majanduslikku stimuleerimist ja iga töötaja materiaalse huvitatuse tõstmist uue tehnika ja tehnoloogia loomisel ja rakendamisel ning tootmise komplekssel mehhaniseerimisel ja automatiseerimisel.

4. Tootmisettevõtted peavad aktiivselt osa võtma ettevõttefondi vahendite jaotamisest ja kasutamisest, et alates 1960. aasta majandustegevuse tulemustest kulutataks vahendeid järgmiselt: uue tehnika alaste ürituste korraldamiseks, seadmete moderniseerimiseks ja tootmise laiendamiseks — vähemalt 20 protsenti; elamu- ning kultuuriliseks ja elutarbeliseks ehituseks ning ettevõtte elamufondi remondiks — vähemalt 40 protsenti; individuaalseks premeerimiseks, töötajate kultuurilise ja elutarbelise teenindamise parandamiseks, puhkekodu- ja sanatooriumituusikute muretsemiseks ning töötajatele ühekordse abi andmiseks — kuni 40 protsenti.

5. Teha ÜAÜKN-i Töö- ja Töötasu Osakonnale ülesandeks võtta osa uue tehnika alaste töödega tegelevate tööstus-, ehitus-, transpordi- ja sideettevõtete, samuti geoloogilise luure, teadusliku uurimise, projekteerimis- ja konstrueerimisorganisatsioonide töötajate premeerimise põhimääruse väljatöötamisest; põhimääruse muudatuste ettevalmistamisest, mis seoses NLKP Keskkomitee ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu määrusega tuleb teha ettevõttefondis töötajate kultuuriliste ja elutarbeliste tingimuste parandamiseks ning tootmise täiustamiseks; preemiate maksmise suurendamise korra kindlaksmääramisest, kusjuures uue tehnika tootmist rakendavate masina- ja metallitööstuse ettevõtete juhtivatele töötajatele ning inseneridele ja tehnikutele makstavate preemiate määrasid võib suurendada kuni 50 protsendi ulatuses arvestatud summast ja olenevalt uue toodangu erikaalust tootmise üldmahus.

(СП ВЦСПС, январь—сентябрь 1960, стр. 151—160.)

AMETIÜHINGUORGANISATSIOONIDE ÜLESANNETEST TÖÖLISTE TOOTMISTEHNILISE ÕPETAMISE PARANDAMISEL

(Väljavõte ÜAÜKN-i presiidiumi 1. juuli 1960. a. otsusest.)

ÜAÜKN-i presiidium otsustab:

1. Kohustada ametiühingute nõukogusid, ametiühingute kesk-, vabariiklikke, oblasti-, krai- ja vabriku-, tehasekomiteesid koos ettevõtete ja majandusorganite juhtijatega välja töötama ja ellu viima konkreetsed abinõud, mille eesmärgiks on tööliste kutsealase väljaõppe parandamine igas ettevõttes.

Tööliste väljaõpe peab olema tihedalt seotud tehnika progressi elluviimise ülesannetega — tuleb õigeaegselt arendada tööliste kutsealast vilumust ja anda neile vajalikud teadmised uue tehnika ja progressiivse tehnoloogia efektiivseks kasutamiseks ning eesrindlike tootmiskogemuste ulatuslikuks rakendamiseks. Selleks on vaja, et üheaegselt uue tehnika rakendamise plaanide

väljatöötamisega määrataks ettevõtetes kindlaks ka tööliste ettevalmistamise ja kvalifikatsiooni tõstmise abinõud.

2. Teha ametiühingu vabriku-, tehase- ja kohalikele komiteedele ettepanek tugevdada kontrolli selle üle, kuidas ettevõtete administratsioon täidab kollektiivlepingutes võetud kohustusi õppe- ja tehniliste kabinettide loomisel ning nende varustamisel seadmete, näitlike õppevahendite ja inventariga, samuti õppetsehhide ja -jaoskondade organiseerimisel ning tööliste praktiliseks väljaõppeks töökohtade eraldamisel;

võtta osa tootmisalase väljaõppe instruktorite ja õpetajate valikust, saavutada, et instruktoriteks eraldataks kvalifitseeritud töölised ning õpetajateks määrataks suurte kogemustega insenerid ja tehnikud;

abistada ettevõtete juhtijaid laialdaselt organiseerida tootmisalaseid kursusi, et õpetada töölisi tundma tootmisse rakendatavaid uusi seadmeid, seadiseid, materjale, tehnoloogilisi protsesse, novaatorite töökogemusi ja töö organiseerimise eesrindlikke vorme, et õpetada töölistele teisi ja piirnevaid kutsealasid ning lahendada muid tootmisalaseid ülesandeid;

toetada ja kiita heaks inseneride ja tehnikute ning tootmiseesrindlaste initsiatiiv, kes seltsimeheliku abi korras õpetavad töölisi, aitavad neil kasutusele võtta eesrindlikke tootmiskogemusi.

3. Kohustada vabriku-, tehasekomiteesid ja teaduslik-tehnilisi ühinguid koos majandusorganite ja ettevõtete administratsioonidega laiendama teaduse ja tehnika saavutuste ning eesrindlike tootmiskogemuste propageerimist, tehes kõike seda tihedas seoses konkreetsete tootmisülesannetega.

Teha teaduslik-tehniliste ühingute kesk-, vabariiklikele, kraide, oblastite juhatustele, tootmisharudevahelistele nõukogudele ja kohalikele organisatsioonidele ettepanek kasutada paremini neil eesmärkidel teaduslik-tehnilisi nõupidamisi ja konverentse, seminare, ekskursioone, näitusi ja teisi teaduslik-tehnilise propaganda vorme; tõsta loengulise töö taset ettevõtetes ja ehitustel; laialdaselt kaasa tõmmata loengute pidamisele ja ettekannetega esinemisele teadlasi ja kvalifitseeritud spetsialiste.

4. Kohustada ametiühingute nõukogusid, kesk-, vabariiklikke, krai- ja oblastikomiteesid parandama ametiühingute vabriku-, tehasekomiteede töö juhtimist, mis on seotud tootmistehnilise väljaõppe organiseerimisega, andma neile vajalikku abi selles ürituses; läbi arutama majandusjuhtide aruandeid kaadri ettevalmistamise plaanide täitmise kohta ettevõtetes ja ehitustel, üldistama ja levitama tootmistööliste väljaõppe ja kvalifikatsiooni tõstmise paremaid kogemusi.

5. Võtta teadmiseks NSV Liidu Ministrite Nõukogu Riikliku Kutsehariduse Komitee esimehe sm. G. I. Zelenko avaldus selle kohta, et nimetatud komitee organiseerib õpikute ettevalmistamist ja väljaandmist massilises tiraažis, näitlike õppevahendite väljatöötamist, samuti kindlustada 1960. aastal tootmistööliste väljaõppeks vajalike uute programmide väljatöötamine ning vananenud programmide revideerimine.

Teha ametiühingute keskkomiteedele ettepanek võtta osa olemasolevate programmide läbivaatamisest ja vastavate kutse- ning erialade tootmistööliste ettevalmistamiseks vajalike uute programmide väljatöötamisest.

(СП ВЦСПС, январь—сентябрь 1960, стр. 131—137.)

AMETIÜHINGUTE VABRIKU, TEHASE, KOHALIKU (TSEHHI) TOOTMISTÖÖ KOMISJONI PÕHIMÄÄRUS

(Kinnitatud ÜAÜKN-i presiidiumi 27. mätrsi otsusega.)

Ametiühingu vabriku-, tehase-, kohaliku (tsehhi-) komitee tootmistöö komisjon moodustatakse ametiühingukomitee mõju tugevdamiseks ettevõtte tootmistegevusega seotud küsimuste lahendamisel, nagu riiklike plaanide täitmine ja

ületamine, tootmise ja töö organiseerimise parandamine, tootmise sisemiste reservide maksimaalne ärakasutamine, tööviljakuse tõstmine, toodangu kvaliteedi parandamine ja omahinna alandamine.

Komisjoni koosseisu valib ja kinnitab vabriku-, tehase-, kohalik (tsehhi-) komitee eesrindlike tööliste, insenertehniliste töötajate ja teenistujate hulgast 3—21-liikmelisena, olenevalt töötajate arvust ettevõttes, asutuses (tsehhis). Komisjoni tööd juhib ametiühingu-, vabriku-, tehase-, kohaliku (tsehhi-) komitee liige.

Komisjoni töö sisu

Komisjoni peamiseks ülesandeks on arendada sotsialistlikku võistlust ja kommunistliku töö liikumist, tõsta tööliste, insenertehniliste töötajate ja teenistujate tööalast aktiivsust ja loomingulist initsiatiivi, tõmmata ulatuslikult kaasa töötajaid tootmise juhtimisele ning kasvatada neid kommunistlikult töösse suhtumise vaimus.

Tootmistöö komisjon:

organiseerib tööliste, insenertehniliste töötajate ja teenistujate osavõttu tootmise jooksvate- ja perspektiivplaanide projektide, kapitaalehituse, uue tehnika ja tehnoloogia juurutamise, organisatsioonilis-tehniliste abinõude plaanide ning kollektiivlepingute projektide väljatöötamisest ja arutamisest;

aitab töölistel, insenertehnilistel töötajatel ja teenistujatel välja töötada sotsialistlikke kohustusi, kontrollib nende täitmist, valmistab koos ettevõtte vastavate osakondadega ette vabriku-, tehase-, kohalikule komiteele ettepanekud sotsialistliku võistluse tulemuste, võistluses võitjaks tulnute ergutamise ning kommunistliku töö eesrindlase ja kollektiivi nimetuse omistamise osas;

üldistab sotsialistliku võistluse ja kommunistliku töö liikumise kogemusi, töötab välja ja teeb ametiühingukomiteele ettepanekuid võistluses esinevate puuduste kõrvaldamiseks ning võistluse juhtimise parandamiseks;

organiseerib eesrindlike töömeetodite tundmaõppimist ja levitamist, aitab rakendada tööviljakuse tõstmise, toodangu töökindluse ja vastupidavuse suurendamise ning kvaliteedi parandamise abinõusid;

koos vabriku-, tehase- või kohaliku komitee töötasu- ja töö normeerimise komisjoniga töötab välja ettepanekud rütmiliseks ja kõrge tööviljakusega tööks ning töönormide täitmiseks iga töötaja poolt vajalike tingimuste loomiseks; organiseerib insenertehniliste töötajate ja eesrindlike tööliste šeflust mahajäänud töötajate üle;

aitab arendada töötajate tootmisküsimuste lahendamisest osavõtu ühiskondlikke vorme, nagu alalised tootmisnõupidamised, teaduslik-tehnilised ning leiutajate ja ratsionaliseerijate ühingute organisatsioonid, ühiskondlike konstrueerimis-, majandusliku analüüsi, tehnilise informatsiooni bürood, novaatorite nõukogud ja teised loomingulised koondised;

võtab osa tootmisreservide väljaselgitamisele ja maksimaalsele ärakasutamisele suunatud ettepanekute väljatöötamisest ja realiseerimisest; teeb ettepaneku administratsioonile ning vabriku-, tehase- ja kohalikule komiteele ettepaneku läbi viia tootmise ja töö organiseerimise ning toodangu kvaliteedi ja seadmete kasutamise ühiskondlikke ülevaatusi;

võtab koos administratsiooniga tarvitusele abinõud töö- ja tootmisdistsipliini tugevdamiseks ning töö sisekorra eeskirjade täitmiseks töötajate poolt; valmistab ette ja esitab arutamiseks vabriku-, tehase-, kohaliku (tsehhi-) komitee või tööliste ja teenistujate koosolekutele materjalid töö- ja tootmisdistsipliini olukorra ning distsipliinirikkujate kohta;

aitab kaasa tootmistehnilise väljaõppe kvaliteedi parandamisele ja õpetamise meetodite täiustamisele, tööliste, insenertehniliste töötajate ja teenistujate majandusalaste teadmiste tõstmisele, mitme tööpingi teenindamise ning kutsealade kohakaasluse arendamisele, kompleksse töö organiseerimise juurutamisele ning tehnilise progressi nõuetele vastavate praktiliste kogemuste omandamisele;

organiseerib koos administratsiooniga ettevõttes tootmistehnilist propagandat, korraldab töökogemuste vahetamiseks ekskursioone eesrindlikesse ettevõtetesse, kohtumisi tootmiseesrindlastega, loenguid, ettekandeid, vestlusi uue tehnika, ökonoomika ja tootmise organiseerimise küsimustes, populariseerib eesrindlike kollektiivide ja tootmisnovaatorite saavutusi ettevõtte ja tsehhi seinalehtede ning raadiosõlme kaudu, samuti klubides, kultuurihoonetes, raamatukogudes ja punanurkades.

Komisjon organiseerib tööliste ja teenistujate ulatuslikku osavõttu ühiskondlikust kontrollist plaaniliste ülesannete ja vastuvõetud kohustuste õigeaegse teatavakstegemise üle tsehhidele (jaoskondadele), kapitaalehituse, uute tootmisvõimsuste rekonstrueerimise ja käikulaskmise plaanide täitmise ning kapitaalmahutuste kasutamise üle; eesrindlike tootmiskogemuste juurutamise, organisatsioonilis-tehniliste abinõude plaanide täitmise üle; kollektiivlepingu kohustuste täitmise käigu üle vastavate lõikude kaupa.

Komisjon kontrollib ametiühinguaktiivi kaasabil otsuste täitmist, mis vabriku-, tehase- ja kohalikud komiteed on tootmistöö küsimustes vastu võtnud.

Komisjoni töökord

Komisjon töötab vabriku-, tehase-, kohaliku (tsehhi-) komitee juhtimisel. Komisjoni tööplaani kinnitab ametiühingu vabriku-, tehase-, kohalik (tsehhi-) komitee. Komisjoni istungid toimuvad regulaarselt vähemalt kord kuus väljaspool tööaega.

Komisjoni abistavad tema töös töölised, insenertehnilised töötajad ja teenistujad, komisjon peab nendega pidevalt nõu arutatavates küsimustes.

Tootmistöö komisjon annab aru oma tööst vabriku-, tehase-, kohalikule komiteele, tsehhides — tsehhikomiteele.

(СП ВЦСПС, январь—март 1964.)

Riiklik sotsiaalkindlustus

AMETIÜHINGUTE TÖÖ PARANDAMISEST RIIKLIKU SOTSIAALKINDLUSTUSE ALAL

(ÜAÜKN-i II pleenumi otsus, vastu võetud 22. mail 1968. a.)

Kommunistlik Partei ja Nõukogude valitsus hoolitsevad pidevalt rahva materiaalse heaolu kindla tõusu ja tervise kaitse eest, riikliku sotsiaalkindlustuse kui töötajate vajaduste rahuldamise tähtsa allika arendamise eest. See avaldub eredalt tööliste ja teenistujate sotsiaalkindlustuseks minevate assigneeringute süstemaatilises suurendamises, töötajate paremas kindlustamises toetuste ja pensionidega, meditsiinilise teenindamise täiustamises, sanatooriumide ja kuurortide võrgu laiendamises. Ainuüksi viimase nelja aasta jooksul kasvasid väljamaksed ja soodustused töölistele ja teenistujatele riiklike sotsiaalkindlustuse vahendite arvelt üle 44 protsendi ja ulatusid 1968. a. peaaegu 14 miljardi rublani.

Vastavalt NLKP Keskkomitee 1967. a. septembripleenumi otsustele, mis on vastu võetud partei XXIII kongressi otsuste alusel, on rakendatud rida abinõusid riikliku sotsiaalkindlustuse parandamiseks; on tõstetud märgatavalt haigustoetuste määrasid, kehtestatud uued soodustused pensionilise kindlustamise alal, saavutatud kõrgeim ajutise töövõimetuse toetuse tase maailmas.

Meie maal viiakse järjekindlalt ellu leninlikku printsiipi sotsiaalkindlustuse ülesehitamisest kindlustatavate täieliku omavalitsuse alusel. NSV Liidu Ministrite Nõukogu võttis vastu ÜAÜKN-i ettepaneku ja 9. aprilli 1968. a. määrusega «Riikliku sotsiaalkindlustuse töö organiseerimisest ja selleks otstarbeks eraldatud vahendite kasutamise parandamisest» kehtestas korra, mille kohaselt hakkab ametiühing 1969. aastast alates täielikult jaotama assigneeringuid töötajate riikliku sotsiaalkindlustuse kõigi liikide alal (välja arvatud pensionid). Tööliste ja teenistujate ajutise töövõimetuse vähenemise tulemusena saadud vahendite kokkuhoiu, samuti osa üleplaanilistest laekumistest sotsiaalkindlustuse eelarvesse suunavad ametiühingud profülaktoorsete ja tervendavate ürituste parandamiseks. Vahendite planeerimise ja kulutamise osas kehtestatud uus kord kindlustab assigneeringute suurenemise sanatooriumi-, pansionaadi-, puhkekodu-, turismi-, ravitoitlustamise ja pioneerilaagri tuusikute omandamiseks.

Valitsuse otsusega ettenähtud abinõude rakendamine aitab parandada tervistavaid üritusi töötajate seas, tõsta ettevõtete kollektiivi huvitatust ajutise töövõimetuse kaotuste edasiseks vähendamiseks, täiustada ametiühingu tööd riikliku sotsiaalkindlustuse alal. See seab ametiühinguorganisatsioonide ette ülesande paremini planeerida ja täita riikliku sotsiaalkindlustuse eelarvet, ratsionaalsemalt kasutada töötajate tervise kaitseks eraldatud vahendeid, parandada profülaktilisi ja tervendavaid üritusi, vähendada haigestumisi ja traumasid, samuti rakendada teisi abinõusid, mis aitavad luua kasulikke ja ohutuid töötingimusi, parandada töötajate ravimise ja puhkuse organiseerimist.

ÜAÜKN-i pleenum otsustab:

1. Teha ametiühingukomiteedele ja ametiühingute nõukogudele ülesandeks selgitada ametiühingu aktiivile ja laiadele töötajate hulkadele NSV Liidu Ministrite Nõukogu määruse «Riikliku sotsiaalkindlustuse töö organiseerimise ja selleks otstarbeks eraldatud vahendite kasutamise parandamisest» tähtsust kui uut sammu riikliku sotsiaalkindlustuse arendamise leninliku programmi ellurakenda-

misel meie maal, mis on kommunistliku partei poolt väljatöötatud abinõude järjekindla teostamise tulemus töötajate materiaalse heaolu edasiseks tõusuks, ja nõukogude ametiühingute osa selles töös.

Ametiühinguorganisatsioonid peavad täielikumalt kasutama võimalusi, mis riikliku sotsiaalkindlustuse eelarve planeerimise uus kord annab töötajate ravimise ja puhkuse organiseerimise edasiseks parandamiseks, ettevõtete kollektiivide osatähtsuse ja huvi tõstmiseks ajutise töövõimetuse kaotuste vähendamise vastu. Tunduvalt on vaja täiustada profülaktiliste ja tervendavate ürituste vorme ja töömeetodeid, laiemalt kasutada sotsiaalkindlustust kui töötajate heaolu tõusu ja tööviljakuse kasvu tegurit.

2. Ametiühingute nõukogudel ja ametiühingukomiteedel kindlustada töötajate laiade hulkade osavõtt sotsiaalkindlustusealasest tööst, esitada sotsiaalkindlustuse ja töökaitse komisjonide liikmeteks kõige aktiivsemaid, autoriteetsemaid ning kollektiivis lugupeetud töölisi ja teenistujaid.

Suunata komisjonide jõupingutused abinõude väljatöötamisele ja elluviimisele haigestumiste ja traumade põhjuste kõrvaldamiseks tööliste ja teenistujate seas, efektiivse kontrolli organiseerimisele sanitaar-hügieeniliste normide, töökaitse ja ohutustehnika eeskirjade ja nõudmiste täitmise üle ettevõtetes, süstemaatilise kontrolli läbiviimisele sotsiaalkindlustuse maksete arvutamise ja tasumise üle asutuste ja ettevõtete poolt, ettevõtete administratsiooni süü tõttu tekkinud traumade ja kutsehaiguste toetuseks eraldatud kulutuste hüvitamisele, samuti vahendite kulutamisele toetusteks ja pensionideks, sanatooriumi- ja puhkekodutuusikute väljaandmisele kehtiva korra kohaselt.

Soovitada ametiühingute nõukogudel ja ametiühingukomiteedel läbi vaadata sotsiaalkindlustuse eelarved ja nende täitmine ning kinnitada need ametiühingu koosoleku või konverentsi, vastavate ametiühingute nõukogude ja ametiühingukomiteede pleenumitel.

3. Teha ülesandeks ametiühingute nõukogudele, ametiühingu vabariiklikele, krai-, oblasti-, linna- ja rajoonikomiteedele alates 1969. aastast määrata jooksva aasta sotsiaalkindlustuse eelarve täitmise tulemuste alusel igale ettevõttele ja asutusele vahendite kokkuhoiu summa, mis saadakse töökaitse ja haigestumiste profülaktika parandamise tulemusena. Seejuures jäetakse 1968. a. ettevõtetes ja asutustes saadud kokkuhoiu summast 25 protsenti vastava ametiühingu tehase-, vabriku- või kohaliku komitee käsutusse, 50 protsenti — ametiühingu vabariikliku, krai-, oblastikomitee või ametiühingute nõukogu käsutusse ja 25 protsenti — ÜAÜKN-i käsutusse profülaktiliste ja tervendavate ürituste parandamiseks peale 2 protsendi suuruse vahendite reservi moodustamist kogu maa ulatuses riikliku sotsiaalkindlustuse eelarve omavahenditest.

4. Ametiühingute nõukogudele, ametiühingu kesk-, vabariiklikele, krai- ja oblastikomiteedele koos tervishoiuorganitega ja majandusorganisatsioonidega teha ettepanek:

süstemaatiliselt analüüsida haigestumiste ja traumatismi olukorda igas ettevõttes ja asutuses, võtta tarvitusele abinõud profülaktika edasiseks tugevdamiseks ja haigestumiste vähendamiseks töötajate seas;

aktiivsemalt kasutada üleliidulist tootmiskultuuri ühiskondlikku ülevaatust tööstus-, ehitus-, transpordi-, side- ja põllumajandusettevõtetes ning organisatsioonides abinõude rakendamiseks, mis aitavad kaasa õigete ja ohutute töötingimuste ning soodsa sanitaar-hügieenilise olukorra loomisele, tootmistraumatismi ja kutsehaigusi esilekutsuvate põhjuste kõrvaldamisele;

töötada välja plaanid meditsiinilis-sanitaarsete üksuste, polikliinikute ja nende ettevõtetes asuvate filiaalide võrgu edasiseks arendamiseks;

laiemalt kasutada võimalusi tehastevaheliste meditsiiniasutuste ning sanatooriumide-profülaktooriumide ehitamiseks vahendite koopereerimise teel; taotleda ilma meditsiiniasutusteta ettevõtete kinnistamist territoriaalsete polikliinikute juurde;

võtta tarvitusele abinõud üldsööklate ravitoitlustamise osakondade ja dieetsööklate loomiseks ettevõtete juurde ning nende laiendamiseks;

tõsta tehnilise inspektsiooni ja ametiühingu hoolduśarstide vastutust töö-

kaitse ja töötervishoiu normide ning eeskirjade täitmise eest ettevõtetes; tõmmata laiemalt kaasa sellele tööle ametiühingu aktiivi;

süstemaatiliselt üldistada ja levitada profülaktika ja haigestumiste vähendamise, tööliste ja teenistujate meditsiinilis-sanitaarse teenindamise parandamisel parimaid tulemusi saavutanud ettevõtete ja organisatsioonide kollektiivide töökogemusi, ergutada ametiühingu aktiviste ja meditsiinitöötajaid, kes võtavad vahetult osa sellest tööst;

täiustada ajutise töövõimetuse ekspertiisialast tööd, tõsta ravi ja haigestumiste profülaktika efektiivsust, kõrvaldada puudused meditsiiniasutuste töö organiseerimises kahe puhkepäevaga viiepäevase töönädala tingimustes.

Meditsiinitöötajate ametiühingu kesk-, vabariiklikel, krai-, oblasti- ja kohalikel komiteedel pöörata rohkem tähelepanu ravi-profülaktoorsete asutuste tööle ettevõtete tööliste meditsiinilisel eelisteenindamisel, ajutise ja püsiva töövõimetuse ekspertiisi organiseerimisel, uute, täielikumate diagnoosi- ja ravimeetodite juurutamisel.

5. Ametiühingute nõukogudel, ametiühingu vabariiklikel, krai- ja oblastikomiteedel organiseerida käesoleva aasta juuni-juulikuu jooksul ametiühingu vabriku-, tehase- ja kohalike komiteede sotsiaalkindlustuse komisjoni esimeestele, ettevõtete ja asutuste finantstöötajatele, ametiühinguorganite revisjonikomisjoni esimeestele õppused sotsiaalkindlustuse vahendite planeerimise ja kulutamise uue korra rakendamise alal; abistada ametiühingu vabriku-, tehase- ja kohalikke komiteesid kindlustusalase aktiivi õppuste organiseerimisel, ametiühingu-organisatsioonide kindlustamisel vajaliku teatmekirjandusega riikliku sotsiaalkindlustuse kohta.

6. ÜAÜKN-i pleenum soovitab ametiühinguorganite revisjonikomisjonidel tugevdada kontrolli ettevõtete ja asutuste maksete õigeaegse ja täieliku laekumise üle riikliku sotsiaalkindlustuse eelarvesse, vahendite kulutamise üle toetusteks, pensionideks ja tervistavateks üritusteks. Ametiühingute nõukogudel ja ametiühingukomiteedel abistada igakülgselt revisjonikomisjone nende töös, energiliselt kõrvaldada revisjonide käigus avastatud puudused ja üleastumised.

SOTSIAALKINDLUSTUSKOMISJONI PÕHIMÄÄRUS

(Kinnitatud ÜAÜKN-i presiidiumi 5. jaanuari 1962. a. otsusega.)

1. Tööliste ja teenistujate paremaks teenindamiseks ja ametiühinguliikmete aktiivi kaasatõmbamiseks tööle riikliku sotsiaalkindlustuse alal organiseeritakse ametiühingute vabriku-, tehase- ja kohalike ning tsehhikomiteede juurde sotsiaalkindlustuskomisjonid.

2. Sotsiaalkindlustuskomisjonid organiseeritakse ametiühingute vabriku-, tehase- ja kohalike komiteede juurde siis, kui antud ettevõttes, asutuses või organisatsioonis on vähemalt 100 töölist või teenistujat. Ettevõtetes, asutustes ja organisatsioonides, kus on vähem töötajaid, võib komisjonid organiseerida praktilise vajaduse korral ametiühingu vabriku-, tehase- või kohaliku komitee otsuse põhjal.

Sotsiaalkindlustuse tsehhikomisjonid organiseeritakse neis tsehhides, kus on ametiühingu tsehhikomiteed. Ettevõtetes, asutustes ja organisatsioonides, kus vabriku-, tehase- ja kohaliku komitee juures sotsiaalkindlustuskomisjoni ei ole, ei organiseerita ka tsehhikomisjone.

Ettevõtetes, asutustes ja organisatsioonides, kus sotsiaalkindlustuskomisjoni ei ole, täidab kogu praktilist tööd sotsiaalkindlustuste alal vahetult vabriku-, tehase ja kohalik komitee, tõmmates kaasa sotsiaalkindlustusdelegaadid.

3. Sotsiaalkindlustuskomisjoni koosseis komplekteeritakse tingimata kinni pidades vabatahtlikkuse printsiibist ametiühinguliikmete — tootmise eesrindlaste ja novaatorite, teenistujate, ravi-profülaktiliste asutuste meditsiinitöötajate, sotsiaalkindlustusdelegaatide hulgast.

Vabriku-, tehase-, kohaliku komitee juures oleva komisjoni koosseis kinnitatakse vabriku-, tehase-, kohaliku komitee otsusega, tsehhikomisjoni koosseis aga tsehhikomitee otsusega.

4. Vabriku-, tehase- ja kohaliku komitee juures oleva komisjoni esimeheks on vabriku-, tehase- või kohaliku komitee esimees, tsehhikomisjoni esimeheks aga tsehhikomitee esimees.

5. Sotsiaalkindlustuskomisjon töötab plaani järgi, mille kinnitab ametiühingu vabriku-, tehase- ja kohalik komitee.

6. Sotsiaalkindlustuskomisjon vabriku-, tehase- ja kohaliku komitee juures:

määrab vastavalt kehtivale seadusandlusele ja teeb kindlaks ajutise töövõimetustoetuse, rasedus- ja sünnitustoetuse suuruse, määrab muid riikliku sotsiaalkindlustuse toetusi; kontrollib tööliste ja teenistujate pideva tööstaaži kindlaksmääramise õigsust ettevõtte, asutuse või organisatsiooni administratsiooni poolt;

koos töökaitsekomisjoniga õpib tundma ettevõtte (asutuse, organisatsiooni) töötajate töötingimusi ja teeb ettepanekuid nende parandamiseks, võtab osa tervendusabinõude kompleksplaani koostamisest ja kontrollib selle täitmist;

analüüsib haigestumisi ja nende põhjusi ning koos ettevõtte (asutuse, organisatsiooni) administratsiooniga töötab välja abinõud töötajate ajutise töövõimetusega seotud tööaja kadude vähendamiseks;

kontrollib tööliste ja teenistujate ja nende perekonnaliikmete meditsiinilise teenindamise organiseerimist, teeb koos ravi-profülaktiliste asutuste juures asuvate ühiskondlike nõukogudega ettepanekuid töötajate meditsiinilise abi parandamiseks;

osutab igakülgset abi raviasutustele ja tervishoiuorganitele haiguste profülaktiliste abinõude rakendamisel, tööliste dispanseerse järelevalve organiseerimisel; kontrollib arstide poolt haiguslehtede väljaandmise õigsust;

organiseerib kodus ja raviasutuste statsionaarides seltsimehelikku abi haigestunud töölistele ja teenistujatele ning nende perekonnaliikmetele, kontrollib kindlaksmääratud arstirežiimist kinnipidamist haigete poolt;

teeb otsuseid töölistele ja teenistujatele riikliku sotsiaalkindlustuse summade arvel tuusikute väljaandmiseks sanatooriumidesse, puhkekodudesse, ravitoitlustuseks ja turismituusikute väljaandmiseks (koos kehakultuurikollektiivi nõukoguga);

komisjoni otsused nende küsimuste kohta peavad olema esitatud ametiühingu vabriku-, tehase- ja kohalikule komiteele kinnitamiseks;

esitab vabriku-, tehase- ja kohalikule komiteele ettepanekuid töölistele ja teenistujatele, nende soovil sanatooriumide ja puhkekodude tuusikute asemel raha andmiseks; töölistele ja teenistujatele osalise sõidukulu maksmiseks riikliku sotsiaalkindlustuse arvel tuusikutega sanatoorsele ravile sõitmisel, samuti tuberkuloosisanatooriumidesse suunamisel;

suunab tööliste ja teenistujate lapsi lasteasutustesse (lastesõimedesse, lasteaedadesse, pioneerilaagritesse jt.) ja kontrollib nende asutuste tööd (koos laste ja noorukite töö komisjoniga);

organiseerib loenguid, konsultatsioone ja vestlusi sotsiaalkindlustusest ja sotsiaalhooldusest, samuti tervishoiulisest selgitustööst ja ravi-profülaktikast;

organiseerib sotsiaalkindlustusdelegaatide ja sotsiaalkindlustuse tsehhikomisjonide töökogemuste vahetamist, võtab tarvitusele abinõud sotsiaalkindlustusaktiivi töö parandamiseks; tõmbab oma tööle kaasa pensionäre;

koostab sotsiaalkindlustuse eelarve projekti ning kontrollib eelarve täitmist;

kontrollib sotsiaalkindlustusmaksude arvutuse ja tasumise, töölistele ja teenistujatele toetuste ning töötavatele pensionäridele pensionide väljamaksmise õigsust ettevõtete, asutuste või organisatsioonide poolt, teiste sotsiaalkindlustuse kulude tasumise õigsust administratsiooni poolt; jälgib kindlaksmääratud sotsiaalkindlustuse aruanduse õigeaegset esitamist administratsiooni poolt;

esitab ametiühingu vabriku-, tehase- ja kohalikule komiteele läbivaatamiseks ettepanekud töövigastuse või kutsehaiguse tagajärjel tekkinud ajutise töövõimetuse toetuseks tehtud kulutuste vastuvaidlematus korras sissenõudmiseks

ettevõttelt, asutuselt või organisatsioonilt; kontrollib sotsiaalkindlustuse alal ametiühingu jooksvale arvele tasutud summade ülekandmist;

vaatab läbi tööliste ja teenistujate avaldused ja kaebused sotsiaalkindlustuse ja meditsiinilise teenindamise küsimustes ning võtab tarvitusele vajalikud abinõud.

7. Sotsiaalkindlustuse tsehhikomisjon:

määrab vastavalt kehtivale seadusandlusele ja teeb kindlaks ajutise töövõimetuse toetuse, rasedus- ja sünnitustoetuse suuruse, määrab muid riikliku sotsiaalkindlustuse toetusi; kontrollib tööliste ja teenistujate pideva tööstaaži kindlaksmääramise õigsust administratsiooni poolt;

taotleb meditsiinilise teenindamise parandamist ja profülaktiliste abinõude läbiviimist, mis aitavad vähendada haigestumist ja traumasid tsehhi tööliste ja teenistujate hulgas;

organiseerib kodus ja raviasutuste statsionaarides seltsimehelikku abi haigestunud töölistele ja teenistujatele ning nende perekonnaliikmetele, kontrollib kindlaksmääratud arstirežiimist kinnipidamist haigete poolt;

võtab vastu otsuseid tsehhi tööliste ja teenistujate suunamiseks sanatooriumi-kuurordiravile, puhkekodudesse ja ravitoitlustusele ametiühingu vabriku-, tehase- ja kohaliku komitee poolt kindlaksmääratud tuusikute limiidi ulatuses, samuti jaotab turismituusikuid (koos kehakultuurikollektiivi nõukoguga); komisjoni otsused nendes küsimustes esitatakse ametiühingu tsehhikomiteele kinnitamiseks;

suunab tsehhi tööliste ja teenistujate lapsi lasteasutustesse (lastesõimedesse, lasteaedadesse, pioneerilaagritesse jt.);

juhib sotsiaalkindlustusdelegaadi tööd, organiseerib tema süstemaatilist instrueerimist ning töökogemuste vahetamist.

8. Vabriku-, tehase- ja kohaliku komitee juures oleva sotsiaalkindlustuskomisjoni praktilise töö läbiviimiseks võib organiseerida aktiivi alalised grupid üksikute töölõikude järgi (näiteks võitluseks haigestumiste ja traumade vähendamise eest, tervendusabinõude alal, laste teenindamiseks, finantstööks, raviasutuse töö kontrolli alal, seltsimeheliku abi osutamiseks haigestunutele nende kodudes).

9. Vabriku-, tehase-, kohaliku komitee juures oleva sotsiaalkindlustuskomisjoni või tsehhikomisjoni poolt määratud toetused makstakse välja ettevõtte, asutuse, administratsiooni poolt komisjoni otsuse alusel.

Vabriku-, tehase-, kohaliku komitee juures oleva sotsiaalkindlustuskomisjoni esimees ja sotsiaalkindlustuse tsehhikomisjoni esimees kirjutavad alla kõigile kulude dokumentidele, mis on administratsiooni poolt tehtud kindlustusmaksude arvel, kooskõlas komisjoni otsusega, ja kannab vastutust riikliku sotsiaalkindlustuse summade õige kulutamise eest.

10. Sotsiaalkindlustuse tsehhikomisjoni otsuse peale võib edasi kaevata ametiühingu tsehhikomiteele, vabriku-, tehase-, kohaliku komitee juures oleva sotsiaalkindlustuskomisjoni otsuse peale aga vabriku-, tehase-, kohalikule komiteele.

(СП ВЦСПС, январь—март 1962, стр. 78—81.)

SOTSIAALKINDLUSTUSDELEGAADI PÕHIMÄÄRUS

(Kinnitatud ÜAÜKN-i presiidiumi 5. jaanuari 1962. a. otsusega.)

1. Tööliste ja teenistujate parema teenindamise kindlustamiseks ja ametiühingu aktiivi kaasatõmbamiseks riikliku sotsiaalkindlustuse igapäevasele tegelikule tööle valitakse kõigis ametiühingurühmades sotsiaalkindlustusdelegaadid.

2. Sotsiaalkindlustusdelegaadid valitakse ametiühingurühmades üldkoosolekutel vabriku-, tehase- või kohaliku komitee volituste ajaks.

Sotsiaalkindlustusdelegaatide arvu ametiühingurühmas määrab kindlaks ametiühingu vabriku-, tehase-, kohalik komitee, arvesse võttes konkreetseid töötingimusi ja praktilist vajadust ametiühingurühmas.

3. Sotsiaalkindlustusdelegaadid viivad läbi ametiühingu rühmaorganisaatori ja tsehhi- või vabriku-, tehase-, kohaliku komitee sotsiaalkindlustuskomisjoni juhtimisel järgmist tööd:

a) kontrollivad koos ühiskondliku töökaitseinspektoriga töötingimuste parandamise abinõude rakendamist administratsiooni poolt tootmisjaoskondades ja töökodades;

b) osutavad abi ravi- ja profülaktikaasutuste töötajaile ametiühingu rühma poolt ühendatavate tööliste ja teenistujate meditsiinilise abi parandamisel; taotlevad, et kõigi pikaajaliselt ja sageli haigestuvate tööliste ja teenistujate juurde kinnitataks vastavad erialaarstid süstemaatilise dispanseerse järelevalve teostamiseks;

c) jälgivad, et regulaarselt viidaks läbi tööliste ja teenistujate meditsiinilist ja profülaktilist läbivaatust ning rakendataks ellu vajalikud ravi-profülaktilised ja sanitaarhügieenilised abinõud nende läbivaatuste tulemuste alusel;

d) kontrollivad haiguslehtede väljaandmise õigsust; haiguslehtede väljaandmise juhendi rikkumise avastamisel teatavad sellest sotsiaalkindlustuskomisjonile vastavate abinõude tarvituselevõtmiseks;

e) võtavad osa koos meistri, brigadiri ja raviasutuse arstidega haigestumiste ja traumade profülaktika ning tootmisjaoskondade sanitaarkultuuri tõstmise abinõude väljatöötamisest;

g) külastavad haigestunud töölisi ja teenistujaid nende kodudes abiandmise eesmärgil (arsti väljakutsumiseks, ravimite hankimiseks, laste eest hoolitsemise organiseerimiseks), kannavad hoolt statsionaarsel ravil olevate tööliste ja teenistujate eest ning osutavad neile vajalikku tähelepanu, jälgivad seda, et iga haigestunu täidaks rangelt määratud ravikuuri ning ei rikuks raviva arsti poolt tema kiiremaks tervenemiseks määratud režiimi; tõstavad vajaduse korral ametiühinguorganisatsioonide ees üles küsimuse töölisele või teenistujale materiaalse abi andmiseks;

h) selgitavad välja tööga seotud õnnetusjuhtumite ja elukondlike traumade tekke põhjusi ning esitavad sotsiaalkindlustuskomisjonile oma ettepanekud traumade põhjuste likvideerimiseks;

i) võtavad arvele spetsiaalset või sanatoorset ja kuurordiravi ning ravi-(dieet)toitlustamist vajavaid töölisi ja teenistujaid ja tõstavad sotsiaalkindlustuskomisjoni ees üles küsimusi nende ravilesaatmiseks või sotsiaalkindlustussummade eraldamiseks ravi(dieet)toitlustamiseks;

j) abistavad sotsiaalkindlustuskomisjoni ülesandel töölisi ja teenistujaid nende laste lasteaedadesse ja -sõimedesse paigutamisel ning pioneerilaagritesse, lastesanatooriumidesse, metsakoolidesse jne. suunamisel;

k) õpivad tundma sotsiaalkindlustuse seadusandlust ning selgitavad töölistele ja teenistujatele toetuste, pensionide ja muude sotsiaalkindlustuse korras antavate toetusliikide määramise ja saamise eeskirju.

4. Sotsiaalkindlustusdelegaadid võtavad osa sotsiaalkindlustuskomisjoni koosolekutest, samuti vabriku-, tehase-, kohalike ja tsehhikomiteede koosoleku-

test nende sotsiaalkindlustusalaste küsimuste arutamisel, mis puudutavad antud ametiühingurühma töölisi ja teenistujaid.

5. Sotsiaalkindlustusdelegaadid annavad oma tööst aru ametiühingurühmale.

6. Sotsiaalkindlustusdelegaadid omavad erilise vabriku-, tehase- või kohaliku komitee poolt välja antud «Sotsiaalkindlustusdelegaadi tõendi».

(СП ВЦСПС, январь—март 1962, стр. 83—84.)

PENSIONIKÜSIMUSTE KOMISJONI PÕHIMÄÄRUS

(Kinnitatud ÜAÜKN-i presiidiumi 5. jaanuari 1962. a. otsusega. Muudatused sisse viidud ÜAÜKN-i sekretariaadi poolt 19. augustil 1969. a., protokoll nr. 15, p. 12.)

1. Ametiühingu aktiivi laialdasemaks kaasatõmbamiseks tööliste ja teenistujate pensionilise kindlustamise küsimuste lahendamisele organiseeritakse ametiühingute vabriku-, tehase- ja kohalike ning tsehhikomiteede juurde pensioniküsimuste komisjonid.

2. Pensioniküsimuste komisjonid luuakse ametiühingute vabriku-, tehase- ja kohalike komiteede juurde siis, kui antud ettevõttes, asutuses või organisatsioonis on vähemalt 50 000 töölist ja teenistujat.

Ettevõtetes, asutustes ja organisatsioonides, kus pensioniküsimuste komisjone ei ole, teeb kogu praktilise töö tööliste ja teenistujate pensionilise kindlustamise küsimustes sotsiaalkindlustuse komisjon või vahetult ametiühingu vabriku-, tehase- ja kohalik komitee.

Ettevõtetes, asutustes ja organisatsioonides, kus ametiühingu vabriku-, tehase- ja kohaliku komitee juures pensioniküsimuste komisjoni ei ole, tsehhikomisjone ei looda.

3. Pensioniküsimuste komisjoni koosseis moodustatakse vabatahtlikkuse printsiibil, ametiühinguliikmete — tootmiseesrindlaste ja novaatorite, inseneride, tehnikute, raamatupidamise ja kaadriala töötajate ja pensionäride hulgast.

Vabriku-, tehase- ja kohaliku komitee juures oleva komisjoni koosseis kinnitatakse vabriku-, tehase-, kohaliku komitee otsusega.

Vabriku-, tehase- ja kohaliku komitee juures oleva komisjoni esimeheks on vabriku-, tehase-, kohaliku komitee liige.

4. Pensioniküsimuste komisjon töötab plaani järgi, mille kinnitab ametiühingu vabriku-, tehase- ja kohalik komitee.

5. Pensioniküsimuste komisjon vabriku-, tehase- ja kohaliku komitee juures:

selgitab töölistele ja teenistujatele ja nende perekonnaliikmetele (toitja kaotuse puhul) riiklike pensionide seadusandlust ning nende õigusi pensionilisele kindlustamisele;

organiseerib ettevõttes, asutuses või organisatsioonis konsultatsioonipunkte, loenguid ja vestlusi pensioniküsimustest, hõlmates sellele tööle ametiühingutöötajaid, sotsiaalkindlustuse osakondi, ametiühingute nõukogude juriidilisi konsultatsioonipunkte ja ettevõtete, asutuste juriste;

koos ettevõtte, organisatsiooni (asutuse) administratsiooniga:

peab töötavate pensionäride ning tööliste ja teenistujate, kes lähemate aastate jooksul saavad vanaduspensioniealisteks, arvestust;

võtab osa nõutavate tööstaaži- ja töötasudokumentide ettevalmistamisest, abistab töölisi ja teenistujaid nendele pensioni määramiseks puuduva tööstaaži tõendamisel tunnistajate seletuste alusel;

kontrollib, kas töö iseloomu ja töötasu kohta tehtud sissekanded tööliste ja teenistujate tööraamatutes ja palgatõendites on õiged, ning tutvustab töölisi ja teenistujaid õigeaegselt nende tööraamatusse tehtud sissekannetega;

avastades ebaõiged või ebatäpsed sissekanded tehtava töö tähtaja ja ise-

loomu, eriala ning ametikoha kohta tööraamatus või töötasu andmete kohta palgatõendites teeb vastavalt kehtivale korrale administratsioonile ettepaneku sissekannete parandamiseks;

kontrollib töötavatele pensionäridele pensionide väljamaksmise õigsust;

jälgib kas ettevõte, asutus või organisatsioon annab invaliididele tööd, mis vastab arstliku tööekspertiisikomisjoni soovitustele, kontrollib töötavate pensionäride töö- ja olustikuliste tingimuste parandamiseks ettenähtud ürituste täitmist;

valib ja esitab ametiühingu vabriku-, tehase- ja kohalikule komiteele kinnitamiseks esindajate kandidaadid pensionide määramise komisjonidesse ja arstliku tööekspertiisi komisjonidesse;

tõmbab kaasa mittetöötavaid pensionäre ühiskondlikule tööle, abistab neid elamu-heaolu tingimuste parandamisel, jälgib, et neid teenindaksid ettevõtte, organisatsiooni meditsiini- ja kultuuriasutused;

organiseerib ametiühingu aktiivi süstemaatilist instrueerimist ja töökogemuste vahetamist pensionilise kindlustamise küsimustes.

(СП ВЦСПС, январь—март 1962, стр. 81—83.)

MEELESPEA AMETIÜHINGUORGANISATSIOONI ESINDAJALE ARSTLIKU TÖÖEKSPERTIISI KOMISJONIS (ATEK-is)

(Kinnitatud ÜAÜKN-i sekretariaadi 1962. a. jaanuari otsusega.)

Ametiühinguorganisatsioonide esindus arstliku tööekspertiisi komisjonis on kehtestatud NSV Liidu Ministrite Nõukogu poolt 5. novembril 1948. a. kinnitatud arstlike tööekspertiisi komisjonide põhimäärusega.

Ametiühinguorganisatsioonide esindajad eraldab komisjonide koosseisu vabriku-, tehase- või kohalik komitee ja kinnitab oblasti (linna), krai või vabariigi (vabariikides, kus puudub oblastiline jaotus) ametiühingute nõukogu.

Iga komisjoni koosseisu kinnitatakse vähemalt 10—15 ametiühinguorganisatsiooni esindajat, kes võtavad aasta jooksul kordamööda osa komisjoni tööst ametiühingu nõukogu poolt kindlaksmääratud korras.

Ametiühinguorganisatsiooni esindaja, kes on arstliku tööekspertiisi komisjoni liige, peab aktiivselt osa võtma komisjoni töö organiseerimisest, töövõime ekspertiisist ja invaliidide jaoks töösoovituste kindlaksmääramisest.

Ametiühinguorganisatsiooni esindaja tööekspertiisi komisjonis peab pidama silmas, et invaliidsuse määramise aluseks on püsiv töövõimekaotus, mis tingib haige pikemaks ajaks kutsealasest tööst loobumist või tema töötingimuste tunduvat muutmist.

Pideva töövõime vähese kaotamise puhul, kui omal kutsealal edasi töötamiseks on vajalikud ainult töötingimuste mitteolulised muudatused või kergendused, invaliidsust ei määrata.

Olenevalt töövõime kaotamise astmest võib läbivaadatavat tunnistada esimese, teise või kolmanda grupi invaliidiks. Invaliidsuse gruppide määramine ja töövõime seisukorra kindlaksmääramise põhialused on toodud NSV Liidu Tervishoiu Ministeeriumi ja ÜAÜKN-i poolt 1.—2. augustil 1956. a. kinnitatud invaliidsuse gruppide määramise juhendis. Ametiühinguorganisatsiooni esindajal on vaja hästi tundma õppida seda juhendit ja teisi arstliku tööekspertiisi küsimusi käsitavaid normatiivseid akte, samuti osa võtta kohtadel läbiviidavatest seminaridest ja nõupidamistest.

Invaliidsuse määramise küsimuste arutamisel tuleb pöörata tähelepanu sellele, et oleks õigesti kindlaks määratud invaliidsuse põhjused ja invaliidistumise aeg. Kehtiva seadusandluse kohaselt määratakse pension invaliidistumisel töövigastuse või kutsehaiguse, samuti NSV Liidu kaitsel või teiste sõjaväekohustuste täitmisel saadud haavade, põrutuste ja vigastuse ning rindel oleku ajal haigestumise tagajärjel kõrgemas määras, kui invaliidistumise korral teistel põhjustel. Mis puutub aga invaliidistumise aega, siis selle küsimuse õigest lahendamisest oleneb sageli pensioni määramise võimalus, näiteks pensionid osalise staaži alusel I ja II grupi invaliididele üldhaigestumise tagajärjel.

Ametiühinguorganisatsiooni esindaja peab jälgima seda, et invaliididele määrataks õigesti töösoovitusi.

Töösoovituse määramisel tuleb arvestada, et tervislikule seisundile näidustatud töö mõjub soodsalt haigusprotsessi kulgemisele, aitab kaasa häiritud funktsioonide kompenseerimisele ning sageli nende täielikule taastumisele. Ametiühinguorganisatsiooni esindaja, tundes tavaliselt hästi töötingimusi üksikutes ettevõtetes, võib osutada suurt abi teistele komisjoni liikmetele töösoovituse valikul.

On tarvis, et töösoovituse otsuses märgitaks konkreetsed kutsealad ja tööd, mis on oma töötingimustelt invaliididele jõukohased. Töösoovitus ei tohi mingil määral piirduda üldiste viidetega, näiteks «kerge töö», «mitte raske töö» jne.

Ametiühinguorganisatsiooni esindaja peab teadma invaliidide taasläbivaatuseks kehtestatud tähtaegu.

Kehtivate eeskirjade kohaselt kuuluvad I grupi invaliidid taasläbivaatusele üks kord kahe aasta jooksul ning II ja III grupi invaliidid — üks kord aastas.

Real juhtudel määratakse invaliidsus taasläbivaatuse tähtaega äranäitamiseta. Haigused, milliste puhul invaliidsuse grupp määratakse taasläbivaatuse tähtaja äranäitamiseta, on toodud NSV Liidu Tervishoiu Ministeeriumi ja ÜAÜKN-i poolt kinnitatud eri loetelus.

Näiteks määratakse invaliidsuse grupp tähtajatult üle 60 aasta vanustele meestele ja üle 55 aasta vanustele naistele; Isamaasõja invaliididele, kellele määratakse invaliidsuse grupp haavade, põrutuste ja haigestumiste tagajärjel üldkokkuvõttes viisteist ja enam aastat; Isamaasõja invaliididele — meestele, kes on saanud 55 aasta vanuseks ja naistele — 50 aasta vanuseks, kellele haavade, põrutuste või haigestumise tagajärjel oli määratud viimase 5 aasta jooksul vahetpidamata üks invaliidsuse gruppidest.

Arstlik tööekspertiisi komisjon peab tegema oma otsused pärast haigete igakülgset meditsiinilist läbivaatust, arvestades nende kutseala. Komisjoni otsus võetakse vastu komisjoni istungil häälteenamusega ning kantakse läbivaatuse akti, millele kirjutavad alla komisjoni esimees ja kõik liikmed.

Kui esimees või komisjoni üksikud liikmed (sealhulgas ametiühinguorganisatsiooni esindaja) ei ole nõus vastuvõetud otsusega, lisatakse läbivaatuse aktile nende eriarvamus ning akt esitatakse kolme päeva jooksul rajooni (linna) sotsiaalkindlustuse osakonda. Viimane saadab sel juhul haige ATEK-i teises koosseisus või vabariikliku, oblasti, krai- kesk ATEK-i, kelle otsus on lõplik.

Arstliku tööekspertiisi küsimuste lahendamisel peab ametiühinguorganisatsiooni esindaja juhinduma ATEK-i põhimäärusest, samuti invaliidsuse grupi määramise juhendist, haiguste loetelust, mille puhul ATEK-id määravad invaliidsuse grupi, näitama ära taasläbivaatuse tähtaega, kutsehaiguste loetelust ning kutsehaiguste loetelu rakendamise juhendist.

Vastavalt NSV Liidu Ministrite Nõukogu 1956. a. 26. septembri määrusele nr. 1341 säilitatakse töölistele ja teenistujatele, keda ametiühinguorganisatsioonid on eraldanud arstlike tööekspertiisi komisjonide liikmeteks, töökoha järgi keskmine töötasu komisjoni tööst osavõtu aja eest.

MEELESPEA AMETIÜHINGUORGANISATSIOONIDE ESINDAJAILE PENSIONIDE MÄÄRAMISE KOMISJONIS

(Kinnitatud ÜAÜKN-i sekretariaadi 1962. a. jaanuari otsusega.)

Ametiühinguorganisatsioonide esindus töörahva saadikute nõukogu täitevkomiteede juures asuvates pensionide määramise komisjonides on kehtestatud NSV Liidu Ministrite Nõukogu poolt 4. augustil 1956. a. kinnitatud riiklike pensionide määramise ja väljamaksmise määrustikuga.

Need komisjonid moodustatakse rajooni (linna) töörahva saadikute nõukogu täitevkomiteede juures, koosseisus: rajooni (linna) sotsiaalkindlustuse osakonna juhataja (komisjoni esimees), rajooni (linna) rahandusosakonna juhataja ja ametiühinguorganisatsiooni esindaja. Sõjaväelastele ja nende perekondadele pensioni määramisel kuulub peale nende komisjoni koosseisu veel rajooni (linna) sõjakomissar.

Neis rajoonides (linnades), kus sotsiaalkindlustuse osakond puudub, on pensionide määramise komisjoni esimeheks rajooni (linna) töörahva saadikute nõukogu täitevkomitee üks aseesimees või sekretär.

Ametiühinguorganisatsioonide esindajad pensioni määramise komisjoni koosseisu eraldavad vabriku-, tehase- või kohalikud komiteed tootmiseesrindlaste ja novaatorite, insenertehniliste töötajate, teenistujate ja pensionäride hulgast ja kinnitavad oblasti (linna), krai või vabariigi (vabariikides, kus puuduvad oblastid) ametiühingute nõukogud.

Ametiühinguorganisatsiooni esindaja tähtsamaks ülesandeks on igakülgse kaasabi osutamine pensionide määramise küsimuste õigel lahendamisel.

Ametiühinguorganisatsiooni esindaja võtab osa kõigist pensionide määramise komisjoni istungeist vastavalt tema jaoks kehtestatud graafikule; selgitab pensioni taotluste läbivaatamisel kõiki asjaolusid, mis on olulised töötaja või tema perekonnaliikme, pensioniõiguse ja selle suuruse kindlaksmääramisel; aitab läbi viia komisjoni istungeid vahetult ettevõtetes või asutustes, et pensionimääramise ja tunnistajatega tööstaaži kindlustamise küsimuste lahendamisest võtaks osa ulatuslik ühiskondlik aktiiv; osutab kaasabi ettevõtetes ja asutustes pensioni määramiseks vajalike dokumentide eelneval ettevalmistamisel, võtab osa töötajatele nende pensioniõiguse selgitamisest.

Vastavalt kehtivatele eeskirjadele vaatab pensionikomisjon pensionitaotlused läbi hiljemalt 10 päeva jooksul, arvates taotluse kõigi vajalike dokumentide saabumise või täiendavate dokumentide esitamise päevast. Ametiühinguorganisatsiooni esindajal tuleb kontrollida, et töötajate taotlused esitataks pensionide määramise komisjonile läbivaatamiseks õigeaegselt ning et sotsiaalkindlustuse osakond täidaks õigeaegselt komisjoni otsuseid.

Selleks et lahendada õigesti pensionilise kindlustamise küsimusi, tuleb ametiühinguorganisatsiooni esindajal hästi tundma õppida kehtivat seadusandlust, tutvuda süstemaatiliselt sotsiaalkindlustuse osakonda saabuvate NSV Liidu Ministrite Nõukogu Riikliku Töö- ja Töötasu Komitee, ÜAÜKN-i seletustega ja vabariigi sotsiaalkindlustuse ministeeriumi juhistega ning osa võtta kohtadel läbiviidavatest seminaridest ja nõupidamistest töötajate pensionilise kindlustamise küsimustes.

Neil juhtudel, kui pensioni saamise õigus või selle suurus olenevad tööstaažist, peab ametiühinguorganisatsiooni esindaja koos teiste komisjoni liikmetega põhjalikult kontrollima tööstaaži arvutamist.

Vastavalt kehtivale seadusandlusele võivad tööstaaži tõenditeks olla:

a) tööraamatud, töönimistud, teenistuskirjad (sealhulgas töö kohta enne nõukogude võimu kehtestamist), tööndusko operatsiooni artellide ja invaliidide kooperatsiooni artellide liikmete liikmeraamatud — kõik sissekannete osas, mis on tehtud dokumentide alusel;

b) tõendid, tunnistused ja muud töökoha poolt töötamise kohta väljaantud dokumendid;

c) sama süsteemi, kus antud tööline või teenistuja töötas, kõrgemalseisvate

asutuste tõendid (näiteks ministeeriumide, peavalitsuste, trustide, tööndusko-operatsiooni liitude jne. tõendid);

d) arhiiviasutuste teatised.

Palgaraamatud ja ametiühingu liikmepiletid võivad olla tööstaaži tõendiks ainult teiste dokumentide puudumisel. Seejuures võivad palgaraamatud olla tööstaaži tõendiks ainult selle tööaja osas, mille kohta on märkmed töötasu väljamaksmise kohta; ametiühingute liikmepiletid aja eest, mille kohta on märkmed liikmemaksude maksmise kohta töötasult või stipendiumilt.

Töid üksikute kodanike juures (majateenijad, autojuhid jt.) tõendatakse ametiühinguorganisatsioonide tõenditega, kui neid aga ei ole võimalik saada — tööandjate tõenditega. Tööandja allkirja õigsus peab olema tõestatud majavalitsuse või külanõukogu poolt. Tööandja tõend peab olema kinnitatud kontrollaktiga, mille koostab rajooni (linna) sotsiaalkindlustuse osakonna esindaja majavalitsuse, täitevkomitee või külanõukogu esindaja osavõtul.

Erilist tähelepanelikkust nõuab pensionide määramine soodustatud tingimustel ja soodustusmäärades.

Soodustatud korras pensionilisel kindlustamisel on vaja juhinduda NSV Liidu Ministrite Nõukogu poolt kinnitatud tootmisalade, tsehhide, kutsealade ja ametikohtade nimekirjadest, millistel töötamine annab õiguse riiklikule pensionile soodustatud tingimustel ja määrades, ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu Riikliku Töö- ja Töötasu Komitee seletustest nende nimekirjade rakendamise korra kohta.

Küsimuse õige lahendamine töölise või teenistuja õiguse kohta pensioni saamiseks soodustatud tingimustel või soodustusmäärades oleneb sellest, kui täpselt on kajastatud andmed tema töö kohta tööraamatus või teistes tööstaaži tõendavates dokumentides. Kui sissekanded töötamise kohta on tööraamatusse tehtud ebaõigesti või ebatäpselt, tuleb neid parandada. Seejuures peab silmas pidama, et parandusi sissekannetes täidetava töö- või ametikohal töötamise kestvuse ja iseloomu kohta, vallandamise põhjuste ja muude tööalaste andmete kohta võib teha ainult see ettevõte (asutus või organisatsioon), kes on teinud ebaõige või ebatäpse sissekande. Mainitud parandused peavad täielikult vastama käskkirja või korralduse, töölevõtmise või töölt vallandamise kirja originaalile, nende kaotamise korral aga antud ettevõtte, asutuse teisele dokumendile, mis tõendab töötamist antud kutsealal või ametikohal. Parandused tööraamatu sissekannetes tuleb teha viitega dokumentidele ning kinnitada ettevõtte, asutuse, organisatsiooni juhataja või tema poolt spetsiaalselt volitatud isiku allkirja ning ettevõtte, asutuse, organisatsiooni või kaadriosakonna pitseriga. Tunnistajate seletused ei või olla paranduste tegemise aluseks varemtehtud sissekannete osas.

Juhul, kui avastatakse tööstaaži ja töötasu dokumentide põhjendamatut väljaandmist või valesti vormistamist, samuti keeldumist töötajaile pensioni taotluseks vajalike dokumentide väljaandmisest, teatab ametiühinguorganisatsiooni esindaja niisugustest juhtudest vastavatele ametiühingu vabriku-, tehase- või kohalikele komiteedele.

Kui dokumendid tööstaaži kohta puuduvad ja nende saamine on võimatu asutuse või ettevõtte täieliku likvideerimise või arhiiviandmete puudumise tõttu, annab riiklike pensionide alane seadusandlus töötajaile õiguse tõendada pensioni määramiseks puudujäävat tööstaaži tunnistajate seletustega. Neil juhtudel teeb staaži kindlaks pensionide määramise komisjon kahe või enama tunnistaja seletuste põhjal.

Seejuures on nõutav, et vähemalt pool pensioni määramiseks vajalikku staaži oleks tõendatud dokumentidega, samuti, et üks tunnistajaist tunneks avaldajat ühise töö järgi samas ettevõttes, asutuses või ühes süsteemis ning esitaks selle kohta dokumendi.

Kuid üksikutel erakordsetel juhtudel, kui dokumendid tööstaaži kohta ei ole säilinud seoses NSV Liidu territooriumi vastava osa ajutise okupeerimisega vaenlase poolt Suure Isamaasõja ajal, evakuatsiooniga või stiihiliste õnnetustega (tulekahju, veeuputus jms.), on liiduvabariigi sotsiaalkindlustuse ministeeriumile antud õigus lubada tööstaaži kindlaks teha tunnistajate seletustega ka siis, kui dokumentidega on kindlaks tehtud alla poole pensioni määramiseks vajalikust

tööstaažist ja ilma et tunnistaja oleks esitanud dokumendi avaldajaga ühise töötamise kohta.

Neid eeskirju rakendatakse ka pensioni määramisel soodustatud tingimustel ja soodustusmäärades.

Pensioni määramisel osalise staaži alusel võib staaži kindlaks teha tunnistajate seletustega samas ulatuses, mis on tõendatud dokumentidega.

Otsuse tunnistajate seletuste alusel tööstaaži kindlakstegemise või sellest keeldumise kohta teeb pensionitaotleja elukohajärgne pensioni määramise komisjon. Seejuures tunnistajaid, kes elavad mujal, küsitletakse komisjonis nende elukoha järgi.

Erandjuhtudel võib komisjon töölise või teenistuja palvel teha dokumentidega tõendamata tööstaaži kindlaks tunnistajate seletuste alusel ka enne pensioniõigust andvate tingimuste saabumist (näiteks enne vanaduspensioni määramiseks vajaliku ea saabumist).

Pensioni suuruse arutamisel peab ametiühinguorganisatsiooni esindaja pöörama tähelepanu sellele, kas pensionäril on õigus lisanditele ning kui tal see õigus on, tegema ettepaneku kindlaks määrata pensioni suurus, lisandid. Eriti tähelepanelikult tuleb arvutada pidevat tööstaaži, pidades seejuures silmas, et pideva tööstaaži säilitamise küsimused ühelt töökohalt teisele üleminekul lahendatakse samade eeskirjade järgi, mis kehtivad riikliku sotsiaalkindlustuse korras toetuste määramisel.

Ametiühinguorganisatsiooni esindajal tuleb jälgida, et isikult, kes taotleb pensioni, nõutaks ainult neid dokumente, mille esitamine on kohustuslik riikliku pensioni vormistamiseks. Mingisuguste teiste, eeskirjades mitte ettenähtud dokumentide nõudmine töötajatelt pole lubatud.

Neil juhtudel, kui komisjon ei saa pensionitaotlust rahuldada, tuleb taotlejale üksikasjaliselt selgitada põhjusi, samuti selgitada, milliseid dokumente on vaja täiendavalt esitada küsimuse uueks läbivaatamiseks. Seejuures tuleb pidada silmas, et sotsiaalkindlustuse osakonnad peavad taotlejaid abistama pensioni saamiseks vajalike dokumentide saamisel ning et neile on antud õigus nõuda neid dokumente ettevõtetelt, asutustelt, organisatsioonidelt ja üksikuilt kodanikelt.

Vastavalt NSV Liidu Ministrite Nõukogu 1956. a. 26. septembri määrusele nr. 1341 säilitatakse töölistele ja teenistujatele, kes on eraldatud ametiühinguorganisatsioonide poolt liikmetena rajooni (linna) töörahva saadikute nõukogu täitevkomitee juures asuva pensionide määramise komisjonide koosseisu, töökoha järgi keskmine töötasu komisjoni tööst osavõtu aja eest.

(СП ВЦСПС, октябрь—декабрь 1962.)

SANATOORIUMI- JA KUURORDIRAVI. PUHKEKODUD. RAVITOITLUSTAMINE

SANATOORIUMI-, PANSIONAADI-, PUHKEKODU- JA AMBULATOORIUMI- NING KUURORDITUUSIKUTE PLANEERIMISE, JAOTAMISE JA VÄLJAANDMISE KORRA INSTRUKTSIOONIST

(Väljavõte ÜAÜKN-i 5. oktoobri 1962. a. otsuse lisast.)

II. Töölistele ja teenistujatele tuusikute väljaandmise kord

23. Ametiühinguorganisatsioonid on kohustatud sanatooriumi-, puhkekodu- ja ambulatooriumi- ning kuurordiravi tuusikute väljaandmisel kinni pidama tootmistöölistele ja insenertehnilistele töötajatele kehtestatud eelisnormidest ühtlaselt kogu aasta jooksul. Esmajärjekorras tuleb suunata sanatoorsele ravile ja puhkusele järgmisi ametiühingu liikmeid: eesrindlikke töölisi ja tootmise novaa-

toreid, kaadritöölisi, insenertehnilisi töötajaid tootmisest, töötavaid sõja- ja tööinvaliide, doonoreid, kes annavad süstemaatiliselt verd.

24. Ametiühingu vabriku-, tehase- ja kohalikud komiteed annavad tasuta tuusikuid esmajärjekorras töölistele, töötavatele sõja- ja tööinvaliididele, rinnaga toitvatele ja vallasemadele, doonoritele ja alaealistele, võttes arvesse nende materiaalset olukorda.

25. Sanatooriumi-, sealhulgas profülaktooriumi- ja ambulatooriumi-kuurordiravi tuusikuid antakse töölistele ja teenistujatele, kes vajavad ravi, vastavalt meditsiinilisele järeldusele (õiendile).

Töölised ja teenistujad, kes saavad vastavalt meditsiinilisele järeldusele (õiendile) sanatooriumi-, sealhulgas profülaktooriumi-, ambulatooriumi-kuurordiravi tuusiku, esitavad selle meditsiiniasutuse raviarstile sanatooriumi-kuurordi kaardi saamiseks.

26. Ametiühingu vabriku-, tehase- ja kohalikud komiteed peavad arvestust tööliste ja teenistujate kohta, kes vajavad sanatooriumi-kuurordiravi, et vajaduse korral kindlustada neid tuusikutega vastavalt meditsiinilisele järeldusele; nad panevad igas kvartalis kõigile töölistele ja teenistujaile tutvumiseks üles teated ametiühinguorganisatsioonile eraldatud tuusikute kohta.

27. Sanatooriumi-, puhkekodu- ja ambulatooriumi-kuurordiravi tuusikud antakse töölistele ja teenistujatele tehase või tsehhi sotsiaalkindlustuse komisjoni otsuse alusel, mille on kinnitanud ametiühingu vabriku-, tehase-, tsehhi- või kohalik komitee;

ettevõtetes ja asutustes, kus sotsiaalkindlustuse komisjone ei ole moodustatud, antakse tuusikuid välja ametiühingu vabriku-, tehase- või kohaliku komitee otsuse alusel.

Tuusikute väljaandmine ametiühingukomitee esimehe või teiste komitee liikmete ainuisikulise korralduse alusel on keelatud.

Sanatooriumidesse, puhkekodudesse, pansionaatidesse, ambulatooriumi-kuurordiravile tuusikuid saanud tööliste ja teenistujate nimekirjad pannakse iga kuu üles tsehhides, asutuste ja ettevõtete osakondades, ametiühingu vabriku-, tehase- ja kohalikes komiteedes.

28. Sanatooriumi-, pansionaadi-, puhkekodu-, ambulatooriumi-kuurordiravi tuusikud antakse töölistele ja teenstujatele kätte mitte hiljem kui 10 päeva enne ravile või puhkusele ärasõitu.

29. Tuusik peab olema töölisele või teenistujale kätteandmisel täidetud (perekonna-, ees- ja isanimi, töökoht, amet, elukutse, ametiühinguorganisatsioon, kes tuusiku välja andis). Tuusikule kirjutab alla ametiühingukomitee esimees, kelle allkiri kinnitatakse ametiühinguorganisatsiooni pitseriga. Parandused teeb ja kinnitab seesama ametiühinguorganisatsioon.

Täitmata tuusikublankettide väljaandmine töölistele ja teenistujatele on kategooriliselt keelatud.

30. Täie hinna eest müüakse sanatooriumi-, pansionaadi-, puhkekodu-, ambulatooriumi-kuurordiravi tuusikuid töölistele, teenistujatele ja nende perekonnaliikmetele sotsiaalkindlustuse komisjoni otsuse alusel, mille on kinnitanud ametiühingu vabriku-, tehase- või kohalik komitee.

Tuusikute müük isikutele, kellel ei ole suhteid antud ettevõtte või asutusega, on keelatud.

31. Sanatooriumi-, profülaktooriumi-, puhkekodu-, ambulatooriumi-kuurordiravi tuusiku osamaksu (30% ulatuses sanatooriumi-, ambulatooriumi-kuurordiravi tuusiku hinnast või 7 rbl. 20 kopikat puhkekodutuusiku eest) tasub tuusiku saaja vahetult oma töökoha, ettevõtte või asutuse kassasse. Ettevõtte või asutuse raamatupidamine vormistab tuusiku osamaksu kassa sissetuleku orderiga ja annab tuusiku saajale kviitungi raha maksmise kohta.

Kui asutusel või ettevõttel ei ole oma kassat, maksavad töölised ja teenistujad raha tuusiku eest vahetult Riigipanga rajooniosakonna ametiühingu sotsiaalkindlustuse jooksva arve allkontole. Raha saamise kohta annab Riigipank samuti kviitungi.

Tuusiku osamaksu kviitung esitatakse ametiühinguorganisatsioonile ja seda hoitakse alal koos tuusiku väljaandmist tõendavate dokumentidega.

Tuusikuid ei väljastata ilma kviitungi esitamiseta raha maksmise kohta.

32. Ametiühingu vabriku-, tehase- ja kohalikud komiteed peavad kontrollima asutuste ja ettevõtete poolt töölistelt ja teenistujatelt tuusikute eest saadud raha õigeaegset ülekandmist vastava ametiühingukomitee sotsiaalkindlustuse jooksvale arvele ja nende vahendite arvelevõtmise õigsust arvestuslehe järgi (vorm nr. 4).

(СП ВЦСПС, октябрь—декабрь 1962.)

RIIKLIKE SOTSIAALKINDLUSTUSE VAHENDITE PLANEERIMISE, KULUTAMISE JA ARVESTAMISE KORRA INSTRUKTSIOON

(Kooskõlastatud NSV Liidu Rahandusministeeriumiga 7. juunil 1968. a. nr. 38-5. Kinnitatud ÜAÜKN-i 7. juuni 1968. a. pleenumi otsusega, protokoll nr. 12, p. 1)

Seoses NSV Liidu Ministrite Nõukogu 9. aprilli 1968. a. määrusega «Riikliku sotsiaalkindlustuse töö organiseerimise ja selleks otstarbeks eraldatud vahendite kasutamise parandamisest» määratakse kindlaks alates 1969. a. järgmine riiklike sotsiaalkindlustuse vahendite planeerimise, kulutamise ja arvestamise kord:

I. Riikliku sotsiaalkindlustuse eelarve kinnitamise kord

1. Üleliiduline Ametiühingute Kesknõukogu kinnitab üleliidulise riikliku sotsiaalkindlustuse eelarve järgmised artiklid:

Tulud

I Ettevõtete ja organisatsioonide kindlustusmaksed.
II Laekumised tuusikutest.
III Muud tulud.
IV Laekumised liidu eelarvest.

Kulud

I Väljamaksed pensionideks,
sealhulgas:
mittetöötavatele pensionäridele,
töötavatele pensionäridele.

II Väljamaksed toetusteks,
sealhulgas:
ajutise töövõimetuse korral,
raseduse ja sünnituse puhul.

III Tööliste, teenistujate ja nende laste sanatooriumi-kuurordiravi ja puhkuse organiseerimiseks,
sealhulgas:
töötasu ja toitlustamise dotatsioon.

IV Sotsiaalkindlustuseks.
V Muudeks kulutusteks.
VI Kapitaalmahutusteks.

2. Ametiühingute nõukogud, ametiühingu vabariiklikud, krai-, oblasti-, linna- ja rajoonikomiteed kinnitavad sotsiaalkindlustuse eelarve järgmised artiklid:

Tulud

I Ettevõtete ja organisatsioonide kindlustusmaksud.
II Laekumised tuusikutest.
III Muud tulud.

Kulud

I Väljamaksed toetusteks,
sealhulgas:
ajutise töövõimetuse korral,
raseduse ja sünnituse puhul.
II Väljamaksed töötavate pensionäride pensionideks.
III Sanatooriumi-kuurordiravi, puhkuse ja ravitoitlustamise organiseerimiseks.
IV Pioneerilaagrite ülalpidamiseks, laste ja alaealiste sanatooriumituusikuteks, koolivälíseks teenindamiseks.
V Sotsiaalkindlustuse kulud,
sealhulgas:
organisatsioonilis-administratiivsed kulud,
tehnilise inspektsiooni ja hooldusarsti ülalpidamiseks,
premeerimiseks.
VI Muud kulutused.
VII Kapitaalmahutused.
VIII Vahendite ülekandmine kõrgemalseisvatele ametiühinguorganitele.

3. Ametiühingu vabriku-, tehase- ja kohalikud komiteed kinnitavad sotsiaalkindlustuse eelarve järgmised artiklid:

Tulud

I Kindlustusmaksud.
II Laekumised tuusikutest.
III Muud tulud.

Kulud

I Toetuste maksmiseks ajutise töövõimetuse korral.
II Toetuste maksmiseks raseduse ja sünnituse puhul.
III Muude toetuste maksmiseks (lapse sünni, matuse puhul).
IV Pensionide maksmiseks töötavatele pensionäridele.
V Sanatooriumi-kuurordiravi, puhkuse ja ravitoitlustamise organiseerimiseks, sealhulgas:
sanatooriumituusikuteks,
puhkekodude ja -baaside tuusikuteks,
sanatooriumi sõitude tasumiseks,
ravitoitlustamiseks.
VI Sanatooriumi-profülaktooriumituusikuteks.
VII Pioneerilaagrite ülalpidamiseks, laste ja alaealiste sanatooriumituusikuteks, koolivälíseks teenindamiseks.
VIII Vahendite ülekandmiseks kõrgemalseisvatele ametiühinguorganitele.

II. Ametiühingu vabariiklike, krai-, oblasti-, linna- ja rajoonikomiteede ning ametiühingu vabriku-, tehase- ja kohalike komiteede sotsiaalkindlustuse eelarve planeerimise kord

Tulud

4. Ametiühingu vabriku-, tehase- ja kohalik komitee (töötajate arvuga üle 300 inimese) koostab riikliku sotsiaalkindlustuse eelarve projekti planeeritava aasta peale ja esitab kindlaksmääratud tähtajaks alluvuse järgi kõrgemalseisvale ametiühinguorganile.

Ametiühingu rajooni-, linna-, oblasti-, krai- ja vabariiklikud komiteed ja ametiühingute nõukogud koostavad ettevõtete ja organisatsioonide jaoks, kus on töötajate arv kuni 300 inimest, koondeelarve projekti.

Ametiühingu rajooni-, linna-, oblasti-, krai- ja vabariiklikud komiteed, võttes arvesse ametiühingu vabriku-, tehase- ja kohaliku komitee eelarvet ning ettevõtete ja organisatsioonide, kus töötab kuni 300 inimest, koondeelarvet, koostavad riikliku sotsiaalkindlustuse eelarve projekti komitee kohta tervikuna ja esitavad selle kõrgemalseisvale komiteele või ametiühingute nõukogule.

Ametiühingute nõukogu koostab oblasti, krai, vabariikliku sotsiaalkindlustuse eelarveprojekti, arvestades ametiühingu oblasti-, krai või vabariikliku komitee sotsiaalkindlustuse eelarve projekti ja otseses alluvuses oleva ametiühingu vabriku-, tehase-, kohaliku komitee eelarvet ning esitab selle ettenähtud tähtajal ÜAÜKN-ile.

Sotsiaalkindlustuse eelarve projektide koostamisel peavad ametiühingute nõukogud ja ametiühingukomiteed juhinduma järgnevast:

sotsiaalkindlustusmaksude laekumise plaan määratakse kindlaks igale ettevõttele, organisatsioonile, rajoonile, oblastile, kraile, liiduvabariigile vastavate organite poolt planeeritud töötasufondi järgi, kuhu kuuluvad iga liiki ergutus- ja premeerimissummad, mis on kindlaks määratud töö tasustamise süsteemi ja premeerimise põhimäärustega, sõltumata finantseerimise allikatest (materiaalse ergutamise fondidest, preemiatest, mis on saadud tootmisvõimsuste ja ehitusobjektide tähtaegse ja ennetähtaegse käikulaskmise eest; kütte, elektri- ja soojusenergia kokkuhoiu eest; eksporttoodangu valmistamise ja ärasaatmise eest; laiatarbekaupade valmistamise plaani täitmise ja ületamise eest; taastamiseks kõlblike äratarvitatud laagrite kogumise ja üleandmise eest, vana-, musta ja värvilise metalli, toidujäätmete kogumise, hoidmise ja üleandmise eest; teiste ergutuste, väljamaksete ja preemiate eest), arvestades nende näitajate dünaamikat mitme aasta jooksul ja kindlustusmaksete tariifi. Seejuures määratakse ettevõtete, asutuste ja organisatsioonide kindlustusmaksete summad kindlaks vastavalt tariifidele, mis on kehtestatud antud ametiühingu jaoks.

Ametiühingute kindlustusmaksete tariifid on kehtestatud järgmistes määrades:

söetööstuse töölistele	9,0
nafta- ja keemiatööstuse töölistele	8,4
metallurgiatööstuse töölistele	7,9
masinaehitustöölistele	7,7
laevaehitustööstuse töölistele	7,7
raudteetranspordi töölistele	7,5
lennuki- ja kaitsetööstuse töölistele	7,3
tekstiili- ja kergetööstuse töölistele	6,8
toiduainetetööstuse töölistele	6,8
mere- ja jõelaevanduse töölistele	6,7
lennundusala töötajatele	6,7
elektrijaamade ja elektrotehnilise tööstuse töölistele	6,6
raadio- ja elektroonikatööstuse töölistele	6,6
ehitusmaterjalide tööstuse ja ehitustöölistele	6,1
meditsiinitöötajatele	5,5
haridus-, kõrgemate koolide ja teaduslike asutuste töötajatele	5,5
kultuuritöötajatele	5,5
riigiasutuste töötajatele	5,5
sidetöötajatele	5,3
autotranspordi ja maanteede töölistele	5,3
geoloogiliste uurimistööde töölistele	4,8
metsa-, paberi- ja puidutööstuse töölistele	4,7
kohaliku tööstuse ja kommunaalteeninduse ettevõtete töölistele	4,7
riikliku kaubanduse ja tarbijate kooperatiivide töötajatele töölistele ja teenistujatele põllumajanduse ja riikliku kokkuostu alalt	4,5
	4,4

5. Laekumised sanatooriumi-, puhkekodu- ja turismituusikutest, mis on välja antud sotsiaalkindlustuse vahendite arvel soodustatud tingimustel ametiühingute nõukogude ja ametiühingukomiteede poolt, planeeritakse eelseisvaks aastaks suuremad proportsionaalselt kindlustusmaksude laekumiste ja muude tulude (kokkuvõetult) kasvule.

Laekumised sanatooriumi-profülaktooriumituusikutest määratakse kindlaks, lähtudes tuusikute arvust, mis on plaanis ette nähtud sanatooriumidele-profülaktooriumidele planeeritaval aastal, ja tuusiku keskmisest maksumusest.

Sanatooriumi-, puhkekodu- ja turismibaasituusikute arvu planeeritud aastaks arvutavad ametiühingute nõukogud ja ametiühingukomiteed, lähtudes kulude erikaalust, mis langeb eraldi 1968. a., selleks otstarbeks plaani järgi assigneeritud üldsummast sanatoorse ravi, puhkekodu- ja turismibaasituusikute omandamiseks. Arvestatud summad jagatakse sanatooriumi-, puhkekodu- ja turismituusikute plaanilise väärtusega, mis on ette nähtud eelarves.

Näiteks on ametiühingukomiteele sotsiaalkindlustuse eelarve järgi kinnitatud 1968. a. omavahendite plaan 5 miljoni rbl. suuruses summas, aga kulutused sanatooriumi-, puhkekodu- ja turismituusikuteks — 250 000 rbl., mis moodustab 5 protsenti eelarve omavahenditest. Nimetatud kulutuste protsent tuusikute jaoks on normatiiviks 1969. ja 1970. a.

250 000 rublast on kinnitatud sanatooriumituusikute kuludeks 150 000 rbl. (arvestusega 21,4 tuusikut 1000 töötaja kohta 62 000 töötaja korral; $21{,}4 \times 62 = 1327$ tuusikut plaanilise hinnaga 113 rbl., $113 \text{ rbl.} \times 1327 = 150\,000$ rbl.) või 60 protsenti kogu tuusikutele kulutatavast summast.

Puhkekodude jaoks on kinnitatud kulutuste summa vastavalt 90 000 rbl. (2850 tuusikut hinnaga à 31 rbl. 60 kop.) ehk 36 protsenti ja turismituusikute jaoks 10 000 rbl. (170 tuusikut à 58 rbl. 87 kop.) ehk 4 protsenti kogu tuusikutele kulutatud summast.

Oletame, et sellele ametiühingukomiteele kinnitatakse 1969. a. omavahendite plaan 5 500 000 rbl. suuruses summas; sel juhul omavahendite üldsummast suunatakse 5 protsenti ehk 275 000 rubla $\left(\frac{5\,500\,000 \text{ rbl.} \times 5}{100} = 275\,000 \text{ rbl.}\right)$ sanatooriumi-, puhkekodu- ja turismituusikute omandamiseks.

Kulutuste osa eraldi sanatooriumi-, puhkekodu- ja turismituusikuteks jääb samuti 1968. a. plaani tasemele. Seejuures määratakse kulutused sanatooriumituusikuteks 1969. a. plaani järgi 165 000 rbl. suuruses summas $\left(\frac{275\,000 \text{ rbl.} \times 60}{100} = 165\,000 \text{ rbl.}\right)$

Sanatooriumituusikute arv määratakse kindlaks, jagades 165 000 rbl. tuusikute plaanilise hinnaga, nii saadakse 1460 tuusikut (165 000 rbl.: 113 rbl. = 1460 tuusikut).

20 protsenti nimetatud tuusikutest antakse välja tasuta, ülejäänud 80 protsenti sanatooriumituusikute eest arvestatakse laekumist 30 protsenti tuusiku maksumusest. Sel viisil moodustavad antud juhul laekumised sanatooriumituusikute eest eelarvesse 39 000 rbl. Samal viisil määratakse kindlaks sanatooriumi- ja turismituusikute kogus ning arvestatakse laekumised nende eest kehtivate tuusikute väljaandmise eeskirjade kohaselt.

6. Muude tulude (ettevõtte ja organisatsiooni administratsiooni süü läbi toimunud traumade ja kutsehaiguste tagajärjel tekkinud ajutise töövõimetuse toetuseks väljamakstud summade heastamine, viivised maksude tähtaja möödalaskmise eest jm.) plaan määratakse kindlaks eelmiste aastate aruannete ja jooksva aasta oletatava täitmise alusel.

Kulud

7. Sotsiaalkindlustuse kulud ajutise töövõimetuse, rasedus- ja sünnitustoetuse väljamaksmiseks määrab kindlaks kõrgemalseisev ametiühinguorgan eraldi protsentides omavahendite summast.

Need protsendid on aluseks ametiühingute nõukogu või ametiühingukomitee sotsiaalkindlustuse eelarves ajutise töövõimetuse, rasedus- ja sünnitustoetusteks assigneeritud summade määramisel.

Ajutise töövõimetuse toetuseks väljamakstud kulutuste protsent planeeritaval aastal perioodide lõikes (I kvartal, poolaasta, 9 kuud) määratakse kindlaks, lähtudes viimase kolme aasta jooksul ettevõtete ja organisatsioonide poolt toetusteks väljamakstud tegelikest kulutustest, mis on vähendatud epideemiliste gripipuhangutega seoses olevate toetuste ülekulu summa võrra, samuti arvestades profülaktilise töö edasist paranemist ja tööliste ning teenistujate haigestumiste vähenemist.

8. Sanatooriumi-kuurordiravi (peale profülaktooriumi ja sanatooriumi assigneeringute), puhkuse, ravitoitlustamise, pioneerilaagrite ülalpidamise ja koolivälise teenindamise kulud määratakse samuti kindlaks protsentides omavahendite üldsummast perioodide lõikes.

Selleks arvestatakse 1968. a. plaanilised assigneeringud, mille moodustavad kulutused tuusikuteks sotsiaalkindlustuse vahenditest lähtudes tegelikest normidest (välja arvatud sanatooriumi-profülaktooriumikulud) ümber omavahendite protsendiks, mis on nimetatud eesmärgil assigneeringute kindlaksmääramise normatiiviks alates 1969. a.

Assigneeringud sanatooriumide-profülaktooriumide ülalpidamiseks määratakse kindlaks vastavalt ÜAÜKN-i poolt kehtestatud korrale, lähtudes nende läbilaskevõimest aastas ja tuusikute kinnitatud väärtusest.

Ametiühingute nõukogud ja ametiühingukomiteed määravad kindlaks ametiühinguorganisatsioonidele pioneerilaagrite ülalpidamise (dotatsiooni) ja ravi-(dieet)toitlustamise kulude protsendi, lähtudes oma või üüritud baasi olemasolust ja vahendite täieliku ning otstarbeka kulutamise võimalustest.

Remondi-, seadmete soetamise ja üürikulud nähakse ette ÜAÜKN-i poolt kehtestatud normide alusel ainult pioneerilaagrite jaoks, mis seisavad riigi-, kultuuri-, haridus-, kõrgemate koolide ja teaduslike asutuste ning meditsiinitöötajate ametiühingutesse ühendatud asutuste ja organisatsioonide bilansis.

9. Assigneeringud teiste toetuste (lapse sünd, matus) väljamaksmiseks määratakse kindlaks, lähtudes eelmiste aastate aruandlusest ja jooksvaks aastaks eeldatavatest kuludest.

10. Kulud pensionide väljamaksmiseks töötavatele pensionäridele planeeritakse, arvestades eelnevate aastate tegelikke kulusid, jooksva aasta loodetavat täitmist, pensionäride arvu suurenemist, samuti arvesse võttes pensionide keskmist suurust.

11. Tehnilise inspektsiooni ja hooldusarstide kulud (töötasu, juurdearvestused, komandeeringud) planeeritakse vastavalt kinnitatud koosseisudele ja kehtestatud töötasu määradele.

12. Assigneeringud organisatsioonilis-administratiivseteks kuludeks, aktiivi premeerimiseks, muudeks kuludeks ja kapitaalmahutusteks määratakse kindlaks vastavalt ÜAÜKN-i poolt kehtestatud korrale ja normidele.

III. Riikliku sotsiaalkindlustuse eelarve täitmise organiseerimine

Ametiühingute vabariiklikud, krai- ja oblastinõukogud ja ametiühingukomiteed organiseerivad sotsiaalkindlustuse eelarve tulude plaani täitmist, vahendite õiget kulutamist vastavalt kinnitatud assigneeringutele, kindlustavad nende õigeaegse ülekandmise riikliku sotsiaalkindlustuse riigieelarvele, et finantseerida töötavatele pensionäridele pensionide väljamaksmistega seotud kulusid.

14. Ametiühingukomiteed võivad kooskõlastatult vastavate kõrgemalseisvate ametiühinguorganitega, aga ametiühingute nõukogud kooskõlastatult ÜAÜKN-i riikliku sotsiaalkindlustuse osakonnaga, teha eelarve täitmise protsessis muudatusi sanatooriumi-, puhkekodu-, turismi-, üliõpilaste tervendavate laagrite ja pioneerilaagrite tuusikute, ravitoitlustamise ja laste koolivälise teenindamise assigneeringute suuruses selleks otstarbeks kinnitatud üldiste assigneeringute piires.

15. Neil juhtudel, kui jooksvaks aastaks kinnitatud sotsiaalkindlustuse eelarve omavahendite plaan ületatakse täitmise käigus või kui tegelikult jäävad tulud väiksemaks kui on ette nähtud plaanis vastavalt toetuste väljamaksmiseks, sanatooriumi-kuurordiravi, puhkuse ja ravitoitlustamise organiseerimiseks, pioneerilaagrite ülalpidamiseks (dotatsiooniks), alaealiste ja lastesanatooriumide tuusikuteks, koolivälisteks teenindamiseks assigneeritud summade osas, teevad vastavad ametiühingukomiteed ja ametiühingute nõukogud muudatused (— või +) lähtudes eelarves ettenähtud protsendist.

16. Alates 1969. a. suunatakse vahendite kokkuhoid, mis on saadud jooksva aasta vältel asutuste, ettevõtete ja organisatsioonide tööliste ja teenistujate ajutise töövõimetuse vähenemise tulemusena, profülaktiliste ja tervendavate ürituste parandamiseks ja reservi loomiseks, mis on ette nähtud ajutise töövõimetuse toetuse väljamaksmiseks haigestumiste rohkenemise juhtudel üksikutes ettevõtetes (organisatsioonides, asutustes) või üksikutes piirkondades. Seejuures jäetakse 1969. a. 25 protsenti kokkuhoitud vahenditest asutuste, ettevõtete, organisatsioonide ametiühingukomiteede käsutusse, 50 protsenti vahenditest suunatakse ametiühingu vabariikliku, krai-, oblastikomitee või ametiühingute nõukogu käsutusse (ettevõtete ja asutuste osas, keda need vahetult teenindavad) ja 25 protsenti kantakse üle ÜAÜKN-ile.

Vastavate ametiühinguorganite käsutusse jäetava kokkuhoiu suuruse määrab järgnevatel aastatel kindlaks ÜAÜKN üheaegselt sotsiaalkindlustuse riigieelarve kinnitamisega planeeritavaks aastaks.

Nimetatud vahendite arvelt võivad ametiühingute nõukogud ja ametiühingukomiteed teha kulutusi profülaktiliste ja tervendavate ürituste parandamiseks alles pärast seda, kui kogu maal on loodud ajutise töövõimetuse toetuseks väljamakstavate kulude katteks vahendite reserv 2 protsendi suuruses riikliku sotsiaalkindlustuse eelarve omavahenditest jooksval aastal. Märgitud reservi loomise ja selle ümberjaotamise korra ametiühinguorganite vahel määrab vastavalt vajadusele ÜAÜKN.

Pärast reservi loomist annab ÜAÜKN ametiühingute nõukogudele ja ametiühingukomiteedele loa kulutada üle reservi kokkuhoitud vahendeid profülaktiliste ja tervendavate ürituste parandamiseks.

17. Alates 1. jaanuarist 1969. a. moodustatakse sotsiaalkindlustuse eelarve jooksva aasta täitmise tulemuste põhjal ametiühingute nõukogudes, ametiühingute liiduvabariiklikes, krai-, oblastikomiteedes «Profülaktiliste ja tervendavate ürituste parandamise fond ajutise töövõimetuse toetusteks ettenähtud vahendite kokkuhoiu arvel». Peale selle luuakse igas kvartalis eelarve täitmise tulemuste alusel «Tervendavate ürituste fond seoses assigneeringute suurendamisega raviks ja puhkuseks, arvestades tulude plaani tegelikku täitmist, ja üleplaanilisi laekumisi tuusikute eest».

Ametiühingute nõukogud ja ametiühingukomiteed võivad kulutada märgitud fondide vahendeid ja üleplaaniliste tuusikute omandamiseks sanatooriumidesse, sanatooriumidesse-profülaktooriumidesse, puhkekodudesse, pioneerilaagritesse ja turismibaasidesse, ravitoitlustamiseks, sanatooriumisse sõitmise kulude tasumiseks, ühe- ja kahepäevaste puhkebaaside tuusikute soetamiseks, laste koolivälisteks teenindamiseks ja muuks, et parandada profülaktilisi ja tervendavaid üritusi, kui selleks on kõrgemalseisva ametiühinguorgani luba.

18. Vahendite kokkuhoiu arvestus ajutise töövõimetuse toetuste ja tervendavate ning profülaktiliste ürituste läbiviimise parandamiseks kasutatud täiendavate kulutuste kohta, mis on tulude plaani tegelikku täitmist arvestades seotud assigneeringute suurendamisega raviks ja puhkuseks, tehakse arvestuslehe alusel (vorm nr. 4). Arvestuslehe koostavad ettevõtted ja organisatsioonid raamatupidamise andmete alusel kasvavate tulemustega aasta algusest ja esitavad vastavale ametiühinguorganisatsioonile kindlaksmääratud tähtajal.

Fondide moodustamise arvestus toimub järgmiselt:

a) «Profülaktiliste ja tervendavate ürituste parandamise fond ajutise töövõimetuse toetusteks ettenähtud vahendite kokkuhoiu arvel».

(tuhandetes rublades)

	Tulud aasta algusest		Kulud				
						tulemus	
	kinnitatud riigieelarve järgi	tegelikult laekunud	kinnitatud riigieelarve järgi	assigneeritud arvestades tegelikke kulusid	tegelikult kulutatud	kokkuhoid	ülekulu
Kokku omavahendeid ajutise töövõimetuse toetuste maksmiseks	200	220	—	—	—	—	—
omavahenditest kinnitatud protsent	—	—	30	30	—	—	—
summa	—	—	60	66	62	4	—

b) «Tervendavate ürituste fond seoses ravi ja puhkuse assigneeringute suurendamisega, arvestades tuludeplaani tegelikku täitmist ja üleplaanilisi laekumisi tuusikute eest».

(tuhandetes rublades)

	Tulud aasta algusest		Kulud		
	kinnitatud eelarve järgi	tegelikult laekunud	kinnitatud eelarve järgi	assigneeringud arvestades tegelikke kulusid	eraldatud fondi
Kokku tulusid sealhulgas:	200,0	220,0	—	—	—
laekumised tuusikutest sanatooriumi-kuurordiravi, puhkuse ja ravitoitlustamise organiseerimiseks	2,0	2,3	—	—	0,3
kinnitatud protsent omavahenditest	—	—	5,0	5,0	—
summa	—	—	10,0	11,0	1,0
pioneerilaagrite ülalpidamiseks, laste ja alaealiste sanatooriumituusikud, kooliväline teenindamine					
omavahenditest kinnitatud protsent	—	—	2,0	2,0	—
summa	—	—	4,0	4,4	0,4
Kokku					1,7

19. Täiendavad kulutused profülaktiliste ja tervendavate ürituste parandamiseks on antud arvestuslehe (vorm nr. 4) tabelis III «Sotsiaalkindlustuse kulud»:

rida 44 — «Profülaktiliste ja tervendavate ürituste parandamiseks ajutise töövõimetuse toetuste väljamaksmiseks ettenähtud vahendite kokkuhoiu arvel»;

rida 45 — «Tervendavateks üritusteks seoses ravi- ja puhkuseassigneeringute suurendamisega, arvestades tuludeplaani tegelikku täitmist ja üleplaanilisi laekumisi tuusikute eest.»

Need kulud dešifreeritakse arvestuslehe (vorm nr. 4) tabelis IV «Tervendavate ürituste parandamise kulutuste dešifreerimine».

Ametiühingu vabariiklike, krai-, oblasti-, linna- ja rajoonikomiteede ning ametiühingute nõukogude riikliku sotsiaalkindlustuse eelarve täitmise finantsaruandes (vorm nr. 6) antakse kulutused:

rida 32 — «Profülaktiliste ja tervendavate ürituste parandamiseks ajutise töövõimetuse toetuste väljamaksmiseks ettenähtud vahendite kokkuhoiu arvel.»

rida 33 — «Tervendavateks üritusteks seoses ravi- ja puhkuseassigneeringute suurendamisega, arvestades tulude plaani tegelikku täitmist ja üleplaanilisi laekumisi tuusikute eest.»

20. Raamatupidamise arvestuses jaotatakse bilansiaruanne nr. 23 kolmeks allkontoks:

230 — «Sotsiaalkindlustuse fond».

231 — «Profülaktiliste ja tervendavate ürituste parandamise fond ajutise töövõimetusetoetuste väljamaksmiseks ettenähtud vahendite kokkuhoiu arvel.»

232 — «Tervendavate ürituste fond seoses ravi- ja puhkuseassigneeringute suurendamisega, arvestades tuludeplaani tegelikku täitmist ja üleplaanilisi laekumisi tuusikute eest.»

21. «Profülaktiliste ja tervendavate ürituste parandamise fond ajutise töövõimetuse toetuste väljamaksmiseks ettenähtud vahendite kokkuhoiu arvel» moodustatakse tegelikult saavutatud kokkuhoiu summas (hargneval kujul) aasta töötulemuste põhjal liiduvabariigis, krais, oblastis.

Seoses sellega tehakse raamatupidamise arvestuses järgmised raamatupidamise sissekanded (vt. tabel lk. 22).

22. «Tervendavate ürituste fond seoses ravi- ja puhkuseassigneeringute suurendamisega, arvestades tulude plaani tegelikku täitmist ja üleplaanilisi laekumisi tuusikute eest» moodustatakse igas kvartalis ametiühingu vabariiklikes, krai-, oblasti-, linna-, rajoonikomiteedes ja ametiühingute nõukogudes (vahetult organisatsioonide osas) aruandeperioodil, arvates aasta algusest, riigieelarve täitmise tulemuste põhjal.

Sel juhul tehakse aruandekvartali lõpus järgmine raamatupidamise sissekanne:

Allkonto nr. 230 deebet. Allkonto nr. 232 kreedit.

Selle fondi vahendeid kulutavad vahetult ametiühingu vabriku-, tehase- ja kohalikud komiteed rangelt eraldatud summade piires.

23. Loodud fondide arvel tehtud kulutused dešifreeritakse riikliku sotsiaalkindlustuse eelarve täitmise finantsaruande (vorm nr. 6) tabelites VII ja XI.

24. Kulude sulgemine aasta lõpus toimub tavalises korras, ent kulude osas, mis on toodud artiklites 18, 19, tehakse lõppsissekanne vastavate fondide deebetisse (allkontod nr. 231, 232).

Vahendite jääk (ülekulu), mis on toodud vorm nr. 6 tabelis I «Eelarve täitmine», peab aasta lõpuks olema võrdne üldise bilansilise arvestuse nr. 23 «Fondid» (allkontod 230, 231, 232) summaga.

Operatsiooni sisu	Deebet	Kreedit
Ametiühingu vabariiklikes, krai-, oblastikomiteedes		
1. Summa, mis on saadud aasta töötulemuste põhjal ajutise töövõimetuse toetuste väljamaksmiseks ettenähtud vahendite kokkuhoiust (100% ulatuses saadud kokkuhoiust)	Allkonto 230 «Sotsiaalkindlustuse fond»	Allkonto 231 «Profülaktiliste ja teenindavate ürituste parandamise fond ajutise töövõimetuse toetuste väljamaksmiseks ettenähtud vahendite kokkuhoiu arvel»
2. Summa, mis on üle kantud ametiühinguteoblasti-, krai-, vabariiklikele nõukogudele (25% kokkuhoiust) üleandmiseks ÜAÜKN-ile märkusega maksedokumendil «Ajutise töövõimetuse kokkuhoid»		
esimene sissekanne	Allkonto 231 «Profülaktiliste ja tervendavate ürituste parandamise fond ajutise töövõimetuse toetuste väljamaksmiseks ettenähtud vahendite kokkuhoiu arvel»	Allkonto 230 «Sotsiaalkindlustuse fond»
teine sissekanne	Allkonto 222 «Ülekanded ametiühingute nõukogudele»	Allkonto 005 «Ametiühingukomiteede operatsioonilised arveldused»
3. Summa, mille on kulutanud ametiühingukomiteed vahetult 50% kokkuhoiu piires (tuusikute omandamine, sanatooriumisse sõitude tasumine, pioneerilaagrite ülalpidamine jm.)	Konto 21 «Kulutused riigieelarves» artikkel 18 «Profülaktiliste ja tervendavate ürituste parandamiseks toetuste väljamaksmiseks ettenähtud vahendite kokkuhoiu arvel»	Allkonto 005 «Ametiühingukomiteede operatsioonilised arveldused» või vastavalt konto nr. 09 «Ametiühingueelarve bilansilised arveldused»

Operatsiooni sisu	Deebet	Kreedit
4. Summa, mille on kulutanud ametiühingu vabriku-, tehase- (kohalik) komitee 25% kokkuhoiu piires.	Konto 21 «Eelarvelised kulutused» artikkel 18 «Profülaktiliste ja tervendavate ürituste parandamiseks ajutise töövõimetuse toetuste väljamaksmiseks ettenähtud vahendite kokkuhoiu arvel».	Konto 16 «Arveldused kindlustajatega»
Ametiühingu oblasti (krai, vabariiklikes) nõukogudes		
1. Summa, mis on saadud aasta töötulemuste põhjal ajutise töövõimetuse toetuste väljamaksmiseks ettenähtud vahendite kokkuhoiust 100% ulatuses (vahetult teenindavate kindlustatavate osas)	Allkonto 230 «Sotsiaalkindlustuse fond»	Allkonto 231 «Profülaktiliste ja tervendavate ürituste parandamise fond ajutise töövõimetuse toetuste väljamaksmiseks ettenähtud vahendite kokkuhoiu arvel»
2. Summa, mis on saadud ametiühingu oblasti-, vabariiklikelt, kraikomiteedelt laekunud vahenditest (25%) ülekandmiseks ÜAÜKN-ile märkusega maksedokumendil «Ajutise töövõimetuse kokkuhoid»	Allkonto 003 «Nõukogude ametiühingute tsentraliseeritud arveldused» Allkonto 004 «Nõukogude ametiühingute operatsioonilised arveldused»	Allkonto 193 «Laekumised ametiühingu harukomiteedelt»
3. Summa, mille moodustavad ÜAÜKN-ile ülekantud vahendid märkusega maksedokumendil «Ajutise töövõimetuse kokkuhoid»:		
a) saadud ametiühingu oblasti-, krai-, vabariiklikelt komiteedelt (25% kokkuhoiust)	Allkonto 221 «Ülekanded ÜAÜKN-ile»	Allkonto 003 «Nõukogude ametiühingute tsentraliseeritud arveldused»
b) saadud ametiühingute nõukogude poolt vahetult teenindavatelt kindlustajatelt;		Allkonto 004 «Nõukogude ametiühingute operatsioonilised arveldused»

Operatsiooni sisu	Deebet	Kreedit
esimene sissekanne	Allkonto 231 «Profülaktiliste ja tervendavate ürituste parandamise fond ajutise töövõimetuse toetuste väljamaksmiseks ettenähtud vahendite kokkuhoiu arvel»	Allkonto 230 «Sotsiaalkindlustuse fond»
teine sissekanne	Allkonto 221 «Ülekanded ÜAÜKN-ile»	Alikonto 004 «Nõukogude ametiühingute operatsioonilised arveldused»
4. Summa, mille kulutavad ametiühingute nõukogud vahetult 50% kokkuhoiu piires (tuusikute omandamine, sanatooriumisse sõitude tasumine, pioneerilaagrite ülalpidamine jne.)	Konto 21 «Eelarvelised kulutused» artikkel 18 «Profülaktiliste ja tervendavate ürituste parandamiseks ajutise töövõimetuse toetuste väljamaksmiseks ettenähtud vahendite kokkuhoiu arvel»	Allkonto 003 «Nõukogude ametiühingute tsentraliseeritud arveldused» 004 «Nõukogude ametiühingute operatsioonilised arveldused»
5. Summa, mille on kulutanud vahetult alluvad ametiühingu vabriku-, tehase- (kohalikud) komiteed 25% kokkuhoiu piires	Konto 21 «Eelarvelised kulutused» artikkel 18 «Profülaktiliste ja tervendavate ürituste parandamiseks ajutise töövõimetuse toetuste väljamaksmiseks ettenähtud vahendite kokkuhoiu arvel»	Konto 16 «Arveldused kindlustajatega»
ÜAÜKN-is		
Summa, mis on laekunud ametiühingute nõukogude vahenditest märkusega maksedokumendil «Ajutise töövõimetuse kokkuhoid»		
esimene sissekanne	Allkonto 003 «Tsentraliseeritud arveldused»	Allkonto 192 «Laekumised ametiühingute nõukogudelt»
teine sissekanne	Allkonto 230 «Sotsiaalkindlustuse fond»	Allkonto 231 «Profülaktiliste ja tervendavate ürituste parandamise fond ajutise töövõimetuse toetuste väljamaksmiseks ettenähtud vahendite kokkuhoiu arvel»

25. «Andmed ajutise töövõimetuse toetuste väljamaksmiseks ettenähtud vahendite kokkuhoiu (ülekulu) kohta» (vorm nr. 6 tabel X) täidetakse hargneval kujul asutuste, ettevõtete ja organisatsioonide arvestuslehtede alusel.

26. Jooksval aastal kasutamata jäänud fondide «Profülaktiliste ja tervendavate ürituste parandamine ajutise töövõimetuse toetuste väljamaksmiseks ettenähtud vahendite kokkuhoiu arvel» ja «Tervendavad üritused seoses ravi- ja puhkuse assigneeringute suurendamisega, arvestades tulude plaani tegelikku täitmist ja üleplaanilisi laekumisi tuusikute eest» vahendite jääke ei võeta ära riikliku sotsiaalkindlustuse eelarvest ja need kanduvad üle järgmisse aastasse.

27. Riikliku sotsiaalkindlustuse eelarve õiget planeerimist ja täitmise organiseerimist kontrollivad ettevõtete ja organisatsioonide ametiühingukomiteed, ametiühingu rajooni-, linna-, oblasti-, krai- ja vabariiklikud komiteed, ametiühingute nõukogud, samuti nimetatud ametiühinguorganite revisjonikomisjonid.

(СП ВЦСПС, апрель—июнь 1968, стр. 70—78.)

TÖÖTAJATE MEDITSIINILISE TEENINDAMISE PARANDAMISEST TÖÖSTUS-, EHITUS- JA TRANSPORDIETTEVÕTETES

(ÜAÜKN-i XII pleenumi otsus, vastu võetud 29. märtsil 1967.a.)

Kommunistlik Partei ja nõukogude valitsus hoolitsevad järjekindlalt töötajate tervise kaitse eest.

Rahva materiaalse ja kultuurilise elatustaseme järjekindla tõusu tulemusena, ravi-profülaktilise abi ja töö ning elu-olu sanitaar-hügieeniliste tingimuste parandamise tõttu on saavutatud märgatavat edu töötajate tervise tugevdamisel ja haigestumiste vähendamisel, on pikenenud nõukogude inimeste eluiga.

NLKP Keskkomitee XXIII kongressi direktiivides NSV Liidu rahvamajanduse arendamise viie aasta plaani kohta on ette nähtud abinõud meditsiiniasutuste ehitamise edasiseks laiendamiseks, medikamentide tootmise suurendamiseks, elanikonna ravi ja profülaktika parandamiseks.

Viimaste aastate jooksul on meie maal tehtud ära märkimisväärne töö ravi-profülaktiliste asutuste võrgu laiendamisel ja sisustamisel, meditsiinilise abi spetsialiseeritud liikide arendamisel. Seitseaastaku jooksul tõusis arstide arv 19,0 kuni 23,9 arstini 10 000 elaniku kohta, haiglate võrk laienes enam kui 690 000 voodikoha võrra, suurenenud on ravivahendite, meditsiinilise aparatuuri ja instrumentide tootmine ning paranenud nendega raviasutuste ja apteekide varustamine; paljude asutuste juurde on loodud meditsiinilis-sanitaarsed üksused, territoriaalsete polikliinikute filiaalid, eriarstide konsultatsioone organiseeritakse vahetult traumapunktides.

Suurt tööd tehakse kasulike ja ohutute töötingimuste loomisel meie maa ettevõtetes. Uue tehnika laialdane juurutamine, raskete tööde kompleksne mehhaniseerimine, tootmisprotsesside automatiseerimine, ettevõtete tehniline rekonstrueerimine, vananenud seadmete, tööpinkide ja masinate väljavahetamine aitab kaasa haigestumiste ja traumatismi vähenemisele.

Suurt tähtsust omab töötajate tervise kaitse ja meditsiinilis-sanitaarse teenindamise parandamisel ametiühingute töö riikliku sotsiaalkindlustuse, töökaitse, sanatooriumi-kuurordi teenindamise, töötajate puhkuse organiseerimise, turismi, kehakultuuri ja spordi arendamise alal. Miljonid aktivistid võtavad osa töötajate töö-, tootmis-sanitaarsete, ravi-profülaktiliste tingimuste ja sanitaar-hügieenilise teenindamise parandamisest. Meditsiiniasutuste juurde on loodud ühiskondlikud nõukogud, mis osutavad neile töös suurt abi.

Ametiühinguorganisatsioonid parandasid viimastel aastatel riiklike sotsiaalkindlustuse asjade juhtimist, kindlustasid tööstus-, ehitus- ja transpordi-

ala tööliste eelisteenindamise, arvestades tööliste ja teenistujate tootmis-, elukondlikke ja klimaatilisi tingimusi ning haigestumisi.

Ainuüksi viimase nelja aasta jooksul said 22,5 miljonit töölist ja teenistujat tasuta või soodustatud tingimustel tuusiku sanatooriumi, puhkekodusse, profülaktooriumi, tervendavasse turismilaagrisse. Peale sanatooriumide ja puhkekodude andmist ametiühingute juhtimisele suurenes nendes kohtade arv 104 000 võrra, sama perioodi jooksul kasvas sanatooriumide-profülaktooriumide võrk ettevõtete juures 51 000 koha võrra, turismibaasid ja tervendavad laagrid — enam kui 70 000 koha võrra.

Samal ajal ÜAÜKN-i pleenum märgib, et tervishoiuorganid, ametiühinguja majandusorganisatsioonid ei kasuta veel täielikult ära kõiki olemasolevaid võimalusi töötajate tervise kaitse ja meditsiinilise teenindamise edasiseks parandamiseks, meditsiinilis-sanitaarsete asutuste võrgu edasiseks laiendamiseks. Mõnedes vabariikides, kraides ja oblastites ei täideta haiglate ja polikliinikute ehitamise plaane; viimase viie aasta jooksul ei ole ära kasutatud selleks otstarbeks ettenähtud kapitaalmahutustest üle 100 miljoni rubla.

Mõnedes meditsiiniasutustes ei ole loodud vajalikke tingimusi haigete efektiivseks ravimiseks; polikliinikute töö ebatäpse organiseerimise tõttu kulutavad haiged palju aega arstide vastuvõtu ja raviprotseduuride ootamisel; esineb puudusi meditsiinilise abi osutamisel kodudes.

Mõnedes vabariikides ja oblastites ei anna meditsiiniasutused ravi ja profülaktilist abi eeliskorras tööstus-, ehitus- ja transpordiala töötajatele; meditsiinilis-sanitaarsete üksuste ja polikliinikute areng ettevõtete juures jääb maha nõudmiste kasvust nende järele. Vähe levitatakse ennast õigustanud Donetski, Dnepropetrovski, Kemeri ja Ivanovo oblasti tervishoiuorganite, ametiühinguja majandusorganisatsioonide ühise koostöö praktilisi kogemusi, kus vähendati märgatavalt haigestumisi tervise kaitse parandamise tulemusena, ravi, eriti profülaktilise abi töötajatele lähemale viimisega.

Paljudes ettevõtetes ei ole veel loodud vajalikke tingimusi ohutuks tööks, tööstushoonete gaasi- ja tuleohtlikkus ületab lubatud kontsentratsiooni piirmäärad. Mõnedes rahvamajandusharudes, eriti keemiatööstuse ettevõtetes, ei võeta alati uute toodete juurutamisel tootmisse tarvitusele abinõusid töötajate kaitsmiseks nende kahjuliku mõju eest. Mõned musta ja värvilise metallurgia, ehitusmaterjalide tööstuse, keemia, naftaümbertöötlemise, naftakeemia ja tselluloosipaberitööstuse ettevõtted reostavad õhku, veekogusid ja pinnast tööstusjäätmetega.

Sanitaarteenistuse organid hilinevad sanitaar-hügieeniliste normatiivide väljatöötamisega; projekteerimis- ja konstrueerimisorganisatsioonid ei kontrolli küllaldaselt projekteerimisel, uute ettevõtete ehitamisel, olemasolevate rekonstrueerimisel, masinate ja seadmete loomisel töötervishoiu normidest ja eeskirjadest kinnipidamist, mille tulemusena ei ole tagatud ohutud töötingimused.

Paljud ametiühingute nõukogud ja ametiühingukomiteed, sanitaarjärelevalveorganid ei ole küllalt nõudlikud ettevõtete juhtijate vastu, kes sallivad töökaitse ja töötervishoiu eeskirjade rikkumisi, nõrgalt tõmbavad kaasa sellele tööle ühiskondlikke töökaitseinspektoreid, usaldusarste, sanitaarvolinikke ja kindlustusaktiivi.

ÜAÜKN-i pleenum otsustab:

1. Pidada vajalikuks, et NSV Liidu Tervishoiu Ministeerium, liiduvabariikide tervishoiu ministeeriumid, kraide ja oblastite tervishoiuosakonnad koos ametiühingute nõukogude ja ametiühingute keskkomiteedega tagaksid tööstus-, ehitus- ja transpordiala töötajate meditsiinilise teenindamise, ravi-profülaktilise ja sanitaar-hügieenilise abi edasiarendamise ja täiustamise, arvestades töötingimusi tööstusharudes, haigestumise taset ja klimaatilisi tingimusi.

Tervishoiuorganid peavad kinnitama territoriaalsed polikliinikud tööstusettevõtete juurde, kellel ei ole meditsiinilisi asutusi, kindlustama nende asutuste arstide kvalifikatsiooni tõstmise töö hügieeni ja füsioloogia, tööstusliku toksikoloogia, diagnostika, profülaktika ja kutsehaiguste ravimise valdkonnas, samuti kiir- ja traumatoloogilise abi organiseerimise alal;

tervishoiuorganid peavad looma liikuvaid ambulatooriume, meditsiinilisi väljasõidubrigaade kvalifitseeritud meditsiinilise abi osutamiseks töötajatele suurtest asustatud punktidest eemalolevates kohtades ja koos vastava tööstusharu ministeeriumi või keskasutusega kindlustama need vastavate transpordivahenditega.

2. Tervishoiu ministeeriumidel ja -organitel, meditsiiniala ametiühingukomitee töötajatel rakendada abinõud diagnostika ja ravi täiustamiseks, luua haiglates vajalikud tingimused efektiivseks raviks, parandada nende varustamist kaasaegsete meditsiiniaparaatide ja haigete eest hoolitsemise vahenditega;

üldistada ja levitada meditsiinikollektiivide positiivseid töökogemusi; laiemalt kaasa tõmmata konsultatsioonidele, diagnostilisele ja ravitööle haiglate ja polikliiniliste asutuste teadlasi, klinitsiste jt. kvalifitseeritud spetsialiste;

rohkem hoolitseda meditsiinilise kaadri töötingimuste ja elu-olu parandamise eest, igakülgselt aidata kaasa nende loomingulise aktiivsuse kasvule, tõsta tsehhi- ja jaoskonnaarstide osa ravi-profülaktilise abi organiseerimisel jaoskonnas; vabastada nad arvuka dokumentatsiooni koostamisest; parandada ametiühingu kohalike komiteede juhtimist ja abi kommunistliku töö liikumise arendamisel meditsiinitöötajate seas.

3. ÜAÜKN-i pleenum võtab arvesse, et NSV Liidu Tervishoiu Ministeerium ja plaaniorganid peavad kindlustama 1967.—1970. aastatel meditsiiniliste toodete laiendamise selleks, et lähemal ajal kindlustada nendega elanikkonna vajaduste rahuldamine ja luua ravivahendite vajalikud tagavarad meditsiiniasutuste ja apteekide häireteta varustamiseks.

Seoses ettevõtete, asutuste ja organisatsioonide tööliste ja teenistujate eelseisva üleviimisega kahe puhkepäevaga viiepäevasele töönädalale peavad tervishoiuorganid ja meditsiinitöötajate ametiühingukomiteed kindlustama ambulatoorsete-polikliiniliste asutuste ja apteekide töö kellaaegadel, mis on mugavad töötajatele, organiseerima arstide vastuvõtte, spetsialistide konsultatsioone ja meditsiiniliste protseduuride tegemise töölistele ning teenistujatele ka nende tööst vabal ajal ja puhkepäevadel.

Tervishoiuorganid peavad tõstma ravi-profülaktiliste asutuste juhtijate nõudlikkust töövõimeekspertiiside eeskirjadest kinnipidamise üle, haigete meditsiinilise valiku tegemise üle sanatooriumi-kuurordiravile suunamiseks ja haiguslehtede väljaandmise üle; parandada kõrgemates meditsiiniõppeasutustes arstliku tööekspertiisi sotsiaalkindlustuse ja kuurortoloogia aluste õpetamist, arstide kvalifikatsiooni tõstmist selles valdkonnas.

4. Tervishoiu ministeeriumidel ja -organitel, ametiühingute nõukogudel ja ametiühingukomiteedel on vaja kindlustada, et meditsiiniasutused peaksid kõrvalekaldumatult kinni meditsiinilise läbivaatuse eeskirjadest ja tähtaegadest, võtaksid nende tulemuste alusel koos majandusjuhtidega tarvitusele vajalikud tervendavad sanitaar-hügieenilised ja profülaktilised abinõud, korraldaksid vastavalt tervislikule seisundile ja tootmistingimustele dispetšerteenistuse nendele, kes seda vajavad.

Märkides, et perioodiliselt puhkevad gripiepideemiad tekitavad suurt kahju töötajate tervisele ja rahvamajandusele, peab ÜAÜKN-i pleenum vajalikuks, et NSV Liidu ja liiduvabariikide tervishoiu ministeeriumid, ametiühingute nõukogud ja keskkomiteed, ministeeriumid ja keskasutused töötaksid välja ja viiksid ellu konkreetsed abinõud gripi leviku tõkestamiseks, profülaktilise töö tugevdamiseks ettevõtetes, kommunaal-elukondlikes, laste- ja õppeasutustes, teatri-, kino-, kontserdi- ja teistes saalides, sööklates, haiglates jt. inimeste kogunemise kohtades.

5. ÜAÜKN-i pleenum teeb ametiühingute nõukogudele ja keskkomiteedele ülesandeks koos vastavate ministeeriumide, keskasutuste ja tervishoiuorganitega välja töötada ja kinnitada nende abinõude plaanid, mille eesmärgiks on töötajate meditsiinilis-sanitaarse teenindamise parandamine, meditsiinilis-sanitaarsete üksuste, polikliinikute ja ettevõtete juures asuvate filiaalide, tervishoiupunktide, profülaktooriumide, ravi- ja dieettoitlustamise sööklate võrgu laiendamine, ettevõtete vahendite koopereerumine suurte meditsiinilis-sanitaarsete asutuste ehitamiseks.

Pleenum peab vajalikuks, et tööstus-, ehitus- ja transpordiministeeriumid, ametiühingute keskkomiteed ja sanitaarteenistuse organid pööraksid töötingimuste parandamise abinõude elluviimisel 1967.—1970. aastal erilist tähelepanu sellele, et vahetataks välja vananenud seadmed, mis ei vasta sanitaar-hügieenilistele nõuetele; hermetiseeritaks toksiine ja teisi tootmises esinevaid kahjulikke aineid tekitavad protsessid, juurutatakse tolmu- ja gaasipüüdmise efektiivseid vahendeid. Neil tuleb nõuda ettevõtete juhtijatelt ohutustehnika ja töötervishoiu eeskirjadest kinnipidamist ettevõtete ja tsehhide laiendamisel ja rekonstrueerimisel ning tehnoloogiliste protsesside muutmisel, samuti seda, et ei saastataks õhku, pinnast ning veekogusid tööstusjäätmetega.

6. NSV Liidu Tervishoiu Ministeerium ja NSV Liidu Meditsiiniteaduste Akadeemia peavad laiendama tootmistingimuste ja mitmesuguste ainete kombineeritud tegevuse mõju uurimist töötajate tervisele, samuti tootmisse juurutatavate uute keemiliste ainete ja tehnoloogiliste protsesside uurimist hügieenilisest ja toksikoloogilisest seisukohast. Nad peavad välja töötama teaduslikult põhjendatud normid ja soovitused, töötajate toitlustamise, töö ja puhkerežiimid.

Projekteerimisorganisatsioonid ja konstrueerimisbürood on kohustatud kindlustama tootmisseadmete, masinate ja tööriistade konstrueerimisel sanitaar-hügieeniliste nõuete ja ohutustehnika normide täitmist. Tehnoloogiainstituudid ja käitised, kes töötavad välja uusi polümeersete materjalide liike, peavad samal ajal välja töötama nende koosseisu kuuluvate ainete uurimise meetodid, samuti tootmise tehnoloogiliste jääkide puhastamise viisid.

7. Pidada vajalikuks, et NSV Liidu Aparaadiehituse, Automatiseerimisvahendite ja Juhtimissüsteemide Ministeerium näeks plaanides ette nende seadmete, aparaatide laiendatud tootmist, mis kontrollivad pidevalt gaasiohtlikes piirkondades õhu puhtust, registreerivad automaatselt õhu saastumist toksiliste ainetega, kontrollivad õhu tolmusisalduse lubatud määrasid ja teevad kindlaks vibratsiooni, müra parameetrid ja muu tootmiskeskkonna kahjuliku mõju.

ÜAÜKN-i pleenum tõstatab NSV Liidu Riikliku Plaanikomitee, elektrotehnika, raadio- ja elektroonikatööstuse jt. ministeeriumide ees küsimuse 1968.—1970. a. plaanide läbivaatamise vajalikkusest eesmärgiga suurendada ventilatsiooni-, valgustustehniliste ja sanitaarelukondlike seadmete, tootmishoonete puhastamise mehhaniseerimise ja automatiseerimise vahendite tootmist, samuti nende kvaliteedi tõstmist.

8. ÜAÜKN-i pleenum loeb riikliku sotsiaalkindlustuse valdkonnas ametiühinguorganisatsioonide tähtsaks ülesandeks tõmmata enam töötajaid kaasa tugevdama tervise kaitset ja haigestumiste profülaktikat; abistada sotsiaalkindlustuse komisjoni kindlustusdelegaate ja kogu kindlustusaktiivi nende töö parandamisel.

Ametiühingute nõukogud ja ametiühingukomiteed peavad igakülgselt täiustama tööd sotsiaalkindlustuse eelarve täitmiseks; kehtestama kontrolli ametiühinguorganisatsioonide poolt sanatooriumi-, puhkekodu-, turismi- ja ravitoitlustamise tuusikute jaotamise üle, võtma tarvitusele abinõud selleks, et eesõigusi ja soodustusi sotsiaalkindlustuse alal saaksid esmalt need, kes on oma tööga selle ära teeninud.

9. Tervishoiuorganitel, ametiühingukomiteedel ja ametiühingute nõukogudel on vaja parandada sanitaarhariduslikku tööd töötajate seas; laialdaselt kasutada sanitaar-hügieeniliste teadmiste propageerimiseks kultuurihariduslikke asutusi, ajakirjandust ja raadiot, sanatooriume ja puhkekodusid; organiseerida näitusi ja vitriine, loenguid, temaatilisi õhtuid ja tervise rahvaülikoole. Neil on vaja koos Punase Risti ja Punase Poolkuu ühinguga luua ettevõtetes sanitaarsalku ja -poste, õpetada töölistele esmaabi haigestumiste ja traumade puhul, võtta tarvitusele abinõud ettevõtete ja tsehhide kindlustamiseks esmaabivahenditega, juurutada laialdaselt tööstus-, ehitus- ja transpordiettevõtetes virgutusvõimlemist.

10. Töötajate sanatooriumi-kuurordiravi ja puhkuse parandamise eesmärgil soovitab pleenum ametiühingu keskkomiteedel ja ametiühingute nõukogudel, kuurordivalitsuse nõukogudel koos ministeeriumide ja keskasutustega kavandada abinõud sanatooriumide, pansionaatide, puhkekodude ja -baaside võrgu laienda-

miseks, kuurortide ja ravilate korrastamiseks, nende varustamiseks vajalike meditsiiniliste seadmete ja aparatuuriga, parandada diagnoosi ja ravi, juurutada laialdaselt praktikasse meditsiiniteaduse saavutusi, täielikumalt kasutada kuurortide osa taastamisravis.

* * *

ÜAÜKN-i pleenum kutsub meditsiinitöötajaid, ametiühingu- ja majandusorganisatsioone üles suurendama jõupingutusi NLKP XXIII kongressi otsustega seatud ülesannete ellurakendamisel meditsiinilise teenindamise edasise parandamise, töötajatele tervete töö-, elu-olu ja puhketingimuste kindlustamise valdkonnas, tähistama Suure Sotsialistliku Oktoobrirevolutsiooni 50. aastapäeva uute saavutustega nõukogude töötajate — kommunismiehitajate tervise kaitsel ja tugevdamisel.

(Труд, 31. марта 1967.)

VABARIIKLIKELE, KRAI JA OBLASTI AMETIÜHINGUTE NÕUKOGUDELE, AMETIÜHINGUTE VABARIIKLIKELE, KRAI-, OBLASTI-, VABRIKU-, TEHASE- JA KOHALIKELE KOMITEEDELE

(ÜAÜKN-i 10. septembri 1958. a. kiri nr. 14/4.)

NSV Liidu Ülemnõukogu Presiidiumi seadlusega 15. juulist 1958. a. kinnitatud ametiühingu vabriku-, tehase- ja kohaliku komitee õiguste põhimääruse punkt 11 kohaselt kontrollivad ametiühingute vabriku-, tehase- ja kohalikud komiteed sotsiaalkindlustusmaksude õigeaegset tasumist ettevõtete, asutuste ja organisatsioonide poolt ning vajaduse korral kasutavad sotsiaalkindlustusmaksude vastuvaidlematut sissenõudmist kehtestatud korras.

Vastavalt kehtivale korrale on ettevõtted, asutused ja organisatsioonid (välja arvatud eelarvelised) kohustatud sotsiaalkindlustusmaksud üle kandma ametiühinguorganisatsioonide vastavatele sotsiaalkindlustuse jooksvatele arvetele kaks korda kuus töölistele ja teenistujatele töötasu maksmise tähtaegadel kuu esimese ja teise poole eest, eelarvelised asutused — üks kord kuus, töötasu väljamaksmisel kuu teise poole eest.

Vabriku-, tehase- ja kohalikud komiteed on kohustatud süstemaatiliselt koos ametiühinguaktiiviga (sotsiaalkindlustuskomisjonid, finantsgrupid, kindlustusdelegaadid) kontrollima sotsiaalkindlustusmaksude arvestamise õigsust ning õigeaegset tasumist.

Erilist tähelepanu peavad vabriku-, tehase- ja kohalikud komiteed pöörama sotsiaalkindlustusmaksude arvelduste kontrollimisele sotsiaalkindlustuse arvestuslehe (vorm nr. 4) saamisel ettevõttelt, asutuselt või organisatsioonilt. Kui ilmneb, et ettenähtud sotsiaalkindlustusmaksud ei ole õigeaegselt tasutud, võtab vabriku-, tehase- või kohalik komitee vastu otsuse võlgnevuse sissenõudmise kohta vastuvaidlematus korras.

Maksude võlgnevuse sissenõudmiseks vastuvaidlematus korras saadavad ametiühingu vabriku-, tehase- või kohalikud komiteed sellele panga kontorile, kus asub kindlustaja arveldus- või jooksev arve, vastava vormi kohaselt neljas eksemplaris korralduse võlgnevuse mahakandmiseks koos arvestatud viivisega kindlustaja arveldus- või jooksvalt arvelt ja selle vastava tootmisharulise ametiühingu sotsiaalkindlustuse jooksvale (transiit-) arvele kandmiseks. Korraldusele kirjutavad alla ametiühingukomitee esimees ja laekur (raamatupidaja). Korralduste vormidega varustavad ametiühingu vabriku-, tehase- ja kohalikke komiteesid kõrgemalseisvad ametiühinguorganisatsioonid.

Ametiühingute vabariiklikud, krai- ja oblastikomiteed peavad jälgima, et sotsiaalkindlustusmaksud laekuksid õigeaegselt ametiühingute jooksvatele (transiit-) arvetele ja et ametiühingu vabriku-, tehase- ja kohalikud komiteed kasutaksid vajaduse korral maksuvõlgnevuste vastuvaidlematut sissenõudmist ettevõtetelt, asutustelt ja organisatsioonidelt. Üksikutel juhtudel võivad võlgne-

vuse vastuvaidlematult sisse nõuda ka ametiühingute vabariiklikud, krai- ja oblastinõukogud ning -komiteed.

Vastavalt ametiühingu vabriku-, tehase- ja kohaliku komitee õiguste põhimäärusele on vabriku-, tehase- ja kohalikel komiteedel õigus teha administratsioonile kohustusliku otsuse ettevõtte, asutuse või organisatsiooni poolt töölise või teenistuja ajutise töövõimetuse või kutsehaiguse korral väljamakstud toetuse tagasimaksmiseks vastuvaidlematus korras sotsiaalkindlustuse eelarvesse juhul, kui selgub, et töövõimetus või kutsehaigus on tekkinud töökaitse või ohutustehnika eeskirjade rikkumise tõttu administratsiooni poolt.

Tsehhide sotsiaalkindlustuse komisjonid, seal aga, kus neid ei ole, tsehhikomiteed on kohustatud ajutise töövõimetuse toetuse määramisel, kui töövõimetus tekkis töövigastuse või kutsehaiguse tagajärjel, selgitama õnnetusjuhtumi või kutsehaiguse tekkimise põhjusi, selgitame, kas peetakse kinni töökaitse ja ohutustehnika eeskirjadest, nõudma õnnetusjuhtumi kohta akti õigeaegset koostamist administratsiooni poolt ning esitama ametiühingu vabriku-, tehase- või kohalikule komiteele läbivaatamiseks oma ettepanekud toetusteks väljamakstud summade ülekandmiseks ettevõtte, asutuse, organisatsiooni poolt riikliku sotsiaalkindlustuse eelarvesse.

Vabriku-, tehase-, kohalikud komiteed vaatavad kord kuus oma istungeil läbi tsehhikomiteede ettepanekud ning teevad otsused ettevõtte, asutuse, organisatsiooni poolt töövigastuse või kutsehaiguse puhul ajutise töövõimetuse toetuseks väljamakstud summade ülekandmise kohta riikliku sotsiaalkindlustuse eelarvesse. Otsuse ärakiri antakse täitmiseks ettevõtte, asutuse, organisatsiooni juhatajale.

Kui otsuses nimetatud summasid ei kanta kolme päeva jooksul riikliku sotsiaalkindlustuse arvele, siis nõuab vabriku-, tehase-, kohalik komitee nad kindlustajalt sisse sundkorras, kandes need maha vabriku-, tehase-, kohaliku komitee korralduse alusel kindlustaja jooksvalt (transiit-) arvelt niisamuti nagu sotsiaalkindlustuse maksu võlgnevuski.

Ettevõtted, asutused, organisatsioonid on kohustatud vabriku-, tehase- ja kohalike komiteede otsuste põhjal sotsiaalkindlustuse eelarvele kuuluvad regresshagide summad arvesse võtma ja ära näitama need aruandekvartali arvestuslehel (vorm nr. 4) real 10 «Regresshagid».

Vabriku-, tehase- ja kohalikud komiteed peavad sisse seadma range kontrolli selle üle, et kõik tagasimaksmisele kuuluvad summad oleksid vastavalt vabriku-, tehase- ja kohaliku komitee otsusele administratsiooni poolt täielikult ja õigeaegselt kajastatud arvestuslehtedes.

Vabariiklikel, krai, oblasti nõukogudel ja -komiteedel tuleb korraldada vabriku-, tehase- ja kohalike komiteede esimeeste instrueerimisnõupidamisi ning tutvustada neid üksikasjalisemalt sellega, kuidas organiseerida kontrolli ettevõtete, asutuste, organisatsioonide poolt sotsiaalkindlustuse maksu tasumise üle ning töövigastuste ja kutsehaiguste puhul ajutise töövõimetuse toetuse tagasimaksmise üle riikliku sotsiaalkindlustuse eelarvesse.

GRIPPI HAIGESTUMISE VÄLTIMISE ABINÕUDEST

(Üleliidulise Ametiühingute Kesknõukogu sekretariaadi otsus 29. oktoobrist 1968. a. Protokoll nr. 32, p. 3.)

Grippi haigestumise vältimise abinõude õigeaegseks rakendamiseks ÜAÜKN-i sekretariaat

otsustab:

1. Ametiühingu kesk-, vabariiklikel, krai-, oblasti-, vabriku-, tehase-, kohalikel komiteedel ja ametiühingute nõukogudel:

töötada koos tervishoiuorganitega, ettevõtete ja asutuste juhtijatega välja käesoleval aastal konkreetsed plaanid grippi haigestumise vältimiseks kõigis

ettevõtetes, õppeasutustes, koolieelsetes lasteasutustes, teatri-, kontserdi-, kino- jt. saalides;

organiseerida temperatuurirežiimi kontrolli hoonetes ja töökohtades; saavutada grippi haigestumise suurenemise perioodil ruumide süstemaatiline tuulutamine ja nende pesemine desinfitseerivate vahenditega; eraldada ühiselamutes tubasid haigete isoleerimiseks;

tugevdada tööliste, teenistujate ja õpilaste seas sanitaarharidustööd gripi profülaktikast, kasutada selleks eesmärgiks rohkem ajakirjandust, raadiot, televisiooni, kino ja teisi massilise informatsiooni vahendeid;

kontrollida, kas tervishoiuorganid ja asutused viivad läbi kindlaksmääratud sanitaar-epidemioloogiavastaste ja raviprofülaktiliste abinõude kogu kompleksi, kas apteekide ladudes, apteekides ja meditsiiniasutustes on gripivastaste ja desinfitseerivate vahendite garantiitagavarad; koostada plaan täiendavate apteegikioskite avamiseks, et müüa elanikkonnale levinenumaid gripivastaseid vahendeid;

abistada tervishoiuorganeid ja -asutusi õigeaegsel ja laialdasel vaktsineerimisel, et luua elanikkonna seas ettevõtetes, asutustes ja õppeasutustes aktiivne immuniteet;

grippi haigestumiste suurenemise korral võtta tarvitusele abinõud haigete kodus teenindamise laiendamiseks, samuti gripihaigete ravimiseks määratud ajutiste statsionaaride laiendamiseks;

koos kohalike töörahva saadikute nõukogude täitevkomiteedega, ettevõtete ja organisatsioonide juhtijatega leida võimalused täiendavate transpordivahendite eraldamiseks haigete teenindamiseks kodudes ja nende viimiseks raviasutustesse, samuti täiendavate telefonide sisseseadmiseks ambulatoorsetesse-polikliinilistesse asutustesse;

Koos alaliselt tegutsevate gripi vastu võitlemise komiteedega otsustada piirata epideemia perioodidel massiüritusi, eriti lastele määratud üritusi; viia üle eelkoolialised lasteasutused ööpäevasele tööle; kohustada meditsiiniasutuste, transpordi-, kommunaal- ja teiste ettevõtete töötajaid, kes on seotud elanikkonna teenindamisega, kandma marlist maske;

laiemalt kaasa tõmmata sotsiaalkindlustuse aktiivi ja kindlustusdelegaate kontrollima gripivastast profülaktikat, levitama sanitaarhariduslikku kirjandust ja hoolitsema haigete eest.

2. Kohustada lennundusala töötajate, autotranspordi ja maanteede töötajate, raudteetranspordi tööliste, mere- ja jõelaevastiku tööliste töötajate ametiühingu keskkomiteesid koos tervishoiuorganitega ning vastavate ministeeriumide ja keskasutustega rakendama gripiepideemia puhkemise perioodidel gripi leviku tõkestamiseks vajalikke sanitaar-hügieenilisi abinõusid raudteejaamades, mere- ja jõesadamates, lennujaamades, linnatranspordis ja teistes reisijate kogunemise kohtades.

(СП ВЦСПС, октябрь—декабрь 1968, стр. 70—78).

ÜAÜKN-i, NSV LIIDU KAUBANDUSMINISTEERIUMI JA NSV LIIDU TERVISHOIU MINISTEERIUMI INSTRUKTSIOON DIEET-(RAVI)TOITLUSTAMISE KORRALDAMISE KOHTA

(Kinnitatud ÜAÜKN-i sekretariaadi 9. augusti 1968. a. otsusega. Protokoll nr. 23, p. 3.)

I. Dieetsööklad

1. Et luua võimalusi töötajate dieettoitlustamiseks, asutatakse dieetsööklaid või üldiste sööklate dieetosakondi, mis peavad vastama käesolevas instruktsioonis esitatud tingimustele ja nõuetele.

2. Dieetsööklate ja üldiste sööklate (nii territoriaalsete kui ka vabriku- ja tehase-) dieetosakondade võrgu määravad kindlaks liiduvabariikide kaubandus-

ministeeriumid (kui puuduvad oblastid), autonoomsete vabariikide kaubandusministeeriumid, oblastite (kraide), linnade kaubandusosakonnad kooskõlastatult vastavate ametiühinguorganisatsioonidega (vabriku-, tehase- ja kohalike komiteedega, oblasti-, krai-, vabariiklike ja keskkomiteedega või ametiühingute nõukogudega) ja tervishoiuorganitega.

Liiduvabariikide kaubandusministeeriumid, kaubanduse ja ühiskondliku toitlustamise valitsused, kaubastud, trustid, sööklate, restoranide valitsused, sööklate, restoranide osakonnad korraldavad nõudmistest olenevalt dieettoitlustamise territoriaalsetes sööklates või tööstusettevõtete, ehituste, transpordiorganisatsioonide ja õppeasutuste juures olevates dieetsööklates (osakondades).

3. Uute dieetsööklate (osakondade) tüüpprojektide kinnitamine, olemasolevate dieetsööklate (osakondade) rekonstrueerimise ja laiendamise plaanid kuuluvad kooskõlastamisele rajooni (linna, oblasti) sanitaar-epidemioloogilise jaamaga, ametiühingute nõukoguga, vastavate ettevõtete (asutuste) ametiühinguorganisatsioonidega ja kohaliku kaubandusorganisatsiooniga.

4. Uute ja rekonstrueeritavate dieetsööklate (osakondade) projekteerimine, ehitamine, sisustamine ja lõpetatud ehituste ekspluatatsiooni võtmine peab toimuma ranges vastavuses kehtivate normatiividega.

Dieetsööklates peavad olema peale nende ruumide, mis on ette nähtud ühiskondliku toitlustamise ettevõtetele, haigete puhketoad ja meditsiinitöötajate kabinetid.

Dieetsööklatel või -osakondadel peab olema peale tavalise sisustuse ka erisisustus ja -inventar dieettoitude valmistamiseks.

5. Dieettoitlustamine peab olema korraldatud vähemalt kaks korda ööpäevas. Seejuures peavad dieetsööklates (osakondades) olema iga päev saadaval kõik vajalikud dieettoidud sõltuvalt haigete kontingendist, kes kasutavad dieetsööklat (osakonda). Nii dieettoitude kalorsus kui ka keemiline koostis peavad vastama dieetide karakteristikale, mille on kinnitanud NSV Liidu Meditsiiniliste Teaduste Akadeemia Toitlustamise Instituut.

Dieetsööklates (osakondades) peab olema müügil naturaalseid puuvilja-, marja- ja juurviljamahlu, vitamiinijooke, mineraalvett.

6. Dieetsöökla (osakonna), mis teenindab ettevõtet (asutust), tööreziim peab olema kooskõlastatud ettevõtte (asutuse) juhtkonna ja ametiühinguorganisatsiooniga ning vastama teenindatava ettevõtte (asutuse) tööreziimile.

7. Tööliste ja teenistujate dieettoitlustamisel sotsiaalkindlustuse summade arvel väljaantavate tuusikute alusel soodustatud tingimustel sõlmitakse söökla administratsiooni, ettevõtte administratsiooni ja vastava ametiühinguorganisatsiooni vahel toitlustamise korra ja tingimuste kohta leping, milles nähakse ette dieettoitlustamise kõigi nõudmiste täitmine ja finantseerimise kord söökla ning ametiühinguorganisatsiooni vahel. Peale selle peavad lepingus olema märgitud tingimused nende haigete kindlustamiseks dieettoiduga, kes soovivad seda saada sularaha eest.

8. Dieetsööklates (osakondades) peavad olema kvalifitseeritud kokad, kes on saanud ettevalmistuse dieettoitlustamise alal ja tunnevad dieettoitude valmistamise tehnoloogiat.

NSV Liidu Kaubandusministeerium, liiduvabariikide kaubandusministeeriumid ja kohalikud kaubandusorganid organiseerivad kaubandus-kulinaariakoolides ja tehnikumides kokkade väljaõpet dieettoitude valmistamise tehnoloogias.

9. Kaubandusorganid kindlustavad esmajärjekorras dieetsööklad (osakonnad) dieettoitude valmistamiseks vajalike produktidega (piimaga, kohupiimaga, koore- ja taimevõiga, lahjade lihasortidega, kanalihaga, värske kalaga, juur-, puuviljaga, salatitega jm.).

10. Et kindlustda dieettoitlustamist vajavaid haigeid vajaliku toiduga, asutavad liiduvabariikide kaubandusministeeriumid, oblasti ja krai täitevkomiteede kaubandusvalitsused, sööklate trustid ja kaubastud dieettoiduainete kauplusi, korraldavad poolfabrikaatide ja kulinaartoodete müüki sööklate puhvetite ja kulinaariakaupluste kaudu, samuti dieetlõunate viimist koju.

11. Haigete teenindamiseks, kes levitavad tuberkuloosipisikuid, peab dieetsööklates (osakondades) olema:

a) eraldi saalid,

b) spetsiaalsed markeeritud taldrikud, tassid, klaasid, lauanõud (mis on eraldatavad söökla muudest laua- ja toidunõudest),

c) eraldi pesemisnõu spetsiaalse sisustusega, et keeta laua- ja toidunõusid,

d) eraldi pesukausid külastajatele,

e) eraldi jäätmehoidja toidujäätmete kogumiseks ja desinfitseerimiseks.

II. Meditsiinilise teenindamise organiseerimine. Meditsiinilise personali õigused ja kohustused dieetsööklates

12. Dieetsööklate (osakondade) koosseisus peab olema meditsiiniõe ametikoht dieettoitlustamise alal, arvestusega üks dieetõde söökla (osakonna) ühe töövahetuse kohta.

Dieetsööklates (osakondades) töötavatel dieettoitlustamise meditsiiniõdedel peab olema vastav ettevalmistus.

Sööklate dieetõdede meditsiiniliseks juhtimiseks ja dieettoitlustamise kontrollimiseks kehtestatakse ühes kaubastu, trusti või sööklate, restoranide osakonna söökla koosseisus dietoloogi ametikoht.

13. Tervishoiuorganid ja -asutused (meditsiinilis-sanitaarsed üksused ja polikliinikud) peavad kindlustama raviarstide kvalifikatsiooni tõstmise dieettoitlustamise küsimustes.

Raviarst kontrollib haiget dieettoitlustamise perioodil ja suunab ta vajaduse korral täiendavale uurimisele, teeb järelduse ravitoitlustamise kuuri efektiivsuse kohta, samuti annab haigele edasisi ravi-profülaktilisi soovitusi.

14. Söökla dieetõde:

a) kontrollib haigetele antava toidu kvaliteeti, jälgib, et sööklas korraldataks õigesti dieettoitlustamist ja söökla töötajad täidaksid ühiskondliku toitlustamise ettevõtetele kehtestatud sanitaarnõudeid, aitab kaasa haigete teenindamise sanitaarkultuuri tõstmisele;

b) koostab koos tootmisjuhatajaga menüü ja esitab selle söökla direktorile kinnitamiseks; kontrollib toidu valmistamist ja seda, kas toidud vastavad ettenähtud dieedile, võtab osa kõikide realiseerimiseks ettevalmistatud valmistoitude partiide prakeerimisest ja saadab vajaduse korral toidu laboratoorsele kontrollimisele; peab prakeerimisžurnaali;

c) annab haigetele oma kompetentsi piires konsultatsioone dieettoitlustamise küsimustes;

d) teeb toitlustatavate ja söökla töötajate seas sanitaarhariduslikku tööd, kasutades selleks populaarseid ja näitlikke vahendeid (brošüüre, meelespeasid, plakateid, näitusi jm.).

15. Sanitaar-epidemioloogia teenistuse kohalikud organid kontrollivad dieetsööklate (osakondade) sanitaarrežiimi.

III. Haigete dieettoitlustamisele suunamise näidustused

16. Tuusikud dieettoitlustamiseks sotsiaalkindlustuse vahendite arvelt (kindlaksmääratud assigneeringute piires) antakse isikutele, kes põevad järgmisi haigusi (kroonilisi ja ägedaid):

1. Seedetrakti haigused:

a) gastriidid,

b) koliidid, enterokoliidid, enteriidid,

c) kaksteistsõrmiksoole ja mao haavandtõbi,

d) rekonvalestsendid peale ägedat väljaravitavat mao-soolte infektsiooni (düsenteeria, salmonelloosid, kõhutüüfus jt.).

2. Maksa ja sapiteede haigused:
a) hepatiidid (sealhulgas toksilis-keemilise etioloogiaga hepatiidid); sapikivitõbi, mitmesuguse päritoluga hepatopaatia,
b) kolangiidid,
c) koletsüstiidid,
d) rekonvalestsendid ja Botkini tõbe põdenud.
3. Kroonilised pankreatiidid.
4. Südame ja veresoonte haigused:
a) koronaarsete veresoonte ateroskleroos,
b) hüpertooniatõbi,
c) südame puudulikkus ja südamelihaste haigused, millega kaasnevad vereringe häired.
5. Neeru, kuseteede ja kusepõie haigused:
a) nefriit,
b) nefroidne sündroom,
6. Mitmesuguse etioloogiaga aneemiad, sealhulgas kutsealaste mürgituste ja haigestumiste tagajärjel tekkinud aneemiad.
7. Mädanemisprotsessid kopsudes remissioonistaadiumis.
8. Tuberkuloos:
a) kopsutuberkuloos (spetsiaalse osakonna olemasolul ja epideemiavastase režiimi kindlustamisel),
b) luu- ja nahatuberkuloos,
c) pneumokonioosid tuberkuloosi tüsistustena (silikoos, antrakoos jt.).
9. Osteomüeliidid, mis on tingitud toitlustamise järsust halvenemisest.
10. Ainevahetushäired.
11. Suhkruhaigus.
12. Isikud, kellel on peale haavatasaamist ja operatsiooni alanenud mälumisfunktsioonidega ala- ja ülalõualuu defektid.
13. Alaealiste alatoitumus.
14. Rasedustoksikoosid.
15. Üldise alatoitumusega või kaasnevate haigustega rasedad naised ja rinnaga toitvad emad.
16. Raskest haigusest, operatsioonist, kutsehaigusest või mürgitusest paranejad üldise alatoitumusega.

VI. Dieettoitlustamisele suunatavate isikute valiku kord ja järelevalve nende üle

17. Meditsiinilise järelduse haige dieettoitlustamise vajaduse kohta annab välja meditsiinilis-sanitaarse üksuse, polikliiniku või mõne teise ravi-profülaktilise asutuse raviarst.
18. Kui arsti otsus on olemas, antakse dieettoitlustamise tuusik välja spetsiaalkindlustuse komisjoni või tsehhi sotsiaalkindlustuse komisjoni otsuse alusel, seal aga, kus neid ei ole — ametiühingu vabriku-, tehase-, kohaliku või tsehhikomitee otsuse alusel.
Dieettoitlustamise tasuta tuusikud antakse välja vastavalt meditsiinilistele näitajatele esmajärjekorras tootmise eesrindlastele ja novaatoritele, töötavatele Isamaasõja ja tööinvaliididele, ettevõtetes töötavatele alaealistele, rasedatele ja rinnaga toitvatele emadele, doonoritele, arvestades nende materiaalset seisundit.
19. Dieettoitlustamise tuusik antakse haigele reeglina kuni kaheks kuuks. Krooniliste retsidiivsete haigestumiste puhul võimaldatakse tuusik kuni kolmeks kuuks aastas. Dieettoitlustamise kestuse määrab kindlaks raviarst.
Ettevõtetes, asutustes ja organisatsioonides, kus on kahe puhkepäevaga viiepäevane töönädal, säilitatakse töötajate dieettoitlustamisele suunamisel tuusikul näidatud toitlustamispäevade arv. Kui ettevõttes, asutuses või organisat-

sioonis ei ole võimalik dieettoitlustamine puhke- ja pühapäevadel, müüvad dieetsööklad (osakonnad) eelnevalt dieetpoolfabrikaate sularaha eest.

20. Haigetele, kes on suunatud dieetsööklasse (osakonda) dieettoitlustamisele, annavad ametiühinguorganisatsioonid välja tuusikud ühesuguse kindlaksmääratud vormi kohaselt (lisa nr. 1).

21. Sotsiaalkindlustuse vahendite arvelt antakse dieettoitlustamise tuusikuid välja ÜAÜKN-i poolt kindlaksmääratud korras. Tuusikute osamaksu tasuvad töölised ja teenistujad ainult söökla kassasse. Raha vastuvõtmine ametiühingu vabriku-, tehase-, kohaliku komitee kassa poolt on keelatud.

22. Riikliku sotsiaalkindlustuse vahendite arvel (arvestades kaks korda toitlustamist päevas 25 päeva jooksul) saadud dieettoitlustamise tuusiku väärtuseks on kehtestatud I vööndis 28 rbl., II vööndis 30 rbl., III vööndis 32 rbl.

23. Ametiühinguorganisatsiooni otsuse alusel kannavad ettevõtete, asutuste ja organisatsioonide raamatupidamised toitlustamiseks ettenähtud vahendid sotsiaalkindlustuse assigneeringute arvelt sööklale üle vastavalt dieettoitlustamisele suunatud isikute arvule ja tuusikute kindlaksmääratud väärtusele.

Nimetatud kulutused tehakse assigneeringute piires, mis on kinnitatud ametiühingu vabriku-, tehase-, kohaliku komitee poolt sotsiaalkindlustuse eelarves ravitoitlustamiseks.

Isikutele, kes vajavad dieettoitlustamist, on keelatud anda tuusikute asemel sularaha.

24. Haigetele, kes kasutavad dieettoitlustamist, antakse välja kõikide sööklate jaoks ühesugused abonementraamatud, mis on valmistatud kaubandusorganisatsioonide poolt (lisa nr. 2).

25. Dieettoitlustamise abonemente annavad sööklad välja ametiühinguorganisatsioonide poolt väljastatud tuusikute esitamisele, samuti sularaha eest.

26. Abonemendi kasutamise eeskirjad:

a) abonementraamatut või selle üksikuid lehti (talonge) on keelatud anda teisele isikule;

b) dieetsöökla kasutaja haigestumise korral võib sel juhul, kui ta seda soovib ja haiguslehe (tõendi haiguse kohta) ning abonemendi esitab, saata talle toit koju;

c) haigetele, keda toidetakse dieetsööklas abonementide alusel, peavad olema söögisaalis eraldatud eri lauad, kus on ära märgitud dieedi number.

27. Ametiühingute nõukogud, ametiühingu keskkomiteed, vabariiklikud, kraija oblastikomiteed ning ametiühingukomiteede revisjonikomisjonid kontrollivad dieettoitlustamise tuusikute jaotamist, väljaandmist ja kuidas ametiühinguorganisatsioonid nendeks eesmärkideks määratud vahendeid kulutavad, samuti kontrollivad nende dieetsööklate tööd, kes võimaldavad dieettoitlustamist sotsiaalkindlustuse vahendite arvelt antud ettevõtte, asutuse töölistele ja teenistujatele.

28. Dieetsöökla (osakond) registreerib kõik dieettoitlustamise kasutajad ja informeerib iga kvartal vastavat ametiühinguorganisatsiooni, kes on sõlminud sööklaga lepingu, tuusikute alusel sööklasse suunatute kindlustamisest dieettoiduga.

Lisa 1

Tuusikut väljaandva ametiühinguorganisatsiooni nimetus

_____ telefon _____

Tuusiku nr. _____ **konts**

alates _____ kuni _____ 19 a.

1. Haige perekonna-, ees- ja isanimi _____

_____

2. Töökoht ja amet (elukutse) _____

_____

3. Millistel kuudel toitlustatakse _____

4. Diagnoos, arsti järelduse kuupäev, ravilaua number _____

_____

5. Sotsiaalkindlustuse komisjoni (või ametiühingu vabriku-, tehase- kohaliku komitee) otsus dieettoitlustamise võimaldamise kohta _____

MÄRKIDA: tasuta või 30% osamaksuga

_____

6. Dotatsiooni suurus, mis kantakse üle sööklale (summa kirjutada sõnadega)

Tuusiku saanud _____

Kättesaamise kuupäev _____

Ametiühingu vabriku-, tehase-, kohaliku
või tsehhikomitee esimees

_____

Lisa 1

Tuusiku väljaandnud ametiühinguorganisatsiooni nimetus

_____ telefon _____

Tuusik nr. _____ dieettoitlustamiseks alates _____

_____ kuni _____ 19 a.

1. Haige perekonna-, ees- ja isanimi _____

_____

2. Töökoht ja amet (elukutse) _____

3. Millistel kuudel toitlustatakse _____

4. Diagnoos, arsti järelduse kuupäev, ravilaua number _____

5. Sotsiaalkindlustuse komisjoni ametiühingu (või vabriku-, tehase-, kohaliku komitee) otsus dieettoitlustamise võimaldamise kohta _____

MÄRKIDA: tasuta või 30% osamaksuga

_____

6. Dotatsiooni suurus, mis kantakse üle sööklale (summa kirjutada sõnadega)

Ametiühingu vabriku-, tehase-, kohaliku- või tsehhikomitee esimees

P. K.

Väljaandmise kuupäev

Lisa 1

TÖÖLISTE JA TEENISTUJATE RAVITOITLUSTAMISELE SUUNAMISE KORD

(Kinnitatud ÜAÜKN-i presiidiumi 15. detsembri 1965. a. otsusega.)

1. Riikliku sotsiaalkindlustuse vahendite arvelt töölistele ja teenistujatele antavate ravitoitlustamise tuusikute väärtuseks on (arvestusega kaks korda päevas toitlustamist 25 päeva jooksul): I vööndis 28 rbl., II vööndis 30 rbl., III vööndis 32 rbl.

2. 20% ravitoitlustamise tuusikutest antakse töölistele ja teenistujatele tasuta, ülejäänud 80% — 30% osamaksuga sööklа kassasse (I vööndis 8 rbl. 40 kop., II vööndis 8 rbl. ja III vööndis 9 rbl. 60 kop.).

3. Ravitoitlustamise tasuta tuusik antakse välja vastavalt meditsiinilistele näitajatele esmalt tootmise eesrindlastele ja novaatoritele, töötavatele Isamaa-sõja ja tööinvaliididele, ettevõtetes töötavatele alaealistele, rasedatele ja rinnaga toitvatele emadele, doonoritele, arvestades nende materiaalset olukorda.

Lisa 2

Abonement nr. _____

P. K.

Dieetsööklа nr. _____

Sööklate Trust (kaubastu, sööklate, restoranide osakond)

Antud sm. _____

_____ kuul 19 a.

1. Hommiku- ja lõunasööke antakse kogu abonemendi esitamisel.

2. Avaldusi abonemendi kaotamise kohta ei võeta arvesse.

3. Abonemendid ja abonemendi talongid ei ole ilma söökla pitsatita kehtivad.

Tellimine abonemendi nr. _____ järgi

Ravilaud _____

Esimene toit _____

Teine toit _____

Abonemendi nr. _____ talong

Esimene toit

Hommiku- või õhtusöök

Ravilaud _____

P. K.

Abonemendi nr. _____ talong

Teine toit

Lõuna _____

Ravilaud _____

P. K.

(СП ВЦСПС, июль—сентябрь 1968, стр. 42—50.)

Elamu-heaolu, kaubandus ja ühiskondlik toitlustamine

ELAMU-HEAOLU, KAUBANDUS JA ÜHISKONDLIK TOITLUSTAMINE

ÜHISELAMUTE PÕHIMÄÄRUS

(Kinnitatud Eesti NSV Ministrite Nõukogu 30. jaanuari 1968. a. määrusega nr. 29.)

I. Üldsätted.

1. Ühiselamud on ette nähtud töölistele ja teenistujatele elamiseks nende töötamise ajal antud ettevõttes, organisatsioonis või asutuses, samuti üliõpilaste ja õpilastele elamiseks nende õppimise ajal õppeasutuses. Ühiselamus peavad olema tagatud vajalikud tingimused elamiseks, õppimiseks, puhkuseks ning seal elavate isikute hulgas kasvatustöö tegemiseks.

Ühiselamud võivad olla voodikoha tüüpi, kui ühes ruumis (toas) elab mitu isikut, kasutades omaette voodikohta, või toa tüüpi, kui igale elanikule antakse eraldi tuba.

2. Ühiselamuid võib avada ja neisse isikuid majutada ainult pärast ühiselamu registreerimist linna või rajooni töörahva saadikute nõukogu täitevkomitees.

Linna või rajooni töörahva saadikute nõukogu täitevkomitee kontrollib registreerimisel ühiselamu ruumide ja sisustuse vastavust kehtivatele eeskirjadele.

3. Elamispind ühiselamus antakse töölistele, teenistujatele, üliõpilastele ja õpilastele ühiselamut valdava ettevõtte, organisatsiooni, asutuse või õppeasutuse administratsiooni, ametiühingu vabriku-, tehase- või kohaliku komitee ja komsomolikomitee ühise otsusega.

Elamispinna andmise otsuse alusel annab administratsioon käesoleva põhimääruse lisas toodud vormikohase orderi ühiselamu elamispinnale asumiseks.

4. Ühiselamusse majutatakse vastavalt sanitaareeskirjadega kindlaksmääratud elamispinna normidele.

Perekondade elamist ühiselamu üldtubades ei lubata.

5. Ühiselamu sisustamine mööbli, voodivarustuse ja muu inventariga, mööbli ja inventari kulumise kindlaksmääramine ning vahendite eraldamine mööbli ja inventari muretsemiseks, samuti ühiselamu remondiks, toimub vastavalt NSV Liidu Riikliku Plaanikomitee, NSV Liidu Riikliku Ehituskomitee ja NSV Liidu Rahandusministeeriumi poolt kinnitatud tüüpnormidele.

6. Ühiselamu sisekorra tüüpeeskirjad kehtestatakse ministeeriumide ja keskasutuste poolt kooskõlastatult vastavate ametiühingute vabariiklike komiteedega ja Eestimaa LKNÜ Keskkomiteega.

II. Ühiselamus elavate isikute õigused ja kohustused.

7. Ühiselamus elavatel töölistel, teenistujatel, üliõpilastel ja õpilastel on õigus:

1) kasutada ühiselamu kultuur-elukondlikke ruume, sisustust, inventari ja kommunaal-elukondlikke teenuseid;

2) taotleda ettevõtte, organisatsiooni, asutuse või õppeasutuse administratsioonilt ühiselamu kõlbmatuks muutunud sisustuse, mööbli, voodivarustuse ja muu inventari õigeaegset vahetamist, samuti puuduste kõrvaldamist kultuur-elukordlikus teenindamises;

3) valida ühiselamu nõukogu ja olla valitud selle koosseisu, võtta aktiivselt osa massilisest kultuuri- ja sporditööst ning ühiselamu elukondlike küsimuste arutamisest ja teha oma ettepanekuid.

8. Ühiselamus elavad isikud on kohustatud:

1) rangelt täitma ühiselamu sisekorra eeskirju;

2) heaperemehelikult hoidma ühiselamu ruume, sisustust ja inventari;

3) pidama ühiselamu tubades ja üldkasutatavates kohtades puhtust;

4) säästlikult kulutama elektrit, kütust, gaasi ja vett ühiselamus;

5) andma ühiselamu hoiuruumi isiklikud asjad, mida ei kasutata iga päev;

6) täitma passirežiimi;

7) tasuma õigeaegselt ja kindlaksmääratud ulatuses ühiselamus elamise ja kommunaal-elukondlike teenuste eest;

8) täitma elektri-, gaasi- ja teiste seadmete kasutamisel tuleohutuse eeskirju;

9) tasuma ühiselamule ühiselamu voodivarustuse, inventari ja sisustuse rikkumisega põhjustatud tegeliku kahju;

10) ühiselamust lahkumisel ära andma kogu nende arvel oleva ning ühiselamule kuuluva voodivarustuse, inventari ja sisustuse.

9. Ühiselamus elavatel isikutel on keelatud:

1) üles panna täiendavaid elektrisoojendusseadmeid, samuti sisse seada täiendavaid valgustusallikaid ühiselamu administratsiooni loata;

2) ümber asuda ühest toast teise või voodist ühiselamu administratsiooni loata;

3) ümber ehitada ruume ja ümber paigaldada elektrijuhtmeid.

10. Ühiselamus elavad isikud tõmmatakse kaasa ühiselamu territooriumi heakorrastamisele ja haljastamisele ning spordiväljakute rajamisele.

III. Ühiselamut valdava ettevõtte, organisatsiooni, asutuse või õppeasutuse kohustused.

11. Ettevõtete, organisatsioonide, asutuste ja õppeasutuste juhtijad vastutavad isiklikult ühiselamu õige ekspluateerimise ja sanitaarse seisukorra, ühiselamus kehtestatud korra säilitamise, ühiselamus elavate isikute elu-olu organiseerimise ja nende hulgas tehtava kasvatustöö eest.

Ettevõtte, organisatsiooni, asutuse või õppeasutuse administratsioon on kohustatud:

1) avama, sisustama ja pidama ühiselamut vastavalt kehtivatele sanitaareeskirjadele;

2) komplekteerima ühiselamu mööbli, voodivarustuse ja muu inventariga vastavalt kehtivatele tüüpnormidele;

3) tagama ühiselamu ülalpidamiskulude finantseerimise ning ühiselamus massilise kultuuri- ja sporditöö tegemise;

4) õigeaegselt remontima ühiselamu hoonet, ruume, sisustust ja inventari;

5) tagama ühiselamus elavatele isikutele kommunaal-elukondlikud teenused ja ruumid kultuur-elukondlikuks otstarbeks;

6) ümber majutama ühiselamu üldtubadest haiged, kellega koos elamine ei ole võimalik ja andma haigetele ühiselamus vastava elamispinna;

7) komplekteerima ühiselamu teenindava personaliga;

8) kooskõlastama ühiselamus elavate isikute ümbermajutamise ühest toast teise ühiselamu nõukoguga, teise ühiselamusse ümberpaigutamise — ametiühingu vabriku-, tehase- või kohaliku komitee ja komsomolikomiteega;

9) võtma tarvitusele abinõud ühiselamu elamis- ja kultuur-elukondlike tingimuste parandamiseks ning avastatud puuduste õigeaegseks kõrvaldamiseks;

10) rakendama abinõusid ühiselamus elavatele isikutele ühiskondliku toitlustamise organiseerimiseks.

12. Ettevõtte, organisatsiooni, asutuse või õppeasutuse administratsioon määrab kooskõlastatult ametiühingu vabriku-, tehase- või kohaliku komitee ja komsomolikomiteega ühiselamu juhataja (komandandi).

Kui juhatajat (komandanti) koosseisude normatiivide alusel määrata ei saa, pannakse tema kohustused kehtivas korras ühele ettevõtte, organisatsiooni, asutuse või õppeasutuse ametiisikule.

Ühiselamu juhataja (komandant) on kohustatud:

1) majutama ühiselamusse ainult ettevõtte, organisatsiooni, asutuse või õppeasutuse administratsiooni poolt väljaantud orderi põhjal ning kui majutatavaal on olemas sissekirjutamiseks vajalikud dokumendid ja teatis tema tervisliku seisundi kohta;

2) andma majutatavale tõendi ühiselamusse pääsemiseks;

3) andma ühiselamus elavatele isikutele allkirja vastu välja vajaliku inventari (voodi, voodipesu, madratsi jne.);

4) tagama ühiselamus ja selle territooriumil puhtuse, samuti sisekorra ja tuleohutuse eeskirjade täitmise;

5) tagama ühiselamu voodipesu õigeaegse vahetamise (mitte harvem kui üks kord 10 päeva jooksul), pesemise ja desinfitseerimise;

6) tagama vajalikel juhtudel ühiselamu ruumide desinfitseerimise;

7) tagama ühiselamu sisustuse ja inventari, samuti seal elavate isikute vara puutumatuse;

8) õigeaegselt esitama ettevõtte, organisatsiooni, asutuse või õppeasutuse administratsioonile ettepanekuid ühiselamus elavate isikute elamis- ja kommunaal-elukondlike tingimuste parandamiseks, samuti ettepanekuid spordi- ja massilise kultuuritöö parandamiseks;

9) tagama ühiselamus elavate isikute arvestus, saabujate sissekirjutamine ja lahkujate väljakirjutamine.

Ühiselamu juhataja (komandant) vaatab sätestatud korras läbi ühiselamus elavate isikute ja ühiselamu teenindava personali vahel tekkinud lahkhelid.

13. Ühiselamus elavate isikutega poliitilis-kasvatusliku, spordi- ja massilise kultuuritöö tegemiseks määrab ettevõtte, organisatsiooni, asutuse või õppeasutuse administratsioon, kelle valduses on ühiselamu, kooskõlastatult ametiühingu vabriku-, tehase- või kohaliku komitee ja komsomolikomiteega ühiselamus elavate isikute kasvataja ning määrab kindlaks tema töörežiimi olenevalt ettevõtte, organisatsiooni, asutuse või õppeasutuse töörežiimist.

Kasvatajaks määratakse eelkõige pedagoogilise haridusega isik või isik, kel on praktilisi kogemusi pedagoogilises või massilises poliitilises töös.

14. Kasvataja on kohustatud:

1) tundma õppima ühiselamus elavate isikute huvisid ja vajadusi, planeerima ja tegema poliitilis-kasvatuslikku ja massilist kultuuritööd, mille eesmärgiks on ühiselamus elavate isikute kasvatamine kollektivismi, seltsimehelikkuse ja ühiselu reeglite teadliku austamise vaimus;

2) kontrollima ühiselamus elavate isikute puhkuseks ja õppimiseks vajalike tingimuste loomist;

3) kaasa aitama ühiselamus elavate isikute ühiskondliku aktiivsuse, üldharidusliku, poliitilise ja kultuuritaseme tõstmisele;

4) organiseerima massilist sporditööd ühiselamus elavate isikutega;

5) aru andma oma tööst ettevõtte, organisatsiooni, asutuse või õppeasutuse administratsioonile, ametiühingu vabriku-, tehase- või kohalikule komiteele ja komsomolikomiteele.

Poliitilis-kasvatusliku, spordi- ja massilise kultuuritöö plaani esitab kasvataja kinnitamiseks vastava ettevõtte, organisatsiooni, asutuse või õppeasutuse ametiühingu vabriku-, tehase- või kohalikule komiteele ja komsomolikomiteele.

IV. Ühiselamu juhtimise ühiskondlikud organid.

15. Ühiselamus elavate tööliste, teenistujate, üliõpilaste ja õpilaste hulgast moodustatakse ühiselamu nõukogu, kes tegutseb vastavalt ÜAÜKN-i poolt kinnitatud «Ühiselamu nõukogu põhimäärusele».

16. Korra, puhtuse ja sisekorra eeskirjade täitmise jälgimiseks voodikoha tüüpi ühiselamus, samuti sideme pidamiseks administratsiooni ja ühiskondlike organisatsioonidega küsimustes, mis puudutavad ühiselamus elavate isikute huve, valivad igas toas elavad isikud endi hulgast toavanema, kelle kinnitab ühiselamu nõukogu. Toavanema korraldused, mis puudutavad ühiselamu sisekorra eeskirjade täitmist, on toa elanikele kohustuslikud.

V. Tasu ühiselamus elamise ja kommunaal-elukondlike teenuste eest.

17. Töölised ja teenistujad tasuvad voodikoha tüüpi ühiselamus elamise ja kommunaalteenuste eest kehtivate tasumäärade järgi.

18. Toa tüüpi ühiselamutes tasuvad töölised ja teenistujad:

1) ühiselamus elamise eest — kindlaksmääratud korteriüüri määrade järgi;

2) kommunaalteenuste (veevärk, kanalisatsioon) ning settekaevude ja prügikastide puhastuse eest — kehtivate tariifide järgi;

3) keskkütte eest — kehtivate normide alusel vastavalt Eesti NSV Kommunaalmajanduse ja Elanikkonna Elukondliku Teenindamise Ministeeriumi juhendile.

Keskkütte puudumisel hangivad kütust elanikud.

Kui ahjude kütmist korraldab administratsioon, võetakse tasu omahinna järgi (kütuse omahind arvutatakse elanikkonnale müüdava kütuse hinna järgi);

4) elektrienergia kasutamise eest ühise voolumõõtja korral — vastavalt toas olevate valgustuspunktide ja elutarbeliste elektririistade võimsusele;

5) administratsiooni poolt osutatavate teenuste eest kuus — vastavat liiki teenuste omahinna järgi, kuid mitte rohkem kui:

üldkasutatavate kohtade koristamise eest — 3 kopikat ruutmeetrilt;

valjuhääldajate kasutamise eest — kinnitatud tariifide järgi;

köögipliidi, pesuköögi kasutamise eest — 9 kopikat inimeselt;

voodi, voodiriiete, televiisorite, raadioaparaatide ja teiste esemete kasutamise eest — amortisatsioonisumma ulatuses, mis on arvutatud nende omahinna ja kindlaksmääratud kasutamisaja alusel;

keeva vee kasutamise eest — 6 kopikat inimeselt.

19. Kõrgemate õppeasutuste ja teadusliku uurimise instituutide aspirandid, kõrgemate õppeasutuste üliõpilased, tehnikumide, pedagoogiliste õppeasutuste, põllumajanduslike ja meditsiinikoolide ning teiste kesk-eriõppeasutuste õpilased tasuvad ühiselamus elamise ja kommunaalteenuste eest nendele kindlaksmääratud tariifimäärade järgi.

20. Ühiselamus elamise ja kommunaal-elukondlike teenuste eest tasuvad elanikud igas kuus, hiljemalt makstavale kuule järgneva kuu 10. päevaks.

Iga viivitatud päeva eest pärast 10. kuupäeva võetakse viivist 0,1% tasumata summast.

21. Kui ühiselamus elav isik ei tasu õigeaegselt ühiselamus elamise ja kommunaal-elukondlike teenuste eest, nõutakse temalt tasumata summad sisse vastuvaidlematus korras notariaalkontori täitepealdise alusel.

VI. Ühiselamust väljatõstmine.

22. Omavoliliselt ühiselamus eluruumi hõivanud kodanikud kuuluvad väljatõstmisele «Eesti NSV tsiviilkoodeksi» § 343 kohaselt administratiivkorras prokuröri sanktsiooni alusel ilma teise eluruumi vastuandmiseta.

23. Ühiselamus elavaid kodanikke võib ühiselamust välja tõsta «Eesti NSV tsiviilkoodeksi» § 345 ettenähtud alustel ja korras.

Lisa
«Ühiselamute põhimääruse» juurde.

_____

(ettevõtte, organisatsiooni, asutuse, õppeasutuse või kohaliku töörahva

_____

saadikute nõukogu täitevkomitee nimi)

_____

Order nr. _____

elamispinnale asumiseks ühiselamus.

Order on välja antud kod. _____

(perekonna-, ees- ja isanimi)

kes töötab (õpib) _____

ametikohal (kursusel, klassis), selle kohta, et talle antakse ühiselamus elamispind nimetatud ettevõttes, organisatsioonis, asutuses töötamise või õppeasutuses õppimise ajaks.

Ühiselamu asub majas aadressil _____

(tänav)

maja nr. _____ hoone _____ tuba _____

Ühiselamus elamispinna andmise alus: _____

_____

(ettevõtte, organisatsiooni, asutuse, õppeasutuse administratsiooni, ametiühingu

_____

vabriku-, tehase- või kohaliku komitee ning komsomolikomitee otsus)

____ _____ 19 a. nr. _____

_____

(ettevõtte, organisatsiooni, asutuse, õppeasutuse juhataja või kohaliku töörahva saadikute nõukogu täitevkomitee elamuorgani juhataja allkiri)

Order on välja antud ____ _____ 19 a.

Pitser

(ENSV ÜVT, 1968, nr. 6, art. 41.)

ÜHISELAMUNÕUKOGU PÕHIMÄÄRUS

(Kinnitatud ÜAÜKN-i presiidiumi 5. juuni 1964. a. otsusega. Protokoll nr. 11, p. 7.)

Ühiselamu nõukogu moodustatakse selleks, et ta võtaks osa ühiselamu elanike — tööliste, teenistujate, üliõpilaste või õpilaste kasvatustööst, massilisest kultuuri- ja sporditööst ning elukondlike tingimuste parandamisest.

Nõukogu on ühiskondliku omavalitsuse organ. Ta valitakse 1 aastaks ühiselamu elanike üldkoosolekul lahtisel hääletusel. Ühiselamu nõukogu töötab ettevõtte, asutuse või organisatsiooni ametiühingukomitee juhtimisel, tema tegevus kulgeb tihedas koostöös ühiskondlike organisatsioonide, ühiselamu šefiks olevate tsehhide ja ühiselamu kasvatajatega.

Ühiselamu nõukogu aitab juurutada kommunistlikke käitumisnorme, kasvatab ühiselamu kollektiivi liikmeid tööst lugu pidama ja seda armastama, taotleb kommunismiehitaja moraalikoodeksi printsiipide järgimist.

Ühiselamu elanike kasvatamiseks kasutab nõukogu mitmesuguseid mooduseid:

korraldab loenguid ja vestlusi NLKP programmi elluviimisest, Kommunistliku Partei sise- ja välispoliitikast, teaduse ja tehnika saavutustest, ajaloost, kirjandusest ning moraalist ja eetikast, teostab usuvastast propagandat; annab koos seinalehe toimetusega välja seinalehte;

aitab kaasa ühiselamu elanike — tööliste ja teenistujate üldhariduslike ja tehnikaalaste teadmiste tõstmisele, agiteerib noori õppima õhtukooli, ülikooli, tehnikumi või teistesse õppeasutustesse ja rahvaülikoolidesse; jälgib õppetööst osavõttu, loob tingimused õppimiseks;

organiseerib kultuurilist meelelahutust, viib läbi puhkeõhtuid, ekskursioone, matku, klubi-, teatri- ja kinokülastusi, korraldab kirjandusteoste, etenduste või filmide arutelu, propageerib häid laule, tantse, loob kunstilise isetegevuse ringe;

teeb ühiselamu elanike hulgas kehakultuuri- ja sporditööd, rajab käsipalli-, kurnimängu- jt. spordiväljakuid, korraldab sportlikke mänge, spordivõistlusi ja turismimatku;

taotleb punanurga, külalistetubade ning õpperuumide eraldamist ja vastavat sisustamist, organiseerib ametiühingukomitee kaasabil rändraamatukogu.

Ühiselamu nõukogu organiseerib kontrolli tööliste, teenistujate, üliõpilaste või õpilaste ühiselamusse paigutamise üle, ruumide remontimise ja sisustamise üle, korraldab elanike osavõttu ühiselamu territooriumi heakorrastamisest ja haljastamisest. Nõukogu kontrollib söökla ja puhveti tööd, jälgib, et köögid, duširuumid, pesukojad, kuivatusruumid, seadmed, mööbel ja inventar oleks heas korras. Ühiselamu nõukogu taotleb, et elanikud täidaksid ühiselamu sisekorra eeskirju ning korraldab ülevaatusi parima toa nimele.

Ühiselamu nõukogu juurde võib moodustada elukondliku töö, kultuuritöö, sanitaar-, kehakultuuri- jt. initsiatiivgruppe. Neid juhivad ühiselamu nõukogu liikmed. Punanurga tööd korraldab vastav nõukogu.

Ühiselamu nõukogu kuulab oma istungil ja ühiselamu üldkoosolekul komandandi ja kasvatajate teadaandeid, nõukogu liikmete, toavanemate, punanurga aktivistide ja ühiskondlike raamatukoguhoidjate aruandeid, vajaduse korral pöördub ta ettevõtte või õppeasutuse administratsiooni poole elukondlike tingimuste ja kultuurilise teenindamise parandamise küsimustes.

(СП ВЦСПС, апрель—июнь 1964, стр. 123—125.)

VABRIKU-, TEHASE-, KOHALIKU KOMITEE ELAMU-HEAOLUKOMISJONI PÕHIMÄÄRUS

(Kinnitatud ÜAÜKN-i presiidiumi 1963. a. 3. detsembri otsusega. Protokoll nr. 28, p. 8.)

Vabriku-, tehase-, kohaliku komitee elamu-heaolukomisjon moodustatakse ametiühinguliikmete ulatuslikuks kaasatõmbamiseks ametiühingukomitee tegevusse, mille eesmärgiks on tööliste ja teenistujate korteri- ja elukondlike vajaduste parem rahuldamine.

Komisjon moodustatakse vabriku-, tehase-, kohaliku komitee liikmeist, töölistest, insener-tehnilistest töötajatest ja teenistujaist vabriku-, tehase-, kohaliku komitee poolt kindlaksmääratud arvulises koosseisus. Komisjoni isikuline koosseis, samuti esimees ja esimehe asetäitjad, kes valitakse ametiühingukomitee liikmete hulgast, kinnitatakse vabriku-, tehase-, kohaliku komitee poolt. Vabriku-, tehase-, kohaliku komitee otsusel võib komisjone moodustada ka tsehhikomiteede juurde.

Komisjoni ülesanded.

Elamu-heaolukomisjon:

aitab ametiühingukomiteel välja töötada ja täita tööliste ja teenistujate elukondlike tingimuste parandamisele suunatud abinõusid;

võtab osa elamu- ja kultuur-elukondliku ehituse perspektiiv- ja jooksvate, samuti elamufondi remondi plaanide projektide väljatöötamisest ja arutamisest; teeb ettepanekud kohalikule komiteele tööliste ja teenistujate elukondliku teenindamise küsimuste lülitamiseks kollektiivlepingusse, taotleb kollektiivlepinguga võetud kohustuste õigeaegset täitmist;

kontrollib elumajade, koolieaeliste laste asutuste, klubide, haiglate, polikliinikute, sööklate jt. kommunaalelukondlike asutuste ehitamist, organiseerib ühiskondlikud kontrollgrupid igal ehitataval objektil, töötab välja ettepanekud elamute ja elukondlike asutuste ehitamise, kvaliteedi parandamise ja ehituse omahinna alandamise plaanide täitmise ning tööliste ja teenistujate elukondliku teenindamise parandamise ja nende küttega varustamise küsimustes;

kuulab ära elamu-kommunaalorganite, ehitusorganisatsioonide juhatajate ja teiste tööliste, teenistujate elukondliku teenindamise eest vastutavate töötajate aruanded;

võtab osa elamute ja kultuur-elukondlike objektide ekspluatatsioonivõtmisest riiklike vastuvõtukomisjonide koosseisus;

aitab organiseerida elamuehituskooperatiive, abistab elamuehituskooperatiive ehituskruntide ja krediitide saamisel, kontrollib ehituskrediitide ja laekunud osamaksude õiget kasutamist, aitab kaasa individuaalehitajate kollektiivide organiseerimisele;

kontrollib tööliste ja teenistujate elamistingimusi, esitab vabriku-, tehase-, kohalikule komiteele elamispinna taotlejate nimekirja, teeb ettepanekud elamispinna jaotamiseks tsehhide, osakondade ja teiste majandusüksuste vahel;

aitab kaasa kommunistlike suhete arendamisele igapäevases elus, üldsuse kaasatõmbamisele elamumajanduse valitsemisele, abistab vabriku-, tehase-, kohalikke komiteesid majakomiteede organiseerimisel, kontrollib nende tegevust;

teeb ettepanekuid elumajade ekspluateerimise parandamiseks ja elamufondi säilitamiseks, kapitaal- ja jooksva remondi tähtaegade lühendamiseks ning kvaliteedi parandamiseks, elamufondi ja elumajade territooriumi hooldamise ja heakorrastamise parandamiseks;

kontrollib pidevalt ühiselamute majandamist, teeb ettepanekud ühiselamutes elavate tööliste ja teenistujate elamistingimuste parandamiseks: taotleb sanitaareeskirjade ranget täitmist, ühiselamute sisustamist ja majandamist, ühiselamu kasutamise eest võetava üüri õigsust; selgitab elanikele vajadust hoolitsevalt suhtuda inventari ning sisustusse, täita sotsialistliku ühiselu reegleid; organiseerib tsehhide ja osakondade šeflust ühiselamute üle.

Ettevõtte tööliste ja teenistujate elukondliku teenindamisega tegelevaid töötajaid määratakse tööle, arvestades elamu-heaolukomisjoni arvamust. Komisjon võtab osa elamu-kommunaalmajanduse ning kapitaalehitusosakondade juhtivate ja insenertehniliste töötajate ja teenistujate premeerimise ettepanekute väljatöötamisest.

Komisjoni töökord.

Komisjon organiseerib olenevalt vajadusest oma liikmetest järgmisi rühmi: elamute ja kultuur-elukondlike asutuste ehitamise kontrollimiseks; kooperatiivsele ja individuaalelamuehitusele kaasaaitamiseks; elamispinna jaotamise ettepanekute väljatöötamiseks; elumajade majandamise ja ekspluateerimise kontrollimiseks; ühiselamute seisukorra ja sisustuse kontrollimiseks; tööliste ja teenistujate küttega varustamise kontrollimiseks.

Rühmade juhid kinnitatakse elamu-heaolukomisjoni poolt. Rühmade tööst võtab ulatuslikult osa ametiühinguaktiiv.

Komisjoni istungid toimuvad regulaarselt vähemalt kord kuus. Komisjon töötab vabriku-, tehase-, kohaliku komitee poolt kinnitatud tööplaani alusel.

Puuduste avastamisel tööliste ja teenistujate elukondlikus teenindamises võtab elamu-heaolukomisjon administratsiooni kaudu tarvitusele abinõud puuduste kõrvaldamiseks või tõstatab puuduste kõrvaldamise küsimuse vabriku-, tehase- või kohaliku komitee ees.

Elamu-heaolukomisjon töötab vabriku-, tehase-, kohaliku komitee juhtimisel ning annab temale aru oma tööst.

(СП ВЦСПС, октябрь—декабрь 1963, стр. 59—61.)

KOMMUNAAL- JA ELUKONDLIKU TEENINDAMISE ETTEVÕTETE TÖÖ ÜLE KONTROLLI TEOSTAVATE AMETIÜHINGU VABRIKU-, TEHASE-, KOHALIKU KOMITEE ÜHISKONDLIKE KONTROLÖRIDE PÕHIMÄÄRUS

(Kinnitatud Eesti NSV Ametiühingute Nõukogu presiidiumi 8. oktoobri 1959. a. otsusega.)

I. Üldeeskirjad.

NLKP Keskkomitee ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu 1959. a. 6. märtsi määruses «Elanikkonna elukondliku teenindamise parandamise abinõudest» peavad vajalikuks, et elanikkonna elukondliku teenindamise ettevõtted oleksid kohalike töörahva saadikute nõukogude ja ametiühinguorganisatsioonide pideva kontrolli all.

Pideva kontrolli kindlustamiseks kommunaal- ja elukondliku teenindamise ettevõtete tegevuse üle ning tööliste, teenistujate ja nende perekonnaliikmete, samuti pensionäride laialdaseks kaasatõmbamiseks sellele tööle, kinnistatakse kõik kommunaal- ja elukondliku teenindamise ettevõtted vabariiklike komiteede poolt Eesti NSV Ametiühingute Nõukogult saadud nimekirja alusel vabriku-, tehase- (kohalikele) komiteedele, kes organiseerivad ühiskondlike kontrolöride valimisi ja juhivad nende tegevust.

Kommunaal- ja elukondliku teenindamise ettevõtete (elutarbelise teenindamise kombinaatide ja paviljonide, ateljeede, remonditöökodade, saunade, pesumajade, fototöökodade, juuksurite jm.) töö üle kontrolli teostavad ühiskondlikud kontrolörid valitakse vabriku-, tehase- (kohaliku) komitee otsusel vabrikute, tehaste, tsehhide, asutuste või ametiühingurühma koosolekuil lahtisel hääletamisel üheks aastaks.

Ühiskondlike kontrolöride arvulise koosseisu määrab kindlaks vabriku-,

tehase- (kohalik) komitee olenevalt töö mahust ja komiteele kinnistatud kommunaal- ja elukondliku teenindamise ettevõtete arvust.

Ametiühingute vabriku-, tehase- (kohalikud) komiteed juhivad ühiskondlike kontrolöride tegevust elamu-heaolukomisjonide kaudu.

II. Ühiskondlike kontrolöride töö sisu.

Ametiühingute ühiskondliku kontrolli eesmärgiks on tugevdada võitlust elutarbelise teenindamise kõrge kultuuri eest, kõrvaldada töötajate teenindamisel kommunaal- ja elukondliku teenindamise ettevõtetes esinevad puudused ja ettevõtete töö eeskujulik organiseerimine.

Neil eesmärkidel teevad ühiskondlikud kontrolörid järgmist tööd:

võtavad osa vabriku-, tehase- (kohalikele) komiteedele kontrollimiseks kinnistatud kommunaal- ja elukondliku teenindamise ettevõtete finants-majanduslike plaanide väljatöötamisest ning esitavad vabriku-, tehase- (kohaliku) komitee kaudu ettevõtete juhatajatele ja kõrgemalseisvatele nõukogude, majandus-, kooperatiiv- ja ametiühinguorganitele oma arvamused ja ettepanekud nende plaanide projektide kohta;

jälgivad, et kommunaal- ja elukondliku teenindamise ettevõtteid varustataks õigeaegselt vajalike materjalide, inventari, mehhaniseerimise vahendite ja muu sisustusega vastavalt kinnitatud varustusplaanidele;

aitavad kõigiti kaasa elanikkonna teenindamise uute progressiivsete vormide, nagu tellimuste vastuvõtmine kodus, ettevõtetes, tellimuste toimetamine koju jne. juurutamisel;

õpivad tundma kommunaal- ja elukondliku teenindamise ettevõtete töötamise, lahtioleku aegade sobivust ja antud rajooni elanikkonna teenindamise ulatust ning vajaduse korral teevad vabriku-, tehase- (kohaliku) komitee kaudu vastavatele organitele ettepanekuid kommunaal- ja elukondliku teenindamise ettevõtete lahtioleku aegade muutmiseks, samuti nende ettevõtete õigeaegse remondi ja laiendamise kohta, lähendades neid tööliste ja teenistujate töö- või elukohale;

taotlevad elanikkonna kiiret ja kultuurset teenindamist, kommunaal- ja elukondliku teenindamise ettevõtete töötajate viisakat käitumist ning tähelepanelikku suhtumist tarbijatesse, salongide, ooteruumide, tellimuste proovikabiinide, tootmis-, abi- jt. ruumide puhtust ja korrashoidmist;

jälgivad kaebuste ja ettepanekute raamatute kasutamise kohta kehtestatud eeskirjadest kinnipidamist, nõuavad, et administratsioon vaataks õigeaegselt ja sisuliselt läbi tööliste, teenistujate ja nende perekonnaliikmete kaebused ja avaldused ning kõrvaldaks avalduse esilekutsunud puudused, samuti osutavad kaasabi administratsioonile nende puuduste kõrvaldamisel;

taotlevad, et elukondliku teenindamise ettevõtte administratsioon informeeriks elanikkonda ettevõtte poolt teostatavast tööst ja teenustööde hindadest, paneks ruumides välja nähtavale kohale hinnakirjad, plakatid, kuulutused jm.;

jälgivad tellimuste vormistamise õigsust, teostatud tööde kvaliteeti, tellimuste täitmise tähtaegadest ja hinnakirjades ettenähtud hindadest kinnipidamist;

kontrollivad mööteriistade kasutamise eeskirjade täitmist;

võtavad osa kommunaal- ja elukondliku teenindamise ettevõtete, administratsiooni ja ametiühingukomiteede poolt korraldatavatest tootmisnõupidamistest ning tarbijate koosolekutest ja konverentsidest;

teevad tellijate arvamusi arvestades ettepanekuid kommunaal- ja elukondliku teenindamise ettevõtete parimate tootmistööliste esiletõstmiseks ja ergutamiseks.

III. Ühiskondlike kontrolöride õigused.

Ühiskondlikel kontrolöridel on õigus:

tutvuda kontrollialuste elukondliku teenindamise ettevõtete tootmis-, lao- ja teiste ruumidega;

tutvuda kõigi kauba-, rahaliste jt. dokumentidega, samuti kõrgemalseisvate organisatsioonide korraldustega elanikkonna elukondliku teenindamise küsimustes;

võtta toodangu näidiseid (proove) ekspertiisiks, kandes sellest tulenevad kulutused elukondliku teenindamise ettevõttele, samuti võtta kaubalis-materiaalsete dokumentide ärakirju, ning vajalikel juhtudel — originaaldokumente, kõrvaldada mitteseaduslikke mõõteriistu, millede kasutamine toob kaasa elanikkonna petmise;

võtta osa ametkondlike kontrollorganite poolt kommunaal- ja elukondliku teenindamise ettevõttes teostatavatest revideerimistest, kontrollimistest ja inventuuridest;

tarviduse korral nõuda kommunaal- ja elukondliku teenindamise ettevõtete administratsioonilt kirjalikke seletusi kontrollitavate ettevõtete töös avastatud puuduste kohta;

vabriku-, tehase-, kohalike komiteede kaudu tõsta üles vastavate organisatsioonide ees küsimus selliste kommunaal- ja elukondliku teenindamise ettevõtete juhatajate vastutusele võtmiseks või töölt vabastamiseks, kes süstemaatiliselt ei võta tarvitusele abinõusid kommunaal- ja elukondliku teenindamise ettevõtete töö ja elanikkonna teenindamise parandamiseks, samuti isikuid, kes on süüdi kuritarvitustes.

IV. Ühiskondlike kontrolöride töö kord.

Ühiskondlikud kontrolörid töötavad vabriku-, tehase- või kohaliku komitee elamu-heaolukomisjoni poolt kinnitatud tööplaani alusel.

Ühiskondlikud kontrolörid kontrollivad perioodiliselt ateljeede, töökodade, elukondliku teenindamise kombinaatide, pesumajade, saunade, juuksuri- jt. töökodade tööd sageduse ja tähtaegadega, mis kehtestatakse ametiühingu vabriku-, tehase- või kohaliku komitee elamu-heaolukomisjoni poolt.

Puuduste avastamisel kommunaal- ja elukondliku teenindamise ettevõtete töös taotlevad ühiskondlikud kontrolörid ettevõtte või kõrgemalseisva organisatsiooni juhataja kaudu abinõude tarvituselevõtmist puuduste kõrvaldamiseks.

Vajaduse korral esitavad kontrolörid avastatud puuduste kõrvaldamise küsimused läbivaatamiseks elamu-heaolukomisjonile või vabriku-, tehase- või kohalikule komiteele.

Kommunaal- ja elukondliku teenindamise ettevõtete töötajate poolt toimepandud rikkumiste ja ebaseadusliku tegevuse avastamise korral koostavad ühiskondlikud kontrolörid aktid ning esitavad need vabriku-, tehase- või kohalikule komiteele ning kõrgemalseisvate organisatsioonide juhatajatele, kellele elukondliku teenindamise ettevõte allub. Kuriteo tunnuste olemasolul saadetakse akt prokuratuuriorganitele.

Ühiskondlikud kontrolörid organiseerivad perioodiliselt vabriku-, tehase- (kohaliku) komitee kaudu kommunaal- ja elukondliku teenindamise ettevõtete juhatajate esinemisi aruannetega tööstusettevõtete tööliste ja teenistujate üldkoosolekuil.

Kõik ühiskondlike kontrolöride ning kommunaal- ja elukondliku teenindamise ettevõtete juhatajate vahel tekkivad vaieldavad küsimused vaadatakse läbi ametiühingu vabriku-, tehase- (kohalikus) komitees, mille juurde on antud elukondliku teenindamise ettevõte kinnistatud, vajaduse korral aga ametiühingute vabariiklikus komitees või nõukogus.

Igal kontrollitava ettevõtte külastamisel kirjutavad ühiskondlikud kontrolörid oma märkused ja ettepanekud spetsiaalselt elukondliku teenindamise ettevõtte administratsiooni poolt selleks sisseseatud žurnaali. Sissekanne žurnaali tehakse olenemata sellest, kas puudusi avastati või ei.

Kommunaal- ja elukondliku teenindamise ettevõtete juhatajad on kohustatud ühiskondlike kontrolöride poolt tehtud ettepanekud läbi vaatama hiljemalt viie päeva jooksul, vastu võtma vajaliku otsuse ning teatama sellest vabriku-,

tehase- või kohalikule komiteele ja ühiskondlikele kontrolöridele, samuti tegema kontrollžurnaali vastava märkuse.

Ühiskondlike kontrolöride poolt kontrollitavate ettevõtete administratsioon ja ametiühinguorganisatsioon peavad osutama kontrolöridele kaasabi ning võtma tarvitusele abinõud avastatud puuduste ja rikkumiste kõrvaldamiseks.

Ühiskondlikud kontrolörid täidavad oma ülesandeid tööst vabal ajal ning annavad oma tegevusest regulaarselt aru vabriku-, tehase- või kohalikule komiteele või neid valinud töötajate kollektiivile.

Ühiskondlikud kontrolörid omavad vabriku-, tehase- või kohaliku komitee poolt väljaantud ametiühingute nõukogude näidise järgi valmistatud ühiskondliku kontrolöri tunnistuse nende volituste tähtajaks, kus märgitakse ära kontrollialuse kommunaal- ja elukondliku teenindamise ettevõtte aadress ja nimetus.

Maarajoonides asuvate kommunaal- ja elukondlike ettevõtete tööd seal, kus puuduvad tööstusettevõtted, ning sovhoosides kontrollivad ühiskondlikud kontrolörid, kelle valimisi organiseerivad koolide, haiglate ja remondi- ja tehnikajaamade ametiühingu kohalikud komiteed.

KAUBANDUS- JA ÜHISKONDLIKU TOITLUSTAMISE ETTEVÕTETE ÜLE KONTROLLI TEOSTAVA AMETIÜHINGU VABRIKU-, TEHASE- VÕI KOHALIKU KOMITEE ÜHISKONDLIKU KONTROLLKOMISJONI JA -GRUPI PÕHIMÄÄRUS

(Kinnitatud ÜAÜKN-i presiidiumi 31. juuli 1964. a. otsusega. Kooskõlastatud NSV Liidu Ministrite Nõukogu Riikliku Kaubanduskomiteega ja Tarbijate Kooperatiivide Keskliidu Juhatusega.)

Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei programm teeb ametiühingutele ülesandeks kontrollida ühiskondlike tarbimisfondide kasutamist ning kõigi elanikkonda teenindavate ettevõtete ja asutuste tööd. Eriti suure tähtsusega on kontroll kaubandus- ja ühiskondliku toitlustamise ettevõtete töö üle. Kontrolli eesmärgiks on võitlus kaubanduskultuuri tõstmise, progressiivsete töövormide juurutamise, puuduste väljajuurimise ning töötajate kaubandusliku teenindamise parandamise eest.

Pideva kontrolli kindlustamiseks kaubandus- ja ühiskondliku toitlustamise ettevõtete töö üle ning töötajate ulatuslikuks kaasatõmbamiseks sellesse töösse moodustavad ametiühingud:

ühiskondliku kontrollkomisjoni ettevõtte, asutuse või õppeasutuse ametiühingu vabriku-, tehase- või kohaliku komitee juurde;

Märkus: Suurtes tsehhides võib ametiühingu vabriku-, tehase- või kohaliku komitee otsusel moodustada tsehhikomisjonid, kes töötavad tsehhikomitee ning tehase komisjoni juhtimisel.

ühiskondlikud kontrollgrupid ettevõtetele, asutustele ja õppeasutustele kinnistatud kaupluste, söökiate, restoranide, koduköökide, kohvikute, puhvetite, kaubandusorganisatsioonide baaside, puu- ja köögiviljakombinaatide töö kontrollimiseks.

Kaubandus- ja ühiskondliku toitlustamise ettevõtete kinnistamine toimub ametiühingute nõukogude poolt TSN täitevkomiteede kaubandusvalitsuste (osakondade), tarbijate kooperatiivide organite ning tootmisharu ametiühingute vabariiklike, krai- ja oblastikomiteede osavõtul.

Kaubandusettevõtete kinnistamisel tuleb arvestada seda, et nad asuksid territoriaalselt võimalikult lähemal ettevõtete ja asutuste tööliste ja teenistujate töö- või elukohale.

I. Ühiskondlik kontrollkomisjon kaubanduse ja ühiskondliku toitlustamise ettevõtete töö kontrollimiseks

Töö organiseerimise kord ja sisu

Komisjon moodustatakse ettevõtete, asutuste ja õppeasutuste tööliste ja teenistujate aktiivi hulgast vabriku-, tehase- või kohaliku komitee otsusega viimaste volituste tähtajaks. Komisjoni tööd juhib üks vabriku-, tehase- või kohaliku komitee liige.

Komisjoni arvulise koosseisu määrab kindlaks vabriku-, tehase- või kohalik komitee olenevalt töö mahust (kuid mitte vähem kui 5 inimest).

Komisjoni ülesandeks on aidata kaupluisi, sööklaid, restorane, koduköökе, puhveteid, baase, puu- ja köögiviljakombinaate pidevalt kontrollides kaasa tööliste, teenistujate ja nende perekonnaliikmete teenindamise parandamisele kaubandusettevõtete poolt. Komisjoni ülesandeks pole üksnes avastada puudusi kaubandus- ja ühiskondliku toitlustamise ettevõtete töös, vaid abistada ka neid kõrvaldada.

Selleks komisjon:

1. Taotleb ettevõtete, asutuste ja õppeasutuste juhatajailt vabriku-, tehase- või kohaliku komitee kaasabil kõigi tööliste, teenistujate ja õpilaste teenindamise kindlustamist sööklates, puhvetites, kauplustes nii töö- kui ka elukoha järgi;

taotleb kaubandusettevõtete võrgu laiendamist, nende remontimist, sisustamist, kindlustamist küttega, transpordiga ja inventariga, nende töösse progressiivsete teenindusvormide juurutamist.

2. Töötab välja vabriku-, tehase- või kohaliku komitee jaoks kollektiivlepingu projektis selle lõigu, mis näeb ette tööliste ja teenistujate teenindamise parandamist kaubandus- ja ühiskondliku toitlustamise ettevõtete poolt; jälgib, et administratsioon täidaks õigeaegselt ja täielikult kollektiivlepingusse võetud kohustusi.

Võtab osa TVO (toidukaupade varustamise osakonna) kaubakäibeplaani ning teiste majanduslike näitajate koostamisest.

3. Nendes ettevõtetes, kus on abimajandid, taotleb komisjon majandite produktiivsuse tõstmist ning organiseerib ühiskondlikku kontrolli nende saaduste kasutamise üle.

4. Võtab osa hindade ja juurdehindluse kindlaksmääramisest antud vabriku, tehase, ehituse, asutuse, õppeasutuse ühiskondliku toitlustamise ettevõtte toodangule.

5. Võtab osa ehitatud kaupluste, sööklate, koduköökide ja baaside vastuvõtmisest, ühiskondliku toitlustamise ettevõtete ja kaupluste tööaja kindlaksmääramisest.

6. Organiseerib vabriku-, tehase- või kohaliku (tsehhi-) komitee poolt läbiviidavate tööliste ja teenistujate koosolekute ettevalmistamist, kus ettevõtte, asutuse, õppeasutuse ning kaubandusettevõtete ja -organisatsioonide juhatajad peavad andma aru oma tööst.

7. Organiseerib pidevat kontrolli kõigi vabriku-, tehase- ja kohalike komiteede juurde kinnistatud kaubandusettevõtete töö üle, selleks:

viib läbi ühiskondlike kontrollgruppide valimisi (eraldi iga kinnistatud kaubandus- ja ühiskondliku toitlustamise ettevõtte, baasi, puu- ja köögiviljakombinaadi ulatuses); juhib gruppide tööd, organiseerib nende väljaõpet, tutvustab neid süstemaatiliselt partei ja valitsuse otsustega ning kaubandusorganite korraldustega kaubanduse ja ühiskondliku toitlustamise küsimustes; õpib tundma ja üldistab kaubandusettevõtete töö üle kontrolli teostavate ühiskondlike kontrollgruppide tööd, levitab eesrindlikke töökogemusi, esitab parimaid gruppe ja silmapaistnud aktiviste vabriku-, tehase- ja kohalikule komiteele nende esiletõstmiseks.

8. Esitab kaubandusettevõtete ja abimajandite töö küsimusi läbivaatamiseks vabriku-, tehase- ja kohalikele komiteedele ning tööliste ja teenistujate üldkoosolekuile või konverentsidele; teeb kaubandus- ja ühiskondliku toitlustamise ette-

võtete, samuti tehaste, vabrikute, asutuste ja õppeasutuste juhatajate ettekannete põhjal ettepanekuid kaubandusliku teenindamise parandamiseks.

9. Sovhoosi tööliskomitee juurde moodustatud komisjon jälgib, et sovhoosi administratsioon eraldaks õigeaegselt ja täielikus vastavuses kehtivatele seadustele põllumajandussaaduste ja kommunaalteenuste limiidi tööliste ja teenistujate ühiskondliku toitlustamise organiseerimiseks.

10. Komisjon töötab vabriku-, tehase- ja kohaliku komitee (tsehhikomitee) kinnitatud tööplaani alusel.

11. Komisjoni ja grupi liikmetele annavad tunnistusi välja vabriku-, tehase- või kohalikud komiteed.

II. Ühiskondlik kontrollgrupp kaupluse, söökla, restorani, puhveti, kohviku, kaubandusorganisatsiooni baasi, puu- ja köögiviljakombinaadi ja nende filiaalide töö kontrollimiseks

Grupi töö organiseerimise kord

Ühiskondlike kontrollgruppide koosseisu tuleb valida printsipiaalseid, autoriteetseid, puudustega leppimatuid, laitmatult ausaid ametiühinguaktiviste, — töölisi, teenistujaid, pensionäre, koduperenaisi, kes on võimelised kontrollima kaubandusettevõtete tööd.

Ühiskondlik kontrollgrupp valitakse lahtisel hääletamisel selle ettevõtte (tsehhi, vahetuse, jaoskonna), asutuse tööliste ja teenistujate või õppeasutuse õpilaste üldkoosolekul, mille juurde on kaubandusettevõte kinnistatud. Grupi arvuline koosseis määratakse kindlaks olenevalt töö mahust (vähemalt 7 inimest). Grupp valitakse vabriku-, tehase- või kohaliku komitee volituste tähtajaks.

Grupi koosseisu võivad kuuluda ühiskondlike majakomiteede, TSN täitevkomiteede alaliste kaubanduskomisjonide, ühiskondlike kaubandusosakondade, nais-, noorte- jt. ühiskondlike organisatsioonide esindajad.

Grupp valib esimehe, tema asetäitja, töötab enda poolt kinnitatud plaani alusel, annab vähemalt kord poolaastas aru oma tegevusest teda valinud kollektiivile.

Grupi töö sisu

Grupp teeb järgmist tööd:

1. Võtab osa kaubandus- ja ühiskondliku toitlustamise ettevõtte kaubakäibe plaani jt. majanduslike näitajate väljatöötamisest.

2. Jälgib kauplustes ja sööklates kehtiva korra ning kauba müügieeskirjade täitmist.

3. Kontrollib, kuidas õpitakse tundma elanikkonna nõudmisi, kas tööstus- ja toidukaupu veetakse kauplustesse, sööklatesse, puhvetitesse õigeaegselt, jälgib, kas roogi valmistatakse vastavalt menüüplaanile, kontrollib, kas kaupu võetakse vastu ja hoitakse õigesti.

4. Kontrollib kaupade ja roogade kvaliteeti, võtab tarvitusele abinõud selleks, et kauplustesse ja ühiskondliku toitlustamise ettevõtetesse ei satuks ebakvaliteetseid kaupu.

5. Aitab kaasa progressiivsete kaubandusliku teenindamise vormide juurutamisele (iseteenindamine, kaupade ja roogade kojutoimetamine, tellimuste vastuvõtu organiseerimine, müük näidiste järgi, kaupade lahtine väljapanek, lõuna-, hommiku- ja õhtusöögi abonementide ja tšekkide eelnev müük jm.).

Võtab osa tarbijate konverentside korraldamisest ning jälgib, et kaubandusettevõtte administratsioon viiks ellu neil konverentsidel tehtud ettepanekuid.

6. Kontrollib kaupade ja roogade jaemüügihindadest kinnipidamist ning juurdehindluse õigsust. Jälgib, et kauplustes oleksid välja pandud hinnakirjad ja hinnalipikud, sööklates aga menüü, et kaupade ja roogade müümine toimuks

täiskaalus ja -koguses. Kontrollib kaalude korrasolekut, kaaluvihtide jt. mõõduriistade õigsust ning nende õigeaegset märgistamist.

7. Kontrollib õiget arveldust ostjatega, taotleb ostjate kiiret teenindamist, müüjate viisakat käitumist ja ostjatesse tähelepanelikku suhtumist.

Grupp jälgib, et kaubandusettevõttes oleks kaebuste ja ettepanekute raamat ning et see kogu aeg asuks nähtavas ja kättesaadavas kohas. Kontrollib nende raamatute õiget kasutamist ning jälgib, et administratsioon viiks õigeaegselt ellu ettepanekuid, mida ostjad on puuduste kõrvaldamiseks teinud.

8. Kontrollib kaubalis-materiaalsete väärtuste hoidmist.

9. Taotleb kaubandusettevõtte kindlustamist vajalike seadmetega, aitab neid kasutusele võtta. Taotleb laadimistööde mehhaniseerimist.

10. Võtab osa ühiskondliku toitlustamise ettevõtete menüüplaanide koostamisest (nädalaks, dekaadiks), valmisroogade prakeerimisest. Taotleb valmistatavate toodete hinna alandamist käibe- ja tootmiskulude vähendamise, poolfabrikaatide laialdase juurutamise jt. abinõude rakendamise arvel.

11. Kontrollib kaubandus- ja ühiskondliku toitlustamise ettevõtte remondiks eraldatud summade kasutamist ning remonditähtaegadest kinnipidamist.

12. Kontrollib, kas teenindav personal täidab sanitaar- ja isikliku hügieeni nõudeid.

13. Baasis või puu- ja köögiviljakombinaadis kontrollib grupp, kas täidetakse õigesti kaubanõudmisi, mida esitab kaubandusvõrk. Kontrollib, kas on kauplustele loodud tingimused kauba valikuks, kas arvestatakse tarbijate nõudmisi ja tehakse need õigeaegselt teatavaks tööstusettevõtetele, teistele hankijatele või kõrgemalseisvale kaubandusorganisatsioonile. Grupp jälgib kaupade ümbertöötamise, hoidmise ja pakkimise organiseerimist ning kaubandustehnika kasutamist.

14. Grupp avaldab oma arvamuse kontrollitava ettevõtte kohta sotsialistliku võistluse kokkuvõtete tegemisel, samuti brigaadide, osakondade, sektsioonide, üksikute töötajate töö kohta, kui neid esitatakse vastavalt kommunistliku töö eesrindlase või kommunistliku töö ettevõtte nimetuse ning ostjate eeskujuliku teenindamise brigaadi nimetuse saamiseks, samuti autasustamiseks märgiga «Nõukogude kaubanduse eesrindlane», «Tarbijate kooperatsiooni eesrindlane» jt.

15. Grupp töötab kontaktis kontrollitava kaubandusettevõtte ametiühinguorganisatsiooniga, võtab osa ettevõtte alaliste tootmisnõupidamiste tööst ning ametiühingukomitee istungitest.

III. Ühiskondliku kontrollkomisjoni ja -grupi õigused

Komisjonil ja grupil on õigus:

1. Kontrollida takistamatult kaubandusettevõtte tööd. Teha ametiühinguorganisatsioonile ettepanek ettevõtet täielikult revideerida. Võtta osa revisjonist ning kõigist plaanilistest ja välisplaanilistest kaubalis-materiaalsete väärtuste inventeerimisest; tutvuda kõigi dokumentidega kaupade ja materjalide kohta, kõrgemalseisvate organisatsioonide korraldustega kaubanduse- ja ühiskondliku toitlustamise küsimustes. Korraldada vastastikust kontrolli kontrollialuse kaubandusettevõtte või baasi tööga seoses olevates ettevõtetes ja organisatsioonides.

2. Nõuda kontrollitava ettevõtte juhatajalt ja teistelt töötajatelt seletusi kõikide kaubanduseeskirjade rikkumiste kohta.

3. Anda soovitusi kaubandus- ja ühiskondliku toitlustamise ettevõtte juhataja ning materiaalselt vastutavate isikute määramise ja ümberpaigutamise kohta. Kontrollida kaadri valikut (välja arvatud tarbijate kooperatsioonis, kus töötajaid valitakse).

4. Kuulata oma koosolekuil kaubandusettevõtete juhatajate informatsiooni tarbijate teenindamisest; arutada kaubanduseeskirjade rikkumisi ning võtta nende alusel vastu otsuseid; suunata materjalid kuritarviduste kohta vabriku-, tehase- ja kohaliku komitee kaudu kohtuorganitesse ja kaubandusorganisatsiooni juhtkonnale.

5. Üle vaadata kontrollitavale kaubandusettevõttele kuuluvad kaubandus-, lao- jm. ruumid.

6. Nõuda madala kvaliteediga või sissetuleku- ja väljaminekudokumentidega vormistamata kaupade ja roogade müügilt kõrvaldamist.

7. Toimetada kaupade kontrollostmisi. Võtta kaupade ja roogade näidised ekspertiisiks ja laboratoorseks analüüsiks (kulude kandmisega kontrollitava ettevõtte arvele), teha ärakirjad kaupade ja materjalide dokumentidest, kõrvaldada ebaõiged mõõduriistad.

8. Koostada aktid kaubanduseeskirjade rikkumiste või kuritarviduste kohta ning teha vajalikud sissekanded kaubandusettevõtte kontrollžurnaali.

Kaubandus- ja tööstusettevõtete juhatajad vaatavad läbi ühiskondlike kontrollkomisjonide ja -gruppide ettepanekud kohustuslikus korras. Nende ettepanekute alusel tuleb viivitamatult tarvitusele võtta vastavad abinõud.

Kõik komisjonide (gruppide) ja kaubandusettevõtete juhatajate vahel tekkivad lahkhelid vaatab läbi ametiühingu vabriku-, tehase- või kohalik komitee koos kaubandusorganisatsiooni juhtkonnaga.

Komisjon (grupp) peab oma töös sidet partei- ja riigikontrolli kaastöögruppidega (postidega). Vajaduse korral komisjon (grupp) pöördub abi saamiseks Riikliku Kaubanduse ja Kaupade Kvaliteedi Inspektsiooni ning sanitaarjärelevalve organite poole.

Tööprotsessis võib grupp kasutada kontrollitava ettevõtte ruume ja tehnilist aparaati.

*

Sovhoosides, kõigis põllumajandusrajoonides asuvates tööstusettevõtetes (kelle töölisi ja teenistujaid teenindavad tarbijate kooperatsiooni sööklad, puhvetid ja kauplused), samuti sovhooside majandamisel olevates ühiskondliku toitlustamise ettevõtetes ning linnades ja töölisasulates asuvates kooperatiivkaubastute kauplustes teostatakse ühiskondlikku kontrolli vastavalt käesolevale põhimäärusele koos tarbijate kooperatiivide sööklate ja kaupluste komisjonidega.

(СП ВЦСПС, июль—сентябрь 1964, стр. 120—126.)

AMETIÜHINGU KLUBI PÕHIMÄÄRUS

(Kinnitatud ÜAÜKN-i presiidiumi 14. augusti 1964. a. otsusega. Protokoll nr. 17 p. 10.)

I. Klubi ülesanded ja töö sisu

Ametiühingu klubi on kasvatus- ja kultuuriharidustöö keskus, mille ülesanne on süstemaatiliselt propageerida poliitilisi, teaduslik-tehnilisi ja üldhariduslikke teadmisi töötajate hulgas ning korraldada puhkuse kultuurset veetmist.

Oma töös kommunistliku teadlikkuse kasvatamisel juhindub klubi Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei programmi nõuetest: aitab kujundada töötajate kommunistlikku maailmavaadet, välja juurida inimeste teadvusest ja käitumisest minevikuigandeid, korraldada nende töökasvatust, tõsta nende haridustaset ja kultuuri, arendada tööliste ja teenistujate ning nende perekonnaliikmete loomuandeid.

Klubi igapäevane töö põhineb lahutamatul seosel eluga, ettevõtte, ehituse, sovhoosi või asutuse kollektiivi ees seisvate konkreetsete ülesannetega rahvamajandusplaani ja sotsialistlike kohustuste täitmisel, kommunistliku töö liikumise arendamisel, eesrindlike tootmiskogemuste levitamisel ja juurutamisel ning töötajate kultuuri- ja tehniliste teadmiste taseme tõstmisel.

Klubi kasutab ulatuslikult mitmesuguseid massilise kultuuritöö vorme, arvestades töötajate eri gruppide kutsealaseid, vanuselisi, hariduslikke, rahvuslikke jm. erinevusi;

korraldab loenguid, ettekandeid ja vestlusi mitmesuguste teadmiste valdkonnas, temaatilisi õhtuid, elavaid ajalehti, küsimuste ja vastuste õhtuid, vaidlusõhtuid, kohtumisi tööveteranide, tootmiseesrindlaste ning teadlaste, inseneride, kirjandus- ja kunstitegelastega;

avab rahvaülikoole, lektooriume, ateismikabinette ja -nurki, muusika, kino, maalikunsti, raadio, foto, tarbekunsti harrastajate jm. koondisi;

asutab laulukoore, draama-, muusika-, tantsu-, ooperi-, balleti-, tsirkuse ja estraadikollektiive, ansambleid, kunstilise isetegevuse agitbrigaade, kujutava kunsti stuudioid jm. rahvaloomingukollektiive;

korraldab kunstilise isetegevuse kontserte ja kutseliste näitlejate esinemisi, kunstiliste, dokumentaal-, populaarteaduslike, tehniliste ja amatöörfilmide etendusi, perekonna-, noorte-, spordi- ja tantsuõhtuid, karnevale, balle, isetegevuskollektiivide ülevaatusi ja konkursse;

organiseerib töötajate kultuurilist teenindamist parkides, aedades, tantsuväljakutel, korraldab rahvapidusid, ekskursioone, kollektiivseid puhkepäevi, matku, asutab spordi- ja turismivarustuse laenutuspunkte;

koos kooliga tegeleb lastega, aitab kaasa nende polütehnilisele väljaõppele, korraldab lastehommikuid, ekskursioone, moodustab tehnika- ja kunstiringe, õpilastubasid, propageerib lastevanemate hulgas pedagoogilisi teadmisi;

annab metoodilist ja praktilist abi tsehhide, jaoskondade, farmide punanurkadele, ühiselamute ja elamurajoonide kultuuriaktiivile, samuti maal asuvatele šeflusalustele kultuuriasutustele töötajate kultuurilise teenindamise korraldamisel.

Klubi töö põhineb isetegevusel ning tööliste, teenistujate ja nende perekonnaliikmete laialdasel loomingulisel initsiatiivil.

Klubi avatakse ametiühingu vabriku-, tehase- või kohaliku komitee otsusel ning töötab selle juhtimisel.

Ametiühingutevaheline klubi avatakse vabariigi, krai või oblasti ametiühingute nõukogu otsusel ning töötab ametiühingute nõukogu juhtimisel.

Klubi, mis teenindab mitme ettevõtte (asutuse) kollektiive, töötab selle ettevõtte (asutuse) ametiühinguorganisatsiooni juhtimisel, mille bilansis ta on.

Ühelgi muul organisatsioonil pole õigust juhtida vahetult klubi tööd ning käsutada klubi rahalisi vahendeid ja vara.

Klubi töötab tihedas koostöös vabriku-, tehase- ja kohaliku komitee komisjonidega, raamatukogude, komsomoliorganisatsioonide, ühingu «Teadus» osakondade, teaduslik-tehniliste ja spordiorganisatsioonide, loominguliste liitude, kunstiasutuste jm. organisatsioonidega.

II. Klubi töö juhtimine

Klubi töö igapäevaseks juhtimiseks valitakse lahtisel hääletusel ettevõtte (asutuse) tööliste ja teenistujate üldkoosolekul (konverentsil) või klubi poolt teenindavate ettevõtete ühendatud konverentsil kaheks aastaks klubi juhatus. Klubi juhatus valitakse algatusvõimelistest, klubi tööd armastavatest aktivistidest. Juhatus töötab ühiskondlikel alustel. Iseseisva eelarvega klubile valitakse ka revisjonikomisjon.

Klubi juhatus:

valib enda hulgast esimehe ja esimehe asetäitja, kes töötavad ühiskondlikel alustel; esimeheks võib valida ka klubi koosseisulise töötaja;

moodustab aktivistidest initsiatiivgrupid mitmesugustes klubitöö lõikudes ning kunstinõukogu kunstilise isetegevuse kollektiivide töö juhtimiseks;

vaatab läbi ja kinnitab klubi ja kunstinõukogu perspektiiv- ja kalenderplaane ning organiseerib nende täitmist, võtab tarvitusele abinõud klubi töö ideelise taseme tõstmiseks ning töövormide täiustamiseks, kasutades paremate klubide kogemusi;

vaatab läbi klubi eelarve ja esitab selle kinnitamiseks tööliste ja teenistujate üldkoosolekule (konverentsile); märgib ära ja premeerib paremaid klubi aktiviste ja töötajaid, nähes selleks klubi eelarves ette vastavad summad;

teeb ühele klubi juhatuse liikmele ülesandeks esineda klubi riiklikes, ühiskondlikes jt. organisatsioonides; annab vähemalt kord aastas aru klubi tegevusest tööliste ja teenistujate koosolekuil (konverentsidel).

Kooskõlas kinnitatud koosseisude nimekirjaga võtab tööle ja vabastab töölt klubi töötajaid; esitab vabriku-, tehase- või kohalikule komiteele kinnitamiseks klubi direktori (kui klubil on iseseisev eelarve) või klubi juhataja (kui klubi on vabriku-, tehase- või kohaliku komitee eelarves) kandidatuuri.

Klubi direktor:

töötab välja ühiskondliku aktiivi osavõtul klubi töö perspektiiv- ja kalenderplaanid, esitab need kinnitamiseks klubi juhatusele ning kindlustab nende täitmise, peab klubis läbiviidava massilise kultuuritöö kohta arvestust kehtestatud vormide kohaselt;

valib ja esitab klubi juhatusele kinnitamiseks klubi koosseisulisi töötajaid, määrab kindlaks nende töö mahu ja juhib nende tegevust;

avab ja lõpetab arveid krediidiasutustes, kirjutab alla tšekkidele ja maksukorraldustele, aktsepteerib arved ja faktuurid, sõlmib lepinguid ja kokkuleppeid;

võtab tarvitusele abinõud klubi majandamise kindlustamiseks, esitab ametiühingu- ja majandusorganisatsioonidele kindlaksmääratud tähtajaks inventari ja seadmete tellimusi, vastutab materiaalsete väärtuste säilitamise eest;

annab aru oma tööst klubi juhatusele ning töötab selle juhtimisel.

Klubi juhataja täidab samu kohustusi, mis klubi direktorgi, välja arvatud krediidi käsutamine.

III. Klubi materiaalne ja finantsbaas

Klubihoone on ettevõtte, organisatsiooni, asutuse bilansis. Klubihoone majandamine (küte, valgustus, koristamine, valve, remont) ning sisustuse muretsemine toimub ettevõtte, organisatsiooni või asutuse kulul. Mitme ettevõtte töölisi ja teenistujaid teenindava klubi majandamine toimub ettevõtetevahelisel kokkuleppel vastavalt iga ettevõtte tööliste ja teenistujate arvule.

Ametiühingutevaheline klubi on selle ametiühingute nõukogu bilansis, kes kindlustab klubihoone majandamise ning selle täiendamise vajaliku inventari ja seadmetega.

Klubihoone või selle ruumide osaline võõrandamine muuks otstarbeks ei või toimuda ÜAÜKN-i loata.

Klubil, mille iga-aastane eelarve ületab 20 000 rubla, on iseseisev eelarve, mille tuluosa koosneb ühe või mitme ametiühinguorganisatsiooni assigneeringutest (klubi ühisel kasutamisel) ning laekumistest klubis läbiviidavatelt maksulistelt üritustelt. Klubi, mille iga-aastane eelarve on alla 20 000 rubla, on ametiühinguorganisatsiooni eelarves ning omab iseseisva tulude ja kulude eelarve.

Klubi vara inventeerimist toimetab kord aastas erikomisjon, mille koosseisu kinnitab klubi juhatus.

Iseseisval eelarvel oleva klubi finantsmajanduslikku tegevust kontrollib klubi revisjonikomisjon, ametiühinguorganisatsiooni eelarvel olevat klubi revideerib aga vastava ametiühinguorgani revisjonikomisjon vähemalt kaks korda aastas.

Iseseisval eelarvel oleval klubil on juriidilise isiku õigused ning tal on oma pitsat ja nurgatempel.

*

Käesolev põhimäärus kehtib ka ametiühingu kultuurihoonete ja -paleede kohta.

(СП ВЦСПС, июль—сентябрь 1964, стр. 144—149.)

AMETIÜHINGU VABRIKU-, TEHASE- JA KOHALIKU (TSEHHI-) KOMITEE MASSILISE KULTUURITÖÖ KOMISJONI PÕHIMÄÄRUS

(Kinnitatud ÜAÜKN-i presiidiumi 10. aprilli 1964. a. otsusega, protokoll nr. 7, p. 11.)

Ametiühingu vabriku-, tehase- või kohaliku (tsehhi-) komitee massilise kultuuritöö komisjon moodustatakse ametiühinguliikmete laialdase aktiivi kaasatõmbamiseks kasvatus- ja kultuuritöö läbiviimisele tööliste, teenistujate ja nende perekonnaliikmete hulgas.

Massilise kultuuritöö komisjon:

1. Korraldab tööliste ja teenistujate kommunistliku kasvatuse alast tööd kommunismiehitaja moraalikoodeksi vaimus, selgitab neile Kommunistliku Partei otsuseid, nõukogude valitsuse sise- ja välispoliitikat, abistab neid ideelis-poliitilise taseme tõstmisel; korraldab tsehhides, jaoskondades ja punanurkades vestlusi, loenguid, ettekandeid, elavaid ajakirju, temaatilisi ja vaidlusõhtuid, konsultatsioone, lugejate ja külastajate konverentse, küsimuste ja vastuste õhtuid, lugemishommikuid;

organiseerib rahvaülikoole, lektooriume poliitilistel, tootmis-tehnilistel, loodusteaduslikel teemadel, kirjanduse, kunsti, ametiühinguliikumise ja ametiühingutöö valdkonnas.

2. Võtab osa teaduse ja tehnika saavutuste ning kommunistliku töö liikumise propagandast, tootmiseesrindlaste ja novaatorite kogemuste levitamisest,

tehnilise progressi ülikoolide, töökuulsuse õhtute, noortööliste ja kaadritööliste kohtumiste korraldamisest, aitab töötajaid mobiliseerida tööstus- ja põllumajandustootmise plaanide täitmisele, tööviljakuse tõstmisele, väljalastava toodangu omahinna alandamisele ja kvaliteedi parandamisele; aitab kasvatada igas töölises ja teenistujas kommunistlikku suhtumist töösse.

Korraldab aktiivset võitlust ühiskonnavastaste tegude — töö- ja tootmisdistsipliini rikkumiste, joomingute ja looderdamise vastu, aitab kaasa selleks, et kommunistliku moraali printsiibid muutuksid kõigi tööliste ja teenistujate käitumisnormideks.

3. Koos ettevõtte (sovhoosi, asutuse) administratsiooniga töötab välja tööliste ja teenistujate üldhariduslike ja tehniliste teadmiste taseme tõstmise perspektiivplaanid ning viib need ellu, tõmbab töötajaid kaasa tehnikaringidesse, suunab neid kursustele, õhtu- ja kaugõppekoolidesse, taotleb neile töö kõrval õppimiseks vajalike tingimuste loomist, kontrollib kas töötajaile, kes töö kõrvalt õpivad, võimaldatakse ettenähtud soodustusi.

4. Korraldab teaduslik-tehnilist propagandat ja individuaalset tööd usklikega. Abistab klubisid ja punanurki nõukogulike tähtpäevade tähistamisel ja uute kommete juurutamisel, moodustab tsehhides ja ühiselamutes ateistide kabinetid ja nurgad.

5. Organiseerib ettevõtte (sovhoosi, asutuse) kollektiivis raamatupropagandat, koordineerib tehniliste ja massiliste ametiühingu raamatukogude tööd, organiseerib tsehhides, jaoskondades, farmides, ühiselamutes rändraamatukogusid, taotleb raamatu viimist iga töölise ja teenistujani; jälgib, et raamatud ei läheks kaotsi ning et käitise raamatukogusid täiendataks regulaarselt uue kirjandusega.

6. Organiseerib ettevõtetes, sovhoosides, asutustes kunstilise isetegevuse ringe, kontrollib nende repertuaari, viib läbi loominguliste kollektiivide ülevaatusi, organiseerib teatrite ja kontsertide ühiskülastamisi, näidendite arutelusid, kohtumisi kunstitegelastega jt. üritusi.

7. Korraldab punanurkades, ettevõtete hoovis ja töötajate elukohas olevatel väljakutel populaarteaduslike, kroonika-, dokumentaal- ning tehniliste kinofilmide demonstreerimist; kindlustab töötajate hulgas massilise töö läbiviimist koos filmide demonstreerimisega — korraldab parimate filmide festivale, kinolektooriume, kinokülastajate konverentse; organiseerib uute nõukogude kinofilmide reklaami.

8. Organiseerib tööliste, teenistujate ja nende perekonnaliikmete puhkust, korraldab puhkeõhtuid, ekskursioone, jalutuskäike, jahi- ja kalaretki ning pidustusi.

9. Juhib punanurkade nõukogude tööd, aitab neil läbi viia kultuuriüritusi; taotleb tsehhide ja ühiselamute punanurkade laiendamist, kindlustab neid ajalehtede ja ajakirjadega, projektsiooni- ja valguspildiaparatuuri, muusikariistade ning lauamängudega.

10. Koos klubi ja raamatukoguga abistab šeflusaluseid kolhoose ja sovhoose poliitiliste ja teadusalaste teadmiste levitamisel, näitliku agitatsiooni vormistamisel, kunstilise isetegevuse arendamisel, kultuuriaktiivi väljaõpetamisel.

11. Korraldab tsehhide ja ühiselamute kultuuriaktiivile instrueerimisnõupidamisi ja seminare, suunab ametiühingurühmade kultuuritöö organisaatorite tegevust, üldistab ja levitab kultuuriaktiivi positiivseid töökogemusi.

Teeb vabriku-, tehase- ja kohalikele komiteedele ja ametiühingu üldkoosolekuile ettepanekuid kasvatus- ja kultuuritöö parandamiseks ning ettevõtte (sovhoosi, asutuse) parimate kultuuriaktivistide ergutamiseks.

12. Võtab osa materjalide ettevalmistamisest kollektiivlepingu sõlmimiseks tööliste ja teenistujate kultuuriliseks teenindamiseks. Taotleb kollektiivlepingusse võetud kohustuste õigeaegset täitmist.

Teeb ametiühingukomiteele ettepanekuid ametiühingueelarves eelseisvaks aastaks kultuuritööks assigneeritavate summade kohta. Jälgib selleks otstarbeks assigneeritud summade sihipärast kasutamist, samuti iseseisval bilansil töötavatele klubidele dotatsiooni ülekandmist.

13. Viib kogu töö läbi tihedas kontaktis klubi, raamatukogu ja punanurka-

dega, koos klubi juhatusega, punanurkade ja raamatukogude nõukogudega ning tsehhide ja ühiselamute kultuuriaktiiviga, kindlustab ettevõtte (sovhoosi, asutuse) kultuuritöö plaani täitmise.

14. Kultuurikomisjoni kinnitab ametiühingukomitee tootmiseesrindlaste, insenertehniliste töötajate, noorte, pedagoogide ja pensionäride hulgast. Komisjon töötab komitee volituste aja kestel. Komisjoni arvulise koosseisu määrab kindlaks ametiühingu vabriku-, tehase-, kohalik (tsehhi-) komitee olenevalt töötajate arvust ettevõttes, sovhoosis, asutuses (tsehhis).

Komisjoni tööd juhib ametiühingu vabriku-, tehase-, kohaliku (tsehhi-) komitee liige.

Komisjoni iga liige juhib konkreetset kasvatus- ning kultuuritöö lõiku. Aktiivi ulatuslikumaks kaasatõmbamiseks võib komisjoni juurde moodustada initsiatiivgrupid, nagu loengulise propaganda, üldharidusliku õppuse, näitliku agitatsiooni, teaduslik-tehniliste teadmiste propaganda, ateistliku töö, kunstilise isetegevuse, noorte hulgas tehtava töö, töötajate puhkuse organiseerimise jt. initsiatiivgrupid.

Komisjon peab kultuuritöö ürituste arvestust ning annab perioodiliselt aru tehtud tööst ettevõtte (sovhoosi, asutuse), vabriku-, tehase- ning kohalikule (tsehhi-) komiteele ja ametiühinguaktiivi nõupidamistel ning tööliskoosolekutel.

(СП ВЦСПС, апрель—июнь 1964, стр. 136—140.)

AMETIÜHINGU PUNANURGA PÕHIMÄÄRUS

(Kinnitatud ÜAÜKN-i presiidiumi 1964. a. 20. novembri otsusega, protokoll nr. 23, p. 7.)

I

Ametiühingu punanurk on kultuurikoldeks, kus korraldatakse poliittööd ning töötajate puhkeaja kultuurset veetmist.

Ametiühingu punanurgad moodustatakse ametiühingu vabriku-, tehase- või kohaliku (tsehhi-) komitee otsusel tööstus-, transpordi- ja ehitusettevõtetes, sovhoosides (tsehhides, osakondades, farmides), asutustes ning õppeasutustes.

Kogu punanurga tööd organiseerib nõukogu.

II

Punanurga nõukogu:

võtab osa Kommunistliku Partei ja Nõukogude valitsuse sise- ja välispoliitika selgitamisest, töötajate kasvatamisest kommunismiehitaja moraalikoodeksi vaimus;

organiseerib vestlusi, loenguid, ettekandeid ühiskondlik-poliitilistel, tootmis-tehnilistel, loodusteaduslikel, ateistlikel, pedagoogilistel ja muudel teemadel, küsimuste ja vastuste õhtuid, elavaid ajalehti ja vaidlusõhtuid.

võtab osa eesrindlike tootmiskogemuste, kommunistliku töö liikumise, teaduse ja tehnika uusimate saavutuste propageerimisest; korraldab noortööliste kohtumisi tööveteranidega, eri elukutsetega töötajate ning võistlevate brigaadide ja jaoskondade töökogemuste vahetamise õhtuid, organiseerib tehnilisi konsultatsioone;

hoolitseb selle eest, et punanurgas oleks näitlik agitatsioon, mis kajastaks tähtsamaid meie maal toimuvaid poliitilisi sündmusi, kollektiivi tööd, sotsialistliku võistluse käiku, tööliste ja teenistujate edusamme õppimises tootmistööd katkestamata, populariseerib tootmisnovaatorite, ratsionaliseerijate ja leiutajate töömeetodeid;

annab koos seinalehe toimetusega välja satiiri- ja välklehti, bülletääne, plakateid, valgus- ja helilehti;

korraldab teaduslik-ateistliku kirjanduse arutelusid, kohtumisi religioonist lahtiütelnud inimestega, võtab aktiivselt osa uute ilmalike kombetalituste rakendamisest, avab ateismiminurki;

korraldab töötajate puhkuse kultuurset veetmist, moodustab kunstilise isetegevuse, tikkimise, õmblus- ja juurdelõikuse ning foto- ja raadioringe, agitatsiooni-kontserdibrigaade, male-kabe ning turismisektsioone;

korraldab töötajate kinoalast teenindamist, populaarteaduslike, kroonika- ja dokumentaal- ning tehnikaalaste filmide demonstreerimist;

moodustab koos ametiühingukomitee raamatukoguga rändraamatukogusid, raamatusõprade ringe, korraldab kirjandusõhtuid, raamatunäitusi, lugejate konverentse ning ülevaateid uudiskirjandusest.

III

Ametiühingukomitee kinnitab üheks aastaks ametiühinguaktivistidest, tootmiseesrindlastest, insenertehnilistest töötajatest ja noortest koosneva 5—15-liikmelise punanurga nõukogu.

Punanurga nõukogu valib esimehe ja selle asetäitja. Igale nõukogu liikmele antakse ühe kultuuritöö lõigu juhtimine. Nõukogu töötab ühiskondlikel alustel.

Nõukogu juurde võib moodustada initsiatiivgruppe: teaduse ja tehnika saavutuste ning eesrindlike töökogemuste propageerimiseks, ateismi, kunstilise isetegevuse, kinoalase teenindamise, töötajate kultuurse puhkuse korraldamise jm. alal.

Punanurga nõukogu koostab igaks kuuks tööplaani ning peab läbiviidud ürituste arvestust.

Punanurga nõukogu tegevust juhib pidevalt ametiühingu vabriku-, tehase- või kohaliku (tsehhi-) komitee massilise kultuuritöö komisjon.

Tööliste ja teenistujate ühiselamu punanurga tööd korraldab ühiselamu nõukogu.

Punanurga nõukogu annab aru oma tööst ametiühinguorganisatsioonile.

IV

Ametiühingu punanurk kasutab ettevõtte, sovhoosi (tsehhi, osakonna, farmi), asutuse või õppeasutuse administratsiooni antud ruume. Administratsioon on kohustatud kindlustama punanurga majandamist (sisustamine, remont, küte, valgustus, koristamine, valve), radiofitseerimist ja varustamist demonstreerimis-projitseerimisaparatuuriga.

Ametiühinguorganisatsioon kindlustab punanurga ajalehtede, ajakirjade, muusikariistade ja lauamängudega, kostüümidega kunstilise isetegevuse ringide jaoks, televiisorite, magnetofonide jm. kultuuriinventariga.

Punanurga nõukogu uue koosseisu kinnitamisel kontrollitakse vabriku-, tehase- või kohaliku komitee massilise kultuurikomisjoni ja revisjonikomisjoni liikmete osavõtul punanurga kultuuriinventari, kostüümide, muusikariistade jm. materiaalsete väärtuste allesolekut. Kogu punanurga vara antakse aktiga üle uuele kinnitatud nõukogule, kes edaspidi teeb ühele nõukogu liikmeist ülesandeks hoolitseda materiaalsete väärtuste säilitamise eest.

(СП ВЦСПС, октябрь-декабрь 1964, стр. 121—124.

AMETIÜHINGU VABRIKU-, TEHASE- VÕI KOHALIKU KOMITEE LASTE JA NOORUKITE TÖÖ KOMISJONI PÕHIMÄÄRUS

(Kinnitatud ÜAÜKN-i presiidiumi 10. mai 1962. a. otsusega, protokoll nr. 12, p. 3.)

1. Laste ja noorukite töö komisjon moodustatakse laialdase üldsuse kaasatõmbamiseks ametiühingu vabriku-, tehase- või kohaliku komitee tööle, mille eesmärgiks on osutada perekonnale ja koolile praktilist abi laste kasvatamisel ja õpetamisel.

Komisjon töötab vahetult vabriku-, tehase- või kohaliku komitee juhtimisel ning tegutseb antud ametiühingukomitee volituste tähtaja lõppemiseni.

2. Laste ja noorukite töö komisjon moodustatakse vabatahtlikul alusel ametiühinguaktivistidest, töölistest, insenertehnilistest töötajatest, teenistujatest, klubitöötajatest, šeflusaluste koolide pedagoogidest, lastevanematest, pensionäridest.

Laste ja noorukite töö komisjon moodustatakse ka tsehhides, kus on olemas ametiühingu tsehhikomiteed.

Komisjoni isikuline koosseis kinnitatakse ametiühingu vabriku-, tehase-, kohaliku või tsehhikomitee koosolekul. Komisjon valib esimehe ja selle asetäitja. Ametite jaotamine komisjoni liikmete vahel toimub üksikute töölõikude järgi.

Komisjoni tööplaani kinnitab ametiühingu vabriku-, tehase-, kohalik või tsehhikomitee.

3. Laste ja noorukite töö komisjon:

abistab töölisi ja teenistujaid laste kasvatamisel, eriti hoolitseb laste eest, kel pole vanemaid;

aitab aktiivselt kaasa laste üldise kaheksaklassilise koolikohustuse elluviimisele, peab pidevat sidet koolidega, kus õpivad antud ettevõtte, asutuse tööliste ja teenistujate lapsed; selgitab välja lapsi ja noorukeid, kes katkestasid õpingud koolis, abistab suunata neid õppima kutsekoolidesse või tööle, vajaduse korral aga vastavasse lasteasutusse;

loob sidemeid koolide pedagoogiliste nõukogude ja lastevanemate komiteedega, lastevanematega või isikutega, kes neid asendavad, aitab parandada laste ja noorukite elutingimusi, mõjutab ühiskondlikult lastevanemaid või hooldajaid, kes hoiavad kõrvale üldise koolikohustuse seaduse täitmisest, samuti isikuid, kelle lapsed peavad end vääralt üleval, organiseerib tsehhides ja osakondades nurki või stende «Perekond ja kool», mille kaudu informeerib lastevanemaid ja üldsust laste õppeedukusest ja käitumisest;

aitab paigutada vanemateta ning vähese sissetulekuga perekondade lapsi internaatkoolidesse, lastekodudesse ja muudesse asutustesse;

peab tihedat sidet kohalike TSN täitevkomiteede alaealiste komisjonide ja rajooni (linna) miilitsaosakondade ning miilitsa lastetubadega.

4. Laste ja noorukite töö komisjon:

aitab ettevõtte kollektiivi organiseerida šeflust kooli üle, suunab šeflusabi kooliõpilaste üldise koolikohustuse ja tootmisõppuse teostamisele, õpilaste distsipliini tugevdamisele ning laste õppetööst vaba aja kultuurse veetmise organiseerimisele;

kontrollib kooliõpilaste tootmisõpetuse parandamise abinõude õigeaegset rakendamist ettevõttes, taotleb seal, kus on olemas selleks võimalused, õppe-tootmistsehhide või jaoskondade loomist, aitab luua kooli või koolidevahelist töökoda. Abistab pidevalt kooli õppekabinettide, laboratooriumide moodustamisel, vajalike seadmete, tööriistade ja materjalide muretsemisel;

hoolitseb selle eest, et tootmisõpetuse instruktoriteks määrataks kõrge kvalifikatsiooniga töölised ning õpetajateks — parema ettevalmistusega insenerid, tehnikud ja spetsialistid;

abistab noorukeid, kes soovivad asuda tööle pärast kaheksa-aastase kooli

lõpetamist, kutseala omandamisel; aitab kaasa tootmisõpetusega keskkooli lõpetanute tööle paigutamisele.

5. Laste ja noorukite töö komisjon:

töötab tihedas koostöös klubi, kultuurihoone, -palee juhatuse ning lastesektori, noorte tehnikute klubi ja raamatukoguga, aitab kaasa kooliõpilaste vaba aja sisuka ja huvitava veetmise korraldamisele;

taotleb kultuuriasutuste ja ühiselamute juurde ning töölisasulatesse kooliõpilaste tubade loomist lastele, kelle vanemad on tööl;

koos ametiühingute vabatahtliku spordiühinguga aitab kaasa laste ja noorukite sektsioonide ja meeskondade loomisele suve- ja talispordialadel ning kunstilise võimlemise ringide organiseerimisele staadionide, basseinide ja spordibaaside juures, tõmbab kooliõpilasi kaasa süstemaatiliselt kehakultuuri ja sporti harrastama;

hoolitseb lihtsamate spordiväljakute ja võimlemislinnakeste ehitamise eest laste elukohtades;

aitab aktiivselt majanduskomiteesid ja üldsust laste ja noorukite hulgas kasvatustööd korraldada;

moodustab lektooriume või ülikoole töölistele ja teenistujatele pedagoogiliste teadmiste propageerimiseks, korraldab vestlusi, ettekandeid, loenguid ja konsultatsioone laste kasvatamisest ja õpetamisest.

6. Laste ja noorukite töö komisjon aitab ettevõtte kollektiivil organiseerida šeflust internaatkooli või lastekodu üle, abistab neid laste kasvatamisel ja elukondlike tingimuste parandamisel ning vajaliku materiaalse baasi loomisel; hoolitseb selle eest, et internaatkoolidest või lastekodudest lahkuvatel noorukitel oleks elukutse.

7. Laste ja noorukite töö komisjon organiseerib vabriku-, tehase- või kohaliku komitee juhtimisel koos sotsiaalkindlustuse komisjonide, komsomoliorganisatsioonide, haridus- ja tervishoiuorganitega ning ametiühingute vabatahtliku spordiühinguga laste suve- ja talvekoolivaheaja veetmist linna jt. pioneerilaagrites ning 9.—11. klassi õpilastele terviseparanduslaagrites.

(СП ВЦСПС, апрель—июнь 1962, стр. 172—174.)

AMETIÜHINGU KLUBIDE, KULTUURIMAJADE, -PALEEDE JA RAAMATUKOGUDE TÜÜPKOOSSEISUDEST

(Väljavõte ÜAÜKN-i presiidiumi 4. aprilli 1959. a. otsusest.)

ÜAÜKN-i presiidium arvab, et kasvatustöö ametiühinguorganisatsioonides peab käesoleval ajal omandama üha enam ühiskondlikku iseloomu ja tuginema töötavate hulkade laialdasele aktiivsusele ning isetegevusele. Ühiskondliku aktiivi julge kaasatõmbamine aitab kindlustada ametiühingute kultuuriasutuste töö vajaliku ulatuse, tõsta ideelist taset ja mitmekesistada töövorme võitluses kommunismi ehitamise ülesannete eduka täitmise eest. Seoses sellega on tarvis reguleerida klubide, kultuurimajade, -paleede ja raamatukogude koosseisud.

ÜAÜKN-i presiidium otsustab:

1. Kinnitada ametiühingu klubide, kultuurimajade ja -paleede ning raamatukogude uued tüüpkoosseisud vastavalt lisadele nr. 1 ja 2.

ÜAÜKN-i presiidiumi 4. aprilli 1959. aasta otsuse juurde

Ametiühingute raamatukogude tüüpkoosseisud

	Koosseisulised üksused raamatukogudes, raamatufond (tuhandetes)					
	2—4	4—15	15—35	35—45	45—60	60—80
Raamatukogujuhataja	0,5	1	1	1	1	1
Raamatukoguhoidja	—	—	1	1,5	2	3

Täiendav koosseis normatiivide kohaselt

1. Kui lugejaid on üle 1500 ja raamatulaenutusi vähemalt 25 000 aastas ühe raamatukoguhoidja kohta (raamatukogujuhataja kaasa arvatud), võib täiendavalt luua iga 1500 lugeja ja vähemalt 25 000 raamatulaenutuse kohta ühe raamatukoguhoidja koha.
2. Abonemendijuhataja koha võib juurde luua siis, kui raamatukogus on üle 25 000 raamatu.
3. Kui raamatukogus on 20 rändkogu ja raamatufondi suurus vähemalt 10 000, võib luua ühe rändfondijuhataja koha.
4. Kui lugemissaali jaoks on olemas eraldi ruum eri raamatufondiga, kus on vähemalt 10 000 raamatut, võib anda juurde ühe lugemissaalijuhataja koha.
5. Olenevalt koristatava pinna suurusest võib vajaduse korral sisse seada koristaja koha.

(«Бюллетень ВЦСПС», 1959, № 8.)

AUNIMETUSE «EESRINDLIK RAAMATUKOGU» ANDMISE TINGIMUSED

(Kinnitatud Eesti NSV Kultuuriministeeriumi kolleegiumi ja Eesti NSV Ametiühingute Nõukogu presiidiumi poolt 30. oktoobril 1961. a.)

Liikumise «Eesrindliku raamatukogu» nimetuse saamise eesmärgiks on kogu raamatukogutöö parandamine, raamatupropaganda tugevdamine ja raamatukogude tähtsuse tõstmine elanikkonna kommunistlikul kasvatamisel.

«Eesrindliku raamatukogu» aunimetus antakse raamatukogule, mis:

1. teostab pidevalt Kommunistliku Partei ja Nõukogude valitsuse poliitika ja otsuste selgitamist, osutab aktiivset kaasabi elanikkonna marksistlik-leninliku maailmavaate kujundamisel, töötajate kommunistliku teadlikkuse ja kultuuritaseme tõstmisel;
2. on tihedas seoses eluga ja kommunistliku ülesehitustöö konkreetsete ülesannetega, aitab aktiivselt kaasa ettevõtete tootmisplaanide ennetähtaegsele täitmisele, iga töölise ja teenistuja sotsialistlike kohustuste täitmisele, levitab laialdaselt põllumajanduse ja tööstuse eesrindlaste ja novaatorite töökogemusi;

3. organiseerib kirjanduse propageerimist vahetult käitistes, tsehhides, sovhoosides, kolhoosides, farmides ja brigaadides, samuti töötajate elukohtades, ja lahendab seega tähtsama ülesande — viia raamat igasse peresse, iga töötajani. Koos raamatukaubanduse organisatsioonidega aitab kirjandust levitada;

4. saavutab raamatufondi ringluse tunduva suurenemise, eriti ühiskondlik-poliitilise, tehnilise, põllumajandusliku, loodusteaduslik-ateistliku, eesrindlaste töökogemusi, teaduse ja tehnika saavutusi käsitleva kirjanduse osas;

5. organiseerib lugejate diferentseeritud teenindamist, lähtudes elanikkonna üldhariduslikust tasemest, erialasest ettevalmistusest ja rahvuslikust koosseisust;

6. kasutab oma praktilises töös raamatupropaganda kõige efektiivsemaid meetodeid — avariiuleid, operatiivset bibliograafilist informatsiooni, huvitavaid ja mitmekesiseid individuaalse ja massitöö vorme;

7. parandab ja laiendab raamatupropagandat, tõmmates sellele tööle kaasa ühiskondlikku aktiivi; viib raamatukogu nõukogu, ühiskondlike raamatukoguhoidjate, rändraamatukoguhoidjate ja teiste ühiskondlike jõudude kaasabil süstemaatiliselt läbi lugejate konverentse, kirjandusõhtuid, raamatute arutelusid, bibliograafilisi ülevaateid ja teisi üritusi, mis soodustavad kirjanduse ja raamatukogu propagandat; annab regulaarselt elanikkonna ees aru oma tegevusest;

8. kindlustab raamatufondi operatiivse ja profiilse komplekteerimise sellise arvestusega, et see igakülgselt rahuldaks töötajate kasvavaid nõudeid;

9. loob lugejatele vajalikud tingimused viljakaks töötamiseks, hoolitseb raamatukoguruumide kordaseadmise ja ümbruse heakorrastamise eest;

10. «Eesrindliku raamatukogu» nimetuse saavutanud raamatukogu paremaid töötajaid ja aktiviste autasustatakse vastavalt raamatukogu kuuluvusele Ametiühingute Nõukogu, ametiühingu vabariiklike komiteede või Kultuuriministeeriumi aukirjaga.

Võetud kohustuste täitmist kontrollivad ja ettepanekuid «Eesrindliku raamatukogu» nimetuse andmiseks ning paremate raamatukogutöötajate ja aktivistide autasustamiseks teevad ametiühingu vabariiklikud komiteed ja TSN täitevkomiteede kultuuriosakonnad koos raamatukogude nõukogude ja ametkondadevaheliste raamatukogude nõukogudega.

Aunimetus «Eesrindlik raamatukogu» antakse Eesti NSV Kultuuriministeeriumi ja Eesti NSV Ametiühingute Nõukogu ühise otsusega.

AUNIMETUSE «EESRINDLIK KLUBILINE ASUTUS» ANDMISE TINGIMUSED

(Kinnitatud Eesti NSV Kultuuriministeeriumi kolleegiumi ja Eesti NSV Ametiühingute Nõukogu presiidiumi 13. detsembri 1962. a. otsusega.)

Liikumise eesrindliku klubilise asutuse nimetuse saamise eesmärgiks on kogu klubitöö parandamine, kultuurharidustöö tugevdamine ja klubiliste asutuste osatähtsuse tõstmine elanikkonna kommunistlikul kasvatamisel.

Eesrindliku klubilise asutuse aunimetus antakse klubilisele asutusele, mille kollektiiv täidab eeskujulikult järgmisi ülesandeid:

1. selgitab pidevalt Kommunistliku Partei ja Nõukogude valitsuse poliitikat ja otsuseid, osutab aktiivset kaasabi elanikkonna marksistlik-leninliku maailmavaate kujundamisele, töötajate kommunistliku teadlikkuse ja kultuurilise taseme tõstmisele;

2. on tihedas seoses eluga ja kommunistliku ülesehitustöö konkreetsete ülesannetega, levitab laialdaselt põllumajanduse ja tööstuse eesrindlaste ning novaatorite töökogemusi; aitab aktiivselt kaasa teenindamispiirkonna ettevõtete ja asutuste majandusplaanide täitmisele ning võistlusele kommunistliku töö kollektiivi aunimetuse eest; valgustab süstemaatiliselt näitliku agitatsiooni vahenditega sotsialistliku võistluse käiku, samuti ratsionaliseerimistegevust, võitleb meie elus esinevate väärnähtuste ning usuliste igandite vastu;

3. organiseerib mitmekesiseid, huvitavaid üritusi, loenguid poliitika, tehnika, põllumajanduse, loodusteaduse ja teistel teemadel, moodustab lektooriumi ühekordsete loengute ja loengutsüklite läbiviimiseks; korraldab temaatilisi õhtuid, õhtuid kommunistliku töö liikumisest osavõtjaile, eesrindlaste kohtumisi parimate töökogemuste edasiandmiseks tööstuses ja põllumajanduses; elavaid ajalehti, küsimuste ja vastuste õhtuid, kohtumisi vanade revolutsionääride, kirjanike, kunstnike, heliloojate jt.; etendusi ja kontserte, üritusi noortele kodurajooni ja -linna saavutuste, kommunistliku töö liikumise ja revolutsioonilise mineviku tundmaõppimiseks ning rahvaste sõpruse arendamiseks, kehakultuuriõhtuid jm., samuti kinolektooriume, kinokülastajate konverentse, nõukogude ja rahvademokraatiamaade parimate filmide arutelusid ning teisi kinoalaseid üritusi, kui klubilises asutuses asub kinoetenduspunkt;

4. organiseerib linna (töölisasula) klubilise asutuse juures pidevalt töötava tehnikakabineti või -nurga ja maa klubilise asutuse juures põllumajanduskabineti või -nurga;

5. kindlustab põllumajandus- või tehnika-, keelte- ning kodukultuuri ja kunstilise isetegevuse ringide, samuti agitbrigaadide, rahvaülikoolide ja -koolide plaanipärase töö, kusjuures kunstilise isetegevuse repertuaar peab olema ideeliselt kõrgel tasemel ja esitatud kunstimeisterlikult;

6. hoolitseb selle eest, et rajooni kultuurimaja juures töötaks pidevalt metoodikakabinet, samuti linna (maa) kultuurimajade juures metoodikanurk maa klubiliste asutuste metoodiliseks abistamiseks;

7. abistab oma tööpiirkonnas ühiskondlikul alusel töötavaid klubilisi asutusi;

8. rakendab klubitöö juhtimisele ja abistamisele ühiskondliku aktiivi, kusjuures plaanipäraselt peavad töötama klubi juhatus või nõukogu, huvialaklubid, ühiskondlike elukutsete koolid jne.;

9. loob kultuurharidustööks tugeva materiaalse baasi, tagab puhtad ja mugavad ruumid ning eeskujulikult korrastatud ümbruse;

10. klubilise asutuse töötajad peavad täiendama süstemaatiliselt oma poliitilisi ja erialaseid teadmisi ning rakendama neid teadmisi ja algatusvõimet kultuuritöö arendamiseks;

11. täidab eeskujulikult plaanilisi ülesandeid.

Võetud kohustuste täitmist kontrollivad ja teevad ettepanekuid eesrindliku klubilise asutuse nimetuse andmiseks ning parimate klubitöötajate ja aktivistide autasustamiseks vastavalt kuuluvusele ametiühingu vabariiklikud komiteed ja töörahva saadikute nõukogude kultuuriosakonnad.

Aunimetus «Eesrindlik klubiline asutus» antakse Eesti NSV Kultuuriministeeriumi kolleegiumi ja Eesti NSV Ametiühingute Nõukogu presiidiumi ühise otsusega.

Juhul kui klubilise asutuse töö halveneb ja klubilise asutuse tegevus ei vasta enam eesrindliku klubilise asutuse nimetuse tingimustele, on eespool nimetatud organeil õigus klubilisele asutusele antud aunimetus tühistada.

KULUTUSTEST PERIOODILISTE VÄLJAANNETE TELLIMISEKS AMETIÜHINGU VAHENDITE ARVEL KULTUURHARIDUSLIKE ASUTUSTE JA ÜHISKONDLIKU TOITLUSTAMISE KOHTADE JAOKS

(ÜAÜKN-i sekretariaadi otsus 17. jaanuarist 1969. a., protokoll nr. 2, p. 23.)

1. Määrata kindlaks kulutused perioodiliste väljaannete tellimiseks ametiühingute ja neile alluvate organisatsioonide vahendite arvelt järgmises suuruses:

lugemissaalid ja raamatukogud fondi suurusega kuni 10 000 raamatut — kuni 260 rbl.;

lugemissaalid ja raamatukogud fondi suurusega kuni 25 tuhat raamatut — kuni 480 rbl.;
lugemissaalid ja raamatukogud fondi suurusega kuni 50 tuhat raamatut — kuni 580 rbl.;
klubid, kultuurimajad ja -paleed, kellel ei ole raamatukogusid — kuni 150 rbl.;
kunstilise isetegevuse majad — kuni 200 rbl.;
punanurgad ja ühiselamud — kuni à 70 rbl.;
lastesektorid, noorte tehnikute klubid ja neile vastavad lasteasutused — kuni 50 rbl.;
pioneerilaagrid: kolm kuud töötavad — kuni 30 rbl., aasta läbi töötavad — kuni 50 rbl.;
turismi-, spordi- ja tervendavad laagrid — kuni à 50 rbl.;
ametiühingute vabariiklikud, krai-, oblastinõukogud, kellel ei ole raamatukogusid — kuni 100 rbl.;
ametiühingu vabariiklikud, krai-, oblasti-, raudtee-, basseini- ja territoriaalsed komiteed — kuni 80 rbl.;
ametiühingu vabariiklike, krai-, oblasti juhatuste ja ametiühingute nõukogude allasutused ja organisatsioonid — kuni 70 rbl.;
ametiühingu vabriku-, tehase-, kohalikud ja tööliskomiteed ning teised algorganisatsioonid, kes ei oma suuri raamatukogusid järgmistes määrades:
ettevõtted töötajate arvuga kuni 500 inimest — kuni 60 rbl.;
ettevõtted töötajate arvuga kuni 2 tuhat inimest — kuni 90 rbl.;
ettevõtted töötajate arvuga kuni 4 tuhat inimest — kuni 110 rbl.

2. Lubada ametiühingute nõukogudel ja ametiühingukomiteedel, klubide juhatustel ja raamatukogude nõukogudel, arvestades ettevõtte, asutuse profiili ja lugejate nõudmisi, määrata kindlaks tellitavate perioodiliste väljaannete loetelu ametiühingu kultuurkasvatuslike asutuste ning ühiskondlike lugemiskohtade jaoks.

3. Teha ametiühingute nõukogudele ülesandeks kinnitada kulutused perioodiliste väljaannete tellimiseks raamatukogudele fondi suurusega üle 50 000 raamatu ja ametiühingu vabriku-, tehase-, kohaliku komitee ettevõtetele töötajate arvuga üle 4 000 inimese, aga samuti kulutused vitriini-ajalehtede jaoks.

4. Lugeda kehtivuse kaotanuks ÜAÜKN-i sekretariaadi 16. novembri 1962. a. otsus (protokoll nr. 29, p. 25) «Perioodiliste väljaannete tellimise limiitidest ametiühinguorganite kultuurhariduslikele asutustele ja ühiskondlikele lugemiskohtadele» ning 27. novembri 1965. a. otsus (protokoll nr. 36, p. 5) «Perioodiliste väljaannete tellimisest ametiühingu kultuurhariduslikele asutustele ja ühiskondlikele lugemiskohtadele».

AMETIÜHINGUTE KLUBIDE, KULTUURIMAJADE, -PALEEDE TÜÜPKOOSSEISUDEST, KULTUURHARIDUSLIKELE ASUTUSTELE TÖÖTAJATE TÖÖTASUSTAMISE GRUPPIDE MÄÄRAMISE NÄITAJATEST JA KORRAST

(ÜAÜKN-i presiidiumi 23. detsembri 1966. a. otsus, protokoll nr. 30, p. 13.)

1. Kinnitada ja rakendada arvates 1. jaanuarist 1967. a. ametiühingute klubide, kultuurimajade, -paleede tüüpkoosseisud vastavalt lisale nr. 1. Kinnitada kultuurhariduslikele asutustele töötajate töötasustamise gruppide määramise näitajad ja kord vastavalt lisale nr. 2.

2. Klubide, kultuurimajade, -paleede koosseisud uute normatiivide järgi määratakse kindlaks ametiühingute nõukogude poolt kinnitatud kultuuritöötajate arvulise limiidi ja töötasufondi piires ning mittekooseisulise (nimestikuvälise) koosseisu töötasufondi arvel.

3. Lugeda kehtetuks ÜAÜKN-i presiidiumi 4. aprilli 1959. a. otsus «Ameti-

ühingute klubide, kultuurimajade, -paleede ja raamatukogude tüüpkoosseisudest» klubide, kultuurimajade ja -paleede tüüpkoosseise käsitlevas osas ning samuti ÜAÜKN-i presiidiumi 30. oktoobri 1964. a. otsusega (protokoll nr. 21, p. 15, lisa nr. 1) kinnitatud klubidele, kultuurimajadele ja -paleedele töötajate töötasustamise gruppide määramise näitajad ja kord.

(СП ВЦСПС, октябрь—декабрь 1966, стр. 68.)

Lisa 1

AMETIÜHINGUTE KLUBIDE, KULTUURIMAJADE, -PALEEDE TÜÜPKOOSSEISUD

(ÜAÜKN-i presiidiumi 23. detsembri 1966. a. otsus, protokoll nr. 30, p. 13.)

Jrk. nr.	Ametikohtade nimetused	Klubiliste asutuste grupid nende töönäitajate järgi			
		I	II	III	IV
1.	Direktor (juhataja)	1	1	1	1
2.	Direktori (juhataja) asetäitja	1[1]	1[1]	—	—
3.	Kunstiline juht	1	1	—	—
4.	Osakonnajuhataja	1	—	—	—
5.	Sektorijuhataja	1	1	1	—
6.	Vanemraamatupidaja (pearaamatupidaja õigustes) klubides, kus on iseseisev bilanss	1	1	1[2]	
7.	Majandusjuhataja	1	1	1[3]	—
8.	Kassapidaja	1	1	0,5	0,5
9.	Kontrolör	1,5	1	0,5	0,5

[1] Luuakse klubides, millel on mitu filiaali (suveteatrid, eraldi kino- ja kontserdisaalid, klubid, laste tehnikajaamad, pargid ja aiad) ja mis vastutavad kultuuritöö organiseerimise eest nendes filiaalides (välja arvatud punanurgad).

[2] Ametiühingukomitee eelarvel olevates klubides võib luua 0,5 vanemraamatupidaja (pearaamatupidaja õigustes) ametikohta, kui ametiühingukomitee koosseisus ei ole seda ametikohta ette nähtud.

[3] Luuakse, kui saalis on vähemalt 500 istekohta.

1. Metsavarumise ja metsaparvetuse ettevõtete klubides luuakse klubijuhataja ametikoht, kui vaatesaalis on vähemalt 100 kohta.

Sovhooside klubides, millel on vaatesaalid ja finantsilised võimalused, võib luua klubijuhataja ametikoha sõltumata kohtade arvust.

2. Klubide, kultuurimajade, -paleede, mille töömaht ja näitajad on tunduvalt kõrgemad I gruppi arvatud klubide, kultuurimajade, -paleede töömahust ja -näitajatest, samuti klubide, kultuurimajade, -paleede, kus töö iseloomu ja tingi-

muste tõttu ei ole tüüpkoosseisud rakendatavad, kinnitatakse koosseisud vastavate ametiühingu nõukogude või keskkomiteede poolt neid iseärasusi arvestades.

3. Lavastajate, dirigentide, ballettmeistrite ja koorijuhtide ametikohad võidakse luua I ja II gruppi arvatud klubides, kultuurimajades, -paleedes, kui on vastavad kunstilised isetegevuse kollektiivid, mille loominguline tase nõuab kõrgekvaliteedilist juhendamist.

4. Ringijuhtide, klaverisaatjate, bajanistide, kultuuritöö organisaatorite, kunstnik-kujundajate, šriftikunstnike kohad loovad vastavad ametiühingu oblasti-, krai-, vabariiklikud keskkomiteed ning nõukogud, sõltuvalt klubide, kultuurimajade, -paleede, ametiühingukomiteede finantsilistest võimalustest (üks juht 1—2 ringi kohta, üks saatja kahe kollektiivi kohta, massilise kultuuritöö organisaator vähemalt 10 ürituse läbiviimise korral kuus, kunstnik-kujundaja, šriftikunstnik — sõltuvalt töö mahust, tingimusel, kui kuus vähemalt 15 etendust toimub.

5. Kostümeerija-rekvisiitori koht luuakse klubides, kultuurimajades, -paleedes, kus kunstilisest isetegevusest võtab osa vähemalt 250 inimest.

6. Kui on kahepostiline kinoseade, antakse kinomehaaniku ja kinomehaaniku abi koht, kui on ühepostiline kinoseade, siis kinomehaaniku koht. Nendel juhtudel, kui kino töörežiimiks on kinnitatud üle 15 päeva kuus ja on olemas laiekraaniline, stereofooniline aparatuur või muu statsionaarne aparatuur, mis töötab vähemalt kolm seanssi päevas, võib kinomehaaniku koha asemel anda vanemkinomehaaniku koha.

7. Tehnilise juhataja ametikoht antakse, kui kino, mis on varustatud laiekraanilise stereofoonilise aparatuuriga, töötab vähemalt 24 päeva kuus, või kahe või enama statsionaarse kinoseadme (kinosaali, filiaali, suvekino jne.) olemasolu korral, mille üldine töörežiim on vähemalt 24 päeva kuus, keskmiselt kuue seansiga päevas.

8. Klubides, kultuurimajades, -paleedes, kus on spetsiaalsed kinosaalid, võidakse luua täiendavalt:

kino kahevahetuselise töörežiimi korral üks kinomehaaniku, kinomehaaniku abi, kassapidaja, kontrolöri koht,

kino poolteisevahetuselise töörežiimi korral, 0,5 kinomehaaniku, kinomehaaniku abi, kassapidaja, kontrolöri kohta.

9. Klubilistes asutustes, mis on arvatud III ja IV gruppi ja omavad 15 ja enampäevalise töörežiimiga kino, võidakse luua täiendavalt 0,5 kassapidaja, kontrolöri kohta.

10. Klubides, kultuurimajades, -paleedes, mille vaatesaalil on rõdu või beletaaž, luuakse täiendavalt üks kontrolöri koht.

11. Rakendada ametiühingu vabariiklike, krai-, oblastikomiteede agitautodele juhataja ametikoha asemele vanemmetoodiku koht, ametiühingute rajoonikomiteede ja vabriku-, tehase-, kohaliku komitee agitautodele metoodiku koht.

12. Noorema teenindava personali (koristajad, riietehoidjad, majahoidjad, motoristid, lavatöölised, elektrimontöörid, lukksepad, kütjad jt.) koosseis ametiühingu klubides, kultuurimajades, -paleedes, mis asuvad ettevõtetele, asutustele ja organisatsioonidele kuuluvates hoonetes, kinnitatakse vastavate organisatsioonide juhatajate poolt neile määratud tööjõu plaanide piires normatiivide järgi, mis on kinnitatud NSV Liidu Ministrite Nõukogu 22. detsembri 1950. a. määrusega nr. 5015:

a) 1 koristaja — 300 ruutmeetri kasuliku koristuspinna kohta;

b) 1 riietehoidja — 250—300 riietehoidu kasutava inimese kohta;

c) 1 majahoidja — vastavalt kohalike töörahva saadikute nõukogude poolt kinnitatud koristuspinna normidele;

d) 1 motorist — kui on olemas oma elektrijõujaam;

e) 1 lavatööline — kui klubis, kultuurimajas, -palees on olemas mehaniseeritud lava;

f) 1 lukksepp — 2000 m² teeninduspinna kohta, mis on varustatud keskkütte või veevärgi ja kanalisatsiooniga;

g) 1 kütja ahjukütte puhul — 10—15 ahju kohta;

h) 1 keskküttekütja — katlamaja kohta loomuliku tsirkulatsiooniga (ilma läbipuhumiseta) antratsiitküttega katelde kogu küttepinna puhul kuni 50 ruutmeetrit, katelde küttepinna puhul üle 50 ruutmeetri antakse juurde teine kütja koht;

2 kütjat katlamaja kohta loomuliku või pumptsirkulatsiooniga (läbipuhumisega) antratsiitküttega katelde kogu küttepinna puhul kuni 50 ruutmeetrit; katelde kütepinna puhul üle 50 ruutmeetri kuni 100 ruutmeetrini antakse juurde kolmas kütja koht; katelde küttepinna puhul üle 100 ruumeetri antakse täiendavalt juurde kolm töölise kohta;

3 kütjat katlamaja kohta loomuliku või pumptsirkulatsiooniga (läbipuhumisega või ilma läbipuhumiseta) pruunsöe või puuküttega katelde kogu küttepinna puhul kuni 50 ruutmeetrit, katelde küttepinna puhul üle 50 ruutmeetri antakse täiendavalt juurde üks töölise koht, katelde küttepinna puhul üle 100 ruutmeetri antakse täiendavalt juurde kolm töölise kohta.

Märkus:

Ahju- ja keskküttekütjate kohad kinnitatakse küttehooajaks, mille määrab kindlaks kohalik töörahva saadikute nõukogu.

Keskküttekatelde ja katlamajade kogu küttepinna kindlaksmääramisel reserv- ja remontkatlaid arvesse ei võeta.

Ametiühinguorganisatsioonide bilansis olevate kultuurihariduslike asutuste noorema teenindava personali koosseis kinnitatakse nende ametiühinguorganisatsioonide poolt ülalmärgitud normatiivide alusel.

Lisa 2

AMETIÜHINGUORGANISATSIOONIDE KULTUURHARIDUSLIKELE ASUTUSTELE TÖÖTAJATE TÖÖTASUSTAMISE GRUPPIDE MÄÄRAMISE KORD JA NÄITAJAD

(ÜAÜKN-i presiidiumi 23. detsembri 1966. a. otsus, protokoll nr. 130, p. 13.)

I grupp

1. Klubilised asutused, kus on alaliselt tegutsevad lektooriumid, rahvaülikoolid (teaduskonnad), amatööride koondised, lastesektorid, isetegevuslikud rahvakollektiivid, mitmesugustes žanrites tegutsevad kunstilise isetegevuse ringid ja põhihoonetes saalid (teatri-, loengu-, kontserdi-, kinosaalid) istekohtade üldarvuga mitte alla 900, kui on olemas 1500 ruutmeetrit kasulikku pinda massilise kultuuritöö ja ringide töö läbiviimiseks.

2. Intelligentsi keskklubid (majad): vabariiklikud, krai, oblasti liitudevahelised kultuurimajad ja paleed.

3. Ukraina, Valgevene, Kasahhi, Usbeki, Gruusia NSV ning Moskva ja Leningradi linna vabariiklikud kunstilise isetegevuse majad.

4. Ujuvkoosseisu kultuuribaasid, mis teenindavad navigatsioonihooajal vähemalt 750 laevakollektiivi ja millel on kaks vaatesaali ja raamatukogu.

II grupp

1. Klubilised asutused, kus on alaliselt tegutsevad lektooriumid või rahvaülikoolid (teaduskonnad), amatööride koondised, lastesektorid, mitmesugustes žanrites tegutsevad kunstilise isetegevuse kollektiivid, ja põhihoonetes saalid (teatri-, loengu-, kontserdi-, kinosaalid) istekohtade üldarvuga mitte alla 600,

kui on olemas 900 ruutmeetrit kasulikku pinda massilise kultuuritöö ja ringide töö läbiviimiseks.

2. Vabariiklikud, krai, oblasti intelligentsi klubid (majad).

3. Vabariiklikud, krai, oblasti kunstilise isetegevuse majad.

4. Ujuvkoosseisu kultuuribaasid, mis teenindavad navigatsioonihooajal vähemalt 500 laevakollektiivi ja millel on vaatesaalid, raamatukogud.

5. Agitlaevad, mis teenindavad navigatsioonihooajal üle 750 laevakollektiivi ja omavad kaks vaatesaali.

6. Laste kultuurimajad, noorte tehnikute, naturalistide klubid, mis organiseerivad mitmekesist tööd laste ideelis-poliitilisel, tööalasel, esteetilisel kasvatamisel, tehnilise loomingu arendamisel, omavad kunsti-, tehnika-, noorte naturalistide ringe, huvialaseid koondisi, ja mis kasutavad ruume kasuliku üldpinnaga vähemalt 600 ruutmeetrit.

III grupp

1. Klubilised asutused, mis süstemaatiliselt organiseerivad loengulist tööd, temaatilisi õhtuid, elavaid ajakirju ja muid massiüritusi, koolivälist tööd lastega, kus on mitmesugustes žanrides tegutsevad kunstilise isetegevuse kollektiivid, ja mille käsutuses on põhihoonetes loengu-, vaatesaalid istekohtade üldarvuga mitte alla 300, kui on olemas 500 ruutmeetrit kasulikku pinda massilise kultuuritöö ja ringide töö läbiviimiseks.

2. Rajooni intelligentsi klubid (majad).

3. Ujuvkoosseisu kultuuribaasid, mis teenindavad navigatsioonihooajal vähemalt 300 laevakollektiivi, ja millel on vaatesaalid ja raamatukogud.

4. Agitlaevad, mis teenindavad navigatsioonihoojal üle 500 laevakollektiivi.

5. Laste kultuurimajad, noorte tehnikute ja naturalistide klubid, mis organiseerivad massilist tööd lastega, omavad tehnika-, kunsti-, naturalistide ringe, huvialaseid koondisi, ja mis kasutatvad ruume kasuliku üldpinnaga vähemalt 300 ruutmeetrit.

IV grupp

1. Klubilised asutused, mis süstemaatiliselt organiseerivad töötajate hulgas kultuurilist kasvatustööd ja mille käsutuses on põhihoonetes 150 kohaga vaatesaal ja muud ruumid massilise ja ringide töö läbiviimiseks.

2. Vagun-klubid.

3. Ujuvkoosseisu kultuuribaasid, mis teenindavad navigatsioonihooajal vähemalt 200 laevakollektiivi ja omavad vaatesaale ja raamatukogusid.

4. Agitlaevad, mis teenindavad navigatsioonihooajal üle 300 laevakollektiivi ja omavad vaatesaale.

5. Kõik muud laste kultuurimajad, noorte tehnikute, naturalistide klubid.

* * *

Kultuuriasutusi määravad töötajate töötasustamise gruppidesse vastavate ametiühingute vabariiklikud, krai-, oblastinõukogud ja keskkomiteed.

Märkused:

1. Grupi võrra kõrgemale võidakse määrata klubilised asutused:

a) mida alaliselt kasutatakse mitme ettevõtte kollektiivi kultuuriliseks teenindamiseks vastavalt nende ettevõtete ametiühingu- ja majandusorganisatsioonide vahel sõlmitud kokkulepetele;

b) mis organiseerivad pidevalt kultuuri- ja kehakultuuritööd neile kuuluvates kultuuriparkides;

c) millel on peale põhihoonete elamumassiivides, töölisasulates asuvaid spetsiaalselt sisustatud filiaale (välja arvatud punanurgad), mis on neile üle antud pideva kultuuritöö läbiviimiseks, ilma iseseisva koosseisuta;

d) mis omavad mitut sputnik-klubi maakohtades ja organiseerivad pidevalt neis massilist kultuuritööd.

2. Grupi võrra madalamale võidakse määrata klubilised asutused juhtudel, kui nende töö sisu ja maht, samuti näitajad ei vasta nõuetele, mis on kehtestatud antud grupi klubide, kultuurimajade, -paleede suhtes.

3. Sovhooside ja muude põllumajandusettevõtete, samuti metsavarumise ja metsaparvetuse ettevõtete klubilistele asutustele, mida nende tingimuste järgi ei saa määrata töötajate töötasustamise kehtestatud gruppidesse, laienevad tingimused, mis on ette nähtud maaklubidele.

4. Sektorijuhatajate ametipalgad III grupi klubilistes asutustes kehtestatakse II gruppi määratud klubiliste asutuste analoogiliste ametikohtade palkade tasemel.

5. Isetegevuslike rahvakollektiivide töötajate töötasustamine toimub ÜAÜKN-sekretariaadi 9. jaanuari 1961. a. otsuse «Ametiühingute isetegevuslikest rahvateatritest» alusel.

6. Kultuuriasutustes ja majavalitsuste juures tööks lastega organiseeritud õpilastubade pedagoogide-kasvatajate töötasustamine toimub arvestusega 5 tundi pedagoogilist tööd päevas (üks kasvataja 35—40 õpilasest koosneva grupi kohta).

(СП ВЦСПС, октябрь—декабрь 1966, стр. 69—74.)

AMETIÜHINGUTE ÜLESANNETEST TÖÖTAJATE SUVEPUHKUSE ORGANISEERIMISEL

(ÜAÜKN-i II pleenumi otsus. Vastu võetud 22. mail 1968. a.)

Täites NLKP XXIII kongressi otsuseid nõukogude inimeste töö, puhkuse ja puhkeaja kultuurse veetmise, nende vaimse ja füüsilise arengu tingimuste edasise parandamise kohta, teevad ametiühingud tõhusat tööd tervistavate ning turismiasutuste ja spordiehituste võrgu laiendamisel. Kasvavad riigi, ametiühingute ja ettevõtete kulutused nendeks eesmärkideks.

Üksnes möödunud nelja aasta jooksul suurenes ametiühingute sanatooriumide, pansionide ning puhkekodude voodifond 53 000 voodikoha võrra ja ületab praegu 350 000. On parandatud töötajate ravi- ja puhketingimusi, sanatooriumikuurordiasutuste heakorrastust. Möödunud aastal ravis ennast ja puhkas ametiühingute ravilates umbes 7 miljonit inimest. Käesoleval aastal võetakse neis vastu 350 000 inimest rohkem.

1964.—1967. aasta jooksul on ehitatud turismibaase 35 000 kohaga; kohtade üldarv turismibaasides tõusis 133 000. 1967. a. käis ametiühingute turisminõukogude turismi- ja ekskursioonimarsruutidel üle 22 miljoni inimese. Üle 5,5 miljoni inimese puhkas tervistavates turismilaagrites, kala- ja jahimajades. Miljonid töötajad, eriti noored võtsid osa matkadest kodukandis, nõukogude rahva revolutsioonilise, lahingu- ja töökuulsuse paikadesse. Populaarseks on saanud puhkepäevadel ja korralise puhkuse ajal matkad turismirongide, laevade, autobusside ja lennukitega.

Ametiühingute kehakultuuriorganisatsioonidel on kehakultuuritööks töötajate ja noorsoo hulgas 2240 staadioni, 11 500 komplekssest spordiväljakut, 1400 paadijaama, 6000 võimlat, 830 basseini ja muid spordiehitisi. Seoses tööliste ja teenistujate uue töörežiimiga korraldasid ametiühinguorganisatsioonid ja vabatahtlikud spordiühingud üritusi massilise tervistava kehakultuuritöö parandamiseks.

Samal ajal ÜAÜKN-i pleenum märgib, et paljud ametiühingute nõukogud ja komiteed, ametiühingute kuurortide valitsemise, turismi- ja vabatahtlike spordiühingute nõukogud ei kasuta täielikult ära olemasolevaid võimalusi kõigile töötajatele terve ja kultuurse puhkuse tingimuste loomiseks, ei kindlusta kuurordi-,

turismi- ja spordiobjektide ehitamise kindlaksmääratud plaanide täitmist. Ravilate, turismi-tervistusasutuste ja spordiehitiste võrgu areng jääb maha tööliste ja teenistujate arvu kasvu tempost. Ebapiisavalt kasutatakse ära võimalusi puhkuse organiseerimiseks puhkepäevadel linnalähedastes ravilates. Vähe pööratakse tähelepanu maal asuvate ettevõtete ja asutuste töötajate puhkuse organiseerimisele. Ametiühinguorganisatsioonid ei taotle küllaldaselt puuduste kõrvaldamist töötajate elukondlikul teenindamisel puhkekohtades, pööravad vähe tähelepanu looduskaitsele.

Pleenum leiab, et paljud ametiühingute nõukogud, komiteed ja spordiühingute nõukogud ei pööra vajalikku tähelepanu kehakultuuri, spordi ja turismi arendamisele. Üksikutes ettevõtetes tegeleb kehakultuuri ja spordiga väike arv töötajaid, mõnedes rajoonides ja linnades viiakse harva läbi massilisi spordivõistlusi, paljud staadionid ja muud spordiehitused on päeval tühjad. Üksikutes oblastites ja vabariikides organiseeritakse vähe turismimatku ja rännakuid kodukandi radadel, ei ole loodud turismiinventari ja -varustuse laenutamise punkte, aeglaselt lahendatakse linnade ja rajoonide turismiklubide organiseerimise küsimusi.

ÜAÜKN-i pleenum **otsustab:**

1. Lugeda ametiühingute edasilükkamatuks ülesandeks parandada tööd töötajate suvepuhkuse ja puhkeaja kultuurse veetmise organiseerimisel, pidades silmas tööliste ja teenistujate, nende perekondade abistamist puhkepäevade, korraliste puhkuste ja muu vaba aja kõige mõistlikumal ja efektiivsemal kasutamisel enda vaimseks ja füüsiliseks arendamiseks, tervise tugevdamiseks ja laste kasvatamiseks.

Teha ettepanek ametiühinguorganisatsioonidel koos majandusorganitega parandada olemasoleva materiaalse baasi kasutamist, kindlustada puhkebaaside ja tervistavate asutuste loomine ja laiendamine, eriti linnalähedastes paikkondades, nii uusehituste arvel kui ka olemasolevate ruumide kohandamise, koolihoonete üürimise, suvel puhkekodude ja turismibaaside juures telkide püstitamise arvel, luua ettevõtete, tootmiskoondiste, ministeeriumide ja keskasutuste osavõtul suurte tööstuskeskuste läheduses pansione, puhkekodusid, turismibaase ja töötajate massilise puhkuse tsoone.

2. Kohustada ametiühingute nõukogusid ja komiteesid, kuurortide valitsemise, turismi- ja vabatahtlike spordiühingute nõukogusid:

tugevdama kontrolli kuurordi-, turismi-, tervistusasutuste ja spordiehituste ehitamise kehtestatud plaanide täitmise üle, koos majandusorganitega võtma tarvitusele konkreetseid abinõusid nende tingimusteta täitmiseks;

kindlustama kontrolli loodusrikkuste ratsionaalse kasutamise ja kaitse, kuurortlinnade ja massilise puhkuse tsoonide õige ehitamise üle, säästliku suhtumise üle metsamassiividesse, parkidesse, veekogudesse, plaažidesse jne.

3. Arvestades tõsiseid puudusi ravilate, turismi- ja muude tervistusasutuste ehitamisel, samuti nende materiaalsel varustamisel ja puhkajate teenindamise organiseerimisel, pidada vajalikuks, et:

ehitusministeeriumid, Ehituse ja Ehitusmaterjalide Tööstuse Tööliste Ametiühingu Keskkomitee rakendaksid selleks abinõusid, et tingimusteta täidetaks ravilate, turismi-, tervistusasutuste ja spordiehitiste ehitamise kehtestatud plaane;

NSV Liidu, liiduvabariikide kaubandusministeeriumid, Riikliku Kaubanduse ja Tarbijate Kooperatiivide Töötajate Ametiühingu Keskkomitee parandaksid suvel ametiühingute sanatooriumi-kurrordi- ja turismi-tervistusasutuste varustamist toiduainetega, eriti piimatoodete, puuvilja ja juurviljaga; kindlustaksid kuurordirajoonides, plaažidel, linnalähedastes puhkebaasides, staadionidel ja muudes töötajate massilise puhkuse paikades kaupade ja toiduainete suure valiku, laiendaksid ühiskondliku toitlustamise ettevõtete võrku;

elukondliku teenindamise ja kommunaalmajanduse ministeeriumid, Kohaliku Tööstuse ja Kommunaalelukondlike Ettevõtete Tööliste Ametiühingu Keskkomi-

tee rakendaksid abinõud töötajate suvepuhkuse tsoonides turismi- ja spordiinventari ning -varustuse, paatide, rannatarvete ja kalapüügitarvete laenutuspunktide loomiseks.

4. Kohustada ametiühingute kuurortide valitsemise kesknõukogu, vabariiklikke ja territoriaalseid nõukogusid:

kindlustama 1968. a. plaanis ettenähtud sanatooriumide ja puhkekodude käikurakendamine, kus on 22 000 kohta, laiendama puhkekodude ja pansionaatide võrku, mille ülesandeks on lastega vanemate ja perekonnainimeste teenindamine. Lähema 2—3 aasta jooksul rahuldada täielikult vajadused alaealiste sanatooriumi-kuurordiravi osas;

tõsta puhkekodude kui profülaktika ja tervistusasutuste osa, aktiivselt tõmmata kaasa puhkajaid osa võtma jalutuskäikudest, spordimängudest, võistlustest, matkadest, ekskursioonidest, milleks luua rohkem spordiehitisi, paadijaamu, aerosolaariume, laiendada laenutusbaase kalapüügi, jahi, lähisturismi harrastajate teenindamiseks.

5. Teha ametiühingute nõukogudele, kuurortide valitsemise ja turisminõukogudele ettepanek:

arendada sanatooriumi-kuurordiasutused ja puhkebaasid välja suurte kompleksidena, arvestusega neid maksimaalselt lähendada töötajate töökohtadele. Sanatooriumi-kuurordiasutuste ja puhkeasutuste ehitamisel kasutada eelkõige täielikumalt ära väljaselgitatud balneoloogilised ja muud ravifaktorid, laiendada puhkeasutuste ehitamist soodsate looduslike tingimustega tsoonides;

rakendada abinõud töötajate ühe- ja kahepäevase puhkuse baaside arvu suurendamiseks, kasutada sel eesmärgil pioneerilaagreid, koole ja muid ruume laste teenindamisest vabal ajal.

6. Kohustada ametiühingute nõukogusid ja komiteesid, turisminõukogusid komsomoli- ja kehakultuuriorganisatsioonide osavõtul kindlustama töö edasine parandamine turismi arendamisel. Suurendada 1968. a. kohtade arvu turismibaasides, võõrastemajades ja kämpingutes 18 000 võrra, viia käesoleval aastal turistlik-tervistavate laagrite, kala- ja jahimeeste majade arv 12 000, turismivarustuse laenutamise punktide arv 12 000.

7. Teha turisminõukogudele ettepanek:

paremini tutvustada turiste ja ekskursante kommunismi ehitamise saavutustega meie maal, ajalooliste ja revolutsiooni ajalooga seotud paikadega, anda massitiraažis välja prospekte, buklette, teejuhte, populaarseid brošüüre, luua lai turismialase konsultatsiooni võrk;

organiseerida spetsiaalsed turismi- ja ekskursioonimarsruudid Leningradis, Moskvas, Volgamaal, valmistada ette ja võtta kasutusele üleliiduline turismimarsruut mööda V. I. Lenini Siberis viibimisega seotud paiku, ehitada Šušenskojes 300 kohaga turismibaas;

kasutada laiemalt ronge, laevu, lennukeid ja autobusse linnade töötajate sõitudeks puhketsoonidesse ning asulate ja põllumajandustöötajate sõitudeks linnadesse, tööstus- ja kultuurikeskustesse, et külastada teatreid, muuseume, näitusi, spordivõistlusi; julgemalt juurutada teenindamise progressiivseid vorme ja meetodeid, enam arendada perekonnaturismi;

koos raudteede valitsuste ja laevanduse esindajatega töötada välja ja viia käesoleval aastal ellu abinõud turismirongide, -laevade peatuskohtade heakorrastamiseks ja turistide julgeoleku kindlustamiseks;

koos vabatahtlike spordiühingutega ja õppeasutuste juhtijatega võtta tarvitusele abinõud üliõpilaste ning kesk-eri- ja kutsehariduslike õppeasutuste õpilaste suvepuhkuse organiseerimise parandamiseks, laiendada tervis-spordilaagrite, töö- ja puhkelaagrite võrku, viia nende osavõtul läbi rohkem massilisi spordiüritusi, matku ja ekskursioone.

8. Teha ametiühingute nõukogudele ja komiteedele, vabatahtlike spordiühingute nõukogudele ettepanek:

rakendada abinõud töötajate ja nende perekonnaliikmete laialdaseks kaasatõmbamiseks kehakultuuri ja spordi massiliste alade harrastamisse, kindlustada

spordibaaside ja -ehitiste täielikum kasutamine igas vanuses töötajate poolt mitmesuguste kehakultuurialade individuaalseks ja kollektiivseks harrastamiseks, aga pühapäevadel nende kasutamine elanike massilise puhkuse paikadena, sportlikeks üritusteks ja etendusteks, organiseerida staadionidel ja spordiväljakutel spordiinventari laenutuspunktid;

luua koos komsomoliorganisatsioonidega staadionidel, kus selleks on vajalikud tingimused, pioneerilaagrid õpilastele, kes jäävad suveks linna, aktiivsemalt tõmmata neid kaasa sportima ja võistlema, matkama ja ekskursioonidele;

tugevdada kontrolli elamumassiivides spordibaaside ja väljakute, mille ehitamine on kohustuslik linnade, töölisasulate, mikrorajoonide rekonstrueerimisel ja väljaehitamisel, õigeaegse loomise üle.

9. Teha ametiühingute nõukogudele ja komiteedele, kuurortide valitsemise, turismi kesknõukogudele ja Üleliidulisele Vabatahtlike Spordiühingute Nõukogule ettepanek tugevdada tähelepanu töötajate suvepuhkuse organiseerimisega tegelevate töötajate ja aktivistide valikusse, kasvatamisse ja kvalifikatsiooni tõstmisse, täiendada ja tugevdada vabriku-, tehase-, kohalike ja tsehhikomiteede komisjonide, spordi- ja turismiorganisaatorite koosseisu algatusvõimeliste ja energiliste ühiskondliku töö aktivistidega, laiemalt tõmmata kaasa töötajate suvepuhkuse organiseerimistöösse paremaid sportlasi, treenereid, kehakultuuriinstruktoreid.

Viia 1968. a. läbi sanatooriumi-kuurorditöötajate ja turismitöötajate kvalifikatsiooni tõstmiseks üritused 30 000—35 000 inimesele, valmistada kursustel ja seminaridel ette 900 000 ühiskondlikku spordiinstruktorit ja 650 000 spordikohtunikku, 300 000 ühiskondlikku turismiinstruktorit ja organisaatorit, matka- ja rännakujuhti, turismisektsioonide, -komisjonide ja -klubide esimeest.

10. Teha ametiühingute nõukogudele, kuurortide valitsemise, turismi- ja vabatahtlike spordiühingute nõukogudele ettepanek viivitamatult viia lõpule tööd ravilate, turismi- ja spordiehitiste heakorrastamisel suvehooajaks, kindlustada suvehooajal plaažide, paadijaamade, klubide ja parkide häireteta töö.

11. Teha ÜAÜKN-i presiidiumile ülesandeks koos huvitatud organisatsioonidega töötada välja ettepanekud spordi-, turismiinventari ja -varustuse tootmise laiendamiseks, et täielikumalt rahuldada kehakultuuriorganisatsioonide, kuurortide, turismi- ja tervistusasutuste vajadusi ning elanikkonna nõudmisi.

AMETIÜHINGUTE VABARIIKLIKE, KRAI-, OBLASTIKOMITEEDE KULTUURHARIDUSLIKE ASUTUSTE TÖÖTAJATE ERGUTAMISE TSENTRALISEERITUD FONDI MOODUSTAMISEST

(ÜAÜKN-i sekretariaadi 9. septembri 1968. a. otsus, protokoll nr. 26, p. 4.)

1. Luua ametiühingute vabariiklike, krai- ja oblastikomiteede tsentraliseeritud fond kuni 3 protsendi ulatuses kultuuritöötajate aastasest töötasufondist klubide, kultuurimajade, -paleede ja raamatukogude töötajate ergutamiseks kasvatus- ja massilise kultuuritöö kõrge taseme eest.

Analoogiline ergutusfond võidakse luua samuti ametiühingute keskkomiteedes ja -nõukogudes nimetatud ametiühinguorganisatsioonide vahetus alluvuses olevate kultuurihariduslike asutuste töötajate premeerimiseks.

2. Kehtestada, et kultuurihariduslike asutuste töötajate ergutamise tsentraliseeritud fond moodustatakse vastavalt käesolevale otsusele, arvates klubide, kultuurimajade, -paleede ja raamatukogude tegevuse tulemustest 1968. a. teisel poolaastal aastase töötasufondi piires.

3. Kultuurihariduslike asutuste töötajate ergutamist toimetavad ametiühingute komiteed.

Ühele töötajale makstava hüvise määr tsentraliseeritud fondi arvel, mis moodustatakse vastavalt käsolevale otsusele, ei või aasta jooksul ületada ühe kuu ametipalka.

4. Kinnitada «Ametiühingu vabariiklike, krai-, oblastikomiteede kultuurhariduslike asutuste töötajate ergutamise tsentraliseeritud fondi kulutamise korra põhimäärus.»

5. Ametiühingute komiteede ja nõukogude eelarvetesse lülitada kuluartikkel 4 «a» «Kultuurhariduslike asutuste töötajate ergutamise tsentraliseeritud fond».

(СП ВЦСПС, июль—сентябрь 1968.)

AMETIÜHINGUTE VABARIIKLIKE, KRAI-, OBLASTIKOMITEEDE KULTUURHARIDUSLIKE ASUTUSTE TÖÖTAJATE ERGUTAMISE TSENTRALISEERITUD FONDI KULUTAMISE KORRA PÕHIMÄÄRUS

(Kinnitatud ÜAÜKN-i 9. septembri 1968. a. otsusega, protokoll nr. 26, p. 4.)

1. Kultuurhariduslike asutuste töötajate ergutamise tsentraliseeritud fond moodustatakse kuluartikkel 4 «a» all ametiühingute vabariiklikes, krai-, oblastikomiteedes kuni 3% ulatuses kultuuritöötajate aastasest töötasufondist.

Analoogiline ergutusfond võidakse luua samuti ametiühingute keskkomiteedes ja -nõukogudes nimetatud ametiühinguorganisatsioonide vahetus alluvuses olevate kultuurhariduslike asutuste töötajate premeerimiseks.

2. Ametiühingute vabariiklikud, krai- ja oblastikomiteed võivad tsentraliseeritud fondist premeerida ametiühingute klubide, kultuurimajade, -paleede, raamatukogude, ujuvkoosseisu kultuuribaaside, agitlaevade, vagunklubide, agitatsiooni, kunstilise isetegevuse majade, parkide, noorte tehnikute, naturalistide majade, õpilaste tubade töötajaid:

kasvatus- ja kultuuritöö kõrge taseme eest;

klubi, kultuurimaja, -palee juhatuse (nõukogu), raamatukogu nõukogu ja vabriku-, tehase ja kohaliku ametiühingu komitee poolt kinnitatud kuu (kvartali) tööplaanis ettenähtud ürituste läbiviimise eest kõrgel ideelisel tasemel;

tööliste, teenistujate ja nende perekonnaliikmete hästi organiseeritud kultuuriline teenindamise eest;

kunstilise isetegevuse kollektiivide aktiivse töö, nende esinemismeisterlikkuse tõusu, ringide liikmete arvu kasvu eest;

ideelis-kasvatusliku ja massilise kultuuritöö uute vormide ja meetodite juurutamise eest;

laialdase aktiivi ühiskondlikel alustel toimuvasse töösse kaasatõmbamise eest;

pideva praktilise abi eest šeflusalustele maa kultuuriasutustele;

süstemaatilise kultuuritöö eest töötajate elukohas;

kultuuriasutuste ja nende filiaalide majandusliku tegevuse parandamise eest;

töölistele, teenistujatele ja õpilastele tasuta korraldatavate ürituste arvu kasvu eest.

Raamatukogude töötajaid võib premeerida raamatukogu töö plaaniliste näitajate täitmise (raamatukogu fondi organiseerimine ja selle ringluse suurendamine, uute lugejate juurdetõmbamine jne.), töö läbiviimise korral poliitilise, loodusteadusliku ja tootmistehnilise kirjanduse massilise ja individuaalse propageerimise eest.

Üksikute töötajate töö hindamisel tuleb arvesse võtta nende osavõttu rahvaülikoolide, lektooriumide ja teiste propagandavormide parandamisest ja laiendamisest, kunstilise isetegevuse, amatööride koondiste ja rahvamuuseumide arendamisest, nõukogulike kombetalituste ja rituaalide juurutamisest, töötajate elukohas massilise kultuuritöö organiseerimisest, punanurkade töö parandamisest, töötajate linnalähedase puhkuse organiseerimisest ja laialdasest raamatupropagandast.

3. Preemiamäära ja kultuuhariduslike asutuste töötajatele preemiate väljamaksmise korra määravad kindlaks ametiühingute komiteed.

4. Töötajatele väljamakstud preemia ei kuulu nende keskmise töötasu hulka ja ei või aasta jooksul ületada ühe kuu ametipalka.

5. Kultuurhariduslike asutuste töötajate ergutamise tsentraliseeritud fond nähakse ette ametiühingute komiteede eelarvetes ja kajastub nende finantsaruannetes eraldi artiklina 4 «a» «Kultuurhariduslike asutuste töötajate ergutamise tsentraliseeritud fond».

Märkus: Ametiühingute kinode töötajaid, kes demonstreerivad tasuta filme massiliste kultuuriürituste läbiviimisel klubilistes asutustes, samuti neid, kes töötavad populaarteaduslikke, kroonika-dokumentaal- ja õppe-tehnilisi filme ilma piletimüügita kinodes, ergutatakse käesolevas põhimääruses kultuurhariduslike asutuste töötajate jaoks ettenähtud tingimuste alusel.

(СП ВЦСПС, июль—сентябрь 1968, стр. 85—86.)

AMETIÜHINGUTE KINODE TÖÖTAJATE PREMEERIMISE PÕHIMÄÄRUS

(Kinnitatud ÜAÜKN-i presiidiumi 26. aprilli 1968. a. otsusega, protokoll nr. 8, p. 22.)

Käesolev põhimäärus kehtestatakse ametiühingute kinovõrgu töötajate materiaalse huvitatuse tõstmiseks elanikkonna kinoalase teenindamise ja kinode töö parandamise vastu.

Põhimäärus laieneb paik- ja rändkinode töötajatele, samuti elanikkonna kinoalase teenindamise ja kinolt laekuvate tulude plaani omavate kultuurimajade ja -paleede, klubide ja muude kultuuriasutuste töötajatele, aga ka kinode mittekoosseisulistele töötajatele, kes aktiivselt võtavad osa elanikkonna kinoalase teenindamise organiseerimisest.

I. Premeerimise näitajad, tingimused, preemiamäärad ja premeeritavate ring

1. Kinovõrgu töötajate premeerimine toimub antud kinole kehtestatud kinoseanssidelt laekuvate sissetulekute kuuplaani ületamise eest tingimusel, et on täidetud kinokülastajate teenindamise plaan.

Kinode koossisuliste ja mittekoosseisuliste töötajate premeerimiseks suunatakse igakuulised eraldised kinoseanssidelt laekuvast üleplaanilisest brutotulu summast (protsentides):

linnakinodes aastas kinoseanssidelt laekuva plaanilise brutotuluga üle 120 000 rubla kuni 20 protsenti;

linnakinodes aastas kinoseanssidelt laekuva plaanilise brutotuluga 120 000 ja vähem rubla kuni 25 protsenti;

maakinodes aastas kinoseansssidelt laekuva plaanilise brutotuluga üle 2160 rubla kuni 60 protsenti;

maakinodes aastas kinoseanssidelt laekuva plaanilise brutotuluga 2160 ja vähem rubla kuni 80 protsenti.

Konkreetsed eraldiste määrad premeerimiseks sõltuvalt üleplaaniliste laekumiste summast ja muudest kino töönäitajatest määravad kindlaks ametiühingute vabariiklikud, krai-, oblastinõukogud või -komiteed.

2. Kinode koosseisulistele töötajatele, kes on toodud ära loetelus (lisa nr. 1), makstakse preemiad välja kuu töötulemuste põhjal faktiliselt tööl oldud aja eest võrdse protsendi järgi ametipalgast (palgamäärast) sõitumata ametikohast:

linnakinodes määras, mis ei ületa töötaja kuu ametipalka (palgamäära), maakinodes määras, mis ei ületa töötaja poolteise kuu ametipalka (palgamäära) (peale preemiate, mis makstakse kehtestatud korra kohaselt välja üle piirmäärade).

Kõrgemalseisva ametiühinguorganisatsiooni juhtijad ja kultuuriasutuste juhatajad kooskõlastatult vabriku-, tehase-, kohaliku komiteega võivad töötaja töö kvaliteeti ja isiklikku panust arvesse võttes (ekspluatatsioonikulude kokkuhoidu) suurendada või vähendada tema preemiamäära, kuid mitte rohkem kui 25 protsendi võrra (käesoleva punktiga kehtestatud maksimaalmäära piires).

Kinode koosseisulistele töötajatele, kes ei ole ära toodud loetelus, makstakse preemiad välja kuu töötulemuste põhjal faktiliselt tööl oldud aja eest (protsentides nende ametipalgast) 0,6 protsendi ulatuses preemiast (protsentides ametipalgast), mis on määratud töötajatele, kes on ära toodud loetelus.

3. Kinode töötajaid, kes juhivad ja teenindavad üheaegselt kaht või enam kino, premeeritakse kinoseanssidelt laekuvate sissetulekute plaani ületamise eest kõigi teenindatavate kinode töötulemuste põhjal tervikuna.

4. Mittekoosseisulisi töötajaid, kes võtavad aktiivselt osa elanikkonna kinoalasest teenindamisest, premeeritakse kino kuu töötulemuste põhjal. Nende töötajate premeerimiseks võib suunata kuni 20 protsenti preemiasummast, mis on arvestatud kino koosseisulistele töötajatele. Seejuures ühe mittekoosseisulise töötaja preemiasumma ei või ületada linna- ega maakinodes 20 rubla kuus.

5. Kinoaparatuuri remontijate (lukkseppade), kes teenindavad ametiühingu kinovõrku, premeerimine toimub 3 protsendi ulatuses kogu talle alluva kinovõrgu kinoseanssidelt laekuva sissetuleku plaani ületamise iga protsendi eest; ühele töötajale väljamakstava preemia summa (peale preemiate, mis makstakse kehtestatud korra kohaselt välja üle piirmäärade) ei või ületada töötaja 0,4 kuu ametipalka (palgamäära).

6. Kinode koosseisulisi töötajaid, ametiühingu kinovõrku teenindavaid remondimeistreid (lukkseppi), võidakse täiendavalt premeerida kinoseanssidelt laekuvate sissetulekute aastaplaani ületamise eest määras, mis ei ületa töötaja ühe kuu ametipalka (palgamäära).

II. Premeerimise ja preemiate kinnitamise kord

7. Kinode töötajate ja ametiühingu kinovõrku teenindavate kinoaparatuuri remondimeistrite (lukkseppade) premeerimine toimub väljaspool töötasufondi, selle kuu, mille eest arvestatakse preemia, üleplaanilise kasumi või plaanilise dotatsiooni vähendamise arvel ja piirides, aasta töötulemuste eest aastase üleplaanilise kasumi või plaanilise dotatsiooni vähendamise piirides.

8. Töötajatele väljamakstud preemiasummad arvestatakse keskmise töötasu hulka.

9. Klubide, kultuurimajade, -paleede ja muude kultuuriasutuste juhtivad töötajad, kes on lubanud tekkida töötasufondi ülekulu ja kelle ametikohad on toodud Riikliku Töö ja Töötasu Komitee ning ÜAÜKN-i 28. veebruari 1959. a. määrusega nr. 169 kinnitatud loetelus, jäetakse preemiast ilma kuni ülekulu hüvitamiseni.

10. Kõrgemalseisvate ametiühinguorganisatsioonide juhtijatele, samuti kultuuriasutuste direktoritele (juhatajatele) antakse õigus jätta üksikuid töötajaid täielikult preemiast ilma või vähendada selle määra tööalaste minetuste eest. Tööluusi toimepannud isikud jäetakse preemiast täielikult või osaliselt ilma.

Preemiast ilmajätmine või preemiamäära vähendamine vormistatakse organisatsiooni otsusega põhjuste kohustusliku äranäitamisega ja võib toimuda ainult selle arvestusperioodi eest, milles esines minetus töös või sooritati tööluus.

11. Preemiate arvestamise aluseks on raamatupidamise arvestuse andmed.

12. Preemiad kinnitatakse:

direktoritele (juhatajatele), nende asetäitjatele, vanemraamatupidajatele (raamatupidajatele vanemraamatupidaja õigustes), kinoaparatuuri remondi meistritele (lukkseppadele), samuti rändkinode töötajatele — kõrgemalseisva ametiühinguorganisatsiooni poolt;

teistele töötajatele — kultuuriasutuse juhataja, ametiühingukomitee poolt.

13. Töötajatele, kes on töötanud mittetäieliku kuu seoses kutsumisega Nõukogude armeesse, üleminekuga teisele tööle, õppeasutusse astumisega, pensionile-

minekuga, vallandamisega koosseisude koondamise tõttu ja muude mõjuvate põhjustega, makstakse preemia välja faktiliselt antud kuul tööl oldud aja eest.

Töötajatele, kes on tööle asunud, võidakse preemia esimese kuu jooksul tööloldud aja eest välja maksta kultuuriasutuse juhataja või ametiühingukomitee äranägemisel.

Premeerimise põhimääruse lisa 1

Ametiühingu kultuuriasutustes premeerimisele kuuluvate kinovõrgu töötajate ametikohtade loetelu

Kultuuripaleede, kultuurimajade, klubide ja muude kultuuriasutuste direktorid, nende asetäitjad, kes vahetult tegelevad kinoküsimustega.
Kinode administraatorid.
Vanemraaamtupidajad (raamatupidajad vanemraamatupidaja õigustes).
Tehnilised juhatajad, insenerid.
Vanemkinomehaanikud, kinomehaanikud ja nende abid.
Motoristid, mehaanikud.
Juhtimispuldi operaatorid, mikšerid.
Kunstnik-kujundajad, šriftikunstnikud.
Vanemkassapidajad, kassapidajad.

(СП ВЦСПС апрель—июнь 1968.)

Väljavõte

RAHVARAAMATUKOGUDE ÜHTSE VÕRGU ORGANISEERIMISE PÕHIMÕTTED

(Kinnitatud ÜAÜKN-i sekretariaadi ja NSV Liidu Kultuuriministeeriumi poolt 12. oktoobril 1966. a.)

ÜAÜKN-i presiidium **otsustab:**

1. Kohustada ametiühingute nõukogusid ja komiteesid saavutama raamatukogude tähtsuse edasine kasv töötajate kommunistlikul kasvatamisel.

Ametiühingute raamatukogudel tuleb visalt suunata rahva hulka partei ja valitsuse poliitikat selgitavat kirjandust, raamatuid ja perioodilisi väljaandeid, mis kasvatavad töötajaid kommunismiehitaja moraalikoodeksi vaimus, annaksid neile poliitilisi, üldhariduslikke, teaduslik-tehnilisi ja kutsehariduslikke teadmisi.

Organiseerida aktiivset tööd lastekirjandusega, laiendada pedagoogiliste teadmiste propagandat, abistada lastevanemaid kirjanduse valikul perekonnaringis lugemiseks.

Teha ametiühingute nõukogudele ja komiteele ettepanek rakendada abinõud raamatufondide ringluse suurendamiseks, lugeda see üheks raamatukogu töö tähtsaimaks näitajaks.

2. Ametiühingute nõukogudel ja komiteedel saavutada, et iga ametiühingu raamatukogu propageeriks laialdaselt kirjandust majanduse ja tehnika teemadel, eesrindlikke tootmiskogemusi, ratsionaliseerimist ja leiutustegevust, tootmise kemiseerimist ja põllumajanduse intensiivistamist käsitlevaid raamatuid ning brošüüre.

Luua igas ettevõttes raamatute koondkataloogid. Igas raamatukogus seada üles teaduse ja tehnika saavutusi ja eesrindlikke töökogemusi käsitlevate raamatute ja brošüüride stendid. Raamatukogud peavad laialdaselt propageerima patente, standardeid, tehnilise informatsiooni bülletääne. Sovhooside raamatukogud peavad laialdaselt propageerima kirjandust agrotehnikast, loomakasvatusest ja agrokeemiast.

Koos tehnikaalaste raamatukogudega, teaduslik-tehniliste ühingute ja ÜLRÜ organisatsioonidega töötada igas ettevõttes välja ühised tootmistehnilise kirjanduse propaganda plaanid, organiseerida ettevõtetes patendikirjanduse temaatilisi läbivaatusi. Parandada tööliste ja teenistujate informeerimist tootmise, teaduse, tehnika ja majandusalastes küsimustes.

3. Parandada kirjanduse propagandat töö ja ametiühingutöö küsimustes, haarata enam töölisi ja teenistujaid, insener-tehnilisi töötajaid ametiühingute poolt väljaantava kirjanduse aruteludele, viia sagedamini läbi lugejate konverentse töö ja ametiühingutöö küsimustes.

Teha ÜAÜKN-i teaduslikule raamatukogule ülesandeks osutada pidevat metoodilist abi rahva- ja teistele raamatukogudele ametiühingulise temaatikaga kirjanduse propageerimisel. 1964.—1965. aastail töötada välja raamatute klassifikatsiooni skeem töö, ametiühinguliikumise ja ametiühingutöö küsimustes.

4. Ametiühingute nõukogudel ja komiteedel haarata rohkem töölisi ja teenistujaid raamatukogude lugejateks, kinnitada ettevõtted, kus ei ole raamatukogusid, riiklike või ametiühingute statsionaarsete raamatukogude juurde, arendada välja laialdane rändraamatukogude ja filiaalide võrk, luua tehastevahelised ja ametiühingutevahelised ametiühingu raamatukogud; tõmmata raamatu tööliste ja teenistujateni viimise ülesande lahendamisele kaasa ametiühinguaktiiv, riiklikud rahva- ja tehnikaraamatukogud. Töötada välja raamatukogude poolt ettevõtete teenindamise plaanid, viia vajaduse korral läbi ametiühingute raamatukogude ümberpaigutamine, reorganiseerida pisiraamatukogud filiaalideks ja rändraamatukogudeks.

Kindlustada iseseisvate laste- ja noorteraamatukogude võrgu edasine areng, organiseerida laste- ja noorteosakonnad ametiühingu täiskasvanute raamatukogudes.

Töötada 1964.—1966. aastaks välja ja viia ellu raamatukogude võrgu arendamise plaanid sovhoosides.

5. Teha ametiühingute nõukogudele ja komiteedele ettepanek ühiselt välja töötada ametiühingu raamatukogudes lugemissaalide avamise plaanid; luua, kus see on võimalik, spetsialiseeritud lugemissaalid, samuti perioodiliste väljaannete lugemistoad, rakendada nendeks eesmärkideks laialdaselt tehnika- ja teaduslik-tehnilise propaganda maju.

6. Kohustada ametiühingute nõukogusid ja komiteesid parandama raamatukogude fondide komplekteerimist ja formeerimist. Kindlustada ametiühingu raamatukogudele võimalused vajaliku profiiliga kirjanduse operatiivseks muretsemiseks, teha seda bibkollektorite kaudu, kandes bibkollektorile üle mitte vähem kui 60 protsenti vabriku-, tehase, kohalike komiteede eelarvetes raamatute muretsemiseks eraldatud vahenditest. Kehtestada range kontroll raamatute muretsemiseks ettenähtud vahendite täieliku ja õigeaegse kasutamise üle.

Vastavalt ettevõtete tootmisülesannetele suurendada lähema 2—3 aasta jooksul kõigis ametiühingute raamatukogudes tootmistehniliste raamatute fonde.

7. Kohustada ametiühingute nõukogusid ja komiteesid parandama tööd raamatukoguhoidjatega, osutada raamatukogutöötajaile abi kaugõppe teel kõrgemates ja kesk-eriõppeasutustes õppimisel, taotleda, et kõigil raamatukogutöötajail oleks kõrgem või keskharidus, kehtestada kontroll raamatukogude õige täiendamise üle kaadriga kooskõlas ÜAÜKN-i poolt kinnitatud tüüpkoosseisudega. Keelata raamatukoguhoidjate kasutamine töödel, mis ei kuulu nende otseste kohustuste hulka.

8. Teha vabriku-, tehase-, kohalikele komiteedele ettepanek kindlustada raamatukogude töö vahetu juhtimine, süstemaatiliselt kuulata oma istungitel ära nende tööküsimusi, süveneda tehnikaraamatukogude tegevusse, kinnitada raamatukogude tööplaanid, jälgida raamatute muretsemiseks, samuti kataloogide koostamiseks ja raamatukogude sisustamiseks ettenähtud vahendite kulutamise õigsust.

9. Kindlustada raamatukogutöös ühiskondlike aluste edasine laienemine. Lugeda tööd raamatu propagandistina tähtsaks ühiskondlikuks ülesandeks. Soo-

vitada vabriku-, tehase-, kohalikel komiteedel kinnitada oma istungitel ühiskondlikud raamatukoguhoidjad ning teised raamatu ja ajakirjanduse propagandistid. Saavutada raamatukogude nõukogude kui nende töö kollektiivse juhtimise organite osatähtsuse edasine kasv. Teha vabriku-, tehase-, kohalikele komiteedele ülesandeks abistada tõhusamalt ühiskondlikke raamatukogusid ja kontrollida et raamatukogude nõukogude ümbervalimised viidaks läbi perioodiliselt ning et raamatukogude tööaruandeid tehtaks aeg-ajalt teatavaks töölistele ja teenistujatele.

Teha ametiühingute vabariiklikele, krai-, oblastinõukogudele ja komiteedele ettepanek tõmmata aktiiv ja raamatukogutöötajad ulatuslikult kaasa liikumisse eesrindliku töö raamatukogu nimetuse eest.

10. Teha vabriku-, tehase-, kohalikele komiteedele ettepanek rakendada koos majandusjuhtidega vajalikud abinõud raamatukogude ruumide heakorrastamiseks, lugemissaalide laiendamiseks, uute organiseerimiseks ja raamatukogude varustamiseks vajaliku sisustusega.

ÜAÜKN-i MASSILISE KULTUURITÖÖ OSAKONNA KIRI AMETIÜHINGUTE RAAMATUKOGUDE RAAMATUFONDIDE SEISUKORRAST NING SOOVITUSED NENDE KOMPLEKTEERIMISE PARANDAMISEKS JA AMETIÜHINGU EELARVE VAHENDITE KASUTAMISEKS RAAMATUTE MURETSEMISEL

(Väljavõte ÜAÜKN-i sekretariaadi 18. juuli 1967. a. otsusest.)

1. jaanuariks 1967. a. on ametiühingutel 30 600 raamatukogu 235-miljonilise raamatufondiga. Lugejate arv on jõudnud 22 miljonini ja neile laenutatakse aastas umbes 400 miljonit raamatut.

Ametiühingute raamatukogude fondid on universaalsed: ühiskondlik-poliitiline kirjandus moodustab neis 16 protsenti, muu kirjandus 11 protsenti.

Viimastel aastatel läbiviidud fondide puhastamine vanast ja aegunud kirjandusest võimaldas paremini kasutada olemasolevaid ruume ja sisustust — organiseerida temaatilisi raamatunäitusi, avada lugejate vaba juurdepääs fondidele.

Ametiühinguorganisatsioonid kulutavad aastas 13 miljonit rubla raamatufondide täiendamiseks ja uute raamatukogude avamiseks. Aasta jooksul muretsetakse kuni 23 miljonit raamatut, langeb välja kuni 13 miljonit raamatut. Fondide juurdekasv on umbes 11 miljonit eksemplari aastas.

Iga lugeja kohta tuleb keskmiselt 10,3 raamatut. Ametiühingute raamatukogud võivad oma raamatufondide abil töötajaid hästi teenindada ja tõmmata juurde uusi lugejaid.

Kuid, nagu näitas kontrollimine, komplekteeritakse paljusid raamatukogusid ebaõigesti, need on halvasti organiseeritud. Fondide ringlus langeb iga aastaga: 1950. a. kasutati raamatukogude raamatuid keskmiselt 3 korda aastas, 1959. a. 2 korda, 1965. a. 1,73 korda, 1966. a. 1,69 korda.

Ametiühingute nõukogud ja komiteed ei kindlusta vajalikku kontrolli raamatukogude arengu ja assigneeringute planeerimise üle uue kirjanduse muretsemiseks. Seetõttu kulutatakse ametiühinguorganisatsioonide vahendeid, mis eraldatakse raamatufondide täiendamiseks, igal aastal ainult 80—88 protsendi ulatuses; paljudes raamatukogudes pole kirjandust piisavalt, samal ajal aga lubatakse real juhtudel fondide ülekoormamist. Paljudes raamatukogudes säilitatakse otstarbetult vananenud väljaandeid, lagunenud raamatuid ja ajakirju, aga ka palju kasulikku, kuid antud raamatukogus ülearust kirjandust.

Assigneeringud ametiühingu eelarve artikli «Raamatute muretsemine raamatukogudele» järgi kinnitavad ametiühingu nõukogud ilma kriitilise lähenemiseta vabriku-, tehase-, kohaliku komitee plaanidele. Näiteks Tadžiki NSV 180 raamatukogu jaoks, mis teenindavad 50 000 lugejat, planeeriti 1965. aastaks 36 000 rubla, millest kasutati ära 98 protsenti.

Sama arvu raamatukogude ja lugejate jaoks assigneeriti Turkmeeni NSV-s 80 000 rubla, ära kasutati 32 000 (35%). Analoogiline oli olukord 1965. a. Turkmeenias, kus ametiühinguorganisatsioonid täitsid kõrgeksaetud plaani (107 000 rubla) ainult 33-protsendiliselt.

Paljud ametiühingukomiteed eraldavad raamatukogudele vahendeid ebaregulaarselt. Üldreeglina ei kasutata vahendeid aasta esimesel poolel, aasta lõpul aga tehakse seda kiirustades, millega rikutakse komplekteerimise süsteeme ja muretsetakse väheväärtuslikku kirjandust.

Rikkudes «Ametiühingu raamatukogu põhimäärust» on rida ametiühingukomiteesid andnud raamatukogude finantseerimise üle klubilistele asutustele: seejuures klubide ja kultuuripaleede direktorid segavad vahele komplekteerimise küsimuste otsustamisse, piiravad vajaliku kirjanduse muretsemist, eraldavad viimases järjekorras vahendeid raamatukogu vajadusteks.

ÜAÜKN-i sekretariaadi otsust statsionaarsete raamatukogude kohustusliku komplekteerimise kohta bibkollektorite kaudu täidetakse halvasti. Sideme puudumine bibkollektoritega jätab raamatukogud ilma konsultatiivsest abist kirjanduse valikul, ei võimalda süstemaatiliselt täiendada fondi kõiki osakondi. Raamatute juhuslik ostmine on negatiivselt mõjunud paljude raamatukogude, eriti ühiskondlik-poliitilise, tehnikaalase ja põllumajandusliku kirjanduse fondidele.

Saraatovi oblasti ametiühinguorganisatsioonide ÜAÜKN-i sekretariaadi poolt heakskiidetud töökogemused, mille kohaselt luuakse raamatukogude plaanipärast võrku koos kultuuriorganitega, näitasid, et rahvaraamatukogude otstarbeka paiknemise korral, sõltumata nende ametkondlikust kuuluvusest, kindlustatakse iga ettevõtte ja elamute mikrorajooni teenindamine ja kasvab lugejate arv, kusjuures raamatukogude ülalpidamiseks kulutused ei suurene.

Ometi ilmutab rohkesti ametiühingute nõukogusid vähe algatusvõimet üksikute vabriku-, tehase-, kohalike komiteede raamatufondide ja vahendite koopereerimisel, tehastevaheliste ja ametiühingutevaheliste raamatukogude loomisel, riiklike ja ametiühingute rahvaraamatukogude plaanipärase võrgu organiseerimisel.

Ikkagi on veel paljude ametiühingute raamatukogude fondid alla tuhande raamatu, mis ei võimalda otstarbekalt kasutada assigneeringuid ega teeninda normaalselt lugejaid. Samal ajal pidurdavad ka iseseisvad pisiraamatukogud kvalifitseeritud raamatukogutööga filiaalide ja rändraamatukogude võrgu arendamist.

Ametiühingukomiteed kinnitavad sageli oma eelarvetes vahendeid raamatute muretsemiseks raamatukogule isegi siis, kui komiteel ei ole raamatukogu ja selle avamine on otstarbetu. Pealegi «planeerivad» need vabriku-, tehase-, kohalikud komiteed raamatutele 5—10 rubla aastas. See toob kaasa vahendite killustatuse ja kasutamata jätmise.

Et ametiühingute raamatukogude fonde paremini kasutada, tuleb ametiühingute nõukogudel ja komiteedel kehtestada kontroll raamatukogude fondide õige ja profiilse täiendamise üle, raamatute muretsemiseks assigneeritud vahendite õige planeerimise ja kulutamise üle.

On vaja organiseerida kõikide ametiühingute raamatukogude plaanipärane komplekteerimine bibkollektorite kaudu, kandes bibkollektorile üle vähemalt 60 protsenti raamatute muretsemiseks eraldatud vahendeid. Luua iga bibkollektori juurde ametiühingute raamatukogude ühiskondlik sektsioon, mis kindlustaks kontrolli raamatukogude õige komplekteerimise üle.

Ametiühingu raamatukogu fondis soovitatakse evida 18—20 protsenti ühiskondlik-poliitilist, 14—15 protsenti tehnilist, 55 protsenti ilu- ja lastekirjandust. Fondide komplekteerimisele tuleb kaasa tõmmata lugejaid, kes hästi tunnevad kirjanduse üht või teist lõiku; tehnilist kirjandust muretseda spetsialistide, ettevõtte töötajate osavõtul, koordineerides komplekteerimist ettevõtte tehnika-raamatukoguga.

Ametiühingu raamatukogu raamatufondi suurus määratakse kindlaks arvestusega 7 kuni 11 raamatut (brošüüri, ajakirja) ühe lugeja kohta.

Vabriku- tehase-, kohalikud komiteed, kellel on raamatukogu või kes võtavad

osa tehastevahelise raamatukogu ülalpidamisest, peavad regulaarselt, mitte harvem kui üks kord kvartalis, eraldama raha raamatukogu komplekteerimiseks.

Assigneeringud töötavate raamatukogude fondide täiendamiseks ja taastamiseks soovitatakse planeerida järgmiste arvestuste alusel:

1. Normaalselt ja üleliigselt raamatutega varustatud raamatukogule planeeritakse assigneeringud kirjanduse muretsemiseks, lähtudes laenutuste arvust ja raamatu (brošüüri) keskmisest hinnast, võttes arvesse, et raamatu kuluvus lugejatele laenutamisel on keskmiselt 2 protsenti laenutuste üldarvust ja raamatu keskmine hind on 70 kopikat (brošüüril 9 kopikat), tuleb iga tuhande laenutuse peale planeerida umbes 10—14 rubla fondi taastamiseks ja kuni 10 rubla fondi uuendamiseks ja teatavaks suurendamiseks.

Raamatukogule, mille fond kasvab kiiresti, võib soovitada teist arvestuse meetodit, mis on hästi organiseeritud raamatukogude praktikas kinnitust leidnud: arvestada aastas iga lugeja kohta assigneeringuid 50—70 kopikat.

Kõrvuti assigneeringutega raamatute ja brošüüride muretsemiseks eraldab ametiühingukomitee vahendid ajalehtede ja ajakirjade tellimiseks normide järgi, mis on kinnitatud ÜAÜKN-i 27. novembri 1965. a. otsusega.

Assigneeringud raamatukogu ülalpidamiseks (kirjanduse muretsemiseks, ajalehtede ja ajakirjade tellimiseks, kataloogide koostamiseks ja muudeks kuludeks) peab ametiühingukomitee ette nägema oma eelarves nii, nagu see on kindlaks määratud «Ametiühingu raamatukogu põhimäärusega».

Raamatukogude fonde tuleb regulaarselt puhastada lagunenud, vananenud, dubleerivast ja mitteprofiilsest kirjandusest. Üleliigne, kuid kasulik kirjandus on lubatud tasuta üle anda teiste ametkondade raamatukogudele selle ametiühingukomitee otsuse alusel, kellele raamatukogu vahetult allub.

Vastavalt «Rahvaraamatukogude ühtse võrgu organiseerimise näidispõhimäärusele» ja «Ametiühingu raamatukogu põhimäärusele» peab uute raamatukogude avamine toimuma antud paikkonna raamatukogude võrgu arendamise plaani alusel ametiühingunõukogu loal ja kooskõlastatult kultuuriorganitega. Raamatukogu võib avada ettevõttes (sovhoosis, asutuses), mille kollektiivi kuulub vähemalt 500 töötajat; raamatukogul peab esialgu olema 1000 raamatut, heakorrastatud ruum, alalise finantseerimise allikas. Raamatufondid, mis neile tingimustele ei vasta, tuleb reorganiseerida rändraamatukogudeks (filiaalideks) ja kinnistada lähima rahvaraamatukogu juurde.

Väikeste ettevõtete ja asutuste ametiühingukomiteedel, kellel ei ole raamatukogusid, ei tule ametiühingu eelarves ette näha assigneeringuid raamatute muretsemiseks. Nendel komiteedel on õigus sõlmida lepingud lähimate ametiühingu või riiklike raamatukogudega filiaalide ja raamatute laenutuspunktide organiseerimiseks, kulutades selleks vahendeid artikli «Massilise kultuuritöö üritused ja töö lastega» alt. Vahendite ülekandmise osavõtuks kulutustest amortisatsioonile ja raamatute kohaletoimetamisele ning raamatukoguhoidja ülalpidamiseks vormistab ametiühingukomitee igas kvartalis vastava aktiga.

Nende ettevõtete ametiühingukomiteed, kus on tehnikaraamatukogud, peavad kehtestama kontrolli nende raamatukogude fondide komplekteerimise ja kasutamise üle, majandusorganite vahendite otstarbeka kulutamise üle kirjanduse muretsemiseks ja ettevõtte raamatukogude fondides oleva ühiskondlik-poliitilise ja tootmistehnilise kirjanduse koondkataloogide ja kartoteekide pidamise üle.

Ametiühingute nõukogudel ja komiteedel tuleb luua kord raamatukogude raamatuhoidlates, uuendada nende sisustust, veel tuleb kontrollida kuni 1. jaanuarini 1968 lugejate kindlustatust raamatutega, komplekteerimise õigsust, raamatufondide ringlust, et kontrollimise tulemusi kajastada raamatukogude statistilistes aastaaruannetes.

Ametiühingute poolt raamatukogude komplekteerimiseks assigneeritud vahendite õige planeerimine, fondide õigeaegne puhastamine, raamatukogu ruumide ratsionaalne kasutamine lubavad paremini organiseerida töötajate teenindamist ja suurendada ametiühingute raamatukogude fondide ringlust.

(СП ВЦСПС, июль—сентябрь 1967, стр. 79—83.)

VÄLJAVÕTE RAAMATUKOGUDE RAAMATUFONDIDE SÄILIVUSE JUHENDIST

(Kinnitatud NSV Liidu Kultuuriministeeriumi, ÜAÜKN-i sekretariaadi 11. mai 1962. a. otsusega.)

I. Raamatukogude raamatufondide säilivusest

1. Vastutust raamatukogude raamatufondide säilivuse eest kannavad nende riiklike asutuste, ettevõtete, teaduslike ja kultuurihariduslike asutuste, õppeasutuste ja ühiskondlike organisatsioonide juhatajad, kelle otseses alluvuses raamatukogud on, aga samuti raamatukogude direktorid (juhatajad).

2. Riiklike asutuste, ettevõtete, teaduslike ja kultuuriasutuste, õppeasutuste ja ühiskondlike organisatsioonide juhatajad, kelle alluvuses on raamatukogud, on kohustatud looma tingimused, mis kindlustavad raamatufondide õige arvelevõtmise ja säilitamise, samuti raamatute köitmise ja fondi sanitaar-hügieenilise töötlemise, eraldama raamatukogudele isoleeritud, raamatute säilitamiseks kohandatud ruumid, varustama raamatukogud spetsiaalse sisustusega ja raamatukogutehnika vahenditega.

Raamatukogu direktor (juhataja) kindlustab raamatufondide õige arvelevõtmise ja säilitamise vastavalt antud juhendile.

3. Raamatukogu raamatute müümine on kategooriliselt keelatud. Raamatukogu raamatuid müüvad isikud võetakse vastutusele, nendelt isikutelt äravõetud raamatud kuuluvad üleandmisele raamatukogusse.

4. Raamatukogudel on lubatud maha kanda vananenud kirjandust. Vananenud kirjanduse mahakandmine toimub vastavalt NSVL Kultuuriministeeriumi juhendile (1960. a.) «Vananenud kirjanduse eraldamise korrast ministeeriumide, ametkondade, rahvamajandusnõukogude, organisatsioonide raamatukogude fondidest».

5. Raamatukogud võivad kasutamata kirjandust tasuta üle anda. Raamatute üleandmine teistele raamatukogudele toimub vastavalt NSVL Kultuuriministeeriumi juhendile (1959. a.) «Raamatute tasuta üleandmise korrast ministeeriumide, ametkondade ja organisatsioonide raamatukogude kasutamata fondidest».

Rändraamatukogude väljaandmine toimub lepingu alusel, mis sõlmitakse raamatukogu ja rändraamatukogu saava organisatsiooni vahel, kes võtab endale vastutuse raamatute säilivuse eest.

II. Raamatufondi arvestus

6. Igas raamatukogus tuleb summaarselt ja individuaalselt arvele võtta kõik trükitooted ja muud lugejate teenindamiseks muretsetud materjalid (mikrofilmid, diapositiivid jne.). Arvestust peetakse raamatufondi summaarse arvestuse raamatus, inventariraamatutes või registreerimiskartoteekides kooskõlas vastavate raamatukogutüüpide raamatukogutöö tehnika miinimumi nõuetega.

7. Iga raamatukogu on kohustatud kord kvartalis võrdlema inventariraamatusse sissekantud raamatute arvu ja maksumust raamatupidamise andmetega.

8. Raamatufondi ümberinventeerimine, samuti ka inventariraamatute ümberkirjutamine on üldreeglina keelatud. Üksikutel erandjuhtudel võib fondi ümberinventeerimine või inventariraamatu ümberkirjutamine toimuda selle kõrgemalseisva organisatsiooni eriloal, kelle alluvuses on raamatukogu.

9. Iga raamatukogusse saabunud trükiteos tuleb tingimata tembeldada.

10. Raamatufondi üleandmine ühelt raamatukogu direktorilt (juhatajalt) teisele toimub üleandmis-vastuvõtuaktiga, mille on kinnitanud organisatsioon, kelle alluvuses on raamatukogu.

Osakondi mitte omava raamatukogu direktori (juhataja) vahetusel lahendab raamatufondi kontrollimise vajaduse kõrgemalseisev organisatsioon, raamatukogu osakondade juhatajate vahetusel aga raamatukogu direktor (juhataja).

III. Raamatufondi säilitamine

11. Võitluseks raamatute enneaegse kulumise, rikkumise ja kadumise vastu on iga raamatukogu kohustatud täitma järgmisi raamatute säilitamise ja nende kasutamise põhinõudeid:

raamatukogu ruum peab olema isoleeritud; juhul, kui ei ole võimalik eraldada raamatuhoidlale omaette ruumi, tuleb raamatuid hoida lukustatavates kappides;

kõrvalisi isikuid raamatukappide juurde ei lubata;

avariiulite süsteemi korral ei lubata kõrvalisi isikuid fondi kinnise osa juurde; avariiulite juurde lubatakse lugejaid ainult laenutamise ajal ja raamatukoguhoidja juuresolekul;

raamatukogus peab olema kindlustatud vajalik kontroll lugejate poolt raamatute väljaviimise üle;

raamatukogu peab süstemaatiliselt tegema raamatute jooksvat pisiremonti (katkirebitud ja lahtitulnud lehtede, tiitellehtede kleepimine jne.).

12. Raamatukogu ruumides on keelatud hoida ükskõik millist raamatukogule mittekuuluvat vara.

13. Raamatukogu raamatuhoidlates on keelatud igasuguste koosolekute ja nõupidamiste korraldamine. Samuti ei ole lubatud raamatukogu ruume kasutada üritusteks, mis ei ole seotud raamatukogu tegevusega.

14. Raamatufondi säilitamiseks määratud ruum peab olema valge, kuiv, seda tuleb iga päev tuulutada ja koristada.

Kui raamatukogu ruumid asuvad tootmishoonetes (tsehhides, töökodades jne.), peavad nad olema varustatud vastava ventilatsiooniga.

15. Raamatukogus tuleb täita tuleohutuse eeskirju, muuhulgas peavad tingimata olema tulekustutid. Tulekahjude vältimiseks raamatukogude ruumides peavad raamatufondid asetsema ahjudest 1 meetri kaugusel. Suitsetamine raamatukogu ruumides on lubatud ainult selleks spetsiaalselt eraldatud kohtades.

VI. Raamatukogutöötajate materiaalne vastutus

24. Ametiisikud, kes on oma ebaõige tegevusega (või tegevusetusega) tekitanud raamatukogule materiaalset kahju (raamatute rikkumine või kaotamine, ebaseaduslik raamatute kõrvaldamine või mahakandmine, samuti ka kahju, mida on põhjustanud raamatukogu halvematesse ruumidesse üleviimine või raamatukogu ruumide kasutamine muuks otstarbeks) võetakse vastutusele sõltuvalt asjaoludest.

25. Vastutust raamatufondide säilivuse eest kannavad kõik raamatukogu töötajad, kes pääsevad raamatute juurde:

a) juhul, kui ei ole kinni peetud raamatufondi arvestuse ja säilitamise reeglitest, kannab raamatukogu fondi säilivuse eest vastutust personaalselt raamatukogu direktor (juhataja), osakondade fondide säilivuse eest aga nende osakondade juhatajad;

b) raamatute puudujäägi avastamisel kannavad raamatukogutöötajad materiaalset vastutust ainult sel juhul, kui kahju on põhjustanud lohakas töö või kehtestatud eeskirjade rikkumine, s. t. raamatukogutöötajate süü läbi. Sel juhul raamatukogutöötajad hüvitavad kahju, kuid mitte üle ühe kolmandiku ulatuses tariifsest palgamäärast.

Täielikku materiaalset vastutust kannavad raamatukogutöötajad ainult siis, kui raamatute puudujääk on tekkinud kriminaalkorras jälitatavate tegude tulemusena.

Esimesel juhul toimub kahju hüvitamine töötaja töötasust vastava summa kinnipidamise teel VNFSV Töökoodeksis ja teiste vabariikide koodeksites ettenähtud korras; teisel juhul ainult kohtu otsuse alusel.

Kõik raamatute puudujäägi hüvitamise küsimused vaadatakse läbi töötülide komisjonis.

(СП ВЦСПС, апрель—июнь 1962, стр. 174—178.)

AMETIÜHINGUORGANISATSIOONIDE JA AMETIÜHINGUTE SPORDIÜHINGUTE TÖÖST KEHAKULTUURI JA SPORDI EDASIARENDAMISE ABINÕUSID KÄSITLEVATE NLKP KESKKOMITEE JA NSV LIIDU MINISTRITE NÕUKOGU MÄÄRUSTE TÄITMISEL

(ÜAÜKN-i presiidiumi 7. septembri 1966. a. otsus.)

NLKP Keskkomitee ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu võtsid vastu meie maal kehakultuuri ja spordi edasisele arendamisele suunatud määrused. Vastavalt NLKP XXIII kongressi otsustele kavandati nimetatud määrustes abinõud kehakultuuri ja spordi juurutamiseks rahva igapäevasesse ellu. Seati ülesanne — saavutada, et see liikumine kannaks üldrahvalikku iseloomu, baseeruks kehalise kasvatuse teaduslikult põhjendatud süsteemil, haaraks järk-järgult elanikkonna kõiki gruppe. Kehakultuur peab muutuma nõukogude inimese moraalse palge kujundamise aktiivseks vahendiks, aitama kaasa tema harmoonilisele arenemisele, aastaiks tugeva tervise ja loomingulise aktiivsuse säilitamisele ning nõukogude inimeste ettevalmistamisele oma kodumaa kaitseks.

NLKP Keskkomitee ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu määrused kavandasid ülesanded tervistava kehakultuuri ja massilise sporditöö arendamiseks töötajate hulgas, kehakultuurialase töö parandamiseks koolides, tehnikumides ja kõrgemates õppeasutustes ning kehakultuurikaadri ettevalmistamiseks. Tervishoiuorganitele on tehtud ettepanek laiendada tervishoiuasutustes kehakultuuri rakendamist raviprofülaktilisel otstarbel, parandada arstlikku kontrolli kehakultuurlaste üle. On kindlaks määratud ülesanded kehakultuuri- ja spordialase teadusliku uurimistöö parandamiseks. Määrustes pööratakse suurt tähelepanu kehakultuuri ja spordi materiaal-tehnilise baasi tugevdamisele, uute spordi-, turismi- ja tervistavate baaside ehitamisele ning olemasolevate täielikumale ärakasutamisele, spordiehituste võrgu planeerimisele ja projekteerimisele; on ära toodud abinõud spordiinventari ja turismivarustuse tootmise laiendamiseks ja kvaliteedi tõstmiseks ning nende kaubastamise parandamiseks.

Kehakultuuri ja spordi edasiarendamise abinõusid käsitlevate NLKP Keskkomitee ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu määruste täitmise kindlustamiseks ÜAÜKN-i presiidium **otsustab:**

1. Kohustada ametiühingute nõukogusid ja komiteesid ning ametiühingute spordiühinguid võtma NLKP Keskkomitee ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu määrused kehakultuuri ja spordi edasiarendamise abinõude kohta juhindumiseks ja kõrvalekaldumatuks täitmiseks.

Teha ettepanek ametiühingute keskkomiteedele ja nõukogudele, ametiühinguorganisatsioonidele, vabatahtlike spordiühingute üleliidulisele, kesk-, vabariiklikele, krai-, oblasti-, linna- ja rajooninõukogudele ning kehakultuurikollektiividele ja spordiklubidele;

selgitada töötajatele, sportlastele, treeneritele ja kehakultuuriaktiivile NLKP Keskkomitee ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu määrusi kehakultuuri ja spordi edasiarendamise abinõude kohta;

kuu aja jooksul koos majandusorganisatsioonidega välja töötada abinõud nende määruste täitmiseks ning kontrollida pidevalt täitmist;

arutada seda küsimust ametiühingute nõukogude ja komiteede pleenumitel

ja presiidiumidel, vabatahtlike spordiühingute nõukogude pleenumitel; ettevõtete, asutuste ja õppeasutuste kehakultuurlaste üldkoosolekuil;

viia läbi vajalik organisatsiooniline töö, selleks et täita NLKP Keskkomitee ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu määrustes toodud ülesandeid.

Ametiühingukomiteedel ja nõukogudel toetada spordiorganisatsioonide tegevust ning suunata see kehakultuuriliikumise peamise ülesande lahendamisele — kehakultuuri juurutamisele nõukogude inimeste igapäevasesse ellu. Tuleb igati kaasa aidata töötajate ja õppiva noorsoo hulgas kehakultuuri-, tervistavate ja turismialaste ürituste läbiviimisele ning massilise spordi arendamisele, pöörata erilist tähelepanu kehakultuuri- ja sporditöö parandamisele ettevõtetes, asutustes, õppeasutustes ja maal.

2. Kohustada ametiühingute vabariiklikke, kraide ja oblastite nõukogusid ja komiteesid, vabatahtlike spordiühingute üleliidulist nõukogu ja kesknõukogusid kindlustama majandusorganite ja komsomoliorganisatsioonide kaasabil niisugune olukord, et kehakultuur, sport ja turism muutuks igas ettevõttes ja asutuses üheks lahutamatuks osaks abinõude plaanis, milliste eesmärgiks on töötajate kommunistlik kasvatamine ja tervise tugevdamine, tööviljakuse tõstmine, haigestumise profülaktika parandamine ning tööliste ja teenistujate aktiivseks ja kultuurseks puhkuseks vajalike tingimuste loomine.

Võtta tarvitusele abinõud ettevõtete ja asutuste kehakultuurikollektiivide ja spordiklubide organisatsiooniliseks tugevdamiseks, tööliste, teenistujate ja nende perekonnaliikmete ulatuslikuks haaramiseks süstemaatilise sporditegevusega mitmesugustel spordialadel, kehakultuurigruppide moodustamiseks kesk- ja vanemaealistele isikutele ning tootmisvõimlemise juurutamiseks. Rohkem korraldada spordivõistlusi, spartakiaade ja turismimatku.

Moodustada nende ettevõtete ja asutuste töötajaile, kus puuduvad võimalused iseseisvate kehakultuuriorganisatsioonide loomiseks, ühendatud kehakultuurikollektiivid tootmisalasel või territoriaalsel printsiibil. Soovitada ametiühinguorganisatsioonidel koondada neil juhtudel vabriku-, tehase- ja kohalike komiteede eelarvetes selleks ettenähtud summad ühendatud kehakultuurikollektiivide tööks.

Abistada pidevalt kehakultuurikollektiive, aidata neid spordialase materiaalse baasi loomisel ja tugevdamisel; korraldada süstemaatiliselt kehakultuurikollektiividevahelisi linna, rajooni ja oblasti spordivõistlusi.

Toetada igati ja arendada kehakultuurikollektiivides liikumist ettevõtte, asutuse spordiklubi aunimetuse eest, mis antakse edusammude eest tervistavas kehakultuuri- ja massilises sporditöös ning kõrge kvalifikatsiooniga sportlaste ettevalmistamisel.

3. Ametiühingute nõukogudel, põllumajanduse ja varumise tööliste ja teenistujate ametiühingukomiteedel, maa vabatahtlike spordiühingute kesknõukogudel võtta koos tarbijate kooperatiivide liitude ja komsomoliorganisatsioonidega tarvitusele abinõud kehakultuuritöö tunduvaks laiendamiseks maal, korraldada kolhoosides, sovhoosides ja rajoonides regulaarselt spordivõistlusi. Kindlustada ettevalmistatud kehakultuuri- ja spordiorganisaatorite valimine ja nende töölesuunamine maal asuvatesse VSÜ rajooninõukogudesse, organiseerida kehakultuurikollektiivide esimeeste, ühiskondlike instruktorite ja treenerite väljaõpetamine seminaridel. Organiseerida linna spordiühingute, tööstusettevõtete ja kõrgemate õppeasutuste kehakultuurikollektiivide süstemaatiline šeflusabi maa kehakultuurikollektiividele.

Korraldada tarbijate kooperatiivide kaupluste kaudu spordiinventari ning vastava riietuse ja jalatsite pidev müük elanikkonnale ja kehakultuuriorganisatsioonidele. Saavutada 2—3 aasta jooksul komplekssе spordiväljaku või staadioni ehitamine kolhoosi- ja sovhoosikeskustes ning lihtsamate spordiväljakute rajamine brigaadides ja osakondades, toetada igati mitmesuguste spordiehitiste nagu spordisaalide, basseinide, suusabaaside jms. ehitamist maal, kasutades selleks kolhooside ja sovhooside, koondise «Põllumajandustehnika» ettevõtete ja teiste majandusorganisatsioonide abi ning ametiühinguorganisatsioonide rahalisi vahendeid, samuti tarbijate kooperatiivide organisatsioonide ja kolhooside poolt maa spordiühingute tööks eraldatavaid iga-aastasi sissemakse.

Vastavalt valitsuse otsusele tuleb külade ja kolhoosiasulate planeerimisel ja ehitamisel ette näha maa-ala spordiehitiste rajamiseks; ehitatavates maaklubides aga — spordisaalid ja -toad.

4. Kohustada ametiühingute nõukogusid ja komiteesid, vabatahtlike spordiühingute nõukogusid parandama laste ja noorukite hulgas tehtavat massilist kehakultuuri- ja sporditööd, organiseerima spordiehitiste ja kultuurhariduslike asutuste juurde laste ja noorukite spordisektsioone ja võistkondi, võtma tarvitusele abinõud olemasolevate lastespordikoolide tugevdamiseks ja uute organiseerimiseks, samuti pioneerilaagrites spordiväljakute ja ujumisbasseinide ehitamiseks, neis mitmesuguste spordi- ja turismiürituste korraldamiseks ning laste ujumaõpetamiseks.

Abistada koole lihtsamate spordiehitiste rajamisel ning õpilaste hulgas massiliste kehakultuuriürituste korraldamisel.

Teha ettepanek haridusala, kõrgemate koolide ja teaduslike asutuste töötajate ametiühingu kesk- ja vabariiklikele komiteedele aidata haridusministeeriumidel välja töötada ja ellu viia abinõud, mis tõstaksid kooliõpilaste teadmisi ja kogemusi kehakultuurist ja massilistest spordialadest, arvestades seda, et üldja kutsekoolides tuleb panna alus tugeva põlvkonna füüsilisele arengule. Aidata kaasa koolides kehakutuuri- ja sporditöö parandamisele, kehalise kasvatuse õppeplaanide täitmisele ning klassivälise kehakultuuri- ja sporditöö ulatuslikule arendamisele.

Spordiühingutel parandada massilist kehakultuuritööd laste ja noorukite hulgas elukoha järgi, abistada majavalitsusi spordiväljakute ja -linnade rajamisel. Lubada lastekollektiive külastada tasuta üksikuid spordivõistlusi, mida korraldatakse ametiühingute spordibaasides.

5. Kohustada Ametiühingute VSÜ Üleliidulist Nõukogu, üliõpilaste spordiühingu «Burevestnik» jt. spordiühingute kesknõukogusid, kel on spordiklubid kõrgemate õppeasutuste juures, Haridusala, Kõrgemate Koolide ja Teaduslike Asutuste Töötajate Ametiühingu Keskkomiteed ning teisi üliõpilasi ühendavate ametiühingute keskkomiteesid võtma koos ministeeriumide, kõrgemate õppeasutuste rektoraatide ja kehakultuurikateedritega tarvitusele abinõud üliõpilastele kehakultuuri ja spordiga regulaarseks tegelemiseks vajalike tingimuste loomiseks, haarata ulatuslikult üliõpilasi spordisektsioonide töösse, võistlustesse ja turismimatkadele, vaadeldes massilisi tervistavaid, kehakultuurialaseid ja spordiüritusi ning õppeülesandeid kui ühtset protsessi.

Ametiühingukomiteedel ja spordiühingutel võtta tarvitusele abinõud keskeriõppeasutuste õpilaste hulgas läbiviidava kehakultuuri-, spordi- ja tervistava töö korraldamise parandamiseks.

Tagada kõrgemate õppeasutuste ja tehnikumide kollektiivides kõrgemajärguliste sportlaste ettevalmistamine, eelkõige kergejõustikus, võimlemises, ujumises, vehklemises, spordimängudes ja suusatamises ning uisutamises.

Kaasa aidata spordiehitiste ehitamise laiendamisele õppeasutustes ja linnavälistes tervistavates spordilaagrites, ühiskondlikus korras ehitustegevusse kaasa haarata üliõpilasi ja kooliõpilasi, pidades silmas, et kohalikele riigiorganitele on tehtud ettepanek eraldada spordiehitiste iseseisvaks ehitamiseks vajalikud ehitusmaterjalid, mehhanismid ja transpordivahendid; kõrgematel õppeasutustel, tehnikumidel ja kutsekoolidel on lubatud kooperеerida ja kasutada selleks otstarbeks õppeasutuste käsutusse jäetavaid sissetulekuid, mis laekuvad lepingu korras täidetavatest töödest.

6. Tervishoiutöötajate Ametiühingu Keskkomiteel võtta osa abinõude väljatöötamisest NSV Liidu Tervishoiu Ministeeriumis, mille eesmärgiks on kehakultuuri ulatuslik rakendamine tervishoiuasutuste ravi-profülaktilises töös; arstliku kontrolli parandamine ettevõtetes, koolides, õppeasutustes kehakultuuri ja spordiga tegelejate ning koondmeeskondade liikmete tervise üle; arstlike kehakultuuridispanserite ning polikliinikute juures tegutsevate ravikehakultuurikabinettide võrgu laiendamine, kõrgemate meditsiiniõppeasutuste üliõpilaste ja arstide ettevalmistuse parandamine kehakultuurialaste vahendite rakendamisel ravi ja tervistava sihiga.

Ametiühingute Kuurortide Valitsemise Kesknõukogul kindlustada tervistavate kehakultuuriürituste laiendamist kuurortides, sanatooriumides, puhkekodudes ja pansionaatides. Võtta tarvitusele abinõud sanatooriumide ravikehakultuuri kabinettide ning sanatooriumidele-kuurortidele ja tervistavatele asutustele kuuluvate plaažide, basseinide, suusabaaside ja liuväljade majandamise parandamiseks, nende võrgu laiendamiseks ning nende kindlustamiseks vajaliku kaadri ja inventariga.

7. Kohustada vabatahtlike spordiühingute üleliidulist ja kesknõukogusid, spordiklubisid ja kehakultuurikollektiive võtma tarvitusele abinõud massilise spordi edasiseks arendamiseks, õppe-treeningtöö kvaliteedi parandamiseks ning hästi ettevalmistatud sportlaste kasvatamiseks; korraldama vabariiklikke ja üleliidulisi võistlusi ning õppe-treeningkokkutulekuid vastavalt nende võistluste ja kokkutulekute nõudeile. Saavutada ametiühingute vabatahtlike spordiühingute sportlaste ja meeskondade võistlustulemuste parandamist NSV Liidu esivõstlustel ja rahvusvahelistel võistlustel.

Tugevdada sportlaste ettevalmistamist rahvusvahelisteks võistlusteks, pöörates erilist tähelepanu võistlustulemuste parandamisele kergejõustikus, võimlemises, suusatamises ja uisutamises, selleks et tagada nõukogude sportlaste edukat esinemist olümpiamängudel.

8. Kohustada spordiühingute üleliidulist ja kesknõukogusid, ametiühingute nõukogusid ja komiteesid võtma tarvitusele abinõud VSÜ-de juhtiva kaadri ning kehakultuurikollektiivide, laste spordikoolide ja spordiehitiste instruktorite ja treenerite valiku, paigutamise ja kasvatamise parandamiseks: taotlema, et treenerid tõstaksid pidevalt oma kvalifikatsiooni, omandaksid sporditreeningualaseid teadmisi; tõstma spordiorganisatsioonide töötajate vastutust nende ette seatud ülesannete täitmise eest.

Teha Ametiühingute VSÜ Üleliidulisele Nõukogule ülesandeks kolme kuu jooksul välja töötada ettepanekud oblastitevaheliste ja vabariiklike alaliste kursuste organiseerimise kohta kehakultuurikaadri kvalifikatsiooni tõstmiseks.

Organiseerida ühiskondliku kehakultuurikaadri ja -aktiivi massilist ettevalmistamist kursustel ja seminaridel, nende suunamist praktilisele tööle, rakendada kehakultuuri ja spordiala spetsialiste rohkem tööle VSÜ-de nõukogudes ja spordiehitistel, suunata ühiskondlikke instruktoreid kehakultuuriõppeasutuste juures töötavatesse kaheaastastesse treenerite õhtukoolidesse.

Treenerite-õppejõudude kinnistamiseks spordiorganisatsioonide juurde, nende vastutuse tõstmiseks sportlaste kasvatamise eest ning õppe-treeningulise töö parandamiseks pidada otstarbekaks viia mittekoosseisulise töötasufondi osalise vähendamise arvel spordiehitiste koosseisu treenerid-kasvatajad, kes töötavad tunnitöö alusel ühes või mitmes kehakultuuriasutuses treener-õppejõuna vähemalt 100 akadeemilist tundi kuus.

9. Ametiühinguorganisatsioonidel ja spordiühingute nõukogudel võtta koos ettevõtete, asutuste ja õppeasutuste majandusorganite ning komsomoliorganisatsioonidega tarvitusele abinõud spordiehitiste võrgu laiendamiseks, et tagada kehakultuurikollektiividele võimalused tervistava kehakultuuri ja spordiga tegelemiseks.

Spordibaaside loomisel tuleb juhinduda NLKP Keskkomitee ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu otsusest selle kohta, et mikrorajoonides ja elamumassiivides peab spordiehituste ekspluatatsiooniandmine toimuma üheaegselt elamute ekspluatatsiooniandmisega; ministeeriumidele, TSN täitevkomiteedele, õppeasutustele, kolhoosidele, ametiühingu-, spordi- ja ALMAVÜ organisatsioonidele on antud õigus heakorrastada ja sisustada olemasolevaid ning ehitada uusi spordiehitisi maksumusega kuni 150 000 rubla mittetsentraliseeritud finantseerimise allikate arvel, mis on ette nähtud ühiskondlik-kultuuriliste asutuste ehitamiseks, sealhulgas ka mitme asutuse ja organisatsiooni summade koopereerimise teel.

Kohustada ametiühingute nõukogusid, ametiühingute keskkomiteesid, VSÜ-de üleliidulist ja kesknõukogusid organiseerima pideva kontrolli spordiehituste üle ning taotlema nende tähtajalist ekspluatatsiooniandmist.

Kohustada Ametiühingute VSÜ Üleliidulist Nõukogu ning ÜAÜKN-keha-

kultuuri- ja spordiosakonda osa võtma NSV Liidu Riiklikule Ehituskomiteele esitatavate ettepanekute väljatöötamisest, mis käsitlevad spordiehitiste loetelu, millised, arvestades elanike arvu, tuleb kohustuslikult ehitada kompleksse elamuehituse ning linnade rekonstrueerimise piirkonda ning tööstusettevõtetes-uusehitustel, samuti koolide, kutsekoolide, tehnikumide, kõrgemate õppeasutuste, spordisaaliga maaklubide, mikrorajoonide, rajoonikeskuste ja linnade spordiehitiste tüüpprojektide väljatöötamisest, arvestades ehitusmaterjalide kasutamist, mis muudavad ehitise odavamaks ja kvaliteetsemaks.

Ametiühingute nõukogudel ja komiteedel, vabatahtlike spordiühingute nõukogudel võtta tarvitusele abinõud olemasolevate spordiehitiste ja baaside heakorrastamiseks ja täielikumaks kasutamiseks. Arutada ja koos asjahuviliste kohalike organisatsioonidega lahendada iga spordiehitise remondi, sisustamise ja igapäevase kasutamise küsimused.

Ametiühingute ja VSÜ-de spordiehitised tuleb päevasel ajal, kui nad on vabad, anda tasuta kasutamiseks koolidele, kutsehariduskoolidele ja tehnikumidele kehalise kasvatuse tundide ning õpilaste hulgas massilise sporditöö läbiviimiseks.

Anda kõrgemate õppeasutuste käsutusse üliõpilaste hulgas kehakultuuritöö läbiviimiseks vastavalt õppeplaanidele ja -programmidele spordiehitised soodustatud tingimustel, 50 protsendi üüri maksmisega.

10. Kohustada turismi kesk-, vabariiklikke, krai- ja oblastinõukogusid koos ametiühingu- ja kehakultuuriorganisatsioonidega välja töötama ja ellu viima abinõud massilise turismi arendamiseks, kehakultuurikollektiivides turismisektsioonide ning linnades ja rajoonides turismiklubide moodustamiseks, samuti turismibaaside, linnaväliste tervistavate laagrite, kalameeste ja jahimeeste kodude, turismivarustuse ja -inventari laenutuspunktide võrgu laiendamiseks; kasutama pioneerilaagreid sügisel ja talvel turismi-, tervistavate ja spordiürituste korraldamiseks, aitama kaasa turismi-, tervistavate ja spordilaagrite arendamisele ning parandma nende töö organiseerimist.

Kohustada ametiühingute nõukogusid ning Turismi Kesknõukogu tugevdama kontrolli turismibaaside, hotellide, pansionaatide, kämpingute ning mägirajoonides köisraudteede ehitamise üle.

11. Teha Ametiühingute VSÜ Üleliidulisele Nõukogule. ÜAÜKN Asjadevalitsuse Materiaalsete Fondide Valitsusele ülesandeks võtta koos tekstiili- ja kergetööstuse, metsa-, paberi- ja puidutöötlemise tööstuse, nafta- ja keemiatööstuse, kommunaalelukondlike ettevõtete tööliste ja teiste asjahuviliste ametiühingute keskkomiteedega osa ministeeriumides ja keskasutustes ettepanekute väljatöötamisest, mis tagaksid spordi- ja turismiinventari ning spordiriietuse ja -jalanõude tootmise laiendamise ning nende kvaliteedi parandamise; neid tooteid valmistavate ettevõtete spetsialiseerimise ning tootmiskoondiste ja firmade loomise, samuti spordi- ja turismivarustuse tootmiseks vajaliku puidu, naha, kangaste, sünteetiliste materjalide jt. toorainete tootmise laiendamise.

Riikliku Kaubanduse ja Tarbijate Kooperatiivide Töötajate Ametiühingu Keskkomiteel, Ametiühingute VSÜ Üleliidulisel Nõukogul ning Turismi Kesknõukogul võtta osa ettepanekute väljatöötamisest, mille eesmärgiks on spordi- ja turismivarustuse hulgi- ja jaemüügi parandamine ning spetsialiseeritud kaupluste võrgu laiendamine 1967.—1970. a.

12. Kohustada ametiühingukomiteesid ja nõukogusid, kehakultuuriorganisatsioone, ajalehe «Trud», «Sovetski Sport» jt. ametiühingute ajalehtede ja ajakirjade toimetusi parandama kehakultuuri ja spordi propagandat töötajate ja õppiva noorsoo hulgas. Selgitada ulatuslikult kehakultuuri ja spordi sotsiaalset tähtsust, selle osa nõukogude inimeste kasvatamisel, tervise tugevdamisel ning loomingulise töövõime paremal säilitamisel; valgustada spordivõistluste käiku, meeskondade ja üksikute sportlaste võistlustulemusi; levitada parimate kehakultuuriaktivistide, treenerite, kehakultuurikollektiivide ja spordiühingute kogemusi.

ÜAÜKN-i presiidium avaldab veendumust, et ametiühinguorganisatsioonid ja spordiühingud vastavad Kommunistliku Partei ja Nõukogude valitsuse hoolitsusele kehakultuuri ja spordi arendamise eest organiseerimistöö parandamisega,

tagavad miljonite töötajate haaramise süstemaatilisse kehakultuuri-, spordi- ja turismialasesse tegevusse, tervistavate kehakultuuri- ning massiliste spordiürituste laiendamisse, ametiühingute sportlaste meisterlikkuse tõstmisse ning kehakultuuri- ja sporditööks vajaliku materiaalse baasi edasisse tugevdamisse.

(СП ВЦСПС, июль—сентябрь 1966, стр. 114—124.)

AMETIÜHINGUTE VABATAHTLIKE SPORDIÜHINGUTE JUHTIVATE ORGANITE VALIMISTE LÄBIVIIMISE JUHEND

(Kinnitatud ÜAÜKN-i sekretariaadi poolt 22. novembril 1963. a., protokoll nr. 29, p. 12. Osaliselt muudetud ÜAÜKN-i sekretariaadi poolt 6. juunil 1968. a., protokoll nr. 15, p. 5.)

1. Kooskõlas ametiühingute vabatahtlike spordiühingute põhimäärustega valitakse tehaste, asutuste ja õppeasutuste tsehhide, osakondade ja teaduskondade kehakultuuriorganisaatorid ja kehakultuuriorganisatsioonide nõukogud üheks aastaks.

Ettevõtete, asutuste ja õppeasutuste kehakultuurikollektiivide ja spordiklubide nõukogud, spordiühingute rajooni-, linna-, oblasti-, krai-, vabariiklikud ja kesknõukogud ning vastavad revisjonikomisjonid valitakse kaheks aastaks.

2. Tsehhide kehakultuuriorganisatsioonide nõukogude, kehakultuurikollektiivide ja spordiklubide nõukogude aruanded kuulatakse ära ja valitakse uued nõukogud vastavate kehakultuuriorganisatsioonide üldkoosolekul järgmises korras: algul annavad aru ja valitakse tsehhinõukogud, seejärel kehakultuurikollektiivide ja spordiklubide nõukogud.

Vahetustega töötavates ettevõtetes annavad kehakultuurikollektiivide ja spordiklubide nõukogud aru ja neid valitakse spordiühingu liikmete koosolekutel vahetuste kaupa.

Brigaadide ning ettevõtete ja asutuste tsehhide ja osakondade jaoskondade kehakultuuriorganisaatorid valitakse ametiühingurühma koosolekul üheaegselt ametiühingu rühmaorganisaatori aruande ja valimistega.

3. Suurtes ettevõtetes, asutustes ja õppeasutustes, kus ei ole võimalik läbi viia VSÜ liikmete üldkoosolekut, lubatakse kehakultuurikollektiivide, spordiklubide nõukogude aruandeid ära kuulata ja valimisi läbi viia ühingu liikmete konverentsil igal üksikul juhul spordiühingu kõrgemalseisva nõukogu loal. Konverentsi delegaadid valitakse kehakultuurikollektiivi, spordiklubi nõukogu poolt kinnitatud normide kohaselt.

Enne konverentsi kokkukutsumist esinevad kehakultuurikollektiivide ja spordiklubide nõukogud tööaruannetega tsehhide, vahetuste spordiühingu liikmete koosolekutel.

4. Spordiühingute rajooni-, linna-, oblasti-, krai-, raudtee-, basseini-, vabariiklikud, kesknõukogud ja revisjonikomisjonid valitakse ühingu vastaval konverentsil.

Konverentside delegaatide arvu määravad kindlaks vabatahtliku spordiühingu vastavad nõukogud.

5. Spordiühingu liikmetele teatatakse koosoleku, konverentsi toimumise aeg:

a) tsehhinõukogu valimised — vähemalt 5 päeva varem;

b) kehakultuurikollektiivi ja spordiklubi nõukogu valimised — vähemalt 10 päeva varem;

c) rajooni-, linnanõukogu valimised — vähemalt 15 päeva varem;

d) oblasti-, krai-, vabariikliku nõukogu valimised — vähemalt 20 päeva varem;

e) ühingu kesknõukogu valimised — vähemalt kuu aega varem.

6. Spordiühingu liikmete aruande- ja valimiskoosolek loetakse otsusevõimeliseks, kui sellest võtab osa vähemalt $^2/_3$ valimiste päeval ettevõttes, asutuses

töötavatest vabatahtliku spordiühingu liikmetest. VSÜ konverents loetakse otsusevõimeliseks, kui sellest võtab osa vähemalt $^2/_3$ delegaatidest.

7. Spordiühingute rajooni-, linna-, oblasti-, krai-, vabariikliku, kesknõukogude aruanded arutatakse eelnevalt läbi ja kinnitatakse vastavate nõukogude pleenumitel, kehakultuurikollektiivide ja spordiklubide nõukogude aruanded aga kollektiivide ja spordiklubide nõukogude istungitel, revisjonikomisjonide aruanded revisjonikomisjonide istungitel.

Aruande eelnev läbiarutamine ei võta nõukogude ja revisjonikomisjonide liikmetelt õigust kritiseerida koosolekutel, konverentsidel kehakultuuriorganisatsiooni juhtkonda ja organisatsiooni töös esinevaid puudusi.

8. Koosolekute ja konverentside juhtimiseks valitakse lahtisel hääletamisel kehakultuurikollektiivide ja spordiklubide aruande- ja valimiskoosolekutel, konverentsidel — presiidium; spordiühingute konverentsidel — presiidium, sekretariaat, mandaatkomisjon. Nende organite arvulise ja isikulise koosseisu määravad kindlaks koosolek või konverents.

Spordiühingu juhtivatesse organitesse kandidaatide esitamine ja läbiarutamine

9. Spordiühingute nõukogude ja revisjonikomisjonide valimistel peetakse kinni nende koosseisu süstemaatilise uuendamise ja juhtimise järjekestvuse põhimõttest.

10. Spordiühingute juhtivate organite valimised viiakse läbi pärast koosoleku, konverentsi poolt kehakultuurikollektiivi, spordiklubi nõukogu aruande, ühingu rajooni-, linna-, oblasti-, krai-, vabariikliku, kesknõukogu ja revisjonikomisjoni aruannete ärakuulamist ja läbiarutamist ning nende kohta otsuse vastuvõtmist.

Kehakultuurikollektiivides ja spordiklubides kuulatakse pärast nõukogu aruannet ära vabriku-, tehase-, kohaliku komitee revisjonikomisjoni teadaanne vahendite kasutamise kohta massiliseks kehakultuuri- ja õppe-sportlikuks tööks, samuti spordiinventari hoidmise ja VSÜ liikmemaksude tasumise kohta.

Enne valimiste läbiviimist määrab koosolek, konverents lahtise hääletamise teel eelnevalt kindlaks valitava organi liikmete ja liikmekandidaatide arvulise koosseisu.

11. Kandidaadid spordiühingute juhtivate organite uude koosseisu esitavad koosolekust osavõtjad, konverentsi delegaadid koosolekutel, konverentsi istungitel eraldi nõukogu liikmete, nõukogu liikmekandidaatide ja revisjonikomisjoni liikmete osas.

Spordiühingute nõukogude ja revisjonikomisjonide koosseisu valimiseks võib esitada samuti spordiühingu koosolekult puuduvate liikmete kandidatuure, kes ei ole teiste vabatahtlike spordiühingute liikmed.

Kui tuleb ettepanek kandidaatide esitamise lõpetamiseks, otsustab koosolek, konverents lahtisel hääletamisel, kas lõpetada või jätkata uute kandidaatide esitamist.

12. Koosoleku, konverentsi presiidiumi otsuse alusel võib kokku kutsuda delegatsioonide esindajate nõupidamisi, et eelnevalt kavandada kandidaadid spordiühingu juhtivate organite uude koosseisu.

Delegatsioonide esindajate nõupidamisel kavandatud kandidaadid esitatakse koosolekul, konverentsil selle nõupidamise nimel ja arutatakse koosolekul, konverentsil personaalselt läbi.

Juhtiva organi koosseisu kandidaatide eelnev ülesseadmine delegatsioonide esindajate nõupidamisel ei piira VSÜ liikmete õigust kandidaatide esitamiseks ja läbiarutamiseks otse koosolekul või konverentsil.

13. Koosolek, konverents arutab kõik kandidaadid personaalselt läbi selles järjekorras, nagu nad on nimekirja kantud. Igal koosolekust osavõtjal, konverentsi delegaadil on valimistel piiramatu õigus kandidaate taandada ja kritiseerida.

Kui tehakse ettepanek lõpetada ühe või teise kandidaadi arutamine, otsustab koosolek, konverents lahtisel hääletamisel küsimuse, kas lõpetada või jätkata arutamist.

14. Pärast kandidaadi arutamist, kelle vastu esitati taandus, tuleb igal üksikul juhtumil lahtisel hääletamisel otsustada, kas jätta või mitte antud kandidaat salajase hääletamise nimekirja.

Kandidaate, kelle vastu taandust ei esitatud, lahtisele hääletamisele ei panda ja jäetakse nimekirja valimiste läbiviimiseks kinnisel (salajasel) hääletamisel.

Kandidaatide hääletamisnimekirjade õigsuse eest vastutab koosoleku, konverentsi presiidium.

Hääletamise kord

15. Kinnisel (salajasel) hääletamisel valitakse:

a) spordiühingute oblasti-, krai-, vabariikliku, kesknõukogude liikmed ja liikmekandidaadid ning nende nõukogude revisjonikomisjonide liikmed;

b) spordiühingute krai-, ja vabariiklike konverentside delegaadid, kes valitakse oblastilise jaotusega kraide ja vabariikide oblastikonverentsidel;

c) spordiühingute üleliiduliste konverentside delegaadid.

16. Kinnise (salajase) hääletamise läbiviimiseks ja selle tulemuste loendamiseks valib konverents lahtisel hääletamisel häältelugemiskomisjoni.

Häältelugemiskomisjoni liikmete arvu määrab kindlaks konverents. Häältelugemiskomisjoni liikmed valivad esimehe ja sekretäri.

17. Spordiühingu nõukogu ja revisjonikomisjoni valimise kinnisest (salajasest) hääletamisest võtavad osa ainult konverentsi delegaadid.

Hääletamine toimub järgmise korra kohaselt:

a) häältelugemiskomisjon valmistab kinnise (salajase) hääletamise eel ette salajase hääletamise nimekirjad ja pitseerib valimiskastid. Häältelugemiskomisjoni esimees selgitab konverentsi delegaatidele kinnise (salajase) hääletamise korda;

b) häältelugemiskomisjon annab igale delegaadile, kes esitab delegaadi mandaadi, juhtivate organite uude koosseisu kavandatud kandidaatide nimekirjade ühe eksmeplari ja teeb selle kohta märkuse konverentsi delegaatide nimekirja;

c) igal konverentsi delegaadil on kinnisel (salajasel) hääletamisel õigus nimekirjast üksikuid kandidaate maha tõmmata ja uusi juurde kirjutada sõltumata sellest, kui suures koosseisus konverents eelnevalt spordiühingu nõukogu, revisjonikomisjoni otsustas valida.

18. Pärast hääletamist avab häältelugemiskomisjon valimisteruumist lahkumata valimiskastid ja teeb kindlaks hääletamise tulemused.

Häältelugemiskomisjon on kohustatud lugema kõik poolt- ja vastuhääled iga kandidaadi kohta eraldi.

Ruumis, kus toimub hääletamise tulemuste kindlakstegemine, ei ole õigus viibida kellelgi peale häältelugemiskomisjoni liikmete.

Pärast hääletamise tulemuste kindlakstegemist koostab häältelugemiskomisjon protokolli, kuhu kannab sisse hääletamise tulemused iga kandidaadi kohta eraldi. Häältelugemiskomisjoni liikmed kirjutavad sellele protokollile alla.

19. Lahtisel hääletamisel valitakse:

a) tsehhi, osakonna, teaduskonna kehakultuurorganisatsiooni nõukogu liikmed — vastavate kehakultuuriorganisatsioonide koosolekul;

b) kehakultuurikollektiivi nõukogu ja spordiklubi nõukogu liikmed — kehakultuurikollektiivi ja spordiklubi koosolekul, konverentsil;

c) VSÜ rajooni-, linnanõukogu ja revisjonikomisjoni liikmed — ühingu vastaval konverentsil;

d) kehakultuurikollektiivi ja spordiklubi konverentsi delegaadid — tsehhi, vahetuse koosolekul;

e) ühingu rajooni-, linnakonverentsi delegaadid — kehakultuurikollektiivi ja spordiklubi koosolekul, konverentsil;

f) oblasti-, krai-, vabariikliku konverentsi delegaadid kehakultuurikollektiividest ja spordiklubidest, mis alluvad vahetult ühingu vastavale nõukogule — kehakultuurikollektiivide ja spordiklubide koosolekutel, konverentsidel;

g) ühingu kõrgemalseisva konverentsi delegaadid rajooni ja linna kehakultuuriorganisatsioonidest — VSÜ rajooni-, linnakonverentsil;

h) tsehhi kehakultuuriorganisatsiooni nõukogu ja kehakultuurikollektiivi nõukogu esimees ja esimehe asetäitja spordiklubi juhatuse esimees, esimehe asetäitja ja liikmed — VSÜ vastava nõukogu koosolekul;

i) revisjonikomisjoni esimees ja sekretär — revisjonikomisjoni istungil.

j) revisjonikomisjoni esimees ja sekretär — revisjonikomisjoni istungil.

20. Tsehhide kehakultuuriorganisatsioonide nõukogude kehakultuurikollektiivi ja spordiklubi nõukogu, spordiühingu rajooni- ja linnanõukogu ning revisjonikomisjoni, kehakultuurikollektiivi ja spordiklubi konverentsi, rajooni-, linna- ja oblastikonverentsi delegaatide valimise koosolekul, konverentsil pärast esitatud kandidaatide personaalset läbiarutamist toimub lahtine hääletamine iga nimekirja jäetud kandidaadi kohta eraldi. Koosoleku, konverentsi presiidium loendab eraldi iga kandidaadi poolt ja vastu antud häälte arvu.

21. Koosoleku, konverentsi presiidium, vabatahtliku spordiühingu oblasti-, krai-, vabariiklikul ja üleliidulisel konverentsil aga häältelugemiskomisjon, teatab koosolekule, konverentsile hääletamise tulemused iga kandidaadi kohta eraldi. Juhtiva organi koosseisu loetakse valituks kandidaadid, kelle poolt hääletas üle poole koosolekust osavõtjatest, konverentsi delegaatidest.

22. Teadaande valimiste tulemuste kohta kinnitab koosolek, konverents. Kui hääletamise tulemusena spordiühingu juhtiva organi koosseisu valitakse mõnevõrra rohkem või vähem liikmeid (kandidaate), kui eelnevalt oli kindlaks määratud, võib konverents lahtisel hääletamisel võtta vastu otsuse juhtiva organi kinnitamise kohta uues arvulises koosseisus — vastavalt hääletamise tulemustele. Sel juhul kui enamik koosolekust osavõtjaid, konverentsi delegaate hääletab ühingu juhtiva organi eelnevalt kindlaksmääratud arvulise koosseisu endiseksjätmise poolt, tuleb esitatud kandidaadid uuesti läbi arutada ja läbi viia teistkordne hääletamine.

Spordiühingu juhtiva organi valitud koosseis kantakse koosoleku, konverentsi protokolli.

23. Kõik kinnise (salajase) hääletamise materjalid (kandidaatide nimekirjad, kirjalikud avaldused, häältelugemise arvestused, bülletäänid jne.) tulevad pitseerida ja hoitakse vabatahtliku spordiühingu vastavas nõukogus kuni järgmiste valimisteni range aruandluse dokumentide õigustes.

Pärast spordiühingu uue juhtiva koosseisu valimist hävitatakse kõik eelmiste valimiste materjalid, ja koostatakse ühingu nõukogu ja revisjonikomisjoni esimeeste allkirjadega akt. Akte hoitakse range aruandluse dokumentide õiguses.

(СП ВЦСПС, октябрь—декабрь 1963, стр. 82—89.)

ABINÕUDEST TOOTMISVÕIMLEMISE LAIEMAKS JUURUTAMISEKS TÖÖLISTE JA TEENISTUJATE TÖÖREŽIIMI

(ÜAÜKN-i presiidiumi 19. juuli 1960. a. otsus.)

Juhindudes NLKP Keskkomitee ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu 9. jaanuari 1959. aasta otsusest «Kehakultuuri ja spordi juhtimisest riigis» ja ÜAÜKN-i presiidiumi otsustest, ametiühingu- ja majandusorganisatsioonid ametiühingute spordiühingute nõukogud on teinud ära suure töö tootmisvõimlemise juurutamiseks tööliste ja teenistujate töörežiimi. Praegu korraldatakse tootmisvõimlemist 15 000 ettevõttes ja sellest võtab osa üle 5 700 000 inimese.

Suur hulk töötajaid tegeleb võimlemisega, kasutades üleliidulise ja kohaliku raadioringhäälingu kaudu üleantavaid igapäevaseid võimlemissaateid.

Tööliste ja teenistujate töörežiimis läbiviidava võimlemise kogemused, samuti ka teaduslikud uurimused sel alal näitavad, et tootmisvõimlemine on aktiivse puhkuse ja töötajate tervise tugevdamise efektiivne vorm. Töölised, teenistujad ja ettevõtete juhatajad hindavad kõrgelt võimlemise soodsat mõju tervislikule olukorrale, tööalase aktiivsuse tõusule ja tootmistraumade arvu vähendamisele.

Nõukogude ja majandusorganid pööravad tootmisvõimlemise kui tähtsa riikliku ürituse korraldamisele suuremat tähelepanu.

Tootmisvõimlemist viivad läbi peamiselt ühiskondlikud instruktorid, kelle arv praegu ulatub 105 000 inimeseni.

Ühtlasi märgib ÜAÜKN-i presiidium, et majandus- ja ametiühinguorganisatsioonide töös tootmisvõimlemise juurutamisel on suuri puudusi. Üksikute majandusorganite ja ettevõtete juhatajad, samuti ametiühinguorganisatsioonid ja VSÜ nõukogud peavad seda tööd teisejärguliseks. Tihti ei täideta ametiühingute nõukogude ja rahvamajandusnõukogude otsuseid selles küsimuses, ei võeta võimlemise korraldamisel tarvitusele vajalikke abinõusid hädavajalike sanitaar-hügieeniliste tingimuste loomiseks. Volgogradi oblastis tehakse võimlemisharjutusi ainult 49 ettevõttes, Kaluuga oblastis 20 ja Altai krais 26 ettevõttes. Halvasti on tootmisvõimlemine korraldatud Kiievi tehastes «Bolševik» ja «Leninskaja Kuznitsa», Podolski Masinaehitustehases ja reas teistes ettevõtetes. Enamikul juhtudel ei viida võimlemist läbi õhtustes ja öistes vahetustes, kus see võiks olla efektiivseks tööalase aktiivsuse ülalhoidmise ja töötraumade vältimise abinõuks. Paljudes ettevõtetes pole kehtestatud arstlikku ega sanitaarkontrolli tootmisvõimlemise läbiviimise üle. Meditsiiniasutused uurivad halvasti tootmisvõimlemise mõju töötajate tervisele. Kehakultuuri uurimis- ja õppeinstituudid töötavad aeglaselt välja erinevate tootmisharude tootmisvõimlemise metoodikat.

Tootmisvõimlemise kui töötajate tervise tugevdamise olulise vahendi laiema juurutamise huvides ja sel alal esinevate puuduste kõrvaldamiseks ÜAÜKN-i presiidium o t s u s t a b:

1. Kohustada ametiühingute nõukogusid ja komiteesid ning vabatahtlike spordiühingute nõukogusid koos majandusorganitega rakendama abinõusid tootmisvõimlemise laialdaseks juurutamiseks kõigis ettevõtetes ja asutustes, kus seda võimaldavad tootmistingimused. See ülesanne peab olema põhiliselt lahendatud 1960.—1961. aastal.

Nõuda ettevõtete ja asutuste juhatajatelt, et nad looksid võimlemiseks vajalikud sanitaar-hügieenilised tingimused, radiofitseeriksid tootmisruumid ja rajaksid vabas õhus võimlemiseks vajalikud väljakud.

Soovitada ametiühinguorganisatsioonidel ettevõtetes kollektiivlepingute sõlmimisel näha ette tootmisvõimlemise läbiviimiseks vajalike tingimuste kindlustamine administratsiooni poolt.

2. Teha ettepanek ametiühingu- ja kehakultuuriorganisatsioonidel parandada tootmisvõimlemise ühiskondlike instruktorite massilist ettevalmistamist, korraldades selleks ettevõtetes ning asutustes lühiajalisi kursusi ja seminare ning organiseerida instruktor-metoodikute kvalifikatsiooni tõstmise alast tööd.

Kohustada Ametiühingute VSÜ Üleliidulist Nõukogu ja spordiühingute nõukogusid 1960.—1961. aastal ette valmistama 150 000 tootmisvõimlemise ühiskondlikku instruktorit.

3. Tootmisvõimlemise juurutamise metoodiliseks juhendamiseks, sellealaste eesrindlike kogemuste üldistamiseks ja levitamiseks, ühikondliku kaadri ettevalmistamise organiseerimiseks, instruktorite-metoodikute kvalifikatsiooni tõstmiseks ja teaduslike uurimuste praktilisse töösse rakendamiseks soovitada ametiühingute nõukogudel koos rahvamajanduse nõukogudega moodustada spordiühingute nõukogude juurde vabariiklikud, kraide ja oblastite tootmisvõimlemise metoodika kabinetid, mis peavad töötama ühiskondlikul alusel.

4. Kohustada ametiühinguorganisatsioone tõstma ettevõtetes tootmisvõimlemise ühiskondlike instruktor-metoodikute osatähtsust. Mitte lubada metoodikuid kasutada muudel töödel, samuti mitte võtta metoodikuile ettenähtud ametikohtadele muid töötajaid. Tootmisvõimlemise metoodikute töö on kindlaks määratud ÜAÜKN-i sekretariaadi poolt kinnitatud põhimäärusega. Tootmisvõimlemise korraldamise ja ühiskondliku aktiivi ettevalmistamise kõrval peavad instruktor-metoodikud korraldama üldise füüsilise ettevalmistuse sektsiooni õppetööd ja tervistavaid üritusi, tõmmates sinna kaasa eelkõige keskealisi ja vanemaid töölisi ning teenistujaid.

5. Paluda NSV Liidu Tervishoiu Ministeeriumi (sm. S. V. Kurašova) võtta selleks tarvitusele abinõud, et parandada kohalike tervishoiuorganite ja tervishoiuasutuste tööd tootmisvõimlemisega tegelejate arstliku kontrolli osas. Kindlustada ettevõtete tervishoiupunktide aktiivne osavõtt sanitaar-hügieeniliste tingimuste parandamisest, tootmisvõimlemise tähtsuse propageerimisest töötajate hulgas ja tootmisvõimlemise tervistava efekti tundmaõppimisest.

Tööhügieeni ja kutsehaiguste instituudid ning tervishoiu ministeeriumi muud teaduslikud uurimisasutused, ÜAÜKN-i töökaitse instituudid ning NSV Liidu Spordiühingute ja -organisatsioonide Liidu kehakultuuri teaduslikud uurimisinstituudid peavad suurendama tähelepanu nende küsimuste teaduslikule läbitöötamisele, mis on seotud tootmisvõimlemise laialdasema juurutamisega ja uurima tootmisvõimlemise mõju tööliste ja teenistujate tervise tugevdamisele ja töötraumade vähenemisele.

(СП ВЦСПС, январь—сентябрь 1960, стр. 358—362.)

TOOTMISVÕIMLEMISE INSTRUKTORI-METOODIKU PÕHIMÄÄRUS

(Kinnitatud ÜAÜKN-i sekretariaadi poolt 30. detsembril 1958. a.)

1. Instruktor-metoodik organiseerib tootmisvõimlemist (kehakultuuripaus, sissejuhatav võimlemine) ettevõttes või asutuses. Võimlemist viiakse läbi vastavalt tootmisprotsessi tingimustele ja iseärasustele antud ettevõttes.

Oma praktilise tööga tootmisvõimlemise organiseerimisel peab instruktor-metoodik aitama kaasa töötajate tervise tugevdamisele ja tööviljakuse tõstmisele.

2. Instruktor-metoodiku ametikohale võetakse spetsialiste, kellel on kehakultuurialane haridus, või isikuid, kes on praktiliselt töötanud kehakultuuri ja spordi alal. Instruktor-metoodik kuulub ettevõtte või asutuse töötajate koosseisu ja talle makstakse palka ettevõtte või asutuse nende summade arvel, mis on assigneeritud töökaitse üritusteks. Instruktori-metoodiku määrab kohale ja vabastab töölt ettevõtte või asutuse juhataja vabriku-, tehasekomitee nõusolekul.

3. Oma töös juhindub instruktor-metoodik ettevõtte või asutuse juhataja käskkirjadest ja korraldustest ning vabriku-, tehasekomitee otsustest. Ta võtab aktiivselt osa massilise tervishoidliku kehakultuuritöö organiseerimisest ja läbiviimisest töötajate hulgas.

4. Instruktor-metoodik teeb järgmist tööd:

a) võtab koos ohutustehnika osakonna ja sanitaararstiga osa ettepanekute väljatöötamisest ettevõtte või asutuse sanitaar-hügieenilise olukorra parandamiseks ja organiseerib võimlemiskohtade ettevalmistamist;

b) valmistab ametiühinguorganisatsioonide ja vabatahtlike spordiühingute nõukogude abil ette ühiskondlikke instruktoreid, organiseerib neile seminare, kontrollib nende tööd, osutab sissejuhatava võimlemise ja kehakultuuripausi läbiviimisel praktilist abi, teostab pedagoogilist vaatlust tootmisvõimlemise üle;

c) organiseerib tootmisvõimlemisest osavõtjaile grupi- ja individuaalkonsultatsioone ja annab soovitusi individuaalkomplekside sooritamiseks;

d) abistab meditsiinipersonali arstliku kontrolli teostamisel ja tootmisvõimlemise mõju kindlakstegemisel;

e) uurib koos ohutustehnika osakonna ja meditsiinitöötajatega tootmise iseärasusi, tööprotsessi iseloomu ja töötajate väsimist, uurib kutsehaiguste iseloomu ning koostab saadud andmeid arvestades vastavad harjutuste komplekside;

f) töötab koos metoodilise nõukoguga välja ettepanekud tootmisvõimlemisalase töö parandamiseks ning esitab need arutamiseks ettevõtte või asutuse juhtkonnale ja vabriku-, tehasekomiteele;

g) organiseerib tootmisvõimlemist ja tervistavaid kehakultuuriüritusi propageerivaid loenguid, vestlusi ja konsultatsioone, kasutades selleks raadiot, ajakirjandust, fotovitriine; tutvustab tootmisvõimlemise efektiivsust kinnitavaid uurimis- ja vaatlusandmeid;

h) võtab aktiivselt osa kõigi ametiühingu- ja komsomoliorganisatsioonide ning vabatahtliku spordiühingu nõukogu poolt organiseeritud tervistavatest kehakultuuriüritustest.

5. Ettevõtte või asutuse juhtkond loob instruktori-metoodiku tööks vajalikud tingimused ning kindlustab talle pääsemise ettevõtte tsehhi (asutuse osakonda) tootmisvõimlemise läbiviimiseks või kontrollimiseks.

(«Бюллетень ВЦСПС», 1959, № 3.)

AMETIÜHINGUTE FINANTSTÖÖST SEOSES ÜAÜKN-i VI PLEENUMI OTSUSTEGA

(Väljavõte ÜAÜKN-i presiidiumi 17. augusti 1957. a. otsusest.)

Seoses ÜAÜKN-i VI pleenumi otsustega «Ametiühingunõukogude osatähtsuse tõstmisest ametiühinguorganisatsioonide operatiivsel juhtimisel ja neile suuremate õiguste andmisest» ÜAÜKN-i presiidium o t s u s t a b:

1. Määrata, et ametiühinguorganisatsioonide kogu finantstegevuse (planeerimine, arvestus ja kontroll) juhtimine ametiühingute omavahendite ja riikliku sotsiaalkindlustuse vahendite alal oblastites, kraides ja vabariikides peab alates 1958. aasta jaanuarist toimuma ametiühingute nõukogude poolt.

2. Liigse hoolduse likvideerimiseks vabriku-, tehase- ja kohalike komiteede üle finantsalal määrata kindlaks, et vabriku-, tehase- ja kohalike komiteede eelarvelised tulud, samuti assigneeringud kultuurilisteks ja kasvatuslikeks üritusteks, õppe-sporditööks, massilisteks kehakultuuriüritusteks, ametiühinguliikmetele materiaalse abi osutamiseks, inventari, raamatukogudele raamatute ja teiste vahendite soetamiseks kinnitatakse antud kollektiivi iseärasusi arvestades ametiühingu algorganisatsioonide üldkoosolekute (konverentside) poolt.

Kõrgemalseisvad ametiühinguorganid (ÜAÜKN, ametiühingute nõukogud, oblasti- ja rajoonikomiteed) määravad kindlaks nende poolt ühendatavatele ametiühinguorganisatsioonidele ainult ametiühingu liikmemaksude laekumise ja eraldamise plaani, kinost laekumiste plaani, administratiiv-majanduslikud ning organisatsioonilised kulud, samuti ametiühinguorganite ja neile alluvate asutuste palgalise aparaadi arvulise koosseisu.

3. Silmas pidades ametiühinguorganisatsioonide finantsalase olukorra tugevdamist, määrata kindlaks, et põhiline osa laekuvatest ametiühingu liikmemaksudest peab jääma ametiühingute vabriku-, tehase-, kaevandus-, ehitus- ja kohalike komiteede käsutusse ja need tuleb esmajärjekorras suunata massilise kultuuri- ja sporditöö arendamiseks, samuti tööliste ja teenistujate elutarbeliste vajaduste rahuldamiseks.

Kohustada ametiühingute nõukogusid ette nägema ametiühingute vabariiklike, krai-, oblastikomiteede eelarvete kinnitamisel minimaalseid kulusid nende ülalpidamiseks ja mitte lubama võtta vabriku-, tehase- ja kohalikelt komiteedelt summasid, mis laekuvad kehtestatud liikmemaksude plaanide ületamisest.

4. Arvesse võttes ametiühingute nõukogude finantstegevuse mahu tundvat suurenemist seoses oblastite, kraide ja vabariikide ametiühinguorganite finantstegevuse juhtimise üleandmisega neile, kohustada ametiühingute nõukogude revisjonikomisjone kindlustama kontrolli riikliku sotsiaalkindlustuse ja ametiühingu summade õige kasutamise ja arvestuse üle.

(«Бюллетень ВЦСПС», 1957, № 6.)

AMETIÜHINGUTE SUMMADE ARVEL SOETATUD TURISMITUUSIKUTE VÄLJAANDMISE KORRAST AMETIÜHINGULIIKMEILE

(Väljavõte ÜAÜKN-i sekretariaadi 5. juuni 1954. a. otsusest.)

Määrata, et ametiühingu summade arvel soetatavad turismituusikud antakse ametiühinguliikmeile tasuta kümne protsendi piires tuusikute üldarvust, ülejäänud üheksakümmend protsenti aga antakse nende hinnast kolmekümne protsendi tasumisega.

Raha tuusikute hinna osaliseks tasumiseks maksavad ametiühinguliikmed ametiühinguorganisatsiooni kassasse.

AMETIÜHINGUORGANISATSIOONIDELE JA KLUBILISTE ASUTUSTE JUHATAJATELE ÕIGUSE ANDMISE KOHTA KULUTADA RINGIJUHTIDE TÖÖ TASUSTAMISEKS VAHENDEID, MIS SAADAKSE RINGIDES ÕPPIVATE ISIKUTE SISSEMAKSETEST JA KUNSTILISE ISETEGEVUSE MAKSULISTELT KONTSERTIDELT NING ETENDUSTELT

(ÜAÜKN-i sekretariaadi 8. augusti 1957. a. otsus. Muudatused tehtud ÜAÜKN-i sekretariaadi 23. detsembri 1967. a. otsusega.)

Lubada vabriku-, tehase- ja kohalikel komiteedel, samuti klubidel, kultuurimajadel ja -paleede juhatustel ning teistel kultuuriasutustel kulutada ringides õppivate isikute sissemaksete arvel, samuti kunstilise isetegevuse tasuliste kontsertide ja etenduste arvel laekuvaid vahendeid nende ringijuhtide ja teiste ringide tööle kaasatõmmatud vajalike töötajate töötasuks.

Ametite nimetused	Ametipalgad kuus (rublades)
Kõrgema haridusega ringijuhendaja	70—80
Kesk-eriharidusega ringijuhendaja	65—75
Erihariduseta ringijuhendaja	62.50—70
Saatja-kontsertmeister	
(pianist, akordionist, bajanist)	
kõrgema muusikalise haridusega	70
muusikalise keskharidusega	65
muusikalise hariduseta	62.50

Märkus: Ringijuhendajate ametipalgad määratakse 3 tunni töö eest päevas (76,8 tundi kuus), saatjate-kontsertmeistrite ametipalgad aga 4 tunni töö eest päevas (102,4 tundi kuus).

VÄLJAVÕTE AMETIÜHINGUORGANITELE JA NENDE ALLASUTUSTELE, ORGANISATSIOONIDELE NING MAJANDITELE KUULUVATE PÕHIVAHENDITE MAHAKANDMISE, ÜMBERJAOTAMISE JA REALISEERIMISE PÕHIMÄÄRUSEST

(Kinnitatud ÜAÜKN-i presiidiumi 21. juuli 1967. a. otsusega.)

1. Kulumise tõttu kasutamiskõlbmatuks muutunud põhivahendite mahakandmine

Kulumise tõttu kasutamiskõlbmatuks muutunud põhivahendeid kannavad bilansist maha:

a) ametiühinguorganisatsioonides ning nende kultuuri- ja spordiasutustes ametiühingute vabriku-, tehase- ja kohalikud komiteed ning nende bilansil olevad klubid, kultuurimajad (-paleed) ja spordiasutused — esemeid väärtusega kuni 50 rubla — vabriku-, tehase- või kohaliku komitee otsuse alusel, väärtusega üle 50 rubla — kõrgemalseisva ametiühinguorgani otsuse alusel;

iseseisval bilansil olevad klubid, kultuurimajad (-paleed) ja spordiasutused — esemeid väärtusega kuni 50 rubla — juhatuse otsusega (direktori korraldusel), väärtusega üle 50 rubla — kõrgemalseisva ametiühinguorgani otsusega;

ametiühingute rajooni-, linna-, oblasti-, krai- ja vabariiklikud komiteed — esemeid väärtusega kuni 100 rubla — vastava ametiühingukomitee otsusega, väärtusega üle 100 rubla — kõrgemalseisva ametiühinguorganisatsiooni otsusega;

ametiühingute oblasti-, krai- ja vabariiklikud komiteed — esemeid väärtusega kuni 200 rubla — vastava ametiühingukomitee presiidiumi otsusega, väärtusega üle 200 rubla — ametiühingute nõukogu otsusega;

ametiühingute nõukogudele ja ametiühingute kesk-, vabariiklikele, krai-, oblasti- ning linnakomiteedele vahetult alluvad ametiühingumajad, -kursused ja teised asutused — esemeid väärtusega kuni 50 rubla — asutuse juhataja korraldusel, väärtusega üle 50 rubla — kõrgemalseisva ametiühinguorganisatsiooni otsusega;

b) ametiühingute vabatahtlike spordiühingute nõukogudes ja neile alluvais spordiasutustes, -organisatsioonides ning ettevõtetes

rajooni, linna, oblasti ja krai vabatahtlike spordiühingute kesknõukogud ning nende bilansil olevad spordiasutused — esemeid väärtusega kuni 100 rubla — vabatahtliku spordiühingu vastava nõukogu presiidiumi otsusega, väärtusega üle 100 rubla — kõrgemalseisva ametiühinguorgani otsusega;

vabatahtlike spordiühingute iseseisval bilansil olevad spordiasutused — esemeid väärtusega kuni 50 rubla — direktori korraldusel, väärtusega üle 50 rubla — kõrgemalseisva vabatahtliku spordiühingu nõukogu presiidiumi otsusega;

Ametiühingute Vabatahtlike Spordiühingute Üleliiduline Nõukogu — olenemata põhivahendi väärtusest — Ametiühingute Vabatahtlike Spordiühingute Üleliidulise Nõukogu Presiidiumi otsusega;

Ametiühingute Vabatahtlike Spordiühingute Nõukogule alluvad ettevõtted ja organisatsioonid — esemeid väärtusega kuni 100 rubla — ettevõtte või organisatsiooni direktori korraldusel, väärtusega üle 100 rubla — Ametiühingute Vabatahtlike Spordiühingute Üleliidulise Nõukogu Presiidiumi otsusega.

(СП ВЦСПС, июль—сентябрь 1967, стр. 90—97.)

AMETIÜHINGUORGANISATSIOONIDE MATERIAAL-TEHNILISE VARUSTAMISE KORRAST

(ÜAÜKN-i presiidiumi 29. aprilli 1960. a. otsus.)

1. Kinnitada ametiühinguorganisatsioonide materiaal-tehnilise varustamise põhimäärus.

VÄLJAVÕTE AMETIÜHINGUORGANISATSIOONIDE MATERIAAL-TEHNILISE VARUSTAMISE KORRA PÕHIMÄÄRUSEST

III. Ametiühingu vabariiklike, krai-, oblastinõukogude ja -komiteede, vabatahtlike spordiühingute nõukogude, teaduslik-tehniliste ühingute nõukogude, leiutajate ja ratsionaliseerijate ühingu nõukogude, töökaitseinstituutide ja ametiühingukoolide materiaal-tehnilise varustamise kord

11. Vastavalt NSV Liidu Riikliku Plaanikomitee direktiivjuhenditele ametiühinguorganisatsioonide varustamisest materiaalsete väärtustega:

ametiühingu vabariiklikud nõukogud ja komiteed, vabatahtlike spordiühingute vabariiklikud nõukogud, leiutajate ja ratsionaliseerijate ühingu vabariiklikud nõukogud esitavad liiduvabariikide plaanikomisjonidele arvestused (tellimused) oma vajaduste rahuldamiseks ja vabariikliku tähtsusega ürituste (spartakiaadid, festivalid), millest ametiühingud osa võtavad, kindlustamiseks vajaminevate materiaalsete ressursside kohta;

ametiühingu krai- ja oblastinõukogusid ning komiteesid, vabatahtlike spordiühingute nõukogusid, teaduslik-tehniliste ühingute nõukogusid, leiutajate ja ratsionaliseerijate ühingu nõukogusid, töökaitseinstituute ja ametiühingukoole varustatakse materiaalsete ressurssidega oblastite (kraide) täitevkomiteede kaudu;

ametiühingu krai- ja oblastinõukogud ning -komiteed arvestavad oma tellimustes kõigi nende alluvuses olevate tööpaleede, ühingute majade, spordiehitiste, ametiühingutevaheliste pioneerilaagrite, tehnikamajade, õpetajate majade ja muude vahetult neile alluvate kultuurhariduslike ja tervistusasutuste vajadusi.

12. Ametiühingu krai- ja oblastinõukogud kontrollivad ametiühingukomiteede, vabatahtlike spordiühingute nõukogude, teaduslik-tehniliste ühingute nõukogude, leiutajate ja ratsionaliseerijate ühingu nõukogude, töökaitseinstituutide ja ametiühingukoolide avalduste õigeaegset esitamist oblastite (kraide) täitevkomiteele.

IV. Ametiühingu vabriku-, tehase- ja kohalike komiteede ning neile alluvate klubide, kultuurimajade ja -paleede, punanurkade, raamatukogude, tervistavate pioneerilaagrite, spordiehitiste ja profülaktooriumide materiaal-tehnilise varustamise kord

13. Kooskõlas NSV Liidu Ülemnõukogu Presiidiumi poolt 1958. aasta 15. juulil kinnitatud «Ametiühingute vabriku-, tehase- ja kohaliku komitee õiguste põhimäärusega» on tööliste ja teenistujate hulgas kultuurharidusliku, tervistus-, kehakultuuri- ja sporditöö tegemiseks määratud hoonete, ruumide ja ehitiste, samuti ka pioneerilaagrite majandamine, remont, kütmine, valgustus, koristamine, valve ning sisustamine pandud ettevõttele, asutusele või organisatsioonile.

Majandusorganid ning samuti teised organisatsioonid ja keskasutused peavad ette nägema oma materiaalse ja tehnilise varustamise plaanides ametiühingute vabriku-, tehase- ja kohalike komiteede ning neile alluvate klubide,

kultuuripaleede, spordiehitiste, profülaktooriumide, pioneeri- ja tervistuslaagrite varustamist vajalike materiaalsete vahenditega, sealhulgas mööbli, kultuuri- ja spordiinventariga, tööstuskaupade ja seadmetega.

14. Vastavalt käesoleva põhimääruse 13. punktile on ametiühingute vabriku-, tehase- ja kohalikud komiteed kohustatud kindlaksmääratud tähtaegadeks esitama ettevõtte, asutuse või organisatsiooni juhtkonnale vajalikud arvestused (avaldused) tarvilikele materiaalsetele vahenditele kooskõlas kapitaalmahutuste ja assigneeringutega.

15. Rahvamajanduse nõukogud, ministeeriumid ja keskasutused arvestavad tehnilise varustuse koondplaanides ametiühinguorganisatsioonide vajadusi materiaalsete vahendite järele kooskõlas neile alluvate ettevõtete, majandite ja asutuste poolt esitatud arveldustega.

16. Rahvamajandusnõukogud, ministeeriumid ja ametkonnad kooskõlastavad klubidele, kultuurimajadele, ja -paleedele, punanurkadele, raamatukogudele, spordiehitistele, pioneeri- ja tervistuslaagritele eraldatavate kultuuri- ja elutarbeliste ning majapidamiskaupade jaotusplaanid vastavate ametiühingute nõukogudega.

(СП ВЦСПС, январь—сентябрь 1960, стр. 427—431.)

AMETIÜHINGUTE VABRIKU-, TEHASE- JA KOHALIKE KOMITEEDE LAEKURITE PÕHIMÄÄRUS

(Kinnitatud ÜAÜKN-i presiidiumi 4. juuli 1958. a. otsusega.)

1. Finantsalase tegevuse ning ametiühinguliikmete arvestuse organiseerimiseks valivad ametiühingu vabriku-, tehase- ja kohalikud komiteed ning õppeasutuste ametiühingukomiteed komitee liikmete hulgast laekuri, kes töötab komitee juhtimisel.

2. Vabriku-, tehase- ja kohaliku komitee laekuri kohustustesse kuulub:

valmistada ette koos vabriku-, tehase- või kohaliku komitee komisjonide, kehakultuurikollektiivi nõukogu, seinalehe või käitise ajalehe toimetuse kolleegiumiga vabriku-, tehase- või kohaliku komitee eelseisva aasta eelarve porjekt. Esitada eelarve projekt vabriku-, tehase- või kohalikule komiteele läbivaatamiseks ning järgnevaks kinnitamiseks ametiühinguliikmete üldkoosolekul (konverentsil);

organiseerida ametiühingu liikmemaksude õigeaegset ja täielikku kogumist vastavalt kehtivale ÜAÜKN-i instruktsioonile;

viia liikmemaksude laekumise plaan iga tsehhikomiteeni (ametiühingubürooni) ning kontrollida selle täitmist;

instrueerida regulaarselt ametiühingu rühmaorganisaatoreid ja tsehhikomiteede laekureid finantsküsimustes, viia neile läbi nõupidamisi töökogemuste vahetamiseks;

kindlustada ametiühingu liikmemarkide vajalikke varusid, nende säilitamist, anda avansina tsehhikomiteede laekuritele ja rühmaorganisaatoritele, kes pole ühendatud tsehhikomiteede poolt, ametiühingu liikmemarke ning arvestuskaarte, kindlustada neilt laekunud ametiühingu liikmemaksude, arvestuskaartide ning kasutamata ametiühingu liikmemarkide saamist;

kanda tsehhikomiteede poolt ühendamata ametiühinguliikmete arvestuskaartidele liikmemaksu suuruse õigeks kindlaksmääramiseks ettevõtte (asutuse) raamatupidamise andmetel igale ametiühinguliikmele arvutatud palga (stipendiumi) summa;

tegema igakuuliselt ametiühingu liikmemaksude laekumise plaani täitmise kokkuvõtteid iga tsehhikomitee, samuti kogu vabriku-, tehase- või kohaliku komitee kohta nende läbiarutamiseks komitee koosolekul.

3. Vabriku-, tehase- ja kohaliku komitee laekuri kohustuseks on:

teostada ametiühinguliikmete arvestust, säilitada nende arvestuskaarte ja

võrrelda iga kuu koos ametiühingukomitee esimehega arvestuskaarte ametiühinguliikmete tegeliku arvuga.

Märkus. Suuremates ettevõtetes ja asutustes võib neid kohustusi panna vabriku-, tehase- või kohaliku komitee otsusega tsehhikomiteedele;

vastu võtta, välja anda ja säilitada rahalisi vahendeid, VSÜ liikmemarke, tuusikuid ja teisi vabriku-, tehase- või kohaliku komitee väärtusi.

Märkus. Varandust, inventari ja materjale võtavad vastu, säilitavad ja annavad välja vabriku-, tehase- või kohalike komiteede poolt määratud materiaalselt vastutavad isikud, vastutust ametiühingu liikmepiletite blankettide säilitamise eest kannavad ametiühingukomitee esimehed;

anda regulaarselt informatsiooni vabriku-, tehase- või kohaliku komitee koosolekul eelarve täitmisest ja komitee finantsseisukorrast.

4. Vabriku-, tehase- ja kohaliku komitee laekur on kohustatud:

organiseerima ametiühingu rahaliste vahendite ja materiaalsete väärtuste arvestust, kindlustama aruannete õigeaegset esitamist kõrgemalseisvatele ametiühinguorganitele;

kontrollima finants-, eelarve- ja koosseisudistsipliini täitmist, vabriku-, tehase- või kohaliku komitee vahendite kokkuhoidlikku kulutamist ja materiaalsete väärtuste säilitamist ja õiget kasutamist;

alla kirjutama koos komitee esimehega kõikidele dokumentidele rahaliste ja materiaalsete väärtuste vastuvõtmise, väljaandmise kohta, samuti viseerima vabriku-, tehase- või kohaliku komitee poolt sõlmitavad lepingud ja kokkulepped. Laekuri allkirjata (viisata) ei loeta neid dokumente kehtivaks ning neid ei tohi võtta täitmisele.

5. Vabriku-, tehase- ja kohaliku komitee laekuril on õigus:

anda korraldusi ja juhendeid rahalisi ja materiaalseid väärtusi puudutavate operatsioonide õigeks ja õigeaegseks vormistamiseks ning samuti arvestuse ja aruandluse küsimustes, millised on kohustuslikud kõigile vabriku-, tehase- või kohalikule komiteele või temale alluvatele asutustele kuuluvate rahaliste ja materiaalsete väärtuste säilitamise, vastuvõtmise ja väljaandmisega seotud isikutele;

juhul, kui laekur saab krediidikäsutajalt (vabriku-, tehase- või kohaliku komitee esimehelt) korraldusi, mis on vastuolus kehtiva seadusandlusega ja kõrgemalseisvate ametiühinguorganite määrustega või mis rikuvad finants-, eelarve- ja koosseisudistsipliini, peab ta hoiatama krediidikäsutajat antud korralduse ebaseaduslikkuses. Kui krediidikäsutaja (esimees) nõuab ikkagi oma korralduse täitmist, nõuda vabriku-, tehase- või kohaliku komitee koosoleku kokkukutsumist lahkhelide läbiarutamiseks, vaieldavas küsimuses vabriku-, tehase- või kohaliku komiteega mittenõustumise korral — teatada sellest kõrgemalseisvale ametiühinguorganile, mitte viivitades vabriku-, tehase- või kohaliku komitee otsuse täitmisega.

6. Kui vabriku-, tehase- või kohalikul komiteel on koosseisuline raamatupidaja, määratakse tema kohustused kindlaks vastavalt ÜAÜKN-i sekretariaadi 20. jaanuari 1948. a. määrusele «Ametiühinguorganisatsioonide ja nendele alluvate asutuste ja ettevõtete pea-(vanem-)raamatupidajatest».

(«Бюллетень ВЦСПС», 1958, № 14.)

AMETIÜHINGUTE EELARVE

AMETIÜHINGUORGANITE JA NEILE ALLUVATE ASUTUSTE EELARVETE LÄBIVAATAMISE JA KINNITAMISE KORD

(Kinnitatud ÜAÜKN-i presiidiumi 14. augusti 1958. a. otsusega.)

Vastavalt ÜAÜKN-i presiidiumi 17. augusti 1957. aasta otsusele «Ametiühingute finantstööst seoses ÜAÜKN-i VI pleenumi otsustega» kehtestatakse ametiühinguorganite ja neile alluvate asutuste eelarvete läbivaatamiseks ja kinnitamiseks järgmine kord:

1. Ametiühingute nõukogude poolt esitatud arvestuste alusel määrab ÜAÜKN ametiühingute vabariiklikele, Vene NFSV-s aga krai- ja oblastinõukogudele ametiühingu liikmemaksude laekumise plaani ja eraldamiste määra, kinoetendustelt laekumise plaani, administratiiv-majanduslikud ja organisatsioonilised kulud ning palgalise aparaadi suuruse, kinnitab ametiühingute nõukogude ja keskkomiteede eelarved.

2. Ametiühingute oblastilise jaotusega vabariiklikud ja krainõukogud, lähtudes neist näitajaist, määravad koondeelarve näitajad iga oblasti kohta ja kinnitavad ametiühingute oblastinõukogude, samuti ametiühingute vabariiklike ja kraikomiteede eelarved.

Ametiühingute vabariiklikud ja krainõukogud, kus oblastilist jaotust ei ole, määravad koondeelarve näitajad ametiühingute vabariiklikele ja kraikomiteedele ning kinnitavad nende ülalpidamise eelarved, samuti vahetult ametiühingute nõukogudele alluvate vabriku-, tehase- ja kohalike komiteede eelarvete näitajad.

Rööbiti sellega kinnitavad ametiühingute vabariiklikud ja krainõukogud neile alluvate kultuuri-, kehakultuuriasutuste, tööpaleede, ametiühingute majade ja teiste organisatsioonide eelarved.

3. Ametiühingute oblastinõukogud määravad neile kehtestatud näitajate piires eelarvete näitajad ametiühingute oblastikomiteedele ja keskmisi lülisid mitteomavatele vabriku-, tehase- ja kohalikele komiteedele; kinnitavad ametiühingute oblastikomiteede, samuti vahetult ametiühingute nõukogudele alluvate kultuuripaleede, klubide, spordiehitiste, ametiühingute majade jt. eelarved.

4. Ametiühingute oblastikomiteed kinnitavad vastavalt ametiühingunõukogude poolt määratud näitajatele linna-, rajooni-, vabriku-, tehase- ja kohalike komiteede, sealhulgas ka kehakultuuriehitiste eelarvete näitajad, samuti kinnitavad kultuuripaleede, klubide, spordiehitiste (välja arvatud vabatahtlike spordiühingute bilansil olevad) ja teiste, vahetult oblastikomiteede alluvusega asutuste tulude ja kulude eelarved.

Tee-, basseini-, territoriaalsed ja teised liiniteenistuse alusel organiseeritud ametiühingukomiteed saavad koondeelarve näitajad oma asukohajärgsetelt ametiühingunõukogudelt ja kinnitavad kõikide nende teenindada olevate ametiühinguorganite, klubide ja kehakultuuriehitiste eelarvete näitajad sõltumata territoriaalsest asukohast. Tee-, basseini- ja territoriaalsete komiteede endi ülalpidamise eelarved kinnitatakse samade ametiühingunõukogude poolt.

5. Ametiühingute rajooni- ja linnakomiteed määravad alluvate vabriku-, tehase- ja kohalike komiteede eelarvete näitajad ja kinnitavad vahetult alluvate kultuuri- ja kehakultuuriasutuste eelarved.

6. Ametiühingute vabriku-, tehase- ja kohalikud komiteed, juhindudes kõrgemalseisvate ametiühinguorganite poolt neile määratud näitajaist, koostavad aktiivi osavõtul vabriku-, tehase- ja kohalike komiteede eelarvete projektid ja esitavad need kinnitamiseks ametiühinguliikmete üldkoosolekule (konverentsile).

Üldkoosolek (konverents) arutab läbi ja antud kollektiivi töötingimusi ning nõudmisi arvesse võttes kinnitab vabriku-, tehase- ja kohaliku komitee eeloleva

aasta eelarve, samuti iseseisval bilansil olevate klubide, kultuuripaleede, spordiehitiste eelarved.

7. Ametiühinguliikmete üldkoosoleku (konverentsi) poolt kinnitatud vabriku-, tehase-, kohalike komiteede, klubide, kultuuripaleede, spordiehitiste eelarved esitatakse (ühes eksemplaris) vastavalt ametiühingute linna-, rajooni-, krai-, vabariiklikele komiteedele või ametiühingunõukogudele.

Ametiühingute linna- ja rajoonikomiteed koostavad vabriku-, tehase ja kohalikelt komiteedelt saadud kinnitatud eelarvete põhjal koondeelarve, lülitades sellesse linnakomitee ja rajoonikomitee enda tulud ja kulud, ning esitavad selle vastavalt ametiühingute oblasti- (krai-, vabariiklikele) komiteedele või ametiühingute nõukogule.

Ametiühingute oblasti-, (krai-, vabariiklikud) komiteed koostavad koondeelarve, võttes sellesse ametiühingute vabriku-, tehase-, kohalike, rajooni-, linnakomiteede tulud ja kulud ning oblastikomitee eelarve ja esitavad selle vastavale ametiühingute nõukogule.

Ametiühingu oblastinõukogud esitavad ametiühingute oblastikomiteede ja keskmisi lülisid mitteomavate vabriku-, tehase- ja kohalike komiteede koondeelarvete, samuti ametiühingunõukogu enda ning temale alluvate ametiühingutevaheliste klubide, kultuuripaleede, kehakultuuriehitiste tulude ja kulude põhjal koondeelarve ametiühingute vabariiklikule (krai-) nõukogule, Vene NFSV-s aga ÜAÜKN-ile.

Ametiühingute vabariiklikud, krainõukogud koostavad samas korras ametiühingute koondeelarve vabariigi (krai) kohta ja esitavad selle ÜAÜKN-ile.

ÜAÜKN koostab ametiühingunõukogude koondeelarve.

(«Бюллетень ВЦСПС», 1958, № 16.)

AMETIÜHINGU LIIKMEPILETI BLANKETI HINNAST

(Väljavõte ÜAÜKN-i sekretariaadi 18. augusti 1961. a. otsusest.)

Kehtestada alates 1. jaanuarist 1962 ametiühingu liikmepileti blanketi hinnaks 5 kopikat.

MITTEKOOSSEISULISTE TÖÖTAJATE TÖÖTASU PLANEERIMISE JA KASUTAMISE KORRASTAMISEST AMETIÜHINGUORGANITES, AMETIÜHINGU KULTUURI-, KEHAKULTUURI- JA MUUDES ASUTUSTES

(ÜAÜKN-i sekretariaadi 4. augusti 1961. a. otsus.)

ÜAÜKN-i sekretariaat märgib, et reas ametiühinguorganites, ametiühingu kultuuri-, kehakultuuri- ja muudes asutustes esineb suuri puudusi ja liialdusi mittekoosseisulise kaadri töötasufondi planeerimisel ja kasutamisel.

Mõned ametiühingute vabariiklikud, krai-, oblastinõukogud ja -komiteed määravad ametiühinguorganisatsioonidele, nende alluvuses olevatele asutustele ja majanditele mittekoosseisulise kaadri töötasufondi sellises ulatuses, mis tunduvalt ületab tegeliku vajaduse. Seetõttu suureneb mittekoosseisulise kaadri töötasufond aasta-aastalt, kuid jääb kasutamata. 1959. aastal kasutati mittekoosseisulise kaadri töötasufondist 98,8 protsenti, 1960. aastal aga ainult 94,6 protsenti.

Eriti ebarahuldav on olukord töötasufondi planeerimise ja kasutamise osas administratiiv-majanduslikeks ja organisatsioonilisteks vajadusteks. Viimase kolme aastaga on fond kasvanud 8 protsendi võrra, selle kasutamine aga planeeritud summaga võrreldes vähenenud peaaegu 20 protsenti.

Mittekoosseisuliste (mittenimestikuliste) töötajate töötasufondi liigne planeerimine eelarvetes viib finantsdistsipliini rikkumisele ja summade ebaõigele kasutamisele.

Olemasolevate puuduste kõrvaldamiseks ja mittekoosseisuliste (mittenimestikuliste) töötajate töötasufondi ökonoomsemaks kasutamiseks ÜAÜKN-i sekretariaat otsustab:

1. Teha ametiühingu vabariiklikele, krai- ja oblastinõukogudele ning -komiteedele ettepanek kontrollida käesoleva aasta septembrikuu vältel mittekoosseisuliste (mittenimestikuliste) töötajate töötasufondi kasutamise õigsust ühendatavates organisatsioonides, asutustes ja majandites. Kontrolli tulemused arutada läbi ametiühingute nõukogude ja -komiteede presiidiumeil ning võtta tarvitusele abinõud avastatud puuduste ja korrarikkumiste kõrvaldamiseks.

2. Kohustada ametiühinguorganisatsioonide, asutuste ja majandite juhatajaid:

kultuuri- ja kasvatuslike ning kehakultuuriürituste korraldamisel, samuti ühekordsete tööde täitmisel ulatuslikumalt kaasa tõmbama ühiskondlikke aktiviste, tagades mittekoosseisuliste (mittenimestikuliste) töötajate töötasufondi ökonoomse kasutamise;

mitte lubama selle fondi kasutamist üle kinnitatud koosseisu alaliste töötajate töölevõtmiseks, lisatasu maksmiseks koosseisulistele töötajatele nende kohustuste hulka kuuluvate tööde eest, samuti tööde eest, mille tasustamine on ette nähtud koosseisulise kaadri töötasufondis;

mittekoosseisuliste töötajate poolt tehtud tööde eest tasuma normide ja tööhinnete järgi, mis kehtivad ettevõtetes, organisatsioonides, asutustes ja ehitustel koosseisuliste töötajate poolt tehtavate analoogiliste tööde puhul.

3. Keelata ametiühingute nõukogudel, ametiühinguorganisatsioonidel ja neile alluvail kultuuri-, kehakultuuri- ja muudel asutustel ning majanditel rakendada üksikisikuid tööle, mida võivad teha riiklikud organisatsioonid.

4. (Välja jäetud, kui vananenud.)

5. Kehtestada, et alates 1962. aastast ametiühingute nõukogude ja keskkomiteede, samuti ÜAÜKN-i alluvuses olevate organisatsioonide ja asutuste mittekoosseisuliste (mittenimestikuliste) töötajate üldise töötasufondi määrab kindlaks ametiühingu eelarvete, majandus- ja finantsplaanide põhinäitajate kinnitamisel ÜAÜKN.

6. Teha ettepanek ametiühinguorganisatsioonidele ja neile alluvate kultuuri- ja kehakultuuriasutuste revisjonikomisjonidele tugevdada kontrolli mittekoosseisuliste (mittenimestikuliste) töötajate töötasufondi kulutamise üle.

(СП ВЦСПС, июль—сентябрь 1961, стр. 186—188.)

MAJANDUSORGANITE POOLT AMETIÜHINGUORGANISATSIOONIDELE MASSILISEKS KULTUURI- JA KEHAKULTUURITÖÖKS ERALDATAVATE SUMMADE SUUNAMISE KOHTA

(ÜAÜKN-i presiidiumi 6. veebruari 1959. a. otsus.)

Kommunistlik Partei ja Nõukogude valitsus hoolitsevad pidevalt töötajate kultuurilise teenindamise parandamise eest. Aastast aastasse laieneb meie maal kultuuriasutuste ja spordiehitiste võrk, suurenevad assigneeringud tööliste, teenistujate ja nende perekonnaliikmete kultuurilisteks ja elutarbelisteks vajadusteks.

Uueks kujukaks tõendiks partei ja valitsuse hoolitsusest töötajate kasvavate vaimsete vajaduste täielikuma rahuldamise eest on NSV Liidu Ministrite Nõukogu 15. jaanuari 1959. aasta määrus nr. 76, mille kohaselt majandusorganid peavad alates 1. jaanuarist 1959 eraldama ametiühinguorganisatsioonidele massiliseks kultuuri- ja kehakultuuritööks raha 0,15 protsendi ulatuses tööstus-,

transpordi-, side-, põllumajandus-, ehitus-, kommunaalettevõtete ja varumisorganisatsioonide tööliste ja teenistujate töötasufondist.

ÜAÜKN-i presiidium otsustab:

1. Kohustada ametiühingute vabriku-, tehase- ja kohalikke komiteesid suunama majandusorganeilt saadav raha massiliseks kultuuri-, kehakultuuri- ja sporditööks: loengute, ettekannete, näituste, ekskursioonide, matkade korraldamiseks; kunstilise isetegevuse arendamiseks; koolivälise tööks lastega; kultuuri- ja kehakultuuriasutuste kaadri ettevalmistamiseks ja kvalifikatsiooni tõstmiseks; raamatute ja näitlike õppevahendite soetamiseks; kultuuri- ja spordiinventari laenutusbaaside, kultuuriülikoolide, amatööride filmistuudiote ja fotoklubide, laste tehnikajaamade, õpilastubade loomiseks; tööliste ja teenistujate kultuurse puhkeaja organiseerimiseks šeflusabi osutamiseks maakultuuriasutustele.

2. Kohustada ametiühingute vabriku-, tehase- ja kohalikke komiteesid kinnitama majandusorganite eraldiste arvel tulude ning kulude eelarved 1959. aastaks vabriku-, tehase- ja kohalike komiteede laiendatud istungitel aktiivi osavõtuga. Edaspidi tuleb majandusorganite eraldiste arvel tehtavad kulud lülitada vabriku-, tehase- ja kohalike komiteede üldeelarvetesse ja kinnitada kehtestatud korras ametiühinguliikmete üldkoosolekutel (konverentsidel).

3. Kohustada ametiühingute vabariiklikke, krai-, oblastinõukogusid ja -komiteesid kontrollima, et majandusorganid eraldaksid õigesti ja õigeaegselt raha ametiühingute vabriku-, tehase- ja kohalikele komiteedele kultuuri- ja kehakultuuritööks ning et seda raha õigesti kasutataks.

(«Бюллетень ВЦСПС», 1959, № 6.)

HOONETE, RUUMIDE, EHITISTE, AEDADE, PARKIDE JA PIONEERILAAGRITE ÜLEANDMISE KOHTA ETTEVÕTETE, ASUTUSTE JA ORGANISATSIOONIDE BILANSSI NING NENDE ANDMISE KOHTA TASUTA KASUTAMISEKS AMETIÜHINGUTE VABRIKU-, TEHASE- JA KOHALIKELE KOMITEEDELE

(NSV Liidu Rahandusministeeriumi ja ÜAÜKN-i 31. detsembri 1958. a. direktiivkiri.)

Seoses saabunud järelepärimistega NSV Liidu Ülemnõukogu Presiidiumi seadlusega 15. juulist 1958 kinnitatud määruse «Ametiühingu vabriku-, tehase- ja kohalike komiteede õigustest» punktide 15 ja 16 rakendamise korra kohta teatavad NSV Liidu Rahandusministeerium ja ÜAÜKN järgmist:

1. Ettevõtete, asutuste, organisatsioonide bilanssi võetakse ametiühingu vabriku-, tehase- ja kohalikult komiteelt hooned, ruumid, ehitised, aiad ja pargid (koos majandusinventari ja seadmetega), mis on määratud kultuurharidusliku, tervist kosutava, kehakultuuri- ja sporditöö korraldamiseks ettevõtete, asutuste, organisatsioonide tööliste, teenistujate ja nende perekonnaliikmete hulgas, samuti pioneerilaagrid.

Juhtudel, kui kultuurharidusliku, tervist kosutava, kehakultuuri- ja spordialase töö korraldamiseks määratud hooned, ruumid, ehitised on ettevõtete, asutuste, organisatsioonide bilansis, majandusinventar ja seadmed aga ametiühingu-organisatsiooni bilansis, antakse nimetatud varad üle ettevõtte, asutuse, organisatsiooni bilanssi.

Ettevõtete, asutuste, organisatsioonide bilanssi võetavate hoonete, ruumide, ehitiste, pioneerilaagrite, aedade, parkide, samuti majandusinventari ja seadmete arvelevõtmine toimub järgmiselt:

põhivahendite, väheväärtuslike ja kiiresti kuluvate esemete vastuvõtmine vormistatakse aktiga, lisades juurde inventari nimestikud, milles on näidatud hoonete, ruumide, ehitiste ja väheväärtuslike esemete seisukord, nende bilansiline väärtus, samuti kulumise protsent ja summa:

riiklikud ja ühiskondlikud ettevõtted ja organisatsioonid võtavad neile üleantavad põhivahendid, väheväärtuslikud ja kiiresti kuluvad esemed bilanssi arvele nende algväärtuses, peegeldades kulumist bilansi passiva vastavates kirjetes;

eelarvelised asutused ja organisatsioonid võtavad neile üleantavad põhivahendid, väheväärtuslikud ja kiirestikuluvad esemed bilanssi arvele algväärtuses.

3. Ettevõtete, asutuste, organisatsioonide poolt bilanssi võetud kultuurharidusliku, tervist kosutava, kehakultuuri- ja sporditöö korraldamiseks määratud hooned, ruumid, ehitised, aiad ja pargid, seadmed ja inventar antakse ametiühingute vabriku-, tehase- ja kohalikele komiteedele tasuta kasutamiseks.

Üleandmine tasuta kasutamiseks toimub kahepoolse akti põhjal, millele kirjutavad alla ettevõtte, asutuse, organisatsiooni ja ametiühinguorganisatsiooni esindajad. Aktile lisatakse inventari nimestik üleantavate hoonete, ruumide, rajatiste; väheväärtuslike ja kiiresti kuluvate esemete ning seadmete seisukorra iseloomustamisega.

Ettevõtete, asutuste poolt nimetatud otstarbeks määratud renditud hooned, ruumid ja ehitised antakse samuti samas korras üle tasuta kasutamiseks ametiühingukomiteele.

4. Vastutus ametiühingu vabriku-, tehase-, kohalikule komiteele tasuta antud varade seisukorra ja õigeaegse remondi eest jääb ettevõtete, asutuste ja organisatsioonide peale.

5. Tööliste ja teenistujate ning nende perekonnaliikmete seas kultuurharidusliku, tervist kosutava, kehakultuuri- ja sporditöö korraldamiseks määratud hoonete, ruumide ja ehitiste, samuti pioneerilaagri majanduskulud, remont, kütmine, valgustus, koristamine, valve, veevarustus ja sisustamine toimub ettevõtte, asutuse, organisatsiooni arvel.

Nende ettevõtte, asutuse, organisatsiooni poolt tehtavate kulude kohta koostatakse eelarve, mille kinnitab ettevõtte, asutuse, organisatsiooni direktor (juhataja) kooskõlastatult ametiühingukomiteega.

Majanduskulude hulka kuuluvad peale kütmise, veevarustuse, valgustuse, koristamise, valve ja remondi ka tasu renditud hoonete ja ruumide eest, telefonimaks, kütuse ostu ja kohaleveo kulud, pioneerilaagrisse ja ööprofülaktooriumidesse toiduainete kohaletoimetamise kulud.

Ettevõtete, asutuste ja organisatsioonide poolt ametiühingu vabriku-, tehase- ja kohalikele komiteedele kasutada antavate hoonete sisustamiseks, samuti tööliste ja teenistujate ning nende perekonnaliikmete seas kultuurharidusliku, tervist kosutava, kehakultuuri- ja sporditöö korraldamiseks soetatavate seadmete ja majandusinventari ning pioneerilaagrite seadmete ja inventari loetelu määratakse kindlaks eelarves selleks otstarbeks ettenähtud vahendite piires.

Kulud tööliste, teenistujate ja nende perekonnaliikmete seas kultuurharidusliku, tervist kosutava, kehakultuuri- ja sporditöö korraldamiseks määratud ametiühingu käitis- ja kohalike komiteede hooneid, ruume ja rajatisi, samuti pioneerilaagrit teenindavate koristajate, kütjate, valvurite ja teiste töötajate töötasudeks võetakse eelarvesse tööjõuplaanis kindlaksmääratud mittetootmisalase personali töötasufondi piires.

Klubide, kultuurimajade ja -paleede noorema teenindava personali koosseisud määratakse kindlaks NSV Liidu Ministrite Nõukogu 22. detsembri 1950. aasta määrusega nr. 5015 kinnitatud normide piires.

Eelarve koostatakse riiklike vahendite kulutamises vajaliku kokkuhoiurežiimi arvestamisega.

6. Eelarves ettenähtud kulud, välja arvatud kulutused inventari ja seadmete soetamiseks ning ülesseadmiseks kapitaalmahutuste arvel ja kulutused kapitaalremondile, kantakse alates 1. jaanuarist 1959 ettevõtete ja majandusorganisatsioonide kasumite ja kahjumite kontosse eraldi kirjena.

Kulude kandmisel kasumite ja kahjumite kontosse tuleb arvestada võimalust katta neid osaliselt ettevõtte (direktori, ülema) fondi ja laiatarbekaupade fondi vahendite arvel.

Amortisatsioonieraldised kultuurharidusliku, tervist kosutava, kehakultuuri- ja sporditöö korraldamiseks määratud põhivahendit näidatakse ettevõtete ja majandusorganisatsioonide amortisatsiooni üldsummas ja nimetatud eelarvesse ei võeta.

Riigieelarvest finantseeritavad ettevõtted katavad nende ülalpidamiseks eelarves ettenähtud kulud riigieelarvest osas 200 «Haridus» järgi assigneeritavate summade arvel.

7. Kulutused seadmete ja inventari soetamiseks ning paigaldamiseks, kui eseme maksumus on üle 50[1] rubla ja seda on kasutatud üle aasta, sõltumata selle maksumusest, tehakse ettevõtete ja majandusorganisatsioonide, hoonete, ruumide, ehitiste, aedade, parkide ja pioneerilaagrite jaoks vastava ettevõtte või majandusorganisatsiooni kapitaalmahutuste arvel.

Klubide, kultuuripaleede, staadionide ja ujulate ehitamine võetakse kindlaksmääratud korra kohaselt kapitaalehituse plaanidesse.

8. Seadmete ja inventari soetamine, kui eseme maksumus (ettevõtetes ja majandusorganisatsioonides) on alla 50[1] rubla ja kasutamisaeg alla ühe aasta, sõltumata nende maksumusest, toimub ülaltoodud kulude eelarve arvel.

Ettevõtete ja organisatsioonide poolt vastuvõetud või soetatud väheväärtuslike ja kiiresti kuluvate esemete maksumust arvestatakse käibevahendite koostises nende maksumuse samaaegse näitamisega kontol «Väheväärtuslike ja kiiresti kuluvate esemete kulumine».

9. Kulusid ametiühinguorganisatsioonidele tasuta kasutamiseks üleantud põhivahendite ja seadmete kapitaalremondiks tehakse ettevõtete ja organisatsioonide poolt kapitaalremondiks määratud amortisatsioonieraldiste arvel.

10. Ettevõte, asutus, organisatsioon on kohustatud andma vabriku-, tehase- ja kohalikule komiteele komitee enda tööks ning tööliste ja teenistujate koosolekute pidamiseks tasuta vajalikud ruumid koos sisustuse, kütte, valgustuse, koristamise ja valvega, samuti transpordi- ja sidevahendid.

Ametiühingukomitee tööks ja tööliste ning teenistujate koosolekute pidamiseks antavate ruumide hooldamise kulud tehakse antud ettevõtte, asutuse ja organisatsiooni üldeelarve piires.

11. Ettevõtete, asutuste ja organisatsioonide materiaalse ja tehnilise varustamise plaanides tuleb ette näha vajalikud materiaalsed ressursid kultuuri-, spordiasutuste ja pioneerilaagrite varustamiseks.

(«Бюллетень ВЦСПС», 1959, № 2.)

REVISJONI- JA KONTROLLIALANE TÖÖ AMETIÜHINGUORGANISATSIOONIDES

AMETIÜHINGUORGANI REVISJONIKOMISJONI PÕHIMÄÄRUSE KOHTA

(Väljavõte ÜAÜKN-i presiidiumi 5. veebruari 1959. a. otsusest.)

ÜAÜKN-i presiidium otsustab:

1. Kinnitada ametiühinguorgani revisjonikomisjoni põhimäärus.

ÜAÜKN-i sekretariaadi otsusega 8. maist 1951. a. kinnitatud ametiühinguorgani revisjonikomisjoni põhimäärus lugeda kehtetuks.

---

[1] NSV Liidu Ministrite Nõukogu 4. mai 1960. a. määrusega nr. 470 on alates 1. jaanuarist 1961. a. hindade mastaap muudetud kümnekordselt. (ENSV ÜVT 1960, nr. 7.)

AMETIÜHINGUORGANI REVISJONIKOMISJONI PÕHIMÄÄRUS

(Kinnitatud ÜAÜKN-i presiidiumi 5. veebruari 1959. a. otsusega.)

I. Revisjonikomisjoni organiseerimine

1. Vastavalt NSV Liidu ametiühingute põhikirjale valitakse ametiühingute kesk-, vabariikliku, krai-, oblasti-, tee-, basseini-, linna-, rajooni-, vabriku-, tehase- ja kohalike komiteede revisjonikomisjonid, samuti ka ametiühingute vabariikliku, krai-, oblasti- ja linnanõukogude revisjonikomisjonid ametiühingute kongressidel, konverentsidel ja ametiühinguliikmete üldkoosolekutel kinnise (salajase) hääletamise teel, üheaegselt ja sama ajavahemiku peale kui ametiühinguorgangi.

2. Revisjonikomisjoni arvulise koosseisu määrab ametiühingu kongress, konverents või ametiühinguliikmete üldkoosolek.

3. Oma koosseisust valib revisjonikomisjon esimehe ja sekretäri.

II. Revisjonikomisjoni ülesanded

4. Revisjonikomisjon revideerib ametiühingu eelarve ja riikliku sotsiaalkindlustuse eelarve täitmist, summade õiget ja otstarbekohast kulutamist ning ametiühingu vara kasutamist, arvestuse ja aruandluse seisukorda, samuti kontrollib töötajatelt saabuvate kaebuste ja avalduste õigeaegset lahendamist.

5. Oma ülesannete teostamiseks revisjonikomisjon:

a) viib läbi ametiühinguorganite finants-majandusliku tegevuse dokumentide revideerimisi ametiühingu eelarve ja riikliku sotsiaalkindlustuse eelarve alal, samuti ka neile alluvate kultuuri-, kehakultuuriasutuste ning majandite (ametiühingute majad, öösanatooriumid-profülaktooriumid, pioneerilaagrid jt.) revideerimisi, kus põhimääruse järgi revisjonikomisjone ei valita;

b) kontrollib kehtivate seaduste täitmist revideeritava organi poolt, samuti ka kõrgemalseisvate ametiühinguorganite otsuste ja direktiivide täitmist finants-majanduslike küsimuste, ametiühingu eelarve ja riikliku sotsiaalkindlustuse eelarve tulude ja kulude planeerimise ja täitmise alal;

c) kontrollib kas eelarvetes ettenähtud summad laekuvad õigeaegselt ja täielikult, kas täidetakse ÜAÜKN-i juhendeid ametiühingu sisseastumis- ja igakuuliste liikmemaksude laekumise ja arvestamise korra kohta; kontrollib ametiühingu liikmemaksude ja ametiühingute vabatahtlike spordiühingute liikmemaksude tasumise õigsust, laekumisi tasulistest üritustest jt.;

kontrollib riiklike sotsiaalkindlustusmaksete arvutamise õigsust ja tasumise õigeaegsust, töölistele ja teenistujatele osalise juurdemaksuga antavate puhkekodu- ja sanatooriumituusikute eest raha laekumist, laekumisi lastevanematelt pioneerilaagrite tuusikute eest;

kontrollib, kas ettevõtte või asutuse poolt makstakse vastuvaidlematus korras sotsiaalkindlustuse eelarvesse tagasi administratsiooni poolt töökaitse- ja ohutustehnika eeskirjade rikkumise tagajärjel tekkinud töövigastuse või kutsehaiguste puhul väljamakstud ajutise töövõimetuse toetused;

d) taotleb finants- ja eelarvedistsipliini tugevdamist, kokkuhoiurežiimi täitmist summade kulutamisel, kontrollib tehtud kulutuste majanduslikku otstarbekohasust ning kassa- ja kooseisudistsipliini pidamist revideeritava organi poolt;

e) kontrollib rahasummade, ametiühingu ja teiste liikmepiletite plankide, materiaalsete väärtuste säilitamise seisukorda, nende arvestust ja õiget kasutamist; kontrollib, kas täidetakse ÜAÜKN-i juhendeid puhkekodude, sanatooriumide, öösanatooriumide (profülaktooriumide), turismi- ja alpinismituusikute jaotamise, hoidmise, väljaandmise ja arvestamise korda;

f) kontrollib raamatupidamise arvestuse ja asjaajamise seisukorda; kontrollib, et aruanded kõrgematele ametiühinguorganitele ja vastavatele organisatsioonidele esitataks kehtestatud tähtaegadel ja et ametiühinguorganisse saabunud kaebused ja avaldused õigeaegselt läbi vaadataks.

III. Revisjonikomisjoni õigused ja kohustused

6. Revisjonikomisjoni liikmed võtavad osa vastava ametiühinguorgani istungitest nõuandva häälega.

7. Revisjonikomisjonil on õigus saada kõigilt organisatsioonidelt andmeid ja õiendeid nende organisatsioonide ja revideeritava organi vaheliste arvelduste seisu kohta, saada andmeid tema jooksva konto seisu kohta kõigis krediidiasutustes. Ametiühinguorganid ja isikud on kohustatud revisjonikomisjoni nõudmisel esitama kõik temale vajalikud andmed, dokumendid ja materjalid.

8. Revisjoni lõpetamisel on revisjonikomisjon kohustatud koostama akti, kus peab olema kajastatud: ametiühingu eelarve ja riikliku sotsiaalkindlustuse eelarve täitmine üksikute tulu- ja kululiikide järgi, vabatahtlike spordiühingute eelarve täitmine, ametiühinguorgani finantsseisukord, arvestuse, aruandluse ja tõendavate dokumentide vormistamise seisukord; töötajate kaebuste ja avalduste läbivaatamise ja nende arvestamise kord, asjaajamise seisukord. Aktis peab ära märkima arvestuses ja aruandluses avastatud puudused ning esinenud finantsdistsipliini rikkumised.

Üheaegselt aktiga on revisjonikomisjon kohustatud tegema revideeritavale organile oma ettepanekud finants-majandusliku tegevuse parandamiseks, revideerimisel avastatud puuduste ja finantsdistsipliini rikkumiste kõrvaldamiseks ning määrama tähtajad nende täitmiseks.

Revisjonikomisjon peab süstemaatiliselt kontrollima, kas revideeritav organ täidab tema ettepanekuid, ja taotlema nende elluviimist.

Revideeritav organ on kohustatud hiljemalt kahe nädala jooksul läbi arutama revideerimisakti oma istungil koos revisjonikomisjoni esindajatega ning saatma selle omapoolsete seletustega kõrgemalseisvale ametiühinguorganile.

9. Revisjonikomisjoni ettepanekud, mis pole vastuolus kehtiva seadusandlusega ja kõrgemalseisvate ametiühinguorganite direktiividega, on kohustuslikud revideeritavale organile ja kuuluvad elluviimisele komisjoni poolt kindlaksmääratud tähtaegadeks.

Revisjonikomisjoni ja revideeritava organi vahelised lahkhelid lahendatakse kõrgemalseisva ametiühinguorgani poolt.

10. Ametiühinguorgan ei tohi vastu võtta otsuseid, mis muudaksid ära revisjonikomisjoni otsuse või kohustaksid teda sanktsioneerima revideeritava organi tegevust.

11. Kui revisjonikomisjon teeb kindlaks raiskamise, rahasummade puudujäägi, samuti ka varguse ja varalis-materiaalsete väärtuste puudujäägi, on ta kohustatud esitama selle küsimuse revideeritavale organile arutamiseks, viivitamatult teatama sellest kõrgemalseisvale ametiühinguorganile ja revisjoni materjalid üle andma juurdlusorganeile süüdlaste vastutuselevõtmiseks.

IV. Revisjonikomisjoni töö kord

12. Ametiühingute kesk-, vabariikliku, krai-, oblasti-, tee-, basseini-, linna-, rajooni-, vabriku-, tehase- ja kohalike komiteede ning vabariigi, krai-, oblasti- ja linna ametiühingute nõukogude revisjonikomisjonid teostavad finants-majandusliku tegevuse revisjone mitte harvem kui kaks korda aastas, kohaldades seda ametiühinguorgani poolaasta ja aasta finantsaruandluse koostamise ajale. Revisjoniakt koostatakse hiljemalt viie päeva jooksul pärast revideeritava organi finantsaruannete koostamist. Vajaduse korral teostavad revisjonikomisjonid erakorralisi revisjone.

Peale selle teostab revisjonikomisjon revisjone kongresside, konverentside ning ametiühinguliikmete aruande- ja valimiskoosolekute eel.

13. Üldreeglina teeb revisjonikomisjon oma tööd ühiskondlikus korras väljaspool tööaega. Revisjonikomisjoni liikmed oma töö eest tasu ei saa.

Neil juhtudel, kui töötingimuste tõttu on vaja teha revisjoni töö ajal, saavad revisjonikomisjoni liikmed revisjoni tegemise ja teel oldud aja eest ameti-

ühinguorgani arvel palka ja neile tasutakse ka revideerimisele sõitmisega seotud kulud.

14. Revisjonikomisjon tõmbab oma tööle laialdaselt kaasa ametiühingu aktiivi, moodustab revideeritava organi finants-majandusliku tegevuse eriharude kontrollimiseks brigaade ametiühingu aktivistidest — plaanijatest, ökonomistidest arveala ja teistest töötajatest.

Erilise vajaduse korral on revisjonikomisjonil õigus kutsuda revisjonist osa võtma eksperte, kellele maksab tasu ametiühinguorgan.

15. Revisjonikomisjonil ei ole oma tehnilist aparaati ja ta kasutab ametiühinguorgani aparaati.

16. Revisjonikomisjon vaatab oma istungitel läbi ja kinnitab tööplaani, revisjonide läbivaatamise korra ja revideerimise tulemused, samuti ametiühinguorgani poolt eelmiste revisjonide ajal tehtud ettepanekute täitmise.

17. Kõrgemalseisva ametiühinguorgani revisjonikomisjon ei sega alamalseisva organi revisjonikomisjoni töösse ega ole tema suhtes juhtivaks organiks.

Revisjonikomisjon töötab kõrgemalseisva ametiühinguorgani juhtimisel, kellele allub revideeritav ametiühinguorgan, ja annab oma tegevusest aru kongressidel, konverentsidel ja ametiühinguliikmete üldkoosolekutel üheaegselt ametiühinguorganiga.

18. Revisjonikomisjon informeerib laialdaselt ametiühinguliikmeid läbiviidud revideerimiste tulemustest üldkoosolekutel ja konverentsidel, samuti ka seinalehtede ja ajakirjanduse kaudu.

Üleliidulise Ametiühingute Vabatahtlike Spordiühingute Nõukogu, VSÜ kesk-, vabariikliku, krai-, oblasti-, linna- ja rajooninõukogude, leiutajate ja ratsionaliseerijate ühingu kesknõukogu ning tema kohalike organite (vabariikliku, krai- ja oblastinõukogude), klubide, kultuurihoonete ja vastastikuse abistamise kassade revisjonikomisjonid juhinduvad oma töös käesolevast põhimäärusest.

(«Бюллетень ВЦСПС», 1959, № 4.)

VASTASTIKUSE ABISTAMISE KASSAD

AMETIÜHINGUKOMITEE JUURES ASUVA VASTASTIKUSE ABISTAMISE KASSA TÜÜPPÕHIKIRI

(Kinnitatud ÜAÜKN-i presiidiumi 20. veebruari 1959. a. otsusega. Muudatused ja täiendused tehtud 9. oktoobril 1964. a.)

I. Kassa eesmärgid ja ülesanded

1. Ametiühingukomitee juures asuv vastastikuse abistamise kassa on ametiühinguliikmete organisatsioon, kes on vabatahtlikult ühinenud seltsimehelikuks vastastikuseks materiaalseks abistamiseks.

2. Vastastikuse abistamise kassa abistab kassa liikmeid, kui neil vaja on, lühi- ja pikaajaliste laenudega, üksikutel juhtudel aga tagastamisele mittekuuluvate toetustega.

II. Kassa organiseerimise kord

3. Vastastikuse abistamise kassa organiseeritakse vabriku-, tehase- või kohaliku komitee otsusel, kui ettevõttes või asutuses avaldab vähemalt 15 ametiühinguliiget soovi astuda vastastikuse abistamise kassa liikmeks.

Ametiühinguliikmeile, kes töötavad väikestes ettevõtetes või asutustes, kus

ei saa organiseerida iseseisvaid vastastikuse abistamise kassasid, võib vastastikuse abistamise kassa organiseerida ametiühingu rajooni- või linnakomitee juurde.

4. Vastastikuse abistamise kassa töötab ametiühingukomitee juhtimisel.

5. Vastastikuse abistamise kassa tuleb registreerida kõrgemalseisvas ametiühinguorganis (ametiühingute nõukogus, ametiühingu vabariiklikus, krai-, oblasti-, rajooni-, linnakomitees). Käesolevas põhikirjas ettenähtud funktsioonide teostamiseks kasutab vastastikuse abistamise kassa kõiki juriidilise isiku õigusi.

Vastastikuse abistamise kassal on stamp ja pitsat oma nimetusega.

III. Kassa liikmed

6. Vastastikuse abistamise kassa liikmeks võib olla iga vastavas ettevõttes või asutuses töötav ametiühinguliige või õppeasutuse õpilane.

Töölt lahkunud pensionär, kes on ametiühinguliige, võib olla vastastikuse abistamise kassa liige selle ametiühinguorganisatsiooni juures, kus ta on ametiühingulisel arvel.

Laste kasvatamiseks ajutiselt töö katkestanud naine, kes on vastastikuse abistamise kassa liige, säilitab õiguse olla kassa liige, kuni tema ametiühingu arvelt mahavõtmiseni.

7. Ametiühinguliige, kes soovib astuda vastastikuse abistamise kassa liikmeks, esitab kassa juhatusele vastava sooviavalduse. Kassa juhatus vaatab sooviavalduse läbi hiljemalt 10 päeva jooksul pärast avalduse esitamist.

8. Vastastikuse abistamise kassa liikmeks vastuvõetud ametiühinguliige tasub sisseastumismaksu 0,5 protsendi ulatuses oma kuupalgast (stipendiumist) ja saab vormikohase liikmeraamatu.

9. Vastastikuse abistamise kassa liige, kes läheb tööle teise ettevõttesse või asutusse, võetakse vastu vastastikuse abistamise kassa liikmeks säiliva staažiga ja ilma sisseastumismaksuta juhul, kui ta maksab kassasse oma endisel töökohal asuvast vastastikuse abistamise kassast temale tagastatud liikmemaksud.

10. Vastastikuse abistamise kassa liikmel on õigus kasutada laene, võtta otsustava hääleõigusega osa kassa liikmete üldkoosolekuist, valida ja olla ise valitud kassa juhatuse, tsehhibüroo või revisjonikomisjoni koosseisu.

11. Vastastikuse abistamise kassa liige on kohustatud korralikult tasuma liikmemakse, õigeaegselt tagastama vastastikuse abistamise kassast saadud laenud ja igati kaasa aitama kassa töö tugevdamisele.

12. Lahkumine vastastikuse abistamise kassa liikmete hulgast toimub kassa liikme enda soovil või tema ülieminekul teise ettevõttesse või asutusse.

Üle kolme kuu liikmemaksu tasumata jätnud kassa liikmete küsimus pannakse arutusele kassa juhatuse või tsehhibüroo koosolekule.

Korratult liikmemakse tasuvalt kassa liikmelt võib kassa juhatus või tsehhibüroo võtta ära teatud ajaks laenu saamise õiguse.

13. Vastastikuse abistamise kassast lahkujale tagastatakse tema poolt tasutud liikmemaksud, arvestades neist maha võlguolevad laenusummad.

Liikmemaksud tagastatakse, kui nende tagasisaamiseks on antud avaldus hiljemalt 12 kuud pärast kassa liikme lahkumist. Selle aja jooksul väljanõudmata jäänud liikmemaksud langevad kassa omandiks.

Vastastikuse abistamise kassa liikme surma korral on tema pärijail õigus saada kassast 12 kuu jooksul pärast kassa liikme surma lahkunu arvel olev tasutud liikmemaksude summa.

IV. Kassa organisatsiooniline struktuur

14. Vastastikuse abistamise kassa organeiks on kassa liikmete üldkoosolek (konverents) ja juhatus.

15. Üldkoosoleku (konverentsi) kutsub kassa juhatus kokku vähemalt üks kord aastas.

16. Konverents kutsutakse kokku ettevõtteis ja asutustes, kus töötab üle 300 vastastikuse abistamise kassa liikme. Üksikutel juhtudel võib tsehhide, tootmisjaoskondade jne. territoriaalse laialipaisatuse korral konverentsi kokku kutsuda olenemata antud ettevõttes töötavate kassa liikmete arvust.

Konverentsi delegaadid valitakse lahtisel hääletamisel rühmade, tsehhide ja osakondade kaupa. Konverentsi esindajate arvu määrab kindlaks kassa juhatus.

17. Vastastikuse abistamise kassa üldkoosolek või konverents loetakse otsustusvõimeliseks, kui sellest võtab osa vähemalt $^2/_3$ kassa liikmeist või konverentsi delegaatidest.

18. Vastastikuse abistamise kassa üldkoosolek (konverents):

a) vaatab läbi ja kinnitab kassa põhikirja;

b) valib kassa juhatuse ja revisjonikomisjoni;

c) vaatab läbi ja kinnitab kassa administratiiv-majanduskulude eelarve;

d) määrab kindlaks kassa juhatuse ja tsehhibüroode poolt kassa liikmeile antavate laenude ülemmäärad kui ka pikaajaliste laenude kustutamise tähtpäevad;

e) vaatab läbi ja kinnitab kassa aruande ja bilansi.

19. Vastastikuse abistamise kassa juhatus valitakse kassa liikmete poolt lahtisel hääletamisel 1 aastaks.

Vastastikuse abistamise kassa juhatuse arvuline koosseis määratakse kindlaks kassa liikmete üldkoosoleku (konverentsi) poolt.

Vastastikuse abistamise kassa juhatuse ennetähtaegne ümbervalimine võib toimuda ühe kolmandiku kassa liikmete nõudmisel, samuti ametiühinguorgani otsusel.

Kassa juhatus valib enda hulgast esimehe, sekretäri ja laekuri.

20. Vastastikuse abistamise kassa juhatuse liikmed, sealhulgas ka esimees, sekretär ja laekur tegutsevad tööst vabal ajal ega saa selle eest mingit tasu.

Üksikutel juhtudel võib ametiühinguorganisatsiooni otsuse alusel pidada vastastikuse abistamise kassas tasulist töötajat, kellele makstakse töötasu jooksva aasta vältel laenu kasutamise protsentide ja laenu mitteõigeaegse tagastamise eest sissenõutud viiviste summade arvel.

21. Vastastikuse abistamise kassa juhatus:

a) värbab ametiühinguliikmeid vastastikuse abistamise kassa liikmeiks;

b) vaatab läbi kassa liikmeks astujate sooviavaldused;

c) otsustab pikaajaliste laenude ja tagastamisele mittekuuluvate toetuste väljaandmist;

d) määrab tsehhibüroodele laenusummade limiidid;

e) organiseerib liikmemaksude ja laenude õigeaegset laekumist;

f) peab kassa liikmete ning kassa arvestust ja aruandlust;

g) koostab kord kvartalis finantsaruande ja esitab selle ametiühingu vabriku-, tehase- või kohalikule komiteele. Paneb aruande kõigile kassa liikmeile tutvumiseks välja nähtavale kohale;

h) koostab aastaaruandeid vastastikuse abistamise kassa tegevuse kohta ning esitab need koos finantsaruande ja bilansiga kinnitamiseks kassa liikmete üldkoosolekule (konverentsile);

i) tõmbab kaasa arvestuse ja aruandluse teostamisele arveala töötajaid vastastikuse abistamise kassa aktiivi hulgast;

j) lähendab kooskõlas käesoleva põhikirjaga üldkoosoleku (konverentsi) ning kõrgemalseisvate ametiühinguorganite otsustega kõiki teisi kassa tegeliku töö küsimusi.

22. Vastastikuse abistamise kassa juhatuse esimees, tema äraolekul aga juhatuse sekretär, esineb kassa juhatuse nimel riiklikes ja ühiskondlikes asutustes ja organisatsioonides, kohtuorganeis, pangas ja hoiukassades ning vajaduse korral saab täitepealdised ja täitelehed.

23. Kui ettevõttes või asutuses on vähemalt 300 vastastikuse abistamise kassa liiget, organiseeritakse neis tsehhides ja osakondades, kus on vähemalt 15 kassa liiget, vastastikuse abistamise kassa tsehhibürood.

Tsehhibürood töötavad vastastikuse abistamise kassa juhatuse juhtimisel.

24. Vastastikuse abistamise kassa tsehhibüroo valitakse vastava tsehhi kassaliikmete üldkoosolekul lahtisel hääletamisel üheks aastaks. Vastastikuse abistamise kassa arvuline koosseis määratakse kindlaks kassa liikmete üldkoosoleku (konverentsi) poolt.

Kui tsehhis on üle 300 kassa liikme, toimuvad kassa tsehhibüroo valimised kassa liikmete tsehhikonverentsil.

Vastastikuse abistamise kassa tsehhibüroo liikmed, sealhulgas ka esimees, tegutsevad tööst vabal ajal ega saa selle eest mingit tasu.

25. Vastastikuse abistamise kassa tsehhibüroo annab aru kassa liikmete tsehhikoosolekule ja kassa juhatusele.

26. Vastastikuse abistamise kassa liikmete tsehhi üldkoosolekute (konverentside) kokkukutsumise tähtajad ja esindajate arvu määrab kindlaks kassa juhatus.

27. Vastastikuse abistamise kassa tsehhibüroo:

a) värbab ametiühinguliikmeid vastastikuse abistamise kassa liikmeiks;

b) otsustab pikaajaliste laenude andmist kassa juhatuse poolt kinnitatud limiitide piires;

c) ütleb kassa juhatusele oma arvamuse kassa liikmete sooviavalduste kohta tagastamisele mittekuuluvate toetuste ja ka pikaajaliste laenude saamiseks, mis ületavad vastava tsehhibüroo poolt lubatud laenude ülemmäära;

d) organiseerib liikmemaksude ja laenude tagasimaksete õigeaegset laekumist vastava tsehhi kassa liikmeilt ja annab laekunud summad üle kassa juhatusele;

e) kutsub kokku kassa liikmete tsehhi üldkoosolekuid (konverentse) jooksvate küsimuste arutamiseks ja tsehhibüroo aruande läbivaatamiseks.

28. Vastastikuse abistamise kassa liikmete paremaks teenindamiseks (neilt sooviavalduste vastuvõtmiseks laenude ja toetuste taotlemisel ning liikmemaksude ja laenude tagasimaksete vastuvõtmiseks) valitakse igas ametiühingurühmas, kus on vähemalt 5 kassa liiget, vastastikuse abistamise kassa volinik.

Volinik töötab tsehhibüroo või kassa juhatuse juhtimisel.

V. Kassa summad

29. Vastastikuse abistamise kassa summad koosnevad:

a) sisseastumismaksudest;

b) liikmemaksudest;

c) laenudelt saadavatest protsentidest;

d) ametiühinguorganisatsioonide dotatsioonidest;

e) muudest sissetulekutest.

30. Liikmemaksu tasuvad vastastikuse abistamise kassa liikmed iga kuu 0,5 protsendi ulatuses oma kuupalgast antud asutuses või ettevõttes.

Mittetöötavad pensionärid tasuvad liikmemaksu 0,5 protsendi ulatuses kuu pensionisummast, kõrgemate, kesk-tehniliste ja eriõppeasutuste õpilased, kes saavad stipendiumi, tasuvad liikmemakse 0,5 protsendi ulatuses kuu stipendiumi, ning need õpilased, kes stipendiumi ei saa ja naised, kes on ajutiselt katkestanud töö seoses laste kasvatamisega, maksavad liikmemaksu 10 kopikat kuus.

Kassa liige, kes on tasunud 50 kuu jooksul liikmemaksu, vabastatakse tema soovil edasisest liikmemaksu tasumisest ning tal on õigus saada laenu esimeses järjekorras.

Haiguse ajal vastastikuse abistamise kassa liikmed ei tasu liikmemaksu ajutise töövõimetuse toetuse summadelt.

31. Vastastikuse abistamise kassa summad hoitakse riiklikus tööhoiukassas või Riigipanga osakonnas jooksval kontol.

VI. Laenude ja toetuste väljaandmise ning laenude kustutamise kord

32. Pikaajalisi laene antakse neile vastastikuse abistamise kassa liikmeile, kes on kassa liikmeks olnud vähemalt 2 kuud.

33. Pikaajalisi laene antakse kassa juhatuse või tsehhibüroo otsusel.

34. Lühiajalisi laene antakse (selleks otstarbeks kinnitatud assigneeringute piires) vastastikuse abistamise kassa juhatuse, esimehe või tsehhibüroo esimehe loal tähtajaga kuni järgmise palgani.

Lühiajalistelt laenudelt protsente ei võeta.

35. Pikaajaliste laenude kasutamise eest võetakse protsente suuruses, mille on kindlaks määranud vastastikuse abistamise kassa liikmete üldkoosolek (konverents), kuid mitte rohkem kui 5 protsenti aastas.

Vastastikuse abistamise kassa liikmete üldkoosoleku (konverentsi) äranägemisel võib neilt kassa liikmetelt, kes on maksnud 50 ja rohkem ühekuulist liikmemaksu, pikaajaliste laenude kasutamise eest võtta protsente pooles suuruses vastastikuse abistamise kassa liikmete üldkoosoleku (konverentsi) poolt ettenähtud määrast, kuid mitte rohkem kui 2,5 protsenti aastas.

Laenude mitteõigeaegse tagastamise eest võetakse võlasumma jäägist 1 protsent viivist iga ületähtajalise kuu eest.

Laenu tagastamise tähtaja pikendamine teatud ajaks võib toimuda kassa juhatuse otsusel.

36. Tagastamisele mittekuuluvat toetust antakse ainult vastastikuse abistamise kassa juhatuse otsusel neile, kes on olnud kassa liikmeks vähemalt üks aasta, pärast eelnevat kontrollimist, millisel määral nad toetust vajavad.

Tagastamisele mittekuuluvat toetust antakse erandjuhtudel vastastikuse abistamise kassa akumulatsiooni arvel, mis on saadud jooksva aasta vältel laenu kasutamise protsentidest ja laenude mitteõigeaegse tagastamise eest ettenähtud viivistest.

37. Pikaajaliste laenude ja tagastamisele mittekuuluvate toetuste andmine ainult vastastikuse abistamise kassa juhatuse esimehe või üksikute liikmete kui ka tsehhibüroo esimehe või üksikute liikmete korraldusel on keelatud.

38. Sooviavaldused pikaajaliste laenude või tagastamisele mittekuuluvate toetuste saamiseks vaadatakse läbi hiljemalt 5 päeva jooksul pärast avalduste esitamist.

39. Laenude või toetuste suuruse, samuti laenu kustutamise tähtpäevade küsimuse otsustamisel peab vastastikuse abistamise kassa juhatus või tsehhibüroo arvestama:

a) kui suur on kassa liikme abivajadus;

b) antud kassa liikmeks olemise staaži ja kogunenud liikmemaksude summat;

c) liikmemaksude tasumise õigeaegsust ning varem saadud laenude tasumise korralikkust.

40. Laenu saanud vastastikuse abistamise kassa liige on kohustatud laenu tasuma kassa juhatuse või tsehhibüroo poolt kindlaksmääratud tähtpäevadel.

Kassa liikmete suhtes, kes ei ole tasunud oma võlga kindlaksmääratud tähtpäevadel, võetakse tarvitusele ühiskondliku mõjutamise abinõud: kassa juhatuse või tsehhibüroo koosolekule väljakutsumine või laenu tasumatajätmise arutamine kassa liikmete üldkoosolekul.

Isikuilt, kes hoiavad saadud laenu tasumisest kõrvale, nõutakse võlg sisse notariaalkontori või muu notari kohuseid täitva organi täitepealdise järgi või kohtu korras rahvakohtu kaudu.

VII. Kassa asjaajamise revideerimine

41. Vastastikuse abistamise kassa asjaajamise revideerimiseks valib kassa liikmete üldkoosolek (konverents) lahtisel hääletamisel revisjonikomisjoni 1 aastaks.

Revisjonikomisjoni arvulise koosseisu määrab kassa liikmete üldkoosolek (konverents).

42. Revisjonikomisjon revideerib vähemalt kaks korda aastas, samuti juhatuse esimehe, laekuri või arveala töötaja vahetamisel, kassa juhatuse ja tsehhibüroo asjaajamist, kontrollib kord kuus sularaha kassas, laenude õigeaegset kustutamist, teeb ootamatuid revisjone, annab oma otsuse aruannete kohta, mida kassa juhatus esitab kassa liikmete üldkoosolekule (konverentsile) ning vabriku-, tehasekomiteele kinnitamiseks.

43. Revisjonikomisjon annab oma tööst aru vastastikuse abistamise kassa liikmete üldkoosolekule (konverentsile). Revisjonikomisjoni tööd juhib pidevalt ametiühingukomitee.

Revisjonikomisjon saadab revisjoniaktid ja ettepanekud kassa juhatusele ja vabriku-, tehasekomiteele.

VIII. Kassa likvideerimine

44. Vastastikuse abistamise kassa likvideerimine toimub kassa liikmete üldkoosoleku (konverentsi) otsusel või selle ametiühinguorgani otsusel, kus vastastikuse abistamise kassa on registreeritud.

45. Kassa asjaajamise likvideerimiseks valib üldkoosolek (konverents) 3—5-liikmelise likvideerimiskomisjoni.

Likvideerimiskomisjoni töö tähtaja määrab kassa liikmete üldkoosolek (konverents) ning see ei tohi ületada 6 kuud. Selle aja jooksul on likvideerimiskomisjon kohustatud kassale sisse nõudma kõik kassa liikmetelt saadaolevad võlad.

Likvideerimiskomisjoni valimise päevast alates lõpetatakse liikmemaksude vastuvõtmine ja kõik laenude ning toetuste väljaandmisega seotud operatsioonid.

46. Pärast vastastikuse abistamise kassa likvideerimist järelejäänud summad, mis koosnevad sisseastumismaksudest, protsentidest laenu kasutamise eest, ametiühinguorganisatsioonide dotatsioonist ja muudest laekumistest, antakse üle kõrgemalseisvale ametiühinguorganile olemasolevate vastastikuse abistamise kassade tugevdamiseks ja uute kassade moodustamiseks. Pärast kassa likvideerimist tagastatakse kassa liikmetele igakuulised liikmemaksud.

Neil juhtudel, kui asutuse, organisatsiooni või ettevõtte likvideerimisel viiakse tunduv osa vastastikuse abistamise kassa liikmeid teise asutusse, organisatsiooni või ettevõttesse, antakse kassa summad üle olemasolevale või moodustatavale vastastikuse abistamise kassale uue töökoha järgi.

(«Бюллетень ВЦСПС», 1959, № 6.)

AMETIÜHINGU SISSEASTUMIS- JA IGAKUULISTE LIIKMEMAKSUDE VASTUVÕTMISE JA ARVESTAMISE KORRA INSTRUKTSIOON

(Kinnitatud ÜAÜKN-i presiidiumi 4. augusti 1960. a. otsusega 2. septembri 1968. a. täienduste ja muudatustega.)

I. Ametiühingu liikmemaksude suurus

1. Igakuulised ametiühingu liikmemaksud tasutakse järgmistes suurustes: kuutöötasu (stipendiumi) puhul kuni 60 rbl. — 40 kopikat;

üle 60 rbl. ja kuni 70 rbl. — 50 kopikat;

üle 70 rbl. — arvestusega 10 kopikat iga töötasu 10 rbl. eest, kusjuures summat 5 rbl. ja alla selle arvesse ei võeta, aga üle 5 rbl. loetakse 10 rbl. eest.

Näiteks:

Töötasu või stipendium	Liikmemaksu summa	
	rbl.	kop.
üle 70 kuni 75 rbl.	—	70
„ 75 „ 85 „	—	80
„ 85 „ 95 „	—	90
„ 95 „ 105 „	1	—
„ 105 „ 115 „	1	10
„ 115 „ 125 „	1	20
„ 125 „ 135 „	1	30
„ 135 „ 145 „	1	40
„ 145 „ 155 „	1	50
„ 155 „ 165 „	1	60
„ 165 „ 175 „	1	70
„ 175 „ 185 „	1	80
„ 185 „ 195 „	1	90
„ 195 „ 205 „ jne.	2	—

Õpilased, kes saavad stipendiumi kuni 50 rbl. kuus, maksavad ametiühingu liikmemaksu 5 kopikat iga 10 rbl. eest, need, kes saavad üle 50 rbl. ja kuni 60 rbl. (incl.) maksavad liikmemaksu 40 kopikat kuus. Samapalju maksavad liikmemaksu töötavad ametiühinguliikmed, kui nende töötasu on mõnes kuus kuni 60 rbl.

Ametiühinguliikmeks olevad mittetöötavad pensionärid, naised, kes on ajutiselt katkestanud töö seoses laste kasvatamisega, ja kõrgemate ning kesk-eriõppeasutuste õpilased, kes ei saa stipendiumi, tasuvad liikmemaksu 5 kop. kuus.

Ametiühinguliikmeks olevad kutsekoolide ja vabriku-tehasekoolide õpilased vabastatakse liikmemaksu maksmisest kuni tööstuspraktika ajal tehtud töö eest rahalise tasu kättesaamiseni.

Ametiühinguliikmeks olevad kolhoosnikud, samuti juhtivad töötajad, spetsialistid, kolhooside administratiiv- ja teenindav personal tasuvad ametiühingu liikmemaksu käesoleva instruktsiooniga kindlaksmääratud skaala järgi kõigi neile jooksval kuul tegelikult arvestatud töötasuliikidelt (rahalised, naturaalsed). Seejuures arvutatakse kõik naturaalse tasu liigid riiklike kokkuostu hindade järgi ümber rahalisteks.

2. Ametiühinguliikmeks vastuvõetud isikud tasuvad sisseastumismaksu ühe protsendi suuruses saadavast töötasust (stipendiumist), kusjuures summat 5 rbl. ja vähem arvesse ei võeta, summa üle 5 rbl. loetakse 10 rbl. eest.

Kutsekoolide ja vabriku-tehasekoolide õpilased, kes ei saa rahalist tasu (töötasu), vabastatakse ametiühingu liikmeks astumisel sisseastumismaksust.

Kõrgemate ja kesk-eriõppeasutuste õpilased, kes ei saa stipendiumi, tasuvad sisseastumismaksu 10 kopikat.

Sisseastumismaks tasutakse ametiühingu liikmepileti saamisel.

II. Töötasu, preemiate jt. rahaliste hüvituste liigid, millelt tasutakse ametiühingu liikmemaksu

3. Töötasu, preemiate jt. rahaliste hüvituste summasse, millelt tasutakse ametiühingu liikmemaksu, arvatakse:

a) põhitöötasu ja kõik lisatöötasu liigid, nagu näiteks töö kohakaasluse alusel, kirjanduslik honorar, honorar maalikunsti ja skulptuuriteoste loomise eest, pedagoogiline töö, tasu loengute eest, esinemised kontsertidel, raadios, televisioonis ja igasugused töötasu lisad (väljateenitud aastate eest, töö eest Kaug-Põhja rajoonides ja nendega võrdsustatud maakohtades, rajoonide koefitsiendid, auastme eest, teadlaste kraadi eest, liigi eest, võõrkeelte oskuse eest, personaallisatasu jms.);

b) preemiad ja muu rahaline hüvitus töö ja teaduslike avastuste eest, leiutiste ja ratsionaliseerimisettepanekute ning nende juurutamisele kaasaaitamise eest, uue tehnika ja tehnoloogia loomise ja juurutamise eest, samuti muud preemiad ja hüvitused, mis antakse välja valitsuse otsuste või üksikute ametkondade instruktsioonide ja põhimääruste alusel, sõltumata sellest, missuguste vahendite arvelt ja missugustest fondidest need välja makstakse: töötasufondist, materiaalse ergutamise fondist, spetsiaalsest fondist või mõnest teisest allikast (välja arvatud preemiad, mis on märgitud punktis 4);

c) tasu ületunnitöö eest, töö eest iganädalastel puhkepäevadel ja riiklikel pühadel;

d) töötasu, mis säilitatakse vastavalt kehtivale seadusandlusele riiklike ja ühiskondlike kohustuste täitmise ajaks, puhkuse ajaks, samuti kompensatsioon kasutamata jäänud puhkuse eest; lisatasu ajutise töövõimetuse kaotuse puhul ja rasedus- ning sünnituspuhkuse korral kuni isikute tegeliku töötasuni, kes töötavad Kaug-Põhja rajoonides ja nendega võrdsustatud maakohtades;

e) protsendiline või komisjoniline hüvitus sõltumata sellest, kas see makstakse välja kui lisatasu liik tariifipalgale või kui põhitöötasu;

f) tasu spetsiaalsete ülesannete, teenete ja tööde eest (konsultatsioonid, ekspertiisid jms.);

g) lisatasu tootmistulemuste eest, samuti kõik muud rahalised ja naturaalsed väljamaksed kolhoosis kehtiva töötasu ja materiaalse ergutamise süsteemi alusel.

Saadud lisandite, lisatasude, preemiate ja muude rahaliste hüvituste summad tuleb liita ametiühinguliikme põhitöötasule ja arvestada liikmemaks kogu summalt selles kuus, millal need summad on saadud.

4. Ametiühingu liikmemaksu ei tasuta järgmiste rahaliste tasude pealt:

toetus ajutise töövõimetuse eest, töötavate pensionäride pensionid; Lenini ja riiklikud preemiad ja autasud konkursside ja spordivõistluste eest, ühekordsete preemiate ja hüvituste eest, mis antakse töölistele, insenertehnilistele töötajatele ja teenistujatele revolutsioonipühade puhul ja seoses juubelitähtpäevadega; kompensatsioon vallandamise korral; riiklik toetus paljulapselistele ja vallasemadele, ühekordsed tagastamata toetused töölistele, kes on sõlminud töölepingu tööjõu värbamise organisatsioonidega; summad, mis tasutakse teenistusalaste komandeeringukulude katmiseks ja üleviimise puhul tööle ühest maakohast teise; summad, mis makstakse välja toidu või esemelise tasu katteks; summad, mis makstakse välja eriformeeringute töölistele ehitustööde liikuva iseloomu eest; kompensatsioonid, mis makstakse töölistele, kes on liikuva iseloomuga töödel, kui neid väljamakseid ei teostata töötasufondist; muud rahalised kompensatsioonid naturaalsete väljaandmiste ja teenete eest; toetused, mis makstakse töölistele ja teenistujatele neile tekitatud kahju hüvitamiseks jm.

5. Ametiühinguliikmed, kes saavad töötasu kohakaasluse alusel, tasuvad liikmemaksu põhitöökohas kogu töötasu summalt, kaasa arvatud kohakaasluse alusel saadav tasu.

III. Ametiühingumargid

6. Liikmemaksude saamine vormistatakse ametiühingumarkidega, mis on kõigil ametiühingutel ühesugused.

Ametiühinguorganisatsioonid hangivad liikmemarke Riigipanga osakondadest ja kontoritest, keskhoiukassadest, tungiva vajaduse korral ka esimese järgu hoiukassadest kindla vormiga avalduse alusel, mis täidetakse kolmes eksemplaris (kolmas eksemplar tagastatakse vabriku-, tehase-, kohalikule komiteele kui markide sissetulekut tõendav dokument).

7. Ametiühingu liikmemaksude õigeaegse vastuvõtmise kindlustamiseks peavad vabriku-, tehase-, kohalikud komiteed omama alalist ametiühingu liikmemarkide tagavara liikmemaksude laekumise plaani kuusumma piirides.

Ametiühingumarkide tagavara luuakse ametiühinguorganisatsioonides oma- (eelarveliste) vahendite jäägi arvel.

IV. Ametiühingu liikmemaksude kogumise kord

8. Iga ametiühingu liige tasub ametiühingu liikmemaksu igas kuus möödunud kuu töötasu summalt ametiühinguorganisatsioonile, kus ta on arvel.

Sisseastumis- ja liikmemaksude saamine vormistatakse ametiühingumarkidega, mille maksumus on järgmine: 5, 10, 20, 30, 40, 50, 60, 70, 80, 90 kop.; 1, 2, 3, 4 ja 5 rbl.

9. Kui ametiühinguliikmete üldkoosolek (konverents) on eelarve tulude ja kulude osa kinnitanud, kinnitab vabriku-, tehase-, kohalik komitee oma koosolekul, millest võtab osa laialdane ametiühingu aktiiv, igale tsehhikomiteele terve aasta ning eraldi iga kvartali liikmemaksude laekumise plaani.

10. Ametiühingu liikmemakse koguvad ametiühingu rühmaorganisaatorid. Erandjuhtudel, kui ametiühinguliige on komandeeringul või pikaajalisel puhkusel, läinud üle tööle teise ettevõttesse või asutusse, mittetöötavatelt pensionäridelt, samuti vähese ametiühinguliikmete arvuga organisatsioonides (kus ei ole rühmaorganisaatoreid) võib ametiühingu liikmemaksu vastu võtta laekur.

11. Enne ametiühingu liikmemaksude vastuvõtmist on vabriku-, tehase-, kohaliku või tsehhikomitee laekur kohustatud kindlustama, et ametiühingu liikmemaksu arvestuskaardi vastavasse lahtrisse märgitaks ära tegelikult arvestatav töötasu, preemiad ja muudest töötasustamise liikidest saadav hüvitussumma (käesoleva instruktsiooni punktid 1 ja 3) või stipendiumi summa, millelt tuleb tasuda ametiühingu liikmemaksu. Vastavalt sellele määrab laekur ametiühingu rühmaorganisaatoritele kindlaks jooksva kuu ametiühingu liikmemaksu laekumise summa, arvestades võlgnevust eelneva aja eest, kui see esineb.

12. Ametiühingu liikmemaksude vastuvõtmiseks annab vabriku-, tehase, kohaliku komitee laekur avansina tsehhikomiteede laekuritele ja ametiühingu rühmaorganisaatoritele, kes pole ühendatud tsehhikomiteesse, ametiühingumarke ja kirjutab väljaandmise vormikohasele isikukonto kaardile:

197____. a. Isikukonto kaart nr. _____

Laekur

Rühmaorganisaator (tsehh)

perekonna-, ees- ja isanimi

Liikmemaksude laekumise plaan

I kvartal rbl. _____ II kvartal rbl. _____

III kvartal rbl. _____ IV kvartal rbl. _____

Kuu ja päev	Saadud			Tsehhikomitee laekuri või rühmaorganisaatori allkiri vastuvõtmise kohta	Kuu ja päev	Tagastatud				Ametiühingu liikmemaksu arvestuskaarte	Tsehhikomitee laekuri või rühmaorganisaatori allkiri ülelandmise kohta
	ametiühingu makse summas		ametiühingu liikmemaksu arvestuskaarte			raha		Liikmemarke summas			
	rbl.	kop.				rbl.	kop.	rbl.	kop.		

Nimetatud isikukontokaardid on tõendavaks dokumendiks tsehhikomitee laekuritele või ametiühingu rühmaorganisaatoritele avansina väljaantud ametiühingumarkide kohta.

Sama isikukontokaardi järgi arvestavad tsehhikomiteede laekurid ametiühingu rühmaorganisaatoritele ametiühingumarkide ja ametiühingu liikmemaksude arvestuskaartide väljaandmist, neilt kogutud liikmemaksude saamist ja markide jääki.

Tsehhikomiteede laekurite ja tsehhikomiteedesse mittekuuluvate rühmaorganisaatorite poolt vastuvõetud ja üleantud liikmemaksud kantakse nende ametiühingu liikmemarkide isikukonto kaardile ja ametiühingu liikmemarkide liikumise aruandelehele järgmise vormi kohaselt:

Ametiühingu liikmemarkide liikumise aruanne

____ _____ kuni ____ _____ 197____a.

Markide sissetulek			Markide liikumine		Markide jääk	
Kuu ja päev	Saadud Riigipangast (hoiukassast)	Saadud tsehhikomitee laekuritelt ja rühmaorganisaatoritelt (kasutamata markide jääk)	Antud välja avansina tsehhikomiteedele ja rühmaorganisaatoritele	Kulutatud ametiühingumarke (laekus liikmemakse)	Vabriku-, tehase-, kohaliku komitee kassas	Avansina tsehhikomiteede laekurite ja rühmaorganisaatorite käes

Markide jääk ____ _____ 197____a.

See aruanne on aluseks laekunud liikmemaksude arvelevõtmiseks ja ametiühingumarkide kuludesse kandmiseks.

13. Ametiühingu rühmaorganisaator kleebib liikmemaksu vastuvõtmisel ametiühinguliikme juuresolekul liikmepiletisse ametiühingumargid vastavalt saadud liikmemaksude summale, ametiühingu liikmemaksude arvestuskaardile aga markide kontsud ning kustutab need, märkides margile ja margi kontsule liikmemaksu tasumise kuupäeva.

Liikmemaksu tasumist võib tõendada ainult ametiühingumark.

Ametiühingu rühmaorganisaatoritel on keelatud jätta enda juurde liikmepileteid ametiühingumarkide kleepimiseks. Ametiühingu liikmepiletitesse on keelatud kleepida rikutud marke.

14. Kui ametiühinguliige on terve (kalendri) kuu haige, peab märkuse liikmemaksust vabastamise kohta tegema vabriku-, tehase- või kohalik komitee ja kinnitama seda pitsatiga.

15. Sisseastumismaksu saamine vormistatakse ametiühingumargi kleepimisega lahtrisse «märkused» liikmepileti viimasel leheküljel, ametiühingumargi konts kleebitakse aga liikme arvestuskaardi pöördele ülemisse nurka paremal.

16. Ametiühingu rühmaorganisaator on kohustatud iga päeva laekurile üle andma laekunud liikmemaksud, hiljemalt kolm päeva pärast ametiühingumarkide saamist esitama saadud liikmemaksude täieliku aruande, ära andma markide jäägi ning liikmemaksude arvestuskaardid.

Kui rühmaorganisaatoril on ametiühingumarkide või raha puudujääk, koostatakse selle kohta akt, millele kirjutavad alla laekur ja rühmaorganisaator. Puuduv summa kuulub sissenõudmisele kindlaksmääratud korras.

17. Saades rühmaorganisaatorilt liikmemaksud ja markide jäägi, kontrollivad vabriku-, tehase-, kohaliku- ja tsehhikomitee laekurid, kas liikmemaksud vastavad töötasule (stipendiumile) ja selgitavad põhjused, miks üksikud ametiühinguliikmed liikmemaksud maksmata on jätnud.

Kui ametiühinguliige ei ole tasunud liikmemaksu üle 3 kuu, võib ametiühinguorganisatsioon teha otsuse rakendada ametiühinguliikme suhtes kasvatuslikke ja ühiskondlikke mõjutusvahendeid (märkus, hoiatus, noomitus, laitus), äärmisel juhul isegi ametiühinguliikmete hulgast väljaheitmist.

18. Tsehhikomiteede laekurid annavad liikmemaksude vastuvõtmise päevadel iga päev vabriku-, tehase- ja kohaliku komitee laekurile üle rühmaorganisaatorilt saadud raha, hiljemalt viis päeva pärast markide avansi saamist aga esitavad vabriku-, tehase- ja kohaliku komitee laekurile täieliku aruande saadud raha ja ametiühingumarkide kohta.

19. Liikmemaksude vastuvõtmise lõpetamise järel koostavad tsehhikomiteede laekurid iga ametiühingurühma kohta aruande liikmemaksude laekumise tulemustest jooksval kuul, vabriku-, tehase- ja kohalike komiteede laekurid aga koostavad sellised aruanded tsehhikomiteede ja ametiühingurühmade kohta, mis ei ole ühendatud tsehhikomiteesse.

Aruanne koostatakse järgmise vormi kohaselt:

Jrk. nr.	Tsehhide või ametiühingurühmade nimetus	Töötajate arv	Neist ametiühingu-liikmeid	Liikmemaksude summa		Ametiühingute liikmete arv, kes pole liikmemaksu tasunud				
				Saada	Saadud	1 kuu eest	2 kuu eest	3 kuu eest	üle 3 kuu	Kokku

20. Vabriku-, tehase- või kohaliku komitee laekur peab operatiivselt ja ametiühingumarkide liikumise aruande kohaselt ametiühingumarkide, vastuvõetud liikmemaksude ja ametiühingu vabriku-, tehase-, kohaliku komitee kassas olevate ametiühingumarkide arvestust, samuti tsehhikomiteede laekurite ja tsehhikomiteedesse ühendamata rühmaorganisaatorite käes avansina olevate markide arvestust.

21. Ametiühingumarke hoiavad vabriku-, tehase- ja kohalike komiteede laekurid tulekindlates kappides (kastides).

(СП ВЦСПС, январь—сентябрь 1960, стр. 388—394.)

SISUKORD

Eessõna 3
NSV Liidu ametiühingute XIV kongressile 5
Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei Keskkomiteele 8
NSV Liidu ametiühingute XIV kongressi resolutsioon Üleliidulise Ametiühingute Kesknõukogu aruande põhjal 10
Ametiühingu-algorganisatsioonide töö edasisest parandamisest (*ÜAÜKN-i V pleenumi 17. aprilli 1969. a. otsus*) 28

MASSILINE ORGANISEERIMISTÖÖ

NSV Liidu ametiühingute põhikiri. (*Kinnitatud NSV Liidu ametühingute XIII kongressil. Osalised muudatused on tehtud NSV Liidu ametiühingute XIV kongressil 4. märtsil 1968. a.*) 39
Ametiühingu vabariikliku, krai- ja oblastinõukogu põhimäärus. (*Kinnitatud ÜAÜKN-i presiidiumi 17. augusti 1957. a. otsusega.*) . . . 55
Ametiühingu vabriku-, tehase- ja kohaliku komitee õiguste põhimääruse kinnitamisest. (*NSV Liidu Ülemnõukogu Presiidiumi 15. juuli 1958. a. seadlus.*) 58
Ametiühingu vabriku-, tehase- ja kohaliku komitee õiguste põhimäärus. (*Kinnitatud NSV Liidu Ülemnõukogu Presiidiumi 15. juuli 1958. a. seadlusega.*) 58
Ametiühingu vabriku-, tehase- ja kohaliku komitee õiguste põhimääruse punkt 10 kohaldamise korrast. (*Kinnitatud NSV Liidu Ülemnõukogu Presiidiumi 30. septembri 1965. a. otsusega.*) 61
Ametiühingu rühmaorganisaatori põhimäärus. (*Kinnitatud ÜAÜKN-i presiidiumi 28. oktoobri 1960. a. otsusega.*) 62
Ametiühingukaadri ja -aktiiviga tehtava töö edasise parandamise abinõudest. (*ÜAÜKN-i III pleenumi 4. oktoobri 1968. a. otsus.*) . . . 64
Ametiühingu-algorganisatsioonide komiteede palgaliste töötajate arvu normatiividest. (*ÜAÜKN-i presiidiumi 29. aprilli 1969. a. otsus.*) 69
Tööliste ja teenistujate koosolekutest ettevõtetes, organisatsioonides ja asutustes. (*ÜAÜKN-i presiidiumi 2. septembri 1968. a. otsus.*) . 69

Ametiühinguliikmed

Vanaduspensionäride ametiühingusse kuuluvusest. (*Väljavõte ÜAÜKN-i presiidiumi 24. juuli 1956. a. otsusest.*) 71
Tehniliste ja insener-majanduslike kõrgemate õppeasutuste üliõpilaste ametiühingulisest arvelolemisest tootmistööl ja tootmispraktikal viibimise ajal. (*ÜAÜKN-i sekretariaadi 21. novembri 1959. a. otsus.*) 72

Kolhoosidesse juhtivale tööle lähetatud tööliste, teenistujate ja spetsialistide ametiühingusse kuuluvusest. (*ÜAÜKN-i sekretariaadi 23. mai 1955. a. otsus.*) 72

Ametiühingu aruandlus

Ametiühinguorganite regulaarsest aruandlusest ametiühinguliikmetele. (*Väljavõte ÜAÜKN-i presiidiumi 7. märtsi 1958. a. otsusest.*) . . 72
Ametiühinguorganite valimise juhend. (*Kinnitatud ÜAÜKN-i presiidiumi poolt 17. jaanuaril 1964. a., osalised muudatused on tehtud 5. juulil 1968. a.*) 73
Ametiühinguorganite arvuline näidiskoosseis. (*ÜAÜKN-i presiidiumi 14. oktoobri 1966. a. otsuse lisa.*) 78
Ametiühingupiletite valmistamise, hoidmise, väljaandmise ja arvestamise korra juhend. (*Väljavõte ÜAÜKN-i presiidiumi 20. juuli 1962. a. otsusest.*) 79
Ametiühingupiletite valmistamise, hoidmise, väljaandmise ja arvestamise korra juhend. (*Kinnitatud ÜAÜKN-i presiidiumi 20. juuli 1962. a. otsusega.*) 79
Ametiühinguliikmete arvestusjuhend. (*ÜAÜKN-i presiidiumi 20. juuli 1962. a. otsus.*) 84
Ametiühinguliikmete arvestusjuhend. (*Kinnitatud ÜAÜKN-i presiidiumi 20. juuli 1962. a. otsusega*) 84

MASSILINE TOOTMISTÖÖ

Sotsialistlik võistlus

Sotsialistliku võistluse organiseerimise parandamisest. (*ÜAÜKN-i presiidiumi 23. septembri 1966. a. otsus.*) 87

Töö ja tootmise küsimused

Ametiühinguorganisatsioonide ülesandeist seoses NLKP Keskkomitee ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu määrusega «Ettevõtete majandusliku stimuleerimise ning töötajate materiaalse huvitatuse tõstmise kohta uue tehnika ja tehnoloogia loomisel ja rakendamisel ning tootmise komplekssel mehhaniseerimisel ja automatiseerimisel» (*Väljavõte ÜAÜKN-i presiidiumi 19. juuli 1960. a. otsusest.*) . . . 91
Ametiühinguorganisatsioonide ülesannetest tööliste tootmistehnilise õpetamise parandamisel. (*Väljavõte ÜAÜKN-i presiidiumi 1. juuli 1960. a. otsusest.*) 92
Ametiühingute vabriku-, tehase- ja kohaliku (tsehhi-) komitee tootmistöö komisjoni põhimäärus. (*Kinnitatud ÜAÜKN-i presiidiumi 27. märtsi 1964. a. otsusega.*) 93

RIIKLIK SOTSIAALKINDLUSTUS

Ametiühingute töö parandamisest riikliku sotsiaalkindlustuse alal. (*ÜAÜKN-i II pleenumi otsus, vastu võetud 22. mail 1968. a.*) . 96
Sotsiaalkindlustuskomisjoni põhimäärus. (*Kinnitatud ÜAÜKN-i presiidiumi 5. jaanuari 1962. a. otsusega*) 98
Sotsiaalkindlustusdelegaadi põhimäärus. (*Kinnitatud ÜAÜKN-i presiidiumi 5. jaanuari 1962. a. otsusega.*) 101
Pensioniküsimuste komisjoni põhimäärus. (*Kinnitatud ÜAÜKN-i presiidiumi 5. jaanuari 1962. a. otsusega.*) 102

Meelespea ametiühinguorganisatsiooni esindajaile arstliku tööekspertiisi komisjonis (ATEK-is). (*Kinnitatud ÜAÜKN-i presiidiumi sekretariaadi 1962. a. jaanuari otsusega.*) 103
Meelespea ametiühinguorganisatsioonide esindajaile pensionide määramise komisjonis. (*Kinnitatud ÜAÜKN-i sekretariaadi 1962. a. jaanuari otsusega.*) 105

Sanatooriumi- ja kuurordiravi. Puhkekodud. Ravitoitlustamine

Sanatooriumi-, pansionaadi-, puhkekodu- ja ambulatooriumi- ning kuurordituusikute planeerimise, jaotamise ja väljaandmise korra instruktsioon. (*Väljavõte ÜAÜKN-i 5. oktoobri 1962. a. otsuse lisast.*) . 107
Riiklike sotsiaalkindlustuse vahendite planeerimise, kulutamise ja arvestamise korra instruktsioon. (*Kooskõlastatud NSV Liidu Rahandusministeeriumiga 7. juunil 1968. a. nr. 38—5. Kinnitatud ÜAÜKN-i 7. juuni 1968. a. pleenumi otsusega, protokoll nr. 12, p. 1.*) . . 109
Töötajate meditsiinilise teenindamise parandamisest tööstus-, ehitus- ja transpordiettevõtetes. (*ÜAÜKN-i XII pleenumi otsus, vastu võetud 29. märtsil 1967. a.*) 120
Vabariiklikele, krai ja oblasti ametiühingute nõukogudele, ametiühingute vabariiklikele, krai-, oblasti-, vabriku-, tehase- ja kohalikele komiteedele. (*ÜAÜKN-i 10. septembri 1958. a. kiri nr. 14/4.*) . . . 124
Grippi haigestumise vältimise abinõudest. (*ÜAÜKN-i sekretariaadi 29. oktoobri 1968. a. otsus.*) 125
ÜAÜKN-i, NSV Liidu Kaubandusministeeriumi ja NSV Liidu Tervishoiu Ministeeriumi instruktsioon dieet(ravi)toitlustamise korraldamisest. (*Kinnitatud ÜAÜKN-i sekretariaadi 9. augusti 1968. a. otsusega.*) 126
Tööliste ja teenistujate ravitoitlustamisele suunamise kord. (*Kinnitatud ÜAÜKN-i presiidiumi 15. detsembri 1965. a. otsusega.*) . . . 132

ELAMU-HEAOLU, KAUBANDUS JA ÜHISKONDLIK TOITLUSTAMINE

Ühiselamute põhimäärus. (*Kinnitatud Eesti NSV Ministrite Nõukogu 30. jaanuari 1968. a. määrusega nr. 29.*) 134
Ühiselamu nõukogu põhimäärus. (*Kinnitatud ÜAÜKN-i presiidiumi 5. juuni 1964. a. otsusega.*) 139
Vabriku-, tehase- ja kohaliku komitee elamu-heaolukomisjoni põhimäärus. (*Kinnitatud ÜAÜKN-i presiidiumi 3. detsembri 1963. a. otsusega.*) 140
Kommunaal- ja elukondliku teenindamise ettevõtete töö üle kontrolli teostavate ametiühingu vabriku-, tehase- kohaliku komitee ühiskondlike kontrolöride põhimäärus. (*Kinnitatud Eesti NSV Ametiühingute Nõukogu presiidiumi 8. oktoobri 1959. a. otsusega.*) 141
Kaubanduse ja ühiskondliku toitlustamise ettevõtete üle kontrolli teostava ametiühingu kontrollkomisjoni ja -grupi põhimäärus. (*Kinnitatud ÜAÜKN-i presiidiumi 31. juuli 1964. a. otsusega.*) 144

MASSILINE KULTUURITÖÖ

Ametiühingu klubi põhimäärus. (*Kinnitatud ÜAÜKN-i presiidiumi 14. augusti 1964. a. otsusega.*) 149
Ametiühingu vabriku-, tehase- ja kohaliku (tsehhi-) komitee massilise kultuuritöö komisjoni põhimäärus. (*Kinnitatud ÜAÜKN-i presiidiumi 10. aprilli 1964. a. otsusega.*) 151

Ametiühingu punanurga põhimäärus. (*Kinnitatud ÜAÜKN-i presiidiumi 20. novembri 1964. a. otsusega.*) 153
Ametiühingu vabriku-, tehase või kohaliku komitee laste ja noorukite töö komisjoni põhimäärus. (*Kinnitatud ÜAÜKN-i presiidiumi 10. mai 1962. a. otsusega.*) 155
Ametiühingu klubide, kultuurimajade, -paleede ja raamatukogude tüüpkoosseisudest. (*Väljavõte ÜAÜKN-i presiidiumi 4. aprilli 1959. a. otsusest.*) 156
Aunimetuse «Eesrindlik raamatukogu» andmise tingimused. (*Kinnitatud Eesti NSV Kultuuriministeeriumi ja Eesti NSV Ametiühingute Nõukogu presiidiumi poolt 30. oktoobril 1961. a.*) 157
Aunimetuse «Eesrindlik klubiline asutus» andmise tingimused. (*Kinnitatud Eesti NSV Kultuuriministeeriumi kolleegiumi ja Eesti NSV Ametiühingute Nõukogu presiidiumi 13. detsembri 1962. a. otsusega.*) 158
Kulutustest perioodiliste väljaannete tellimiseks ametiühingu vahendite arvel kultuurhariduslike asutuste ja ühiskondliku toitlustamise kohtade jaoks. (*ÜAÜKN-i sekretariaadi otsus 17. jaanuarist 1969. a.*) 159
Ametiühingute klubide, kultuurimajade, paleede tüüpkoosseisudest, kultuurhariduslike asutuste töötajate töötasustamise gruppide määramise näitajatest ja korrast. (*ÜAÜKN-i presiidiumi 23. detsembri 1966. a. otsus.*) 160
Ametiühingute klubide, kultuurimajade, -paleede tüüpkoosseisud. (*ÜAÜKN-i presiidiumi 23. detsembri 1966. a. otsuse lisa nr. 1.*) . 161
Ametiühinguorganisatsioonide kultuurihariduslikele asutustele töötajate töötasustamise gruppide määramise kord ja näitajad. (*ÜAÜKN-i presiidiumi 23. detsembri 1966. a. otsuse lisa nr. 2.*) 163
Ametiühingute ülesannetest töötajate suvepuhkuse organiseerimisel. (*ÜAÜKN-i II pleenumi otsus; vastu võetud 22. mail 1968. a.*) . 165
Ametiühingute vabariiklike, krai-, oblastikomiteede kultuurhariduslike asutuste töötajate ergutamise tsentraliseeritud fondi moodustamisest. (*ÜAÜKN-i sekretariaadi 9. septembri 1968. a. otsus.*) 168
Ametiühingute vabariiklike, krai-, oblastikomiteede kultuurhariduslike asutuste töötajate ergutamise tsentraliseeritud fondi kulutamise korra põhimäärus. (*Kinnitatud ÜAÜKN-i 9. septembri 1968. a. otsusega.*) 169
Ametiühingute kinode töötajate premeerimise põhimäärus. (*Kinnitatud ÜAÜKN-i presiidiumi 26. aprilli 1968. a. otsusega.*) 170
Rahvaraamatukogude ühtse võrgu organiseerimise põhimõtted. (*Kinnitatud ÜAÜKN-i sekretariaadi ja NSV Liidu Kultuuriministeeriumi poolt 12. oktoobril 1966. a.*) 172
ÜAÜKN-i massilise kultuuritöö osakonna kiri ametiühingute raamatukogude raamatufondide seisukorrast ning soovitused nende komplekteerimise parandamise ja ametiühingu eelarve vahendite kasutamise kohta raamatute muretsemiseks. (*Väljavõte ÜAÜKN-i sekretariaadi 18. juuli 1967. a. otsusest.*) 174
Juhend raamatukogude raamatufondide säilivuse kohta. (*Väljavõte ÜAÜKN-i sekretariaadi 11. mai 1962. a. otsusest.*) 177

KEHAKULTUUR JA SPORT

Ametiühinguorganisatsioonide ja ametiühngute spordiühingute tööst kehakultuuri ja spordi edasiarendamise abinõusid käsitlevate NLKP Keskkomitee ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu määruste täitmisel. (*ÜAÜKN-i presiidiumi 7. septembri 1966. a. otsus.*) 179
Ametiühingute vabatahtlike spordiühingute juhtivate organite valimiste läbiviimise juhend. (*Kinnitatud ÜAÜKN-i sekretariaadi poolt 22. novembril 1963. a. Osaliselt muudetud ÜAÜKN-i sekretariaadi poolt 6. juunil 1968. a.*) 184

Abinõudest tootmisvõimlemise laiemaks juurutamiseks tööliste ja teenistujate töörežiimi. (*ÜAÜKN-i presiidiumi 19. juuli 1960. a. otsus.*) 187
Tootmisvõimlemise instruktori-metoodiku põhimäärus. (*Kinnitatud ÜAÜKN-i sekretariaadi poolt 30. detsembril 1958. a.*) . . . 189

FINANTSTÖÖ

Ametiühingute finantstööst seoses ÜAÜKN-i VI pleenumi otsusega. (*Väljavõte ÜAÜKN-i presiidiumi 17. augusti 1957. a. otsusest.*) . 191
Ametiühingute summade arvel soetatud turismituusikute väljaandmise korrast ametiühinguliikmeile. (*Väljavõte ÜAÜKN-i sekretariaadi 5. juuni 1954. a. otsusest.*) 192
Ametiühinguorganisatsioonidele ja klubiliste asutuste juhatajatele õiguse andmise kohta kulutada ringijuhtide töö tasustamiseks vahendeid, mis saadakse ringides õppivate isikute sissemaksetest ja kunstilise isetegevuse maksulistelt kontsertidelt ning etendustelt. (*ÜAÜKN-i sekretariaadi 8. augusti 1957. a. otsus. Muudatused tehtud ÜAÜKN-i sekretariaadi 23. detsembri 1967. a. otsusega.*) 192
Väljavõte ametiühinguorganitele ja nende allasutustele, organisatsioonidele ning majanditele kuuluvate põhivahendite mahakandmise, ümberjaotamise realiseerimise põhimäärusest. (*Kinnitatud ÜAÜKN-i presiidiumi 21. juuli 1967. a. otsusega.*) 193
Ametiühinguorganisatsioonide materiaal-tehnilise varustamise korrast. (*ÜAÜKN-i presiidiumi 29. aprilli 1960. a. otsus.*) 194
Väljavõte ametiühinguorganisatsioonide materiaal-tehnilise varustamise korra põhimäärusest 194
Ametiühingute vabriku-, tehase- ja kohalike komiteede laekurite põhimäärus. (*Kinnitatud ÜAÜKN-i presiidiumi 4. juuli 1958. a. otsusega.*) 195

Ametiühingute eelarve

Ametiühinguteorganite ja neile alluvate asutuste eelarvete läbivaatamise ja kinnitamise kord. (*Kinnitatud ÜAÜKN-i presiidiumi 14. augusti 1958. a. otsusega.*) 197
Ametiühingu liikmepileti blanketi hinnast. (*Väljavõte ÜAÜKN-i sekretariaadi 18. augusti 1961. a. otsusest.*) 198
Mittekoosseisuliste töötajate töötasu planeerimise ja kasutamise korrastamisest ametiühinguorganites, ametiühingu kultuuri-, kehakultuuri- ja muudes asutustes. (*ÜAÜKN-i sekretariaadi 4. augusti 1961. a. otsus.*) 198
Majandusorganite poolt ametiühinguorganisatsioonidele massiliseks kultuuri- ja kehakultuuritööks eraldatavate summade suunamise kohta. (*ÜAÜKN-i presiidiumi 6. veebruari 1959. a. otsus.*) 199
Hoonete, ruumide, ehitiste, aedade, parkide ja pioneerilaagrite üleandmise kohta ettevõtete, asutuste ja organisatsioonide bilanssi ning nende andmise kohta tasuta kasutamiseks ametiühingute vabriku-, tehase ja kohalikele komiteedele. (*NSV Liidu Rahandusministeeriumi ja ÜAÜKN-i 31. detsembri 1958. a. direktiivkiri.*) . . . 200

Revisjoni- ja kontrollalane töö ametiühinguorganisatsioonides

Ametiühinguorgani revisjonikomisjoni põhimääruse kohta. (*Väljavõte ÜAÜKN-i presiidiumi 5. veebruari 1959. a. otsusest.*) . . . 203
Ametiühinguorgani revisjonikomisjoni põhimäärus. (*Kinnitatud ÜAÜKN-i presiidiumi 5. veebruari 1959. a. otsusega.*) 203

Vastastikuse abistamise kassad

Ametiühingukomitee juures asuva vastastikuse abistamise kassa tüüppõhikiri. (*Kinnitatud ÜAÜKN-i presiidiumi 20. veebruari 1959. a. otsusega, 9. oktoobri 1964. a. muudatuste ja täiendustega.*) 205
Ametiühingu sisseastumis- ja igakuuliste liikmemaksude vastuvõtmise ja arvestamise korra instruktsioon. (*Kinnitatud ÜAÜKN-i presiidiumi 4. augusti 1960. a. otsusega, 2. septembri 1968. a. muudatuste ja täiendustega.*) 210

СПРАВОЧНИК ПРОФСОЮЗНОГО РАБОТНИКА. На эстонском языке. Издательство «Ээсти Раамат». Таллин, Пярнуское шоссе, 10. Toimetaja H. Aasalo. Kunstiline toimetaja E. Järv. Tehniline toimetaja E. Ridala. Korrektorid K. Roger ja E. Saag. Laduda antud 10. III 1970. Trükkida antud 10. VI 1970. Paber 60×90/16. Trükipaber nr. 2 — Kohila Paberivabrik. Trükipoognaid 14. Arvestuspoognaid 20,48. Trükiarv 8000. MB-05495. Tellimise nr. 1541. Hans Heidemanni nim. trükikoda, Tartu, Ülikooli 17/19. III. Hind 82 kop.
1—9—1

82 kop.

A-
30930
77 680

TÜ RAAMATUKOGU
1 0300 00498987 9